

NİDĀYĪ

M E N Ā F İ • Ü • N - N Ā S

(Dil Özellikleri - Metin - Söz Dizini)

I.Cilt

DOKTORA TEZİ

Hazırlayan : Sadettin ÖZÇELİK

Tez Danışmanı Prof.Dr. Osman Nedim TUNA

Malatya-1990

İ Ç İ N D E K İ L E R

I. CİLT

ÖNSÖZ.....1

GİRİŞ

Nidāyī ve Eserleri.....6-10

Menāfi 'ü'n-nās.....10-13

Menāfi 'ü'n-nās'ın Nüshaları.....14-38

Kısaltmalar.....38

Kullanılan İşaretler.....38

DİL ÖZELLİKLERİ

İMLÂ.....40-94

Ünlülerin Yazılışı.....40-79

a ünlüsü.....41

e ünlüsü.....52

ı ünlüsü.....56

i ünlüsü.....60

o ünlüsü.....66

ö ünlüsü.....68

u ünlüsü.....70

ü ünlüsü.....75

Ünsüzlerin Yazılışı.....79-90

ç ünsüzü.....79

p ünsüzü.....	81
s ünbüzü.....	82
t ünsüzü.....	86
g ünsüzü.....	88
ñ ünsüzü.....	89
Hemze.....	90
Ayrı Yazılan Ekler.....	91
Bitişik Yazılan Kelimeler.....	91
Sayı Adlarının Yazılışı.....	92
Farsça Tamlamaların Yazılışı.....	92
Yabancı Öntakıların Yazılışı.....	93
Şeddenin Kullanılışı.....	94
SES BİLGİSİ (Fonetik).....	95 -141
Ünlüler.....	95-105
e - i	95
Ünlü Uyumu.....	96
Damak Uyumu.....	96
Dudak Uyumu.....	99
Ünsüzler.....	105
Ünsüz Uyumu.....	105
Ötümlüleşme,.....	106
Ötümsüzleşme.....	127
Sızıcılılaşma.....	127

Erime.....	130
Yutulma.....	131
Dudaklılaşma.....	133
Düşme.....	133
Ünlü Düşmesi.....	133
Ünsüz Düşmesi.....	135
Türeme.....	137
Ünlü Türemesi.....	137
Ünsüz Türemesi.....	138
İkizleşme.....	138
Hece Tekleşmesi.....	139
Hece Düşmesi.....	139
Geçişme.....	139
Birleşme.....	140
Ünsüz Ayrışması.....	140
Ünsüz Kaynaşması.....	140
Göçüşme.....	141
ŞEKİL BİLGİSİ (Morfoloji).....	142 -226
I. Ekler	
A-Yapım Ekleri.....	142 -178
a.İsimden İsim Yapım Ekleri.....	142
b.İsimden Fiil Yapım Ekleri.....	152
c.Fiilden İsim Yapım Ekleri.....	155
FİİLİMSİLER.....	160

Mastarlar.....	160
Sıfat Fiiller.....	161
Zarf Fiiller.....	165
d.Fiilden Fiil Yapım Ekleri.....	171
B-Çekim Ekleri.....	178-196
a.İsim Çekim Ekleri.....	178
aa.Çokluk Ekleri.....	178
ab.İyelik Ekleri.....	179
ac.İsim Durum Ekleri.....	182
Yalın (Nominative).....	182
Belirtme Eki (Accuzative).....	182
Yönelme Eki (Dative).....	184
Bulunma Eki (Locative).....	185
Ayrılma Eki (Ablative).....	185
İlgi Eki (Genetive).....	186
Eşitlik Eki (equative).....	187
Vasıta (Birliktelik)(İnstrümental)	187
Yön Ekleri (Directive).....	188
b.Fiil Çekim Ekleri.....	189
Zamanlar	
I.Öğrenilen Geçmiş Zaman.....	189
II.Görülen Geçmiş Zaman.....	189
III.Geniş Zaman.....	191

Kipler

I.Emir.....	193
II.İstek.....	194
III.Şart.....	195
IV.Gereklilik.....	196

II.Kelime Grupları

İsimler

A.İSİM.....	197
Belirtili İsim Tamlaması.....	197
Belirtisiz İsim Tamlaması.....	198
B.SIFAT.....	198
Niteleme Sıfatları.....	198
Belirtme Sıfatları.....	199
İşaret Sıfatları.....	199
Sayı Sıfatları.....	199
Belirsizlik Sıfatları.....	201
Soru Sıfatları.....	201
Sıfatların Anlam Dereceleri.....	201
a.Kelimenin Kendi Anlamıyla.....	201
b.Üstünlük Derecesi Anlamıyla.....	202
C.ZAMİR.....	203
Kişi Zamirleri.....	203
İşaret Zamirleri.....	204
Dönüştürme Zamirleri.....	204
Soru Zamirleri.....	204

D. ZARF.....	205
Zaman Zarfları.....	205
Yer-Yön Zarfları.....	206
Nasıllık-Nicelik Zarfları.....	206
Miktar Zarfları.....	207
Soru Zarfları.....	207

Edatlar

1. Bağlama Edatları.....	208
Sıralama Edatları.....	208
Denkleştirme Edatları.....	208
Karşılaştırma Edatları.....	208
Simle Başlı Edatları.....	209
2. Sor Şekim Edatları.....	210
Yalın Halde Kullanılanlar.....	210
Yönelme Eki İle Kullanılanlar.....	210
Ayrılma Eki İle Kullanılanlar.....	210
İlgi Eki İle Kullanılanlar.....	210
3. Soru Edatları.....	211
4. Berkitme Edatları.....	211
5. Ünleme Edatları.....	211

Fiiller

Birleşik Fiiller.....	212
a) Tasviri Fiiller.....	212
Süreklilik Bildirenler.....	212

Tezlik Bildirenler.....	213
Yeterlilik Bildirenler.....	213
b)Yardımcı Fiiller.....	213
eyle-,.....	213
it-.....	215
kıl-.....	221
ol-.....	222
(Yardımcı Fiiller için)Sonuç.....	226
ÖZET.....	227
SONUÇ.....	229
Summary.....	230
Bibliyografya.....	23 2
Transkripsiyonlu Metinde Uyulan Esaslar.....	238
Transkripsiyonlu Metin.....	239-414

II.CİLT

Ad Listeleri.....	415
1.Bitki Adları ve Latince Karşılıkları.....	418
2.Hastalık Adları.....	433
3.Hayvan Adları.....	436
4.Kuş Adları.....	437
5.Madde Adları(Tıpta ilaç olarak kullanılan madeni,hayvani vb.adlar).....	438
6.Özel Adlar (Eser , Kişi , Yer Adları).....	442

Söz Dizisinde Uyulan Esaslar.....	443
Söz Dizini	
A-L.....	444-804

III.CİLT

Söz Dizini	
M-Z.....	804-1061
Karşılığı Bulunamayan Kelimeler.....	1062
Orijinal Metnin Fotokopisi.....	1b.-113b.

ÖNSÖZ

Doktora tezi olarak bir metin üzerinde çalışmak istiyordum. Doktora derslerimi bitirdikten sonra düşüncemi hocam O.Nedim Tuna'ya söylediğimde bir edebi metin düşünüyordum. Ancak sonuç öyle olmadı. Bugüne kadar yapılan çalışmalar daha çok edebi ve dini metinler üzerinde yoğunlaşmıştır. Diğer ilimlerde hangi konuda ne yapıldığı bilinmemektedir. Bu bakımdan değişik konularda eserlerin dil yönünden incelenmesi de gerekmektedir. Böylece Türk Dili üzerinde yapılmış olan çalışmalar daha geniş ve eksiksiz olarak şekillenecektir.

İşte bu düşüncelerle hocam bir tıp metnini incelememi istedi. Nihayet Menafi'ü'n-nas üzerinde çalışmaya başladım.

Eski Anadolu Türkçesi sahasında pekçok metin üzerinde çalışılarak dil özellikleri tespit edilmiştir. Ancak her yönüyle etraflı olarak tespit edildiği ve özellikle kelime hazinesi bakımından sonuç elde edildiği söylenemez. Konuştığımız Türkçeye kaynaklık etmiş olan bu sahanın grameri ve kelime hazinesi her yönü ile ortaya konulmalıdır. Bu da tit metodlu ve çok yönlü çalışmalarla mümkündür.

Menafi'ü'n-nas 1560'lı yıllarda yazılmış olmasına rağmen dil özellikleri bakımından Eski Anadolu Türkçesi özelliklerini taşımaktadır.Eser defalarca istinsah edilerek Anadolu'da bir "tıp elkitabı" olarak kullanılmıştır.Nüshalarının çokluğu bize bu sonucu vermektedir.Ayrıca bazı nüshaları özetlenerek istinsah edilmiş,bazıları değişik renkte kağıtlara değişik kişiler tarafından yazılarak tamamlanmıştır.Biz,böyle bir eserin dil bakımından en doğru şekli,yazılış tarihine en yakın tarihte istinsah edilmiş olan nüshadır, şeklinde düşünerek en eski ve düzgün istinsahı olan Milli Kütüphane Yz.A-576 numaraya kayıtlı yazmayı seçtik.Yazının harekeli oluşu diğer bir tercih sebebi oldu.

Ancak ne yazık ki eserin bu nüshasının iki yerinden birer yaprak,bir yerinden ise 12 yaprak koparılarak alınmıştı.Bu nedenle nüshaya en yakın tarihli olan bir başka nüsha (Nuruosmaniye Ktp. 3556/2) tespit ederek eksik olan bu 14 yapraklık kısmı tamamladık.Ayrıca asıl nüshada bazı yerlerde unutulmuş yazılmadığı anlaşılan kelimeleri buradan kontrol ederek tamamladım ve dipnotlarda belirttik.Bu iki nüsha dışında Menafi'ü'n-nas'ın harekeli bir nüshası olmadığı gibi diğer nüshalar yazılış tarihi bakımından yeni ve çoğu eksik nüshalardır.Metnin tamamlanması bakımından kullanılan 14 yapraklık kısım dil ve fonetik özelliklerini farklılık göstermesi nedeniyle gramer incelemesi ve sözlük

dahil edilmedi.Sadece transkripsiyonlu metinde gösterildi.

Menafi'ü'n-nas'ı önemli kılan bir özellik "Türkçe yazmak" iddiası ile kaleme alınmış olması ve yazılış tarihi bakımından "Türki-i Basit" hareketi ile aynı döneme rastlamasıdır .Bu bakımdan eserde özellikle isimler bakımından Türkçe,Arapça ve Farsça kelimelerin yanyana kullanıldığı dikkat çekmektedir.Bu durum eserdeki kelime sayısını da arttırmıştır.Eser ayrıca tıp tarihi bakımından ayrı bir önem taşımaktadır.

Nidayi bu eserinde kendi ifadesine göre üç türlü bilgi aktarmıştır: Birincisi, kendi tecrübelerine dayanarak elde ettiği tedavi metodları ve ilaç terkipleridir. İkincisi adını vermediği üstadından öğrendiği tıbbi bilgiler,üçüncüsü ise kendisinin Arapça,Farsça ve Yunanca kitaplardan aktardıklarıdır.Sözü edilen bu kısımlardan özellikle ilk ikisi dil bakımından sade olması nedeniyle eserde belli olmaktadır.

Bu çalışmamızda öncelikle metnin imlası tespit edilmiştir.Bu kısımda kelimeler iki sütun üzerine yazılmış karşılıklarına sayfa ve satır numaraları ile imlaları verilmiştir.Ayrıca alternans durumlar varsa onlar da verilmiştir.

İkinci kısımda sesbilgisi bakımından değerlendirilmiştir.

len metinde ses olayları yine örnekleri ile verilmiştir. Bu kısımda ana başlık olarak Türkçe kullanılmaya gayret edilmiştir.

Şekil bölümünde ise ekler ve kelime grupları üzerinde durulmuştur. Daha sonra Bibliyografya ve metnin Transkripsiyonlu şekli verilmiştir. Bibliyografyada sadece çalışma sırasında kullanılan kaynaklara yer verilmiştir.

İkinci ciltte ise söz dizininden önce ad listeleri verilmiştir. Bunlar Bitki, Hastalık, madde, Hayvan, Kuş adları ve özel adlar olmak üzere altı başlık altında verilmiştir. Bitki adlarının karşısına Latinceleri gösterilmiştir. Diğer listelerin anlam karşılıkları söz dizinine bırakılmıştır.

Özellikle Bitki adlarının tesbitinde ti iz bir yol izlenmiştir. Bulunamayan kelimelerin listesi ayrıca sözlüğün sonuna eklenmiştir. Bunların da ne ismi olabileceği karşısı parantez içersinde verilmiştir.

Böyle bir sahaya dikkatimi çikerek Menafi'ü'n-nas üzerinde çalışmamı sağlayan ve doktora dersleri ile bu çalışmar sırasında sabır ve titizlikiçersinde her zaman için nazik şekilde yol gösteren, uyarılarda bulunarak hatalarımı düzeltmemi sağlayan kıymetli hocam Osman Nedim Tuna'ya sonsuz teşekkürlerimi bir borç biliyorum.

Ayrıca bölümümüz Osmanlıca Uzmanı çok kıymetli arkadaşım Halil Çeçen'e çalışmam sırasında özellikle Farsça ve Arapça isimlerin okunması konusunda gösterdiği çok titiz ve nazik yardımları için teşekkür ederim. Kendileri ile aynı odayı paylaştığım, bu çalışmam sırasında her türlü yardımlarını yakınlık ve hoşgörülerini gördüğüm arkadaşlarım Sultan Eser, ve Kenan Erdoğan'a teşekkür borçlu olduğumu ifade etmek isterim.

Doktora tez süresi içinde olsun, ders aldığım süre içerisinde olsun devamlı yakın ve samimi ilgilerini gördüğüm Malatya İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünün çok kıymetli elemanları arkadaşlarım, başta Gürer Gülsevin olmak üzere Zeki Kaymaz, Mehmet Terzi ve diğerlerine ayrı ayrı teşekkür ederim.

26.12.1989

Sadettin Özçelik

Diyarbakır

G İ R İ Ő

NİDAYİ VE ESERLERİ

Nidayi'nin onuncu hicri asrın ikinci yarısında yaşamış ve tıbbi eserler te'lif etmiş olduğunu kaynaklardan öğrenmekteyiz. Ancak bu kaynaklar Nidayi'nin doğum ve ölüm tarihini kesin olarak vermemektedirler. Sadece Menafi' ü'n-nâs adlı eserini II. Selim'in tahta geçişi olan (1566) tarihinde O'na takdim ettiğini ve bu tarihten sonra da İstanbul'da yaşadığını öğrenmekteyiz.

Hayatı hakkında en ayrıntılı bilgiyi Nidayi'nin eserinde (Menafi' ü'n-nâs) bulduk. Nidayi Ankara'lı olup dört kardeşin en küçüğüdür. Kendisinin mal ve mülke değer vermediği için Allahın lütfuna mazhar olup tıp ilmini öğrendiğini söyler. Kırım'a seyahati sırasında Sahib Giray Han'ın ⁽¹⁾ yakınlığına mazhar olmuştur. Sahib Giray kendisini Kanuni Sultan Süleyman'a elçi olarak gönderdiği sırada kendisini kışkananlar tarafından iftiraya uğrar: "Sizün elçi gönderdünüz Hâce sultan süleymân hâzretlerine zinhar tatar hâna inanman sizlere ol hâyindür ve zâlimdür bunlara itimad eylemen bunlar hakk- nân bilmez ve 'ahdine turmaz tayifedür" diye Sahib Giray'a şikayet edilir. Bunun üzerine Sahib Giray, Nidayi'yi dönüşünde hapse attırır. Birkaç defa idam edilmek tehlikesi ile karşı karşıya kalır.

Yedi yıl hapis yatan Nidayi bu süre içinde tasavvufu ilgili yirmiiki parça nazmettiğini söylemektedir. Nihayet yedi yıl sonra hastaneden kurtulan Nidayi yaşlı bir "Evladı Resül" diye bahsettiği kişiden (?) tıp ilmini öğrenir ve "icazet" alır. Nidayi bu kişinin kim olduğunu belirtmez. Ancak Nidayi'nin ifadesinden birçok yeri gezmiş olduğu ve önemli eserlerden-özellikle Arapça ve Farsça tıp eserlerinden faydalandığı anlaşılmaktadır. Menafi' ü'n nâs'tan anlaşıldığına göre "Kitab-ı Kanun"u okumuş ve kendisinden önceki türk hekimlerinden Şerefüd-din Sabuncuoğlu'nun (1385 Doğ.) Mücerrebaame'sinden faydalanmıştır.

(1) 1521-1552 tarihleri arasında Kırım Hanlığı yapmıştır.

Yine kendisinin de birçok deneylerle elde ettiği değişik ma'cun, panzehir ve ilaçlardan örnekler vermektedir. Bu ilaçların en önemlisi zührevi hastalıklarla ilgili olarak verdiği bilgilerdir. Konu ile ilgili olarak Dr. Adnan Adıvar "Osmanlı Türkiyesinde belki ikinci defa olarak firengiden ve tedavisinden bahsedilmektedir"⁽¹⁾ der.

Nidayi, Kırım'dan dönüşünde Konya'ya gider. Bu sırada Şehzade II. Selim Konya valisidir. Nidayi Şehzade'nin tabibliğini yapar ve Mevlevi tarikatine girer.⁽²⁾ Nihayet 1566'da Kanuni Sultan Süleyman'ın Zigetvar seferinde ölümü üzerine Şehzade Selim tahta geçer. Nidayi, Menafi'ü'n-nas'ın kısa ve özet bir manzum şeklini hazırlayarak padişaha sunar. (1566) B. Mehmet Tahir, Sultan II. Selim'e sunulan eserin Menafi'ü'n-nas olduğunu söyler. Ancak bu eserin daha önce yazılmış olması gerekmektedir. Çünkü Nidayi'nin anlattıklarını tarih sırasına göre düşünürsek Kırım'dan ayrıldıktan sonra Menafi'ü'n-nas'ı yazmış olması gerekir. Zaten böyle hacimli bir eserin kısa zamanda yazılması ve padişaha sunulması da o gün için imkansızdır. Bursalı M. Tahir, Nidayi'nin eserlerini sayarken manzum Menafi'ü'n-nas'tan söz etmemiştir. Bu da O'nun iki eseri tek eser olarak bildiğini veya değerlendirdiğini göstermektedir. Ancak farklı kütüphanelerde gördüğümüz manzum ve kısaltılmış nüshaların baş tarafında : "Risale-i Manzume-i Fi't-tıb" başlığını gördük. Dr. A. Adıvar bu isimden söz etmemekle beraber II. Selim'e sunulan eserin Menafi'ü'n-nas'ın kısaltılmış manzum şekli olduğunu söyler.⁽³⁾

Nidayi ile ilgili bir başka bilgi karışıklığı ise O'nun başhekim olup olmadığıdır. B. Mehmet Tahir, O'nun II. Selim'in tahta geçişiyle birlikte hekimbaşı olduğunu söylemektedir. Ancak yine aynı

(1) Adnan Adıvar, Osmanlı Türklerinde İlim, İst. 1982

(2) Bursalı Mehmet Tahir, Osmanlı Müellifleri, III. C., s. 249, İst. 1346

(3) A. Adıvar, a.g.e. s. 116

eserinde verdiği Osmanlı başhekimleri listesinde II.Selim devrinin başhekimi Kaysunizade Bedreddin gösterilmiştir.⁽¹⁾ Bu eserden faydalanan Dr.Osman Şevki de çelişkinin farkına varmadan aynı yanlış bilgiyi olduğu gibi aktarmıştır.⁽²⁾

Gerçekte de Kaysunizade Mehmed Bedreddin Kahire'nin Kaysun köyünden olup İstanbul'a gelmiş ve Kanuni devrinde başhekimlik yapmıştır.Kanuni'nin Zigetvar seferine de katılmış ve ölümünde hazır bulunmuştur.B.Mehmet Tahir ise bir taraftan Kaysunizade'nin ölümünü(976 H.-1568M.)olarak gösterirken diğer taraftan Mehmed Bedreddin'i,verdiği listede,II.Selim döneminin başhekimi göstermektedir.⁽³⁾ Oysa bu kişi II.Selim döneminde sadece iki yıl yaşamıştır.(1566-1568) Kendisinden sonraki başhekim ise Garraszade Muhyiddin'dir.Osman Şevki'nin bu konudaki yanlışlığı daha büyüktür.Verdiği bilgiye göre Kaysunizade (973H.-1565M.)'de ölmüştür.Hekimbaşı listesinde ise öldüğü belirtilen bu kişi II.Selim dönemi başhekimi olarak gösterilmektedir.Yukarıda Kaysunizade'nin Kanuni ile Zigetvar seferine gittiğini belirtmiştik.II.Selim dönemi başhekimi ile ilgili bilgi yanlışlığını gösteren, Garraszade Muhyiddin'e yazılmış olan bir hüküm vardır.1573 Tarihli bu hüküm şu sözlerle başlamaktadır: "Yüce dergahımda baştabib Garrasu'ddin-zade Muhyiddin yüce dergahıma mektup gönderip..."⁽⁴⁾ Bu hüküm II.Selim'indir.

Yukarıda belirttiğimiz bu karışıklıklar beraberinde Nidayi ve Kaysunizade'nin aynı kişi olduğu düşüncesini getirmiştir, diyebiliriz.Bazı nüshalarda Menafi'ü'n-nas üzerinde "Kaysunizade Nidayi" ifadesi de bunu açıkça göstermektedir.Nidayi'nin bu eseri yazarken Kaysunizade'den faydalanmış olduğu düşünülebilir.Çünkü Nidayi,Mısır sultanı için yapılan bazı "tiryak" ve "ma'cun"lardan söz et-

(1)B.Mehmet Tahir, a.g.e. s.249

(2)Osman Şevki, Beşbuçuk Asırlık Türk Tababeti Tarihi, s.169-174, İst.1925

(3)B.Mehmet Tahir, a.g.e, s.249

(4)Nil Akdeniz, Osmanlılarda Hekim ve Hekimlik Ahlakı, İst.1977

mektedir. Ayrıca Nidayi, : "evlad-ı resuldan bir pir-i mübarek bana bu 'ilmi ta'lim idüp cemi' mücerrebatın teslim idüp, icāzet virüp ahirete intikāl eyledi ruh-ı revanı şaz olsun gahi yazmakta ihmāl eylesem eydür idi kim be yaz hey adem yaz biz bunda senüñ için gönderildük diyü bu 'ilmi bana darbi öğretti" (1) demektedir.

Biz Nidayi'nin İstanbula gelişinden iki veya üç yıl sonra Kaysunizade'nin öldüğünü biliyoruz. Bu zaman içerisinde II. Selim'e yakınlığı bulunan Nidayi yukarıdaki sözlerle başhekim olan Kaysunizade'den söz ediyor olabilir. Bu kesin olmamakla birlikte üzerinde durulabilecek bir noktadır.

Ancak şurası kesindir ki Menafi'ü'n-nas Nidayi tarafından yazılmıştır. Zira Kaysunizade, Türkçe bilmediğinden bu eseri yazmış olamaz. Ayrıca kendisinin bu isim altında bir eseri yoktur. Diğer bir bakış açısıyla Nidayi kendi ilminde tam bir hekim olmadığından kendisine ait olan bu eser Kaysunizade'nin zannedilmiştir, denebilir. Belkide saray çevresine yakınlık ve aynı zamanda yaşamış olmaları bu karışıklığı ortaya çıkarmış olabilir.

Bütün bunlardan başka Menafi'ü'n-nas'ın kesinlikle Nidayi'ye ait olduğu eserin başındaki şu sözlerden anlaşılmaktadır: "pes imdi benüm 'azizüm her vilāyetde tabib-i hazık lāzımdur...amma zamanımızda tabib-i hazık az kalmışdur...ve kenār yirlerde tabibe muhtāclarun nihāyeti yokdur ve vilāyet vardur ki tabib bulunmaduğundan ğayrı tıbbā müte'allik bir risale bulunmaz ve kitāb-ı tıbb bulunursa kimi 'arabī ve kimi farsīdür halk istihrācından 'acizlerdür ol sebebden safi türkiye bu muhtasarı kaleme getirüp adını menafi'ü'n-nas didüm" (2)

Görüldüğü gibi Nidayi bu eseri "safi türkiye" yazmak için kaleme almıştır. Bu tabiri kullanan kişinin Kahire yakınındaki Kaysun köyünden değil, Ankara'dan İstanbul'a gelmiş olabileceği elbette daha akla yatkındır.

(1) Menafi'ü'n-nas, Milli Ktp., Yz.A 576 , II2.yk. I3-I7.st.

(2) Menafi'ü'n-nas, " " " , 4b-5a yk.

Diğer eserleri 1-Tababet-i beşeriye ve baytariye 2-Manzum Baytarname 3-Rebi'ü's-selâme 4-Esrar-ı Genci Ma'na 5-Tenbihnâme

Bu eserlerinden Esrar-ı Genc-i Ma'na'nın Nuruosmaniye Kütüphanesi Nu. 3556/1 ve 2270'te iki nüshası vardır. Bunların mikrofilm Ankara, Milli Kütüphanededir. Eser tıp konusunda yazılmıştır.

Rebi'ü's-selâme ise ta'un ve veba ilaçlarına dair fenni hikemi ve tıbbi kitaplardan toplanarak tecrübeleri eklenmiş bir mukaddime yedi bab ve bir hatimeden meydana gelmiştir. Bursalı M. Tahir Atlamataşı Kütüphanesi'nde (İstanbul) bir nüshası bulunduğunu yazmaktadır. (1)

Menafi'ü'n-nâs

Yukarıda da özelliklerinden bahsettiğimiz eser tabib bulunmayan yerlerde bir Türkçe tıp elkitabı özelliğinde hazırlanmıştı. Nidayi bu eseri Arapça ve Farsça tıp kitaplarını halkın anlayamadığından söz ederek her yerde kullanılabilecek bir Türkçe eserin tıp konusunda yazılmadığını düşünerek te'lif etmiştir. Eserin baş tarafında manzum bir kaside yer almaktadır. Daha sonra bir mukaddime yazan Nidayi kısaca sebab-i te'liften de bahseder. Eserin adını Menafi'ü'n-nâs koyduğunu belirtir.

Eserin bundan sonraki kısmında içindeki konuların özeti sırasıyla atmış bab yer alır. Bunların konusunu aşağıya liste halinde çıkarmayı uygun gördük:

- 1.bab: İnsan vücudu ve insanın vücuda gelişi konusundadır.
- 2.bab: Dört mevsimde neler yenmesi ve nelerden kaçınılması gerektiğini anlatmaktadır.
- 3.bab: Vücuttaki dört unsurun (balgam, kan, safra, sevda) özelliklerini bildirmektedir.
- 4.bab: Hangi organın ne işe yaradığını bildirmektedir.
- 5.bab: İnsanın nasıl yaratılıp vücuda geldiğini anlatır.

5. bab: İnsan vücudundaki konusundadır.
7. bab: Nabzı anlatmaktadır.
3. bab: İdrar ve hastalıklarını anlatmaktadır.
9. bab: Başta meydana gelen hastalıkları anlatıp tedavisini açıklamaktadır.
10. bab: Yüzde ve tene ortaya çıkan cilt hastalıklarını anlatmaktadır.
11. bab: Burunla ilgili hastalıklardan bahsetmektedir.
12. bab: Kulak hastalıklarından bahsetmektedir.
13. bab: Ağızda ve boğazda meydana gelen hastalıkları ve ilaçlarını açıklar.
14. bab: Diş hastalıklarını açıklar.
15. bab: Göz hastalıklarından söz eder.
16. bab: Baras ve bahak hastalıkları hakkındadır.
17. bab: Temriye hastalıkları ve ilaçları hakkındadır.
18. bab: Uyuz ve kaşıntı hastalıkları hakkındadır.
19. bab: Zührevi hastalıklar hakkındadır.
20. bab: Cüzzam hastalıkları hakkındadır.
21. bab: Eldeki çatlaklar hakkındadır.
22. bab: Ayakta olan hastalıklar hakkındadır.
23. bab: İnsan vücudunda değişik sebeplerle meydana gelen yaralar ve tedavisini açıklamaktadır.
24. bab: Kanın hangi damarlardan alınması gerektiğini anlatır.
25. bab: Sünnetin nasıl yapıldığı hakkındadır.
26. bab: Sara, sekte ve felç hastalıkları hakkındadır.
27. bab: Dalak hastalığı ve ilaçlarını açıklamaktadır.
28. bab: Sgil ilaçları hakkındadır.
29. bab: Vücuttaki zararlı romatizma ve yeller hakkındadır.
30. bab: Sidiğini yapamama ve sidiğini tutamama hastalıkları hakkındadır.

- 32.bab: Akciğer hastalıklarından, bahsederek öksürük ve nefes darlığının tedavilerini açıklar.
- 33.bab: Basur hastalıkları ve tedavisi hakkındadır.
- 34.bab: Titreme hastalığı hakkındadır.
- 35.bab: Sarılık ve tedavi şekillerinden bahseder.
- 36.bab: Çocuk hastalıklarından bahseder.
- 37.bab: Kadın hastalıkları ve güzel koku veren maddelerin yapımı hakkındadır.
- 38.bab: Vücutta, özellikle belde bulunan fazlalıkları sürecektür özel yemek ve ilaçların tanımları ile ilgilidir.
- 39.bab: Fitil olarak kullanılan ilaçların yapımı hakkındadır.
- 40.bab: Yanıklar ve tedavisi hakkındadır.
- 41.bab: Yakı ve benzeri ilaç yapımlarını anlatır.
- 42.bab: Yara ve nasır ilaçlarının yapımı ve kullanılışı.
- 43.bab: Çeşitli bitkilerin özellikle tohumlarından elde edilen yağların çıkarılışını anlatır.
- 44.bab: Şarapların yapıları hakkında anlatır.
- 45.bab: Güzel ve lezzetli müshil ilaçların ve helvaların yapıları hakkında anlatır.
- 46.bab: Cinsi yetmezlik ve tedavisi hakkındadır.
- 47.bab: Cinsi münasebet hakkındadır.
- 48.bab: İnsan vücuduna faydalı olan gıdalar ve özelliklerini açıklar.
- 49.bab: Müfred gıdaların özelliklerini açıklamaktadır.
- 50.bab: İlaç ve ilaç yapımı hakkındadır.
- 51.bab: Hayvanlardan ve tıpta kullanılan hayvani ürünlerden bahseder.
- 52.bab: Kuşları ve tıpta kullanılan ürünlerini açıklar.
- 53.bab: Maden ve taşların tıptaki kullanılışları hakkındadır.
- 54.bab: Alfabetik sıraya göre tıpta ilaç olarak kullanılan bitki hayvan ürünleri ve çeşitli maddeleri özellikleri ve kullanılışları ile Türkçe, Arapça, Farsça adlarını verir.

55.bab: Kabzedici ilaçlar hakkındadır.

56.bab: İshal ettirici şerbetleri ve yapımlarını açıklar.

57.bab: Çeşitli ma'cunların yapımı ve özelliklerini anlatır.

58.bab: Afyon ve esrar gibi uyuşturuculara bağımlı olanların tedavileri hakkındadır.

59.bab: Panzehirlerin özellikleri ve yapımı hakkındadır.

60.bab: Kitabın yazılış sebebini açıklamaktadır.

Bu kısmın sonunda manzum bir vasiyetname yer almaktadır.

Nidayi, bu manzum kısımda tıp ilminin meraklılarına birtakım tavsiyeleri, hekim ve hekimlik ahlakı ile ilgili açıklamalarını yazmıştır. Eser bu kısımda son bulur.

Menafi'ü'n-nas'ın Nüshaları

1. Ankara, Adnan Ötüken Ktp. 470

Yk. 117

St. 19

Ebat: 18x13 - 15x8 cm.

İstinsah Tarihi: 1093

Müstensih Adı : Yok

Yazı: Harekesiz nesih

Vişne çürüğü renkli ciltli, yazı okunaklı, tamir görmüş

2. Ankara, Adnan Ötüken Ktp. 2571

Yk. 104

St. 21

Ebat: 20x13 - 14,5x6,5 cm.

İstinsah tarihi: ?

Müstensih Adı: ?

Yazı: Ta'lik

Baştan bir yaprak eksik, konu başlıkları kırmızı mürekkeple yazılmış. Siyah deri ciltli.

3. Ankara, Adnan Ötüken Ktp. 2620

Yk. 126

St. 17

Ebat: 22x15 - 17x9 cm.

İstinsah Tarihi: 1227

Müstensih Adı: Yok

Yazı: Nesih

Karton ciltli, okunaklı yazılmış.

4. Ankara, Adnan Ötüken Ktp. 269

Yk. 116

St. 17

Ebat: 21x13 - 15x7 cm.

İstinsah Tarihi: 1140

Müstensih Adı: Feyzullah

Yazı:

5. Ankara, Milli Ktp. İbn-i Sina Yz.A-576

Yk. 112+3

St. 17

Ebat: 195x131 - 145x75 mm.

İstinsah Tarihi: 1071

Müstensih Adı: Mehmed bin Mahmud

Yazı: Harekeli ince nesih

Ay yıldızlı, taç filigranlı kağıt, sözbaşları kırmızı mürekkeple yazılmış. Kahverengi meşin ciltli.

6. Ankara, Milli Ktp. İbn-i Sina Yz.A-5097

Yk. 70

St. 13

Ebat: 196x144 - 150x90 mm.

İstinsah Tarihi: ?

Müstensih Adı : ?

Yazı: Nesih

Üzüm salkımlı filigranlı cilt, cetveller kırmızı, siyah desenli bez kaplı cilt. Kısmen tamir görmüş.

7. Ankara Milli Ktp. İbn-i Sina Yz.A-2659

Yk. 97

St. 13

Ebat: 196x143 - 141x91 mm.

İstinsah Tarihi: ?

Müstensih Adı: ?

Yazı: Nesih

8. Ankara, Milli Ktp. İbn-i Sina Yz.A-2059
 Yk. 97
 St. 19
 Ebat: 180x130 - 165x82 mm.
 İstinsah Tarihi: ?
 Müstensih Adı : ?
 Yazı : Nesih
 Fligranlı kğt.Sz.b.kırmızı.Ciltsiz,baş tarafı eksik(28 yk.)
9. Ankara, Milli Ktp. İbn-i Sina Yz.A-230
 Yk. 39
 St. 30
 Ebat : 265x175 - 232x128 mm.
 İstinsah Tarihi : ?
 Müstensih Adı : ?
 Yazı : Ta'lik
 Çizgili defter kt.52b.kırmızı sırtı bez mukavva cilt.
10. Ankara, Milli Ktp. İbn-i Sina Yz.A-3854/1
 Yk. 1-41
 St. 19
 Ebat : 208x147 - 163x93 mm. .
 İstinsah Tarihi : ?
 Müstensih Adı : ?
 Yazı : Nesih
 Arma fligranlı kğt. szb. kırmızı ciltsiz .Baş tarafı çok eksik.
11. Ankara, Milli Ktp. İbn-i Sina Yz.A-3587
 Yk. 76
 St. 21
 Ebat : 205x147 - 157x80 mm.
 İstinsah Tarihi : ?
 Müstensih Adı : ?
 Yazı : Nes-ta'lik
 Ay damgalı ktb 52b. kırmızı, kahverengi meşin sırtlı karton cilt.Tahrip olmuş sayfalar var.
12. Ankara, Milli Ktp. İbn-i Sina Yz.A-3425/1
 Yk. 1b.-163b.
 St. 15
 Ebat : 180x118 - 110x75 mm.
 İstinsah Tarihi : ?
 Müstensih Adı : ?
 Yazı : Nesih
 Sarı cedid kğt.Sz.b. kırmızı.kahverengi meşin miklepli cilt.

13. Ankara, Milli Ktp. İbn-i Sina Yz.A-2873

Yk. 109

St. 21

Ebat : 235x170 - 175x105 mm.

İstinsah Tarihi : ?

Müstensih Adı : Mehmed Nuri bin M. Rüstem

Yazı : Rik'a

14. Ankara, Milli Ktp. İbn-i Sina Yz.A-3571

Yk. 117

St. 19

Ebat : 202x135 - 150x180 mm.

İstinsah Tarihi : 1253

Müstensih Adı : Ahmed bin Ali

Yazı : Nesih kırması

Taç fligranlı kğt. sırtı meşin miklepli ebru kağıt kaplı cilt.

15. Ankara, Milli Ktp. İbn-i Sina Yz.A-4144

Yk. 150+11

St. 15

Ebat : 233x175 - 165x110 mm.

İstinsah Tarihi : Bursa - 1224

Müstensih Adı : Muhammed Arif el-Mevlevi

Yazı : Nesih

Cedid Avrupa kğt. kırmızı bez cilt ,Çok okunaklı yazılmış.

16. Ankara, Milli Ktp. İbn-i Sina Yz.A-3282

Yk. 100

St. 17

Ebat : 210x155 - 150x120 mm.

İstinsah Tarihi : Yok

Müstensih Adı : Yok

Yazı : Kaba nesih

17. Ankara, Milli Ktp. İbn-i Sina Yz.A-89/1

Yk. 4a-55a

St. 27

Ebat : 212x146 - 170x90 mm.

İstinsah Tarihi : ?

Müstensih Adı : ?

Yazı : Nesih kırmızı

Birleşik harf fligranlı kğt. Konu başlıkları kırmızı mürekkeple yazılmış.Eski ebru cilt,tahrip olmuş yapraklar var.

18. Ankara, Milli Ktp. İbn-i Sina Yz.A-3154

Yk.86

St.15

Ebat : 215x150 - 160x110 mm.

İstinsah Tarihi : ?

Müstensih Adı : Ahmed bin Seyyid Zülfikari Seyyid Pir
Hızır Şahi

Yazı : Nesih

Taç arma fligranlı kğt. Konu başlıkları kırmızı mürekkeple yazılmış.Siyah meşin ebru kağıt kaplı cilt.Sonu eksik.

19. Ankara, Milli Kütüphane İbn-i Sina Yz.A-2484

Yk. 186

St. 23

Ebat 195x35 - 150x80 mm.

İstinsah Tarihi : ?

Müstensih Adı : ?

Yazı : Ta'lik

Ay yıldızlı taç fligranlı kğt. Konu başlıkları kırmızı mürekkeple yazılmış.Yanları kopuk meşin cilt.Son sayfalar tahrip olmuş.Tamir görmüş sayfalar var.

20. Ankara, Milli Ktp. İbn-i Sina Yz. A-778/1
Yk. 1b.-49a
St. 14
Ebat : 198x130 - 148x75 mm.
İstinsah Tarihi : Yok
Müstensih Adı : Yok
Yazı : Nesih
Çarhuñ fligranlı kğt. Kırmızı bez sırtlı, ebru karton
cilt. Harekeli, baş tarafı eksik. Tanır görmüş rutubetli
sayfalar var.
21. Ankara, Milli Ktp. Mikro-film Arşivi (M.F.A.) (A) 1129
Nuruosmaniye Ktp. Nu: 3556/2
İstinsah Tarihi : 1077
22. Ankara, Milli Ktp. M.F.A. (A) 1137
Nuruosmaniye Ktp. Nu: 3603
23. Ankara, Milli Ktp. M.F.A. (A) 1138
Nuruosmaniye Ktp. Nu: 3604
İstinsah Tarihi : 1107
24. Ankara, Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi, Yz. 1252
Yk. 96
St. 17
Ebat : 19.5x14.5 - 16x14.5 cm.
İstinsah Tarihi : Yok
Müstensih Adı : Yok
Yazı : Ta'lik
Son yaprak eksik. Desenli karton kapaklı.
25. Ankara, Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi, Yz. A-192
Yk. 124
St. 17
Ebat : 13.5x8 - 19.5x13.5 cm.

26. Türk Dil Kurumu Ktp. A.274
Yk.120+6
St. 15
Ebat : 21x14.5 - 16.5x14 cm.
İstinsah Tarihi : Yok
Müstensih Adı : Osman bin Hacı Hüsrev Sarayı
Yazı : Harekesiz rik'a
Konu başlıklarının üstü çizilerek belirtilmiş.Siyah
deri ciltli.
27. Atatürk Üniversitesi Ktp. Seyfettin Özege Böl. 18817
Yk. 88
St. 21
Ebat : 160x60 - 220x120 mm.
İstinsah Tarihi : 1247
Müstensih Adı : Seyyid Mustafa Kararizade
Yazı : Nestalik
28. Bayezid Ktp. 4154 / 1
Yk. 38
St. 25
Ebat : 205x11.5 - 155x85 cm.
İstinsah Tarihi : 1164
Müstensih Adı : Yok
Yazı : Nesih
Miklipsisiz,meşin,kahverengi ciltli.
29. Bayezid Ktp. 4155
Yk. 50
St.25
Ebat : 245x175 - 170x90 cm.
İstinsah Tarihi : 1308
Müstensih Adı :

30. İst.Ü.Cerrahpaşa Tıp Fak.Tıp Trh.Ktp. 48
Yk. 54+5
St. 23
Ebat : 165x210 - 110x180 mm.
İstinsah Tarihi : Yok
Müstensih Adı : Yok
Yazı : Rik'a
Kısmen tamir görmüş,mıklepli karton cilt.Başlıklar ve arapça kısımlar kırmızı mürekkeple yazılmış.
31. İst.Ü.Cerrahpaşa Tıp Fak.Tıp Trh.Ktp. 24
Yk. 114
St. 23
Ebat : 145x210 - 95x165 mm.
İstinsah Tarihi : 1180
Müstensih Adı : Yok
Yazı :
Sırtı yıpranmış,kopmuş,şemseli kahverengi meşin ciltli.
Konu başlıkları kırmızı mürekkeple yazılmış.
32. İst.Ü.Cerrahpaşa Tıp Fak.Tıp Trh.Ktp. 52
Yk. 214
St. 17
Ebat : 85x145 - 150x210 mm.
İstinsah Tarihi : Yok
Müstensih Adı : Yok
Yazı : Nesih
Mıklepli,şemseli kahverengi meşin ciltli.Konu başlıkları kırmızı mürekkeple yazılmış.

33. İst.Ü.Cerrahpaşa Tıp Fak.Tıp Trh.Ktp. 65

Yk. 71

St. 21

Ebat : 135x195 - 70x150 mm.

İstinsah Tarihi : 1083

Müstensih Adı : ?

Yazı : Rik'a

Vişne çürüğü renkli karton kapak,sırtı meşin.Kismen yenilenmiş yıpranmış sayfalar var.Başlıklar kırmızı mürekkeple yazılmış,kismen harekelenmiş.

34. İst.Ü.Cerrahpaşa Tıp Fak.Tıp Trh.Ktp. 84

Yk. 270

St. 14

Ebat : ?

İstinsah Tarihi : 1308

Müstensih Adı : Derviş Mustafa Asım

Yazı : Rik'a

Harekesiz,okunaklı yazılmış.

35. İst.Ü.Cerrahpaşa Tıp Fak.Tıp Trh. Ktp. 112

Yk. 210

St. İlk bölüm 19, ikinci bölüm 15

Ebat : ?

İstinsah Tarihi : Yok

Müstensih Adı : Yok

Yazı : Rik'a

İki değişik istinsah,15 satırlı sayfalar halinde yazılmış olan ikinci kısım daha okunaklı.

36. İst.Ü.Cerrahpaşa Tıp Fak.Tıp Trh.Ktp. 110

Yk. 149

St. 17

Ebat : 100x155 - 160x235 mm.

İstinsah Tarihi : 1230

37. İst.Ü.Cerrahpaşa Tıp Fak.Tıp Trh.Ktp. 133
Yk. 220
St. 19
Ebat : 90x165 - 150x200 mm.
İstinsah Tarihi : Yok
Müstensih Adı : Yok
Yazı : Rik'a
Vişne renkli,meşin ciltli-mıklepli kapak.
38. İst.Ü.Cerrahpaşa Tıp Fak.Tıp Trh.Ktp. 151
Yk. 105
St. 15
Ebat : 70x150 - 135x180 mm.
İstinsah Tarihi : ?
Müstensih Adı : ?
Yazı : Nesih kırmısı
Baş tarafı eksik,sonu eksik.Başlıklar kırmızı mürekkeple yazılmış.Arada yırtılmış ve yıpranmış sayfalar var.Sırtı bez ciltli karton kapak.
39. İst.Ü.Cerrahpaşa Tıp Fak.Tıp Trh.Ktp. 254
Yk. 59-3
St. 23
Ebat : 70x160 - 145x200 mm.
İstinsah Tarihi : ?
Müstensih Adı : ?
Yazı : Rik'a
1-20 yk. manzum, 20-59 yk. mensur.Konu başlıkları kırmızı mürekkeple yazılmış.Sonu eksik.Ortada boş sayfalar var.Kah-verengi meşin ciltli.

40. İst.Ü.Cerrahpaşa Tıp Fak.Tıp Trh.Ktp. 262

Yk. 99

St. 19

Ebat : 6x13 - 12.5x19.5 cm.

İstinsah Tarihi : ?

Müstensih Adı : Eyüb İbnü'l-nac

Yazı : Nesih

Karton kapaklı

41. İst.Ü.Cerranpaşa Tıp Fak.Tıp Trh.Ktp. 267

Yk. 117

St. 19

Ebat : 10x15 - 15x20 cm.

İstinsah Tarihi : ?

Müstensih Adı : ?

Yazı : Rik'a

Şemseli,miklepli,vişne çürüğü renkli meşin ciltli.Başlıklar kırmızı mürekkeple yazılmış.

42. İst.Ü.Cerranpaşa Tıp Fak.Tıp Trh.Ktp. 278

Yk. 69

St. 24

Ebat : 18x25 - 12.5x20 cm.

İstinsah Tarihi : ?

Müstensih Adı : ?

Yazı : Rik'a

Son yapraklar eksik.Başlıklar kırmızı mürekkeple yazılmış.Karton kapak,yıpranmış tahrip olmuş sayfalar var.

43. İst.Ü.Cerrahpaşa Tıp Fak. Tıp Trh.Ktp. 316
Yk. 132
St. 17
Ebat : ?
İstinsah Tarihi : 1095
Müstensih Adı : ?
Yazı : Rik'a , okunaklı yazılmış.
44. İst.Ü.Cerrahpaşa Tıp Fak.Tıp Tarihi Ktp. 327
Yk. 174
St. 17
Ebat : 6.5x17 - 12.5x20 cm.
İstinsah Tarihi : Yok
Müstensih Adı : Yok
Yazı :
Sırtı bez,meşin kanverengi ciltli.Başlıklar kırmızı mürekkeple yazılmış.
45. İst.Ü.Cerrahpaşa Tıp Fak. Tıp Trh. Ktp. 332 / 1
Yk. 1-63
St. 21
Ebat : 6.5x11.5 - 12x17 cm.
İstinsah Tarihi : Yok
Müstensih Adı : Yok
Yazı :
Sırtı bez,karton ciltli.Cümle başlıkları kırmızı mürekkeple yazılmış.Babların adı mavi mürekkeple yazılmış.

46. İst.Ü.Cerrahpaşa Tıp Fak. Tıp Trh. Ktp. 353

Yk. 99

St. 19

Ebat : 11.5x19 - 17x24 cm.

İstinsan Tarihi : Yok

Müstensih Adı : Yok

Yazı : Rik'a

Vişne çürüğü renkte miklepli meşin ciitli.Konu başlıkları kırmızı mürekkeple yazılmış

47. İst.Ü.Cerrahpaşa Tıp Fak. Tıp Trh. Ktp. 404

Yk. 62

St. 25

Ebat : 9x17.5 - 16x22.5 cm.

İstinsan Tarihi : ?

Müstensih Adı : ?

Yazı : Nesih kırması

Konu başlıkları kırmızı mürekkeple yazılmış.Sonu eksik.
Karton kapaklı.

48. İst.Ü.Cerrahpaşa Tıp Fak. Tıp Trh. Ktp. 429

Yk. 64

St. 23

Ebat : 11x17.5 - 16.5x22 cm.

İstinsan Tarihi : Yok

Müstensih Adı : Yok

Yazı :

Konu başlıkları kırmızı mürekkeple yazılmış.Sayfalardaki yazılar turuncu mürekkeple çerçeve içine alınmış.

49. İst.Ü.Cerrahpaşa Tıp Fak. Tıp Trh. Ktp. 469

Yk. 135

St. 21

Ebat : 6.5x14.5 - 13.5x20 cm.

İstinsah Tarihi : ?

Müstensih Adı : ?

Yazı : Rik'a

Kahverengi meşin ciltli.Sonu eksik.Konu başlıkları kırmızı mürekkeple yazılmış.

50. İst.Ü.Cerrahpaşa Tıp Fak. Tıp Trh. Ktp. 469

Yk. 37-143

St. 13

Ebat : 9x15.5 - 13x20 cm.

İstinsah Tarihi : Yok

Müstensih Adı : Yok

Yazı : Rik'a

Kahverengi,şemseli meşin ciltli.

51. İst.Ü. Cerrahpaşa Tıp Fak. Tıp Trh. Ktp. 542

Yk. 79

St. 19

Ebat : 10x17.5 - 16.5x22 cm.

İstinsah Tarihi : Yok

Müstensih Adı : Yok

Yazı :

İlk sayfa sonradan başka bir kişi tarafından yazılarak tamamlanmış.Tanrip olmuş son sayfalar tamir görmüş.Meşin sırtlı bez ciltli.

52. İst. Ü. Cerrahpaşa Tıp Fak. Tıp Trn. Ktp. 561
Yk.

St. 17

Ebat : 8x15.5 - 16x22 cm.

İstinsah Tarihi : ?

Müstensih Adı : ?

Yazı : Rik'a

Eserin iki forması ve üç yk. karton bir muhafaza içine
konulmuş.

53. İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Ktp. Yz.Tk.24
Yk.159

St. 17

Ebat : 7.5x14 - 14x17 cm.

İstinsah Tarihi : Yok

Müstensih Adı : Yok

Yazı :

Bu eser Nidayi adına kayıtlı .Ancak başka bir eserden
de alınmış kısımlar var.Konu başlıkları kırmızı mürekkeple
keple yazılmış.Yazılı kısımlar kırmızı çerçeve içine
alınmış.Şemseli,mıkılepli,kahverengi deri ciltli.

54. İstanbul,Köprülü Ktp. 194

Yk. 135

St. 16

Ebat : 14.5x20 - 15x9 cm.

İstinsah Tarihi : Yok

Müstensih Adı : Yok

Yazı : Nesih

55. İstanbul Üniv. Ktp. Eski Eserler Böl. T. 7074

Yk. 1-136

St. 23

Ebat : 18x24 - 8.5x18 cm.

İstinsah Tarihi : Yok

Müstensih Adı : Yok

Yazı : Ta'lik

Konu başlıkları kırmızı mürekkeple yazılmış. Bazı sayfa kenarlarına notlar alınmış. Kırmızı yaldızlı, mıklepli meşin ciltli.

56. İstanbul Üniv. Ktp. Eski Eserler Böl. T. 7077

Yk. 111

St. 18

Ebat : 7.5x15.5 - 15.5x22.5 cm

İstinsah Tarihi : Yok

Müstensih Adı : Yok

Yazı : Ta'lik

Mıklepli vişne çürüğü renkli meşin cilt. Başlıklar kırmızı mürekkeple yazılmış. Kısmen nemlenmiş sayfalar var. Arada mavi kağıtlar kullanılmış kısımlar var.

57. İstanbul Üniv. Ktp. Eski Eserler Böl. T. 7100

Yk. 69

St. 25

Ebat : 7x15.5 - 16x21.5 cm.

İstinsah Tarihi : ?

Müstensih Adı : ?

Yazı : Ta'lik

Şemseli, yaldızlı, lacivert ciltli. Bazı sayfalar yıpranmış.

58. İstanbul Univ. Ktp. Eski Eserler Böl. T. 7145
Yk. 123
St. 21
Ebat : 11.5x18 - 7.5x13.5 cm.
İstinsah Tarihi : ?
Müstensih Adı : ?
Yazı : Ta'lik
Yaldızlı,şemseli,kırmızı meşin ciltli.Nemlenmiş yaprak-
lar var.
59. İstanbul Univ. Ktp. Eski Eserler Böl. T. 7111
Yk. 1-61 ; 61-66
St. 25
Ebat : 8.5x16 - 15.5x20.5 cm.
İstinsah Tarihi : Yok
Müstensih Adı : Yok
Yazı :
Miklepli,kahverengi meşin ciltli.I-61 ve 61-66 kısımlar
farklı müstensihler tarafından yazılmış.
60. İstanbul Univ. Ktp. Eski Eserler Böl. T. 7121
Yk. 99
St. 21
Ebat : 20.5x15 - 10x18 cm.
İstinsah Tarihi : Yok
Müstensih Adı : Yok
Yazı : Rik'a
Miklepli,yaldızlı sarı ciltli.

61. İstanbul Univ. Ktp. Eski Eserler Böl. F. 7040
Yk. 102
St. 19
Ebat : 7.5x16 - 16.5x21 cm.
İstinsah Tarihi : Yok
Müstensih Adı : Yok
Yazı : Rik'a
Şemseli meşin ciltli. Başlıklar kırmızı mürekkeple yazılmış.
62. İstanbul, Süleymaniye Kütüphanesi, Esad Ef. 2498/ 1
Yk. 107-129
St. 19
Ebat : 215x137 - 160x80 mm.
İstinsah Tarihi : Yok
Müstensih Adı : Yok
Yazı : Ta'lik
Konu başlıkları kırmızı mürekkeple yazılmış. Niklepli, siyah, meşin ciltli.
63. Süleymaniye Kütüphanesi, Hamidiye 1041/ 9
Yk. 70-110
St. 66 (Sayfa kenarlarına yazılmış)
Ebat : 283x170 -166x66 mm.
İstinsah Tarihi : ?
Müstensih Adı : ?
Yazı : Nesih

64. Süleymaniye Kütüphanesi, Hacı Beşir Ağa 661/ 18
 Yk. 38
 St. 31
 Ebat : 265x157 - 190x86 mm.
 İstinsah Tarihi : ?
 Müstensih Adı : ?
 Yazı : Nesih
 Keşin ciltli
65. Süleymaniye Kütüphanesi, İala İsmail 389/ 1
 Yk. 1-71
 St. 21
 Ebat : 197x140 - 157x80 mm.
 İstinsah Tarihi : 1079
 Müstensih Adı : Muh bin Muhammed
 Yazı : Nesih
 Yıpranmış, kısmen tamir görmüş. Şemseli, miklepli deri ciltli.
66. Süleymaniye Kütüphanesi, Yazma Başılar 820
 Yk. 112
 St. 21
 Ebat : 208x149 - 150x70 mm.
 İstinsah Tarihi : ?
 Müstensih Adı : ?
 Yazı : Nesih kırması
 Keşin sırtlı mukavva cilt. Kısmen tamir görmüş.
67. Süleymaniye Kütüphanesi, Kadızade Mehmed Efendi 343
 Yk. 83
 St. 9
 Ebat : 140x100 - 110x70 mm.
 İstinsah Tarihi : Yok
 Müstensih Adı : Yok
 Yazı : Nesih
 Menafi'ü'n-nas'ın bir özeti yapılmış. Sonu eksik. Karton kapaklı.

68. Süleymaniye Kütüphanesi, Reşadiye-712

Yk. 118

St. 19

Ebat :

İstinsah Tarihi : 1076

Müstensih Adı : Mustafa bin el-hac Muhammed

Yazı : Ta'lik

Yazılar kırmızı çerçeve içerisine alınmış. Bazı sayfa kenarlarında notlar var. Formaların bazıları söküktür. Meşin ciltli, şemseli kapak.

69. Süleymaniye Kütüphanesi, Mihrişah Sultan 246/ 2

Yk. 1-75

St. 11

Ebat : 210x150 - 160x100 mm.

İstinsah Tarihi : 1264

Müstensih Adı :

Yazı : Nesih

Konu başlıkları kırmızı mürekkeple yazılmış. Miklepli karton kapak. Kitaptaki 1 numaralı eserden sonra ikinci kısımda yeniden sayfalara numara verilmiş.

70. Süleymaniye Kütüphanesi, Yazma Bağışlar 2253

Yk. 142

St. 19

Ebat : 190x140 - 150x80 mm.

İstinsah Tarihi : Yok

Müstensih Adı : Yok

Yazı : Nesta'lik

Meşin, kahverengi miklepli şemseli cilt. Konu başlıkları kırmızı mürekkeple yazılmış. Bazı sayfalara notlar çıkarılmış. Tamir görmüş.

71. Süleymaniye Kütüphanesi, Bağdatlı Vehbi Ef. 1445
Yk. 113
St. 17
Ebat : 202x143 - 153x75 mm.
İstinsah Tarihi : Yok
Müstensih Adı : Yok
Yazı : Rik'a, Bazı yerlerde değişik yazılar kullanılmış.
Konu başlıkları kırmızı mürekkeple yazılmış. Sırtı meşin,
yıpranmış mukavva ciltli. Sayfaların kenar boşluklarında
notlar tutulmuş. Değişik hatlarla istinsah edilmiş.
72. Süleymaniye Kütüphanesi, Hacı Mahmud Ef. 5535
Yk. 138
St. 21
Ebat : 225x135 - 160x70 mm.
İstinsah Tarihi : Yok
Müstensih Adı : Yok
Yazı : Nesih
Konu başlıkları kırmızı mürekkeple yazılmış. Yazı kırmızı
mürekkeple çerçeve içersine alınmış. Vişne renkli, niklepli
meşin cilt.
73. Süleymaniye Kütüphanesi, Fatih 3636 / 2
Yk. 118-137+2
St. 19
Ebat :
İstinsah Tarihi : Yok
Müstensih Adı : Yok
Yazı : Nesih
Konu başlıkları kırmızı mürekkeple yazılmış. Yazı kırmızı
çerçeve içerisine alınmış. Eserin bitiminden hemen sonra
Nidayi'nin manzum tıp risalesi yazılmış.

74. Süleymaniye Kütüphanesi, Çelebi Abdullah Ef. 390/ 7
 Yk. 85-97
 St. 19
 Ebat : 205x143 - 165x90 mm.
 İstinsah Tarihi : Yok
 Müstensih Adı : Yok
 Yazı : Ta'lik
75. Süleymaniye Kütüphanesi, Fatih 3637
 Yk. 85
 St. 25
 Ebat : 222x158 - 174x86 mm.
 İstinsah Tarihi : 1221
 Müstensih Adı : İbrahim bin Süleyman
 Yazı : Nesih
 Konu başlıkları kırmızı mürekkeple yazılmış. Yazılar çerçeve içine alınmış.
76. Süleymaniye Kütüphanesi, Laleli 1649
 Yk. 107
 St. 15
 Ebat : 190x138 - 130x85 mm.
 İstinsah Tarihi : ?
 Müstensih Adı : ?
 Yazı : Nesih
 Kitabın başındaki manzum kısım harekelenmiş. Aralarda da harekeli sayfalar var. Sonu eksik. Vişne renkli, meşin ciltli.
77. Süleymaniye Kütüphanesi, Şehid Ali Paşa 2104 / 1
 Yk. 98
 St. 19
 Ebat : 209x145 - 152x92 mm.
 İstinsah Tarihi : 1093
 Müstensih Adı : Yok
 Yazı : Nesih
 Sırtı meşin mukavva ciltli.

78. Süleymaniye Kütüphanesi, Şehid Ali Paşa 2105
Yk. 120
St. 17
Ebat : 200x110 - 148x65 mm.
İstinsah Tarihi : 1053
Müstensih Adı : Cevri
Yazı : Ta'lik
Meşin ciltli. Konu başlıkları kırmızı mürekkeple yazılmış.
Yazı kenarları kırmızı çerçeve içine alınmış.
79. Süleymaniye Kütüphanesi, Hacı Mahmud Ef. 5523
Yk. 116
St. 21
Ebat : 220x150 - 160x75mm.
İstinsah Tarihi : 1244
Müstensih Adı : Muhammed Reşid
Yazı : Ta'lik
Her sayfa yıldızlı çerçeve içerisine alınmış. Konu başlıkları kırmızı mürekkeple yazılmış. Sırtı meşin ciltli.
80. Süleymaniye Kütüphanesi, Hacı Mahmud 5544
Yk. 99
St. 23
Ebat : 210x130 - 160x75 mm.
İstinsah Tarihi : Yok
Müstensih Adı : Yok
Yazı : Nesih
Okunaklı yazılmış. Şemseli, Niklepli meşin ciltli.

81. Süleymaniye Kütüphanesi, Hacı Mahmut Ef. 5567

Yk. 124

St. 23

Ebat : 175x120 - 125x75mm.

İstinsah Tarihi : 1258

Müstensih Adı : Yok

Yazı : Nesih

Not: Bu nüshalardan başka İstanbul Fatih, Millet Kütüphanesi 290 / 341 ve 291 / 228 Numaralara kayıtlı iki nüsha tespit ettik. Ancak Kütüphanedeki onarım nedeniyle tavsiflerini çıkaramadık.

Not : Bu nüshalar içinde yazılış tarihi ve yazınının düzgün okunaklı oluşu nedeniyle Ankara Milli Kütüphane Yz.A.576 numaralı yazmayı çalışmamızda esas olarak aldık. Bu nüshada eksik olan 14. yapraklık kısım ise Nuruosmaniye Kütüphanesi 3556/2 numaralı nüshadan tamamlanmıştır. Metnin orijinal fotokopisi ve transkripsiyon kısımlarında eksik olan bu yapraklar olması gereken yerde gösterilmiştir.

KISALTMALAR

bkz.	: Bakınız
Çklk.	: Çokluk
FATk.	: Eski Anadolu Türkçesi
ETk.	: Eski Türkçe
ONT.	: Osman Nedim Tuna
TB.	: Turhan Baytop
TKAE.	: Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü
Tklk.	: Teklik
TS.	: Türkçe Sözlük
ŞA.	: Şevki Akalın

KULLANILAN İÇARETLER

()	: Parantez içindeki sesin ihtiyari olduğunu gösterir.
-	: Ekin Fiile bağlandığını, kelimenin fiil olduğunu gösterir.
+	: ekin isme bağlandığını gösterir.
A	: a, e
I	: ı, i (bazan ı, i, u, ü için)
U	: u, ü
T	: t, d
K	: ünsüz (Konson)
K	: k, g
Ƒ	: k, ğ
C	: c, ç
V	: ünlü (Vokal)

D İ L Ö Z E L L İ K L E R İ

A- İ M L A

Arap harfleriyle yazılmış metinlerin tespitinde fonetik yanlışlıkların olmaması için bu eserlerin imlasının ve imla özelliklerinin doğru olarak incelenmiş ve tespit edilmiş olması gerekir. İncelenen metinler her ne kadar belli bir şiveye ait olursa olsun yazıldığı dönemde de birtakım ağızların bulunabileceği ihtimali aynı dönem metinlerinin farklı fonetik özelliklere sahip olabileceği ihtimalini de beraberinde getirmektedir. Hatta bir tek eser içinde bile bazan bir kelimenin farklı şekillerde kullanıldığını görmek de mümkün olabilir. Bunların hepsinin tek tek dökümünün yapılmasından sonra bir sonuç çıkarmak mutlaka daha doğru olacaktır.

İşte bu bakımdan incelediğimiz bu metinde başta ünlülerin yazılışı olmak üzere ç , p , t , g , ŋ seslerinin arap alfabesinde bulunmadığını göz önünde tutarak sekiz ünlü ile birlikte bu seslerin imlasını metnimizde tespit etmeyi uygun gördük.

ÜNLÜLERİN YAZILIŞI

İncelediğimiz metin düzgün, harekeli ve okunaklı bir yazı ile yazılmıştır. Ünlüler bakımından büyük çoğunlukla birbirini tutan şekiller kullanılmıştır. Bazı kelimelerde değişik imlalarla yazılmış bulunan örnekler de vardır. Bazı ünlüler bazı kelimelerde devamlı hareke ile gösterilirken başka kelimelerde hem harf hem de hareke ile gösterilebilmektedir.

Bu bölümde sırasıyla a , e , ı , i , o , ö , u , ü , ünlüleri şu şekilde incelenecektir:

a- başta

b- içte

kök hecesinde

kök hecesinden sonra

işlek eklerde

c- sonda

Bu tasnif kendi içinde "devamlı harf ile" , devamlı hareke ile" , veya "harf ve hareke alternans halde" şeklinde listelenecektir.

a ünlüsü

Başta bazı kelimelerde devamlı \bar{a} , bazılarında ise \bar{a} ve \bar{a} alternans halde kullanılabilir.

\bar{a} medli elif ile gösterilenler

ağuz \bar{a} غوز 76a.2

ay \bar{a} آى 23a.16

\bar{a} devamlı üstünlü elif ile gösterilenler

acı \bar{a} جى 9a.7

acıt- \bar{a} جت- 24a.11

aç- \bar{a} ج- 2b.13

ağaç \bar{a} غاج 25b.7

ağar- \bar{a} غر 22b.4

ağırlan- \bar{a} غرلن- 89b.6

ağız \bar{a} غر 20b.12

ağla- \bar{a} غلا 53a.4

ağrı \bar{a} غرى 24b.4

ağrı- \bar{a} غر- 88a.2

ağşam \bar{a} غşam 97a.9

ağ- \bar{a} ق- 37b.3

ağça \bar{a} قچه 29a.2

al- \bar{a} ق- 18a.2

alın-	أَلِنَ -	85b.9	ard	أَرَدَ	13a.11
alış-	أَلِشَ -	49b.15	art-	أَرْتُ -	12b.5
alt	أَلْت	23a.8	aşağa	أَسَّغَه	21b.16
altı	أَلْتِي	8b.4	at	أَتَش	88b.6
an	أَنَه	2b.2	aya	أَيَا	29a.17
ana	أَنَا	53a.3	ayak	أَيْعَه	33b.8
ara	أَرَا	84b.7	ayas	أَيَاسِي	45a.13
ara-	أَرَا -	35a.11	ayrıl-	أَبْرِكُ -	25a.3
arıt-	أَرِثُ -	58a.2	ayru	أَبْرُو	50a.7
arık	أَرِبِعُه	69a.8	ayva	أَبْوَه	46b.8
arpa	أَرِيَا	74a.11	az-	أَزْ -	83a.8

آ ~ أ

Medli elif ile üstünlü elif alternans halde

acı-	أَجِي	43a.8	-	أَجِي	49b.3
aç	أَجِي	48b.15		أَجِي	21b.15
açıl-	أَجِيلُ -	90a.7	-	أَجِيلُ -	20b.1
ad	أَدُ	113a.2		أَدُ	5a.1
ağart-	أَغْرَدُ -	112b.11		أَغْرَدُ -	22b.4
ağır	أَغْرَه	110b.13		أَغْرَه	41b.14
ağu	أَغْوُ	84a.14		أَغْوُ	9a.11
aķ	أَوْه	14b.2		أَوْه	12a.12
aķıT-	أَقِيدُ -	44b.15		أَقِيدُ	21b.16

al	آل 73a.5	أل 9a.3
at	آت 22b.14	آت 33a.14
ateş	آتَه 63b.8	آتَه 62b.13
avuç	آوُح 22a.5	آوُح 97a.15
ayır-	آير- 97b.15	آير- 80b.5
ayu	آيو 87b.15	آيو 87b.17
az	آز 4b.13	آز 8b.1
azu	آزو 88a.6	آزو 23a.7

İçte

Kök hecesinde

أ Devamlı üstünlü elif ile gösterilenler

badAm	بَادَم 46a.4	kan	قَانَه 49a.1
bağ	بَاغ 8a.10	kap +	قَاب 64b.14
bağır-	بَاغِر- 92a.8	kar	قَار 21b. 7
bal	بَال 21a.1	karışık	قَارِيَه 15b.14
balık	بَالِغَه 24a.8	kasık	قَاسِوَه 43a.11
baş	بَاسِه 17a.3	kaş	قَاسِه 32a.6
batur-	بَاتُور- 59a.10	kat	قَات 11b.14
çalı	چَالِي 29a.1	kaşuk	قَاوُه 71b. 8
çam	چَامِر 33b.13	kazı-	قَازِه - 84a.12
çavuş	چَاوُشَه 78a.2	saç	صَاغ 90a.13
dağ-	دَاغ- 85a.11	sağıl-	صَاغِل- 75b.16

şagır	صَاغِرٌ	90a.6	yara	يَارَةٌ	37b.17
şakız	صَاكِرٌ	49b.6	yarık	يَارِفٌ	41b.16
sal-	صَاكٌ	112a.6	yarpuz	يَارِيُوزٌ	83a.2
şap	صَائِبٌ	25a.6	yaş	يَاشِرٌ	14b.14
şarı	صَارِي	95a.14	yat-	يَاثٌ	18a.3
tağıl-	طَاغِلٌ	39a.3	yavuz	يَاوُزٌ	88b.8
yağ-	يَاقٌ	13a.15	yay	يَائٌ	8a.8
yan†	يَازٌ	34a.5	yayı1-	يَايِدٌ	15a.7
yanık	يَانِفٌ	59b.1	yaz†	يَازٌ	57b.14
yapış-	يَايِسٌ	21b.3	yaz-	يَازٌ	38b.1
yar-	يَازٌ	34b.12			

Üstün ile gösterilenler

bağa	بَاغَا	40a.11	kaçan	قَاغَا	8b.8
bağla-	بَاغَلَا	76b.2	kafa	قَاغَا	35b.12
bak-	بَاقَا	26a.2	kalay	قَاغَا	41a.13
bayram	بَايْرَامٌ	70b.10	kaldur-	قَاغَا	71b.1
çalka -	قَاغَا	59b.2	kamu	قَاغَا	113a.1
çanak	قَاغَا	30b.5	kaplan	قَاغَا	88b.10
dahı	قَاغَا	8b.15	kaplubaga	قَاغَا	42a.10
kabak	قَاغَا	46b.6	karva-	قَاغَا	88b.6
kabar-	قَاغَا	29a.15	kara	قَاغَا	7b.15
kaç-	قَاغَا	84b.7	karanu	قَاغَا	112a.7

ķarga	قَرْنَه	90b.4	ķalāk	طَلَاك	7a.5
ķarınca	قَرْنِحَه	90a.10	yaban	يَبَانَه	48a.12
ķarışdur-	قَرِشْدُر	29a.6	yak-	يَفَه	86b.2
ķarşu	قَرِشُو	64b.13	yakın	يَقِيْبَه	8a.12
ķaşıķ	قِشِه	18a.2	yalan	يَلَانَه	112b.14
ķat-	قَت	21a.7	yağ	يَاك	13b.3
ķayna-	قَيْنَه	66a.4	yaprak	يَپْرَاك	21b.7
ķaķal	صَقَال	19a.16	yara-	يَرَا	5b.11
ķakla-	صَقْلَه	26a.1	yaraķan	يَرَاكَنَه	77a.14
ķakşagan	صَقْصَاغَانَه	90a.14	yarasa	يَرَسَه	90a.7
ķaman	صَمَانَه	24a.1	yarat-	يَرِت	3b.2
ķarımsak	صَرِمَاك	17a.11	yaşduķ	يَظْدُوك	35b.3
ķarmaşık	صَرْمَاشِيك	93b.5	yaşşı	يَظْشِي	21b.7
ķarp	صَرِب	20b.1	yaşa-	يَا	98a.10
ķayru	صَيْرُو	15a.10	yavaş	يَوَاشَه	88b.9
ķaban	طَبَانَه	88b.14	yayķan-	يَيَقْرَه	16b.3
ķağ"yara"	طَاغ	36b.9			
ķak	طَق	82a.8			

أ ~ ك Üstünlü elif ve üstün alternans halde

bağır	بَاغِرٌ 7a.4	بَغِرٌ 37a.16
bağırsak	بَاغِرْسَقٌ 7a.3	بَغِرْسَقٌ 74a.13
baldur	بَالْدُورٌ 33a.11	بَلْدُورٌ 28a.14
barmak	بَارْمَقٌ 23a.7	بَرْمَقٌ 20b.15
baş-	بَاصٌ - 21a.14	بَضٌ - 13b.9
başla-	بَاصِلٌ - 30a.5	بَضِلٌ - 49b.1
çağal	چَاغَالٌ 86b.6	حِغَالٌ 87a.2
kabuk	قَابُوكٌ 49b.14	قَبُوكٌ 20a.9
kal-	قَالٌ - 65a.6	قَدٌ - 20a.11
kapağ	قَبَاغٌ 72b.5	قَبُوهٌ 36b.5
kapla-	قَابِلٌ - 39a.8	قَيْدٌ - 11b.5
kapu	قَابُوكٌ 85a.13	قَبُوكٌ 90b.2
karın	قَارِنٌ 48b.16	قَرِنٌ 44b.10
karış-	قَارِشٌ - 9a.6	قَرِشٌ - 10b.14
katı	قَاتِي 47a.5	قَتِي 13a.8
katlan-	قَاتِلٌ - 97a.14	قَتِلٌ 65a.12
saç-	صَائِرٌ - 41b.3	صَيِرٌ - 84b.1
sağırlık	صَاغِرْلُوكٌ 20a.14	صَغِرْلُوكٌ 82a.1
sağlık	صَاغِلِغٌ 7a.17	صَغِلِغٌ 8b.10
sakın-	صَاقِنٌ - 97a.16	صَقِنٌ - 113a.3
sar-	صَارٌ 20a.14	صَرٌ - 35a.14
yağı	يَاقِي 23a.11	يَقِي 17b.15

Kök hecesinden sonra (tabanlarda)

1
-üstünlü elif ile gösterilenler

ahşam	أَخْشَامٌ	31b.6	şarmusak	شَرْمَسَاكٌ	49b.11
ayas	أَيَاسٌ	45a.13	şıçan	شِجَانٌ	85a.17
azacuk	أَزَاجُوعٌ	54b.6	şıva-	شِوَا -	17b.16
badam	بَادَامٌ	46a.4	şuşalık	شُوشَالِغٌ	63b.17
bınar	بِيكَارٌ	19b.13	taban	طَبَانَةٌ	88b.14
çağal	حِقَالٌ	86b.16	tağarcuk	طَغَارِجُوعٌ	51a.1
çıban	حِبَانَةٌ	92a.2	tolat-	طُولَا -	38b.2
çomak	حُومَاكٌ	34b.8	topalak	طُوبَلَاكٌ	21a.2
kaplan	قَبْلَانَةٌ	88b.10	tuman	طُمَانَةٌ	16a.11
karva-	قَرَوَا -	88b.6	turakotı	طُورَاكُوتِ	17a.6
kulak	قُولَاكٌ	20a.7	yaban	يَبَانَةٌ	63a.4
kursak	قُورَسَاكٌ	47a.7	yaprak	يَبْرَاكٌ	21b.7
oğlan	اَوْغْلَانٌ	19b.1	yara-	يَرَا -	5b.11
onat	اُوكَاتٌ	56b.9	yarağan	يَرَاغَانٌ	51a.6
şaman	شَمَانَةٌ	24a.1	yılan	يِلَانَةٌ	80b.17
			yumşak	يُمَشَاكٌ	13a.10
			yumşak T-	يُمَشَادٌ -	46b.6

Üstün ile gösterilenler

açmağ	أَحْمَخُ 2b.13	şakınmak	صَقِنَمَه 70a.9
ağar-	أَغَرَه - 22b.4	şarar-	صَرَرَه - 22b.2
ağla-	أَغَلَه - 85b.9	şarmaşık	صَرَشِيَه 83a.6
aşağa	أَشَاغَه 22b.12	şarplan-	صَرَبِلَه - 54b.4
bağlan-	بَاغَلَه - 19a.5	şalğam	شَالْغَم 76a.6
çağmak	حَاغَمَك 25b.1	tağla-	طَاغَلَه - 24a.12
ışlan-	إِشَلَه - 43a.7	tamar	طَمَرَه 13b.8
kabak	قَبَاك 46b.6	tanla-	طَانَلَه - 19b.13
kaçan	قَاچَان 8b.8	tokunmak	طُكُونَمَك 34b.8
karar-	قَارَرَه - 26b.17	tuzak	طُوزَاك 70a.1
kayna-	قَايَنَه - 64a.4	tuzla-	طُوزَلَه - 73a.5
kaynat-	قَايَنَاتَه - 17b.16	yala-	يَالَه - 86b.9
kusmak	قُوسَمَك 50b.16	yapışmak	يَايِشَمَك 11b.17
oturmak	أُوتُرَمَك 45b.4	yazmak	يَزَمَك 112a.16
oyna-	أُويَنَه - 68b.17	yumrulan-	يُمُرُولَه - 18a.4

Üstünlü he ile gösterilenler

karagu قَرَه كُوه 112a.6

أ ~ ا Üstünlü elif ve üstün alternans halde

ağaç	أَغَاظُ 92a.9	أَغْجُ 30b.5
ayak	أَيَاظُ 33a.10	أَيْعُ 33b.4
barmak	بَرْمَاظُ 16a.16	بَرْصَعُ 23a.2
bırak-	بِرَاظُ - 91b.3	بِرْقُ - 83b.8
çanağ	چِنَاظُ 29a.6	چِنَعُ 30b.5
çıkar-	چِقَارُ - 36a.6	چِقْرُ - 97b.15
ışlat-	إِصْلَادُ - 95b.2	إِصْلَدُ 16a.13
kanı-	قَنَا - 22b.8	قَنَ - 35b.2
kapak	قِيَاظُ 72b.5	قَيْعُ 36b.5
kapla-	قَيْلَا - 11b.5	قَيْلَ - 28a.1
kaymağ	قَيْمَاقُ 40a.1	قَيْمِغُ + 52a.8
şakal	صَقَالُ 19b.2	صَقْلُ 19a.6
şulan-	صَوْلَازُ - 21a.8	صَوْلُ - 37a.13
tavşan	طَوْشَانُ 29b.15	طَوْشَنُ 87a.5
tırnağ	طِرْنَاظُ 89b.1	طِرْنَعُ 7a.3
toğra-	طُغْرَا 73a.9	طُغْرَ - 73b.4
tudağ	طُودَاظُ 11a.11	طُودُعُ 22b.7
ufak	أَوْفَاقُ 21b.13	أَوْفَعُ 33b.4
yaykan-	يَيْقَازُ - 24a.8	يَيْقَنُ - 16b.3
yokarı	يُوقَارُ 37b.4	يُوقَرُ 21a.14

İşlek eklerde| Üstünlü elif ile gösterilenler

ağlağan	أَغْلَاغَانَه 53b.1	ışırğan	إِصْرِيغَانَه 48b.13
alasin	أَلَايِسَه 61a.6	karındaş	قَرِينْدَاشَه 111b.7
bağırğan	بَاغِيرْغَانَه 8 b.17	katmayup	قَاتْمَايُوبُ 21a.7
bulınmayıcak	بُولْنَمَايُچُوه 10a.2	kaynayan	قَيْنْيَايَه 57b.10
çıkar-	چَاقَار- 36a.6		

| ~ < Üstünlü elif ve üstün alternans halde gösterilenler

açalar	أَچَالَر 36a.4	ahlar	أَهْلَر 35a.2
açar	أَچَار 77a.10	ahır	أَهْر 83b.1

/ Üstün ile gösterilenler

açmaya	أَچْمِيَه 30b.14	ayrılmaya	أَيْرِيلْمِيَه 88a.6
ağara	أَغْرَه 22b.4	azana	أَزْنَه 83a.8
ağartmak	أَغْرَتْمَه 22b.1	bıraksalar	بِرَقْسَالَر 84a.8
ağrılarına	أَغْرِيَارِينَه 37a.11	buçuğar	بُچُوغَر 95b.13
ağrılara	أَغْرِيَارَه 37a.14	bulunmaz	بُولُونْمَز 4b.16
ağrıyan	أَغْرِيْيَه 17a.4	çıkımaya	چَاقْمِيَه 22b.13
ağudan	أَغُودَه 110a.4	çıkaracak	چَاقَار_Aچَاق 62a.13
ağmaz	أَقْمَز 19b.14	ışırmaya	إِصْرْمِيَه 88a.4
almak	أَلْمَه 5b.7	kapaklaya	قَاپَاقْلَايَه 96a.2
alsalar	أَلْسَالَر 22b.10	korcağaz	قُورْچَاغَز 84b.13
artar	أَرْتَر 12b.5	koyurak	قُيُورَاق 9a.8

Sonda/ Üstünlü elif ile gösterilenler

ağa	أَا 53a.3
ara	أَا 35a.11
bağa	بَا 40a.11

و Üstünlü he ile gösterilenler :

aça	أَا 30b.14		
açla	أَلَا 52b.13	ışırmaya	إِصْرِمِيَه 88a.4
açmaya	أَحْمِيَه 30b.14	kapaklaya	قِيَاقِلِيَه 83a.8
ağara	أَغْرَه 22b.4	kara	قَرَه 7b.15
ağrılarına	أَغْرِيَارِيَنَه 37a.11	kızduğça	قَزْدُقِيَه 62a.12
ağrısıa	أَغْرِيَسَه 20b.4	oda	اودَه 88b.6
ardınca	أَرْدِنِيَه 97a.13	sonra	صَلَرَه 2a.5
ayrılmaya	أَيْرِلْمِيَه 88a.6	taşra	طَاشْرَه 30b.17
azana	أَزَنَه 83a.8	yara	يَارَه 44b.16
başduğda	بَاصْدُقْدَه 13b.9	yoklana	يُوقَلْنَه 92b.3
çalkadukça	چَالْقَدُقِيَه 29a.7	yonga	يُونْغَه 39b.6
çıkınca	چِيقِنِيَه 55a.5	yufka	يُوقَقَه 31b.12

أ

Üstünlü elif ve üstünlü he alternans halde

arpa	أَرِيَا 74a.11	أَرِيَا 39b.12
aşağa	أَشَا 35b.10	أَشَا 21b.16
aya	أَيَا 39a.5	أَيَا 29a.17
kağa	أَقَا 86b.1	أَقَا 35a.3
orta	أَوْرِيَا 40a.13	أَوْرِيَا 34a.1

أ

Üstünlü elif ve üstün alternans halde

tava	أَوَا 46a.4	أَوَا 56a.14
------	-------------	--------------

e ünlüsübasta

أ

Devamlı üstünlü elif ile gösterilmiştir.

ebem gömeci	أَبَمَّ كَوْمَجِي 49b.9	ele-	أَلَّ 56a.12
edik	أَدِكْ 88b.10	elen-	أَلَنْ 30a.6
eglen -	أَكَلَنْ 68a.7	elli	أَلِّي 6b.2
ek-	أَكْ 18a. 11	elma	أَلْمَا 34b.11
ekin	أَكِينَا 70b.16	emcek	أَمَجَكْ 83a.10
eksil-	أَكِلْ 12b.6	emzür-	أَمْزُورْ 83b.2
eksük	أَكْسُكْ 7a.10	eşse	أَكْسَا 36b.6
ekşi	أَكْشِي 9b.2	er	أَر 55a.16
el	أَل 33b.1	erik	أَرِيكْ 50b.1

erkek	أَرْكَهَ	12b.15	etmek	أَتَمَكَ	27a.17
esirge-	أَسِرَكَ	112b.5	ev	أَوْ	88b.8
eski	أَسْكِي	25b.12	eyit-	أَيْتَ	38b.17
eşek	أَشَكَّ	32b.4	eyle-	أَيْلَا	5a.2
et	أَتَّ	7a.1	eyü	أَيُّو	20b.8
			ez-	أَزَّ	66b.13

İçte

Kök hecesinde

Devamlı üstün ile gösterilmiştir

bel	بَلَّ	41a.13	çekirdek	حِكْرَدَكْ	18b.7
beliyle-	بَلَّلَا	92a.14	çekirge	حِكْرَكَه	90a.7
belür-	بَلَّوْرُ	18b.15	çene	حِكَّة	22b.12
ben	بَنَّهُ	2b.7	çevre	حَوْرَه	35b.5
benze-	بَنَزَّ	13b.1	çeyne-	حَيْنَنَدَ	80b.15
beniz	بَكْرُ	50a.4	değil	دَكِلْ	10b.7
berelen-	بَرَلَّتْ	35b.7	degin	دَكِيَهْ	15a.7
berk	بَرْكْ	35a.13	degirmen	دَكْرَمَهْ	92a.14
beş	بَشَّهْ	9a.14	degür-	دَكُوْرُ	87a.11
beyni	بَيْنِي	7a.4	dek	دَكْ	16b.10
bez	بَزَّ	22b.16	del-	دَلَّ	36a.15
çegzin-	حِكْرَزَّ	82a.6	demür	دَمُوْرُ	26b.16
çek-	حَكَّ	24a.10	deniz	دَكْرُ	97b.8

deri	دَرِي	7a.1	kes-	كَ	25b.11
derle-	دَرَلْ	18a.4	key	كَي	65a.9
deş-	دَشْ	42b.6	perde	بِرْدَه	11b.12
deve	دَوَه	75a.1	sekiz	سَكِرَه	3b.1
gebe	كَبَه	88a.5	semüz	سَمُوْز	31a.6
geç	كَيْج	11a.15	sen	سَه	1b.14
geçi	كَيْي	86b.2	serçe	سَرْحَه	90b.13
gel-	كَلْ	98a.11	sev-	سَوْ	89a.13
genç	كَنْج	73b.2	şeker	ŞEKİR	16a.14
gendü	كَنْدُو	19a.3	tek	تَك	74b.16
geñez	كَنْز	91a.4	terle-	تَرَلْ	27b.12
getür-	كَتُوْر	73b.11	ye-	يَه	86b.16
geyik	كَيْك	75a.2	yedi	يَدِي	11b.2
gez-	كَزْ	40b.14	yel	يَلْ	41b.11
kel	كَلْ	18a.6	yemiş	يَمِيْشَه	84a.10
kemük	كَمُوْك	35a.12	yeñi	يَكِي	79a.8
kene	كَنَه	14a.14	yer	يَر	34b.11
kepek	كَيْك	42b.3	yet-	يَتْ	30a.7

İçte

Kök hecesinden sonra (tabanlarda)

ó ~ ' Üstünlü he ve üstün alternans halde

berelen-	بَرَهَلَنْدْ	35b.17	berlen-	بَرَلَنْدْ	35b.14
eşseden	اَشْهَدَه	11b.14	akşiyeh	اَكْشِيَه	35a.17
gidere	كِيْدَرَه	16b.15	kıdır	كِيْدَرَه	18a.1
yöresi	يُوْرَهْسِي	36b.15	yürsü	يُوْرَسِي	22b.9

Üstünle gösterilenler

bögrek	بُورَكَ 64b.6	eyle-	أَيْدَ - 5a.2
çiçek	شَيْخَةَ 29b.17	iste-	إِسْتِ - 96b.2
çölmek	جُولَكَ 48a.11	kepek	كَيْكَةَ 30b.16
derlemek	دَرَمَكَ 18a.4	kimesne	كَيْمَنَةَ 45a.2
döşe-	دُوشَةَ - 73b.6	kürtek	كُورَتَكَ 7a.6
dürtmek	دُورَعَكَ 26b.6	öğret-	أُوكُرْتِ - 112a.17
düşmek	دُوشَمَكَ 23a.12	ördek	أُورْدَكَ 38b.10
eglen-	أَكَلَدَ - 68a.7	öyken	أُويكَه 31b.13
elek	أَلَكَةَ 96a.5	sürmek	سُورَمَكَ 24b.9
elen-	أَلَنَ - 110b.2	şeker	شَكَرَةَ 16a.14
emcek	أَمَجَكَ 83a.10	terle-	تَرَدَ - 30b.13
enek	أَكَلَهُ 23a.9	virme	وَيِرْمَهُ 66b.1
enşe	أَنَشَهُ 36b.6	yimek	يَمَكَ 95a.11

İşlek Eklerde

Üstün ile gösterilenler

belinlemeye	بَلَيْلِيَّةَ 92a.14	bildürelüm	بَلْدُورَلِيمُ 9a.2
benzemez	بَنْزَمَزُ 13b.1	bilmek	بَلَمَكَ 12a.4
berelense	بَرَلَنَسَهُ 35b.14	büyücek	بُيُوجَكَ 30a.7
beslemege	بَسَلَمَكَةَ 55b.3	çekseler	چَيْكَلَرُ 25b.8
beşer	بَشَرُ 57a.13	deşilecek	دَشِيلَجَكَ 33b.8
bilen	بَلَمَهُ 1b.16	dikerken	دِكْرَكَنَهُ 84a.16
bilmeyen	بَلْمِيَّةَ 39a.4	dilersen	دِلْرَسَنَكَ 57a.2
bilmezem	بَلْمَزَمُ 38b.17	dönder-	دُونْدَرُ - 47b.7

1 Üstünlü he ile gösterilenler

dögesin دَوْغَسِي 53b.1

emzüreler اَمْزُورَهْ كَر 53a.11

Sonda

ó Metnimizde e kurallı olarak üstünlü he ile gösterilmektedir.

belde	بَلْدَهْ 41a.3	çeçe	چَكَهْ 22b.12
bele	بَلَهْ 17b.9	çevre	چَوْرَهْ 35b.5
berelense	بِرَلَنَسَهْ 35b.14	depe	دَهَهْ 36b.6
beslemege	بَسَلَمَكَهْ 55b.3	deve	دَوَهْ 19b.11
bezde	بَزْدَهْ 56a.16	dögme	دَوْكَمَهْ 79a.3
bile	بِيْلَهْ 14b.15	eñse	اَنْسَهْ 36b.6
bilece	بِلَجَهْ 19a.10	eyle	اَيْلَهْ 58b.7
birle	بِرْلَهْ 7a.8	gice	كِيچَهْ 8b.1
bütünle	بُتُونْلَهْ 42b.10	göre	كُورَهْ 13b.15
çekirge	چَكِرَكَهْ 22b.12	ince	اِنْجَهْ 36a.11
		irte	اِرْتَهْ 21a.13

1 Ünlüsü

Başa

أ, Esreli elif ile gösterilenler

ısıcak اِسِيچَهْ 23b.3

ışır- اِصِرْ- 81b.17

ısın- اِسِنْ- 20a.4

ışla- اِصْلَا- 66a.6

(ا ب) Esreli elif ve ye ile

ıraK اِیرَاغ 4b.14

(ا ب ا ب) Esreli elif-ye ve esreli elif alternans halde

ılğun ایلْغُون 92b.3 اَلْغُون 41b.1

İçte

Kök Hecesinde

7 Esre ile gösterilenler

bıçaK بِچَاغ 35a.12

bıraK- بِرَاغ 71b.4

çıban چِبَان 92a.1

çığıT چِغِیت 18b.11

çıkmaK چِکْمَاغ 25b.1

çınar چِنَار 93a.15

çınla- چِنْلَا 20a.14

çıyan چِیَان 92a.8

dırnaK دِرْنَاغ 79a.14

kıg قِغ 19b.12

kılıç قِلیچ 35a.12

kırk قِرْک 8b.8

kışraK قِشْرَاغ 85a.4

kız قِز 79b.15

kızdur- قِزْدُور 12a.11

kızılçık قِزِلْچِک 94a.6

şıçan صِچَان 92a.2

şığ- صِغ 29a.17

şığır صِغِر 29b.15

şık- صِک 18a.11

yıg- یِغ 111b.8

yıl یِل 1b.8

yılan یِلَان 80b.17

yılduz یِلْدُوز 46a.11

≡ Esreli ye ile gösterilenler

bınar بِنَارٍ 19b.13

çıra حِيرَةٌ 21b.13

kış قَيْصٌ 8a.9

≡ ~ ≡ Esreli ye ve esre alternans halde

çık- - حَيْفٌ 24b.3 - حَيْفٌ 34b.2

çıkır- - حَيْقَارٌ 96b.16 - حَيْقَارٌ 36a.6

kıl قِيلٌ 7a.3 قِلٌ 78b.6

kıl- - قِيلٌ 2a.1 - قِلٌ 32b.4

kır- قَيْرٌ 52a.5 قِرٌ 20b.2

Kök hecesinden sonra (tabanlarda)

≡ Esre ile gösterilenler

ağır أَغْرٌ 41b.14

ışır- اِصْرٌ 81b.17

ağız أَغْرٌ 20b.12

ısıtma اِسْتَمَةٌ 79a.14

ağrı- - أَغْرٌ 88a.2

kalın قَالِكٌ 74a.4

aıklık أَقْلَةٌ 14a.3

karınca قَرْنَجَةٌ 90a.10

aşıl - أَكْلٌ 65a.10

kasık قَائِمَةٌ 43a.11

arı - - أَرْدٌ 58a.2

şagıl- - صَاغِلٌ 75b.12

arın- - أَرِنٌ 50b.7

şagır صَاغِرٌ 90a.6

ayır- - اَيْرٌ 80b.5

şakız صَاكِرٌ 49b.6

bağır بَاغِرٌ 7a.4

şıgır صِغِرٌ 29b.15

balık بَالِقٌ 24a.8

yıllık يَلِقَةٌ 27b.10

ي ~ - Esreli ye ve esre alternans halde

ağrı +	أَغْرِي + 37a.14	أَغْرِي + 16b.2
aķıt-	أَقِيدَ - 37b.4	أَقِيدَ - 21b.16
ısıcaķ	إِسْجَعَه 28b.2	إِسْجَعَه 23b.3
ķarın	قَرِيْمَه 71b.14	قَرِيْمَه 44b.10
ķariş-	قَارِيْمَه - 32a.2	قَارِيْمَه - 10b.14
kızıl	قَزِيْل 12a.5	قَزِيْل 14a.10
şakın-	صَقِيْدَه - 113a.3	صَقِيْدَه - 42b.3

ي Esreli ye ile gösterilenler

arıķ	أَرِيْقَه 69a.8	اچıt	أَخِيْت 18b.11
		ķırıl-	قَرِيْلَه - 84b.9

İşlek Eklerde

ي Esreli ye ile gösterilenler

açasın	أَحَاهَ سِيْمَه 49b.15	çıķıcaķ	أَخِيْجُوَه 90b.16
ağırlığın	أَغْرَلِيْمَه 22b.10	ķarişık	قَارِيْمَه 15b.14

ي Esre ile gösterilenler

açılmış	أَجِلِمَه 64a.16	bulın-	بُولِيْمَه - 4b.16
açlık	أَجِلَه 8a.3	buluşur	بُولِيْمُو 11b.9
alınmış	أَلِيْمَه 40a.7	çıķınca	أَخِيْنَجَه 55a.5
altında	أَلْتِنَدَه 11a.8	ķozalaķsız	قُوْزَالَاقْسِر 42a.9
asanlıgıla	أَسَانِلِيْغَلَه 30a.5	tolaşık	طُوْلَايْمُوَه 33a.12
bābında	بَابِنَدَه 3b.9	varıncadur	وَارِيْمَه 52b.16

bulanıklık بُولَانِقْلِقْ 14b.16 varılmazdı 3a.16 وَاِرْلَمَزْدِي

Esreli ye ve esre alternans halde

ağrıların 25b.16 أَغْرِيْرِيْرَهْ 34b.4 أَغْرِيْرِيْرِيْرَهْ
 buyurılırsa 38a.9 بِيُوْرِلْمَزْدَر 78a.1 بِيُوْرِيُوْرِيْرَهْ
 yarığı 41b.11 يَارِقْدَهْ 42a.11 يَارِيْغِي

Sonda

Metnimizde devamlı esreli ye ile gösterilmiştir.

acı 9a.7 اَجِي	katı 13a.8 قَتِي
ağrı 24b.14 اَغْرِي	koyı 51b.1 قُوِي
ağulı 49b.15 اَغُوْلِي	kuru 7b.7 قُوْرِي
altı 8a.17 اَلْتِي	kuzı 50a.16 قُوْزِي
aşşı 66a.9 اَصْصِي	şarı 9a.8 صَارِي
dahı 2b.7 دَهْيِي	yarı 64a.9 يَارِي

i Ünlüsü

Başta

Esreli elif ile gösterilenler

ibik 44a.1 اِبِكْ	ince 36a.11 اِنْجَهْ
içmek 3a.4 اِچْمَكْ	incik 75a.17 اِنْجِكْ
igne 91a.2 اِنْغَهْ	incir 45b.9 اِنْجِيْرْ
imdi 3b.8 اِمْدِي	incit- 82b.13 اِنْجِدْ-

indür- - اِنْدُورُ 61b.15

iste- - اِسْتِ 96b.2

iplicek اِيْلِيْجِكْ 54a.4

iş اِشْ 17b.12

irin اِرِيْنْ 47a.6

işit- - اِشِيْتْ 112b.6

issi اِسِي 13a.12

işle- - اِشْلَهْ 29a.3

itmek اِثْمَكْ 57a.2

اِيْر

Esreli elif ve ye ile gösterilenler

içerü اِيْجِرُو 31b.4

iri اِيْرِي 29a.13

ig اِيْجْ 24a.12

irince اِيْرِيْنْجَهْ 49b.10

ile اِيْلَهْ 3a.15

iriş- - اِيْرِيْشْ 98a.17

ilik اِيْلِيْكْ 7a.2

irte اِيْرْتَهْ 21a.13

ir- - اِيْرْ 23a.3

it اِيْتْ 81b.7

اِيْرِيْ

Esreli elif ve esreli elif-ye alternans halde

iç اِيْجْ 21b.8

اِيْجْ 27a.17

iç- - اِيْجْ 98a.11

اِيْجْ 97b.10

igde اِيْجْدَهْ 58b.6

اِيْجْدَهْ 94a.9

iki اِيْكِي 1b.5

اِيْكِي 2b.1

irkil- - اِيْرِكِلْ 26b.1

اِيْرِكِلْ 35a.6

işe- - اِيْشَهْ 89b.7

اِيْشَهْ 43b.16

iT- - اِيْتْ 30b.15

اِيْتْ 70b.7

Kök Hecesinde

7 Esre ile gösterilenler

bilmek	بَلَّمَ 12a.14	giçi	كَبِي 29b.5
bin-	بِنْتُ - 70a.9	kirpi	كِرْبِي 88b.14
bir	بِرُّ 1b.5	kirpük	كِرْبُكُ 19a.6
birle	بِرْلَه 7a.8	kişi	كِشِي 3b.8
bit	بِتُّ 79a.8	sidük	سِدُكُ 27a.15
bit-	بِتُّ - 19a.17	sigil	سِغِلُّ 5b.10
biz	بِزُّ 4a.12	sişek	سِشَكُ 92a.2
çiçek	حَيْكُ 29a.12	sirke	سِرْكَه 16b.15
çiz-	حِزُّ - 28a.6	siz	سِزُّ 112a.3
dik-	دِكُّ - 35b.3	yi-	يِ - 7b.11
diken	دِكْنَه 43a.12	yigirmi	يِكْرَمِي 30a.2
dilkü	دِلْكُو 32b.5	yigiT	يِكِيدُ 33a.13
gibi	كَبِي 1b.14	yimek	يِمَكُ 95a.11
gici	كَبِي 48b.13	yir	يِرُّ 77a.17

ي Esreli ye ile gösterilenler

bil	بِيلُ 37a.7	diz	دِيزُّ 17b.10
biz	بِيزُّ 35b.16	gice	كَبِي 8b.1
çig	حَيْكُ 72b.10	şiş-	شِيشُ - 41b.12
dimek	دِيمَكُ 4a.13	tiz	تِيزُّ 9b.14
din-	دِينُ - 65b.4	vir-	وِيرُ - 57a.10

ي ~ /

Esreli ye ve esre alternans halde

bil-	بيلَ 113a.2	- بِلَ 4a.2
bile	بيلَه 64a.4	بِلَه 14b.15
bilek	بيلَك 90a.6	بِلَك 28a.3
biş	بيلُ 3b.1	بِلُ 98a.10
dirsek	ديرَسَك 30b.10	دِرَسَك 33a.1
diş	ديشَه 11a.7	دِشَه 21b.16
giş	گيشَ 75a.2	گِشَه 7b.7
gider-	گيدِرَ 28b.15	- گِدِرَ 16b.15
gir-	گيرَ 10b.16	- گِرَ 41b.16
girü	گيرو 18b.8	گِرُو 4a.10
giT-	گيدَ 70b.17	گِثَ 1b.7
kim	کيمَه 88a.13	کِمَه 90a.15
yil	ييلَ 14b.15	يِلَ 20a.8

Kök hecesinden sonra (tabanlarda)

ي

Esreli ye ile gösterilenler

ekin	اکينه 70b.16	iriş-	ايريشَ 98a.17
erik	أريك 50b.11	issilik	ايسيلك 93a.3
eriT-	أريدَ 35a.15	yigiT	يگيدَ 13a.6
gici-	گجيه 12a.6	yüri-	يورپ 33a.14
gögercin	گوگرچينه 88b.7	yürid-	يورپد 54a.10

Esre ile gösterilenler

beniz	بَكْرُ 50a.4	geyik	كَيْكُ 16b.14
biribirinden	بِرْبِرِنْدَه 33b.2	ibik	اِبَيْكُ 44a.1
çegzin-	حِكْرُ 82a.6	ilic	اِلِكُ 7a.2
çekil-	حِكْلُ 41b.12	incik	اِنْجِكُ 75a.17
çekirdek	حِكْرَدَكُ 18b.7	inciT-	اِنْجِدْ 82b.13
çekirge	حِكْرَه 90a.7	irinlü	اِرْكَلُو 15b.4
dilcic	دِلْجِكُ 21a.14	sekiz	سَكْرُ 3b.1
eksil-	اَكْلُ 12b.6	sinir	سِكْرُ 7a.1
erlik	اِرْلِكُ 82b.9	yemiş	يَمِيْشَه 88a.16
eyiT-	اَيْتْ 38b.13	yeşil	يَشِيلُ 9a.11
gelincik	كَلَنْجَلِكُ 16b.14	yetmiş	يَتْمِيْشَه 32b.16
geniz	كَنْزُ 19b.17	yigirmi	يَكْرَمِي 25a.12.

Esreli ye ve esre alternans halde

berkiT-	بَرْكِيْدْ 57b.10	بَرْكِدْ 62a.7
dinil-	دِنِيْدْ 68b.12	دِنِيْدْ 29a.12
incir	اِنْجِيْرُ 40a.2	اِنْجِرُ 45b.9
işiT-	اِشِيْدْ 20b.5	اِشِيْدْ 20b.9
kesil-	كَيْدْ 32b.1	كَيْدْ 49a.7
sigil	سِكِيْلُ 5b.10	سِكْلُ 83b.7

Bezi islek eklerdeEsre ile gösterilenler

berkinmiş	بَرَكَتِيْهِ 72b.5	dilcik	دَلِيْكَ 21a.12
bilgil	بِلْغِلْ 10a.8	dirilmek	دِرِيْلْمَكْ 70a.3
bilmiş	بِلْمِيْشْ 47a.9	erimeklik	اَرِيْمَكْلِيْكَ 15b.3
bükilü	بُوْكَلُوْ 82a.6	erlik	اَرْلِيْكَ 82b.9
çekilmese	چَكِيْلْمَسَهْ 41b.12	ezilince	اَزِيْلِيْنِچَهْ 21a.6
deminde	دَمِيْنْدَهْ 57a.2	incin-	اِنْجِيْنْ 22a.2
deşilecek	دَشِيْلَهْ 33b.8	sivril-	سِيْوَرِيْلْ 47a.5
		yigirmi birinci	يِيْغِيْرْمِيْ بِيْرِيْنِچِيْ 7a.4

ک

Esreli ye ile gösterilenler

dikilen	دِيْکِيْلِيْنَهْ 35a.5	ellerine	اَللِّيْرِيْنَهْ 29a.9
dögmedin	دُوْغْمَدِيْنَهْ 49a.5	süzülen	سُوْزِيْلِيْنَهْ 56a.13
düşürücü	دُوْشُوْرِيْجِيْ 92a.15	yürüt-	يُوْرِيْدْ 54a.10

ک ~

Esre ve esreli ye alternans halde

dögesin دُوْگَهْ سِيْنَهْ 53a.9 دُوْگَهْ سِيْنَهْ 53b.2

Sonda Kurallı olarak esreli ye ile gösterilmiştir.

besli	بَسِيْلِيْ 73b.2	ekşi	اَکْشِيْ 9b.2
biribiri	بِيْرِيْبِيْرِيْ 13a.11	elli	اَلْلِيْ 6b.2
çekdi	چَكْدِيْ 11b.12	eski	اَسْکِيْ 25b.12
dişi	دِيْشِيْ 12b.15	giçi	گِيْچِيْ 31a.12

iki	اِكِي 1b.5	issi	اِسِي 9b.14
imdi	اِمْدِي 3b.8	kişi	كِيْشِي 3b.8
iri	اِيْرِي 35a.4	süci	سُوْجِي 35a.14
		yeni	يَكِي 25b.12

0 Ünlüsü

Başta

اُ Ötreli elif-vav ile gösterilenler

od	اُوْد 48a.11	oğat	اُوْكَات 56b.9
oğlak	اُوْغْلَاك 50a.16	oğul-	اُوْغُلْ- 37b.17
oğlan	اُوْغْلَان 19b.1	orta	اُوْرْتَا 78a.5
oğ	اُوْغ 36a.4	ot	اُوْت 24b.5
ol	اُوْل 3a.1	oturt-	اُوْتُوْرْت- 52a.15
ol-	اُوْل- 19b.14	otuz	اُوْتُوْز 23b.2
omuz	اُوْمُز 51a.2	ov-	اُوْو- 61a.2
on	اُوْن 13a.4	oyna-	اُوْيْنَا 69a.2

اُ Ötreli elif ile gösterilenler

otı-	اُوْت- 4a.16
------	--------------

İçte

Kök hecesinde gösterilenler

اُ Ötre ile gösterilenler

ko <u>h</u> u	كُوْهُ 14b.11	ko <u>y</u> un	كُوْیُوْن 47b.11
ko <u>h</u> ula-	كُوْهْلَا- 24b.7	so <u>ğ</u> ra	سُوْغْرَا 2a.5
ko <u>v</u> arlık	كُوْوَارْلِيْك 78a.11	so <u>v</u> u-	سُوْو- 65a.11

şovuk صَوُوكُ 9b.5

tokuz طُوكُوزُ 46b.3

tomur- طُومُرُ- 37a.3

topuk طُوكُوكُ 37a.12

و

Ötreli vav ile gösterilenler

boğaz بُوَغَزُ 11a.13

bok بُوُوكُ 43b.5

boncuK بُونُجُوكُ 48a.8

boş بُوُوشُ 50b.16

boy بُوُيُ 45a.7

boyun بُوُيُنُ 37a.3

boynuz بُوُيُنُوزُ 47a.5

çok كُوكُ 8b.2

çomak كُومَاكُ 34b.9

dokun- دُوُوكُنُ- 36a.2

koh- كُوُوكُ- 14b.13

kol كُوُوكُ 37a.4

koy- كُوُوكُ- 57a.16

koltuk كُوُوكُتُوكُ 19b.4

kon- كُوُوكُ- 88b.7

kor كُوُوكُ 22b.5

kork- كُوُوكُوكُ- 91a.13

kozalak كُوُوكُالَاكُ 42a.9

şoğan صُوُوكَاغُ 11b.12

şok- صُوُوكُ- 57b.13

şol صُوُوكُ 11b.8

şolu- صُوُوكُ- 69a.1

şoñ صُوُوكُ 69a.2

şor- صُوُوكُ- 4a.14

tok طُوكُ 7b.7

tol- طُوكُ- 21b.15

topalak طُوكُيَلَاكُ 44a.2

toy- طُوكُ- 34a.11

yoğun يُوُوكُوكُ 33a.12

yoğur- يُوُوكُوكُ- 23b.2

yoğurt يُوُوكُوكُتُ 27b.3

yok يُوُوكُ 12a.12

yol يُوُوكُ 10b.16

yon- يُوُوكُ- 30b.3

yorul- يُوُوكُوكُ- 43b.10

و ~ و

Ötreli vav ve ötre alternans halde

koyu	قَوِيٌّ 51a.12	قِيٌّ 48a.17
şoğulcan	صَوَّغَلْجَانَه 52a.1	صَغَلْجَانَه 81b.3
toğ-	طَوَّغْ - 32a.2	طَغْ - 70b.12
toğra-	طَوَّغْرَ - 72b.1	طَغْرَ - 72a.10
toğru	طَوَّغْرُو 23a.3	طَغْرُو 55a.7
tolu	طَوَّلُو 12a.5	طَلُو 1b.4

Sonda

o ilk heceden sonra bulunmaz

ö ÜnlüsüBasta

و

Ötreli vav ile gösterilenler

bögrek	بَوَّرَك 7a.5	döşe-	دَوَّشَ - 73b.6
bögürtlen	بَوَّغْرْتَلَه 93a.3	döy-	دَوَّيَ - 20b.2
böl-	بَوَّلَ - 31a.1	göbek	كَوَّبَك 53a.10
börk	بَوَّرَك 93a.3	göger-	كَوَّكْرَ - 35a.9
böyle	بَوَّيْلَه 30b.15	gögüs	كَوَّكْسُ 75a.15
çök-	كَوَّكْرَ - 15a.5	gölge	كَوَّلَكَه 24a.2
çölmek	كَوَّلَك 48a.11	göm-	كَوَّمْ - 90b.13
çörek	كَوَّرَك 40b.6	gönder-	كَوَّنَدَرَ - 112a.2
dög-	دَوَّكْرَ - 62a.11	gönül	كَوَّكْلُ 6b.11
dök-	دَوَّكْرَ - 20a.3	gör-	كَوَّرَ - 88a.8
dön-	دَوَّرَ - 42b.6	göre	كَوَّرَه 13b.15
dört	دَوَّرَت 6b.15	göster-	كَوَّشَرَّ - 21b.5

göz ^{كُوز} 11a.17söyle- ^{سَوِيْدَ} 88b.13söyün- ^{سَوِيْدَ} 21b.3söz ^{سَوْر} 10b.10yöresi ^{يُورَسِي} 36b.15اُ Ötreli elif-vav ile gösterilenleröd ^{اود} 20a.11öksürük ^{اوكروك} 5b.14öküz ^{اوكوز} 20b.3öl- ^{اول} 32a.15ön ^{اوک} 21b.17ördek ^{وردك} 38b.10örgüç ^{اوركجه} 48b.6ört- ^{اورت} 11a.12öyken ^{اوتيكه} 31b.13öyle ^{اويلاه} 49a.15öz ^{اوز} 2a.7İçteKök hecesindeاُ Ötre ile gösterilenlerböğür ^{بكره} 14b.17götür- ^{گتوره} 17b.1ا و Ötre ile ötreli vav alternans haldebölük ^{بولك} 20b.12dördüncü ^{دوردنجي} 5a.7göyün- ^{گويند} 19a.12kömür ^{كومور} 18a.16köpük ^{كوبك} 85b.11sögüt ^{سوكت} 28a.13bölük ^{بولك} 11b.12dördüncü ^{دوردنجي} 13a.5kiyün- ^{كيونز} 16a.8kömür ^{كومور} 68a.2köpük ^{كوبك} 18b.10sögüt ^{سوكت} 57a.12Sonda Bulunmaz

u ÜnlüsüBaştaا Ötreli elif ile gösterilenler

uş اص 37b.9

uyhulu ائخولو 74a.16

او Ötreli elif-vav ile gösterilenler

ucı اوڤى 24a.12

uşak اوڤاش 59a.3

uçuk اوڤىك 38b.8

uyan- اوڤاننه 87a.8

ufak اوڤاق 21b.13

uyhu اوڤىخو 89a.3

ufan- اوڤاننه 35a.12

uyuş- اوڤىوش 15b.12

un اون 35a.3

uyluk اوڤىلقه 37a.11

unut- اونوت 91a.5

uyuz اوڤىوز 7b.12

ur- اور 52a.1

uzat- اوزاد 87b.9

uzun اوزون 63b.2

ا ~ او Ötreli elif ve ötreli elif-vav alternans halde

uyu- اوڤىو 91b.8

اڤو 89a.14

İçteKök Hecesindeا Ötre ile gösterilenler

buğday بوڤداي 57b.17

buyur- بىور 3a.5

şumak شوماك 24a.2

yumurta يومورتا 53a.5

و Ötreli vav ile gösterilenler

buçuk ^و بُوُكُ 27a.8	kuş ^و كُوشُ 45b.5
buğ ^و بُوُغُ 20a.16	kuyruk ^و كُويْرُكُ 57b.7
bul- - بول 8b.13	kuzı ^و كُوزِي 72b.13
bulamaç ^و بُولَامِچ 42b.1	şulan- - صُولَنْدُ 21a.8
bulın- - بُولِنْدُ 4b.16	şun- - صُونُ 7b.1
bur- - بُوْرُ 49a.2	tudak ^و تُودَاكُ 11a.11
burçak ^و بُورچَاكُ 83a.10	turakotı ^و تُورَاكُوتِي 17a.6
dur- - دُورُ 40a.15	turgur- - تُورغُورُ 19b.10
dut- - دُوتُ 23a.2	tut- - تُوتُ 23a.4
kızdur- - قُزْدُورُ 12a.11	tuz ^و تُوزُ 73a.6
koşusı ^و كُوشُوسِي 14b.11	tuzak ^و تُوزَاكُ 70a.1
koyul- - كُيُولُ 59b.17	yumuşak ^و يُومُشَاكُ 27a.9
koyun ^و كُيُونُ 29b.15	yun- - يُونُ 28a.8
kurtul- - كُورْتُلُ 29a.3	yut- - يُوتُ 21a.13
kus- - كُوصُ 17a.16	

و ~ و Ötre ile ötreli vav alternans halde

burun ^و بُورُونُ 7b.17	^و بُرُونُ 19b.7
ķuru- - قُورُورُ 52b.5	- قُورُورُ 49b.5
tuluğ ^و تُولُوكُ 36b.7	^و تُولُونُ 17a.8
turp ^و تُورُپُ 78a.5	^و تُرُپُ 26b.2
tutul- - تُولُوتُ 44b.5	- تُولُوتُ 43a.4

Kök hecesinden sonra (tabanlarda)2 Ötre ile gösterilenler

ayruk	أَيْرُوقَ 19b.6	soğulcan	صَوغُلْجَان 52a.1
dokun-	دُوقُتْ - 36a.2	şolu-	شُولُ - 69a.2
dortusi	دُورْتُسِي 53a.7	şovuk	شُوقُ 9b.5
kaplubğa	قَابْلُوبْغَا 42a.10	şusuz	شُوسُز 12a.9
kapusına	قَابُوسِنَا 85a.13	tavul	طَاوُل 44b.10
kavuk	قَاوُوقَ 71b.8	tokun-	طُوقُتْ - 56b.10
kavun	قَاوُوقَ 17a.15	tuman	طُمَان 26a.5
kunduz	قُونْدُز 24a.7	uçuk	اُوقُوقَ 38b.9
kusdur-	قُودُز - 77b.8	yavuz	يَاوُز 88b.8
kuyruk	قُوقُيرُوقَ 57b.7	yoğur-	يُوقُغُر - 23b.2
oğul	اُوقُل 55b.3	yoğurt	يُوقُغُرْت 27b.3
şayrul-	شَايْرُل - 15a.11	yumuşak	يُومُشَاق 27a.9

3 Ötreli vav ile gösterilenler

açuk	اُوقُوقَ 20a.15	kurşun	قُورْشُون 48a.17
aldur-	اَلْدُور - 16b.17	oğul-	اُوقُل - 37b.17
burusın	بُورُوسِن 95b.7	otuz	اُوقُتُز 23b.1
burun	بُورُون 7b.17	tokuz	طُوقُز 46b.3
buyur-	بُوقُور - 3a.3	toldur-	طُوقُلْدُور - 96a.2
kabuK	قَابُوقُ 63b.4	topuk	طُوقُوقَ 37a.12
		uyu-	اُوقُوق - 81b.8

uzun ^{وَرْد} اَوْرُو 50b.6	yoğun ^{وَعْوَه} يُوْعُوَه 33a.12
yarpuz ^{يَارْبُوْز} 83a.2	yumrulan- ^{يُمْرُلَانْ} 18a.13
yaruk ^{يَارُوْغ} 80a.13	yumurta ^{يُمُوْرْتَه} 53a.5

و ~ ٿ

Ötreli vav ve ötre alternans halde

artuk ^{اَرْتُوْه} 17b.15	ارتوَه ^{اَرْتُوْه} 7a.10
artur- ^{اَرْتُوْر} 24b.8	ارتُرَه ^{اَرْتُوْر} 75b.12
karışdur- ^{قَرِشْدُوْر} 90b.1	قَرِشْدَه ^{قَرِشْدُوْر} 29a.6
kavur- ^{قَاوُوْر} 48b.8	قَاوَه ^{قَاوُوْر} 28b.17
kurtul- ^{قُوْرُوْل} 29a.3	قُوْرِيْلَه ^{قُوْرُوْل} 32b.11
kuru- ^{قُوْرُوْ} 52b.5	قُوْرُه ^{قُوْرُوْ} 69a.7
olun- ^{اُولُوْ} 19a.11	اولنَه ^{اُولُوْ} 21b.10
omuz ^{اوموز} 37a.8	اومزَه ^{اوموز} 36b.6
otur- ^{اوتور} 47b.15	اوترَه ^{اوتور} 24b.3
tamzur- ^{طَمْرُوْر} 20b.2	طَمْرُوْرَه ^{طَمْرُوْر} 89a.17
tavuk ^{تاووقه} 73b.7	تاووه ^{تاووقه} 73b.10
toğur- ^{طُوْغُوْر} 54b.5	طُوْغُرَه ^{طُوْغُوْر} 85a.17
tuluğ ^{طُلُوْغ} 36b.7	طُلُوْغَه ^{طُلُوْغ} 17a.8
turgur- ^{طُوْرغُوْر} 19b.10	طُوْرغُرَه ^{طُوْرغُوْر} 25b.9
tutul- ^{طُتُوْل} 43a.4	طُتُوْلَه ^{طُتُوْل} 44b.5
unut- ^{اُونُوْر} 97b.7	اوننَه ^{اُونُوْر} 91a.5
uyuz ^{اويوز} 7b.12	اويزَه ^{اويوز} 28a.6
yaşduğ ^{يَشْدُوْغ} 40a.17	يَشْدُوْغَه ^{يَشْدُوْغ} 35b.3
yorul- ^{يُوْرُوْل} 41a.11	يُوْرُوْلَه ^{يُوْرُوْل} 43b.10
yumurda ^{يُمُوْرْدَه} 18a.4	يُمُوْرْدَه ^{يُمُوْرْدَه} 9a.8

Bazı işlek eklerdeو Ötreli vav ile gösterilenler

alışdurup	أَلِشْدُورِبْ 31a.7	karamturak	قَرَمْتُورَهْ 15a.11
artucağ	أَرْتُوْجَهْ 37b.3	yaruğın	يَارُوْغَهْ 80a.13
azluğına	أَزْلُوْغِنَهْ 15b.17	yapışdur-	يَاْشْدُور- 16b.2
başdura	بَاصْدُورَهْ 70b.13		

و Ötre ile gösterilenler

anların	أَنْلَرَكْ 41a.4	başduğda	بَاصْدُوقْدَهْ 13b.9
azacuk	أَزَاجُوقْ 54b.6	çokluğu	چُوقْلُوقْ 15a.1
başun	بَاشُكْ 11a.6	oğlancuk	أَوْغْلَانْجُوقْ 85a.5

و و Ötreli vav ve ötre alternans halde

artuk	أَرْتُوقْ 17b.15	artı	أَرْتُوقْ 18a.1
arturur	أَرْتُورُرْ 26b.4	artırır	أَرْتُرُرْ 26b.12
anun	أَنُوقْ 17b.17	an	أَنُوقْ 21b.4

Sonda Metinde kurallı olarak ötreli vav ile gösterilmektedir.

ayru	أَيْرُوقْ 50a.7	şaru	شَارُوقْ 36b.12
ayu	أَيْرُوقْ 25b.9	şırlu	شِرْلُوقْ 64b.14
azu	أَزُوقْ 23a.7	şu	شُوقْ 8b.3
bağlu	بَغْلُوقْ 54a.12	tımlayı	طَمْلَيُوقْ 43a.1
kağanu	قَرَهْكُوقْ 112a.6	tatlu	طَاتْلُوقْ 9a.3
kaşu	قَرَشُوقْ 24b.7	toğru	طُوقْرُوقْ 55a.7
koşu	قُوقُوقْ 4a.8	tolu	طُولُوقْ 1b.4

tuzlu	طُوزْلُو 19a.2	yaru	يَارُو 64b.3
uyhu	أُوَيْحُو 90a.3	yoqaru	يُوَقْرُو 21a.14

ü Ünlüsü

Başta

أُ Ötreli elif-vav ile gösterilenler

üç	أُوْخ 11b.2	üz-	أُوْز 78a.8
ünük	أُوْكُوْ 7a.5	üzerine	أُوْزِرِنَه 4b.2
üst	أُوْسْت 24a.4	üzerlik	أُوْزِرْلِك 52b.9
üş-	أُوْش 87b.3	üzüm	أُوْزُوْم 47a.2

أُ ~ أُو Ötreli elif vav ile ötreli elif alternans halde

üfür-	أُوْفُر 21a.17	-	أُوْفُور 86a.3
-------	----------------	---	----------------

İçte

Kök Hecesinde

و Ötre ile gösterilenler

büberi	بُورِي 75b.11	sülük	سُلُوْك 21b.1
bütünle	بُتُوْنَلَه 42b.10	sümük	سُوْمُوْك 69b.6
büyür	بُيُوْر 36a.8	sünük	سُوْنُوْك 7a.2
büyük	بُيُوْك 32b.15		

و

Ötreli vav ile gösterilenler

bük- - بُوْرُ 82a.6	güz كُوْزُ 8a.8
düğmesi دُوْغْمَسِي 95b.14	süci سُوْجِي 35a.14
dükeli دُوْكَلِي 70a.14	sür- سُوْرُ- 19b.2
dün دُوْنُه 2a.11	süz سُوْزُ- 55a.12
dürt- - دُوْرْتُ- 21a.7	tükrük تُوْكَرُكُ 24a.9
düş دُوْشُ 85a.9	tüm تُوْمُ 79b.11
düş- - دُوْشُ- 10b.14	tütsi تُوْتْسِي 31b.6
düz- - دُوْزُ- 11a.1	tütün تُوْتُوْنُه 24b.16
çürü- - چُوْرُو- 22a.17	yük يُوْكَ 89a.6
gün كُوْنُه 17b.15	yün يُوْنُ 48a.6
gürüldü كُوْرُوْلْدُو 20a.14	yürek يُوْرُكُ 7a.4
güyegü كُوْيِكُو 21a.17	yüz يُوْزُ 7b.17

و ~ و

Ötreli vav ve ötre alternans halde

bürü- - بُوْرُو 41a.8	بُرُو 31b.5
dürlü دُوْرْلُو 23a.14	دُرْلُو 34b.9
gül كُوْلُ 23a.14	كُلُّ 14a.8
gün كُوْنُه 2b.5	كُوْنُه 1b.14
süd سُوْدُ 43a.1	سُدُّ 43b.3
türki تُوْرِكِي 1b.16	تُرِكِي 4b.17

Kök hecesinden sonra (tabanlarda).و Ötre ile gösterilenler

bükül- - بُوَكْلُ 17b.10

görül- - كُوْرُ 31a.11

görür كُوْرُرُ 25a.6

gögüse كُوْكْسَةُ 76b.9

gönül كُوْكُلُ 6b.11

görül- - كُوْرُ 31a.11

günlük كُوْنَلِكُ 41b.7

gürüldü كُوْرُلْدُو 20a.14

semür- - سُمُرُ 81b.10

و Ötreli vav ile gösterilenler

bürü- - بُوْرُو 31b.5

büyü- - بُوْيُو 44b.10

büyük بُوْيُوكُ 36a.11

delünün دَلُوْنُكُ 85b.13

düzdür- - دُوْزْدُوْرُ 16a.16

götür- - كُوْتُوْرُ 91a.13

sülük سُلُوْكُ 21b.1

sümük سُمُوْكُ 69b.6

و - Ötreli vav ve ötre alternans halde

düşüre دُوْشُوْرُهُ 51b.15

delüğe دَلُوْكُهُ 36a.15

çürü- - چُوْرُو 22a.17

göyün- - كُوْيُوْنُ 59a.16

semüz سُمُوْزُ 72a.17

sidük سِيْدُوْكُ 43b.1

sünügin سُنُوْكِيْهُ 85b.6

tükrügile تُوْكُرُوْكِلُهُ 26a.12

tükür- - تُوْكُوْرُ 20b.16

tütüne تُوْتُوْنِيْنُهُ 24b.16

yürü- - يُوْرُو 57b.13

دُوْشُرُهُ 31b.13

دَلُّكُ 11b.1

چُوْرُ 84b.17

كُوْيُنُ 9a.16

سُمُرُ 31a.6

سِيْدُكُ 27a.15

سُنُكُ 7a.2

تُوْكُرُ 24a.9

تُوْكُرُ 82b.15

تُوْتُنِيْنُهُ 48b.5

يُوْرُ 75a.11

Bazı islek eklerdeو Ötreli vav ile gösterilenlergelüp ^وكَلُوبُ 34b.6gelür ^وكَلُورُ 11a.2görüp ^وكُورُوبُ 29b.4و Ötre ile gösterilenlergerekdür ^وكُرُكِدُرُ 49b.15gözünde ^وكُوزُوندُ 81a.8getürür ^وكُتُورُرُ 75a.1sensüz ^وسِنْسُزُ 91b.10gözün ^وكُوزُكُ 24b.10sinnün ^وسِنْنُكُ 12b.6و ~ و Ötreli vav ve ötre alternans haldedüzüp ^ودُوزُوبُ 42a.4 ^ودُوزُوبُ 91b.6süzüp ^وسُوزُوبُ 45b.10 ^وسُوزُوبُ 63b.5Sonda Kurallı olarak ötreli vav ile gösterilmiştir.dürlü ^ودُرْلُوبُ 98a.2gendü ^وكَنْدُوبُ 9a.3deliklü ^ودَلِكْلُوبُ 85b.17güyeü ^وكُويُكُوبُ 21a.17delü ^ودَلُوبُ 87a.2yükülü ^ويُوكْلُوبُ 87a.5

Ünsüzlerin yazılışı

ç

Başta Kelime başında kurallı olarak(چ) çim ile gösterilmektedir.

çadır	حَادِرٌ 70b.15	çık-	حَيِّقٌ 16b.4
çağır-	حَاغِرٌ - 17a.17	çıban	حَبَابَةٌ 92a.1
çağal	حَقَّالٌ 38b.1	çınar	حِنَارٌ 93a.15
çalka-	حَلَقٌ - 59b.2	çınla-	حَلَلٌ - 20a.14
çalı	حَالِي 29a.1	çıra	حَيْرَةٌ 21b.13
çam	حَامٌ 33b.13	çıyan	حَيَّانٌ 98a.2
çanak	حَنْوَةٌ 30b.5	çiçek	حَيْكَةٌ 29a.12
çavuş	حَاوِشٌ 78a.2	çig	حَيْكٌ 72b.10
çayırdak-	حَايِرْدَةٌ 35a.12	çigdem	حَيْكِدَمٌ 93a.14
çegzin-	حَكْزِيذٌ - 82a.6	çini	حِينِي 56b.9
çek-	حَكٌ - 24a.10	çiz-	حَزٌ - 28a.6
çekirdek	حَكِرْدَكٌ 72b.3	çok	حَوَقٌ 8b.2
çekirge	حَكِرْكَهٌ 90a.8	çomak	حَوْمَقٌ 34b.8
çeltük	حَلْتَلُكٌ 87b.12	çök-	حَوُكٌ 15a.5
çeçe	حَهْكَهٌ 22b.12	çölmek	حَوَلْمَكٌ 48a.11
çevre	حَوْرَةٌ 38b.2	çörek	حَوْرَكٌ 40b.6
çeyne-	حَيْنَةٌ - 80b.15	çöz-	حَوَزٌ - 23a.11
		çürü-	حَوْرُوٌ - 22a.17

İçteVçV İki ünlü arasında

çim ile gösterilenler

açar	أَحْرَ 36b.4	içerüden	أِيْحِرُودَلَه 23a.9
açuk	أَحُوْ 34b.14	içinde	أِيْحِنْدَه 96a.3
bıçak	بِحَاقْ 35a.12	içün	أِيْحُونَه 40b.6
buçuk	بُحُوْ 55a.10	kaçan	كَاچَانَه 58b.7
çiçek	چِيْكَ 29a.12	şıçan	شِيْچَانَه 85a.17
geçi	كِيْجِي 86b.2	uçuk	أُوْچُوْ 38b.8
geçüp	كِيْجُوْ 2a.6		

çim ile gösterilenler

ağacını	أَغَاچِينِي 84b.7	gücünde	كُوْچُنْدَه 32a.12
---------	-------------------	---------	--------------------

Bir ünsüz yanında

çim ile gösterilenler

açlık	أَيْلِيْقْ 8a.3	gökçek	كُوْچِيْكَ 84b.4
ağça	أَغْچَا 29a.12	içmiş	أِيْحْمِيْشَه 85b.7
		sıçramakdandır	شِيْچِرَامَكْدَانْدُر 41b.14

çim ile

saçnak	سَاچْنَاقْ 7a.2
--------	-----------------

Sonda

çim ile

hiç	هِيْچ 4a.10	şaç	شَاچ 19b.3
iç-	أِيْحْ 98b.8	üç	أُوْچ 15b.16

ج ~ ج cim ile çim alternans halde

aç	أَج 95b.14	أَج 90b.8
ağaç	أَغَاخ 64a.2	أَغَاخ 62b.1
avuç	أَوْج 17a.8	أَوْج 49a.10
geç	كَج 11a.15	كَج 75a.11

p

Basta

ب Kurallı olarak pe ile gösterilmiştir.

pāk	بَاك 64b.7	pilüci	بِيلُجِي 72b.9
pes	بَس 10a.10	pişmiş	بَشِيش 78a.8
peynir	بَيْر 29b.15	püre	بُور 91a.7

İçte

VpV iki ünlü arasında

ب pe ile gösterilenler

depeye	دَيْيَة 26a.6	kapusına	قَابُوسِينَة 85a.13
kapak	قَابَاك 73b.9	topalak	طُوبَالَاك 21a.2
kepek	كَيْك 30b.16	topuk	طُوبُوك 37a.14
kopar	قُور 9a.10	yapışup	يَايْشُوب 21b.3

Bir ünsüzün yanında

ب be ile

kapdan	قَابَدَة 41a.13
--------	-----------------

پ pe ile

kapla- قَبْلَا 11b.5	kirpük كِرْيُكْ 88b.14
kaplan قَبْلَانْ 88b.10	şarplan- - صَرْيَلَنْ 54b.4
kaplubaga قَبْلُوْبَغَا 18a.13	tepserür تَيْسِرُور 69a.7
karpuz قَارْتُوز 94a.7	toplak تُوْپْلَاق 93b.1
kirpi كِرْپِي 88b.14	yaprağı يَتْرَاغِي 21b.17

Sondaب be ile

açup أَجُوب 36b.5	bilüp بِيْلُوب 33a.17
agrıyup أَغْرِيْوب 26a.9	binüp بِنُوب 33a.14
aķup أَقُوب 47a.17	ķap قَاب 64b.14
alup آلُوب 11a.11	şarp صَرْب 20b.1

پ pe ile

hep هَيْب 65b.1

پا~ب be ile pe alternans halde

turp تَرْب 27b.8 تَرْب 77b.9

s

Başa (Kalın ünlülerle birlikte)س sin ile gösterilenler

saçnak سَچَنَاق 7a.2

ص sat ile gösterilenler

şaç	صَاحٍ 61b.8	şarmısak	صَرِيَاءٌ 17a.11
şağ	صَاغٌ 11b.7	şarp	صَرِيءٌ 20b.1
şağıl-	صَاغِلًا - 75b.16	şayru	صَيْرُو 15a.10
şağır	صَاغِرٌ 90a.6	şığır	صِغْرٌ 29b.15
şakal	صَقْلٌ 19a.6	şık-	صَوْ - 62a.9
şakın-	صَاكِنٌ - 8a.6	şoğan	صَوْنَانٌ 73a.7
şakız	صَاكِزٌ 49b.6	şok-	صَوْوٌ - 57b.13
şakla-	صَقْلَةٌ 26a.1	şol-	صَوْرٌ 34b.8
şapı	صَائِي 25a.6	şonra	صَكْرَةٌ 2a.5
şara	صَارَةٌ 20a.4	şovuk	صَوْوَةٌ 69a.12
şarı	صَارِي 14a.3	şu	صُو 8b.3

ص sat ve sin alternans halde

şaçı	صَائِي 85a.1	شَائِي 36a.9
şaçak	صَيَّافٌ 21b.9	شَيَّافٌ 79b.2
şıçan	صَيَّانٌ 85a.17	شَيَّانٌ 87a.14
şın-	صِنْدٌ - 35a.13	شِنْدٌ - 96a.9
şızılar	صِيْزِيْرٌ 40b.16	شِيْزِيْرٌ 62b.6

Basta (İnce ünlülerle birlikte)

Devamlı sin ile gösterilmiştir

sekiz	سَكِيْرٌ 3b.1	sen	سِنَّه 1b.14
semüz	سَعُوْزٌ 31a.6	serçe	سَرِيْحَةٌ 90b.13

sev-	سَوَّ 89a.13	sögüt	سُوْكَتْ 28a.13
sidük	سِدُّكْ 27a.15	söyle-	سُوَيْلَا- 88b.13
sigil	سِيْجِلْ 5b.10	söz	سُوْزْ 10b.10
sişek	سِيْشَكْ 92a.2	süd	سُوْدْ 43a.1
sirke	سِيْرِكَة 16b.5	sülük	سُلُوْكَ 21b.1
siz	سِيْرْ 112a.3	sümük	سُوْمُوْكَ 69b.6
		sünük	سُنُّكْ 7a.2

İçte

Kök ve tabanlarda

Kalın ünlülerle birlikte

ص sat ile gösterilenler

aşşı	أَشْشِي 74b.10	kuşa	قُوْصَا 17a.6
aşup	أَشُوْبْ 62a.14	uşşı	أُشْشِي 37b.9
başalar	بَاشَارْ 33a.8	yaşduk	يَاشْدُوْكَ 35b.3
kışrak	قِشْرَاكْ 85a.14	yaşşı	يَاشْشِي 21a.5

sin ile gösterilenler

kaşık	قَاشِيْكَ 25b.2	kursak	قُوْرَسَاكْ 96a.4
kısalmış	قِشَالْمِشْ 63b.2	yosun	يُوْسُوْنْ 98a.6

İnce Ünlülerle birlikte

sin ile gösterilenler

beslemege	بَسَلْمَيْكَة 55b.3	dirsekde	دِيْرَسَيْكْدَة 33a.1
destek	دَسْتَيْكْ 71b.10	eksük	اَيْكُكْ 90a.3

sev-	سَوٍ 89a.13	sögüt	سَوَكْتُ 28a.13
sidük	سِدُكُ 27a.15	söyle-	سَوَيْدًا 88b.13
sigil	سِكْلُ 5b.10	söz	سَوْرُ 10b.10
sinek	سِنَكُ 92a.2	süd	سُدُّ 43a.1
sirke	سِرْكَةٌ 16b.5	sülük	سُلُوكُ 21b.1
siz	سِزُ 112a.3	sümük	سُمُوكُ 69b.6
		sünük	سُنُكُ 7a.2

İçte

Kök ve tabanlarda

Kalın ünlülerle birlikte

ص sat ile gösterilenler

aşşı	أَشْشِي 74b.10	küşa	كُوشَا 17a.6
aşup	أَشُوبُ 62a.14	uşşı	أُشْشِي 37b.9
başalar	بَاشَارُ 33a.8	yaşduk	يَاشْدُكُ 35b.3
kışrak	كِشْرَاكُ 85a.14	yaşşı	يَاشْشِي 21a.5

sin ile gösterilenler

kasık	كَاسِكُ 25b.2	kursak	كُورَسَاكُ 96a.4
kısalmış	كِيسَالْمِشُ 63b.2	yosun	يُوسُنُهُ 98a.6

İnce Ünlülerle birlikte

sin ile gösterilenler

beslemege	بَسَلْمَكُهُ 55b.3	dirsekde	دِرْسَكْدُهُ 33a.1
destek	دَسْتَكُهُ 71b.10	eksük	اِكْسُكُ 90a.3

geyesiye كَيْيَه 79a.8

nesne نَسْنَه 13b.4

issi اِسِي 17b.6

tersine تَرْسِنَه 96a.5

isteyen اِسْتِيَه 55a.6

üstünde اَوْسْتُنْدَه 37a.4

kesüp كَوُوب 39b.4

yüksek يُوْكَك 36a.3

İşlek Eklerdeİnce ünlülerle birlikte: Kurallı olarak sin ile

dirse دِيرْسَه 3b.11

örtesiin اَوْرْتَهْسِيَه 31b.6

eyegüsi اَيْكُوْسِي 49a.7

sensüz سَنْز 91a.10

Kalın ünlülerle birliktesat ile gösterilenler

suşalığın صُوْصَالِيْغِه 77a.5

Sin ile gösterilenler

kağısı قَاغِيْسِي 62a.6

ortası اَوْرْتَسِي 34a.1

kapusına قَاپُوْسِيْنَه 90b.2

susuzluk صُوْصُوْزْلُقُه 12a.9

olsa اَوْلَه 33b.4

yalasa يَالَسَه 86b.9

Sondaİnce ünlülerle birliktesin ile gösterilenler

pes پَسِي 8b.17

Kalın ünlülerle birlikte :Örneği yoktur

t

BastaKalın ünlülü kelimelerdeط Tı ile gösterilenler

taban	طَبَانَه 88b.14	tırnak	طِرْنَاوَه 7a.3
tağ	طَاغٌ 25b.6	tıynağınun	طِينَاغِينُكُ 85b.2
tağarcuk	طَغَارُجُوَه 51a.1	tudak	طُودَاوَه 11a.11
tağıT-	طَاغِدْ- 49a.6	tuluş	طُلُوشُ 36b.8
tağ-	طَوَّ- 82a.8	tuman	طُمَانَه 16a.11
talak	طَلَاوَه 7a.5	tur-	طُورْ- 17b.14
tamla	طَمْلَه 20a.12	turak	طُورَاوَه 93b.1
tamar	طَمَرَه 7a.1	turgura	طُورْغُورَه 19b.10
tarlığına	طَارَلِغِنَه 80b.5	turna	طُورْنَه 90b.15
taş	طَاشَه 34b.8	turılığı	طُورِيلِغِي 14b.15
taşra	طَاشْرَه 47b.15	turul-	طُورُلْ- 55b.1
tatlu	طَاتْلُو 9a.3	tut-	طُوتْ- 27b.14
tavul	طَاوُل 44b.10	tuy-	طُويْ- 20a.3
tıla	طِلَا 35b.12	tuz	طُوز 20b.13
		tuzak	طُوزَاوَه 70a.1

ت te ile gösterilenler

taşa	تَاشَه 17a.17
turp	تُرْبَه 26b.2

tı ve te alternans halde

tavada	طَوَادَه 73a.15	تَوَادَه 46a.4
tavşan	طَوَشَانَه 29b.15	تَوَشَانَه 21b.17
tavuk	طَاوُوه 92a.12	تَاوُوه 73b.3
turunç	طُورُنْج 110b.9	تُورُنْج 84a.12

İnce ünlülü kelimelerdete ile gösterilenler

ter	تَر 46a.12	tüm tüm	تُوم تُووم 79b.11
til til	تِيل تِيل 15b.7	türbüd	تُرْبُد 27a.7
tüsüni	تُوسُنِي 90a.2	türk	تُورْك 1b.16
tükrük	تُوكْرُك 24a.9	tütsi	تُوتْسِي 31b.2
tükür-	تُوكُور- 20b.16	tütün	تُوتُوون 24b.16

tı ve te alternans halde

tencere	طَنَجْرَه 57a.15	تَنَجْرَه 61a.8
---------	------------------	-----------------

İçteİnce ünlülü kelimelerde

te ile gösterilmektedir.

eti	اَتِي 75a.5	itün	اَيْتُن 95b.6
getürür	كُتُورُر 75a.1	yetecek	يَتَجَك 30a.7
götürse	كُتُورْسَه 16b.11	yitüresin	يَتُورَه 27a.14

kalın ünlülü kelimelerde

ت te ile gösterilmektedir

atarsa أَتْرَسَ 13b.11

atası أَتْسَى 2a.6

kata كَاتَه 66b.13

katı كَاتِي 73a.8

katlu كَاتْلُو 69a.7

tutar طَوَّرَ 77a.3

yata يَاتَه 18a.3

Sondaİnce ünlülü kelimelerde

ت te ile gösterilmektedir.

et أَتْ 10b.17

it اَيْتْ 80b.12

Kalın ünlülü kelimelerde

ت te ile gösterilmektedir.

at أَتْ 22b.14

kat كَاتْ 11b.2

ğ

Kef hem ince sıradan 'k' hem de ince sıradan 'g' için kullanılmıştır. ^كüç noktalı kef' metnimizde kullanılmamıştır.

Metnimizde bu ses daha çok ك ile gösterilmektedir.
sınırlı olarak ك şekli de vardır.

ك ile gösterilenler

belinle-	بَلِكْ 92a.14	oñul-	أُوْلْ 37b.17
beniz	بِكْ 50a.4	öñ	أُوْلْ 21b.17
benze-	بِكْ 13b.1	siñir	سِكْ 7a.1
bınar	بِكْ 19b.13	soñ	صُوْلْ 69a.2
biñ	بِكْ 3b.1	sünük	سُوْلْ 7a.2
deñiz	دِكْ 97b.8	toñuz	طُوْلْ 48a.10
geñez	كِكْ 91a.4	tuluñ	طُوْلْ 17a.8
geñiz	كِكْ 19b.17	ünük	أُوْلْ 7a.5
göñül	كُوْلْ 6b.11	yañ	يَكْ 13b.3
irin	اِيرْ 47a.6	yeñi	يَكْ 79a.8
oñat	أُوْلْ 56b.9	yün	يُوْلْ 48a.6

ك ile gösterilenler

añıl	اَكْ 65a.10	eñilki	اَكْ 63a.17
çeñe	چَكْ 22b.12	kalıñ	قَالْ 74a.4
çıñla-	چَكْ 20a.14	karañu	قَرَهْ 112a.6

ك ~ ك alternans halde gösterilenler

eñse	اَكْ 11b.4	اَكْ 30b.10
------	------------	-------------

Ö Eklerde

<u>-dUḡ</u>	nolduḡ نولدك 38b.13
<u>+ḡa</u>	aḡa أكا 49a.9 buḡa بوكه 7b.10
<u>+(n)Uḡ</u>	anuḡ انوك 17b.17 anlaruḡ انلرك 41a.14
<u>+sAḡ</u>	dilersenḡ دلرسك 56b.2 olsaḡ اولسك 1b.8
<u>+(U)ḡUz</u>	gönderdüḡüñüz كوندردكوز 112a.2 karşuḡa قرشوكا 13b.7

≧ HEMZE

Metinde belirtme durumu eki bazen hemze ile yazılmıştır.

<u>+(y)I</u>	cümleyi جملة 48b.17
	gişiyi كيشي 80b.17
	ısıtmayı استيه 77b.6
	nesneyi ننه 62a.13

AYRI YAZILAN EKLER

Metnimizde bitişik yazılabilecek bazı ekler, ayrı yazılmıştır. Bunların bitişik yazılmış örnekleri de vardır.

+cık	'den sonra	yufkacık	يُوقَفُ بِحُرَّةٍ 24a.8
+dAn	'den sonra	cümleden	بِحُلَّةٍ دَهْ 9a.2
		nesneden	نَسْنَهْ دَهْ 8b.4
+dUr	'den sonra	haşşadur	خَصَّهْ دُرْ 66a.16
		iledür	اَيْلَهْ دُرْ 96b.13
+lik	'dan sonra	yeşillik	يَشَلِّ لِكْ 14a.13
+sIn	'den sonra	cümlesin	بِحُلَّةٍ سِنْ 54a.14
		ısıtmasına	اِسْتَمَهْ سِنْ 110a.7

BİTİŞİK YAZILAN KELİMELELER

+dem	hemāndem	هَمَانْدَمْ 38b.12
	oldem	اُولْدَمْ 4a.16
+(i)-	tokiken	طَوَقِكَهْ 7b.7
+(i)çün	anunçunkim	اَنُوْجُوْنَهْ كِم 3b.16
+ki (bağ)	olki	اُولِكِهْ 8b.16
+kim(bağ)	didikim	دِيْدِيْكُمْ 2a.7
+mI	demevimidür	دَمُوْصِيْدُرْ 13b.16
	yokmı	يُوقِي 78a.2

Metnimizde sayı adları devamlı ayrı yazılmıştır

on sekiz	اَوْنَه سَكْرَه 23a.17	
on sekiz bin	اَوْنَه سَكْرَه بِيْنَه 3b.1	
yigirmi dört	يَكْرَمِي دَوْرَت 72b.7	
yigirmi yedi	يَكْرَمِي يَدِي 58a.3	gibi.

FARŞA TAMLAMALARIN YAZILIŞI

-- Esra ile

ahlat-ı muhtelif	اَهْلَاطٌ مُخْتَلِفَةٌ 96a.2
ahmer-i aktem	اَهْمَرٌ اَقْتَمٌ 14a.9
çeşm-i 'ibret	چَيْشِمٌ عِبْرَتٌ 111b.11
dād-ı hāk	دَادِ هَاكٌ 111b.6
dār-ı fūlfūl	دَارِ فُلْفُلٌ 57b.16
dem-i fāsıdleri	دَمِ فَاْسِدَلَرِي 96a.13
ehl-i dünya	اَهْلِ دُنْيَا 111b.10
ehl-i islām	اَهْلِ اِسْلَامٌ 3a.6
'ışk-ı hāk	عَيْشِ هَاكٌ 111b.8
'ilm-i tıb	عِلْمِ طَيْبٌ 4a.2
kelām-ı kadīm	كَلَامِ قَدِيمٌ 3a.2
leben-i türş	لَبَنِ تَرْشِ 75b.13
melhem-i sirke	مَلْهَمِ سِرْكَه 61b.15
pādişāh-ı ezel	يَادِشَاهِ اَزَلٌ 111b.13
sebeb-i ruṭubet	سَبَبِ رُطُوْبَتٌ 15b.7
şahm-ı dücāc	شَحْمِ دُجَاعٌ 75b.6

taşarruf-ı 'akliyye تَصَرُّفٍ عَقْلِيَّةٍ 12b.17
 zang-ı 'arabî صَنْعِ عَرَبِيٍّ 56a.12

Esreli ye ile

deryā-yı hayret دَرِّيَايِ حَيْرَتٍ 3a.10

Esreli hemze ile

a'zā-i aşliyye أَعْضَاءِ أَصْلِيَّةٍ 15a.12
 a'zā-i re'ise أَعْضَاءِ رَيْسِهِ 10a.11
 zübde-i ka'ināt زُبْدَةُ كَائِنَاتٍ 2b.17

YABANCI ÖNTAKILARIN YAZILIŞI

be (Farsça) :Kelimeye bitişik yazılmıştır.

be-cid بَعْدُ 27a.5

bi (Arapça) :Kelimeye bitişik yazılmıştır.

bi-'avni'llahi ta'ālā بِعَوْنِ اللَّهِ تَعَالَى 112a.12

bi-izni'llahi ta'ālā بِإِذْنِ اللَّهِ تَعَالَى 28b.11

bī (Farsça) :Hem bitişik hem de ayrı yazılmıştır.

bīhūde بِهَيُودَةٍ 72a.4

bīhūş بِهَيُوشَةٍ 79a.4

bī-ğam بِئِي غَمٍّ 2b.6

bī-misl بِئِي مِثْلٍ 57a.9

fe (Arapça) :Kelimeye bitişik yazılmıştır.

fe-emma فَامَّا 47a.8

lā (Arapça) : Kelimeden ayrı yazılmıştır.

lā-naẓīrdür لا نَظِيرُهُ 57a.6

lem (Arapça) : Kelimeden ayrı yazılmıştır.

lem-yezeli لَمْ يَزَلِي 1b.3

lil (Arapça) : Kelimeye bitişik yazılmıştır.

li's-şar' لِلصَّرْعِ 38a.14

mā (Arapça) : Kelimeden ayrı yazılmıştır.

mā-beynde مَا بَيْنَهُ 4a.10

nā (Farsça) : Kelimeden ayrı yazılmıştır.

nā-gāh نَاكَاهُ 43a.16

nā-hoşlık نَا خَوْشَلِقُ 12a.7

ŞEDDENİN KULLANILIŞI

a-Yabancı Kelimelerde :Şeddeli olup ikiz ünsüzü koruyan kelimelerde kullanılmıştır.

ḥabbi	حَبِّي 33b.17	ḥaṣṣa	حَصَّة 89a.1
ḥaddince	حَدِّ نَجَّة 47b.5	ḥatta	حَتَّى 18b.8
		sırrına	سِرِّ نَه 77b.3

b- Türkçe Kelimelerde :Ünsüz türemesi ile meydana gelen ikizleşmelerde kullanılmıştır.

aşşı	أَشِّ 74b.10	issilik	إِسِيلِك 74b.15
issi	إِسِّي 17b.6	yaşşı	يَشِّ 21b.7

Not: Bir kelimedede devamlı hem harf iki defa yazılmış hem de şedde kullanılmıştır.

elli
 أَلِّي 28b.4 |

B. S E S B İ L G İ S İ
(F o n e t i k)

ÜNLÜLER

Metnimizde tespit ettiğimiz ünlüler şunlardır:

a, e, ı, i, o, ö, u, ü, Metnin imlası kapalı é'nin tespit edilmesini mümkün kılmamaktadır. Eski Türkçede bulunan uzun ünlülerin bazı örneklerde de olsa korunup korunmadığını söylemek tespit edilen sınırlı örneklerden dolayı zordur diyebiliriz. Bugünle karşılaştırıldığı zaman metinde bir e~i karışıklığı (kök hecesinde) ortaya çıkmaktadır. Bu tür örneklerin listesi üç başlık altında aşağıda incelenmiştir.

a. Bugün e ile söylenen fakat metinde i'li olan kelimeler.

bil	- بیل 37a.7	ī	ای 1b.1
di-	- دی 4a.13	iriş-	- ایریش 98a.17
gice	کیه 8b.1	irte	ایرت 21a.13
giç	کیچ 75a.2	tiz	تیز 9b.14
girü	کیرو 18b.8	vir-	- ویر 57a.10

b. Bugün i ile söylenen fakat metinde e'li olan kelimeler.

eyü	ایو 20b.8	gey-	- گیه 87b.4
-----	-----------	------	-------------

c. Bazen e bazan i ile gösterilmiş kelimeler.

bez	بِرْ 22b.16	biz	بِيرْ 35b.16
etmek	أَتَمَكْ 27a.17	itmek	إَتَمَكْ 57a.2
ye-	- يَ 81a.10	yi-	- يِ 7b.16
yeg	يَكْ 15a.8	yig	يَكْ 71b.17
yel	يِلْ 56b.10	yil	يِيلْ 14b.15
yer	يِرْ 34b.11	yir	يِرْ 77a.17

Metinde uzun olan dar-düz ünsüzlerin uzunluklarını kaybetmesi sonucunda genişleme olmuştur. gîç>geç gibi. \bar{i} ise kendisinden sonra gelen y'nin vokali daraltıcı özelliğinden dolayı ortaya çıkmıştır. ay>ey>iy> \bar{i}

d. Ünlü Uyumu : Metin Eski Anadolu Türkçesi ünlü uyumunu temsil etmektedir.

D A M A K U Y U M U

Metinde büyük ölçüde damak uyumu vardır. Ancak bazı örneklerde ekler bakımından bir uyumsuzluk görülmektedir. Bu örnekleri aşağıda göstereceğiz. Bu ekler aşağıdaki köklerden farklı şekillere geldiklerinde uyuma girebilmektedirler.

-dük+>-duğ+ : dileduğun دِلْدُوغْ 62a.11

-duğ+>-dük+ : şancıdügi صَانِدُوغِي 40a.14

-LIK

Türkçe Kelimelerde : yaşlıkda ¹ يَأْتِلِكْدَه 94b.12yeşillik ² يَيْسِلِكْ 47a.14

Yabancı Kelimelerde:süstlük سُوْتْلُكْ 65a.4

süstluğu سُوْتْلُغِي 61a.3

i- fiiline eklenen -ken Türkiye türkçesindeki gibidir.uyuma girmez.

tokiken طُوْقَانَه 7b.7

Bu uyumsuzluk örnekleri başka metinlerde de dikkati çeker.Gürer Gülsevin, yayımlanmamış doktora tezinde şu örnekleri tespit etmiştir.³

-dük+>duğ diduğunuz دِدُوغْنُوز 28b.2

geçürduğun كُورْدُوغْكَ 51b.12

geyduğun كَيْدُوغْكَ 57b.10

görduğun كُورْدُوغْكَ 16b.8

silkinduğundan سِلْكِنْدُوغْنِدَنْ 79b.6

viribiduğun وِرِبِدُوغْكَ 41a.3

kaderleduğına كَدْرَلْدُوغْنَه 98b.4

1. Aynı ek aynı köke uyumlu olarak da gelebilmektedir:

yaşlıkda يَأْتِلِكْدَه 66a.9

2. Uyuma giren örneği de vardır: yeşillik يَيْسِلِكْ 14a.3

3. G.Gülsevin, Miftahü'l-Cenne, İnönü Ün.v.Sos.B.E.Malatya-1989 s.105-106

-1IK-	yüceliğı	يُوجَلِي 60a.5
	kādirliğıum	قَادِرٍ لِيْغُرْ 12b.9
	miskinliğıuñıla	مِسْكِيْنَةٍ لِيْغُرْ كَلَاه 12b.8
	peygamberliğıiçün	بِيْغِيْمْبِرٍ لِيْغُوْنَه 62b.2
	şābirliğıına	صَابِرٍ لِيْغِنَاه 22a.13
	za'ifliğıuñ	ضَعِيْفٍ لِيْغَا 12b.8

Zeki Kaymaz ise yine doktora tezinde şu örnekleri tespit etmiştir¹:

cüyendelik	جُوَيْنِدَه لِيْغَه (2481)	güyendelik	كُوَيْنِدَه لِيْغَه (2488)
kāhillik	كَاهِلٍ لِيْغَه (2380)	peygamberlik	بِيْغِيْمْبِرٍ لِيْغَه (231)
		püyendelik	پُوَيْنِدَه لِيْغَه (2458)
ölicak	اَوَّلِيْجُوْه (2776)		

Bu örneklerin hepsinde kalın sıraya geçme olayı söz konusudur. Ayrıca Selahattin Olcay'ın Tezkiretü'l-Evliya, DTCF. Yay. Ankara 1965, Mecdud Mansuroğlu, Sultan Veled'in Türkçe Manzumeleri, İst. 1958 adlı çalışmalarda geçen örnekler de aynı paraleldedir. Bu bakımdan metnimizde geçen iki örnek dikkat çekicidir. Çünkü kalın sıradan inceye geçmiştir:

yaşlıkda	يَاشَلِيْكَدَه 94b.12
şancıdügi	شَانْجِيْدُوْكِي 40a.14

1. Zeki Kaymaz, Aşık Paşa-Garibname, İnönü Üniv. Sos. Bil. Enst. Malatya-1989 s.85

Metnimizde damak uyumunun güçlü olduğunu söylemek mümkündür. Bugün de uyuma girmeyen 'iki' aitlik ekinin iki kelime-
de üç defa uyuma girdiği görülmektedir:

karındağı	81b.3	,	92a.16
ķavukdağı	43b.4		

D U D A K U Y U M U

Dudak uyumu Eski Türkçeden günümüze yavaş ilerleyen bir uyumdur. Metnimizde görülün dudak uyumunun sebeplerini değişik başlıklar altında inceleyeceğiz. Ünlülerdeki yuvarlaklaşma bazı eklerde devamlı görülmekte, bazılarında ise düz örneklerle alternans halde olabilmektedir. Tabanlarda da bu durum sözkonusudur. Dudak uyumunu , 'Tabanlarda' ve 'Eklerde' olmak üzere iki ana başlık altında inceleyeceğiz.

1. TABANLARDA

A. Yuvarlaklık ve Yuvarlaklaşma

a. Eski Türkçeden gelen ikinci hece yuvarlaklığı

V düz - U

ağı	آغُو 84a.14	eksük	اَكُو 7a.10
avuç	اَوُج 22a.5	emzür-	اَمْزُور- 83b.12
batur-	بَاتُور- 59a.10	eyü	اَيُو 20b.8
belür-	بَلُور- 18b.15	gendü	كَنْدُو 19a.3
degür-	دَكُور- 87a.11	getür-	كْتُور- 73b.11

girü	كِرُو 18b.8	ķavuk	قَاوُك 71b.8
ilġun	اَلنَّوْن 41b.1	ķavun	قَاوُن 17a.5
ķaldur-	قَلْدُوْر- 71b.1	yaġmur	يَغْمُوْر 8a.4
ķaranu	قَرَه كُو 112a.7	yaşduk	يَاصْدُق 35b.3
ķarşu	قَرَشُو 64b.13	yılduz	يَلْدُوْز 46a.11

b. Eski Anadolu Türkçesinde(Metnimizde) meydana gelmiş yuvarlaklaşmalar. ¹

V_{düz} - I > V_{düz} -U

b.a g,ġ seslerinin erimesi sonucu olan yuvarlaklaşmalar.

Kelime sonunda ġ ,kendisinden önceki düz ünlüyü yuvarlaklaştırarak uzatır.

ayru	أَيْرُو 50a.7	< adriġ
ayu	أَيُو 87b.15	< adıġ
ķamu	قَمُو 113a.11	< ķamaġ, ķamiġ, ķamuġ
şayru	صَيْرُو 15a.10	< şayriġ
ķapu	قَاپُو 85a.13	< ķapuġ
şaru	صَارُو 36b.12	< şariġ
yaru	يَارُو 64b.3	< yariġ

1. Fonetik terimler ve tanımında O.Nedim Tuna'nın Türk Dilbilgisi, Ders notları, İnönü Üniv. Mayatya, 1986 isimli çalışması kullanılmıştır.

Menāfi'ü'n-nās'ta bu kuralın dışında kalarak düzlüğünü korumuş örnekler de vardır. Bunların önce yuvarlaklaşmış daha sonra da düzleşmiş olabileceğini düşünmek de mümkündür. Ya da Eski Anadolu Türkçesi'nin değişik ağızlarında da durum farklılık gösterebilir.

acı	آحِي	9a.7	acığ
aşşı	أَصِي	74b.10	aşığ

b.b Dudak ünsüzlerinin etkisiyle meydana gelen yuvarlaklaşmalar.

çavuş	چَاوُش	78a.2	
delü	دَلُو	87a.17	« tilbe
demür	دَمُور	26b.16	« temir
kemük	كَمُوك	35a.12	
kirpük	كِرْيُك	19a.6	
semüz	سَمُوز	31a.6	< semiz
şovuk	شُوق	94a.7	< şogık
yavuz	يَاوُز	88b.8	< yabız

b.c Analoji yoluyla meydana gelmiş yuvarlaklaşmalar.

arkun	أَرْقُون	68a.13
baldur	بَالْدُور	33a.11

B. Düzlük ve Düzleşme

a. Eski Türkçeden gelen ikinci hece düzlüğü

yüri- - يوري 24b.6

b. Eski Anadolu Türkçesinde meydana gelen düzleşmeler.

bulın-- بولن 4b.16 < bulun-~ (bulun- ile birlikte)¹

ķuri قوري 7b.7 < ķuruĝ~ (ķuru ile birlikte)²

2. EKLEŐMEDE

Metnimizde yuvarlaklaşma ve düzleşme örnekleri eklerde de görölmektedir. Burada ekleri 'devamlı yuvarlak ünlü-
lü', 'devamlı düz ünlü' ve 'hem yuvarlak hem de düz ünlü-
lülü' olmak üzere üç liste halinde vereceĝiz. Eklerin örnek-
nekleri morfoloji kısmında gösterileceĝi için burada ve-
rilmeyecektir.

A. Devamlı yuvarlak ünlü bulunduran ekler

+ArU	: Yön eki
+cUĝAz	: İsimden isim
-dUĶ	: Sıfat fiil
-dUĶça	: Zarf fiil
-dUm	: Fiil çekimi
-dUnĝ	: Fiil çekimi
+dUr	: Bildirme eki

1. بولن 25a.4

2. قروي 48.8

-dUr-	: Fiilden fiil
+düz	: İsimden isim
-ğun	: Fiilden isim
-ğUr-	: Fiilden fiil
-mAdUk	: Sıfat fiil
-mur	: Fiilden isim
+(n)Uñ	: İlgı durumu eki
-sUñ	: Fiil çekimi
+(u)mturak	: İsimden isim
+Uñ	: İsim çekimi
+UñUz	: İsim çekimi
-Ur-	: Fiilden fiil
-vUz	: Fiil çekimi
-(y)AlUm	: Fiil çekimi
-(y)Up	: Zarf fiil
-zük	: Fiilden isim
-zUr-	: Fiilden fiil

B. Devamlı düz ünlü bulunduran ekler

+cI	: İsimden isim
-dI	: Fiil çekimi
-esi	: Fiilden isim
-ĞIl	: Fiil çekimi
+I-	: İsimden fiil

+(I)lA	: İsim çekimi
+ın	: İsimden isim
+irge-	: İsimden fiil
-İş	: Fiilden isim
-IT-	: Fiilden fiil
-mAdIn	: Zarf fiil
-mİş	: Fiil çekimi
+(s)I(n)	: 3. Tklk. kişi iyelik
+(y)I	: İsim çekimi
-(y)IcAk	: Fiilden isim
-(y)IncA	: " "
<hr/>	
+mI	: Soru edatı

C. Hem düz hem de yuvarlak ünlü bulundurabilen ekler.

+cIK	: İsimden isim
-(I)K	: Fiilden isim
-(I)l-	: Fiilden fiil
-Im	: Fiilden isim
-(I)n	: Fiilden isim
-(I)n-	: Fiilden fiil
+lI	: İsimden isim
+lIK	: İsimden isim
+sIz	: İsimden isim
-(y)V	: Fiilden isim
-(y)IK	: Fiilden isim

Ü N S Ü Z L E R

Ünsüz Uyumu

Eski Anadolu Türkçesinde ünsüzler arasında ötümlülük ve ötümsüzlük bakımından bir uyumsuzluk vardır. Bu uyumsuzluk örnekleri Menāfi 'ü'n-nās'ta da geçmektedir. Bazı ekler kök veya tabanın durumu ne olursa olsun ötümlü olarak gelmektedir.

+dA	içmekde	أَحْمَكِدْ 96b.2
+dAn	kapdan	قَائِدْ 41a.13
-dI	eyitdi	أَيْتَدِي 4a.15
-dUḲ	itdügi	إِتْدُكِي 70b.7
-dUm	itdüm	إِتْدُم 54b.10
-dUr-	itdüresin	إِتْدُرْسِين 34a.11
+dUr	emekdür	أَمَكْدُر 112b.8

ÖTÜMLÜLEŞME

Başta :

Etk. tİnce ünlülü kelimelerde

t > #d

degil	دَكِلْ 10b.7	diş	دِشْ 11a.7
degin	دَكِينْ 15a.7	diz	دِزْ 84a.1
degir-	دَكِرْ- 33a.8	dört	دُورْتْ 6b.15
delik	دَلِكْ 11a.9	döşe-	دُوشْ- 73b.16
demür	دَمُورْ 26b.16	dükeli	دُوكَلِي 94a.5
deniz	دَكِرْ 97b.8	dün	دُونْ 2a.11
deri	دَرِي 7a.1	dür	دُرْ 40b.17
deve	دَوَهْ 19b.11	dürt-	دُورْتْ- 21a.7
di-	دِي- 2a.14	düş	دُوشْ 85a.9
dik-	دِكْ- 35b.3	düş-	دُوشْ- 36a.5
dil	دِلْ 22b.9	dütün	دُتُونْ 22b.6
dile-	دِيلْ- 62a.11	düz	دُوزْ 71b.1
dirsek	دِرْسَكْ 33a.1	düz-	دُوزْ- 2a.12

t : # t

teke	تَكْهْ 74b.6	tüs	تُوشْ 90a.2
tel	تَلْ 85a.13	tükrük	تُوكْرُوكْ 24a.9
tepser-	تَيْسَرْ- 64a.7	türki	تُورْكِي 1b.16

Kalın Ünlülü Kelimelerdeṭ > d

dahı	دَهِی 4a.10	
doğra-	دَوَّغْرَ 21b.13	(طَفْرَا ile birlikte 72a.10)
dokun-	دَوَّقُدْ 36a.2	(طَوَّقُدْ ile birlikte 13b.8)
dur-	دَوْرَ 40a.15	(طَوْرَ ile birlikte 22a.6)
dut-	دُوْتْ 23a.2	(طُوْتْ ile birlikte 23a.4)

ṭ : ṭ

Kalın ünlülü kelimelerde ünsüzler korunmuştur.

tağ	طَاغ 38b.4	tavşan	طَوَّشْ 87a.5
tağıl-	طَاغِيدْ 38a.4	tavuk	طَاوُكْ 73b.3
tağla-	طَاغَلْدَ 24a.12	tavul	طَاوُل 44b.10
talak	طَلَاكْ 7a.5	taya-	طَيَا - 71b.4
tamak	طَمَاكْ 69a.7	toğ-	طُوْغْ - 32a.2
tamar	طَمْرَه 7a.1	toğra-	طَوَّغْرَ 72a.10
tamla	طَمْلَا 43b.3	toğru	طَوَّغْرُو 55a.7
tamzur-	طَمْزُورْ 17a.12	toğur-	طَوَّغْرُو 82a.9
tar	طَار 13a.5	tokuz	طُكُوْز 54a.16
taraklık	طَرَقْلُوكْ 37a.13	tol-	طُوْلْ - 26a.10
taş	طَاشْ 92a.8	tola-	طُوْلَا 38b.2
taşra	طَاشْرَه 53a.14	tomur-	طَمْرَه - 37a.3
tatlu	طَاتْلُو 12a.5	topuk	طُيُوْف 28a.5

toy-	- طَوِي 34a.11	turgur-	- طَوْرغور 77b.6
tudak	طوداؤ 11a.11	turna	طورنا 90b.15
tuluq	طولك 36b.8	tuz	طوز 66a.7
tuman	طمان 16a.11	tuzak	طوزاؤ 70a.1

t ~#d Alternans halde bulunan örnekler

Kalın ünlülerde

dağ-	- دَاغ 85a.11	- طَاغ 82a.8
dokun-	- دَوْقُن 36a.2	- طَوْقُن 35a.11
dur-	- دُور 4a.15	- طُور 63b.1
dut-	- دُوت 23a.2	- طُوت 23a.4

İnce ünlülerde

derle-	- دَرَل 18a.4	- طَرَل 27b.12
--------	---------------	----------------

Bu örneklere göre ince ünlülü kelimeler bakımından ötümlüleşme daha ileridir. Kalın ünlülü kelimelerdeki ünsüzler ise korunmuştur.

ETk. K

k ve g sesi için kullanılan ك kef herfinin kelime başında k'yi mi yoksa g'yi mi temsil ettiğini tespit etmek zordur. Bunun çözümü, kalın sıradan kelimelerde ك'ın durumu ile karşılaştırılarak mümkündür. Bu bakımdan önce

'kalın ünlülü kelimeler' verilecektir.

Kalın Ünlülü Kelimelerde : k'lar ötümsüzlüğünü korumuştur.

k : k

kabak	قَبُوكَ 76a.13	kapu	قَبُوكَ 85a.13
kabar-	قَبَارَ - 29a.5	karva-	قَرَوَا 23a.1
kabuk	قَبُوكَ 20a.9	kara	قَرَه 53a.11
kaç-	قَحَّ - 92a.3	karanu	قَرَه كُو 112a.6
kaçan	قَحَّه 8b.8	karar-	قَرَرَه - 63a.5
kakı-	قَاكِي 17a.17	kardaş	قَرْدَاش 97b.7
kal-	قَالَ - 42a.2	karga	قَرغَه 90b.4
kaldur-	قَلْدُورَ - 71b.1	karın	قَارِنَه 75a.7
kalın	قَالِك 34a.1	karınca	قَرِنَجَه 90a.10
kalk-	قَلَقَ - 21a.14	karış-	قَرِشَ - 65a.10
kamu	قَمُوكَ 113a.11	karşu	قَرِشُوكَ 62a.8
kan	قَانَه 24a.14	kartal	قَرْتَال 90b.3
kanad	قَنَاد 89a.7	kasık	قَاسِوكَ 43a.11
kanda	قَنَدَه 2a.2	kaş	قَاشَه 19a.6
kanı	قَنجِي 62a.5	kaşık	قَشِوكَ 20a.9
kap	قَاپ 46a.6	kat	قَات 11b.2
kapak	قَپِوكَ 24a.4	kat-	قَتَ - 34a.15
kaplan	قَبْلَان 88b.10	katı	قَاتِي 13a.8
kaplubaga	قَبْلُوبَغَه 42a.10	katlan-	قَتَلَدَ - 65a.12

ka <u>vu</u> ğ	قَاوُغُ	71b.8	ko <u>h</u> -	كُوْذُ -	110a.6
ka <u>vu</u> n	قَاوُنُ	17a.15	ko <u>h</u> u	كُوْهُو	21a.2
ka <u>vu</u> r-	قَاوُرُ -	48b.8	ko <u>l</u>	كُوْلُ	34a.4
ka <u>yn</u> a-	قَايْنَةُ -	9b.2	ko(y)-	كُوَيْدُ -	57a.16
ka <u>za</u> n	قَرَاةُ	62a.14	ko <u>n</u> -	كُوْنُ -	88b.7
ka <u>zi</u> -	قَازِيْرُ -	35a.11	ko <u>p</u> -	كُوَيْدُ -	9a.10
ka <u>ğ</u>	قَاغُ	59a.17	ko <u>r</u>	كُوْرُ	22b.5
ka <u>l</u>	قَالُ	7a.3	ko <u>rk</u> -	كُوْرُقُ -	91a.13
ka <u>r</u> -	قِرُ -	80a.9	ko <u>y</u> u	كُوْيُو	51a.12
ka <u>r</u> ğ	قِرْغُ	8b.8	ko <u>y</u> un	كُوْيُونُ	47b.11
ka <u>r</u> lağ <u>u</u> ğ	قِرْلَاغُ	92a.10	ko <u>za</u> lak	كُوْزَلَاغُ	44a.3
ka <u>r</u> mızı	قِرْمِزِي	62b.5	ku <u>m</u>	كُوْمُ	43a.15
ka <u>ş</u>	قِشْرُ	8a.9	ku <u>rba</u> ğa	كُوْرْبَاغَا	24a.13
ka <u>y</u> -	قَايْدُ -	73a.15	ku <u>r</u> T	كُوْرُدُ	88a.5
ka <u>z</u> -	قَازُ -	62a.12	ku <u>r</u> i	كُوْرِي	18a.7
ka <u>z</u> amuğ	قَازَامُوغُ	61b.15	ku <u>r</u> sak	كُوْرَسَاكُ	47a.4
ka <u>z</u> ıl	قَازِيلُ	14a.10	ku <u>r</u> tar-	كُوْرْتَارُ -	81a.8
ka <u>z</u> ılcağ	قَازِيلْجُو	94a.6	ku <u>s</u> -	كُوْسُ -	17a.6
ko <u>ca</u> t	كُوْجَاتُ +	110a.6	ku <u>z</u> i	كُوْزِي	72b.3

k'ların korunmuş olduğunu bu örneklerden görmekteyiz.

Aşağı yukarı istisnalar bir tarafa bırakılırsa kalın ünlü ile aynı durumdadır.

İnce Ünlülü Kelimelerde

ك harfinin 'k' mi 'g' mi olduğunu imladan çıkarmak metinde ك kullanılmadığı için zordur. Bu bakımdan tercih yapılırken bir ölçü gereklidir. Eski Anadolu Türkçesindeki eğilimlerden birisi yukarıda verilen örneklerden de anlaşıldığı gibi kalın ünlülü kelimelerde büyük ölçüde ټ ve ڪ ünsüzlerinin korunmasıdır. İnce ünlülerde ise istisnalar bir tarafa bırakılırsa durum tam tersinedir. O halde k için ötümlüleşme buna paralel olmalıdır diyebiliriz.

Bununla beraber, ince ünlülü kelimelerin birkaç istisnası bugünkü Türkçede dahi ك ile görüldüğünden o şekilde okunmuştur. kişi , kes- gibi.

k > g

geç	كَيْح	13a.9	gercek	كَرْحَاء	112b.14
geç-	- كَيْح	23a.16	geril-	- كَرْيَل	43a.2
geçi	كَيْحِي	86b.2	getür-	- كَتَوْر	73b.11
geçür-	كَيْحُو	40a.11	gevde	كَوْدَه	73a.5
gel-	- كَل	98a.11	gey-	- كَيْ	87b.4
gelincik	كَلِيْحَك	16b.14	geyrek	كَيْرَك	75a.2
gendü	كَنْدُو	9a.13	gez-	- كَز	40b.17
geñez	كَنْز	91a.4	gibi	كَيْبِي	2a.14
geniz	كَنْز	19b.13	gice	كَيْجَه	25a.3

gici	كجى	25a.12	göm-	كوم-	88b.7
giciyük	كجيك	28b.2	gönder-	كوندر-	111a.2
giç	كج	7b.7	gönlek	كوكلك	31b.4
giçi	كجى	31a.12	gönül	كوكول	6b.11
gider-	كيدر-	25a.2	gör-	كور-	88a.8
gir-	كير-	4b.16	göster-	كوستر-	21b.5
girü	كيرو	4a.10	götür-	كوتور-	16a.16
gitmek	كيت-	28b.11	göyün-	كيتون-	16a.8
gizle-	كيزل-	31b.9	göz	كوز	11a.17
göbek	كوبك	53a.10	gül-	كول-	2b.3
göger-	كوكر-	35a.9	gün	كونه	1b.14
gögercin	كوكرجيه	88b.7	gündüz	كوندوز	25a.16
gök	كوك	33a.12	güneş	كونسه	18b.12
gökçek	كوكچك	84b.4	gürültü	كورتلو	20a.14
gölge	كوككه	24a.2	güz	كوز	8a.8
			güzel	كوزل	84b.16

k : k

kes-	كس-	39b.4	kirpük	كربك	23b.15
kim	كيسر	4b.17	kişi	كيسى	3b.8

ETk. ç

İnce ve kalın ünlülü kelimelerin hepsinde #ç ünsüzü korunmuştur. Türkiye Türkçesinde de durum aynı şekilde devam etmektedir.

ç : çİnce Ünlülü Kelimelerde

çegzin-	چِگَزِنَ - 82a.6	çig	چِگَ 81a.10
çek-	چِکَ - 24a.10	çigdem	چِگَدَمَ 93a.14
çekirdek	چِکِرَدَکَ 27a.9	çiz-	چِزَ - 28a.6
çekirge	چِکِرگَه 90a.7	çök-	چُوکَ - 15a.5
çene	چِنَه 22b.12	çölmek	چُولَمَکَ 48a.11
çevre	چِوَرَه 35b.5	çörek	چُورَکَ 24a.16
çeyne-	چِیَنَ - 26a.2	çöz-	چُوزَ - 23a.11
çiçek	چِچَکَ 29a.12	çürü-	چُورُ - 22a.17

ç : çKalın Ünlülü Kelimelerde

çadır	چَادِرَ 70b.15	çayırda-	چَايِرَدَا - 35a.12
çağır-	چَاغِرَ - 17a.17	çıban	چِيبَانَه 92a.1
çağal	چَاغَال 86b.16	çık-	چُوکَ - 33a.8
çalka-	چَالِقَا 59b.2	çınla-	چِیَنَلَا - 20a.14
çalı	چَالِي 29a.1	çok	چُوک 8b.2
çam	چَام 33b.13	çomak	چُومَکَ 34b.8
çanak	چَانَق 30b.5		

İÇTE

Tabanlarda V K V (İki ünlü arasında)a. tİnce Ünlülü Kelimelerde

V d V < V t V

gider - كِدَرٌ 51b.14 yedi يَدِي 88a.14

V t V : V t V

bitür- بِتُورٌ 25a.4 getir- كَتُورٌ 73b.11

Kalın Ünlülü Kelimelerde

V d V < V t V

tudağ طُودَاغٌ 22b.8

V t V : V t V

ata+ اَتَا 2a.6 otur- اَوْتُرُ 48a.1

katı كَاتِي 43a.1 otuz اَوْتُوز 30a.11

otı- اَوْتِي 4a.16 tutam تُوْتَم 54b.11

b. Kİnce Ünlülü Kelimelerde

V k V : V k V

iki اِيكِي 2a.10 ikindi اِيكِنْدِي 97a.9

sekiz سَكْر 97a.9 dükeli دُكَلِي 70a.14

Kalın Ünlülü Kelimelerde

V k V : V k V

oğu- - اَوْقُو 112b.10 tokuz طُقُوز 54a.16
yokuş يُوْقُش 68b.15

c. ç

İnce Ünlülü Kelimelerde

V c V < V ç V

gice كِيْجَه 8b.1 nice نِيْجَه 5a.8 (niçe 31a.10
süci سُوْجِي 84a.6

V ç V : V ç V

niçe نِيْجَه 11a.13

Kalın Ünlülü Kelimelerde

V c V < V ç V

kocaya كُوْجِيَه 110a,6

V ç V : V ç V

buçuk بُوْجُوك 27a.8 uçuk اُوْجُوك 38b.8

d. P

İnce Ünlülü Kelimelerde

V b V < V p V

gibi كَبِي 1b.14

V p V : V p V

depe دَعِي 18a.4

Kalın Ünlülü Kelimelerde

V p V : V p V

kapak كَبَاك 57a.17

kapu كَبُو 85a.13

VK_{t,k,ç,p} K (Bir ünlüden sonra, ünsüzden önce)

a. t

İnce Ünlülü Kelimelerde

V t K : V t K

ditre- دِتْرَ 95a.2

etmek اَتْمَلْ 74a.4

yetmiş يَتْمِشْ 98b.4

Kalın Ünlülü Kelimelerde

V t V : V t V (Örneği yok)

b. Kİnce Ünlülü Kelimelerde

V k K : V k K

eksicek اَلْجَع 40b.2

eksük اَلْجَع 7a.10

ekşi اَلْجَع 36a.15

Kalın Ünlülü Kelimelerde

V ḳ K : V ḳ K (Örneği yok)

c. V ç K : (Örneği yok)d. V p K : (Örneği yok)

'Bir ünlüden sonra ve bir ünsüzden önce' gelen
ötümsüz ünsüzlerde değişiklik sözkonusu değildir.

K K ötümsüz V (Ünsüzden sonra, ünlüden önce)

a. K t V : K t V İnce Ünlülü Kelimelerde

göster- كَوِّتَرُ 113a.13

irkil- اِرْكِلُ 35a.6

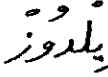
irte اِرْت 21a.13

K t V : K t V Kalın Ünlülü Kelimelerde

altıncı اَلْتِنِي 6a.1 kurtar- كَوِّرْتَرُ 81a.1

artuk اِرْتُو 77a.8 orta اَوْرْتَا 34a.1

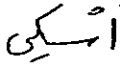
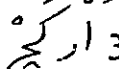
K d V < K t V

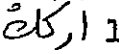
yılduz 54b.12

t > d değişikliği l sesinin açıklık bakımından ünlülere yakın olan bir ünsüz özelliğinde olması nedeniyle meydana gelmiş olabilir.

b. K k V

K k V : K k V İnce Ünlülü Kelimelerde

eski 44b.4 erkek 31a.6

erkek 12b.16

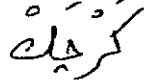
K k V : K k V Kalın Ünlülü Kelimelerde

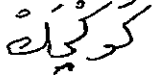
(Örneği yok)

c. K ç V

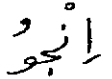
İnce Ünlülü Kelimelerde

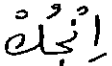
K ç V : K ç V

gerçek 112b.14

gökçek 84b.4

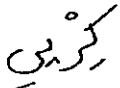
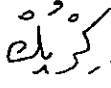
K c V < K ç V

incü 63a.7

incük 82a.6

d. K p V

K p V : K p V

kirpi 24a.7 kirpük 19a.6

Ekleşme DurumundaV K. \pm V
ötümsüza. V t \pm Vİnce Ünlülü KelimelerdeV d V < V t \pm VTek Hecelilerde

gider- كِيدِرْ 18a.1

ide- اِيْدَه 31a.4

Çok Hecelilerde

ilede اِلْدَه 17b.4

işidil- اِشِيْدِلْ 11a.16

işledüp اِشْلِدُپ 44b.16

V t V : V t \pm VTek Hecelilerde

biter بِيْتِرْ 33b.4

Kalın Ünlülü KelimelerdeV d V < V t \pm VTek Hecelilerde

yudup يُوْدُوبْ 97a.7

Çok Hecelilerde

arıdup اَرِيْدُوبْ 58a.2

arıkladur اَرِيْغْلَادُرْ 75a.2

kanadın كَنَادِيْنْ 89a.7

kanadalar قَانَه دَلَر 28a.12
 kaynadasın قَيْنَدَه سِنَه 66b.17
 suvadan صَوَادَه 19a.7
 yaradılmışdur يَرَادِيْلْمِيْشْدُر 4b.2

V tıV : V tıV

Tek Hecelilerde

baturup بَاتُورِب 62b.1
 katalar قَاتَلَر 43a.7 ~ kağasın ile bereber 62b.4
 yata يَاتَه 18a.3

Çok Hecelilerde

(Örneği yok)

b. V K ± V

İnce Ünlülü Kelimelerde

V g V < V k ± V

Tek Hecelilerde

göger- كُورُ 37b.1

Çok Hecelilerde

böyügi بِيُوْكِي 21b.9
 delüğinden دَلُوْكِنْدَه 21a.17

V k V : V k[±] V

Tek Hecelilerde

çeküp حَكُوبٌ 22a.4

Çok Hecelilerde

berkinmiş بَرَكِينِمِش 72b.5

Kalın Ünlülü Kelimelerde

V ğ V < V k[±] V

Tek Hecelilerde

ağar- أَغْرَ 27a.2

Çok Hecelilerde

ayağa أَيَاغَهُ 28a.1

şuşalığı صُوصَالِغِي 80b.3

bırağalar بِرَاغَلَر 49a.12

yanuğına يَانُؤُغِنَاهُ 59b.3

V k V : V k[±] V

Tek Hecelilerde

ağa أَقَاهُ 37b.3

sıkalar صِقَالَر 43a.7

çıkan حَقْرَان 35a.2

yakı يَاقِي 24b.12

c. V ç ± V

İnce Ünlülü Kelimelerde

V c V < V ç ± V

Tek Hecelilerde

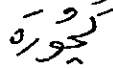
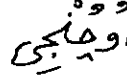
gücinde كُؤِينْدَه 32a.12

Çok Hecelilerde

(Örneği yok)

V ç V : V ç ± V

Tek Hecelilerde

içi 27a.17 içeler 88a.14
geçüre 23b.11 üçüncü 7a.2

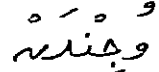
Çok Hecelilerde

(Örneği yok)

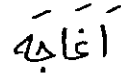
Kalın Ünlülü Kelimelerde

V c V < V ç ± V

Tek Hecelilerde

acıla 52b.13 ucından 30b.9

Çok Hecelilerde

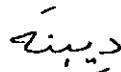
ağaca 88a.15

d. V p ± V

İnce Ünlülü Kelimelerde

V b V < V p ± V

Tek hecelilerde

dibine 15a.4

Çok Hecelilerde

(Örneği yok)

V p V : V p ± V

Tek Heceli Kelimelerde

küpi كُوبِي 17a.9

Çok Heceli Kelimelerde

depeye دَپِيَه 18a.4

Kalın Ünlülü Kelimelerde

V b V < V p ± V

Tek Hecelilerde

Çok Hecelilerde

kabını قَابِنِي 18a.13 (Örneği yok)

V p V : V p ± V

Tek Hecelilerde

şapıla شَاطِلَه 44b.4

Çok Hecelilerde

kapak كَافِك 24a.4

SONUÇ

- A - 1. Ötümsüz ünsüzle biten ince veya kalın ünlülü tek heceli kelimelere ünlü ile başlayan bir ek geldiğinde bazan ötümlüleşme görülür, bazan görülmez.

Ötümlüleşenler

d < t

gidüp	كِيدُوب	111a.8
iderse	ايدِرْسَه	68a.8
yudarsa	يُودَرْسَه	49a.5

ğ < k

ağar-	آغَر-	27a.2
-------	-------	-------

c < ç

gücünde	كُوجِنْدَه	32a.12
ucına	اُوجِنَه	63a.3

b < p

dibine	دِيْبِنَه	15a.4
kabını	قَابِنِي	18a.13

Ötümsüz Kalanlar

t : t

atar	اَتَر	13a.11
itünj	اَيْتُنْج	49a.12
yata	يَاتَه	18a.3

k : k

döker	دُوكَر	59a.2
ekesin	اَلَهَسِيْن	51a.12
ağıdup	اَقِيْدُوب	44b.15

ç : ç

açalar	اَچَالَر	35a.12
kaçup	كَچُوب	38b.15
şaça	شَچَه	41b.3

p : p

şapı	شَپِي	25a.6
------	-------	-------

2. Çok heceli kelimelerde eklenmelerde ötümsüz ünsüzler ötümlüleşmektedir.

d < t : ağarda
ilede

اَغَرْدَه 91b.9
اَلْوَه 17b.4

<u>ğ < k</u>	:	kovarlığın قَوَارِغِغْ 78a.11
		süstluğu سُلُغْ 61a.3
<u>c < ç</u>	:	ağaca أَغَاچَه 88a.15
<u>b p</u>	:	(örneği yok)

B- V K K_{ötümsüz} ± V

a. V K t ± V İnce Ünlülü Kelimelerde

V K d ± V < V K t ± V

Tek Hecelilerde: dördüncü دُورْدُنْجِي 5a.7

V K t V : V K t ± V

Tek Hecelilerde

artar آرْتَر 27a.4 dürte دُورْتَه 21a.7

Kalın Ünlülü Kelimelerde

V K d V < V K t ± V

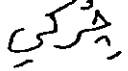
Tek Hecelilerde

ardınca آردِنْجَه 13a.11

b. V K k ± V

İnce Ünlülü Kelimelerde

V K k V : V K k ± V

Tek Hecelilerdeberkinmiş 72b.5çirki 77b.6

3. Kelime sonunda ötüksüz ünsüzler korunur.Sadece asli uzun ünlü bulunduran kelimelerde ötümlüleşme görülür.

d < t

İnce Ünlülü Kelimelerdeöd 20a.11süd 43a.1Kalın Ünlülü Kelimelerdead 93a.4ard 27a.3od 48a.11

Ötümsüzleşme

Türk Dilinin tarihi seyri içindeki genel duruma ters düşen bu olay az görülmektedir. Aslında ötümlü olan bir konsonun herhangi bir sebeple ötümlülüğünü kaybetmesidir.¹

a. t < d

işit- - 112b.6

Eski Türkçede fiil d'li şekildedir. Ünlü ile başlayan ek aldığı zaman d olarak kalır.

b. k < ğ

ağça 29a.12 < ağça < ağıça

Vurgusuz orta hece ünlüsünün düşmesi sonucunda ğ ünsüzü ötümsüzleşmiştir. Metnimizdeki ikinci örnek şudur:

yufka 28b.8 < yuvğa

Sızıcılışma

Bu olay sızıcı ünsüzlerin yanlarındaki patlayıcı ünsüzleri 'sızıcılıştırmadır.

#v < #b

var 111b.10 < bar

var- 3b.10 < bar-

vir- 110a.1 < bir ~ ber

1. Tanımlar için bkz. O.Nedim Tuna, Türk Dilbilgisi-Ders Notları, İnönü Ü. Malatya-1987

Yukarıdaki değişimin 'r' ünsüzünün yanında meydana gelmiş olması dikkat çekicidir.

Şu örnekte ise 'b' ünsüzü 'l'nin yanında düşmüştür:

ol- اول- 113a.3 < *vol- < bol-

v/ < b/

ev اَوَّ 88b.8 < eb
 evlen- - اَوَّلَتْ- 69b.15 < eblen-
 sev- - سَوَّ- 88a.12 < seb-
 sivril- - سَوَّرِل- 47a.5 < söbüril-
 suvar- - صَوَّار- 95b.10 < subar-
 yavaş يَوَّاشَه 88b.9 < *yabaş
 yavuz يَوَّوْز 88b.8 < yabız

ð/ < v/ < b/

delü دَلُو 87a.2 << tilbe
 şu صُو 20a.10 << şub

Bu iki örnekte 'b' v olmuş daha sonra kaybolmuştur.

y/ < d/

ayak اَيَّه 33b.5 << adak
 ayır- - اَيَّر- 92b.11 << adır-

boy	بوى	34a.11	<	bod
büyük	بُيُوكْ	32b.15	<	bedük
eyü	أَيُو	20b.8	<	edgü
gey-	- كَيِّ	87b.4	<	ked-
ķoy-	- كُؤَيِّ	29a.6	<	ķod-
öyle	أَوِيلَه	49a.15	<	ödle
toy-	- طُؤَيِّ	34a.11	<	tod-
uyu-	- أُؤَيُّو	88a.14	<	udı-
uyhu	أُؤَيُّو	66a.1	<	udıķu
yayıl-	- يَائِيكْ	15a.7	<	yadıl-
yuy-	- يُؤَيِّ	31a.8	<	yod-

v/ < y/ < d/

avuç	أَوِيكْ	17a.8	≪	adut
------	---------	-------	---	------

G

VvV < VGV

gevde	كُؤِدَه	37a.5	<	kögde < kökde
ķov-	- كُؤُ	19a.10	<	ķoğ-
şovuk	صُؤُوكْ	12a.8	<	şagük

ERİME

ø# < Ğ# < G#

Eski Türkçede kelime sonundaki g'ler Eski Anadolu Türkçesinde sızıcılaşarak bazen kendisinden önceki vokali uzatmıştır. Daha sonra bu uzunluk da kaybolmuştur.

̄V < VĠ < VĠ1. Tek Heceli Kelimelerin Sonunda

Örneği yok

2. Çok Heceli Kelimelerin Sonunda

̄V < (I)Ġ (Fiilden isim yapım eki)

acı	آحی	9a.7	« açığ
aru	آرو	47a.1	« arığ
aşş1	أصی	66a.9	« aşığ
ayru	أیرو	59a.5	« adrığ
katı	کتی	13a.8	« katiğ
kapu	قپو	90b.2	« kapiğ
kuru	قرو	48a.8	« kuruğ
öli	أولی	85a.14	« ölüğ

+lI < +lIĞ̈ (İsimden isim yapım eki)

bağlu	بَغْلُو	89a.8	<	bağlıg
dürlü	دُرْلُو	14a.2	<	türlüg
tatlu	تَاتْلُو	9a.3	<	tatıgıg
ulu	اُولُو	70b.10	<	uluğ

I < IĞ̈ (Belirtme Durumu Eki-Accuzative)

taşı	طَاشِي	43b.4	<	taşığ
evi	اَوِي	92a.2	<	ebig

Y U T U L M A

Ø < Ğ < G

a. Hece Başındaki G'ler yutulur.

emek	اَمَكْ	112b.8	<	emgek
gerek	كِرَكْ	5a.6	<	kergek
ince	اِنْبَهْ	55a.4	<	yinçge
kazan	قَرَانَهْ	62a.4	<	kazgan~ile birlikte ¹
kulak	قُولَاوْ	5a.13	<	kulğak
kursak	قورساقْ	47a.11	<	kuruğsak
kurtar	قورترْ	81a.1	<	kurtğar-
yalan	يَلَانَهْ	112b.14	<	yalgan
yokaru	يُوقَرُو	37b.4	<	yokğaru

1. 8b.13 قَرِخَانْ

b. İşlek eklerin başındaki G'ler yutulur.

-(y)An < -GAN

gelen كَلَمَ 77b.6 < kelgen
yatan يَتَان 90a.2 < yatğan

-(y)InçA < -ĠInçA

olmayınca اولينچا 23a.15 < bolmağınça

k

V h V < V k V

k'nın sızıcılılaşması Azeri Türkçesi'nin karakteristik özelliğidir. Metnimizde bu değişiklik örnekleri şunlardır:

dahı دَهِی 4a.10 < takı
koh- قُوْخْ- 14b.13 < kok-
kohu قُوْخُو 21a.9 < koku
kohula- قُوْر- 24b.7 < kokula-

Bu örnekler devamlı yukarıdaki şekilde geçmektedir.

K h V < K k V ~ VkK

uyhu اُوْیُو 90a.3 < uyku «udıkı
ahşam اَشَام 97a.9

D U D A K L I L A S M A

<u>o < a</u>	:	sovuk	صَوُوكْ	12a.8	< şavuk < şaguk
<u>u < i</u>	:	buçuk	بُوكْ	27a.8	< bıçık
		yavuz	يَاوُوزْ	88b.8	< yabız
<u>ü < i</u>	:	küçük	كُوكْ	63a.1	< kiçig

Bu olay örneklerden de görüldüğü gibi dudak ünsüzlerinin yanında daha çok görülmektedir.

Erime sonucu ve ünsüzlerdeki dudaklılaşma örneklerini daha önce yukarıda verdiğimizden burada göstermedik.

D İ Ğ E R F O N E T İ K D E Ğ İ Ő M E L E R

D Ü Ő M E (elision)

Ünlü, ünsüz veya bir grup sesin kaybolmasıdır.

a. Ünlü Düşmesi

Başta

şimdi	شَمْدِي	38b.14	< uş+imdi
şol	شُول	10a.8	< uş+ol

İçte

a. Vurgusuz orta hece ünlüsünün düşmesi

Orta hecelerde vurgusuzluk nedeniyle dar ünsüzlerin düştüğü görülmektedir. Bu olay l, n, r, ş, z ünsüzlerinin yanında daha sık görülür.

ağzı	أَغْزَى	12a.9	< ağızı
ayrılrsa	أَيْرِلْسَا	23a.5	< ayırılrsa
benze-	بَنْزَهْ -	7b.13	< beñize-
benzi	بَنْزَى	12a.9	< beñizi
göñli	كُوْغَلَى	64a.6	< göñüli
oğlı	أَوْغَلَى	79b.14	< oğulı
oynar	أَوْيَنْزَرْ	69a.2	< oyunar
yumşak	يُمُشَاكْ	64b.4	< yumuşak

b. 'i-' fiilinin ekleşmesi sırasında görülür.

†dI < idi

varılmazdı وَأَرِلْمَزْدَى 3a.16

†sA < ise

dilersen دِيلَرْسَنْ 13b.2

içerse اِيْجَرْسَه 41a.13

inerse اِيْنَرْسَه 17b.7

+ken < iken

bakarken

بَقْرَكْرَه 26a.2

c. 'ile edatının ekleşmesinde görülür

-lA < lIA

üzümle

أَوْزَمْلَه 26b.11

anuçla

أَنُوكْلَه 26a.14

d. İki kelimenin birleşmesi sırasında görülür. Bunun örnekleri birleşme ve geçişme başlıkları altında verilecektir.

Sonda : (Örneği yok)

b. Ünsüz Düşmesi

Başta

∅ < #b

ol-

أَوْلَ 2a.1

bol-

∅ < #y

ağaç

أَغَايَ 87a.3

yığaç

ağla-

أَغْلَا 53a.4

yığla-

ırağ

أَيْرَاغُ 4b.14

yırağ

ilik

أَيْلِكَ 7a.2

yilik

ince	انجِه	36a.11	<	yinçge
incü	انجو	63a.7	<	yinçü
ip	اِب	54a.4	<	yip

Bu olaya bazı metinlerde yukarıdaki örneklerin y'li şekilleri bulunduğundan bir ünsüz ön türemesi şeklinde bakanlar da vardır.¹

İçte

a. Ünsüz Gruplarından Ünsüz Düşmesi

∅ < l

(t < lt)

getür-	-	كْتور	73b.11	<	keltür-
otur-	-	اوتور	48a.1	<	oltur-

(l < rl) bile بيله 57a.17 < birle

b. Yutulma Sonucu Ünsüz Düşmesi

∅ << G

belür-	-	بلور	18b.15	<	belgür-
kulağ	-	قولاق	5a.13	<	kulğak
yalan	-	يالان	112b.14	<	yalğan

1. Gürer Gülsevin, Türk Dilinde bir kelime başı Ünsüzü Üzerine, VII. Milli Türkoloji Kong. İst.1985-Eylül

Yutulma sonucu ünsüz düşmesi örnekleri 'Yutulma' başlığı altında verildiği için bütünü yazılmadı.

Sonda

ø < b

şu 14b.5 << şub

ø < g

aşşı 66a.9 << aşığ

Diğer örnekler erime başlığı altında verilmiştir.

T Ü R E M E

Ünlü Türemesi

İçte

koyun 86a.14 < koyun < kony < koñ

tohumı 29a.2 < tohm (Arapça)

İkinci kelime Türk dilinin kelime sonunda 'hm' ünsüzlerini bulundurmamasından dolayı araya bir ünlü getirilmiştir. Olduğu gibi kullanıldığı örnekler daha fazladır 59a.4

Türkçe kelimelerde ise koyun tek örnektir.

Sonda

+(I)ncI < +(I)nç

altıncı	التَّاسِعِي 6a.1 < altınç
ikinci	الْكَانِي 13a.4 < ekinç
yedinci	الْيَدِينِي 7a.1 < yetinç

Ünsüz Türemesiİçte

- a. Arapça hemzeli kelimeler Türkçede iki ünlü üstüste gelmeyeceğinden hemze y'ye dönüşmüştür.

dāyima	دَائِمًا 7a.9
fāyidelü	فَائِدَلُو 86a.14
kāyim	كَايِم 61a.4

- b. i- fiilinin bir örneğinde y türemesi görülmekte

buyıdı بُوَيْدِي 32b.13

- c. +(y)ıla

suyıla صُوَيْلَه 90b.8

İ K İ Z L E Ş M E (Geminatıon)

Fonetik sebeplerle kaybolan bir sesin yerini başka bir sesin almasıdır.

aşşı	أَشِي 66a.9	«	aşlğ
issi	إِسِي 20a.2	«	ıslğ

HECE TEKLEŞMESİ

(Haplologie)

Benzer hecelerden birinin kaybolması olayıdır.

-dUr دُرُّ 96b.4 < durur < turur

HECE DÜŞMESİ

(Syncope)

'Ünlü düşmesi' şeklindeki örnekleri verildi. Burada
'bir ünlü-bir ünsüz' düşmesi örnekleri verilecektir.

çık- - حَقٌّ 43a.3 < *taşık-
el اَل 45a.4 < elig
kardaş قَرْدَاش 97b.7 < karındaş
katlan- - كَاتَلَان 65a.12 < katıglan-
tatlu طَاتَلُو 9a.3 < tatıglıg

GEÇİŞME

(Krassis)

Ünlü ile biten bir kelimenin ünlü ile başlayan bir kelimeyle birlikte devamlı yanyana kullanılması sonucunda iki kelimenin birleşmesi olayıdır. Metnimizdeki örnekleri şunlardır:

böyle	بۆيلە	113a.13	<	bu+ile
nol-	نور-	38b.13	<	ne+ol-
şöyle	شۆيلە	32a.15	<	şu+ile

B İ R L E Ş M E

Devamlı yanyana kullanılan iki kelimenin değişerek yeni bir şekil alması ve tek bir kelime olması olayıdır.

degül	دەگۈل	13a.7	<	tag ol
nite+	+ نیتە	10a.9	<	ne teg
şol	شول	13a.2	<	uş ol

Ü N S Ü Z A Y R I Ş M A S I

Ŋ sesi Köktürkçede bulunup Uygur Türkçesi devresinde Mani Metinlerinde n , Budhist metinlerde ise y olmuştur.

y < ŋ > n

қыун	قىوون	86a.14	<	koyn × kony	<	koñ
------	-------	--------	---	-------------	---	-----

Ü N S Ü Z K A Y N A Ş M A S I

İki ünsüzün tek ünsüz haline gelmesi olayıdır.

ŋ < ng	baŋa	بەڭا	32a.16	<	benge
	saŋa	سەڭا	8a.12	<	senge

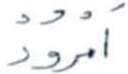

c < ç < ts

süci 35a.14 < sütçigG Ö Ç Ü Ş M E

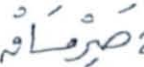
(Metathese)

Karşılıklı olarak yer değiştirmedir. Bu olay meydana gelirken nitelikler değişmez.

a. İki Konson Arasında Yandaş Göçüşme:

amrud 54a.15karva- 88b.6

b. Bir Ünlü ile Bir Konson Arasında Yandaş Göçüşme:

şarımsağ 26a.12

Not: Bu şeklin yanında iki yerde sarmusak şekli geçmektedir:

şarmusak 49b.11, 66a.7

C. Ş E K İ L B İ L G İ S İ
(M o r p h o l o g i e)

Şekil Bilgisi, iki ana başlık altında toplanmıştır: I-Ekler

II-Kelime Grupları

I- E K L E R

A. Y a p ı m E k l e r i

a. İsimden İsim Yapım Ekleri

+acık : Metnimizde bir kelimedede görülüyor. Küçültme anlamı verir. Ekin dar-düz ünlülü örneği de vardır.

azacuk ^وازجوة 54b.6

azacık ^وازجوة 49a.10

+An : Çokluk ekidir. İki kelimedede kalıplaşmış şekilde görülmektedir.

eren + ^وارنه 70a.2

oğlan ^واوغلايه 32a.2

+ArU : Yön ekidir. İki kelimedede örneği vardır.

içerü ^وايجرو 41b.13 (< içgerü)

yokgaru ^ويوقار 110b.4 (< yokgaru)

*cA : Eşitlik ekidir. Ancak yapım eki gibi kullanılabilmektedir.

a. Sıfatlara gelerek 'yakınlık' anlamı verir.

eyüce ^{أَيُّجَةً} 111a.8

karaca ^{قَرَجَةً} 54a.3

kalınca ^{تَالِيَةً} 42b.6

uzunca ^{أَوْزُوجَةً} 25a.14

b. '.....şekilde' anlamı taşıyan zarflar yapar.

ayruca ^{أَيْرُوجَةً} 16b.9

böylece ^{بُرَابِجَةً} 41a.2

mañkemce ^{مَحْكَمَةً} 63a.11

c. '...kadar' anlamı taşıyan sıfat yapar.

bunca ^{بُنُجَةً} 113a.17

d. '...ı üzere', '...ı gibi' anlamında zarf yapar.

'âdetçe ^{عَادَتِيَةً} 70a.4

e. 3.Tklk. kişi iyelik ekinden sonra gelerek '...ka-

dar', "şekilde" anlamında zarflar yapar.

büyükliğince ^{بُيُوكُلُوكِنِيَةً} 39b.3

berāberince ^{بِرَابِرِيَةً} 43b.8

hilāfınca	خِلَافِيْنَ	14b.16
öñince	أَوْنِيْنَ	78a.3
mikdārinca	مِقْدَارِيْنَ	30a.12
yirince	يَرِيْنَ	74a.5

+cAğAz : Küçültme ekidir. Tek heceli kelimelere getirilmiştir.

korcağaz	كُورِجَاغَزْ	84b.13
kulcağaz	كُولِجَاغَزْ	4a.12
kurdcağaz	كُورْدِجَاغَزْ	48b.12

+cAK : Sıfat ve zarf yapar.

büyücek	بُيُوجِكْ	30a.17
delücek	دَلُوجِكْ	35a.5
eksücek	اَكْسُوجِكْ	91a.10
gökçek	كُوكُجِكْ	87b.16
ılıcak	اَلْبُجُوجِكْ	43a.11
iplicek	اَلْبَلِيْجِكْ	54a.14
tizcek	تِيْزِجِكْ	15a.7

+CI : Meslek ismi veya sıfat yapar. Metnimizdeki örnekleri

sınırlıdır.

elçi	اَلْبُجِي	112a.2
yalancı	بَلَاغِي	70b.12

+cUgAz : Küçültme ekidir.CAĞAZ gibi tek heceli kelimele-
re gelmektedir.Metnimizde bir kelimeye geldiği
örnek vardır.

başcuğaz بَاشُجُوغَز 78a.3

+cIK : Küçültme ekidir.Bazen yuvarlak bazen düz ünlülü
örnekleri görülür.

gelincik كَلْبِيْجِكْ 16b.14

oglancık اَوْغَلَانْجُوْ 53b.5 ~ اَوْغَلَانْجُوْ 21a.1

ufacık اَوْفَاجُوْ 48a.6 ~ اَوْفَاجُوْ 18b.15

yufkacık يُوْفَقَاجُوْ 24a.8

tağarcuk طَغَارْجُوْ 51a.1

+dA : Bulunma durum eki (Locative) olup zaman bildiren
kelimelere geldiğinde zarf yapmaktadır.¹

ayda اَيْدَه 84b.16

günde كُوْنْدَه 38a.14

yılda يِلْدَه 50b.6

+dAş : Ortaklık bildiren isimler yapar.

kardeş + قَارْدَاشَه 97b.9 (karındaş)

karındaş قَرِنْدَاشَه 111b.7

1.Bkz. Gürer Gülsevin EATk. İsim Çekim Eklerinin Fonksiyon-
ları ve Kullanılışları, İnönü Ün. Yüksek Lisans Tezi
Malatya-1987

+din : Çıkma durumu ekidir (Ablative) Bir kelimeye zarf
örneği yapar.

öğdin ^واوكدينه 38a.16

+düz : Zaman zarfı yapar. Bir kelimeye kalıplaşmış şekilde
görülür.

gündüz ^وكندوز 29b.11

+ın : İsimden zarf yapar. Zaman bildiren kelimelere gelir.

ol vaktin ^واول وقتنه 39b.9

yazın ^ويازينه 83b.5

+(I)ncI : Ekin birinci ünlüsü uyuma girer. İkinci ünlüsü bü-
tün örneklerde düzdür. Sıralama sayı sıfatı yapar.

altıncı ^والتنبي 13a.5

beşinci ^وبشبي 10b.11

dördüncü ^ودوردببي 5a.7

tokuzuncu ^وطفوزنببي 6a.5

üçüncü ^واوچنببي 5b.15

yedinci ^ويدنببي 69b.12

+ KI : İlgî ekidir. Her zaman uyuma girmez. Ancak sınırlı
örnekleri uyuma girmiştir.

altındaki ^والتندكي 54b.2

beldeki	بَلْدَةٍ كِي	72b.17
evvelki	أَوَّلِي	5a.4
karındağı	قَرْنِيْدَهْ غِي	81b.3
kovukdağı	قَاوُقْدَهْ غِي	43b.4

+1A : Bazı kelimelere eklenerek durum zarfları yapar.

açla	أَحْلَهْ	52b.13
çigle	حَيْلَهْ	81a.10
ısıcaqla	أَسِيْجَقْلَهْ	47b.15
issile	أَسِيْلَهْ	83b.13

+1IK : a.İsimler ve sıfatlara gelerek soyut isim yapar.

Bazen düz bazen yuvarlak ünlülüdür.

açlık	أَحْلُوْهْ	8a.3
ağırlık	أَغْرَلُوْهْ	76b.12
aralık	أَرَالُوْهْ	30a.10
āsānlig	+ أَسَانِلُوْهْ	9b.16
āşinālık	أَشِنَالُوْهْ	112a.10
cāzūluk	حَاذُوْلُوْهْ	88a.10
ekşilük	+ أَكْشُوْكَ	9b.1
erlig	أَرَلِكْ	82b.9
ğidālıgında	غِدَالِغِنْدَهْ	76a.5
issilik	أَسِيْلِكْ	74b.15
kırğillik	قَرْنَلَلُوْهْ	12b.7
oñanluk	أَوْتَانَلُوْهْ	34b.15

pişmekliğine	يَشْكُلِكِنَّه	14b.7
şusuzluk	صَوْرَلِقَه	12a.9
süstlük	سُتْلِقَه	65a.4
süst-endâmlık	سُتْ اِنْدَامْلِقَه	69a.15
şâzîlik	شَاذِيلِقَه	76b.11
uzluk	اَوْزَلِقَه	23a.4
tîzligi	تِيْزَلِكِي	110a.1
tokluk	طُوْقَلِقَه	8a.3
unutsaklık	اَوْتَسَاقَلِقَه	7b.15
yoklığına	يُوْقَلِغِنَه	14b.8

b. Sıfatlara gelerek isim yapar.

bulanıklık	بَوْلَا نِقَلِقَه	14b.16
büyüklük	بِيُوْكَلُوْن	39b.3
galîzliği	غَلِيْظَلِغِي	75a.11
göyünmişliğine	كُوْنِيْمَشَلِكِنَّه	14a.14
kovarlığın	قَوَارِغِنَه	78a.11
kuruluğa	قُوْرُوْلِغَه	75b.3
tarlığına	طَارِلِغِنَه	80b.5
tonukluğun	طُوْنُوْقَلِغِنَه	36b.5
tırıluğı	طُوْرِيْلِغِي	14b.15
yaşlıkda	يَاْمَلِقَدَه	66a.9

c. Belirli bir hayat devresini ifade eden isim yapar.

pirlik	پِيْرَلِكَه	12a.16
--------	-------------	--------

d. Renk isimlerine gelerek sıfat yapar.

aklığa	أَقْلِيغَه	14b.1
karalık	قَرَالِيغَه	14a.3
kararılığın	قَرَوَلِيغَه	25a.16
sarılık	صَارِيلِيغَه	47a.14
yeşillik	يَشَلِيلِيغَه	47a.14

e. İsimden sıfat yapar.

yıllık	يَلِيلِيغَه	61a.3
--------	-------------	-------

+lI : İsimlerden sıfat yapar. Ünlüsü bazen yuvarlak , bazen düzdür.

ağulı	أَغُولِي	82a.9
bağlu	بَغْلُولُو	54a.12
besili	بَسِيلِي	73b.2
boylı	بُؤْيِيلِي	50b.6
du'âlı	دُعَائِي	112b.11
dürlü	دُؤْرُلُو	23a.14
gözli	كُؤْزِيلِي	85a.5
gereklü	كِرْكَلُولُو	37b.11
güşsalu	غُشَّالُولُو	12a.16
hâllünün	حَالْلُونُكْ	69b.7
ısıtmalu	إِسْتَمَلُولُو	81b.5
katlu	قَاتْلُولُو	69a.7
kıllu	قِلْلُولُو	71b.13
kıvâmlı	قَوَائِمِيلِي	58b.2

korlı	قورلى	96a.3
menfa'atlu	منفعتلو	6b.5
sünnetlü	سنتلو	37b.14
sulu	سولو	18a.8
kuvvetlü	قوتلو	37b.3
tatlu	طتلو	9b.14
tuzlu	طزلو	32b.9
uyhulu	اىخولو	74a.16
yağlu	يغلو	9b.14

+mturak : 'gibilik' ve 'yakınlık' ifade eden sıfatlar yapar.

karanturak	قرمتورق	12a.15
koyumturak	قيومتورق	9a.4

+ra : Yön gösteren zarflar yapar. Sınırlı örneklerde görülür.

taşra	طشرا	53a.4
üzre	اوزره	27b.7

+rAK : Üstünlük gösteren sıfatlar yapar (Superlative)

artukrak	ارتوقرق	77a.6
kiçirek	كچيرك	15a.13
koyurak	قيورق	9a.8
tizrek	تيزرك	69b.4
yegrek	يترك	74b.13

+sIz : Yokluk bildirir,+lu ekinin olumsuzudur.Bazen düz düz bazen yuvarlak ünlülü olarak görülür.

a.Yokluk Bildiren Sıfat Yapar.

hamirsüz	خَيْرٌ سِزْ	72a.14	خَيْرٌ سِزْ ile 73a.9
melhemsüz	مَلْهَمٌ سِزْ	30a.2	
şusuz	صَوْسٌ	12a.9	
uyhusuzluk	اَوْحُوسٌ لُحْ	17a.16	
ünidsiz	أُمِيدٌ سِزْ	31a.9	
yağsuz	يَافِزْ	52a.7	

b.Zarf görevi gören kelimeler yapar.

ansuzdan	أَنْزِدَةٌ	34b.9
vaktsuz	وَقْتٌ	53b.13

c.Eklendiği ismin yokluğu ile birlikte yeni anlam yüklenmiş isimler yapar.

gözsüz	كُوزِسُوزْ	71a.3	"kör"
--------	------------	-------	-------

+(ş)Ar:Sayılara gelerek üleştirme sıfatı yapar.

birer	بِرْرٌ	29a.7
onar	أَوْنَرٌ	22a.9
üçer	أَوْحِرٌ	21a.13
yigirmişer	يَلْرِمِشَرٌ	95a.17
yigirmi beşer	يَلْرِمِى بَشَرٌ	18a.15

b. İsimden Fiil Yapım Ekleri

+A- : Geçişli ve geçişsiz fiiller yapar.

a)Geçişsizler :

benze- - بَنَزَ 15a.13

kana- - كَنَدَ 28a.12

oyna- - أَوَيْدَ 69a.2

b)Geçişliler :

dile- - دَيْلَ 65a.4

tona- - طَوَّنَا 29a.16

+(A)l- : Sıfatlara gelir.Geçişsiz fiil yapar.

boşal- - بَوَّشَلَّ 33b.2

+(A)r- : Geçişli ve geçişsiz fiiller yapar.

a)Geçişsizler :

ağar- - أَغَرَ 22b.4

belür- - بَلَّوْرَ 42b.15 (<belgür-)

karar- - قَرَّارَ 22b.2

kızar- - قَرَّارَ 73a.8

yaşar- - يَأْسِرَ 26a.4

b)Geçişliler:

suvar- - صَوَّارَ 95b.10

+et- : Bir örnekte geçişli fiil yapmıştır.

gözet- - كَوَّزَتْ 2a.11

+1- : Geçişsiz fiil yapar.

kağı- - قَاو 17a.17

+irge- : Geçişli fiil yapar.

esirge- - اِسْرَك 112b.5

+1A- : Geçişli ve geçişsiz fiiller yapar.İşlek bir ektir.

a.Geçişsizler:

başla- - بَشَل 49b.1

çıpla- - چِطَل 20a.14

derle- - دَرَل 71b.6

horla- - خُورَل 85a.8

b.Geçişliler :

bağla- - بَغَل 53a.6

boğazla- - بُوغَزَل 38b.14

bükle- - بُوكل 96a.4

gizle- - كِزَل 31b.9

işle- - اِشَل 89a.14

irtele- - اِیْرْتَل 97a.16

koçula- - قُوْرَل 17a.1

tağla- - طَغَل 34b.13

tāzele- - تَاَزَل 39b.8

tuzla- - طُوْرَل 73a.5

+1An- : +1A' ekinin genişletilmiş şeklidir.Geçişsiz fiiller yapar.

ağırlan- - اَغْرَل 89b.6

bağlan-	-	بَغِلْتُ	19a.5
berelen-	-	بَرِنْتُ	35b.14
evlen-	-	أَوِنْتُ	69b.15
halkalan-	-	خَلَقَهُنَّ	69a.8
hareketlen-	-	حَرَكْتُنَّ	23a. 4
kırtlan-	-	قَوْرَتُنَّ	80a.8
sulan-	-	صَوْنْتُ	21a.8
taşalan-	-	تَصَهَّنْتُ	17a.17
yıllan-	-	يَلَلْتُ	27b.6
yumrulan-	-	يُمْرُوْنَا	59b.8

+te- : Geçişli ve geçişsiz fiiller yapar.

a.Geçişsiz :

ditre- - دَتْرَ 95a.2 (tir+te-)

b.Geçişli

iste- - اِسْتِ 55a.16 (iz+de-)

c. Fiilden İsim Yapım Ekleri

-(A)K : Geçişli fiillere gelir.İsim ve sıfat yapar.

döşek	دَوْشَكْ	71a.17
gerçek	كِرْحَكْ	112b.14 («kirt-ek)
korakak	قُورَقُقُ	82a.14
tudak	طُودَاقْ	11a.11
yumuşak	يُومُشَاكْ	110b.12
yuvalak	يُوَالِقْ	21a.13

-am : Geçişli fiille gelerek bir örnekte isim yapmıştır.

tutam	تُوتَمْرْ	54b.11
-------	-----------	--------

-ar : Geniş zaman sıfat fiil ekidir.Bir kelime de kalıcı isim yapmıştır.

şamar	شَمَرْ	5b.7
-------	--------	------

-cek : Bir kelime de kalıcı isim yapmıştır.

emcek	أَمَجَكْ	83a.10
-------	----------	--------

-esi : Gelecek zaman sıfat fiil ekidir.Geçişli fiille gelerek kalıcı isim yapmıştır.

geyesi+	كَيْيْ+	79a.8
---------	---------	-------

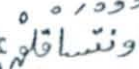
-ga : Bir örnekte geçişli fiille gelerek kalıcı isim yapmıştır.

yonga	يُونْغَا	39b.6
-------	----------	-------

- ğun : "edilgen anlamda -mİş" ifade eden bir örneği vardır.
- kızğun کَزْغُون 12a.6
- ici : Geçişli fiille gelerek sıfatlar yapmıştır. Düz ünlülüdür.
- bölici بُولِجِي 2a.10
- düşürücü دُشُورِجِي 92a.15
- l : Geçişsiz fiilden sıfat ve zarf yapar. Bir örnekte sık kullanılmıştır.
- dükeli دُوكَلِي 94a.5 (<dükel)
- me : Master ekidir. Bir örnekte kalıcı isim yapmıştır.
- sürme سُورْمَه 23b.14
- maç : Bir örnekte kalıcı isim yapmıştır.
- bulamaç بُولَامِچ 42b.1
- mAK : Master ekidir. Bazı örneklerde kalıcı isim yapmıştır.
- etmek اَتْمَك 27a.17
- yimek يِمَك 95a.11
- mİş : Bir örnekte kalıcı isim yapmıştır. Aslında sıfat fiil ekidir.
- yemiş يِمِش 86a.7
- mUr : Geçişsiz fiillere gelerek isim yapmıştır.
- kömür كُومُر 18a.16 (<köy-mür)
- yağmur يَغْمُور 8a.4

- (I)ş : a. Hareket ismi yapmıştır.
 geliş 13a.12
- b. Yeni isim yapmıştır.
 güneş 27a.17 (<gün+e-ş)

- sak : Bir örnekte geçişli fiille gelerek sıfat yapmıştır.

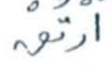
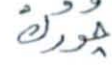

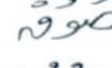
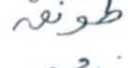
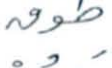

unutsaklık 76b.12

- si : Bir örnekte görülür. Kalıcı isim yapmıştır.

tütsi 57a.6

- (y)(U)K : Ekin ünlüsü daha çok yuvarlak olmakla birlikte bazen düz ve yuvarlak şekiller alternans halde gelebilmektedir. Geçişli ve geçişsiz fiillere gelerek "edilgen çatılı -miş" ekinin anlamını veren sıfatlar yapar.

a. Geçişsiz fiillerde:

artuk		12b.16
çürük		22a.10
gıcık		5b.1 ~ gıcıyuk 28b.2
öksürük		7b.13
pişik		36b.12
şovuk		9b.5
tonuk		12a.14
tok		7b.7
yanuk		59b.3 ~ yanık 89b.15

b. Geçişli fiillerde :

açuk	أُفُو	20a.15
ayruk	أَيْرُو	86a.1
bölük	بُولُك	28a.3
buçuk	بُوچُو	27a.8 (< bıç-uk)
bulanık	بُولَانِق +	14b.16
delüğine	دَلُوكِنَه	63a.3
kasık	كَاسِق	48b.10
karışık	كَارِشِق	15b.14
tolaşık	طُولَاشِق	33a.12
tükrügile	تُوكْرُوكِلَه	26a.12
yaruğına	يَارُوكِنَه	42a.9 ~ yarığdan 41b.15

-I₄m : Bir defada, bir anda yapılabilen işleri ifade eden isimler yapar. Metindeki örnekleri ünlü uyumuna girmiştir. Geçişsiz ve geçişli fiillere gelir.

a. Geçişsiz fiillerde :

ölüm أُولُوم 31a.10

b. Geçişsiz fiillerde :

içim اِيچِمَه 98a.13

pişim پِشِمَه 20b.15

yarım يَارِمَه 17a.10

-I₄n : Ünlü uyumuna girmiştir. Metnimizde iki örneği vardır.

a. Geçişsiz fiillerde :

tütün تُوْتُونَه 24b.16

b. Geçişli fiillerde :

ekin اَكِين 70b.16

-V : Bir tek ünlü ile fiilden yapılan isimlerdir.

a. A ile

ara اَرَا 84b.7

göre كُورَه 14a.1 (E.Tk.ünlü grnd.)

b. I ile

yağı يَاقِي 64a.9

yarı يَارِي 64a.9

c. U ile

tolu طَلُو 1b.4

yaru يَارُو 64b.3 "yarım"

yazu يَازُو 84a.11

-zük : Bir örnekte geçişli fiilden kalıcı isim yapmıştır.

emzük اَمَزَكِدَه 20a.16

F İ İ L İ M S İ L E R

Fiilimsileri Masterlar, Sıfat Fiiller (Partisip) ve Zarf Fiiller (Gerundium) olmak üzere üç ana başlık altında inceleyeceğiz.

a. MASTERLAR

-mA : Metnimizde birkaç örneği görülür.

"baş cezzinmesin giderür" 36b.4

"...ahlâtuñ göyünmesinden olur " 9b.6

" ikinci gece ile az uyumadan...olur" 8b.1

" burun tomurmasına elhâsıl...müfîddür " 73a.3

" ma'îde arınmasının 'alâmeti kayda ekşiler gelmekdür" 50b.7

-MAK : En işlek olan master ekidir.

"...birin nefes alup virme için" 11a.10

" ekâbire varmak dilese..." 91b.2

" ve göz bulanmak ve göz nûrı az olmak..." 68b.7

" her vaktde binüp inmek hayvânat işidür " 70a.9

"şuya girmek gerektür " 81a.13

" yılda bir iki kusmak kifâyet ider " 50b.6

" çomak tokunmakdan olur " 34b.8

-mAKLIK : Bir örnekte görülür. -mAK mastar eki ile aynı fonksiyondadır.

" i'tidāli müstahakkında pismekliğine
delālet ider " 14b.1

b. SIFAT FİİLLER (Partisip)

Fiillerin isim ve sıfat şekilleridirler.İsim gibi kullanılırlar.

Öğrenilen Geçmiş Zaman Sıfat Fiil Eki

-mİş : İşlek bir ektir.Devamlı düz ünlülü olarak görülür.

" şan'atı tāze açılmış kızıl gül..." 64a.16

" kimseden görmüş degülem " 32a.17

" katına er gelmemiş gibi ola " 55a.16

" ve kızmış keremid üzerine koyup..." 72b.10

" meflūc olup kalmış kimselere yağdur ki "30b.1

" ölmüş ādemün dişini..." 22a.1

" şarılık düşmişe devenün südi ile..." 85b.16

" ak düşmüş göze çekseler..." 88b.4

" ...tutulmuş avāzı aç " 78a.13

-mAdUK : Olumsuz fiil tabanı üzerine birkaç örnekte "-mİş" anlamında kullanılmıştır.

" od görmedük bal " 44a.9

" od görmedük 'asel " 39b.4

" tımār itmedük ādem kalmamış idi " 111a.5

" göz görmedük dürlü ğarāyibler " 98a.2

Görülen Geçmiş Zaman Sıfat Fiil Eki

-dUK : İşlek bir ektir. İyelik eklerinden önce kullanıldığı örnekler vardır.

" her zamānda işledüğüm 'ameldür " 20b.17

" ve gevde yandığına ve...fāyide ider " 37a.5

" 'avratlar yüze sürdüğü kızılca bezi " 26a.11

" ve avāz tutulduğuna nafi'dür " 75a.15

" p̄irūn gösterdüğü otlardandır " 21b.5

" ve ol çekdüğü kılınç yirine dürtesin " 24a.10

Gelecek Zaman Sıfat Fiil Eki

-(y)AcAK : Gelecek zaman için görülen işlek şekildir.

" ve sefere gidecegi gice itmeye " 70b.17

" turpı uyuyacak vaktin yise yatsa nizācın
kavī ide " 77b.12

" yağın çıkaracak nesneyi bir ince bize
bağlayup " 62a.13

" ve vetecek kadar āb-ı līmūn " 62a.13

" varacak yirüğü fikr eyle zinhār " 113a.4

Geniş Zaman Sıfat Fiil Ekleri

-iser : Aslında gelecek zaman sıfat fiil ekidir. Metnimizde bir tek yerde geniş zaman sıfat fiili gibi kullanılmıştır.

" veya gögerse zahmet virüp sancup elem
viriserdür " 37b.1

-mAz : Geniş zaman olumsuz sıfat fiil ekidir.

" diz bükülüp açılmaz olur " 17b.11

" eger kulağı ısitmez kişiye... " 89a.17

" hiç gerekmez nesneyi yaratmamışdır " 77b.2

" ve 'ahdine turmaz t̄ayifedür " 112a.4

" bedende olan yaramaz yellerün mu'alece-
sin bildürür " 5b.11

" ayağı ol şuya döyer döymez ısıcaqla
şokalar " 84b.11

-(V)r : İşlek bir ektir.

" geceyi gündüz gibi görür oldu " 25a.6

" barmak, döyer döymez zamānda halt idüp
ma'cūn idesin " 40a.9

Bir örnekte kalıcı isim yapmıştır :

" it keseri " 45a.4

-GAn : Bu şekil Eski Türkçeden gelmektedir. İşlek bir ektir.

a. İki örnekte kalıcı isim yapmıştır:

" ısrırgan dikenini boğazı... " 82a.17

" yapışgan dikenini... " 80a.11

b. Bir işin aşırı derecede olduğunu veya yapılmakta olduğunu ifade eden sıfatlar yapar.

" oğlan ağlaşan olsa himār südüni içürseler
hoş ola " 53b.1

" veya düşegen olsa devenün kılından... " 85b.15

" bir kişi döşeğe işegen olsa bednūs ibigin... "
44a.1

" bir ādem terlegen olsa... " 86a.15

-(y)An : İşlek bir ektir. -GAN ekinin Eski Anadolu Türkçesinde devam eden şeklidir.

" kāmī olup bilen cemī' dili " 1b.16

" kulağı ısıtmeven ādeme... " 89b.8

" tamarlardan akan kanı cem' idüp... " 28a.7

" ısıtma dutana tütsi ideler " 88b.1

" ata binüp yürriyenlerde olur " 33a.14

" gögsi horlayana döğüp bal ile tılā ideler "
82b.5

" ...ıslayüp agrıyan yire ursa sākīn ola " 17a.4

" ölüm hāline varan ādeme irincedür " 49b.10

c. ZARF FİİLLER (Gerundium)

Zaman şahıs ve sayı bakımından fiili niteleyen ve ona zarf olan fiil şekilleridir.

I- HAL ZARF FİİLLERİ

1. Gerçek (Hal) Zarf Fiil Ekleri

-ken : "i-" Fiilinin yanında kullanılan bu ek uyuma girmez.

" pişerken ak şoganı piyāz eyle " 73a.7

" ve dahı er yaturken 'avrat..." 71b.7

"gün tolinurken mekânın ısıcak ide " 30b.7

"ben dahı ideriken aña du'ā " 2b.7

-(y)V : Ünlü Zarf fiil ekidir.

'e' Ünlüsü ile görülenler:

"p̄irümüzden göre gelüp isti'mālinde hakikatına
irdüğümüzün biri..." 53b.13

"bir evde göme kosalar ol ev harāb ola " 88b.7

'i,i' Ünlüleri ile gelenler:

"dişleri aşığa başı vire " 23a.8

"'ömrinde her ne işledise eydi vire " 89a.14

"tamām kızarup ķaynaya " 73a.8

"dahı toğrayup tuzin tamām idüp muħarrā
pişüre " 72a.11

"ve nāşūrlara nāfi' düşüp bitüre " 6a.8

"bu du'āyı yazup başında götüre " 17b.1

"ta alnı derleyüp zebün olunca " 52a.15

"bir yağ düzüp muħkem bağlayasın " 42a.4

III. ZAMAN ZARF FİİLLERİ

1. Gerçek (Zaman) Zarf Fiil Ekleri

-mAdIn : Esas fiilin zaman bakımından önce geldiğini belirleyen zarf fiil ekidir. Bir tür "zaman şartı" anlamı vardır. Bu şart başka fiiller yapılmadan veya olmadan esas fiilin yapılması veya oluşudur.

"dahı şovumadın iki yüz dirhem ferfiyün
ile...ħaltı idüp şovuyunca ķarışdurasın "
63a.16

-(y)IcAK : İşlek bir ektir. "...-dığı zaman" anlamında örnekleri vardır.

"gice yaticak isti'mâl ide " 41a.5

"...idüp ğidā bulunmayacak bedene ğidā olur " 10a.2

"tamar bilege gelicek iki bölük olur " 28a.3

"ve illā çok yeyicek ağırılık ve unutsaklık getirür " 76b.12

-(y)IncA : İşlek bir zarf fiil ekidir. "...-(y)IncAyA kadar" anlamında zarflar yapar. Bazı örneklerde tā ile birlikte kullanılmıştır :

a. 'tā' ile kullanıldığı örnekler :

"tā ki şaru şu olup aşınca " 42b.6

"ta şalāhiyyete gelince her gün böyle ide " 61a.2

"tā ol dāneler düşince günde üç kerre ide " 49b.6

"üstüne ekeler tā kuruyınca " 59a.13

b. 'tā' olmaksızın kullanılan örnekler :

"tamām ezilince ağızda duta " 21a.6

"evvel toyınca ta'ām yiye " 34a.11

"ak gidince ideler " 26a.15

"...yata uyuyınca elin budı arasından gidermeye " 28b.9

"kuvveti çıķınca şarābıla ķaynada " 55a.15

"yigirmi beşe varınca bedeni ve kuvveti ve hüsni artar " 12b.4

c. Basına olumsuzluk eki geldiğinde şart anlamı kazanır.

"gidermeyince hāmile olmaya " 91a.16

2. Sıfat Fiilden Türeyen (Zaman) Zarf Fiilleri:

-dUKdA : Geçmiş zaman sıfat fiil eki üzerine bulunma durumu eki getirilerek yapılmıştır. "...dığı zaman" anlamındadır.

"hāmāma varup çıķduķda süre " 27b.15

"pādişāh hāzretlerine tarīķ-ı risālet ile gönderdükde hāsūdlar fırsat bulup..."

111b.17

"nabẓ tamarın başdukda altından ya'nī içine
atarsa helāk 'alāmetidür " 13b.9

-mAzdan : Geniş zaman olumsuz sıfat fiil eki üzerine
ayrılma durum eki (ablative) getirilerek ya-
pılmıştır. Esas fiilin diğer fiillerden önce
önce meydana geldiğini veya gelmesi gerektiğini
ifade eder. -mAdIn eki ile aynı fonksiyondadır.

"ve şu icmezden evvel ve sonra nef'inün ni-
hāyeti yokdur " 50a.3

d. Fiilden Fiil Yapım Ekleri1. Olumsuzluk Eki (Negative)-mA-

Fiillerin olumsuz şekillerini yapar.

"şovuk şu virmeyeler " 35a.7"oğlan uyumasa döğüp şuyın anası sūdile karış-
duralar içürelər " 81b.8"ve rāyihası kalmamış ola" 55b.7"pilüçler şu içseler devlengeç anları kapmaya "
85a.162. Ettirgenlik Ekleri (Factitive)

Geldikleri fiili geçişli yaparlar. Bu ekler geldikleri fiile göre değişiklik göstermektedir. Kullanılışları ve öğretimi müstakil ve etraflı şekilde incelenmiştir.¹

-(1)d- : "yüzi yumşadur " 18b.4"kızıl boya didükleri ot sidügi yüridür " 81a.12"dögüp şuya ıslada " 16a.13

1. Bkz. O. Nedim Tuna, Türkçede Transitive-Causative "geçişli ettirgen" Fiiller. Bunlarla İlgili Morfoloji ve Öğretim Meselelerinin Çözümü, TDED XXIV-XXV 1986 s. 381-428

- " kazıyup kanadalar " 16a.13
- " dimāğı karardur" 16a.10
- " katup kaynada tā köpük olinca " 18b.10
- " afyūnı koşuladalar " 17a.1
- " fevri kurıdur " 30a.3
- " nāzileyi akıda " 21b.16
- " ateş-i nermile eride " 56a.14
- " tütsi virüp terlede " 31b.6
- " şarp şarābıla kaynada dahı tırulda" 55b.1

Not: Bir yerde " -ur- geçişlilik eki üzerine getirilmiştir.

"andan sonra çıkarup şara koyup yaturdalar"
52a.16

-gur- : Nadiren görülen bir ektir. Metnimizde tur- fiiline getirildiği örnekler geçmektedir.

"göz yaşın tırğura " 87b.17

"göze çekseler göz yaşın tırğura" 25b.9

-Ar- : Ünsüz ile biten fiillere gelir.

"sudan çıkarp 'ādetçe ideler" 73b.3

"tā anı gidermeyince uyanmaya " 86b.3

"hıltını giderüp şāfī kalanı şaklayup şol

şagır olan kulağa..." 20a.11

-Ur- : Ünsüz ile biten fiil köklerine gelmektedir.

"şu ile pisürdükden sonra..." 73b.3

"ve erligi artura " 78a.17

"nāşūrlara nāfi' düşüp bitüre " 6a.8

"zeyt yağına batura " 59a.10

"tulunlarından sülük üsüreler " 24b.11

"eksildükçe yitüresin " 27a.14

-dUr- : Geçişsiz ve geçişli fiillere gelir.

"kitābum yazdur elden koma anı" 113a.7

"dāyim yidüreler " 81a.11

"hikmetünle kitābı ıoldurayın " 1b.12

"'ilācıla gitmezse çekdürmekdür " 22b.12

"yüzük düzdürüp barmağında götüre " 16a.16

"bedeni uyuşdurur " 82b.10

"tabāyı'-ı nabzı bildürelüm " 13a.1

"şu içürseler kusdura" 79a.15

-zür- : Eski Türkçeden günümüze kadar gelmiş olan bu ek metnimizde 'em-' ve 'tam-' fiilleriyle birlikte kullanılmıştır.

"kulak döyer döymez idüp kulağa tamzura "

20b.2

"kara 'avratuñ südin emzüreler " 53a.11

3. Edilgenlik Ekleri (Passive)

-il- : Asıl edilgenlik ekidir. Ünlüsü hem düz hem de yuvarlak olarak görülmektedir.

"...işaretler buyurulmuşdur" 38a.9

"fi'l-hāl işidilmek ile helāk olmasuñ" 11a.16

"görilmiş ve eşlenmiş...şâfdur ki..." 58b.3

"sünnet oğlanınuñ kesilen pāresini..." 32b.1

"senüñ içün gönderildük " 112a.17

"yonulmuş ve yumşak dögülmiş besfāyic" 98b.14

"eşyā hikmet üzerine yaradılmışdur " 4b.2

"terkibi eşribe bābında yazılmışdur " 69a.6

- n- : Ünlü ile biten fiillere gelmektedir.

"görilmiş ve eslenmiş...şâfdur ki " 58b.3

"sahk olup elene " 110b.2

"hıltları kefenlendürmişdür " 14b.12

4. Dönüslülük Ekleri (Reflexive)

-(I)n- : Asıl dönüslülük ekidir.Ünlüsü uyuma girmektedir.

"oñat arındığı gibi..." 97b.10

"bevl bulandığına sebep " 14b.14

"dahı bürünüp yata " 18a.3

"göyünmüş şafrā karışur " 9a.16

"göze ufacık nesnelere görünse " 26a.5

"bu yana gezineler " 81a.16

"dahı şu saçalar ıslana " 43a.7

"gün tolınurken mekânın ısıcağ, ide " 30b.7

"hammâma varup yuna" 28b.10

"gendüden yinür " 29b.3

-(I)l- : Ünlüsü uyuma girer.

"birkaç kez ide hattâ açıla" 20b.1

- "diz bükülüp açılmaz olur " 17b.10
 "gāh gerilür ve gāh süst olur" 43a.2
 "evde sinekler kırıla " 84b.9
 "yatıcağ, içerü çekilmese anı deşeler" 41b.12
 "gice yatıcağ bir dānesin tamām ezilince
 "ağızda duta ezildükçe yudalar " 21a.6
 "sidügi tutulan ādeme şāhin boğın içürelər"
 44a.13
 "karüre dibine yayıla " 15a.7

-(i)ş- : Bu ek aslında işteşlik ekidir. Bir fiilde dönüşlülük yaptığı örnekler vardır.

- "tevātür birle üstādumdan irişdi " 98a.17
 "sen tamāma irişdür āhir-i kār " 1b.14

5. İşteşlik Eki (Cooperative-Reciprocal)

Fiilin yapılmasında karşılıklı alışveriş söz konusudur.

- (I)ş- : "iki nutfe karışup ma'cün olur " 10b.14
 "yağ koyup karışdur " 29a.6
 "cimā' iderken söylesmeye " 70b.12

6. Diğer Fiilden Fiil Yapım Ekleri :-i- :"temregüyi kazıyup kanadalar " 28a.12-p- : Bir örnekte görülür."kızdukça ısıcak su serpüp urasın " 62a.12-y- : Eski Türkçedeki '-d-'nin devamıdır."toydukdan sonra yidüğün gıdalar..." 7b.8-zUr- : Eski Türkçeden gelen ektir.Şekli değişikliğe uğramaksızın iki fiilde Menāfi'ü'n-nās'ta sık görülmektedir."kara 'avratuñ südin emzüreler" 53a.11"kurbaganuñ kanını kılı çeküp yirine tamzursalar ayruq bitmeye "24a.13

B. Ç e k i m E k l e r i

a. İsim Çekim Ekleri

aa. Çokluk Ekleri : Bu ekler iyelik ve hal eklerinden önce kullanılır.

+lAr : Metinde en çok kullanılan şekil budur.

'acayibler	98a.1	ulular	7b.5
'acizlerdür	4b.17	yaralara	6a.8
ademler	81b.12	yazduklarum	113b.2
ağrıların	79a.13	zahmetlerinin	45b.13

+An : Kalıplaşmış olarak iki kelimedede görülür. Ancak kendilerinden sonra +lAr çokluk eki getirilen şekiller kullanılmıştır. Bu durum ekin 'çokluk' fonksiyonunun kalmadığını göstermektedir.

erenler 70a.2

oglançuklara 21a.1

-z : Bu ek Eski Türkçeden günümüze kadar kalıplaşmış şekilde bazı kelimelerde görülmektedir. Metnimizde birkaç kelime örneği vardır. Bunlar insan organları ile ilgili kelimelerdir. Ekin asıl fonksiyonu ikizlik bildirmektir.

beniz	50a.4	göz	11a.17
diz	34a.15	göğüs(köğüz)	75a.15
		omuz	37a.8

ab. İyelik Ekleri :

1. Teklik ve Çokluk kişi iyelik ekleri ve 2.kişi dudak benzeşmesine girmeksizin yuvarlak ünlüdür. 3.kişi teklik ve çokluk ekleri ise tam tersine hep düz ünlü ile görülür.

	<u>Teklik</u>	<u>Çokluk</u>
1.Kişi	+(U)m	+(U)mUz
2.Kişi	+(U)ñ	+(U)ñUz
3.Kişi	+(s)I(n)+	+lArI

Örnekler

	<u>Teklik</u>		<u>Çokluk</u>	
1.Kişi	'aqlum	3b.8	mücerrebümüz	39a.15
	gönlüm	111a.11	(1.Teklik kişi ye-	
	kitābum	113a.7	rine nezaket an-	
	mücerrebüm	32b.12	lamıyla)	
	yüzüm	1b.15		
2.Kişi	ağzundan	38b.17	otlarığuzun	96b.5
	elün	112b.17	gönderdügüz	112a.2
	hikmetün	1b.4		
	karşuna	13b.7		
	namuğla	1b.13		
	özünge	2a.7		
	yirüni	113a.4		
3.Kişi	intihāsa	12b.6	ağızları	51b.12
	çapısına	90b.2	melhemleri	35b.9
	māyesini	51b.11	menfa'atları	37a.15
	meclisine	3b.10		
	menfa'atı	77b.4		
	tütünine	48b.5		

Not: 3.Kişi iyelik eki üzerine bir hal eki geldiğinde örneklerde de görüldüğü gibi bir 'n' sesi ortaya çıkmaktadır.Bu ses için "zamiri n " ve "oblique case" tabirini kullanan dilciler vardır.Ancak sesin ilk defa değişik bir bakış açısıyla iyelik ekine dahil olması gerektiği Hocam O.Nedim Tuna tarafından tespit edilmiştir.¹

Not:

3.Kişi İyelik Ekinde iki örnekte ek yığılması görülmektedir.Bu birinci ekin fonksiyonunu kaybederek kelimenin bünyesine eklendiğini göstermektedir.

birisi 53b.13

dükelisin 49a.11

1. O.Nedim Tuna, Türk Dilbilgisi (Fonetik-Morfolaji)-
Türk Dili ve Edebiyatı Böl.Ders Notları, İnönü Üniv.
Malatya-1986 s.21-23

ac. İsim Hal Ekleri1. Yalın Hal (Nominative)

İsmin ek almamış şeklidir. Ancak kelime ek almamış olduğu halde isim hal eklerinden birini almış gibi kullanılabilir. Çokluk ve iyelik almış kelimelerin de yalın hali kullanılabilir.

"hem süd arturur " 76a.7

"dişler kemügin örtmek için " 76a.7

"ağızları ağrısına tabāşir nāfi'dür" 51b.12

2. Belirtme Eki (Accuzative)

+(y)I (<+IG) Nesne durumu ekidir. İsimlere, iyelik eki almış isimlere ve zamirlere gelmektedir.

"ol yakuyı bez üzerine yakup..." 23b.3

"bu mezkurları cem' idüp..." 58a.8

"bu melhemi her gün urup..." 33b.16

"seni ketm-i 'ademden zuhūra getürüp..." 3a.12

"şu inmegi men' ide " 83b.3

"buları bilmege ola mülāzım " 112b.7

"bevlini imsāk idüp sıkılmakdan olur " 8b.2

+ ø : 'Sıfır accuzative' İsimlerden sonra iyelik
3. Tklk. ve çklk. kişi iyelik ekleri üzerine
gelmektedir.¹

"akşemseddin ma'cūnın yidürelər " 41a.16

"mayasın sūd ile karışdurup kuluncı olana
sürseler eyüdü " 87a.9

"esvānuḡ mümtāzın ve menfa'atlusın insana
ğıda kılup..." 3a.1

"bunuḡ tecribesin itdüm " 68a.16

"su gelmesin men' ide " 24b.16

"hergiz göz ağrısın görmeye " 25a.7

"hükemā otuz iki tamarın ihtiyar idüp men-
fa'atların beyan itmışler " 36b.2

"hammānda gevdesine sürseler iriligın giderüp
yumuşada " 81b.11

-
1. İsim Hal Ekleri müstakil bir çalışmada kullanılış-
ları ayrıntılı şekilde şu çalışmada incelenmiştir:
Gürer Gülsevin, Eski Anadolu Türkçesinde İsim Çekim
eklerinin Fonksiyonları ve Kullanılışları, İn.Üniv.
Sos.Bil.Enst.Yük.Lis. Tezi, Malatya-1987 s.52

3. Yönelme Hali Eki (Dative)

+(y)A :Eski Türkçedeki +KA şeklinin Eski Anadolu Türkçesindeki devamıdır.

"eşyanın mümtazın ve menfa'atlısın insāna
ğıda kılup helāl eyledi " 3a.2

"ölümden ğayrıya var bunda dermān " 113a.15

"issilige māyıldür " 75b.7

"kuşluğa dek nesne yimeye " 66b.13

"kızamığa ve çiçeğe ve issi yaralara na-
fi'dür " 53b.4

İyelik Eki Üzerine Geldiği Örnekler :

"siyāset meydānına geldüm " 112a.7

"birine ākile dirlir " 29b.2

"dögüp bal ile gevdelerine dürteler "

"kulcağazlarına yiyüp içmek adābını ta'līm
idüp..." 3a.4

Bir örnekte belirtme durum eki yerine kullanılmıştır.

"ya'ni 'aczine i'tiraf itmiş " 1b.7

4. Bulunma Hali Eki (Locative)

+dA : Kendisinden önceki ses ne olursa olsun +dA şeklindedir. Eski Türkçeden günümüze kadar gelen ekler içinde en az değişiklik gösteren bir ektir.

"bu mahalda söz çokdur " 10b.10

"kırk günde kemālin bulur " 62a.8

"altısı mak'adda olur " 46b.17

"nitekim ol taş sendedür " 91a.11

İyelik Ekleri Üzerine Geldiği Örnekler :

"kış günlerinde yüz dirhem "

"nebaṭātun herbirinde ne hikmet...komişdur"

77a.17

"aralarında soğan zarı gibi perde çekdi "

11b.12

5. Ayrılma Durum Eki (Ablative)

+dAn : Bu ekin d ünsüzü kendisinden önceki ses ne olursa olsun değişmez.

" döğüp elekden geçürüp..." 96b.16

" du'ādan unutmayalar " 29b.5

İyelik Eklerinden Sonra Kullanılışı :

"hayretinden zemin şöyle turur " 2b.4

"anķara halkından dört karındaş " 111b.7

"ve tazesinden bayadı yeğdür " 74b.13

6. İlgi Hali Eki (Genetive)

+(n)Uņ : Ek yuvarlak ünlülüdür. Fonksiyonu ismi isme bağlamaktır.

"bevāşırlı ademū rengi..." 47a.13

"biri hilkatda za'fı insānu " 1b.6

"her ğıdanu derecelerin ve ..." 73b.13

"amma tamaru hareketi üç kısımdur " 13a.8

" senū emrūnedür hep bunca nuṭkum " 113a.17

"mezkūru cümlesin bir çölmege koyup" 46a.10

"kene toḥminu yağı " 27a.6

+(y)uņ "su" kelimesine geldiği örneklerde +yuņ şek-
lindedir.

"ol şuyu içine otura " 48a.1

"sonra ol şuyu ısıcaķla içine otura "47b.14

Esitlik Eki (Equative)+ÇA :

a) Kök ve Tabanlarda :

"âdet-i hükemâca müselles ideler"65a.2"niçesine tımar itdüm " 33b.10"bu otları ayruca döğüp..."43b.6"bunca fâyidelerinden ğayrı..."68a.7"deri bilece kıovar "19a.10

b) İyelik Eki Almış İsimlerde :

"bunların beraberince şirugan " 61b.13"çavuşlar cümle 'askerün önince" 78a.3Vasıta Durumu Eki (Instrumental)+In : Bu ek daha çok zaman bildiren kelimelerle görülmektedir."üçüncü gündüzün çok uyumağdan" 8b.2"ve vazın yılanlar yirden çıkduğı vaktin gözleri görmez " 83b.5†(y)(I)lA :"şarâbıla içürseler şifâ bula" 46a.3"hikmetünle kitâbı taldurayın" 1b.12

"turulığıla bulanıklık arasında.."14b.16

"azacuk gülābıla hall idesin" 56b.10

birle

"'aql ü nefis birle müşerref eyleyüp.."7a.8

"şeker birle karışdurup..." 44a.3

bile

"içine na'ne koy bile kaynaya" 64a.4

"şoğanı toğrayup bile pişüre" 72b.1

Yön Ekleri (Directive)

+ArU (< +GARU) : Kalıplaşmış olarak iki kelimedede görülür.

"içerü" 31b.4

"yoğaru" 21a.14

+rA

: Birkaç kelimedede günümüze kadar gelmiş örneklerin metnimizdeki şekilleri şunlardır:

"şonra" 2a.5

"taşra" 30b.17

"üzre" 27b.7

b. Fiil Çekim EkleriZAMANLARI. Öğrenilen Geçmiş Zaman

-miş(+dUr) : Ek devamlı düz ünlülüdür.

3. Teklik Kişi

"buyurmis hażret-i Loķmān..." 97b.10

"gün dahı üzerine geçmiş ise.." 35b.1

"ne için zuhūra gelmişdür" 4b.3

"resül-i ekrem buyurmişdur" 4a.3

-üpdür

3. Teklik Kişi

"şehā esrār-ı hikmetden gelüpdür nak-

lile hüccet" 97b.9

II. Görülün Geçmiş Zaman

-d

1. Teklik Kişi +Um : Yuvarlak ünlülüdür

"üç şabāh çekdüm " 63b.11

"birer ceviz miķdarı virdüm " 41b.5

"bu şerbetle çıkardum niçesin " 98a.3

"...siyāset meydānına geldüm" 112a.8

"nāķıs idüp gizlemedüm" 31b.9

2. Teklik Kişi +Uñ :Ekin ünlüsü yuvarlaktır.

"didüm kim nolduñ" 38b.13

"niçe loķmānı eyledüñ ğavvās" 1b.4

"sen hıẓr olup irdüñ" 38b.15

"bilmezem ne didüñ" 38b.17

3. Teklik Kişi +I :Ekin ünlüsü düz olarak gelir.

"ve fūrķān-ı 'aẓīmīnde buyurdı" 3a,3

"hep böyle geçdi selef" 111b.9

"ve dimāğda bir lezzet ķodı kim..."11a.14

"'āķibet ol devāyı itmeyince şifā bulma-
dı" 4b.1

1. Çokluk Kişi +UK : Metnimizde geçen iki örneği
aslında 1.Çokluk kişi için
kullanılmıştır.

"niçelere tecribe eyledük" 54b.8

"biz bunda senüñ için gönderildük" 112a.17

2. Çokluk Kişi : (örneği yok)

3. Çokluk Kişi +llAr :

"ittifāk idüp didiler ki..." 8a.17

Bir örnekte nezaket ifadesi olarak 3. Teklik kişi için kullanılmıştır.

"hādīs-i şerīflerinde buyurdılar ki..."

3b.14

III. Genis Zaman1. Teklik Kişi +In :

"belki haḡ ta'ālāya tevekkül iderin" 4a.16

"devā otımazın" 4a.16

+vAn :

"yıllardır isti'māl iderven ben de yirine"

98b.1

2. Teklik Kişi +sIn :

"...gelür görürsin ki..." 11a.2

"nefes ki alur virürsin..." 13a.13

"ol zaman ki görürsin..." 13a.9

"ilāhī sen bilürsin..." 113a.17

3. Teklik Kişi : Eksiz olarak gelir.

"hayretinden zemīn şöyle turur" 2b.4

"yilleri tağıdır" 49a.6

"tīz şalāha gelür" 69b.11

"andan siñirlerē girür" 10b.16

"sonra gayet acı" 49b.3

"ne artar ve ne eksilür" 12b.6

"anadan şöyle toğar" 69a.16

"muḳābelesinde igne ḳosalar ...çeker" 91a.2

"ba'zı fakīrlere olur oğul kız basar" 55b.2

1. Çokluk Kişi : (Örneği yok)

2. Çokluk Kişi : +sIz

Tek örneği 2. Teklik kişi için nezaket anlamında kullanılmıştır.

"isti'māl idün şifa bulursız" 4a.15

3. Çokluk Kişi : +(V)rlAr

"hāna gamz idüp eydürler ki..." 112a.1

"kimi şāhid kimi tezkiye olup hānı inan-
dururlar" 112a.5

KİPLERI. Emir1. Teklik Kişi -AyIn :"zerreden āfitābı bildüreyin" 1b.12"hikmetünle kitābı toldureyin" 1b.12

2. Teklik Kişi

a) Eksiz örnekleri :

"du'ā eyle" 2a.5"fikr eyle" 113a.4"cem' eyle" 20b.13"ġaflet itme" 98b.8b) -GIl"müshil virgil" 27b.2"ammā bilgil ki a'zā didükleri..." 10a.83. Teklik Kişi -sUn :"kıl bitmesün dirlerse..." 19b.31. Çokluk Kişi -AlUm :

Sık olarak 1. Teklik kişi yerine kullanıldığı örnekler vardır.

"bu bābda karureyi bildürelüm" 13b.16

2.Çokluk Kişi : Bir örnekte olumsuz şekli geçmek-
tedir.

+(V)n(U)z

"bunlara i'timad eylemen" 112a.4

3.Çokluk Kişi : (Örneği yok)

II. İstek -(y)A

1.Teklik Kişi : +m

"eşkümile yüzüm karasın ezem " 1b.15

"bunda cümle mücerrebâtı yazam" 1b.15

2.Teklik Kişi : +sIn

" anuñ kanını süresin" 24a.7

"ucına şişe geçüresin" 63a.3

"tamam terledesin" 31a.15

"ziyâdecesin gendünde götüresin" 91a.9

"yaturup yüzün açasın" 49b.15

Olumsuz şekli

"kan alursañ büyük açmayasın" 36b.8

"'avratlara virmeyesin" 54a.2

3.Teklik Kişi : +(y)A (Eksiz olarak gelir)

"sirke ve od kala" 20a.11

"azu dişlerinün dibinde koya" 23a.7

"dürteler ağrısın gidere" 16b.15

"yata t̄a ki derleye" 18a.4

Olumsuz şekli :

"elleri budı arasından gidermeye" 28b.10

"gözlerine uyhu gelmeye" 89a.3

1.Çokluk Kişi : +vUz

"tiryaklar b̄abında yazavuz" 49b.9

2.Çokluk Kişi : (Örneği yok)

3.Çokluk Kişi : +(y)AlAr

"dahı habb-ı r̄avend vireler" 45b.1

"katalar yoğuralar" 59a.6

"cem' idüp süreler" 28b.14

"yedi edviyye kadar şü koyalar" 66b.10

Olumsuz şekli :

"şovuk şü virmeveler" 48a.9

III. Şart -sA

Metnimizde belirli kişiler için geçmektedir.

2.Teklik Kişi : +ŋ

"t̄āze iken itseŋ şişmez" 59b.12

3. Teklik Kişi : Eksiz şekilde gelmektedir.

"gevdesine sürse nerm ide" 78a.10

"ağ bednus boğazlasa ehline ve oğlancıklara
rına ziyān irişe" 90a.16

"göze çekse hergiz göz ağrısın görmeye" 25a.7

"ağız şişen kişi çeynese hoş ola" 80b.15

3. Çokluk Kişi : +sAlAr

"hulağa tamzursalar hoş ola" 20b.5

"dürtseler biti kalmaya" 91b.16

"üstüne kosalar fi'l-hāl ağrısın sâkin ide"
22a.1

IV. Gereklilik

Metnimizde kişi için kullanılmayıp genel anlamda gereklilik ifade eden şekiller vardır:

a. -MAK gerek :

"afyün sürmek gerek" 24b.7

"balgam arturur nesnelere yimek gerek" 24b.8

"pes barasun mu'ālecesinde tefāvüt itmek gerek" 27a.5

"şakınmak gerek" 70a.9

b. -SA gerek :

"şofradan dāneler çıkırsa gerek" 49b.2

KELİME GRUPLARI

- - - - -

İSİMLER

A. İSİM : İsim yapım ve çekim ekleri müstakil bölümler halinde incelendiği için bu kısma alınmamıştır. Burada isim tamlaması konusu incelenecektir.

1. Belirtili İsim Tamlaması : Mülkiyet ve nispet anlamı taşıyan tamlamadır. İlk kelime ilgi hali eki +(n)U_ğ, ikincisi iyelik eki +(s)I(n) eki alır.

Kök ve Tabanlarda :

"bevāşır_ırlu ādem_ü rengi" 47a.13

"ol şuy_u içine otura" 48a.1

"bu sinn_ü intihā_{sı}" 12b.12

İyelik Eki Almış Kelimelerde :

"oğlan_{cı}klar_u ağ_ızları ağ_{rı}sına" 51b.12

"kene toh_mın_u yağ_ı" 27a.6

İlgi Hali Eki Almaksızın Yapılanlar :

"oğ_lağ māyesini..." 51b.11

"yüz_üm karasın ezem" 1b.15

"yiy_üp içmek adāb_ını ta'līm idüp" 3a.4

2. Belirtisiz İsim Tamlaması : Bu tamlama özel değil genel anlamda nesne bildirir.

"ağız yöresi baş bart olduğın" 22b.9

"sevdā ağırların sâkin ider" 79a.13

"beden milkine" 4b.8

"'ulemā meclisine varsun" 3b.10

"ve hem su gelmesin men' ide" 24b.16

"üç ağırı bal ile..." 50a.1

B. SIFAT

Bu kelimeler genel olarak vasıf isimleridirler.

Bir nesne ile kullanıldıkları zaman sıfat olma

özelliği kazanırlar.

1. Niteleme Sıfatları : İsimleri nitelerler. Metnimizde-

ki örnekleri :

'acab	عَجَبٌ	90a.7	kıızıl	قَزِيْلٌ	12a.5
acı	أَجِي	9a.7	ķuru	قُرُو	95b.11
açlık	أَيْلَةٌ	8a.13	laţif	لَطِيْفٌ	11a.17
al	آلٌ	9a.3	ķatlu	طَتْلُو	9a.3
az	أَزٌ	10a.4	uzun	أَوْزُو	33b.17
büyük	بُيُوْكٌ	32b.15	yavuz	يَاوُزٌ	75a.12
ķatı	قَتِي	13a.8	yeņi	يَكِي	25b.12

2. Belirtme Sıfatları : Bu sıfatları beş başlık altında inceleyeceğiz.

2a. İsaret Sıfatları :

"bu 'ilme hiç nihayet yok" 1b.10

"hâcetüm o ki..." 2b.12

"şol cisimlerdür ki..." 10a.8

2b. Sayı Sıfatları : Nesnenin sayısını belirler.

2bb. Asıl Sayı Sıfatları:

"bir	بِرْ	1b.5	otuz	أَوْزْ	30a.6
iki	اِئِكِي	2a.10	kırk	قَرَوْ	8b.8
üç	اِئِئِي	13a.8	elli	أَلِّي	28b.4
dört	دَوْرْتْ	9a.5	altmış	أَلْتِئِي	5a.2
beş	بِئِي	14a.2	seksen	سَكْنِي	31a.6
altı	أَلْتِي	8a.17	üç yüz	اَوْئِي يُوْزْ	40a.5
yedi	يَدِي	13a.4	üç yüz on sekiz		11b.15
sekiz	سَكْرِي	11b.15			
dokuz	طَقُوْزْ	49b.2	dört yüz kırk dört		11b.16
on	اَوْنِي	23a.11	اَوْئِي يُوْزْ اَوْنِي سَكْرِي		
yigirmi	يَكْرِمِي	25a.12	bin	بِيكْ	98a.13
bir buçuk	بِرْ بُوْجُوْزْ	49a.5	on sekiz bin	اَوْنِي سَكْرِي بِيكْ	3b.1
iki buçuk	اِئِكِي بُوْجُوْزْ	110b.11	yüz bin	يُوْزْ بِيكْ	1b.8

2bc. Sıralama sayı sıfatları :

enilki	أَكْلَكِي 63a.17	onuncu	أَوْتَنَجِي 7a.2
evvelki	أَوَّلَكِي 5a.4	on birinci	أَوْتَهْ بَرِنَجِي 7a.2
ikinci	اِيكْنِي 6a.7	on yedinci	أَوْتَهْ يَدِنَجِي 5a.17
üçüncü	أَوْتِنَجِي 6a.17	yigirmi birinci	يَكْرَمِي بَرِنَجِي 32b.7
dördüncü	دَوْرَدِنَجِي 5a.7	yigirmi beşinci	يَكْرَمِي بَشِنَجِي 37b.10
beşinci	بَشِنَجِي 6a.10	kırk ikinci	كِرْقَه اِيكْنِي 61a.14
altıncı	أَلْتِنَجِي 6a.1	kırk dördüncü	كِرْقَه دَوْرَدِنَجِي 6a.9
yedinci	يَدِنَجِي 5a.9	ellinci	أَلْلِنَجِي 6a.15
sekizinci	سَكْرِنَجِي 13b.16	elli ikinci	أَلْلِي اِيكْنِي 6b.2
dokuzuncu	طُقُوزِنَجِي 5a.10	elli üçüncü	أَلْلِي أَوْتِنَجِي 6a.17
		altmışıncı	أَلْتِمَشِنَجِي 6b.5

2bd. Kesir Sayı Sıfatları : Bir sayının parçasını ifade eder.

buçuk	بُحُوق 27a.8	yarım	يَارِم 17a.10
		yarı	يَارُو 64b.3

2be. Üleştirme Sayı Sıfatları:

buçugar	بُحُوغَر 55a.3	beşer	بَشَر 18a.15
birer	بِرَر 21a.3	altışar	أَلْتِشَر 29a.5
ikişer	اِكِشَر 24a.16	onar	أَوْتَرَه 22a.9
üçer	أَوْتَرَه 21a.13	yigirmişer	يَكْرَمِشَر 40b.7
dörder	دَوْرَدَر 54a.13	ellişer	أَلْلِشَر 45a.11

3. Belirsizlik Sıfatları : Kesin ölçülerle değil yaklaşık olarak nesnelere bildirdikleri için bu isim verilir.

ba'zı	بَعْضٍ	15a.14	dükeli	دَوَكَلِي	70a.14
bir	بُر	88a.15	fulan	فُلَانَه	4a.15
biraz	بِرْز	9a.7	her kağı	هَرَقَنْغِي	62a.5
birkaç	بِرْقَاح	18a.9	kaşu	كَاشُو	113a.11
cümle	جُمْلَه	2b.2	niçe	نِيچَه	39a.1

4. Soru Sıfatları : Nesnelere yer, zaman, sayı ve nitelik bakımından sormak için kullanılan kelimelerdir.

kağı	قَنْغِي	5b.7	nice	نِيچَه	5a.8
ne	نَه	4b.3			

Sıfatların Anlam Dereceleri

- a. Kelimenin Kendi Anlamıyla :

'acab	عَجَب	90a.7	katı	قَتِي	13a.8
büyük	بُيُوكَه	32b.15	latif	لَطِيْف	11a.1
eyü	أَيُوكَه	20b.8	tatlı	طَاتْلُو	9a.3

b. Üstünlük Derecesi Anlamıyla : İki kullanım şekli vardır.

I. +rAK eki ile :

şarırak *صَارِيْرًا* 21b.8 tizrek *تِيْزْرًا* 69b.4
 katıarak *كَاتِرًا* 68b.15 yigrek *يِيْغْرًا* 71b.17

II. Kelimenin birinci hecesine bir dudak ünsüzü
 getirerek :

gömgök *كُوْمُوكًا* 7b.17

III. En Üstünlük anlamı ile kullanılan kelimelerle

ineş katı *اِيْنَشَاتِرًا* 27a.1

IV. Yaklaşma İfade Ederek :

+CA Esitlik ekini sıfatlara getirerek

eyüce *اَيُوْجَه* 23b.1

+(I)mturak ekini sıfatlara getirerek

şaramturak *قَرْمَتُوْرًا* 15a.11

koyumturak *قَبُوْمَتُوْرًا* 9a.4

C. ZAMİR

Zamirler nesnelere işaret yoluyla veya onların yerini tutarak karşılayan kelimelerdir. Bir isim gibi kullanılabilirler. İsim için kullanılan ekler zamirlere de getirilebilirler.

1. K İ Ş İ Z A M İ R L E R İ

İlgi hali eki isimlerde olduğu gibi yuvarlak ünlüdür. 3. Kişi zamiri çekime girdiği zaman 'ol' şeklinden çıkarak 'a(n)+' olur. Hal ekleri ile çekim şekillerinin bütün örnekleri metnimizde yer almamıştır. Örneği bulunmayanlar (*) ile belirtilmiştir.

	<u>1. Kişi</u>		<u>2. Kişi</u>		<u>3. Kişi</u>	
	<u>tk.</u>	<u>çk.</u>	<u>tk.</u>	<u>çk.</u>	<u>tk.</u>	<u>çk.</u>
nom.	ben	biz	sen	siz	0, ol	anlar
acc.	beni	bizi*	seni*	sizi*	--	--
dat.	başa	bize	sağa	size*, sizlere	--	--
loc.	bende*	bizde*	sende	sizde*	--	--
abl.	benden*	bizden*	senden	sizden*	--	--
gen.	benüm	bizüm	senün	sizün	--	--

2. İŞARET ZAMİRLERİ : İşaret yoluyla nesnelere yerine geçen kelimelerdir.

bu(n)+	7b.10	bunlar	10a.16
şu(n)+	14b.13	şunlar	96b.7

3. DÖNÜŞLÜLÜK ZAMİRLERİ : Metnimizde geçen üç örnek vardır.

a. <u>gendü</u> + گندو	9a.3	gendüleri	51a.12
gendüden	29b.2	gendülerine	10b.8
gendüler	5a.12	gendüye	85b.6
		gendüyi	42a.10

b. <u>gendüz</u> + گندوز			
gendüzinde	86b.5		

c. <u>öz</u> + اوز			
özüne	2a.7		

4. SORU ZAMİRLERİ : İki soru zamiri vardır.

<u>a. kim</u>		<u>b. ne</u>	
kim	90a.15	ne	4b.3
kimün	88a.13	neden	3b.12
		nedür	29b.4
		neye	111b.12

D. ZARF

Zaman,hal ve miktar bakımından fiilleri nitelleyen kelimelerdir.Sıfatların isimleri niteliği gibi zarflar da fiilleri belirli özellikleri bakımından nitelerler.Zaman,yer, nasıllık-nicelik,miktar ve soru zarfları olmak üzere beş başlık altında bunların m tımızdeki örneklerini göstereceğiz :

1. Zaman Zarfları :

a) Zaman İsimlerinin zarf olarak kullanılışı :

dün yarısı	8b.3	irte ve gice	21a.13
dün ü gün	2a.11	gündüz	24a.15
evvel	3b.16	gündüzün	8b.2
gāh...gāh...	13b.10	şabāh	23b.2
		şonra	2a.5

b) İsme Son çekim edatı getirilerek yapılanlar :

şimden girü	38a.12
altı aydan berü	63b.10

c) İsimlerden Hal Ekleriyle Yapılanlar :

dün yarusunda	8b.3	günde	62a.8
---------------	------	-------	-------

günden güne	28a.8	kışda	97b.1
gündüzün	8b.2	vaqt-ı hacetde	24a.9
güzde	97b.1	vaqtın	58a.4
her vaqtda	70a.9	yayda	97b.1

d. Zaman Zarfları ile Fiilleri Zarflaştırarak

Yapılanlar :

"...gice yaticak isti'mal ide" 41a.5

"ve illa çok yeyicek ağırlık...getürür" 76b.12

e. Arapça ve Farsçadan Gelen Zaman Zarfları :

dāyim	12a.15	hemān	17a.11
dāyimā	7a.9	hemāndem	38b.12

2. Yer ve Yön Zarfları : Fiilin yeri ve yönünü belirlerler.

aşağa	23a.12	karşu	26b.8
girü	12b.8	taşra	43a.3
içerü	39a.13	üzre	27b.7
		yokaru	21a.14

3. Nasıllık-Nicelik Zarfları :

böyle	30b.15	zerre deñlü	1b.9
genez	91a.4	rahat	81b.9
katı	43a.1	tizcek	12a.10

4. Miktar Zarfları : Azlık-çokluk, miktar ve derece bildirirler.

artık	7a.10	bol	81b.15
az	83a.15	çok	84a.12
		eksük	7a.10

5. Soru Zarfları : Fiillerin yer zaman ve nicelik bakımından belirlenmesi için sorulur.

çanda	5a.3	neden	3b.11
		nice	5a.8

E D A T L A R

Tek başlarına anlamları olmayan kelimelerdir. cümle içinde fonksiyon ve değer kazanan bu kelimeler müstakil bir çalışma halinde ayrıntılı şekilde incelenmiş ve yayımlanmıştır.¹

Edatların cümle içinde kelimeler arasında ilgi kurma görevi vardır. Bunları bağlama, son çekim, soru, berkitme, ünleme edatları olmak üzere beş ana başlık altında inceleyeceğiz.

1. Necmettin Hacıeminoğlu, Türk Dilinde Edatlar,

1. Bağlama Edatları : Dil birliklerini kelime gruplarını ve cümleleri birbirine bağlar.

a. Sıralama Edatları:

ile أَلَيْ 18a.2 (sık kullanılan bir edattır)
 ü أَ 2a.11 (ünsüzlerle biten kelimeleri bağlar)
 ve وَ 9b.7 (en çok ve sık kullanılan edattır)
 vü وُ 2b.1 (ünlü ile biten isimler arasında kullanılmıştır)

b. Denkleştirme Edatları : Birbirine denk olan iki şeyi belirten kelimeleri veya kelime gruplarını bağlarlar.

veyā وَاوَّ 7a.10 yā يَا 28b.1
 veyāhūd وَيَا هُوْدُو 32a.1 yāhūd يَا هُوْدُو 27a.6

c. Karşılaştırma Edatları : Karşılaştırılan şeylerin birbirine bağlanmasını sağlayan edatlardır.

hem.....hem... هَمْ 15a,15
 ne.....ne.... نِه 12b.6
 yā.....veyā.. يَاوَّ 13a.4
 yā.....yā... .. يَا 13a.6

d. Cümle Bası Edatları : Cümleleri bağlayan edatlardır.

İstisna anlamı taşıyanlar :

ammā	أَمَّا 4a.6	līkin	لَيْكِن 4a.10
illā	إِلَّا 9a.5	meger	مَعْرَه 55b.7

Şart Anlamı Taşıyanlar :

eger	اِكَرَّه 7a.9	meger	مَعْرَه 55b.7
------	---------------	-------	---------------

Sebepl Anlamı Taşıyanlar :

çu	حُو 2a.15	çünkü	حُوْنِكِه 1b.13
çun	حُوْنِه 2b.2	zira	زِيْرَا 3a.12
çünkü	حُوْنِكِم 42b.15		

Sonuc ve Açıklama Anlamı Taşıyanlar :

belki	بَلِكِه 4a.16	pes	پَسِه 4a.2
imdi	اِمْدِي 6b.7	ya'ni	يَعْنِي 2a.8

Benzerlik Anlamı Taşıyanlar :

nitekim	نَيْتَكِم 10a.9
---------	-----------------

Derece Anlamı Taşıyanlar :

tā	تَا 18b.5
----	-----------

2. Son Çekim Edatları : Bir ismin bir başka kelime veya kelime grubu ile ilgisini belirler.

a) Yalın Halde Kullanılanlar :

Benzetme Anlamı Taşıyanlar :

gibi كَبِي 2a.14

SebeP Anlamı Taşıyanlar :

içün اِلْحُوْن 11a.10

Beraberlik Anlamı Taşıyanlar :

birle بِرْلَه 98a.17

bile بِلَه 64a.4

b) Yönelme Eki İle Kullanılanlar :

..ta degin دَكِيْم 15a.7

..ta dek دَلَه 16b.10

c) Çıkma Durumu Eki İle Kullanılanlar :

..tdAn berü بَرُو 63b.10

..tdAn girü كِرُو 38a.2

..tdAn sonra صُكْرَه 30b.16

d) İlgı Durumu Eki İle Kullanılanlar :

...+(n)Uğ gibi كَبِي 97b.3

...+(n)Uḡ+ṣun ^{وه} أنو^وجونه 3b.16
 ...+(n)Uḡ+lla أنوكلة 62b.10

3. Soru Edatları :

+mı می 113a.9

4. Berkitme Edatları :

daḡı ^ددخی 78b.13 hergiz ^ههرگز 25a.7
 elbetde ^هالبتده 20a.13 hōd ^هخود 14b.16

5. Ünleme Edatları : Duygu ve heyecanları ifade ederler.

ayā ^أأيا 2b.11 yā ^ييا 113b.2
 ī ^إإبي 1b.1 zihī ^ززهی 12a.2

F İ İ L L E R

Ekler bölümünde fiilden fiil ve fiilden isim yapım ekleri incelenmiştir. Söz dizininde de fiiller madde başı olarak verilmiştir. Yardımcı fiiller ise hem alt başlıklarda hem de ayrı birer madde başı olarak verilmiştir. Fiil Çekim Ekleri ise Çekim Ekleri bölümünde incelenmiştir. Bu bakımdan burada sadece birleşik fiiller konusu ele alınacaktır.

eşik Fiilleri : a) Tasviri Fiiller

b) Yardımcı Fiiller

üzere iki ana başlık altında göstereceğiz.

BİRLESİK FİİLLER

Tasviri Fiiller :

(Zarf Fiilin Birleşmesi İle Yapılanlar)

Her fiilin zarf fiil almış olan şeklinden sonra
zarf fiil eklenerek yapılmış olan tasviri fiiller
oluşturulmuştur.

.Süreklilik Bildirenler :

Yardımcı Zarf fiili ile : F. -(y)V + F.

Uykuya düşer 26a.7

Öğrene gelüp 53b.14

İşleyü gelmişdür 51a.4

Çalka gelür 69a.1

Yardımcı Zarf Fiil Eki İle : F. -Up + F.

gelüp gitmese 13b.5

varup gelürse 13b.3

2. Tezlik Bildirenler : Fiillere tezlik anlamı kazandıran vir- fiilinin zarf fiil almış fiile getirilmesi ile yapılır.

F. -V + vir-

başı vire	23a.8
eydivire	89a.14

3. Yeterlilik Bildirenler : (İktidar-Possible)

alılmaz	69a.1 (olumsuz)
---------	-----------------

- b. Yardımcı Fiiller :

(Bir İsim Bir Fiilden Yapılanlar)

İsim soylu kelimelere getirilerek kullanılabilen fiillerdir. Metnimizde bu fiillerin dört şekli vardır: Eyle-, it-, kıt-, ol-. Bu yardımcı fiillerle yapılmış olan bütün birleşik fiiller liste halinde verilecektir.

_____eyle-

Geçişsiz Fiil olanlar :

cimā' eyle-	70b.1	naẓar eyle-	111b.11
du'ā eyle-	2a.5	perh̄iz eyle-	8a.13
emr eyle-	3a.4	ri'āyet eyle-	71a.13
ġalebe eyle-	4b.9	sefer eyle-	111b.11
intikāl eyle-	112a.15	südde eyle-	76a.11

tekāsül eyle-	112b.9	yol eyle-	11a.13
tuhme eyle-	76a.5	ziyān eyle-	47a.15
yel eyle-	74b.11		

Geçisli Fiil Olanlar :

ağ eyle-	22b.2	hıfz eyle-	56a.7
'āmil eyle-	113a.12	hizmetkār eyle-	7a.9
berāber eyle-	65a.14	idrāk eyle-	3b.13
bīn eyle-	83b.4	iḥmāl eyle-	98a.11
biryān eyle-	78b.1	iki bölük eyle-	20b.12
bol eyle-	81b.15	istimā' eyle-	75a.7
buhūr eyle-	56a.17	isti'māl eyle-	64a.5
cem' eyle-	2b.10	iḡhār eyle-	1b.14
ief' eyle-	97b.13	ḡabz eyle-	66a.16
evā eyle-	112b.13	ḡapak eyle-	61a.1
arḡ eyle-	112b.12	ḡat' eyle-	66a.7
stīle eyle-	61b.4	ḡavi eyle-	77b.10
kr eyle-	113a.4	ḡāyim eyle-	70a.10
vvās eyle-	1b.4	kebāb eyle-	73a.7
olar eyle-	58b.7	ḡurslar eyle-	57a.6
l eyle-	64a.8	küşāde eyle-	112b.17
t eyle-	50a.8	melhem eyle-	61b.11
ik eyle-	96b.11	muḡtāc eyle-	63a.12
l eyle-	3a.2	muḡallat eyle-	11a.5

mükemmel eyle-	12a.1	süst eyle-	71b.5
münevver eyle-	3a.15	şāflar eyle-	54a.4
müşerref eyle-	7a.8	taḥmīr eyle-	56b.2
naẓm eyle-	112a.9	tecribe eyle-	95a.8
nerm eyle-	75a.7	temāşā eyle-	10b.13
nev' eyle-	6b.17	temiz eyle-	24b.10
pāk eyle-	92a.4	tesvīd eyle-	55b.12
pāre pāre eyle-	86b.7	ṭılā eyle-	27b.7
piyāz eyle-	73a.7	tütsi eyle-	57a.6
rişte eyle-	73b.4	vezn eyle-	91a.9
rūşen eyle-	26a.9	yād eyle-	3b.16
sāfi eyle-	81b.16	yaqūp kül eyle-	39a.1
saḥk eyle-	62a.1	yuvalaqlar eyle-	21a.12
saḥt eyle-	78b.2	zāyil eyle-	30a.9
sākin eyle-	6b.9	zıkr eyle-	78a.2
siyāh eyle-	79a.2	ziyāde eyle-	112b.1

eyle- Yardımcı fiili toplam 85 örnekten 70'inde ge-
çişli, 15'inde ise geçişsiz birleşik fiil yapmıştır.

it-

Geçişsiz Fiil Olanlar :

aşşı it-	56a.10	cehd it-	17a.17
'avdet it-	32a.15	cimā' it-	32a.1

cūş it-	113b.4	ķana'at it-	78a.1
cülūs it-	2b.2	kār it-	56a.3
delālet it-	14a.7	kelimāt it-	37b.11
du'ā it-	2a.9	ķivām it-	68a.4
duhūl it-	13b.2	ķifāyet it-	13a.7
fāyide it-	42a.15	maķām it-	8b.11
feyż it-	112b.9	mażmaża it-	22a.7
ġaflet it-	98b.8	meyl it-	14a.16
ġalebe it-	14a.8	muşāhābet it-	88b.2
ġulġul it-	2b.3	mübāşeret it-	71a.16
hareket it-	12a.12	mülāzemet it-	8a.8
hażer it-	50b.2	nażar it-	12a.3
hażż it-	12a.8	nidā it-	1b.13
hukna it-	58a.8	nūfuż it-	38a.4
hurūc it-	4b.10	olġumluķ it-	24a.5
hürmet it-	87b.8	perhiz it-	30a.11
ibtidā it-	1b.13	şabr it-	34a.12
iġtināb it-	3a.6	salā it-	3a.2
iġtirāz it-	10b.10	sa'y it-	8a.11
iġtisār it-	36b.1	sa'y-i belīg it-	3b.5
istidlāl it-	5a.5	secde it-	2a.6
ittifāķ it-	8a.17	semā it-	2b.8
iz'ān it-	14a.1	seyahat it-	112b.2

seylān it-	66b.2	tevekkül it-	4a.16
tecāvüz it-	97b.2	yil it-	42b.3
tedbīr it-	19a.4	yol it-	10b.15
tefāvüt it-	24a.4	zuhūr it-	5a.11
tekāsül it-	3a.12		
tenbih it-	39a.16		

Geçişli Fiil Olanlar :

'add it-	65b.5	bend it-	36a.13
'ādet it-	39a.17	beyān it-	5a.5
'ādetçe it-	70a.4	biryān it-	78b.10
āfitāb it-	2b.9	buhūr it-	57a.2
'efv it-	112b.4	bulamaç it-	42b.4
āheste it-	66b.16	burma burma it-	11a.15
aķ it-	63a.6	cem' it-	21a.5
'aķd it-	66b.12	cezḅ it-	59a.7
'aķd-ı zībaķ it-	62b.11	cüvān it-	84a.3
altı baḡ it-	40a.9	çoķ it-	8b.1
amuḡt it-	27b.3	def' it-	16a.12
'arz it-	2a.9	devā it-	49b.11
'atā it-	4a.13	dört baḡ it-	31a.7
bātıl it-	77a.14	edā it-	2a.9
belürsüz it-	84a.11	faşḡ it-	33b.2
berāber it-	50a.1	fāsīd it-	75b.14

faşl it-	38a.2	harām it-	3a.6
fehm it-	3b.9	harīre it-	74a.8
ferāh it-	64a.6	hāzır it-	31b.4
fetīl it-	36a.16	hażm it-	50a.3
fıkr it-	111b.11	helāk it-	70a.8
fīl it-	98b.5	hoş it-	88a.15
fırāmuş it-	29b.5	hoş-kemend it-	23a.11
ğaliż it-	42b.1	hüb it-	74a.15
ğamż it-	112a.1	hun-bend it-	36a.13
ğargara it-	31a.3	ısıcak it-	30b.7
gökçek it-	84b.4	ıslāh it-	75b.6
ğubār it-	65b.1	ıtlāk it-	74a.4
gülşen it-	3a.8	idrāk it-	95a.5
hablar it-	30a.8	idrār it-	43a.15
hacamat it-	19a.16	idrār-ı bevl it-	83a.1
hācil it-	98b.6	ihrāc it-	96a.13
	54b.17		
haddinden tecāvüz it-		ihtiyār it-	36b.1
hal it-	20a.1	iki kat it-	17b.10
halās it-	80b.9	iķrār it-	70a.16
halk it-	11b.1	'ilāc it-	29b.4
hall it-	38a.10	i'lām it-	113a.14
hālis it-	94a.8	ilhāk it-	111a.12
halt it-	55b.16	imsāk it-	8b.2
hamīr it-	27b.8	inkār it-	38a.7

ishāl it-	58a.10	mūmlı evlādi it-	35b.6
issi it-	75a.16	murād it-	62a.5
isti'māl it-	95a.8	mūmtezic it-	65a.12
i'tirāf it-	1b.7	mürevvaķ kıvam it-	66b.12
ķābilce it-	51a.13	müşelles it-	65a.2
ķabul it-	8b.14	müşāhede it-	97b.5
ķabz it-	66b.4	mütevellid it-	76b.9
ķalın it-	82b.8	müzeyyen it-	11a.4
ķapak it-	73b.9	nāķıs it-	31b.9
ķat' it-	33a.1	nerm it-	78a.10
ķayģana it-	37b.6	niķāb it-	19a.5
ķetm it-	2b.10	on baķı it-	48b.14
ķıyās it-	73b.10	pāk it-	39a.14
ķitāb it-	2b.9	rām it-	91a.8
ķum it-	43a.15	redd it-	59a.7
ķurslar it-	22a.10	rūşen it-	23b.6
ķursalar it-	24a.9	şāf it-	59a.10
ķül it-	90b.9	şāfī it-	81b.10
ma'cūn it-	45a.11	şāģır it-	17b.7
mekr it-	89a.11	saķı it-	55a.17
melhem it-	82a.3	saķı-ı belig it-	95a.14
melhem gibi it-	33a.5	sākin it-	64a.1
men' it-	38a.5	şarf it-	30a.8
mu'ālece it-	39a.5	sebil it-	98b.4

serāsime it-	96b.10	telef it-	111b.9
sıyıra kıllıç it-	38b.12	telyīn it-	58a.5
sifūf it-	43a.17	tenķiye it-	50a.11
şofra it-	86b.16	tertīb it-	10a.2
sufūf it-	53a.2	teskīn it-	112a.14
sünnet it-	5b.8	tevellüd it-	75a.2
sürme it-	85a.6	tılā it-	61a.2
süst it-	77a.7	tımār it-	8a.10
şāf it-	24a.2	tırāş it-	18a.12
şedd-i vaşl it-	63a.4	tīz it-	62b.13
şerbet it-	16a.14	un gibi it-	59a.13
şerbet-i 'asel it-	73a.10	'uryān it-	30b.8
şerḥ it-	110b.6	üç bahş it-	30b.6
şorba it-	32b.6	üç faşl it-	33a.10
tağyir it-	19a.5	vehm it-	113a.5
tahmīr it-	97a.4	yād it-	5a.2
taḥsil it-	4a.1	yaķı it-	23a.11
taķarrüb ḥāşıl it-	111b.16	yaķup kül it-	18a.14
taķşim it-	9b.8	yengi it-	92b.5
ṭaleb it-	25a.4	yogun it-	82b.8
ta'lim it-	29b.5	yongā it-	57a.9
taltif it-	38a.13	zāmad it-	40a.13
tanām it-	72a.12	zāyil it-	72a.9
tecribesin it-	51a.5	zebūn it-	40b.12
tekrār it-	20a.4	zıkr it-	42a.7

ziyāde it- 86a.8

ziyān it-

89a.4

it- Fiili toplam 242 örnekte 182 geçişli, 60 geçişsiz birleşik fiil yapmıştır.

 kıl-

Geçişsiz fiil Olanlar :

cima' kıl-	88a.6	'itidāl kıl-	50a.16
galebe kıl-	91b.5	kār kıl-	88a.10
'ināyet kıl-	1b.11	naẓar kıl-	19a.11

Geçişli Fiil Olanlar :

hāzır kıl-	51a.1	muḥkem kıl-	57b.3
ih̄tiyār kıl-	3b.3	müşāhede kıl-	3a.10
ḳuvvetli kıl-	78a.14	rast kıl-	2a.13
maḥal kıl-	11a.7	şāfī kıl-	5a.15
mu'attal kıl-	39a.4	şarı kıl-	69a.7
mu'attar kıl-	57a.6	tezyin kıl-	11a.13
		ziyāde kıl-	69a.5

kıl- Yardımcı fiili toplam 19 örnekte 13 geçişli, 6 geçişsiz birleşik fiil yapmıştır.

ol-

Geçişsiz olanlar

'ābid ol-	71a.8	cüvān ol-	2a.14
'āciz ol-	55b.3	cüzām ol-	71a.4
ādem ol-	8a.4	çıkılmaz ol-	47b.15
ağlağan ol-	85b.8	çok ol-	85a.12
ağrır ol-	49a.8	dahil ol-	69b.19
amuht ol-	56b.5	def' ol-	50b.13
'alīm ol-	71a.7	delü ol-	87a.2
'ayid ol-	10b.9	dermān ol-	4a.8
arıķ ol-	87b.4	devā ol-	76b.7
'arız ol-	53b.12	dilcük ol-	74b.10
'arif-i bilāh ol-	71a.9	divāne ol-	38a.17
āşikāre ol-	71b.15	düşegen ol-	85b.15
bağırğan ol-	85b.17	eksük ol-	90b.3
bāṭıl ol-	72a.5	emīn ol-	47b.2
bedel ol-	113a.9	eyü ol-	29b.13
ber-murād ol-	2b.1	eyüce ol-	111a.9
bī-ğam ol-	2b.6	fāriğ ol-	46a.13
bi-hūş ol-	79a.4	fasih ol-	89b.5
büyük ol-	39b.10	fasih-zübān ol-	90a.5
cāri ol-	10b.7	fāyidesi ol-	91a.1
cem' ol-	86a.10	feth ol-	54a.12

fevt ol-	111a.6	h̄ilebāz ol-	71a.11
ġāfil ol-	83a.12	hissedār ol-	8a.5
ġaliż ol-	61a.10	hoş ol-	20b.4
gebe ol-	87a.10	h̄üb ol-	56b.11
genez ol-	11a.9	hürmetlü ol-	88b.12
gerek ol-	57b.3	ıraq ol-	4b.15
gökçek ol-	87b.16	incüdür ol-	82b.13
ħabsü'l-bevl ol-	83b.4	inzāl ol-	71b.5
ħāfız ol-	90a.5	ishāl ol-	95a.7
ħakīm ol-	71a.8	işegen ol-	53b.2
ħalāş ol-	39b.2	'iyālsiz ol-	69b.14
ħalīmü'n-nefs ol-	91b.7	ķābil ol-	31b.12
ħall ol-	68a.3	ķabz ol-	59a.9
ħāmile ol-	87a.6	ķādir ol-	65a.4
ħān ol-	2b.8	ķāhil ol-	12a.12
ħarāb ol-	88b.8	ķāmil ol-	112b.10
ħarc ol-	70b.8	ķan ol-	9a.13
ħaşıl ol-	3a.9	ķat' ol-	28a.9
ħāric ol-	13b.1	ķatı ol-	47a.5
ħata ol-	37a.17	ķavi ol-	65a.4
ħāzır ol-	73b.5	ķāyim ol-	61a.4
ħazm ol-	75a.10	kelām ol-	97b.6
helāk ol-	11a.16	ķızıl ol-	84a.17
hızr ol-	38b.15	ķolay ol-	11a.11

ko <u>ı</u> ol-	51b.11	müberrā ol-	80a.7
kötürüm ol-	81a.13	mübtelā ol-	6b.4
ku <u>l</u> unc ol-	91b.14	müfīd ol-	6a.14
ku <u>r</u> bān ol-	2a.17	mükedder ol-	7b.14
la <u>ğ</u> ar ol-	81a.9	mülāzım ol-	112b.7
lā <u>y</u> ık ol-	3a.6	münāsib ol-	6a.3
lā <u>z</u> ım ol-	6a.3	mürtefi' ol-	6a.7
ma <u>h</u> rūm ol-	3b.6	müstāgni ol-	63a.9
ma <u>h</u> v ol-	40b.3	müstāgra <u>ğ</u> ol-	3a.10
ma'lū <u>m</u> ol-	97b.7	müstevli ol-	14b.12
ma'mū <u>r</u> ol-	8a.10	müteğayyir ol-	68b.17
mā <u>y</u> il ol-	113a.3	müteveccih ol-	7a.11
me <u>c</u> nūn ol-	70b.10	müyesser ol-	91b.4
me <u>f</u> lūc ol-	31a.9	müzmīn ol-	40a.4
menfa'at <u>ı</u> ol-	77b.4	nā <u>f</u> i' ol-	39b.11
mu <u>h</u> arrā ol-	18b.8	na <u>ş</u> ūr ol-	59b.13
mu <u>h</u> tāc ol-	23b.6	nesne ol-	71b.2
mu <u>h</u> tebis ol-	66a.17	nīm-me <u>f</u> lūc ol-	39a.9
mu <u>q</u> ayyed ol-	27a.4	pā <u>k</u> ol-	18a.13
mun <u>ş</u> arif ol-	14b.6	pey <u>d</u> ā ol-	9a.10
mu'tā <u>d</u> ol-	20a.6	ra <u>ğ</u> betlü ol-	71a.12
mutavvel ol-	10b.11	rām ol-	2b.2
mu'tedil ol-	13a.13	rū <u>ş</u> en ol-	2b.5
muttā <u>l</u> i' ol-	47b.8	sā <u>d</u> ır ol-	78a.4
müzmīn ol-	39b.9	şa <u>ğ</u> ol-	4a.6

şağır ol-	20a.12	tebdîl ol-	32a.14
saḥîḥ ol-	4a.5	tendürüst ol-	72a.8
saḥḥ ol-	30b.3	terlegen ol-	86a.15
saḳîl ol-	10a.5	tezkiye ol-	112a.6
sâkin ol-	17a.1	tezyîn ol-	2b.5
şar' ol-	38b.4	tiz-kâr ol-	38a.1
şarf ol-	30b.15	tuhme ol-	7b.5
şarı ol-	7b.9	vâḳi' ol-	38a.9
sebebli dest ol-	112b.11	vâḳıf ol-	63a.9
sekbâr ol-	71a.14	yâḳın ol-	68b.17
selâsil-i bevl ol-	85b.14	yaraḳan ol-	51b.5
semüz ol-	12b.12	yavaş ol-	88b.9
sevgülü ol-	89a.13	yoğun ol-	33b.8
süst ol-	3b.17	yüklü ol-	87a.5
şâd u ḥurrem ol-	2b.6	zâhir ol-	58b.8
şak ol-	35a.12	zâr ol-	113a.4
şaz ol-	112a.15	zâyl ol-	28a.9
şeb-kör ol-	63b.11	zebün ol-	52a.15
şikeste ol-	3b.17	zeyrek ol-	89b.15
şiş ol-	33b.4	zıkr ol-	47b.6
tağyir ol-	15b.11	zinde ol-	97b.2
tâlib-i ḥikmet ol-	1b.8	ziyâd ol-	2b.1
tama'kâr ol-	113a.13	ziyâde ol-	89a,16
tamâm ol-	11a.2	ziyân ol-	7b.7
tar ol-	13a.5	zör ol-	96a.6

Ol- Yardımcı fiili toplam 191 örneğin hepsinde geçişsiz fiil yapmıştır.

S O N U Ç

1. eyle- fiili daha çok geçişli fiil yapmıştır:

geçişli % 82

geçişsiz % 18

2. it- fiili daha çok geçişli fiil yapmıştır:

geçişli % 75

geçişsiz % 25

3. kıl- fiili daha çok geçişli fiil yapmıştır:

geçişli % 68

geçişsiz % 32

4. Ol- fiili bütün örneklerde geçişsiz fiil yapmıştır:

geçişsiz % 100

Ö Z E T

I. Cilt :

Nidayi ve Eserleri :

Bu bölümde Nidayi ve Eserleri hakkında bilgi verilmektedir. Ayrıca Menafi'ü'n-nas'ın ana başlıkları ile özeti verilmiş ve nüshalarının listesi eklenmiştir.

Dil Özellikleri :

Bu kısım üç ana başlık altında toplandı.

a) İmla : İmla her yönüyle incelenmiştir. Ünlülerin kelime başında, içinde ve sonda yazılışları gösterilmiştir. Ünsüzlerin durumu da aynı şekilde kalın ünlülü ve ince ünlülü kelimelerde olmak üzere ayrı ayrı incelenmiştir. Ayrı ve bitişik yazılan ekler ve kelimeler, Farsça tamlamalar, yabancı dilden gelen ön takıların kullanılışı ve yazılışları, şedde, ayrı ayrı incelenmiştir.

b) Fonetik : Ünlüler ve ünsüzlerin uyum durumları ayrı ayrı incelenmiştir. Ünsüzlerin Eski Türkçe'den gelirken ne gibi değişikliklere uğradıkları gösterilmiştir. (Ötümlüleşme ve dudaklılaşma gibi) Eserde meydana gelmiş ses olayları düşme, türeme, ikizleşme, tekleşme, göçüşme gibi başlıklar altında ayrı ayrı incelenmiştir.

c) Şekil Bilgisi : Bu bölümde önce ekler, daha sonra kelime gruplarına yer verilmiştir. Ekler kısmında yapım ekleri ve çekim ekleri sırasıyla incelenmiş, her bölüme metinden, ilgili örnekleri verilmiştir. Daha sonra, kelime gruplarında isimler, edatlar ve

başlıkları altında ayrı ayrı incelenmiştir.

Bibliyografya:

Başlık altında çalışma sırasında Kaynak olarak kullanılan eserlerin listesi verilmiştir.

İ Listeleri :

Öz dizininden önce başka araştırmacılara kolaylık sağlama amacıyla metnimizde geçen ad listeleri verilmiştir. Bitki, Hayvan, Hastalık, Kuş, Madde adları ve özel adlar zere altı liste halinde verilmiştir. Bitki adlarının kar- Latinceleri gösterilmiştir. Diğer adların açıklaması ise de verilmiştir.

Söz Dizini :

Söz dizininde bütün kelimelerin sayfa ve satır numaraları dır. Kelimelerin karşısın metinde hangi anlamda kullanıla- karşılıkları o şekilde verilmiştir. Yardımcı fiillerle kul- an şekiller ve ana başlığın ilgili alt başlıklarınının altı erek belirtilmiştir. Kelimelerin Osmanlıca imlaları karşıla- kaç şekilde geçmişse parantez içersinde verilmiştir.

Orijinal Metnin Fotokopisi :

Tezin incelenmesi ve kontrolü bakımından Menafi'ü'n-nas'ın kopyesi, sözlüğün en sonuna eklenmiştir.

S O N U Ç

Nidayi ve Eserleri :

Bu başlık altında Nidayi ve devrin hekimbaşısı Kayıunizade M. Bedrü'ddin'in karıştırılmış olduğu ortaya konularak Kayıunizade adının yanlışlıkla Nidayi'ye atfedildiği gösterilmiştir. Ayrıca Nidayi'nin kaynaklarda gösterildiği gibi Başhekimlik yapmadığı sadece amatör olarak Tıp ile ilgilenen bir kişi olduğu belirtilmiştir.

Dil Özellikleri :

İmla : Metnin imlası eski Uygur geleneğini çok küçük örneklerle göstermekle beraber daha çok Arap yazı dili geleneğine uymaktadır. Az da olsa bazı eklerin ayrı yazılması ve kalın ünlü çok az sayıda kelimeye ـ harfinin kullanılması Uygur yazı dili geleneğinin devamıdır.

Ses Bilgisi : Metinde Ötümlüleşme olayı oldukça ileri görülmektedir. Kelime sonundaki ötümsüz ünsüzler üzerine ünlü ile başlayan bir ek geldiğinde ötümlüleşmektedirler. Ayrıca bazı ekler, kalıplaşmış şekilde, ötümlü ünsüzlerle kullanılmaktadır. $k > g$ değişmesi, ince ünlülerle birlikte kelime başında, kalın ünlülere göre daha kurallıdır.

Sekil Bilgisi : İsim hal ekleri bazan çok değişik (sıfat fiil Zarf fiil) fonksiyonlarda kelimeler yaptığı gibi birbirlerinin yerine de kullanılabilirler.

ı

ndeki kelimeler Eski Anadolu Türkçesi bakımın-
ı gibi, günümüz Türkçe'si bakımından da önemli-
diki, Hastalık, Hayvan ve Kuş adları bakımından,
ayrı bir önem taşımaktadır. Metinde küçük oranda
lerin ünlülerinde düzlük ve yuvarlaklık bakımın-
ar görülmektedir. Ayrıca dahı, qohu ve uyhu olmak
ıç kelimedede q > h değişikliği görülmektedir. Bunun
llikler, tamamen Eski Anadolu Türkçesi'nin özellik-
ebiliriz.

ı Tıp tarihimiz bakımından gerek tedavi yöntemleri,
lanılan ilaçlar bakımından değerlendirilebilecek
de taşımaktadır.

SUMMARY

Menafi'ü'n-nas is a work which has been written about medical science. It has been mentioned about different diseases to be cured in this work. And Menafi'ü'n-nas has been presented to Sultan Selim II. who ascended the throne in 1566.

The study on the work we have done has been written under those titles.

Nidayi and his works : In this part, it has been given information about Nidayi and his works, and corrected some informative mistakes about Nidayi. And also it has been given the lists of the copies of Menafi'ü'n-nas.

Aspects of the Language : It has consisted of three parts of Orthography, Phonetic and Morphology. In orthography the manner of the writing of the vowels has not only been studied but also the manner of the writing of the consonants has been studied as well. In phonetic, the changes of the phonetic in the work have been studied. And also in Morphology, it has been dwelled on the affixes and words. Firstly, derivative affixes have been written and then inflectional suffixes have been written and then inflectional suffixes have been written. And the groups of the words are studied with the names of noun, verb and preposition.

At the last part, the resources of bibliography are given during the study of them.

And then the new alphabet of the passage is given with transcription.

In second or third volumes, the sequence of words are taken place. In this part, the words and affixes are given in alphabetical order and given number to the pages. Before the sequence of words, the list of the nouns is given. In this part the names of the plant, disease, animal, bird, material and proper names are written in different titles

B İ B L İ Y O G R A F Y A

- Muhammed Fuad Abdlbaki : El-Mu'cem'l-Mfehres, Kahire 1987
- Adnan Adıvar : Osmanlı Trklerinde İlim, İstanbul 1982
- Mustafa bin Şemseddin Ahteri : Ahter-i Kebir, Matbaa-i Amire, İstanbul 1310
- Şevki Akalın : Büyük Bitkiler Kılavuzu, Ankara 1952
- Nil Akdeniz : Osmanlılarda Hekim ve Hekimlik Ahlakı, İstanbul 1977
- Hasan Amid : Ferheng-i Amid, 10.Bsk. Tahran 1355
- Reşit Rahmeti Arat : Kutadgu Bilig III (İndeks) TKAE. İstanbul 1979
- Mütercim Asım : Burhan-ı Katı', Matbaa-i Osmaniye İstanbul 1302
- Besim Atalay : Divan Lugat-it-Türk I,II,III,IV c. (2.Bsk.) TDK, Ankara 1985
- Turhan Baytop : Türkiyede Bitkilerle Tedavi(Geçmişte ve Bugün) İst.Üniv.Yay. İstanbul 1984
- Kaya Bilgegil : Türkçe Dilbilgisi, İstanbul 1982
- Ahmet Caferoğlu : Eski Uygur Türkçesi Sözlüğü, TDK. İstanbul 1968
- Katip Çelebi : Kesf'z-znun 2.Clt. MEB.Yay., İstanbul 1971
- Ferit Devellioğlu : Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lugat,(2.Bsk.) Ankara 1970

- Diyaret İş.Bşk. : Kur'an-ı Kerim ve Türkçe Anlamı, Ankara
1985
- Muharrem Ergin : Türk Dilbilgisi, İstanbul 1977
- A.Von Gabain : Eski Türkçenin Grameri(Çeviren:Mehmet Akalın)
TDK. Ankara 1988
- Tahir Nejat Gencan : Dilbilgisi, TDK. (4.Bsk.) Ankara 1979
- Tuncer Gülensoy : Doğu Anadolu Osmanlıcası (Etimolojik Sözlük Denemesi) TKAE. Ankara 1986
- Gürer Gülsevin : Eski Anadolu Türkçesinde İsim Çekimi Ekle-
rinin Fonksiyonları ve Kullanılışları, İnönü Üniv.
Sos. Bil. Enst. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi)
Malatya 1987
- Gürer Gülsevin : Ahmed-i Da'i,Miftahü'l-Cenne (Dil Özellik-
leri-Metin-Söz Dizini) 2 cilt, İnönü Üniv. Sos.
Bil.Enst. yayımlanmamış doktora tezi, Malatya 1989
- Necmettin Hacıeminoğlu : Yapı Bakımından Türk Dilinde Fiiller
İstanbul 1984
- Necmettin Hacıeminoğlu : Türk Dilinde Edeatlar , M.E.Bk. yay.
(2.Bsk.) İstanbul 1984
- Recai İlçayto : Büyük Türk Hekimi İbn-i Sina'nın Kanun Adlı
Tıp Kitabında Yer Alan İlaçların Listesi. Divarba-
hır 1983
- Halil İnalçık : Türk Ansiklopedisi Giray Md. 17.Cilt,s.369-370

- Velet İzbudak : El-İdrak Hasiyesi, TDK. İstanbul 1936
- Zeki Kaymaz : Garibname (Dil Özellikleri-Kısmi Transkripsiyon Söz Dizini),Yayımlanmamış doktora tezi, İnönü Üniv. Sos.Bil.Enst. Malatya 1989
- Zeynep Korkmaz : Eski Anadolu Türkçesi Asli Ünlü Uyumları, DTCF XXVI/ 3-4 1968 s.49-66
- Levis Ma'küf : El-Müncid Fi'l-Lugati ve l- a'lam 26.Bsk. Beyrut 1973
- Mu'allim Naci : Lugat-ı Naci,İstanbul 1978
- Selahattin Olcay (A.Bican Ercilasun,Ensar Aslan) : Arpaçay Köylerinden Derlemeler, TDK. Ankara 1976
- Mustafa Nihat Özön : Osmanlıca-Türkçe Sözlük,(5.Bsk.)İstanbul 1973
- Arif Pamuk : Sifalı Bitkiler Ansiklopedisi, Pamuk Yay.İstanbul (Baskı tarihi yok)
- Redhouse : İngilizce-Türkçe Sözlüğü, İstanbul 1983
- Redhouse : Türkçe-İngilizce Sözlük, İstanbul 1981
- Şemseddin Sami : Kamus-ı Türki, İstanbul 1978
- Kidhad Sertoğlu : Osmanlı Tarih Lugatı, İstanbul 1986
- F.Steingass : Persian-English Dictionary,second impression London 1930
- Ziya Şükün : Farsça-Türkçe Lugat Gencinei Güftar Ferhengi Ziya, 3 cilt, MEB. İstanbul 1984

Osman Şevki : Bes Buçuk Asırlık Türk Tababeti Tarihi, İstanbul 1925

Bursalı Mehmet Tahir : Osmanlı Müellifleri III.Cilt, İstanbul 1975

T D K : Derleme Sözlüğü, I-XII+I , TDK. Ankara 1963-1982

T D K : Tarama Sözlüğü, I-VIII , TDK. Ankara 1963-1977

T D K : Yeni Tarama Sözlüğü, TDK. Ankara 1983

T D K : Türkçe Sözlük, 2 Cilt, Ankara 1988

Şinasi Tekin : Eski Türkçe, Türk Dünyası El Kitabı, TKAE, Ankara 1976 , s.163

Faruk Kadri Timurtaş : Eski Türkiye Türkçesi, (XV. YY.Gramer, Metin,Sözlük) İstanbul 1977

Osman Nedim Tuna : Türk Dilbilgisi (Fonetik-Morfoloji), İnönü Univ.Eğitim Fak. Malatya 1986

Osman Nedim Tuna : Köktürk Yazılı Belgelerinde ve Uygurcada Uzun Vokaller, TDAYB. 1960, s.215-282

Osman Nedim Tuna : Malatya'da Bir Yazma Tıp Kitabı ve Türk Bitki Adlarının Kaynakları, (İnönü Univ. II. Battal Gazi ve Malatya Çevresi Halk Kültürü Sempozyumu) Tebliğler, Malatya 1987 s.213-231

Hadiye Tuncer : Yabani Bitkiler Sözlüğü (Hayatizade Mustafa Fevzi Efendi : Lugat-ı Müfredat-ı Tıbbiye), 2 cilt, Ankara 1978

A.Süheyl Ünver; İslam Ansiklopedisi Tıb Maddesi, 12/ 1,s.230

Nebahat Yakar : Renkli Türkiye Bitkiler Atlası I,II,III fa-
sikül, İstanbul 1964,1965,1966

Abdullah Yeğın : Osmanlıca Türkçe İslami,İlmi,Edebi-Felsefi
Lugat, Ankara 1978

Abdullah Yeğın,A.Badıllı,H.İsmail,İ.Çalım : Osmanlıca Türkçe
Ansiklopedik Büyük Lugat, İstanbul 1985

TRANSKRİPSİYONLU METİNDE UYULAN ESASLAR

1-Metinde Arapça ve Farsça kelimelerdeki ünlü uzunlukları gösterilmiş, Türkçe kelimelerde ise gösterilmemiştir.

2-Metin Türkiye'de genel olarak uyulan transkripsiyon sistemi ile okunmuştur.

3-Geniz g'si olan ğ için ȝ işareti kullanılmıştır.

4-Özel isimler dahil bütün kelimeler küçük harf ile verilmiştir.

5-Tamamlanması gereken yerde tarafımızdan konmuş olan harf veya ibareler parantez içerisinde gösterilmiştir. Ayrıca satır numaraları da parantez içerisinde gösterilmiştir.

6- "bi-izni'llahi ta'ala"vb. formüller dışındaki Arapça Farsça yazılar Arap harfleri ile yazılarak geçen ayetler ^(x) işareti kullanılarak dip notta Kur'an'da geçtiği sure ve numarası ile ayetlerin numaraları verilmiştir.

7-Ekler metinde ayrı veya bitişik nasıl yazılmışsa öyle gösterilmiştir.

8-Metnin sonunda geçen manzum kısımlarda her mısra bitiminden sonra / yatay bir çizgi konulmuştur.

9-Metinde okunabildiği halde doğruluğundan kesin olarak emin olamadığımız yedi kelimenin fotokopileri metinde geçtiği yerlere yapıştırılmıştır.

10-Asıl metnimizde (Milli Ktp. İbn.Sina-Yz.A.576 Nu.) kopuk olan 14 yk. Nuruosmaniye Ktp.3556/2 Nu'lı nüshadan tamamlanmıştır. Bu kısımlarda sayfa numaraları "N.Osm.165a." gibi verilmiş ayrıca eksik kısımların geçtiği bu yerlerde dipnot düşülmüştür.

11-İkinci nüshadan tamamlanan kelimeler için de dipnot düşülerek sayfa ve satır numaraları verilmiştir.

TRANSKRİPSİYONLU METİN

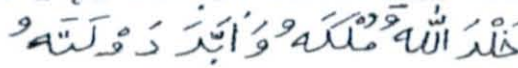
1b.

(1) hazā kitāb-ı menāfi'ü'n-nās min kelām-ı derviş nidāyī

(2) اَسْتَعِيْذُ مِنَ اللّٰهِ بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

(3) i ḥakīm ü 'alīm ü lem-yezelī
'ilm ü ḥikmetde kāmīl-i ezeli(4) ḥikmetüḡ baḥrı ṭolu gevher-i ḥāş
niçe lokmānı eyledüḡ ḡavvāş(5) şan'at-ı ḥikmetile eflātūn
iki eczādan itdi bir ma'cūn(6) biri ikrār-ı 'aciz olur anuḡ
biri ḥikmetde za'fı insānuḡ(7) ya'ni 'acizine i'tirāf itmiş
derdine çāre bulmayup gitmiş(8) 'ömrüḡ olursa niçe yüz biḡ yıl
ṭālib-i ḥikmet olsaḡ el-ḥāsıl(9) şemsden zerre deḡlü bilmeyes in
baḥrdan kaṭre deḡlü almayasın(10) çūnki bu 'ilme hiç nihāyet yok
cūmlesin bilmege liyākaṭ yok(11) yā ilāhī bu 'ilm-i ḥikmetden
kıl 'ināyet bize bu ni'metden(12) zerreden āfitābı bildüreyin
ḥikmetüḡle kitābı ṭoldurayın(13) çūnki nāmūḡla ibtidā itdüm
'aciz ü noḡşānıla nidā itdüm(14) sen tamāma irişdür aḡir-i kār
eyle ḡün gibi ḡudretün izḡār(15) eşḡümile yüzüm ḡarasın ezem
bunda cūmle mücerrebātı yazam(16) kāmīl olup bilen cemī'-i dili
diyekim türki bu kitāba belī

2a.

- (1) ol habībün haqqı ki mefhar-i nās
kıl kitābum benüm menāfi'-i nās
- (2) kanda kim ola bu risāle-i t̄ib
lāzım olmaya anda ğayrī tabīb
- (3) du'ā-yı sultān selīm hām bin süleymān hān

- (4) söyle î bülbül-i sehun söyle
bağ-ı hikmetde nağmeler söyle
- (5) evvelā hān-ı selīme eyle du'ā
şoğra maqsudunu idesin edā
- (6) atası tahtına geçüp ol şāh
şevkdan secde itdi mihriyle mäh
- (7) t̄ac-ı devlet kodı öğinde zuhāl
didikim sal tanat özüne maḥal
- (8) müşteri hem hazīne-i hānī
ya'ni gencīne-i süleymānī
- (9) 'arz idüp hizmetin edā itdi
devletine şehün du'ā itdi
- (10) geldi merrīh virdi bir kılıcı
şöyle kim düşmanın iki bölici
- (11) şarkı ğarbı gözetmege hergāh
dünü gün dīde-bānī mihriyle mäh
- (12) yazmağa harcu hāşılın her an
düzdi defter 'utārid-i devrān
- (13) zühre bu sevķıla alup sazi
rāst kıldı nevā ser-ağāzi
- (14) didi köhne cihān bulup gibi cān
gerçi pīr idi oldu tāze cüvān
- (15) ehl-i 'ışkuş şehi çü hān oldu
kāmeti cānlar içre cān oldu

- (16) isminüñ s̄inidür sa'ādete ser
lāmi devlet içinde dutdı maqar
- (17) yāsına cān u dil olup qurbān
m̄imi hem münr-i hātem-i 'unvān

2b.

- (1) 'ömri vü devleti ziyād olsun
iki 'ālemde ber-murād olsun
- (2) saltanat tahtına çün itdi cülūs
rām oldı pes aña cümle nüfūs
- (3) gül gibi çünki rüy-ı cihān
şevkıla gulğul itdi bülbül-i cān
- (4) bu sürürıla çarh çarha girür
hayretinden zemīn şöyle turur
- (5) cümle şehir ü diyār olur tezyīn
gün gibi rüşen oldı rü-ya zemīn
- (6) dil-i 'uşşak şād u hurrem olur
halk-ı 'ālem cemī'i bī-gam olur
- (7) ben daḥı ideriken aña du'ā
tahta geçdi diyü olundı niçā
- (8) hān oldı diyü selīm hānum
ferahundan semā' ider cānum
- (9) ol sürürıla bir kitāb itdüm
encüm-i t̄iba āfitāb itdüm
- (10) neki cem' eyledüm tabābetden
anı ketm itmedüm kitābetden
- (11) hicretün t̄arihi ayā şehzād
چار فتناد بود و کفره ساز
- (12) hācetüm o ki memleket kavmı
şağ u şihhatla geçeler yevmi
- (13) lāzım olursa ger t̄īb u 'ilāc
derde dermān hudā kitābumı aç

(14) bu kitābdan olursa aya devā
 ḥazret-i pādişāha ide du'ā

(15) شُرُوعٌ فِي مَرَادِهِ هَذَا مَشْتَوٍ

(16) ammā ba'du ḥaḳ subḥānehu ve ta'ālāya ḥamd u senā ve re-
 sulina iḳtidā ve ḥazret-i pādişāha (17) du'ā itdükden sonra
 ezherü mine'ş-şemsdür ki benī ādem zübde-i kā'ināt ve eşref-i

3a.

(1) mevcūdātdur ol sebebden ḥaḳ celle ve 'alā cemī' eşyanuḡ
 mümtāzın ve menfa'atlusın (2) insāna ḡidā kılup ḥelāl eyledi
 ve ḥvān-ı da'vetine şala idüp kelām-ı kadīmünde (3) ve fūrkā-
 n-ı 'azīmünde buyurdi (٢) كَلُوا وَاشْرَبُوا وَلَا تُسْرِفُوا إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُسْرِفِينَ
 (4) diyü kılcağazlarına yiyüp içmek adābını ta'līm idüp 'ibā-
 dete emr (5) eyledi وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ
 pes eyle olsa (6) ehl-i islāma lāyık olan budur ki ḥālīk-ı 'ā-
 lemüḡ ḥarām itdüḡi nesnelerden ictināb (7) idüp ḥelāl ni'met-
 lerinden cismüḡe ḡidā virüp 'ibādeti kavī olasın zīrā (8) 'ibā-
 det nūrı kalbüḡi rüşen ve nazargāhuḡı ḡülşen idüp göḡlüḡe ḡik-
 met (9) ve 'akluḡa 'ibret ve cānuḡa ḡudret ve nefsuḡe lezzet
 ḡāşıl ola daḡı ol kādīr-i (10) ber-kemālunḡudretin her şeyde
 müşāhede kılup deryā-yı ḡayrete müstaḡrak olasın (11) ve daḡı
 fikrün anuḡ ululuḡında olup فَادْكُرُونِي أذكُرْكُمْ
 (12) olup فَاشْكُرْ لِي emrinde tekāsül itmeyesin zīrā ḡaḡ ta'ālā
 seni ketm-i 'adenden (13) zūhūra ḡetürüp وَكَذَكَّرْنَا بَنِي آدَمَ
 diyüp ḡasem yād idüp daḡı (14) (٢٢) وَكَذَكَّرْنَا الْإِنْسَانَ فِي أَحْسَنِ تَقْوِيمٍ
 diyü zāhirüḡi yed-i ḡudretile (15) muşavvar ve bāḡınuḡı nūr-ı
 muḡammed ile münevver eyledi فَسُبْحَانَ اللَّهِ الْمَلِكِ الْقَلَّاطِ (16) ḡalür-
 duk ḡalāletde ol olmasa / varılmazdı ḡaḡḡa o yol bulmasa s.a.v
 (17) zīrā muḡammed eşref-i kā'ināt ve ḡulāşa-i mevcūdātdur

(*)Kur'an; A'raf(7) ,31.ayet

(**)Kur'an; Tin(95) ,4. ayet

3b.

(1) hak ta'ālā anı gendü nūrından halk idüp on sekiz biñ 'ā-
 lemi anuñ muhabbetine (2) yaratdı ve 'ilmi'l-evvelini ve'l-
 ahirini aña bildürdi beyt 'ilmden latîf olsa 'ālemdе kār/(3)
 nebîler kııurdu anı ihtiyar/ve elfāz-ı dūrer-bārılarından bu
 hadîs-i şerif (4) vārid oldu kim $\text{أَطْبُوا الْعِلْمَ مِنَ الْمَهْدِ إِلَى الْآخِرِ}$
 pes vācib oldu kim (5) hak ta'ālānuñ 'ilmi ve ma'rifetinde
 sa'y-ı belîğ idüp dünyā ve ahiret sa'ādetlerinden (6) mahrūm
 olmayasın zira $\text{وَاسْتِغَاءَ الْحُكَمَاءِ لِأَنَّ اللَّهَ تَعَالَى (7) قَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ مِجَالَسَةُ الْعُلَمَاءِ}$
 imdi bir kişi 'aklum $\text{وَالْحِكْمَةُ كَمَا مِجَى الْأَرْضَ الْمَيْتَ بِمَاءِ الْمَطَرِ (8) مِجَى الْقَلْبِ الْمَيْتَ بِنُورِ الْعِلْمِ}$
 ziyāde (9) olsun ve emr ü nehyi fehmi idüp dîn bābında olan
 müşkilātı hal (10) idüp 'ālimü 'ilm-i rabbānî olam dirse 'ule-
 mā meclisine varsun ve eger beden-i (11) insāna maraz neden
 hāşıl olur ve sıhhatı ne ile olur dirse hükemā (12) kitābın ve
 kelimātın istimā' eylesün ta kim beden-i insān neden terkib
 olur (13) ve zāhir ü bātını nenüñ gibi tılsım-ı ilāhîdür idrāk
 eylesün bu mahalla münāsib (14) habîb-i ekrem hadîs-i şerîfle-
 rinde buyurdılar ki $\text{الْأَبْدَانُ ثَلَاثَةٌ عِلْمٌ الْأَرِيَانِ (15) الْعِلْمُ عِلْمَانِ عِلْمٌ}$
 ya'ni 'ilm iki dürlüdür biri beden 'ilmi (16) ve biri dîn 'ilmi
 ammā beden 'ilmini evvel yād eyledi anuñun kim bir kişi hasta
 (17) olsa ve gönli şikeste olup bedeni za'if ve süst olur dîn

4a.

(1) 'ilmini tahşil idemez eyle olsa bu beden 'ilmini evvel bilüp
 öğrenmek lazımdır (2) pes imdi 'azizüm bilgil ki bu 'ilm-i tîb
 gāyetde 'aziz ve şerîf 'ilmdür zira (3) fahr-i 'ālem ve resül-i
 ekrem s.a.v buyurmuşdur $\text{طَيْبٌ سَكَتُهَا حَرَامٌ لَا يَصِحُّ دِينُهُ حَتَّى يَصِحَّ بَدَنُهُ (4) لَا بَلَدَ فِيهَا}$
 ya'ni bir (5) vilāyetde bir tabîb-i hāzık olmasa anda sâkin ha-
 rāmdür zira (din) ^(*) şahîh olmaz beden (6) sağ olmayınca ammā
 bu vardur ki kâle a.s. $\text{فَإِذَا أَصَابَتْ دَوَاءُ الرَّيْرِ يُأْذِنُ اللَّهُ (7) وَإِنَّ لِكُلِّ دَاءٍ دَوَاءً}$
 eger allahu ta'āla izni olmasa (8) niçe yüz biñ lokmān dār-ıhazî-
 nesinden şifā şerbetin içürse dermān (9) olmaya $\text{لَا مَبِيعَ لِعِطَانِهِ وَلَا رَادَ لِنُضَائِهِ}$

(*) Menefi'ü'n-nas, N.Osm. Ktp. 3556/2 4b. 2.st.

qalmıřdur (14) olanları dahi pādiřāha mensūb olup asitāne-i sa'ādetden bir an ırađ (15) olmazlar ve kenār yirlerde tabī-be muhtāclaruđ nihāyeti yođdur ve vilāyet vardur ki (16) tabīb bulunmaduđından ğayrı tıbbā mūte'allıđ bir risāle bulunmaz ve kitāb-ı tıbb bulunursa (17) kimi 'arabī ve kimi fārsīdür halk istihrācından 'ācizlerdür ol sebebden řāfī tūrkiye

5a.

(1) bu muhtařarı qaleme getirūp adını menāfi'ū'n-nās didūm ūmıddūr ki menāfi'ū'n-nās (2) olup du'ā-yı ğayrıla yād ideler ammā bu kitābı altmıř bāb eyledūm tā kim bir derd (3) iđūn devā lāzım olursa ol bāblardan ma'lūm idinūp qanda ola diyūp (4) zađmet çekmeye evvelki bābda terkīb-i insānda ğađ ta'alānuđ qudretin beyān (5) itdūk tā ki řāni'i řun'ından istidlāl ideler ikinci bāb fuřūl-ı erba'ada (6) ne isti'māl idūp ve neden iřtirāz itmek gerekdūr anı bildūrūr ūçūnci bāb (7) ađlātuđ merātibin bildūrūr dōrdūnci bāb a'zāyı ve anuđ mūtevālidātın (8) bildūrūr beřinci bāb insān nice halk olup vūcūda gelūr anı bildūrūr altıncı (9) bāb đamāyır-ı insān beyānındadır yedinci bāb řabāyı'-ı nabı bildūrūr sekizinci bāb (10) qārūre beyānındadır tođuzuncı bāb bařa 'āriz olan 'illetleri beyān (11) idūp ve anuđ mu'ālecesin bildūrūr onuncı bāb yūzde řuhūr iden (12) 'illetleri ve anuđ 'ilācların bildūrūr on birinci bāb buruna vākı' olan (13) 'illetlerūđ 'ilācın bildūrūr on ikinci bāb kulađ 'illetlerinūđ 'ilācın (14) bildūrūr on ūçūnci bāb ađıza ve bođaza mūte'allıđ elemelerūđ 'ilācın bildūrūr (15) on dōrdūnci bāb diře 'āriz olan 'illetlerūđ 'ilācın bildūrūr (16) on beřinci bāb gōze vākı' olan marāzları ve anuđ 'ilācın bildūrūr (17) on altıncı bāb barāř ve bahāđ 'illetlerinūđ 'ilācın bildūrūr on yedinci bāb

5b.

1) temregüye olan 'ilâcları bildürür on sekizinci bāb uyuzı ve gicigi (2) bildürür on toközuncı bāb frenk zahmetlerinüñ 'ilâcın bildürür (3) yigirminci bāb cüzām rencinüñ mu'ālecesin bildürür yigirmi birinci bāb (4) elde olan şikākı beyān ider yigirmi ikinci bāb ayakda olan 'illetleri (5) bildürür yigirmi üçüncü bāb beden-i insāna 'ārızı vākı' olan (6) 'illetlerin ve şan'atın ve 'ilâcın beyān ider yigirmi dördüncü bāb (7) faşşad kangı tamardan kân almak gerekdür anı bildürür yigirmi beşinci bāb (8) sünnet itmegün şan'atın bildürür yigirmi altıncı bāb şar' ve sekte (9) ve fālic 'illetlerinüñ 'ilâcın bildürür yigirmi yedinci bāb talağ zahmetin (10) ve anuñ 'ilâcların bildürür yigirmi sekizinci bāb sigil 'ilâcların (11) semtin bildürür yigirmi toközuncı bāb bedende olan yaramaz yellerüñ (12) mu'ālecesin bildürür otuzuncı bāb 'asru'l-bevli ve selāsil-i bevli (13) mu'ālecesin bildürür otuz birinci bāb istiskā ve anuñ 'ilâcların (14) bildürür otuz ikinci bāb öyküne 'arız olan zikü'n-nefes ve öksürük (15) ve verem gibi 'illetlerüñ 'ilâcın bildürür otuz üçüncü bāb bevāşır (16) zahmetin ve anuñ mu'ālecesin bildürür otuz dördüncü bāb ra'şe (17) ya'nî a'zā ditremek 'ilâcın bildürür otuz beşinci bāb yarağan ya'nî

6a.

.) şarılık 'ilâcın bildürür otuz altıncı bāb oğlancıklara 'arız (2) olan 'illetleri beyān ider otuz yedinci bāb hātün kişilere vākı' olan (3) 'illetleri ve anlara lāzım olan 'ilâcları ve anlara münāsib olan rāyiha-i (4) tayyibeleri bildürür otuz sekizinci bāb hūknaları bildürür ki bilde (5) olan ruṭubeti ve burūdeti def' idüp şihhat vire otuz toközuncı bāb (6) menfa'atlu şafları bildürür kırkıncı bāb od yanığınun 'ilâcın bildürür (7) kırk birinci bāb yāqılar ve zamādlar ve tu-

lâlar bildürür kırk ikinci (8) melhemlerdür ki yaralara ve nâşürlara nâfi' düşüp bitüre ve tâzeleye kırk (9) üçünci bāb yağlar çıkarmasının şan'atın bildürür kırk dördünci bāb (10) maqbül şarābların şan'atın ve menfa'atın bildürür kırk beşinci bāb cevārişler (11) ve halvāları bildürür kırk altıncı bāb süst-endām olup cimā'a kâdir (12) olmayanların 'alāmetlerin ve mu'alecelerin bildürür kırk yedinci bāb (13) cimā'ın şartların ve ādābın ve cevāzın bildürür kırk sekizinci bāb beden-i insāna (14) müfid olan gıdāları bildürür kırk tokuzuncı bāb müfred gıdāları ve derece (15) lerin ve merātibin bildürür ellinci bāb müfred devāları ve 'ilācları bildürür (16) elli birinci bāb havāşş-ı hayvānātı bildürür elli ikinci bāb menāfi'-i tuyūrı (17) bildürür elli üçüncü bāb ma'ādın ve aḥcār menfa'atın bildürür elli dördüncü

6b.

(1) ḥurūf-ı tehecci üzerine esāmi-i müfredātı bildürür elli beşinci bāb kâbız (2) devāları bildürür elli altıncı bāb müshil şerbetler beyānındadır elli yedinci (3) maqbül ma'cūnlar beyānındadır ki beden-i insāna şıḥhat ve a'zā-i re'ise kuvvet (4) vire elli sekizinci bāb afyūna ve berşe mübtelā olanların bedeliyyeti beyā (5) nındadır elli tokuzuncı bāb menfa'atlı tiryāklar beyānındadır altmışıncı bāb (6) sebep-i te'lif-i kitāb ve ḥātimetü'l-bāb beyānındadır el-bābü'l-evvelü ya'ni evvelki (7) bāb terkiḥ-i insān beyānındadır imdi î tālib-i esrār-ı ilahī bunu bilgil ki ḥaḳ (8) subḥānehu ve ta'ālā(ādemi)^(x) bir kaṭre menīden zuhūra getürüp zāhirin 'anāsır-ı erba'adan (9) aḥsen şüretde ḥalk idüp nefis-i nāṭıḳayı anda sâkin eyledi ve daḥı ol (10) çār erkānın biri ateşdür cān gibi 'ulvīdur

(x) Menafi'ü'n-nas, N. Osm. Ktp.3556/2, 7b.12 st.

tabî'atda hār ve yābisdür beden-i (11) insānda aña şafra dūnür ve ikinci bāddur göñül gibi bī-ķarārdur tabî'atda (12) hār ve raķabdur beden-i insānda aña ķan dirler üçünci abdur'aķl gibi (13) meskenet rūyunı yirden götürmez tabî'atda bārid ve raķb- tur beden-i insānda(14) aña balģam dirler dördünci hākdur nefis gibi süflīdür tabî'atda bārid ve yābisdür (15) beden-i insānda aña sevdā dūnür pes hālīķ-ı mevcūdāt bu dört ezdādı (16) cem' idüp cism-i insānı halk idüp mükemmel eylemiş ammā kemāl-i kudretinden bu (17) dördüni yigirmi sekiz nev' eylemiş evvel tan ikinci şafra üçünci balģam

7a.

(1) dördünci sevdā bisinci deri altıncı et yedinci sinir sekizinci tamar (2) tokuzuncı yağ onuncı ilik onbirinci süğük onikinci saçnāk on üçüncü (3) geyrek on dördüncü tırnaķ on beşinci kıl on altıncı baģırsak on yedinci (4) beyni on sekizinci yürek on tokuzuncü bāģır yigirminci öykün yigirmi birinci (5) böğrek yigirmi ikinci talaķ yigirmi üçüncü üğük yigirmi dördüncü boğazlaķ (6) yigirmi beşinci kürtek yigirmi altıncı meģāne yigirmi yedinci hāya yigirmi sekizinci (7) raķm ķunki haķ ta'ālā beden-i insānda yigirmi sekiz nev'ıla arāste bāģınını (8) cān ü göñül 'aķl ü nefis birle müşerref eyleyüp bu ķār 'un- surı bunlara hizmetķār (9) eyledi eger bu dördü beraber olursa beden-i insān dāyimā şihhat üzerine (10) olur ve eger bu ķār erkāndan biri artuķ veyā eksük olursa bedene zelzele (11) vā- ķı' olup harāba müteveccih olur zira hāric-i i'tidāl olup be- den za'if (12) ve süst olur 'amelden ķalır pes tende şihhat olmasa cānda kuvvet ve bedende (13) kuvvet ve dimāģda lezzet olmaz imdi bunların i'tidāli perhiziledür ve zevāli (14) muhā- lif ğidālardanđur bu mahalla münāsib hadīs-i serif vārid olup- dur ki (15) رَيْسُ كُلِّ دَوَاءٍ (16) قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّجِدَةَ يَسْتَكِلُّ بِهَا كُلُّ دَاءٍ وَاللَّحْمَةُ ya'ni ma'ide cemī' rencüñ evidür ve şaķınmaķlık cemī' (17) saĝ- lıģın başıdur şadāķa resūlullah imdi ķavl-i hūkemā oldur ki

İstihā

7b.

(1) germ olmayınca ta'āma şunmayasın ve dahı istihā variken elüñ
 a'āmdan (2) çekesin zīrā (3) قَوْلُهُ تَعَالَى كُلُوا وَاشْرَبُوا وَلَا تُسْرِفُوا إِنَّ السَّرْفَ كِبْرٌ
 ammā وَلَا تُسْرِفُوا beyānında murād bu olaki ta'ām üzerine
 a'ām (4) yimeyesin tā ki şihhat üzerine ola ve illā isrāfıla
 inen ta'āmdan (5) tuhme olup niçe 'illetler zuhūr ider zīrā
 lular buyurmuşlardır ki beyt (6) كَرُّ كُلِّ شَيْءٍ خَوْفٌ بِكُلِّ زِيَانٍ كُنْتُ وَزَيَانٌ مُنْتَنٌ
 (7) دِيرُ خَوْفٍ كُلُّ شَيْءٍ خَوْفٌ
 urı etmeği geç yiseñ o gülşeker olur (8) imdi bu sözlerden mu-
 ed budur ki toyduktan sonra yidüğün gidālar şafrāya (9) müte-
 ilik olursa şafrāvī marazlar zuhūr idüp benzüñ sarı olur (10)
 ummā-yı muhrika gibi hummā-yı gab gibi ve yarağan ya'ni sarı-
 ık gibi dahı buña benzer (11) 'illetler birle mübtelā olur eger
 idüğü balgama müte'allik gidālar ise aq (12) bahak ve baras gi-
 i ve cereb ve uyuz gibi ve frenk zaḥmeti ve dāüssa'leb (13) ve
 āül-ḥayye gibi ve öksürük ve zīkū'n-nefes ve verem ve buña ben-
 er elemlerle hāl (14) mükedder olur ve eger gidāası sevdāya mü-
 e'allik olursa mālihūlyā gibi ve qara (15) bahak ve qara düşler
 görmek ve unutsaklık dahı bunun emsāli 'illetlere mübtelā (16)
 olur ve eger kana müte'allik gidālar yise fāsīd kan çıbanları
 gibi veya düşnām (17) gibi ve yüz gömgök olmak gibi ve burun ka-
 nı diñmemek gibi dahı buña benzer zaḥmetler

8a.

(1) birle mübtelā olur bu maḥalla münāsib ḥakīm eflātūn buyur-
 mışdur ki سَحَابٌ مُنْطَرِقٌ الْعِلْمُ وَالنَّصَاحَةُ الشَّبَحُ سَحَابٌ يُنْزِلُ الْجُهْلَ وَالغَفْلَةَ (2) الْجُوعُ
 (3) ya'ni açlık bir şehāb-ı rahmetdür / yağan andan 'ilm-i fa-
 şaḥatdur hem bu tokluk (4) şehāb-ı zulmetdür yağmuru dahı cehl
 ü gafletdür neşr imdi ādem olan (5) bu sözlerden hişşedār olur
 el-bābü'ḡṣāni gerekdür ki fuşūl-ı erba'ada (6) ne isti'māl idüp
 ve neden şakınmak gerekdür tā ki beden-i insān emrāz-ı muhteli-

(x) Kur'an ; A'raf (7), 31. ayet

fe (7) den müberrā ola anı bildürelüm evvelā evvel bahārda bārid ve yābis gıdālar yimek (8) gerekdür ve yay faşlında bārid ve ra-
 tab gıdālara mülāzemet ideler ve güzfaşlında (9) hārr u raṭab gıdālar gerekdür ve kış faşlında hārr ü yābis gıdālar gerekdür
 zīrā (10) cism bir bāğa benzzer eger bāgubān bāğa tīmār iderse sa'mūr olur bu daḥı (11) anuñ gibidür ne kadar sa'y idersen de-
 vādur zīrā cemī' akrabādan ve eḥibbādan (12) cismüñ saña yaqın-
 dur zīrā ḥaḳ ta'ālāya 'ibādet cismüñ şıḥḥatı ile olur (13) ve perhīz ile olur imdi perhīz eylemek gerekdür ulular buyurmuş ki
 الْجَمَاعِ وَقَلَّةُ النَّوْمِ فِي اللَّيْلِ (15) وَالْهِنْدِيَانِ جَمِيعَ أَمْرَاضٍ يَنْتَوَلِدُ مِنْ سِتَّةِ أَشْيَاءَ كَثْرَةُ (14) انْفِاقِ أَطْبَاءِ
 (16) وَتَقَرُّهُ النَّوْمِ فِي النَّهَارِ وَحَبْسُ الرُّؤْمِ وَ شَرِبَ الْمَاءِ فِي جَوْفِ اللَّيْلِ ya'ni hindüñ ve rûmuñ ve 'acemuñ ṭabībleri (17) ittifaḳ idüp didiler ki taḥḳikā cemī' maraẓlar beden-i insāna altı nesneden

8b.

(1) zühūr ider evvelā biri cimā'ı çok itmeden ikinci gece ile az uyumadan (2) üçüncü gündüzün çok uyumaktan dördüncü bevlini im-
 sāk idüp (3) şıkılmaktan beşinci dün yarusında şu içmekden al-
 tıncı karnı toyduktan (4) sonra ta'am yimekten ya'ni emrāz-ı nuhtelife bu altı nesneden olur şakınmak (5) gerekdür جَمِيعَ الطَّبِّ فِي
 أَوْلَىٰ إِنْ أَكَلْتَ بَعْدَ أَكْلِ لَحْمٍ وَالشِّفَاءُ (6) الْبَيْنَيْنِ جَمِيعًا أَحْسَنُ الْقَوْلِ فِي قَصْرِ الْكَلَامِ
 لَيْسَ عَلَى النَّفْسِ أَشَدُّ لَحْمًا مِنْ إِدْخَالِ الطَّحَامِ عَلَى الطَّحَامِ (7) فِي إِتِهْمَانِهِمْ
 (8) ammā kaçan vezni ile ve vaḳtı ile ta'am yisen kırk hās lok-
 nadan bir kaṭre (9) kan hāşıl olur ve kırk kaṭre kandan bir miş-
 kāl rūḥ kanı hāşıl olur ki (10) ana mādde'tü'l-ḥayāt dirler ya'ni sağlıgun sermāyesi demek olur yürek (11) içinde maḳām itmüşdür
 ki ana keylūs daḥı dirler anuñ çün kim haẓm-ı ta'āmdur (12) ḥaḳ ta'ālā anda bir ḥarāret komışdur ki yidüğüñ gıdā anuñ ḥarāretin-
 den (13) kaynar şol kaçgan kaynar gibi tā kim arpa bulamacına döner kaçan kim kemālin bula (14) māseriyye ṭamarlarından bağıra redd olunur bağır daḥı anı kabūl ider tekrār anda (15) daḥı kay-
 nar tamām kemālin bulur anuñ revākı şāfi kan olur ve köpüğinden

(16) şafrā olur ve sıklından sevdā olur ve ol ki harāretün tak-
şirinde tamām (17) kaynayup pişmedi hām kaldı ol balgam olur
pes bu 'anāşır-ı erba'a

9a.

(1) beden-i insānda bu vechiledür üçünci bāb bu bābda ahlātun
merātibin (2) bildürelüm ammā bu ahlāt-ı erba'anun tabī'atı ol-
dur ki (x) cümleden biri kandur (3) evvelā kanun tabī'atı oldur
ki rengi al gendü şāfi ola tu'mı tatlu rāyihası hūb (4) olur am-
mā ğayrı tabī'atınun rengi koyumturak ve rāyihası kabīh ve tu'-
mı tatsuz olur (5) ammā şafrānun tabī'isi kanun köpüğinden olur
ve illā ğayr-ı tabī'isi dört (6) nev'dur evvelā birine mürri
dirler buña balgamdan bir maqdār ruṭūbet karışur bir (7) rakik
acı şu olur ve ikinci mertebesine mürri-i muḥyi dirler buña bal-
gamdan biraz ğalīz (8) karışur yumurda şarusı gibi koyurak sarı
olur bunun harāreti (xx) evvelkiden ziyāde olur (9) ve üçüncü
mertebesine güzārī dirler renkte sincābī olur bu ol iki nev'dan
(10) peydā olur ekser ma'ideden kopar bunun harāreti ol iki
nev'dan ziyādedür (11) dördüncü mertebesine jengārī dirler renk-
de yeşil olur bunun tabī'atı ağuya (12) yakındur ammā balgamun
tabī'atı harāretün takşirinden tamām müstahaqqında pişmemiş (13)
olur bunun kan olmağa inkānı (xxx) vardır huşūşā aslında kan ıdı
(14) ve illā ğayrı tabī'isi beş nev'dür evvelkisine balgam-ı
hulv dirler buña biraz kanun (15) ruṭūbetinden karışur ta'mı
tatlıurak olur ve ikincisine balgam-ı māliḥ dirler (16) buña bir
mikdār göyünmiş şafrā karışur tu'mı tuzlu olur bu balgamun en-
vā'ından (17) issidür ve üçüncisine balgam-ı hāmiz dirler bu
nev' balgam-ı hulvdandur

(x) Kelime üst satırda da yanlışlıkla yazılmış.

(xx) Menafi'ü'n-nas N. Osm. Ktp. 3556/2, 11a. 13 st.

(xxx) Kelime yanlışlıkla iki defa yazılmış.

9b.

(1) ammā ḥarāret azlığından tamām kaynamamışdır ekşilügi bu sebebdendir ve dahı (2) dördüncisine balğam-ı 'afş dirler buğa biraz ekşi sevdā qarışur ol sebebden (3) ta'mı kekredür māzū lezzetine benzer ve beşincisine balğam-ı takad dirler zirā ta'mı (4) yokdur bu nev'a ruṭubet ve burūdet gālib olur bu balğamuṅ envā'ı nev'ından (5) şovuk olur ammā sevdāyi tab(i)'i kanuṅ sııklından ıdı ve illā ğayr-ı tabi'isi (6) ahlāṭuṅ göyünmesinden olur ya'ni kan göyünse sevdā olur ve şafrā (7) göyünse sevdā olur ve balğam göyünse sevdā olur ve sevdā göyünse sevdā-yı (8) ğayrı tabi'ı olur pes ahlāṭuṅ i'tibārınca taḫsīm itmek gerekdür imdi (9) bilgil kim bu ahlāṭuṅ her birisinüṅ sebab-i fā'ilisi ve sebab-i mādde-i şuverisi ve sebab-i (10) ğayisi vardır ammā kanuṅ sebab-i fā'ilisi mu'tedil ḥarāretdür ve sebab-i māddesi (11) şālih ve mu'tedil ağdiye ve eşribedür ve sebab-i şuverisi nüzce-ı fāzıldur ya'ni (12) müstahakkunda pişmekdür ve sebab-i ğayisi bedenüṅ tağdiyesi ve hem tertibidür ammā şafrā-yı (13) tabi'inüṅ sebab-i fā'ilisi mu'tedil ḥarāretdür ve ğayr-ı tabi'isi ifrāṭ-ı ḥarāretdür (14) ve sebab-i māddesi tatlu ve yağlu tiz ve issi ğıdālardır ve sebab-i şuverisi ifrāṭ-ı nüzcdür (15) ya'ni çok pişmekdür ve a'zālarda 'uzv vardır ki anuṅ tağdiyesinde şafrādan (16) bir miqdar dummā gerekdür tā kim kanı daḫik ve taltif idüp tar yirlerden asan (17) lıgıla geçe ve sebab-i ğayisi bu taltif ile a'zāya ğıda virmekdür ammā balğamuṅ sebab-i

10a.

(1) fā'ilisi taḫsīr-i ḥarāretdür ve sebab-i māddesi bārid ve raṭab ve hām ğıdālardır (2) ve sebab-i şuverisi taḫsīr-i nüzcdür ve sebab-i ğayisi cismi tertib idüp ğıdā bulunmayıcak (3) bedene ğıdā olur ammā sevdā-yı tabi'inüṅ sebab-i fā'ilisi

mu'tedil nüzcdür ve ğayr-ı (4) tabî'îsi ifrâṭ-ı nüzcdür ve sebebi māddeşi harāreti çok ve rutūbeti az ğalîz (5) ğıdālardur ve sebab-i şuverîsi şakîl olup seyelānı ve taḥlîli az olmağdur ve a'zā (6) larda 'uzvlar vardur kim anuḡ tağdiyesine sevdādan bir miqdār mā gerekdür (7) pes sebab-i ğāyîsi a'zāya ğıdā virmekdür dördünci bāb bu bābda a'zāyı (8) ve anuḡ mütevālîdātını bildürelüm ammā bilgîl ki a'zā didükleri şol cismlerdür ki (9) anuḡ tevellüdi aḥlāt-ı mizācuḡ evvelindendür nitekim aḥlāt daḡı cismlerdür tevellüdi (10) erkān-ı mizācuḡ ibtidāsındandır fe-emmā a'zā didüğümüz dört kısmdur pes (11) bu a'zānuḡ bir kısmına a'zā-i re'îse dirler anlar daḡı dört kısmdur pes (12)(bu a'zānuḡ bir kısmına) üçü beḡā-yı şahş içündür mebādi kavî bunlara muḡtācdur (13) ammā evvelki beḡā-yı şahş içündür elbetde kavî aḡa muḡtācdur anuḡ biri yürekdür (14) zîrā kuvvet-i ḡayvānînuḡ mebde'idür ve birisi dimāğdur bu ḡiss ü ḡareket kuvvetinüḡ (15) mebde'idür ammā evvelki beḡā-yı nev' içündür ol ḡayālar ve zekerdür imdi a'zānuḡ (16) bir kısmı daḡı a'zā-i re'îsüḡ ḡizmetkārlarıdır bunlar daḡı dört kısmdur (17) anuḡ birisi 'urūḡ-ı zāvārîdur ya'ni müteḡarrîk şerāyin ṭamarlardur bunlar yüregüḡ

10b.

(1) ḡizmetkārlarıdır ḡayātüḡ kuvveti yürekden cemî'-i a'zāya bunlar iledür ve (2) birisi daḡı evride ya'ni 'urūḡ-ı ğayr-ı zāvārîdur bunlar baḡruḡ ḡizmetkārlarıdır kim (3) baḡırdan tağdiye kuvvetini cemî' a'zāya bunlar irişdürür ve birisi daḡı siḡirlerdür tā ki (4) dimāğdan ḡiss ü ḡareketin cemî'-i a'zāya bunlar irişdürür ve birisi daḡı ev'iye-i (5) menîdür ihli(1)üḡ ve ḡayālaruḡ ḡizmetkārlarıdır ammā a'zānuḡ bir kısmı mervesedür (6) ya'ni maḡide ve öykün ve ṭalāk ve

(x) Bu kısım yanlışlıkla ikinci defa yazılmıştır.

bögrekdür pes kavî a'zâ-i re'îseden (7) bunlar cārî olur ve a'zânun bir kısmı dahı re'îse degil ve mervese dahı degil (8) süğükler ve kürtekler gibi bunların herbirisinin bir kuvveti vardur ancak gendülerine (9) mahşûşdur lîkin bunlara dahı a'zâ-i re'îseden bir dürlü kuv 'âyid olur (10) pes imdi benüm 'azîzüm bu maḥalda söz çokdur ihtisâr ide-lüm tâ kim kitâb (11) muṭavval olmaya ğaraż t̄aliblere bir numûnedür beşinci bâb ol âyet-i kerîmenün (12) mehfûmı beyanındadır ki ^(x) قَوْلُهُ تَطَالَىٰ وَلَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ مِنْ صَلْصَالٍ مِنْ حَمِئٍ مَسْنُونٍ (13) imdi ḥaḳ tebâreke ve ta'âla ḥazretinin kemâl-i kudretini temâşâ eyle ol ḥallâḳ-ı (14) 'aẓîmün emri ile bir kaṭ-re menî kim rahîme düşe iki nuṭfe karışup ma'cûn (15) olur sonra ḥayz kanı aḡa yol ider içine kan gider andan sonra kuvvet-i (16) muşavvar ol nuṭfeden yol açar andan siğirlere girür on beş günden sonra (17) uyuşmış kan olur andan sonra et olur andan sonra a'zâ birbirinden

lla.

(1) seçilür ve kırk günden sonra süğükler olur ba'dehu ol kâdir-i ber-kemâl cân (2) virür dirildür sonra 'iddet-i 'âdet tamâm olıcaḳ dünyâya gelür görürsin ki (3) zâhirin anâşır-ı erba'adan cem' idüp tezyîn kılup müşerref eylemiş ve (4) bātınını kemâl-i ma'rifet ile müzeyyen itmiş ve di-mâġı 'âli-i a'lâ maḳâmında koyup (5) cevâhir-i 'akliyyeyi aḡa musallaṭ eyledi imdi zâhir a'zânun biri başdur (6) anı kemükden yaratdı tâ kim başun terkîbini şaklaya ve illâ başı dört nesneye (7) maḥal kıldı anun birisi aġızdur ġidâ için ve içinde diş yaratdı degirmen gibi (8) her ta'âmı öġütmek için ve dili yaratdı söylemek için ve dil altında

(x) Kur'an; Hicr (15), 26. ayet

iki tamar (9) yarattı şalyārıla gıdāyı yutmağa gevez olmak için ve boğaz içinde iki delik (10) yarattı birin ağdiye ve birin eşribe için ve birin nefes alup virmek için (11) ve ağızda iki tudağ yarattı söylemeğe kolay olup dişler kemügin (12) örtmek için ikincisi burundur rāyiha alup ve nefes alup virmek için (13) hem aña iki yol eyledi biri dimağa ve biri boğaza gider ve dimağda bir lezzet (14) kodı kim cemī'-i telezzüzāt-ı et'ime ve eşribe hāşıl olur üçüncisi kulakdur (15) mengene gibi burma burma itdi tā ki şadā dimağa geç vara fıl-hāl (16) işidilmek ile helāk olmasun için dördüncisi gözdür hağ ta'ālā (17) beden-i insānda gözden latīf nesne yaratmadı ve göz için başda iki

11b.

(1) delük halk itdi gözi āfetden emīn olsun için ve gözi iki (2) yarattı tā kim birine āfet irerse biri selāmet ola ve gözi yedi kat (3) yarattı evvel kātına tabaka-i şulbiyye dirler ikinci kātına ruṭubiyye-i zücāciyye (4) dirler ādemün yüzi içinde görünür āyine gibüdür üçüncü kātına celdiyye (5) dirler ol zücāciyyeyi kaplamışdur dördüncü kātına 'ankübūtiyye dirler (6) besinci kātına ruṭūbiyye-i bayziyye dirler altıncı kātına tabaka-i karniyye dirler (7) yedinci kātına tabaka-i mülteḥime dirler gāyet ağdur ve dimāğun sağ yanında (8) sol göze bir mücevvef siğir gider ve sol yanında sağ göze bir siğir gider (9) iki kaş arasında buluşur gözün her kağısına kim bir āfet irse anuğ (10) nūrı dahi ol bir gözine gider pes nūr dimāğdan g ze ol siğirler içinde (11) irişür beden-i insānda bu iki siğirden gayrı mücevvef siğir yokdur ammā hağ ta'ālā (12) dimāğı üç bölük kıldı ve aralarında şoğan zārı gibi perde çekdi (13) biri alnından yağadur göze nūr virür ve biri depenüñ ortasındadır ol

(14) ma'den-i 'aqlıdır ve biri enşeden yağadur ol a'zâdaki
 sinjirlere kuvvet virür (15) ammâ bilgil ki haq ta'alâ âdem
 oğlânını üç yüz on sekiz pâre gemükden (16) yaratdı ve cüm-
 le tamarlar dört yüz kırk dördür ve dağı eller yaratdı (17)
 menfa'atlu nesnelere tutup yapışmak için ve ayaklar yaratdı
 turmak için

12a.

(1) ve şekli ve sûret ve cemâl ve kemâl virüp mükemmel eyle-
 miş (x) (2) فَتَبَارَكَ اللَّهُ أَحْسَنُ (2) zihî şâni' ki şan'atında kuşuru
 yok altıncı bâb (3) bu bâbda damâyır-ı insânı bildürelüm im-
 di bilgil ki ademün şüretine nazâr itdügün (4) gibi 'anâsı-
 ruñ kangısına mensûbdur bilmek gerekdür imdi demevî âdemün
 (5) 'alâmeti oldur ki yüzi kızıl ola ve boynı tamarları to-
 lu ve şalyârı tatlu (6) ve faşd u hacâmat yirleri gicige
 ve bedeni hammâmdan çıkmış adem gibi kızgın (7) ola ve eger
 bedeninde na-hoşlık veyâ hummâ gibi nesnelere 'ariz olursa
 (8) şovuk havâdan hağz ider ola ve bevli rengi al ola ammâ
 şafrâvî ademün (9) benzi sarı ve ağzı acı ve kuru ve şusuz-
 luk gâlib ola gözleri şudan (10) gitmeye ve tamarları tiz
 tiz ata ve hummâ zahmetleri 'ariz olsa evvel ditrede (11)
 sonra kızdura ve bevli rengi sarı ola ve ba'dehu balgamî
 ademün 'alâmeti (12) oldur ki benzi ak ola ve tamarları ahes-
 te hareket ide ve kâhil ola (13) ve hoş olmasa çok uyuya ve
 bedeni ak ve güzleri gök ola ve bevli rengi (14) ak ola ve
 dağı sevdâyî ademün 'alâmeti oldur ki levni tonuk ve benzi
 (15) şoluk ve bedeni karanturak ola ve dâyimâ tefekkürde
 ola ve dâyimâgâmgin (16) ve guşşalu ola ve ammâ pîrlik zamā-
 nında sevdâsı gâlib ola hem güz faşlında (17) ziyâde ola ve
 bevli rengi kara ola ammâ bu dört cevher ki vardur

(x) Kur'an; Mü'minün (23), 14. ayet

12b.

(1) beden-i insān bunlar ile kayımdür ve herbirisi bir faş-
 luğ mizācın tutar nitekim (2) bir yıl dört faşldur kan evvel
 bahāra ve şafrā yay faşlına ve sevdā güz (3) faşlına ve bal-
 ğam kış faşlına mahşuşdur ve adem 'āmri dahı dört faşldur
 (4) evvel faşlına sinnü'l-nümüv dirler yigirmi beşe varınca
 bedeni ve kuvveti ve hüsni (5) artar bunda harāret ve ruṭū-
 bet ziyāde olur ikinci sinnü'l-vuḳūfdur bu maḥalda (6) kemā-
 lin bulur ne artar ve ne eksilür bu sinnüḡ intihāsı kırkdur
 bunda harāret (7) ve yubüset ğālib olur üçinci sinnü'l-kuhū-
 liyyedür zīrā kırğıllık 'āleimidür (8) bu sinde adem girüye
 döner bu sinde burüdet ve yubüset ğālib olur ve (9) bunun
 hükmi altmış beşüḡ yakınına dekdür ve 'ömrüḡ dördünci faşlı
 sinnü' (10) ş-şüyühadur ya'ni pīrlık ve ne-çerlik zamānidür
 ve bu sinde nokşānuḡ eserleri (11) zāhir ve āşikāre olur ni-
 tekim kış faşlıdır ve bu sinde burüdet ve hem ğarīb ruṭūbet
 (12) peydā olur ve bu sinnüḡ intihāsı 'ömrüḡ ahirine deġin-
 dür ammā sezüz olmak (13) et cihetinde ise harāret ve ruṭū-
 bet ğālib olur ve illā ariḳlıkda beḡzi (14) kızğıltım ise
 harāret ve yubüset ğālib olur ve eger beḡzi aḳ olursa (15)
 burüdet ve yubüset ğālib olur ammā erkek ile dişi mābeynin-
 de fark budur ki (16) erkegüḡ harāreti ve yubüseti ğālibdür
 ve dişinüḡ burüdeti artuḡ olur (17) bu ahvāalde taşarruf-ı
 'akliyye lāzımdur vāllahu alem yedinci bāb bu bābda tabāyı'-ı

13a.

(1) nabzı bildürelüm ya'ni nabz şerāyin tamarlarınınuḡ kabzı
 ve baştı hareketinüḡ 'alāmeti (2) budur ve bunun hareketi
 canuḡ ve cismüḡ sıhḫatı 'alāmetidür ve sol nefes ki (3) alır
 virürsin ruḡuḡ fuḡülātı anuḡla def' olunır imdi bu hareket
 (4) on nev' olur ammā yedi kısmdur birisi tavīl ikinci kaşīr

üçüncü mu'tedil (5) dördüncü āriẓ beşinci i'tidāl ile tar olmak altıncı müşevvak ya'ni yakmak (6) yedinci yapışmaktır ammā kitāb-ı kânūnda yigirmi yedi kısım buyurmuşdur tafşil (7) lâzım degül bu beyān kifāyet ider zīrā ol tafşil bu yedide bulunur ammā (8) tamaruñ hareketi üç kışmdur biri katı zarbdur ve biri yumşakdur ve biri (9) mutavassıtdur ammā ol zamān kim görürsin yā seri'dür veyā baṭī ya'ni geç (10) ve yā mutavassıtdur ya'ni şalīb veya yumşak veyā ortadur ve biri sükündür (11) ve bunun 'alāmeti biribiri ardınca atar biraz tırur yine atar dāvimā böyledür (12) ve illā bu gelişlerüñ herbiri bir dürlüdür ve birisi dahı issi veyā sovuğ ve yā mu'tedil (13) olur ve biri dahı tamaruñ hareketi berāber olmaktadır veyā muhtelif olmaktadır ve birinüñ (14) dahı nizāmı yokdur hareketi muhtelifdür her zamānda nizām bulmaz ve birinüñ dahı (15) 'alāyimi muhtelif ve muntazım veyā gayrīdür onuncusu evzān üzerinedür bu dahı (16) yā mu'tedil yā muşlihdür veyā gayri muşlihdür ammā bunun cinsi üçdür yigidüñ (17) ve oğlanuñ ve pīrlereñ nabzinuñ hareketi vaqt olur ki bunlaruñ gendü

13b.

(1) zamānınınuñ hareketi tağyīr olur birbirine benzemez hareketi مخرج hāric olur (2) imdi dilerseñ nabza duhül idesin 'alīlün sağ yanına oturup (3) nabza el urasin eger tamar senden yana varup gelürse 'alāmeti şihhatdur (4) 'alīl gerekse bir hāldan bir hāla varsın hastaya nesne yokdur ya'ni nesne (5) olmaz ve eger senden yağa dahı gelüp gitmese hāmdur bir kaç şabr idüp mu'tedil (6) gıdālar ve laṭif eşribeler ki mizāca muvāfık ola isti'māl itdüreler ve eger senüñ (7) karşıña gidüp gelmezse āllahu a'lem hastaya 'alāmet-i mevtdür ve eger ele zarbıla (8) tokunsa hasta iztırābda cān

'alāmetindedür eger bir kerre tōkīnup bir zamān (9) tursa
 'alāmet-i helākdür ve eger nabz̄ tamarın başduqda altından
 ya'ni (10) içine atarsa helāk 'alāmetidür ve eger 'alīlūg
 gāh alınından yağa ve gāh (11) gevdesinden yağa atarsa 'alā-
 met-i helākdür ve eger elde tamar ditrerse hareketi (12) yo-
 ğısa yürek za'īfdür buña bādeviyyetü'l-ķalbiyye gerekdür
 ya'ni şol şarāblar ki (13) ve ğidālar ki yürece kuvvet vire
 ol eşribe ve ğidāları ve mā'cūnları ve şarābları (14) bāb-
 larında yazavuz ve eger nabzūg hareketi şihhat 'alāmetin
 gösterüp hasta (15) iztīrābda olsa kārūresin görüp aña göre
 'ilāc idesin āllahū a'lem (16) sekizinci bāb bu bābda kārū-
 reyī bildürelüm hasta demevīmidür veyā (17) balġamī midür ve-
 yā şafrāvīmūdür veyā sevdāyīmidür ve zaḥmeti nedür ve mu'āle-
 cesi

14a.

(1) ne ile olmak gerekdür tamām iz'ān idüp aña göre cevāb vi-
 resin (2) imdi bunu bilgil ki kārūrenūg beş dürlü tabi'ātı
 vardır biri şarıllık (3) ve biri kızılılık ve biri yeşillik ve
 biri karalık ve biri aklıkdur ammā şarı bevlūg (4) altı mer-
 tebesi vardır biri tibni ya'nī şaman şuyınūg rengine benzer
 ve biri al (5) ve biri nārenci ve biri nārīdür ya'ni ateş
 rengine benzer ve biri za'ferānīdür (6) bunların herbirisi
 merātib i'tibārınca nisbetine göre ḥarāretūg ziyādesine (7)
 delālet ider ammā kızıl bevlūg dört mertebesi vardır biri
 aşhab ya'ni (8) koyu al kanūg az ğalebe itdūgine delālet ider
 ve biri verdīdür ya'ni gül (9) rengine benzer ve biri aḥmer
 kanı ya'ni ğāyetde kızıl ve biri aḥmer-i aḳtem ya'ni (10)ko-
 yu kızıl ve bunların herbirisi merātib i'tibārınca kanūg zi-
 yādesine delālet (11) ider ammā yeşil bevlūg beş mertebesi
 vardır biri fısdıķīdūr burūdete (12) delālet ider ve biri
 asmānīdūr ve biri nīlī ya'ni çivīd rengine benzer ve (13)

herbirisi merâtib i'tibârınca burûdetün ziyâdetine delâlet ider ve birisi (14) gerânî ya'ni kene rengine benzeyen bu hıltuñ zivâde göyünmişliğine delâlet (15) ider ammâ kara bevlüñ beş mertebesi vardır birisi karadur ammâ şarılığa (16) meyl ider bu şafrâdan düşmiş sevdânun galebesine delâlet ider ve birisi (17) karadur lîkin yeşillige meyl ider bu şırf sevdâya delâlet ider ve birisi

14b.

(1) karadur lîkin aklığa meyl ider bu balğama dönmiş sevdâ galebesine delâlet (2) ider ak bevl şovukluğıla hâmlığa ve balğama delâlet ider ammâ bevlüñ kıvâmı (3) üç kısımdur biri rakîk biri galîz ve biri mu'tedil lîkin rakîk hâmluğa (4) pişmemişliğe delâlet ider yâ süddelere delâlet ider veyâ bögrek za'îfligine (5) veyâ çok şu içmekliğe veyâ burûdete veyâ yubüsete veyâ hüd mādde şu yollarında (6) munşarif olduğına delâlet ider ammâ bevlüñ galîzi nüzcün ziyâdesine delâlet (7) ider lîkin bevlüñ i'tidâli müstahakkında pişmekliğine delâlet ider ammâ bevlüñ (8) rāyihası dört kısımdur birisi kalîlü'r-rāyiha ya'ni nüzce yaklığına veyâ mizâc (9) şovukluğına veyâ harâret-i garîziyyenün za'fına delîldür ve birisi hulvu'r-rāyiha (10) ya'ni kōhusı tatludur kan galebesine delâlet ider ve birisi hâmizü'r-rāyiha (11) ya'ni kōhusı ekşidür cevheri şovuk olan halıtlara delîldür ve üzerine harâret-i (12) 'arîzî müstevlî olmuşdur ve ol cevheri şovuk olan hıltları kefenlendürmüşdür (13) ve birisi metnü'r-rāyiha ya'ni kōhusı yir kōhar ol şuna delîldür ki ahlâtda (14) 'ufûnet vardır veyâ bevl yolunda baş belirmişdür ammâ bevl bulanğına (15) sebep budur ki şu yolında bir yâbis sakîl tağılur yıl ile bile ammâ tırılığı (16) bunun hilâfındadır lîkin tırulılığıla bulanıklık arasında mu'tedil olan hüd (17)

ma'lūmdur ki bögrün̄ za'fina veyā taḥlīl çokluđına veyā mādde bir ṭarafā daḥı müteveccih

15a.

(1) olmış ola amma bevlün̄ çokluğı beden sızduğına veyā bedende çok fuşul (2) var ıduğına delālet ider pes ṭabī'at anı def' ider ve mu'tedil ikisünün̄ (3) arasında meyānedür ve hem köpügi bile delīldür ammā rusūb didüğü bevlün̄ (4) şol ğalīz cevheridür şudan olur ğāh yokaıuya kalkar ğāh bevlün̄ dibine (5) çöker ammā rusūbuğ ṭabī'isi oldur ki aq̄ ola hem rāseb ola ya'ni bevlün̄ (6) dibine çökmüş ola ve hem eczāları muttaşıl ola ve hem laṭīf ola ḥatta çalkaduk̄da (7) kārūre dibinde yayıla ve kārūrenün̄ dibine deĝin tīzcek çöker ola ammā (8) ak̄duk̄dan sonra kıızıl yegdür ve kıızıldan sonra şaru yegdür ammā rusūbuğ ğayr-ı tabī'isi (9) on iki kısmdur birine ḥarātī dirler bu şol şızındıya beşzer bu nev' şaḥīfeler (10) olur bu meşāne şayru olduğına delālet ider ve bir nev' etlü kıızıllu olur (11) bu bögrün̄ şayru olduğına delālet ider ve bir nev' karamturak̄ şaḥīfeler olur bu (12) a'zā-i aşlıyye şayru olduğına delīldür ya'ni ṭamarlar gibi ve siğirler gibi ve ğayrısı gibi (13) ve bir nev' kiçirek ve deĝirmi kıızıl pāreler olur levnde burçağa beşzer ve bu bağruğ (14) ba'zı eczālarında ihtirāk olduğına delālet ider ve birisine dişisni (15) dirler bunun 'alāmeti yormaya beşzer ve levni köpüğe beşzer bu meşānede uyuz (16) olduğına delālet ider ve birisine daḥı dişisni dirler levni kıızıl dirincük (17) levnine beşzer bu kan göyündüĝine ve hem a'zā eridüĝine delālet ider ve hem

15b.

(1) meşānede uyuz olduđına delālet ider ve birkısmına daḥı laḥmī (2) dirler levnde burçađa beşzer et pāreleri gibi olur bu a'zāda (3) zūbān ya'ni erimeklige delālet ider ve bir kısmına dīmī dirler bu daḥı (4) zūbāna delīldür ve birine middī

dirler iriñlü bevlür bu dañı bevl (5) yollarında baş deşil-
düğine delâlet ider ve birisine mahâti dirler bu (6) şol sü-
müğe beñzer ğalîz hılta delâlet ider ve bir kısmına sı'ri (7)
dirler sebeb-i ruṭubetdür til til mu'tedil olur ve bir kısmı-
na hamîri dirler (8) bu şol şuda ıñlanmıñ hamîr pârelerine
beñzer bu ma'idenüñ za'ifligine (9) delâlet ider ve birine
remlî dirler kuma beñzer bu şol şu yolunda taş (10) bağlan-
duğına delâlet ider ve bir kısmına ramâdi dirler rengi kül
gibi olur (11) balğama ve iriñe delâlet ider kim çok eğlen-
mekden tağvîr olmışdur ve bir kısmına (12) 'alaķi dirler uyuş-
mıñ kan pâreleridür ki sülüge beñzer ve bir kısmına dañı (13)
demevi dirler bevlî kan rengi gibidür kanuñ ğalebesine delâ-
let ider (14) eger bevl ile karışık ise bağruñ za'fına delâ-
let ider ve eger kanı karışık (15) degül ise bevl yolında baş
var idüğüne delâlet ider ammâ bevlüñ (16) rusûbı ya'ni ğalîzi
mekân i'tibarınca üç kışmdur birisine ğamâm (17) dirler bu-
luda beñzer kârürendüñ yüzünde olur bu pişmek azluğına

16a.

(1) ve bevlüñ çokluğına delâlet ider ve birisine müte'allak
dirler kârürendüñ (2) ortasında тұrur bu nüzcüñ ve yilüñ ta-
vaşşuṭına delâlet ider ve birisine (3) rāsib dirler ya'ni
çökmiş ya'ni kârüre dibine çökmiş olur pes ṭabî'isinde (4)
nüzcüñ temamlığına delâlet ider ve ğayr-ı tabî'isinde para-
mazdur kârüre beyânında (5) bu kadar söz kâfidür tokuzıncı
bâb ammâ bu bâbda başa 'arîz olan 'illetleri (6) ve mu'âle-
cesin beyân idelüm cümleden biri mâlihülyâdur kim dimâğa mür-
tefi' (7) olur mañen sevdâ-yı hılṭ dimek olur bu 'illet iki
nev' olur biri şafrâ (8) veya kanuñ issi halṭı ğöyündüğinden
olur ve bir nev' balğam veyâ sevdâ ğöyündüğinden (9) olur şo-
vuķ hılṭ olur bu 'illet bir sevdâvi buğaridur kim dimâğa

mürtefi' (10) olur dimāği karardur pes dimāğ karanlık içinde kalur nitekim şāfi havāya (11) tuman çöker ana 'ilāc budur ki tavuk yağını dört beş kerre ısıcaqla (12) başa dürteler mālihūlyā ve sevdāya def' ide bi-iznillahi ta'ālā (13) diger mālihūlyā ve sevdā def'ine karanfili yumşak döğüp şuya ısla- da (14) tā kim kuvveti şuya çıka tā anı şıkup şuyına şeker katup şerbet idüp (15) içeler diger mālihūlyā def'ine muğlā- bila şerbet lāzımdur diger mālihūlyā (16) galebe eylese lāji- verdden bir yüzük düzdürüp barmağında götüre diger (17) sev- dādan baş ağrısına eger şovuklığıla ise ana za'ferānı gülā- bila ezüp

16b.

(1) başa süreler diger bir mikdār afyūnı fulūrī gibi yaşşıl- dup depesine (2) yapışdura ağrısı gidince tura diger şandal-ı 'anberi gülābila karışdurup (3) başa dürteler bir gün bir gi- ce turduktan sonra hammāma varup yaykana (4) çok oturmaya çı- ka diger baş ağrısı issi olursa sirke ile gülābı (5) karışdu- rup başa sürerler diger kāfūrī şü ile ezüp başa sürseler (6) issi baş ağrısına nāfi'dür diger baş ağrısı şovukdan oldu ise issi (7) devālar gerekdür issiden oldu ise issi devālar ge- rekdür diger baş ağrısı (8) şafrādan oldu ise kabak yağın sü- reler diger baş ağrısına bu zamād (9) nāfi'dür sezāb ve rāzi- yāne tohumı ayruca dögesin hannā ile yoğurup beze (10) dürte- sin ayaklarına tā topuğına dek dürtesin şifā bula diger (11) baş ağrısına hüdhüdün tacını götürse mücerrebdür diger başı arıdur pāk (12) ider şabra uskuṭurī dört dirhem za'ferān iki dirhem mürrü şāfi bir dirhem (13) ayruca saḥḳ idüp cem' ey- le dahı kerefis şuyı ile nohud mikdārı (14) ḥablar idüp gi- cede bes dānesin yiyüp yatasın diger gelincik çiçeginün (15) şuyın sirke ile karışdurup başa dürteler ağrısın gidere diger

(16) baş ağrısı alından yağa olursa kan galebesindendir 'ilâ-
cı baş tamarından (17) kan alduralar kim aña yâfûc dirler ve-
yâ fasd u hacâmat itdüreler fi'l-hâl

17a.

(1) sâkin ola veyâ afyûnı kôhuladalar ve hem şu ile ezüp bur-
nı delüklerine (2) sürteler ve 'unnâb şarâbı ve 'unnâbı yimek
dahı eyüdü ve mercüme şorbası (3) ve kuru keşnic yimek dahı
nâfi'dür diger baş ağrısı şafvâdan olup baş (4) issi olsa ket-
tân bezini gül yağına ıslayup ağrıyan yire ura sâkin ola (5)
diger baş ağrısı kafâdan yağa olursa balgamîdür sikkengübini
turp suyu (6) ile içüp kuşmak gerekdür sonra turok otı suyun
içüp bakıyyesin kuşa (7) ammâ cehd idüp issi şu içinde oturup
kuşa ammâ ayâric-i faykara birle gârgara (8) iderse derhâl
sâkin ola diger tulun ağrısı lakveden olursa bir avuc (9) ar-
payı şu küpi altına koyasın ıslana sonra ol arpayı sıkup şu-
yından (10) yarım rişil miqdârı alup bir denk vaşak ve bir
denk cāvşir koya dahı nefesile (11) dimâğa çeke nâfi'dür di-
ger yarım baş ağrısına hemân şarımsak döğüp (12) suyun sıkup
burnuna tamzuralar şifâ bula bi-iznillahî ta'âlâ diger bu
'ilâcdan (13) baş ağrısı haşıl olsa başına şovuk şu kovalar
fi'l-hâl sâkin ola diger (14) baş ağrısına ferfiyun yağını
sürseler derhâl sâkin ola diger çok yimekten (15) baş ağrısı-
nı getüren gidâlar fınduk ve hurmâ ve kavun ve tere ve fülful
ve kara (16) zeytün ve za'ferân ve balluğ ve kendene ve kere-
füs ve kebere ve uyhusuzluk (17) ve çok söylemek ve kakımak
ve çağırmak ve taşalanmak diger baş ağrısı

artuḡ nāzile görmeye bi-izni'llahi ta'ālā diger depeyi fulūri kadar tıraş (6) idüp taḥliyūn ḡoya mücerredür faşl kel başuḡ 'illeti bir fāsīd ruḡūbetdür (7) deri altında cem' olur buḡa sa'ḡa dirler bu iki olur biri ḡurı ve biri (8) şulu olur ḡoḡanı ve tuzi saḡḡ idüp sirke ile yoḡurasın daḡı (9) başı tıraş idüp anuḡla muḡkem ovasın birkaç kerre idesin ḡurıdur diger (10) ḡoyun ḡafāsın veya it ḡafāsın yaḡup kül eyle daḡı iki dirhem bu külden ve bir (11) dirhem şebb-i yemeni tamām saḡḡ idüp daḡı kelleyi tıraş idüp yaralarına eke (12) tekrār tıraşda girü eke birde ikide üçde giderür diger oḡulmaz kel başı (13) ~~şevā~~ çeke andan tıraş ide tā ki pāk ola ba'ḡehu ḡaplubaga ḡabını (14) yaḡup kül ide daḡı acı yaḡıla ḡarışdurup başa yaḡı ide elbetde oḡuldur (15) bi-iznillahi ta'ālā diger kel baş için seb ve kükürt yigirmi beser dirhem (16) zībāḡ beş dirhem kömür on iki dirhem acı yaḡıla ḡarışdurup başa (17) uralar mücerredür diger kel başa ḡüherḡile acı yaḡıla başa süreler

16b.

(1) onuncı bāb bu bābda yüzde olan 'illetlerüḡ tedbiri beyānındadır (2) cümleden biri yüz ve eller yarılır bu yā güneşden veya yelden veya şovukdan (3) veyā şovuk şı ile abdest almaḡdan olur 'ilācı anuḡ yüz yaḡıdır ki yüzi (4) yunşadur anuḡ şan'atı budur ki geḡinüḡ böḡrek yaḡını alüp bir tās içinde (5) şovuk şı ile birkaç kerre yuyasın tā şovuk olunca şonra elli dirhem gül (6) şuyı birle isfīdāḡ ḡatasın andan ḡüḡlük ve maşḡaki beşer dirhem ve aşılıbend (7) on dirhem ve misk iki ḡekirdek ḡoyup tekrār ezesin tā bu eczā muḡarrā olunca (8) andan şonra böḡrek yaḡını ḡatasın girü ezesin ḡattā muḡarrā ola daḡı bir ḡalaylı (9) ḡaba on dirhem kāfūri bal mumı ve yigirmi beş dirhem şīr-rūḡan ḡatup (10) ḡaynada tā köpük

olunca çalkayasının gâyet maqbûldur diger yüzde olan (11) 'illetüñ biri dahı çığıtdur eger dārçīri saḥk idüp bala karışdurup yüze (12) dürteler giderür diger acı badam yağı çığıdı giderür birkaç kerre ideler (13) diger çığıdı olan yüze peynir şuyunu birkaç kerre süreler giderür (14) diger za'ferānıla nisāştayı ezüp yüze sürseler çığıdı yüzden (15) giderür diger yüzde kim sa'fe ola ya'ni ufacuḥ başcuḡazlar belüre (16) 'ilācı budur ki fīḡal tamarından kan alalar andan kulaklarında ya'ni kulak (17) ardında tamardan ve başuḡ ba'zı aşikāre tamarlarından ve 'irku'l-enfden

19a.

(1) kan alup enseden hacāmat itmek gerekdür sonra müşhil virüp perhīz (2) itdüreler ve biri dahı yā düšnāmdur bu yābis tuzlu balḡamdan olur veyā (3) balḡamıla kanuḡ ruḡūbetinden olur aḡa dahı ol beyān itdügüm 'ilācıla tedbir (4) idesin ammā bir mücerreb kim görülmüşdür bir pāre bezi ḡayz kanına bulaşdurup (5) kuruda dahı rengini taḡyīr idüp ve birisin yüzüne niḡab idüp bağlana (6) bi-iznillahi ta'ālā şifā bulalar faşl ammā saç şakal ve kaş kirpük dökülmek (7) ol kılları şuvadān ruḡūbete fesād irişür ol sebebden kıllar dökülür (8) nitekin şūr yirlerde ot bitmez ammā bu rence dāü's-sa'leb^(x) dirler ve illā ruḡūbeti (9) fesādı dāü'l-ḡayyeden ziyāde olur bu iki derdüḡ mābeyninde fark budur ki (10) dāü's-sa'lebde kıllar dökülür ammā dāü'l-ḡayyede deri bilece ḡovar imdi bu (11) 'illet olan yire nazar ḡılup aḡa göre 'ilāc oluna ve illā müşhilātdān ḡaflet (12) olınmaya ammā bu fesād yā kan göyündüḡinden veyā şaf-rā veyā balḡam veyā sevdānuḡ (13) göyündüḡinden olur bu 'illete ma'cūn-ı levzī gâyet nāfi'dür anı müşhilāt (14) bābindā yazaruz ḡabb-ı zibākdān dahı ḡāfil olmayasın diger bir kişinüḡ

(x) Yanlışlıkla darü's-sa'lek olarak yazılmıştır

saçından (15) veyâ şakalından yir yir fulürî gibi kıl dökülse yiri beyâz kalsa ol yiri (16) ufacuk dutup hacâmat ide dağı tüzıla şarımşağı sahk idüp süreler kılları (17) girü bite bi-iznillahî ta'âlâ diger bir kişinüñ saçı veyâ şakalı dökülse veyâ genç

19b.

(1) oğlan şakalum tîz bitsün dise finduğı muhkem dögeler hat-tâ yağ gibi ola (2) dağı şakal yirine süre birkaç kerre itme-gile murâd hâşıl olur diger paça (3) yağı saç uzadur dâyimâ süreler diger kıl bitmesün dirlerse yüzde (4) veyâ koltukda veyâ kasıkda alasin incir südi ve karınca yumurdası ve deniz (5) köpüğü ve turunç suyu cümle berâber idüp bir mikdar afyün katup birkaç kerre (6) kıl biten yire süreler ayruk bitmeye vallahu ta'âlâ a'lâm on birinci bāb (7) bu bābda buruna 'arîz olan 'illetleri ve 'ilâcları bildürelüm eger burun (8) içinde baş bart olursa burun ucundan kan alduralar kan burun (9) ka-nı turmasa başuñ imiği üzerine tıraş idüp esrârîla sirkeyi karışdurup (10) uralar fi'l-hāl turgura diger öküzüñ boynuzın yakup kül idüp (11) kanı turmayan buruna kemiş içinden üfüre-ler sâkin ola diger deve (12) kığını yumşadup kanı durmayan buruna tolduralar kan sâkin ola (13) diger buzundan şarı şu tamlasa göz bıçarı içinde iki tamar olur (14) anlara sâkü'l-'ayn dirlen andan kan alsalar ol şu akmaz ola diger burun (15) rayiha almaz olsa yâ mankafa ^(x) yâ tutgun olsa şevnîzi dögüp şu ile (16) işladup bir mikdâr turduktan sonra şuyını sıkup alup buruna şöyle (17) tamzuralar ki genzine gide bir iki kerre ideler veyâ şevnîzi zeyt yağıla

(x) Yanlış yazılmıştır

20a.

(1) hal idüp ol yağı tamzuralar hem dumağı 'illetin def' ider mücerrebdür diger (2) burun dümāgiden dutulsa hammāma varup başa issi şuyı ol kadar (3) dōke ki baş şuyun ıssıcağın tuya ve eger başı issi sevmezse fütāyı (4) şovuk şu ile ıslayup başına şara fūta ışındukça tekrār ide fi'l-hāl (5) dümāgī def' ola bu şovuk 'ilācı şol başı şovuk şu ile yumāğa (6) mu'tād olan kimesneler içündür on ikinci bāb bu bābda kulāğa 'ariz (7) olan 'illettler beyānındadır evvelā kulak şağır olmak nāziledendür veyā şu gidüp (8) yolu bağlanmaqđandur veyā yıl gidüp tutulmaqđandur eger kulak ışıtmaz olsa (9) bir baş şarımşağı kabuğıla dōgüp bir koyun ödi ve bir kaşık sirke ve dört (10) beş kaşık şāfī şu bu cümleyi bir çölmege koyup kaynadasın tā ki şu gide (11) sirke ve öd kala dahı çıkarup hiltını giderüp şāfī kalanı şaklayup (12) şol şağır olan kulāğa ısıcakla üç dört tamlā tamzurup bir miqdār (13) yata bir kaç kerre ide yigirmi otuz yıllığa açar bi-iznillahi ta'ālā diger kulāğın (14) gürüldüsine ve çınladuğına ve şağırlığun def'ine sirkenün gāyet eyüsin (15) bir ibrikā boğazına dek koyup ağızını hamirile tutup emzügi açuk kalup (16) dahı ateşe koyup kaynada dahı alup kulāğını emzükden gelen buğa tuta (17) tā sirke şovuyınca açılmasa girü ateşe koyup evvelki gibi ide birkaç kez ide

20b.

(1)hattā açıla gāyet mücerrebdür diger kulakdan cerāhat akarsa gāyet şarp sirkeyi (2) ışdup kulak duyar duymaz idüp kulāğa tamzura kurdın kıra akmaz (3) ola diger kulak ağırsına teke ödi ile öküz ödin karışdurup (4) kulāğa tamzuralar hōş ola diger bir kişinün kulāğı ağırsa hattā ışıtmaz (5) olsa kedininün ödinden bir mişkāl kulāğa tamzursalar hōş ola ışidür (5)

ola diger eger bir kişi işitmez olsa bir dirhem baykuş kanını kulaĝa (7) amzursalar işidür ola bi-iznillahi ta'ālā diger kulak gürüldüsine (8) eyü afyünī südile ezüp kulaĝa amzurlar fi'l-hāl hōŝ ola diger (9) işitmeyen kulaĝa turp yaĝın amzurmak eyüdü on üçünci bāb (10) bu bābda aĝıza ve boĝaza müte'allik 'illetlerüñ mu'alecesi beyānındadır evvelā (11) udaĝda yalama ve yarık olsa ve aĝız içinde yaralar olsa ki ana (12) aĝız aĝrısı dirler mücerreb devā oldur ki bir miqdār ŝebi iki bölük eyle (13) niŝfını yak girü havānda cem' eyle ve bunlarüñ niŝfı kadar uz bilece koyup (14) muhkem saĝk idüp ve rengini taĝyir idecek kadar zerdeav bilece saĝk (15) oluna hāzır kıl deminde iki barmaĝ arasından aĝıza alup yumurda piŝimi (16) miqdārı duta andan tüküre günde bir kerre ide iki üç kerre itmegile (17) yaraları bitürür gendü mücerrebündür ve her zamānda iŝledüĝüm 'ameldür ammā

21a.

(1) oĝlancuklara bal ile arıŝdurup barmaĝıla aĝzına sürteler ve hem oĝlancuklara (2) abāŝir nāfi'dür diger aĝız koĝusına turun abı ve opalak ve sünbül-i nāfi' (3)ve dārin ve ā-üle ve aranfil ve muŝtaki birer dirhem hep berāber ve bir denk misk (4) gülābıla ezeler beş dirhem zamĝ-ı 'arabī anuñla iŝladalar ve mezkür eczāyı başka (5) başka döĝüp daĝı cem' ide yaşı yaşı menkür gibi urŝalar idüp gice (6) yatıcak bir dānesin tamām ezilince aĝızda duta ezildüke yudalar gāyet (7) latif ve mücerrebdür eger zamĝ katmayup şekerle saĝk idüp dişler dibine düрте (8) daĝı bir miqdār aĝızda duta ve aĝız ŝulanduka yudalar diger aĝız koĝusına (9) terhün eynemek eyüdü ve böğürtlen yapraĝı eynemek aĝız koĝusın giderür diger (10) turpı bal ile pişürüp yise aĝız koĝusın giderür ve kerefüz eynemek aĝız koĝusın giderür ve opalak aĝız rāyihasın giderür diger aĝız koĝusına

(12) biraz kara kuru üzüm ala dağı mersin yaprağı ile döge yuvalaklar eyleye (13) dağı irte ve gice üçer yuvalak yuda nāfi'dür diger boğaza nāzile ile (14) dilcik inse dār-ı fül-fül döğüp baş barmağıla başalar dilcik yoğaru kalka (15) diger dilcik inse ısırğan dikenin şı ile muğarrā kaynada dağı ol (16) şı ile mercüme aşı pişürüp yidürelər diger boğaz içinde delikler olsa (17) güyegüotı ve maştaki berāber döğüp māsra delüğinden boğaza üfürelər

21b.

(1) birkaç kerre ideler bitürür mücerrebdür diger boğaza sü-lük gitse şarp sirke (2) ile ğargara ideler birkaç kerre ideler düşe gide diger bir yire ki sü-lük (3) yapışup düşme söyünme-dük kireç ekeler düşe gide on dördünci bāb (4) bu bāb diş 'il-letlerin ve anuñ mu'ālecesin bildürür diş ağrısına bir mücer-rebdür ki (5) hiç mişli yokdur p̄rüm gösterdüğü otlardandır bir an içinde amān virmeyüp (6) ağrı(y)an diş ile çeyneyüp tutsa fi'l-hāl ağrısın sākın ide mücerrebdür aña (7) kar çi-çeği dirler ögüm ögüm biter yaşşı yaprağı olur ve aña bir da-ğı çadır (8) çiçeği gibi olur iç yüzi şarıraç olur ve aña bir dağı bağçalarda morı dağı (9) olur ammā ol aqınuñ köki şaçak-lı olur anuñ böyüğü serçe barmaq kadar (10) olur ğeflet olun-maya diger diş ağrısına servi ağacından alup sirke (11) ile pişürseler ağrıyan dişe ursalar hōş ola diger ağrıyan dişe (12) eyü sirke ağzında duta ağrısı sākın ola diger dişler nā-zileden (13) ağrısı hiç çāre bulmasa ğāyet yağlu çirayı ufak doğraya dağı şarp (14) sirke ile bir çölmege kıya ağzını ha-mir ile şıvaya āheste āteşle (15) kaynada dağı anı şabāh aç karnıla ağzında duta taldukda döküp bir dağı (16) ide ve başın aşāğa dutup nāzileyi aqıda üç gün bunu ide artuk nāzile (17) görmeğe diger tavşanuñ ön dişin ağrıyan dişün üstüne kosalar

22a.

(1) sâkin ola diger ölmüş ademün dişini ağrıyan dişün üstüne
 kosalar fi'l- (2) hâl ağrısı sâkin ola diger ağrıyan dişe se-
 zâb yaprağın döğüp kosalar (3) ağrısı sâkin ola diger kurt
 kulağı yaprağın döğüp dişlerine sürseler (4) nâzilesin çeküp
 diş ağrısın gidere diger zergüleyi döğüp avcına bağlaya (5)
 ağrıyan diş solda ise sağ avucuna eger sağda ise şol avucuna
 bağlayalar (6) bir gece tura fi'l-hâl ağrısı sâkin ola diger
 kuru keşnic tohmin döğüp (7) sirke ile kaynadasın dişi ağrı-
 yan kişi ağzına alup maзмаза ide derhâl (8) sâkin ola diger
 ağrıyan dişlere terhün çeynemek eyüdür diger kireç kara (9)
 zernih kalyataşı onar dirhem kalemî jengâr bir dirhem ve iki
 yumurda ağı ile (10) karışdurup kurşlar ide dişler dibine sü-
 reler dişün khusın giderür ve çürük (11) etlerinde taze et
 bitürür ve kanını keser birkaç kerre ideler diger ağrıyan diş
 (12) şovukdan incinürse zencebîl ve 'âkırkarhâ ve mevîzek be-
 râber döğüp dişler dibine (13) süre diger ağzına issi şu ala
 ağrısı ziyâde olursa kişnic ve 'âkır (14) karhâ ve biraz kâ-
 fûr cümleyi sahk idüp 'alîl dişleri dibine süre şifâ bula (15)
 fe-ammâ diş çıkarmak dilesen 'udu'l-kağrı eyü şarp sirkede
 kırk gün (16) ıslada hamîre döner dahı diş üzerine kosa fi'l-
 hâl dişi çeküp ala sırr-ı (17) 'acîbdür diger harbük ki ana
 karaca ot dirler eger çürümüş kök üzerine

22b.

(1) koysalar pâre pâre çeküp ala diger dişi ağartmak dilesen
 şabıyakup (2) dişleri ki kararmış ve şararmış ola ak eyleye
 diger dişler kararsa (3) evvel sirke ile ve sab ile yuya ba'-
 dehu penbe ile tizâb süre fi'l-hâl (4) ağara dühn-i akreb da-
 hı dişleri ağardur diger dişün kurdın düşürmege (5) bir tās su

koya ağızın ol tāsūğ üzerine tuta ba'dehu bir miqdār kor (6)
 üzerine bezerbīh tütüze dütüne dura dişüñ kurdı hep şuya (7)
 döküle diger dişler kanasa tudağ içinde iki tamar vardır aña
 'ırku' (8) . ş-şefeteyn dirler andan kan alsalar diş eti kana-
 duğın ve tudağ yarılduğın (9) ve ağız yöresi baş bart olduğın
 giderür diger dil altında iki tamar (10) vardır aña 'ırku'l-
 lisān dirler andan kan alsalar dil ağırlığın ve ağız içinde
 (11) olan başı ve bartı giderür ve yürek harâretine nâfi'dür
 diger dişüñ 'ilâcı (12) kelpedendendür 'ilâcıla gitmezse
 çekdürmekdür ammâ aşğa çege iki päre (13) kemükdendür şakını
 duta ki çege çıkmaya diger boğaz ağrısına tutı (14) sıkıp şuyı
 ile at necisi ile ezüp gargara ide veyâ ağızda dütüp (15)
 ezüldükçe şuyın yuda diger bir kişinüñ nâzileden boğazına
 mādde inse (16) düñn-i ferfiyünü melhem gibi bez ile üzerin-
 den bağlaya tã kim yumşadup (17) cerâhatı pişüre sonra neşter
 ile dişe veyâ gendü dişile sonra melhem

23a.

(1) ile onulda diger diş çeken kişi enegi karvayup avucına
 ala dahı enegi baş (2) barmağıla üstünden muhkem duta dahı
 kelbeteni diş dibinden hattâ etini aşğa (3) sıyıra kelbete-
 ni dişi tã çege kemüğine ire dahı muhkem duta toğrusına çeke
 (4) ve kelbeten tutan elini dahı hareketlendüre ammâ dişi ka-
 çurmaya uzluk ile tuta (5) diger diş çekmekden çege çıkısa ve-
 yâ düşmekden çıkısa veyâ ayrılısı çege(6) birbirine gelmese ağı-
 zından şular akısa tedbiri evvel 'alilün basını berk tutalar
 (7) dahı karşı iki baş barmağın iki azu dişlerinüñ dibinde
 koya dahı muhkem (8) dişleri aşğa başı vire fi'l-hâl yirine
 vara ammâ alt çege düşmekden (9) veyâ urmağdan ayrılısa aña
 tiz yakı uralar enekden tã şikâkına varınca içerüden (10) ve
 taşradın tahta päreleri ile berk bağlayalar yaşduklarını hōş

kemend (11) ideler on gün çözmeyeler sonra bir yakı dağı ideler on gün dağı tura (12) eger dişlere haṭā geldise çıkaralar berḳ bağlayalar sıhḥat bula bi-iznillahi ta'ālā (13) on beşinci bāb bu bābda göze 'arız olan 'illetleri beyān idelüm (14) bilgil ki beden-i insānda gözden laṭīf nesne olmaz ammā göze kırk dürlü (15) maraz 'arız olur zinhār üstād-ı kāmīl olmayınca olur olmaz nesnelere ile (16) el urmayalar diger ol ki şu inmişdür beş altı ay geçmedin aña 'ilāc oldur ki (17) ferfiyün altı dirhem ve endūz on sekiz dirhem başka başka dögesin dağı

23b.

(1) otuz dirhem eyüce ḥannā ile karışdurup üç yolu bir bölüğüni merāre ile (2) yoğur bir gece tursun dağı 'alīl ṣabāḥ ḥammāma varup muḥkem tırāṣ ola (3) ḥātūnlara saçı üstünden ol yakuyı bez üzerine yakup ısıcaḳ iken başuḡ (4) alnından depesini kaplayur uralar üç günden sonra birin dağı evvelki üslūb (5) üzerine üç bölügin üçer gün yakı ideler bi-iznillāhi göze inen şuyı (6) çeküp ala gözi rüşen ide ammā yıl geçdükden sonra melle muḥtāc olur (7) keḥḥāl-ı kāmīl olmayınca el urmayalar ve ol ki şīr-nāḳdur veyā zağaradur (8) kesdüreler diger bir göze kim aḳdüşe veyā ḥafīf perde çekile bir mücerreb kim (9) hiç mişli yokdur bir ḥafta komaz silüp alur gendü 'amelümdür ḡaflet olunmaya (10) şan'atı budur ki nişādır ve marazī ikisin berāber saḳḳ ide dağı vāleden (11) geçüre andan iki barmaḳ arasinda her ṣabāḥ göze çekeler ekeler ḥazā mücerrebün (12) diger sol göz kim kanı ve yaşı ve gicisi ve zulumātı olsa 'ilācı budur ki (13) marazī on dirhem ve sencebīl bir dirhem bunları bir yirden muḥkem saḳḳ-ı belīḡ idüp (14) göze sürme gibi çeke üç dört kez iderlerse gözi rüşen ide (15) bi-iznillāhi ta'ālā ḡāyet maḳbūldur diger kirpügi bitürür göz ağrısına nāfi'dür

(16) lācüverd ve sürme-i sıfāhānī ve sünbül ve duhām günlük berāber döğüp (17) eleyüp göze isti'māl ideler diger gözün sebelesin ve kapagın uyuzın

24a.

(1) giderür iki dirhem zamgı saman şuyına ısladasın dağı on dirhem (2) şumak ve iki dirhem 'anzurüt cümle cem' idüp şaflar idesin gölgede (3) kurudasın ve karşı şu ile bilegü taşına ezüp göze tamzurular diger (4) gözde kıl biterse üst kapaktan kemiş ile bağlayalar ammā zinhār ol işlerde (5) hāzer idüp üstazdan görmeyince ölçümlük itmeyeler diger kıl biten gözün (6) kılını çeküp yerine şol kene kim ite veyā deveye veyā tavarun budı arasında (7) yapışur anuñ kanını süresin artuk bitmeye diger kirpi ödi ve kunduz (8) hāyāsı berāber yumşak ve gögercin kanı ile yoğurasın ve balık pulı gibi yufkacık (9) kurşalar idesin kurudasın vaqt-ı hācetde ol kurşaların birini tük-rük (10) birle ezesin ve ol çekdügün kılun yerine dürtesin ve yarım sâ'at miqdârı (11) gözi dutasın yummayasın tā kim acıt-maya bu 'illete bundan eyü 'ilāc olmaz (12) ba'dehu kılı çeküp ig ucu ile tağlamak dağı eyüdür ve dağı kıl biten göze (13) hüdhüdün veyā yeşil kurbağanın kanını kılı çeküp yerine tamzurular (14) ayruñ bitmeye dimişler diger göz kim nāzile-den şişüp veyō kan toplup (15) 'akika dönüp gice gündüz iztī-rāb çekse dünyayı görmez olsa (16) karanfıl ve zencebıl ve kara çörek otı ikişer dirhem berāber ayruca saħk idüp (17) cem' eyleye ba'dehu bir kaşık çig bal bilece alup hammāma verra yaykanmadın

24b.

(1) başını karşulayu tıraş idüp ya'ni dikine tıraş idüp alnına destemāl(2) bağlayup balı başına düрте üzerine meshûk eczâyı eküp hammânda döye (3) bildügi kadar otura dağı vavkanup çıka ol şızısı sâkin olup ol gice (4) huzûrıla yata üç güne dek gözünde kan şiş ve ağrı kalmaya mücerrebâtumuzdandır (5) maqbûldur buhârdan tâze ağrıyan göze bu 'ameli idesin zinhâr ot ekme yesin (6) aq düşmekden hazer idesin diger göz ağrısı güneşde yürimekden olursa (7) afyûn sürmek gerek ve hem afyûnı koçulamak eyüdü eger oda karşı oturmağdan (8) olursa şalgamlu ta'am yise veyâ balğam arturur nesneler yimek gerek veyâ kâbilîhelîle (9) sürmek nâfi'dür diger darçini döğüp ele-yüp sürme gibi göze çekeler (10) gözün zulumâtın ve za'fin gidere gözi temiz eyleye diger eger gözün kapağından (11) kan gelse tuluğlarından sülük üşürelere sâkin ide bi-iznillâhi ta'âlâ (12) diger nân^vâhı bal ile karışdurup göze yakı itseler gözün kapağı (13) altındağı kanı gidere göze cilâ vire ve galîz hıltları giderür egir (14) şuyunu göze tamzarsalar zulumâtın giderür ve ol şudan alnına dürteler (15) göze inen şuyı çeke bi-iznillahi ta'âlâ diger zifti yakup gözi (16) anuñ tütünine dutsalar gözi rüşen ide ve hem şu gelmesin men' ide (17) diger böğürtlen şuyın birkaç kez göze tamzursalar göze düşen ağı

25a.

(1) gidere diger kündeş ki ana çoğân dirler mercüme kadarın döğüp benefşe (2) yağına karışdurup burnına tamzursalar şebkörligi gidere diger fakîr (3) pîründen arılduğum zamânda bir kimse altı ay olmış gice görmezmiş geldi (4) devâ taleb itdi yanumda ne benefşe yağı ve ne kündeş bulundı gönlüme (5)

böylece ilhām oldu ki ferfiyūn yağı buğa şıhhat vire ol dem
 kalemtırāş (6) şapı ile anuñ gözüne üç şabāh çekdüm giceyi
 gündüz gibi görür oldu (7) bi-iznillāhi ta'ālā diger her kim
 geçi ödünü göze çekse hergiz göz ağrısın (8) görmeye diger
 eger göze ak düşerse yengeci yaqıp külünü birkaç kez göze (9)
 ekeler şifā bula diger tula kim göz ağrısına fayıde ider şay-
 taracı şuyıla (10) kaynadup ol şu ile hannāyı ezüp başına
 dürtesin bir nice gün tura (11) hattā göz açıla hem baş ağrı-
 sın gidere diger bu bir eczādur kim gözünü (12) kanını ve ya-
 sını ve gicisini keser koyun ödi on dirhem 'araki şābun yigir-
 mi (13) dirhem ve rūgan-ı küncid iki dirhem cümlesin havānda
 döğüp melhem gibi (14) idesin dañı şaf gibi uzunca yuvalayasın
 kurudasın vakt-ı hācetde (15) dil ile yalayup göze çekesin gā-
 yet nāfi'dür diger şumağun şuyunu (16) ağrıyan göze tamzurasın
 ağrısın giderüp göze cilā vire ve karānıñın (17) gidere diger
 bu ma'cūn gözünü buhārın ve zulumatın giderür beş altı günde

25b.

(1) eseri müşāhede olunur çok isti'māl olınmışdur hem buhārı
 başa çıkmāğa (2) komaz ve sancuya tiryakdan tizdür ve kasiq
 yellerin ve bevāşir yellerin ve külunc (3) yellerin def' ider
 tecribe delil-i şıdkdur şan'atı rāziyāne ve zencebıl ve egir
 (4) berāber eyüce sañq idüp üç ağır bal ile ma'cūn idüp
 vakt-ı hācetde (5) şabāhda ve aħşamda birer mişkal yiyeler
 ma'ācin bābında girü yazup gayrı (6) menāfi'in zikr idevüz
 diger tağ geçisünün cigerin pişürüp kara şu inen (7) göze ur-
 salar şifā bula diger ağaç gelinciginün bevnisin sürme idüp
 (8) kara şu inen göze çekseler hōş ola diger bir kedinün ödü-
 ni tamzursalar (9) hōş ola diger ayu ödünü göze çekseler göz
 yaşın turgura diger (10) buhūr-ı meryemi yumşaq döğüp bala
 katup göze çekseler göze inen şuyı (11) kese ve gözünü nürin

ziyāde ide diger bu daḥı maḡbūl yaḡdur ki (12) gözde olan zebeli ve raḡıḡ perdeyi ve ŐiŐi ve eski ve yeni göz aḡrılarının (13) giderür Őan'atı maraḡi en dirhem rāŐıḡ on iki dirhem keller necisi beŐ dirhem (14) ve bir miḡdārca zeyt ve sirke ile evvel ol üçüni saḡḡ idüp ve sirke (15) ile ḡarıŐdura melhem gibi ide Őabāḡda ve aḡŐamda mīl ile göze çeke (16) mücerrebdür diger bu daḥı bir yaḡdur gözün aḡrılarının sākın ider zeyt yaḡı (17) ikiyüz dirhem maraḡi on iki dirhem sirke yüz dirhem cümlesin aliŐdurup

26a.

(1) Őaḡla deminde mildānıla göze çekeler birḡaḡ kez çekeler mücerrebdür diger göz kim (2) baḡarken görmez olsa mersin yapraḡın çeyneyüp üç dōrt kerre 'alīlün (3) gözine oḡ diye gözi aḡıla bi-iznillāhi ta'ālā diger bir kiŐinün gözi (4) yaŐarsa paḡa kemügi yaḡını birḡaḡ kerre süreler diger göze ufacıḡ nesnelere (5) görünse andan ḡuman gibi ḡararup gözi örtse Őeb ve māzi ve ḡara (6) çōrek otı berāber saḡḡ idüp baŐun alnından ḡarafına depeye varınca yaḡı (7) ideler üç gün ḡura mücerrebdür diger göz baḡa ḡururken görmez olsa (8) alnında destemāl baḡlaya daḥı çig bal süre daḥı üstüne elenmiŐ baḡla (9) ununu ana baḡlaya üç gün ḡura nāzileyi çeküp gözi rūŐen eyleye göz aḡrıyup (10) ḡanıla ḡolsa gözün bıḡarı içinde iki ḡamar vardur anlara sākū'l-'ayn dirler (11) anlardan ḡan alsa üç güne ḡalmaz Őıḡḡat bulur diger 'avratlar yüze sürdügi (12) ḡızılca bezi aḡıza alup tükürükle iŐladup daḥı Őarımsaḡ ki bir diŐi bir baŐ (13) olur anı ortasından kesüp ol ḡızılca bezün Őuyunu avucına tükürüp (14) kesdüḡün Őarımsaḡı ki anunla sürüp ḡaŐıl olan Őuyı göze ḡamzuralar (15) gözün aḡnı gidere aḡ gidince ideler mücerrebdür on altıncı

bāb bu bābda (16) bahaḳ ve baraṣ 'illetlerinin mu'ālecesi beyānındadır ammā bahaḳ iki nev' olur biri (17) aḳ bahaḳdur kim fāsīd balḡam deri yüzinde irkilür ve biri ḳara bahaḳdur deri

26b.

(1) yüzinde sevdā irkülür ve bahaḳuḡ 'ilācı budur kim balḡamı ishāl itdüresin (2) ṣan'atı budur ki kâbilîhelîle ile iki dirhem bal ile yoḡura (3) isti'māl ideler bu bir şerbetdür veyāhūd eṭrāfil-i ṣaḡir iki dirhem türbüd bir dirhem (4) ve ṣahm-ı hanḡal bir denk cümlesi bir şerbetdür dört kerre içmek gerek ve balḡam arturur (5) ḡidālardan perhîz itmek gerekdür ve eṭrafîl mülāzimet ideler andan sonra şayṡaracı (6) veyā kıızıl boyayı döḡüp sirke ile dürtmek gerekdür diger bir ṡilā kim bahaḳı (7) giderür ṣan'atı budur şayṡarac ve turp toḡumu ve kıızıl boya ve kündüs ve hardal (8) berāber her birin saḡḳ idüp ṣarp sirke ile ḳarıṣdurasın ve güneşe ḳarṣu (9) dürtesin diger ḳara bahaḳ 'ilācı eftîmün maṡbūhın birkaç kez içüresin (10) sonra bu ma'cūna mülāzemet idesin ṣan'atı budur kâbilîhelîle ve ḳara helîle (11) ve eftîmün bu otları muḡkem döḡesin her gün kıızıl üzümle yoḡurasın ve her gün (12) birer cevz ḳadar viresin ve sevdā arturur nesnelerden perhîz ide ve ḡidāsını (13) talṡîf idüp ḡammāma mülāzimet ide çok terlemek gerekdür ve aḳ bahaḳuḡ ṡilālarından (14) ideler veyā bu ṡilayı idesin ṣan'atı budur şayṡarac ya'nî zergüle ve kıızıl boya (15) otuz dirhem ve mürdeseng ve zāc beşer dirhem bunları döḡüp sirke ile yoḡurup (16) dürtesin ammā ol sirke de demür ḳızdurup şovuklamış gerek ḡattā rengi (17) ḳarara andan ḳarıṣdurasın sonra ṡila idesin diger baraṣıla aḳ bahaḳuḡ

27a.

(1) m̄abeyninde fark budur ki aḳ bahak̄ iḡen katı aḳ olmaz ve baras̄ ḡāyet aḳ olur ve aḳ (2) bahak̄da tenūḡ kılı aḳ olmaz ve bahak̄da tenūḡ kılı aḡarur zīrā bahak̄ derinūḡ yüzinde ve baras̄(3)de- rinūḡ ardında bile kaplar ve aḳ bahak̄un aḡlı balḡamdan olur perhiz itmeyüp tīmārına (4) muḡayyed olmasa varduḡça artar baras̄a döner pes baras̄un mu'ālecesinde tefāvüt itmek (5) ge- rek diger baras̄un 'ilācı budur ki evvel emirde be-cid kuḡdu- rasın andan sonra (6) aḡtamtahkutıla ishāl itdüresin ḡan'atı budur kene toḡmınun yaḡı ile bile yāḡud (7) ayāricli 'ādīle ol ḡabbun ḡıfatı budur aḳ türbūd iki dirhem ḡabr-ı isḡutūrī (8) bir dirhem ve ḡabbū'n-niyel ya'ni aḳ çivid toḡmı bir dirhem ḡahm-i ḡanzal buḡuḡ dirhem mahmūde (9) üç çekirdek yumuḡaḡ dögesin ḡu ile yoḡurup ḡablar idesin ve ḡülcede kuru- dasın (10) ḡibrebetī iki dirhem andan sonra bu ma'cūnı ḡünde iki dirhem viresin ḡan'atı budur (11) egir ve fūlfūl ve kara helīle ve çam ḡakızınun 'aḡidesi ve ḡünlük ve zerāvend (12) ve ḡabbū'l-ḡār cümle berāber ve bal ile ma'cūn idüp isti'māl idesin ve üstünden (13) bu 'ilācı idesin kār taḡı ḡavḡarac ve zernih̄ ve kireç berāber oḡlan sidüḡi ile (14) yā sirke ile yoḡurasın ve dört ḡün ḡüneḡde ḡoyasın sirkesi eksildüḡçe yi- türesin (15) andan 'alīli sidük ile veyā sirke ile yuyasın daḡı bu otı dūrtesin (16) ve ta'āmlardan ḡārr ve yābis nes- neler yidüresin diger baras̄a ve bahak̄a līmūn ḡuyın (17) et- mek içi ile iḡladup ve 'alīli yaturup ḡüneḡe ḡarsu baras̄ olan yirlerine

27b.

(1) yağı idüp kuruyınca güneşde otura birkaç kerre ideler barası ve bahakı giderür bi-izni (2) llāhī ta'ālā diger incir yaprağın döğüp akbehaka yağı itseler gidere diger (3) labata kim ana at kulağı dirler anı yoğurt ile āmūht idüp bir gece turduktan (4) sonra bahaka ve cerebe sürseler gidere diger tılā-yı bahak kükürt ve jengār ve tohm-ı (5) turp ve sevniz herbirinden beş dirhem ceviz içi iki dirhem zernih dört dirhem (6) ve yillanmış acı yağ on dirhem bu eczāyı cem' idüp yağıla karışdura evvelki (7) 'ādet üzre tıla eyleye diger tıla-yı bahak kündüs ve kebre dibinüñ kabı 'ākır qarhā (8) ve saytarac ve turp tohumı berāber döğüp eleyüp sirke ile hamir idüp tılā ideler diger (9) fīl ödünü barasa tılā itseler şifā bula diger turp tohmın sap suyu birle bala (10) karışdurup yiye on yıllık bahakı giderür dimişler diger bir mücerreb kim her zamānda (11) isti'māl itdügümüz 'ameldür ak bahak ve yā kara bahak zāyil olsun dirsen evvel (12) müşhil virgil ishāl itdükden sonra hammāma varup tamām terledükden sonra çıkup (13) harāretile bahak olan yirleri fūta ile muhkem sürüp kızdura dağı kündüsü ferfiyün (14) yağı ile karışdurup ol yirlerine alışduru tutup süre üç günden sonra (15) hammāma varup çıkduka süre birkaç ide on yedinci bāb bu bābda (16) temregüyi bildürelüm ki bu 'illet yā balğamdan olur veyā balğam ile sevdānuñ içtimā'ından (17) olur derdi yüzüne çıkup gevdeye yayılır eger bedeni kaplasa cüzāmuñ evvel

28a.

(1) 'alāmetidür hazer itmek gerekdür eger temregü ādemi başdan ayağa kaplarsa anuñ 'ilācı (2) oldur ki evvelā kulağı ardında iki tamar vardur ana halfü'l-üzn dirler ol tamarları

(3) kese ve iki bilek üzerinde ḥablü'z-zirā' vardır ol iki tamar bilege gelicek iki bölük (4) olur anuḡ yoḡarusından ol tamarları kesesin ve iki tamar daḡı iḡ topuḡ (5) üzerinde olur aḡa 'ırḡu's-sāḡeyn dirler ol tamarları topuḡuḡ yoḡarusından (6) kese daḡı 'alīlūḡ dimāḡınuḡ ortasından ve dibinden diḡün dibine dek çizesin (7) ve iki çizi daḡı iki yanına çizesin bu cümle tamarlardan akan ḡanı cem' idüp 'alīlūḡ (8) temregü-sine dürtesin üç gün tura sonra yuna daḡı günden güne 'illet (9) zāyil ola tamām kırḡ günde ḡat' olup eseri ḡalmaya bi-iz-nillāhi ta'ālā diḡer (10) su şıḡırunuḡ yaḡını tuzıla ḡarıḡdurup temregüye sürseler giderür diḡer tavşan (11) ḡanını temregüye sürseler gidere tavuḡ yaḡı kızıl temregüye nāfi'dür diḡer ḡardalı döḡüp (12) şarp sirke ile ezeler daḡı temregüyi ḡazıyup ḡanadalar daḡı tıla idüp şifā (13) bulalar diḡer söḡüt külünü sirke ile ḡarıḡdurup sürseler giderür diḡer (14) zamḡ-ı 'arabīyi sirkede ezüp tāze temregüyi giderür diḡer baldürü kesüp içindeki (15) ḡara yaḡı temregüye sürseler giderür diḡer ferfiyün yaḡı temregüyi zāyil eyler (16) on sekizinci bāb bu bābda cerebi ya'ni uyuzı ve giciḡi bildürelüm bu (17) 'illet iki nev' olur biri balḡamuḡ ruḡūbetinden gelür şulanur ve biri balḡamuḡ

28b.

(1) yubūsetinden olur ḡoḡaḡlanur eḡer elde yā barmaklar arasında ve ayakda olursa (2) ısıcaḡ şuya ḡuz ḡatup giciyüḡ olan 'üzvını aḡa batarsa zāyil ola diḡer (3) bir yaḡ kim giciyik ya'nī giciyigün envā'ın giderür mücerrebümüzdür acı yaḡ yüz dirhem (4) cevz-i rümī elli dirhem kükürt elli dirhem cevzi döḡesin çiriş gibi ola (5) yaḡa ḡatup kükürdi daḡı saḡḡ idüp bilece ḡaynadasın tā kim zeytūnī renk (6) ola ateşden indüresin tā şovuyunca ḡarıḡdurasın ba'dehu 'alīl ellerin (7) issi

şuyıla ve şabunıla muhkem yuya andan yağı ateşe karşı elleri-
 ne bileklerine (8) yağı alışdura sürte dağı olan yirlerine ve
 hayālarına ve yufka yirlerine (9) süre dağı ellerin budı ara-
 sında koyup yata uyuyınca ellerin budı arasından (10) gider-
 meye dağı üç günden sonra hammāma varup yuna cemi' a'zāsında
 olanlar (11) hep gide bi-iznillāhi ta'ālā diger bir yağ kim
 gicigi giderür şaru zernih (12) ve hācılar kükürdi ve zerde-
 çüb ve zāc her birinden berāber zeyt yağı ile (13) melhem idüp
 süreler üç gün tura eger eşeri kalursa bir dağı süre diger
 (14) acı yağ elli dirhem semmü'l-fār bir buçuk dirhem cem'
 idüp süreler gidere diger (15) gicigi gideren yağun birisi da-
 ğı acı yağ ve güherçile ve kükürt ve tuz ve zeyt (16) yağı
 ve cevz-i rūmī berāber cem' idüp süreler diger şoganı sirke
 ile (17) kavursa hammāmda tenine sürse gicigi zāyil ide diger
 kara çalınuğ

29a.

(1) kökünü kaynada kaşran gibi olur gevdesine süre giderür ve
 ol çalınuğ (2) fulürī gibi tohumı vardır içindeki çekirdegi
 üçer dāne yuda uyuzdan (3) kurtula diger bir maqbūl yağ kim
 niçe zamān işleyüp tecribesin kıldum yağun (4) kohusu olmasa
 diyen nāzūk-ṭab' ādemlere gāyet münāsibdür şāfī yağ ki ana
 şarı (5) yağ dirler iki yüz dirhem ve sülmen ve zībak altışar
 dirhem evvelā zībak ile sülmeni (6) bir çanağa koy dağı bir
 kaşık yağ koyup karışdur hattā zībak eşeri kalmaya (7) sonra
 birer kaşık koyup alışdura çalkadukça ak olur tamām yağı alış-
 durup (8) vaqt-ı hācetde 'alīl hammāma vara dağı gelüp yatacak
 vaqt ateşe karşı iki (9) ellerine ve bileklerine dağı olan
 yirlerine sürüp yata üç günde giderür (10) eger tamām olmasa
 bir dağı sürüne mücerrebdür on toközuncı bāb bu bābda (11)
 frenk zahmetlerin ve anuğ mu'ālecesin bildürelüm bu 'illet

balgām galebesindendür (12) ammā bu zaḥmet yedi nev' olur biri çiçeklüdür ya'ni birine çiçek dinilür akça gibi (13) ve mercimek gibi cemī' a'zāda belürür ve birine dīnārī dirler evvelkiden iri (14) fulūrī gibi teninde yir yir zuhūr ider ve birine ḥubābī dirler ceviz gibi ve fınduḡ (15) gibi fıskā fıskā kabarıur başda yüzde ve cemī' a'zāda olur velḥāşıl (16) tırnaḡlarından ḡayri virleri ṭonanur ve biri daḡı raḡne'i firengidür kim delük (17) delük olur içine barmaḡ şıḡār ve birine atlasī dirler el ayası gibi

29b.

(1) yir yir pāre pāre olur ve birisi şızıdır bu balgāmıñ 'ufūnetinden olur (2) bilekler ve incikler şızlar gice zaḥmeti ziyāde olur ve birine ākile dirler gendü (3) gendüden yinür bu daḡı ḡāyet eşeddür na'ūzu bi'llāhi ta'ālā imdi bunların (4) mu'ālecesinde tedbīr nedür gendü pīrümüzden görüp 'ilāc itdügümüz (5) ṭarīḡ üzerine ta'līm idelüm ola kim du'ādan firāmüş itmeyesiz imdi bir kişi (6) frenk zaḥmetine mübtelā olsa beş gün beşer dāne ḡab viresin gicelerde (7) üç dāne ve gündüzün iki dāne ammā tenbīh idesinki ne vaḡtın dişüñe (8) ḡareket vi-re ya'ni diş dibi şışerse ve aḡrırsa artuḡ yimeyesin daḡı (9) eger beş güne dek dişlere ḡareket virmese altıncı gün müşhil şerbet viresin (10) ba'dehu evvelki ḡablardan her gice ikişer dāne ḡablarına eger mizācı ḡavī ise (11) üçer dāne isti'māl ide gündüz yimeye girü on gün ikişer yidükden şonra (12) bir şerbet daḡı içe ol zamānadek yaralar oñılır şızılar ḡalmaz ammā (13) zinhār eyü oldum dimeye her gice ikişer dāne ḡablardan yiye evvel āḡır tamām (14) kırḡ gün isti'māl ide ekşilerden ve yaş ve şovuk ṭabī'atlu ḡidālardan (15) peynir ve balıḡ ve şıḡır ve ḡiçi eti ve ṭavşan ve ḡaz etleri yimeyüp koyun eti (16) ve tavuḡ eti ve göḡercin eti ve piriñç aşı ve un aşları yiye

elḥāşıl neḳadar (17) perhîz iderse fâyidedür on günedek çiçe-
gi kurıdur şızıları on

30a.

(1) beş güne komaz keser ve dînarî yigirmi güne kalmaz ve raḥ-
ne'i ve aṭlāsî yigirmi (2) beş günde melhemsüz oḡulur ḥabâbı
daḥı yigirmi güne varmaz gider ammâ ekleye (3) tîzâb süreler
fevrî kurıdur ve zernîḥ daḥı eyle kurıdur ammâ ḥablar (4) is-
ti'mâl iden kimesneye tenbîh idesin ki aḡıza ḥareket virürse
birkaç (5) gün vimeye girü başlaya tâ kim elem çekmeye asânlı-
ḡıla ḥalâş bula ol mübârek (6) ḥab budur kim on iki dirhem zî-
baḳ ve iki dirhem sülmen ve otuz dirhem elenmiş (7) buḡday unı
ve yetecek ḳadar âb-ı lîmûn bulunmasa sirke ile fûlfül ḳadar
ḥablar (8) idüp vaḳt-ı ḥâcetde şarf ideler şerbeti müşkilât
bâbinda yazaruz diger (9) bu daḥı bir ḥabdur kifrenk zaḫmetle-
rin zâyil eyler mücerredür ḥablar idüp günde (10) beşer dâne
isti'mâl ideler eger aḡıza urursa birkaç gün aralık vire girü
(11) başlaya ekşilerden perhîz ide şan'atı budur zîbaḳ otuz
dirhem buḡday (12) unı elli dirhem mükerrer şeker yigirmi beş
dirhem miḳdârınca sirke noḡud miḳdârı (13) ḥablar idüp gölgede
ḳuruda ammâ yüz dânesi frenk zaḫmetinüḡ envâ'in (14) ḳat' ider
faşl ve bir dürlü daḥı bu hem şinanmışdur zîbaḳ on iki dirhem
(15) ve sülmen iki dirhem ve kükürt on iki dirhem ve 'ûdu'l-
ḳahr on iki dirhem ve buḡday (16) unı otuz dirhem ve miḳdâ-
rınca lîmûn şuyı 'âdet-i me'lûf üzerine noḡuddan (17) böyücek
ḥablar idüp üç dâne gice ve bir dâne şabâḥ isti'mâl ideler mü-
cerredür

30b.

(1) faşl frenk zaḫmetinden meflûc olup ḳalmış kimseler voḡdur
ki 'alîle (2) şifâ virür şan'atı budur on iki dirhem zîbaḳ ve

iki dirhem sülmen ve altmış (3) dirhem 'araķi şabun evvelā şabunı yufka yona ve sülmen saķķ olmış ola (4) bir kaşık gülābıla şabun ışlanmış ola dağı zıbaķı ve sülmeni bir miķdār şabunıla (5) ađaķ çanaķ içinde ezüp zıbaķ eğeri kıalmaya andan cümle şabunı karışdurup (6) alışdurasın melhem gibi ola dağı ol yağı üç bağı idesın dağı 'alīl (7) ĥammāma vara dağı gelüp gün tōlinurken mekānın ısıcaķ ide ateş karşu (8) sında 'alīli 'uryān idüp ol yağı bir bağını elüne alup bismillāhi (9) yārabbi devā ve řifā senden ellerinüñ barmaķları ucından yoğun yoğun süre (10) bileklerine gelüp andan dirseklerine andan omuzlarına andan enşesine (11) andan arkasınun oñurđalarına dik aşağa biline varınca süreler (12) ba'dehu ayaklarınun barmaķlarına andan topuķlarına andan dizlerine andan başına (13) dek süre yatura örtüp başdura ĥattā terleye kaçankim terleye yüzini (14) aça gevdesin açmaya yilden ve şovukdan řaķınalar irtesi gün (15) bir bağın dağı böyle ide tā üç aĥsam tamām yağ řarīf ola andan üç (16) günden řoñra 'alīli kıaldurup ĥammāma iledüp kepek ile ova ova (17) yuyasın şabunıla pāk idüp çıkarasın eve gele taşra çıkmaya eğer

3la.

(1) ağıza urursa bir miķdār şābı iki bölüp bir bölüğin yaķup cem' eyle ve bir (2) miķdār tuz koy dağı biraz sirke ve birkaç kaşık şu ile bir çōlmekde bir miķdār (3) kaynaya andan indürüp řaķla deminde kaşık ile ağzına alup ĥarđara ide (4) günde bir kaç kez ide tā ki ağzınun řiđi sākin ola diğer düñ-i fireng zıbaķ (5) ve günlük ve maştaki ve kāfurī balmumu ve gül yağı ve gül şuyı hep onar dirhem (6) ve mürdeseng beş dirhem ve bögrek yağı semüz erkeç yağı ola seksen dirhem yağı (7) döküp edviyyeyi ve zıbaķı alışdurup melhem gibi idüp dört bağı idüp

(8) dört gün süreler ammā yaturup terledeler yedinci gün ham-
mānda kepek ile yuyalar (9) diger bu daḥı bir yağdur kim mef-
lūc olmış kalmış ümīdsiz firenk zaḥmetlerine eyüdü (10) fakīr
bu yağla niceleri elümüzde şifā buldı bundan ādem ölmez ölüm
havfı yokdur (11) çok görülmüş ve şınanmışdur maştaki ve gün-
lük ve zincefre ve gülyāğı ve gül şuyı (12) ve zeyt yağı onar
dirhem ve zībak on beş dirhem ve sülmen bir dirhem ve sarı gi-
çi yağı (13) seksen dirhem evvelki tertīb üzerine bunları ha-
vānda melhem idüp altı yuvalak (14) ile şenbih günü ibtidā
idüp şabāḥ ve aḥşam bu altı yuvalağı üç günde tamām (15) sü-
rüp örtüp başdurasın tamām terledesin şovukdan ve yelden saḳı-
nasın (16) sonra kepek şuyı ile yuyasın diger bu daḥı bir hōş-
ça yağdur firenk zaḥmetlerin (17) def' ider yedi dirhem zībak
ve bir dirhem sülmen ve yedi dirhem zeyt yağı ve yedi

31b.

(1) dirhem balmumı cem' idüp 'ādet-i me'lūf üzerine bağlaya-
lar diger bu daḥı bir (2) tütüsidür ki firenk zaḥmetine ve sı-
rācaya ide şifā bula hem bu şınanmışdur evzān-ı (3) ḥükemādan-
dur evvelā beş dirhem zincefre al üç baḥş idesin ba'dehu 'alī-
lūḡ döşegin (4) ḥāzır idesin başını gönlek yaḳasından iḳerü
çeke başını ve cemī' a'zāsını (5) bürüye ağzına şu veyā fulū-
ri ala daḥı altından tütüsi idüp fevrī yaturasın (6) örtessin
terleye sonra yüzün açā üç aḥşam böyle tütüsi virüp terlede (7)
ammā şovukdan ve yilden ḥazer idesin zaḥmetdenve şızılardan
ḥalāş bula bi-iznillahı (8) ta'ālā eger ağza urursa ol yazdu-
ḡum ağız şerbetin ġarġara ide pīrūmden gördüğüm (9) minvāl
üzerine beyān itdüm hiç nāḳış idüp gizlemedüm ġaflet olunmaya
mücerredür (10) diger melhem-i ḥanāzır ki aḡa sırāca daḥı
dirler mürdeseng yigirmi ve semmü'l-fār (11) on ve kalem-i
jengār beş dirhem yumşak dögesin fetīl olur yire fetīl ile ve

ekmege (12) kâbil olan yire ekeler ammâ yufka yirine az ve kalıñ yirlerine çokca ekeler nâfi'dür (13) diger yedi gün hanâzîre öyken ursalar kurdunı düşüre diger (14) siñirlice yaprağı tuzıla döğüp hanâzîre ursalar fâyide vire diger (15) sırâca içün on iki dirhem şabı saħk idüp her şabâh birer dirhem yedürelir (16) ve aħşamda yirlerse daħı câyizdür mücerredür vallahu ta'âlâ a'lem yigirminci bâb (17) bu bâbda cüzâm rençinüñ 'ilâcın bildürelüm bu daħı bir marâzdur kim balğamıñ ğalîz

32a.

(1) hılıtı ğalebesinden olur veyâhüd hâţunlar hayzından arınmadın cimâ' iderler (2) meni ol kanıla karısup toğan oğlan cüzâm olur anuñ ki hılkatında (3) mahlûţdur anuñ 'ilâcı müte'assirdür ve illâ ol ki 'arizîdür ol mu'âlece ile (4) şıħhat bulur bi-iznillâhi ta'âlâ bu fakîr çok kimselere sebeb olup ol 'illetden (5) halâş olmışlardur şöyle kim beş on yıldan bu derde mübtelâ olup şüreti (6) tağvîr olup kaşı kirpügi dökülmiş olanlara tîmâr itmek dilesen ol evvel yazduğum (7) firenk habbini gice üç dâne şabâh iki dâne isti'mâl itdür beş on gün ba'dehu (8) bir müşhil şerbet ki müşhilât bâbında yazaruz virüp ishâl itdüresin (9) daħı mizâcı za'îf ise ikişer dâne ve eger mizâcı kavî ise üçer dâne isti'mâl (10) itsün gündüz yimesün bir haftadan şonra birşerbet daħı girü hab yidür her (11) hafta bir şerbet aralarında ikişer veyâ üçer dâne hab yisün ağıza urmaz (12) girü işinde ve gücünde ammâ balğam arturur ğidâlardan ve ekşilerden ne kadar perhîz (13) iderlerse fâyidedür inşâallâhu ta'âlâ kırk güne varmaz şekli ve rengi evvelki (14) hâline tebdîl olur ammâ şonra tebdîl olmağ içün bir ol kadar daħı şerbet (15) ve hablar isti'mâl

itdür tā kim ol marazı tekrār 'avdet itmeye tā ölince şaşa
 (16) du'ālar ide bu huşuşda çok nesnelere yazar ammā bu başa
 in'ām-ı rabbānī olmuştur (17) bu tedbiri kimseden görmüş de-
 gülem elḥamdülillahi rabbü'l-'ālemīn çok kimselere

32b.

(1) sebep olduğ diğer cüdām olan kişiye sünnet oğlanının kesilen pāresini (2) kurudup döğüp miskile karışdurup şu ile içürseler şifā bula ben bunu (3) bir hātūna didüm varup itmiş halāş buldı şöyle kim şekl-i insāndan (4) çıkmış ıdı haş ta'ālā anı sebep kıldı diğer eşek etini cüdāma yedürseler (5) hōş ola bi-iznillāhi ta'ālā diğer dilkü etini pişürüp yidürseler hōş ola (6) ammā şuyın şorbā idüp içüreler diğer hüdhüdün gözlerini cüdām götürse (7) hōş ola vallāhu ta'ālā a'lem yigirmi birinci bāb bu bābda elde olan şikākı (8) ve māyasılı bildürelüm elde olan ekşer balğamun yubüsetinden veyā burüdetinden (9) olur buğa halk içinde tuzlu balğam dirler ve şikāk dirler ve mayāsıl dirler (10) rüm tabibleri ve hükemā-yı 'arab bu 'illete firenk ḥabbı virürler kiminün ağzına urur (11) dişlerin ve ağzın ve boğazın kimi kurtulur ve kimi kurtulmaz ammā bizüm bu 'illete (12) devāmuz naşş-ı kātı'dur bi-iznillāhi ta'ālā nitekim 'ömrüm oldı 'ilācum ve mücerrebüm (13) buydı şıdkıla gelen maḥrüm olmuş degildür şan'atı rāvend-i çini beş ve sülmen (14) beş ve zibak sekiz ve marazı yigirmi ve 'üdu'l-ḳahr yigirmi ve günlük yigirmibeş (15) dirhem ve āb-ı līmun yüz dirhem ve buğday unı yüz dirhem noḥuddan büyük ḥablar (16) idüp gölgede kurudup gicede ve şabāḥda üçer dāne yiye yetmiş dānesi (17) bir kişiye kifāyet ider ekşilerden ve ḡalīz ta'ām-lardan perhīz ide bu ḥablar

33a.

(1) elde ayakda dizde dirsekde olan şikākı kat' ider bi-iz-nillāhi ta'ālā diger (2) sülmen bir dirhem ve kalem-i jengār bir dirhem bunları berāber saḥḥ idüp acı yağıla qarışdurup (3) elde ve ayakda olan şikākı tıla ideler üç dört kerre sürmekile giderür sülmen (4) bir dirhem ve zībaḳ iki dirhem is-fīdāc beş dirhem ve acı günlük yağı ile melhem (5) gibi idüp süreler elden giderür bi-iznillāhi ta'ālā diger elde ve ayakda (6) olan şikāka kara katrān birkaç kerre süreler üç gün şu degürmeyeler (7) mücerrebdür diger elde olan mayāsıla pirinci bir tebsi dibinde döğüp kızmış maşa (8) ile muḥkem başalar yağı çıkar şikāka birkaç kerre sürüp şu degürmeyeler (9) kurıdur giderür ḡāyet laṭif nesnedür niçe niçe tecribe olunmuşdur yigirmi ikinci bāb (10) bu bābda ayağa 'ariz olan 'illetleri üç faşl idüp evvel faşlinda devālī (11) didükleri 'illeti ve anuḡ 'ilācın bildürür imdi bu bir marazdur kim baldurda (12) gök ve yoğun tolaşık tolaşık tamarlar olur sebebi bu tamarlarda sevdāya (13) dönmiş kan dökilür ve bu 'illet ekşer ḡammāllarda ve yigitlerde cullāḡlarda (14) ve debbāḡlarda ve ata binüp yürüyenlerde olur ḡaşa eger sevdā arturur ḡalīz (15) ḡidālara mülāzimet iderse yaramazdur anuḡ 'ilācı budur kim tevātürle (16) tamarlarından kan almak gerekdür kim ve sevdāyı ishāl itmek gerekdür mālihūlyā (17) ve sevdā arturur ḡidālardan şakınmak gerekdür ve daḡı ol gök tamarlardan yoğunların

33b.

(1) faşd idüp el ile şıḡayup ḡalīz kanları çıkarmakdur ammā ol tamarların (2) birkaçından biribiri ardınca faşd idesin tā ki ol tamarların kanı boşala (3) ba'dehu tenbīh idesin ki kaşd ve ishāle mülāzimet ide ve sevdā arturur ḡidālar (4) yimeye

diger ayak şiş olsa çaluda biter ufağ pelîd olur ufacuğ yum-
 şak (5) döğüp bir beze dürtüp zamād idesin diger ayak barmak-
 ları arasında derisi (6) gidüp cerāhatı olsa şab-ı yemenî ve
 mazī ve mersin yaprağı ve ^(x) ^{ونفسه} berāber (7) döğüp
 eleyüp ekeler şifā bula diger ayakda olan 'illetlerüñ birisi
 dağı dāü' (8) l-fildür olduğı hālda ayak ve baldurlar gāyet
 yoğun olur eger deşilecek (9) olursa ana artuğ devā olmaz di-
 mişler ammā bu fakīr bu 'illetüñ niçesine timār (10) itdüm
 şihhat buldı bi-iznillāhi ta'ālā her kaçankim bu 'illete 'ilāc
 itmek dileseñ evvelā (11) üç günde bir ikişer dirhem cebel-i
 hindî virüp kat' itdüresin tā ki şişi (12) ine dağı emr idesin
 ki her gün ısıcağ şu ile varasın yuya pāk ide (13) dağı bu mel-
 hemi urup her gün tazeleye yüz dirhem çam akidesi ve elli dir-
 hem(14) balmumu ve elli dirhem acı yağ ve yigirmi dirhem zeyt
 yağı ve yigirmi dirhem isfidāc (15) bu cümleyi bir a'lā mel-
 hem olup yaralar yitürmekde misli yokdur bunun evzānı (16) gen-
 dü icādumdur gāyet maqbūlundur pes bu melhemi her gün urup ek-
 silerden (17) perhiz itdürüp günde ikişer veyā üçer dāne fi-
 renk habbı isti'māl ide eger uzun

34a.

(1) boylı ādem ise ayda bir kay itdüresin ve eger orta boylı
 ortası kalın (2) ise on günde bir veyā on beş günde bir kuş-
 durasın tiz zamānda şihhat (3) bula bi-iznillāhi ta'ālā diger
 ammā ayakda zahmetlerüñ birisi dağı niqrizdür bu (4) 'illetüñ
 sebebi budur ki kaçan nāzile başdan arkaya dökülürse külünç
 olur (5) andan inüp yana degürülse 'ırku'n-nisā olur eger an-
 dan yol bulup topuqlarından (6) geçüp baş barmāğa varursa
 niqriz olur ammā bundan hālî degildür ki harāretüñ (7) veyā

(x) Okunamadı, yanlış yazılmış olma ihtimali var "demürdiken"
 olabilir

burūdetūn 'alāmetleri ile belürür eger kan 'alāmeti varısa bāsalıkdan (8) kan alduralar eger sağ ayağında ise sağ kolından eger sol ayağında (9) ise sol kolından dağı sonra müşhilāt ve kay 'ilācın ideler eger şafrādan (10) ise evvel bir iki kerre ishāl itdürüp andan kan alalar ve eger balğamdan ise (11) istifrāğ itdüresin ammā istifrāğun şan'atı budur kim evvel toyınca ta'am (12) yiye andan hażm mertebesine varınca şabr ide andan kuşdurasın (13) diger niķrīz rencine bir okça kemügi şu ile kaynāda tā muħarra ola andan (14) on sekiz gün şu yirine anı içe şāfī şu içmeye lāzım olursa incir (15) şuyın kata içe diger diz ağrısına hardalı döğüp kil-ermenī ve sirke (16) katup üzerine yakı ideler diger ardıç küli veyā pelīd ağacının külünü ol (17) ağrıyan mevzı'a yakı ideler eger harāreti gālib ise sirke ile ideler eger

34b.

(1) issi severe bal ile ideler diger bu bir melhemdür ki niķrīz zaħmetine fāyide (2) ider pābūnec yağı ve kabak yağı ve acı bādam yağı ve 'avrat südi ve māstıbā (3) ve kāfūri balmını ve bir ħabbe afyūn ve bir miķdār za'firān bunları cem' idüp (4) melhem gibi idüp süreler niķrīz ağrıların sākın ider yigirmi üçünci bāb (5) bu bābda beden-i insāna 'arız olan cerāħatı üç faşl idüp beyān itdük (6) bunun üç sebebi vardur evvelā birisi aħlāt ħarekete gelüp bir 'uzva mā dökülmekden (7) olur ve ikinci okdan ve kılıcdan olur veyā bıçakdan olur üçünci düşmekden (8) yā çomak tokunmağdan olur veyā taş tokunmağdan olur ve eger başa taş veyā (9) çomak veyā aņsuzdan bir dürlü darb vākı' olup kafā kemügi ufanmağdan (10) elem çekse gözleri şişerse veyā bir nesne çeyneyimese tedbīr oldur ki (11) evvel aņa şeker şerbeti içürelen veyā elma şarābın içürelen andan darb yerini (12) ħāc gibi yaralar eger tamar kesilüp kan atılursa ol kan çıkan yeri maştaki (13) birle tağlayalar ve ol

kesilen derilerin uçlarına birer fetil ebrişim geçireler (14) ve boğazı altından bağlayalar tā kim kafā açuk kala andan çıkan kanı penbe ile (15) veyā sünger ile alalar ve ol şinan kemügi onanluk ile çıkaralar ve eger (16) tutar yiri varısa destārıla veyāhūd kelbeten ile tutup korkmayup (17) çıkaralar beyninün zarı sağısa beyniye zarar irmedi ise kanını

35a.

(1) penbe ile alalar tā kim beyni hücrelerinde bir zerre kan kalmaya ve yerine şekere ekeler (2) andan sonra tizcek ol çıkan kemügi yerine koyalar ve 'anzurutı ve çam şakızın (3) ve maştaki muhkem sahk ideler un gibi ola ve ol kafādan yarılan derileri bir (4) iri bez ile sürteler tā kim kan çıka dahi bu otları ol deriye ekeler girü (5) yirlerine koyalar dahi ebrişim birle dikilen derinün aşığa yanını delücek koyalar (6) tā kim içinde şu irkilüp kalmaya günde iki kerre melhem-i mişri ile fetil uralar (7) ve üzerine kuyruk yağı uralar hammāndan şakınalar şovuk şu virmeveler şeker (8) şerbetin vireler ve tavuk şuyı ile erişde vidürelere şihhat bulunca ekşilerden (9) şakınalar ammā ol 'alile nazār idesin eger tudāği ve burnı ve kulağı gögerdise (10) el urmaya faşl kılıcdan veyā nacākdan ve bıçaqdan cerāhat vākı' olursa (11) ol cerāhatun dört yanını kazıyalar ve mīl ile aravalar eger mīl kemüğe tokunup (12) çayırdarsa açalar arayalar zīrā kılıç ve bıçaq tokunmaktan kemük sak olur u (13) fanmak şınmak nādir olur eger kan çok akarsa hūnbed uralar berk bağlayalar (14) eger gice yakup berk bağlarlar ise muhkem şaralar üç gün tura dahi süci (15) ile zeyt yağını kaynadalar uralar tamām erideler sonra melhem-i bāsilkūnıla (16) günde iki kez timār idüp ve eger ol yaranun eti tolsa artuk melhem urmayalar (17) ve eger deri kafādan ayrılup kulağa şalınursa alınına

veyā enseye döşense

35b.

(1) birkaç gün daha üzerine geçmiş ise ol deriyi kesmeyeler gerāyla kazıvalar tā kim (2) kanaya münbet-i zürer ekeler deriyi kafā üzerine koyalar ve kürkçi ignesi birle (3) ibrişim ile berk dikeler ve altında delücek koyalar ve iki yanına yaşduķ koyalar (4) berk hōş kemend ideler günde iki kez timār ideler ve eger kafādan el pāresi kadar (5) deri gitmiş ise çevresin kazıyalar pāk ideler daha ol deri kadarı (6) mumlu evlādi ideler kafā üzerine uralar melhem ve yağ dürtmeye tā kim (7) kemügi kararmaya ve hammāmdan şakınalar ve katı söylemekden hazer ideler ve eger (8) gözi şişerse gül yağı süreler ve tatlu nesne virmeşeler pes gīdā yağıla piring (9) şōrbāsi vireler ve rūfidan yumurda içüreler ve melhem ile bitüreler melhemleri (10) aşağıda melhemler bābında zıkr idevüz ammā başa darb dokınup şişmese (11) baş ağrısı baş tamarından kan alalar ve her gece bir mişkal etrafıl yidüreler ve (12) şabāha karşı bal şerbetin içüreler başına cāzib tıla uralar kulakdan (13) veyā enşeden hacāmat ideler ve daha benefşe yağın süreler ve başı ısıcak (14) dutalar diger a'zā şınarsa veyā bertinse veyā berelense gögerse biraz (15) kāküle ve biraz şabr ve biraz māş ve biraz sūrincān ve biraz tın-i ermenī cümlesin (16) saķķ idüp bir pāre biz üzerine tıla idüp yapışdura mücerrebdür diger (17) berelenmiş kişiye on dirhem şeker ve yigirmi dirhem sarı yağ ile eridüp

36a.

(1) içüreler ve daha karında ve göbekte düşenleri giderür eger darb dokunmuş (2) olsa sumāk yaprağın döğüp darb dokunan yire tıla ideler nāfi'dür diger (3) atdan düşene veya yüksek yirden düşen ādemlere mūmya içüreler diger (4) eger ok zahmından

demür kalsa veya ağaç pāresi kalsa mıknatısı dögüp (5) sarı yağıla pişürüp üzerine ursalar bir gicede çeküp ala diger fare (6) yavrusını havānda dögüp demren kalan mevzı' a ursalar çıkara diger (7) başda veya gevdede sertān olsa ana halk içinde ur dirler bu galiz ahlātdan (8) olur'alāmeti budur ki yumrulanur varduqça böyür ve eger başda olursa (9) saçını kazıyalar dağı gerāyıla hāc gibi yaralar derisi açıla koz gibi kabı ile (10) çıkaralar ve yirin tuzıla talduralar üç gün tura sonra melhemile bitürelor (11) şifā bula ve eger a'zāda ise büyük ise anı ince kindirile aşāğa dibinden (12) berk bağlayalar ve hāc gibi yaralar çıkaralar yağ gibi olur ve yirine tuz veya şeker (13) ekeler ve eger kanı akarsa hūn-bend ideler eski penbe koya muhkem bend ideler üç gün (14) tura andan sonra açalar melhem-i bāsaliqūn urup bitürelor diger'ilāc bir dürlü (15) dağı oldur ki evvel ödi dört yanından bızile deleler her delüğe ekşi hamīrden (16) fetil idüp şokalar ol şaf anı çıkarur yigirmi dördünci bāb bu bābda (17) faşşād kanğı tamardan fasd itmek gerekdür anı bildürür bilgil ki beden-i insānda

36.b

(1) olan dört yüz kırk dört tamaruñ hukemā otuz iki tamarın ihtiyār idüp (2) menfa'atların beyān itmişler anı bildürelüm evvelā baş tamarı kim aña yāfuc dirler (3) andan kan alsa baş ağrısın ve göz kanını keser ikinci cebhedür kulak gürüldüsün (4) açar ve göz kanın keser ve baş çegzinmesin giderür üçünci kaş yanında 'ırku'l-hācibeyn (5) dirler göz ve kapak kanın keser ve göz tonuqluğın açup yaş akmasın ve kıl bitmesin men (6) eder dördüncü enşede halfü'r-rās dirler depe ve omuzlar ağrısın giderür (7) ve başbart olanın def' ider beşinci tuluñda 'ırku's-şakīkadur göze kan inmegi (8) men' ider baş ve tuluñlar ağrısın

giderür andan kan alursan büyük açmayasın (9) ve üzerine mercümek gibi tağ urasın şerayān şu'bānlarından idesin altıncı (10) kulak ardında halfü'l-üznür talak renci ve kulak içinde olan baş bartı (11) ve unutsaklığı giderür ye dinci göz bıçarı kim saku'l-ayndur göz kanınınu (12) pişigin ve gicisin giderür ve burundan şaru şu akmağı keser sekizinci burunda (13) ırku'l-enfdür burunda ve yüzde olan baş bartı giderür ve biri daha iki (14) tudağ içinde 'ırku's-sinīndür menfa'ati dişler eti yinse ya tudağ yarılrsa (15) ya ağız yöresi baş bart olsa anlara müfīddür dil altında iki tamar kim 'ırku'l (16). l-lisān dirler dil ağrısına ve yürek harāretine ve burun kanına ve hunaka (17) ve ağız içinde olan baş barta müfīddür ve boğaz altında iki tamar kim vāddeçindür

37.a

(1) sersām rencine ve kulak ağrısına eyüdü ve dā'ü's-şa'lebe daha be-gāyet eyüdü ve biri (2) daha sağ kulakta baş tamarı kim ana fīgāl dirler boğaz ağrısına ve burun (3) tomurmasına elhāşıl boyunda olan 'illetlere müfīddür tenkiye-i dimāğdur ve biri (4) daha gevde tamarı kim kolda ana ekhal dirler cümle a'-zāya fāyidesi vardır (5) ve biri daha ekhal tamarı altında bā-salīkdür fāyidesi boğaza ve gevde yandığına (6) ve ısıtmaya ve zātü'l-cenbe ve sancuya fāyide ider ve daha bu tamar altında useylim (7) tamarıdır bil ve kāsık ağrısına ve sidük yolından kan gidene müfīddür (8) ve biri baş barmak üstünde hibel-i zirā'dur kim omuz ve bilüç ağrısına ve omuza (9) fāyide ider ve birisi daha kiçi barmak üzerinde eslimd dirler yarakāna ve sancuya (10) ve talak rencine müfīddür ve altı tamar daha solda olur ve birisi daha diz (11) altında 'ırku'n-nisādur yanbaşı ve bil ve uyluk ağrılarına müfīddür ve iki (12) topuk üstünde iki tamar ki sākayndur ayakda olan civilcilere kim kızıl kızıl (13)

olup şulanur anlara müfıddür ve iki ayakda iki tamar kim taraç-
luk üzerinde 'ırku' (14) l-kademdür topuk üstünde olan ağırlara
ve şislere ve gicige müfıddür imdi (15) ol kan almağı müfıd
olan otuz iki tamarları menfa'atları ile bildürdük kim (16) bun-
lar bağıra mensübdür ammā yürek tamarları kim müteharrikdür
zinhār anlardan kan (17) alayın dimeyesin zırā anlar mebde-i
hayātdur diger eger neşterden haṭā olup

37.b

(1) şişerse veyā gögerse zahmet virüp sancup elem viriserdür eger
şag yanında (2) ise bir iki günden sonra şol kolundan ve eger
şol kolunda ise şag (3) kolundan kan alasin ammā eger kuvvet-
lü ise artucağ aka eger za'if-mizāc (4) ise az akıdup ol kolıñ
yokaru duta girü ol gün kan almak yegdür (5) ve illā ol zahm
yirine zeytyağı veyā gül yağı yumurta şarısın kayğana (6) ide
ve üzerine uralar veyā hūd 'asel ve buğday unı ve zeyt yağı ve
yumurda (7) şarusı cümleyi qarışdurup uralar hem bu melhem
onulmaz yaraları bitürür (8) veyā muḥallil yağı uralar ve eger
zahm yiri açılursa melhem-i bāsaliḳün veyā kāfūrī (9) melhem
uralar ve eger kan almakdan ussı giderse burnuna ve hayāsına
şovuk (10) şu dökeler yigirmi beşinci bāb sünnet itmegün şan'-
atın bildürür birkaç (11) kelimāt idelüm ki gereklüdür balluṭı
örtülse mīl şokasın iç deriyi (12) bile duta ve illā perdelü
olursa ol deriyi keseler dönmez ise tırnağ (13) birle yirtalar
veyāhūd igi şokalar ol deriyi ig üzerine keseler çıka ve eger
(14) sünnetlü toğdı ise derisin çekmeyüp üzerinden biraz kese-
ler ve eger çok (15) kesilüp kanı tırmaz ise encir yaprağının
külün uralar veyā haşiri yağıp (16) külün uralar üç günden
sonra hammāma varup yumşak melhem uralar tā kim (17) yara onu-
la ammā sünnet iden kişi üstāddan görmek gerekdür ve bu kārda

38a.

(1) eli rusuh bulmuş gerekdür ve hem tiz-kār olmak gerekdür yigirmi altıncı bāb şimden (2) girü beden-i insānuñ bāṭınından zuhūr iden emrāzı bu bābda beş faşl idüp (3) evvel faşlında şar' rencin bildürdük ammā bunu bilgil kim bu şar' didükleri bir (4) süddeür kim dimağun yolunda tağılur ve rüh-ı nef-sāniyi nufūz itmekden men' (5) ider ve līkin tamām südde degüldür ve bu 'illet iki nev' olur bunun biri sevdādan (6) veyā balğamdan olur ammā kandan ve şafrādan daḥı olur ve bir nev'ı daḥı vardur (7) ol cinne müte'allikdür gerçi hükemā cinni inkār iderler ammā biz bunun esrārına (8) vāqıf olmışuzdur huşūşan cinnün vücūdına fūrķān-ı 'azīm içinde niçe yirlerde (9) işāretler buvurulmuşdur ammā ol kim süddeden vāqı' ola anuñ içün şarāblar (10) ve ma'cūnlar aşağa bāblarda bildürevüz ammā asān vech budur süddeyi ḥall ider (11) devālar ile 'ilāc idesin cümleden biri budur ki birkaç gün mizācına göre (12) muğ-lāb virüp şerbet ile ol ḥıltı sürdüresin ve ğidāsın taltīf (13) idesin tā şıḥḥat bulunca diger nānı etmek aşı pişürüp karnında süddesi (14) olan kişiye günde iki kerre itseler süddesini gidere diger lişşar' afyūn (15) besbāyic uskuṭūs 'aķır-ķarḥā berāber döğüp eleyeler çekirdegi gitmiş kızıl üzüm (16) birle yoğurular ta'āmdan öğdin bir cevz kadar yiye ammā bir haftaya dek (17) isti'māl ideler şifā bula faşl ba'zı kimesnelere cin āfeti irişüp dīvāne

38b.

(1) olsa anuñ 'ilācı budur kim şūre-i cinni uzun ḥamāyil gibi yazalar ḥāzır kılalar (2) daḥı 'alīl şar' olup yaturken tolayı tutup çevre yanına tolayalar ḥalkā (3) gibi ola ol ḥāldan ayıldıktan sonra tekrār olmaya bi-izni'llāhi ta'ālā diger (4) dāyimā şar' olan kişiye tağ geçisinün boynuzından bir mişkāl egeleyüp seker birle (5) karışdurup içürseler şifā bula diger

delüye çakal etin yidürseler hōş (6) ola diger arslan ödünü bir divānenün başına sürseler hōş ola (7) diger divāneye dilkü etini yāhūd ödünü başına tıla itseler hōş ola (8) diger uçuk dutan kişiye zerāvend-i tavīl şuyın içürseler şifā bula (9) diger laklak necisini uçuk dutan kişiye şu ile ezüp içürseler şifā (10) bula diger ördek beynisin bir delünün başına tıla itseler hōş ola (11) diger bir maqbūl hizmetkārım vardı ayda bir iki kerre şar' olurdu (12) bir kerre şar' olukda hemāndem sira kıılıç idüp üzerine varduğum (13) gibi oğlan turu gelüp ayağuma düşdi didüm kim noldu eyitdi kim iki (14) cinni beni her zamānda incidürlerdi şimdi dağı gelüp boğazumdan boğazlarken (15) sen hıızr olup irduñ anlar kaçup pencereye çıkup bağa yorurlardı ben (16) eyitdüm ki لَا خُوفَ وَلَا قُتُورَ إِلَّا بِاللَّهِ diyüp ol tarafa üfürdüm (17) ol dem oğlan eyitdi ki bilmezem ne diduñ dağı agzundan bir ateş çıkup

39a.

(1) anları yakup kül eyledi didi sonra ol hizmetkār niçe yıllar yanumda oldu (2) artuk ol renci görmedi faşl ammā sekte bir tamām süddedür kim dimāğun (3) tecviflerinde tağılır ve dimāğun rüh-ı nüfüsünün yolına tağılır ve dağı (4) a'zānün hiss ü hareketin mu'aşşal kıılır bilmeyen kişi 'alil olmuş şanur imdi (5) ol evvelki südde 'ilācları ile mu'ālece idesin bunun 'ilācı aşāğa bāblarda (6) gelür faşl fālic dağı süstlükdür bedenün bir nimesini tamām tutar (7) sebebi budur kim dimāğun tecviflerinden bir şovuk ruṭubet bedenün yarusın (8) kaplar siğirlerine dikilür ve hiss ü hareketin kuvvetin siğir içinden çekmege komaz (9) ol vaqt ādem nīm-meflūc olur ve bu dağı vardur ki hissün ve hareketün (10) kuvveti geçer lākin a'zāya eşer itmez zīrā mizācı ol şovuk ruṭubetden fesāde (11) varupdur bu 'illet 'ilācı için yakılar ve tılalar aşāğa bāblarda

zıkr olunur (12) yigirmi yedinci bāb bubābda t̄ihālı ya'ni t̄a-
lağun 'ilācların zıkr idelüm (13) pes t̄alak bir süddedür kim
ekser şuyı çok içmekden veyā hummā zahmetlerinden içerde (14)
şol bögrek altında mādde bağlar varduqça ziyāde olur bu 'ille-
te çok (15) mu'alece yazarlar ammā bizüm mücerrebümüz budur ki
evvelā ferfiyün yağı virüp tenbīh (16) iderüz ki her gice ya-
tacak zamānda bu dühn ile t̄alağı muhkem ovasın (17) t̄ā ağrı-
(y)ınca her gice 'ādet idüp beş altı gice ovasın hattā yumşa-
ya

39b.

(1) el urasın iki yanı berāber ola andan sonra muğlābıla mizā-
cina göre muhkemce (2) şerbet ile ishāl itdüresin halāş ola
bi-izni'llāhi ta'ālā diger it (3) kafāsını yakup kül eyle dağı
t̄alak büyüklüginde bir pāre meşin veyā sahtiyān (4) kesüp an-
dan dağı üzerine öd görmedük 'asel sürüp dağı üzerine mezkūr
(5) küli eküp t̄alak üstine urasın ammā yağı ile t̄alak arasına
bir el ayası (6) kadar yufka yonga koyasın ve eger ol araya
yonga vevā gün pāresi (7) komayasın gündü t̄alağın bile ezer
zinhār gaflet olunmaya ba'dehu 'alīle emr (8) idesinki her gün
balını t̄azeleyüp eczāyı eküp üzerine bağlayasın kaçan kim (9)
t̄alakdan eser kalmaya ol vaktin artuq komayasın ne kadar muz-
min olursa (10) yedi günden öte geçmez bi-izni'llāhi ta'ālā
bir kisinüq t̄alağı büyük olsa buhūr-ı (11) meryemi dögeler ba-
lıla qarışdurup t̄alak üzerine uralar nāfi' ola diger (12) sir-
ke ile arpa ununu t̄alak üzerine yağı ideler nāfi'dür t̄alağı
şişen (13) kişi bādem yağını üç gün birer kaşık içürseler şifā
bula diger t̄alağı olan (14) kişi sirke ile fülfuli dögüp içür-
seler veyā t̄alağa yağı iderse t̄alağın (15) veremin ve katılı-
ğın gidere diger üzerlik tohmin dögüp bal ile qarışdurup (16)
t̄alağa yağı ide ve hem günde iki dirhem yiye gāyet nāfi'dür

diger kaplubaga (17) külünü yakup bal ile talağa yağı ideler nāfi'dür diger yılan boncuğunun

40a.

(1) on iki dānesin līmun şuyında ıslada kaymak gibi olur talağı olan kişi (2) her şabāh üçer kaşık içe mücerredür diger inciri sirkede pişürüp biraz gögercin (3) necisin katup talağ üzerinde zamād ideler nāfi'dür diger talağ için (4) lu'ūkdur ne kadar müzmīn olursa giderür şan'atı budur ki şeker yāhūd bal (5) yüz ve sirke elli dirhem şu koyasın kefin alup na'ne ve rāziyāne tohumı ve kerefüs (6) tohumı herbirinden beşer dirhem bu cümleyi döğüp ol sirkeli bal ki kefi (7) alınmış ıdı şol kadar kaynadasın ki şu ve sirke gide bal kala andan indürüp (8) günlük ve maştaki beşer ve dārçini iki dirhem cümle döğüp cem' idüp barmağ (9) duyar duymaz zamānda halt idüp ma'cün idesin ba'dehu altı bahş idüp (10) bir şabāh ve bir ahşam 'alīl üç gün isti'māl ide bi-izni'llāhi ta'ālā halāş ola (11) diger bağanun kabını dörpiden geçürüp hāzır kılasın dağı bir meşin pāre (12) ki talağun miqdarınca ola anun üzerine çig bal dürtüp ol hurdeyi (13) üstüne eküp talağun ortasına bir fulūrīden büyük yufka koyup üzerine (14) yağı idesin hemān şancıdügi gibi gideresin vaqt olur bir anda halāş (15) ider nihāyeti üç gün veyā yedi gün dura mücerredür yigirmi sekizinci bāb (16) bu bābda sigili bildürelüm bu dağı balgamun galīz hiltından zuhūr ider 'ilācı (17) budur kim harbak ve yılan yaşduğı ve muql ve nişāsta ve zamğ-ı 'arabī berāber hablar

40b.

(1) idüp iki gice ve iki şabāh 'alīl on beş gün isti'māl ide ammā yılan (2) yaşduğı eksicek ola diger sigili kazıyup üzerine tavşan beynin (3) dürtse üç güne varmaz mahv olur bi-izni'llāhi ta'ālā diger bu hem (4) sigile nāfi'dür şab-yenenī ve māzū

ve tere tohmi herbirinden berāber saḥḥ idüp (5) eleyüp sigir ödi yogurasın sigile tıla idesin bir gece tura nāfi'dür (6) diger sigil için ve kılunç için içi çıkmış çörek otı daha tiryās (7) ve ballūt yigirmiser dirhem zencebīl ve kerefis onar dirhem üç eczā miqdāri (8) 'asel ile ma'cūn idüp isti'māl ide mücerrebdür diger inciri pisürüp (9) arpa unı ile yogurup sigile ursalarsifā bula diger oğlan (10) sidügi ile kara çörek otın karışdurup sigile ursalar şifā (11) bula bi-izni'llāhi ta'ālā vallāhu a'lem yigirmi tokuzuncı bāb bu bābda şol (12) gevdede olan yeller beyānındadır kim ādemi zebūn ider bu bir 'illetdür kim ahlāṭuḡ (13) ezdādından ya'ni birbirine muḥālifetden envā'-ı 'ufūnet bedende zāhir (14) olup kimi riḥ-i ṭayyār gibi bedende gezer ve kimi mādde gibi yumrulanur ve kimi (15) riḥ-i kılunc ve kimi riḥ-i bevāsır ve kimi kaşık yili ve kimi mafāşillarda dökilür (16) ve kimi ilikde şızılar 'ale'l-infirād anları bildürelüm diger riḥ-i ṭayyār kim (17) gevdede gezer yeller ve mādde gibi yumrulanur yeller bu dür 'alāmetile zuhūr

41a.

(1) iden yellerüḡ tīmāri asāndur bunlaruḡ her kaḡısı olursa on beş güne (2) varmayup gidermek mümkündür her zamānda böylece 'ilāc iderdük çüb-ı çini (3) içüp riwāzetler çeküp şıḡhat bulmayanlara itdügümüz mu'ālecedür evvelā beş gün veyā (4) üç gün mizācına göre ḡablar virüp ba'dehu ṭabī'atına göre şerbet ile ishāl (5) itdüresin birer veyā ikişer veyā üçer dāne firenk ḡabbından gece yaticak (6) isti'māl ide şabāḡ yimeye şifā bula bi-izni'llāhi ta'ālā diger kılunc yeline (7) çekçe tiryāk ki aḡa kemātiryūs dirler dögüp bal ile ma'cūn idüp (8) aḡ kaşıkla bir cevz miqdārın yiyüp bürünüp yata tā ki terleye ḡalāş bula (9) mücerrebdür diger at kestānesinüḡ birin dögüp bal ile kaşıkdurup yive giderür (10) diger kılunc arkada olsa aḡa dühn-i

mübâreki veyâ ferfiyûn yağını bir kişi (11) güneşde veyâ ateşde aña şöyle süre ki yorula 'alîlûn meded didüğine (12) bakmaya inşaallâhu ta'âlâ bir dağı sürmege ihtiyâc olmaya diger kulluncı olan (13) kişi kalay kabdan ak şab şuyını içerse hös ola diger yanda ve belde (14) ve dizde ve bileklerde olur anların 'ilâcı oldur ki ferfiyûn yağı ve pabûnec (15) yağı veyâ dühn-i mübârek süreler üç günde bir kerre süreler hattâ gide ve eger (16) yağlarla gitmezse hazret-i akşemseddin ma'cûnın yidürelere on yedi eczâdur (17) diger şabunı hannâ ile berâber yogurup diz ağrısına ursalar giderür

41b.

(1) diger bil ağrısına ılgûn yemişin bal ile ma'cûn idüp yiseler nâfi'dür (2) diger bil ağrısına turpı rendeden geçürüp üzerine iflâk tuzını (3) saçup dağı üzerine arpa unı şaça beline bağlaya bir gece tura (4) diger ammâ kâsık yeline ma'cûn-ı cimcim gâyet mücerrebdür islâmbolda bir hâtûn (5) altı ay şahibfirâş ıdı ol ma'cûndan üç gün birer ceviz miqdârı virdün (6) sıhhat buldı bi-izni'llahi ta'âlâ ol ma'cûnuñ şan'atı budur ki cimcim ki (7) aña kâvaz dirler andan altmış dirhem maştaki iki ve büyân balı ve günlük beşer (8) dirhem cendebîdester iki dirhem ve 'asel iki yüz dirhem ma'cûn idüp vireler (9) diger kâsık yeline egîr ve kâvaz ve incibâr ve günlük berâber ve iki ağır 'asel (10) ile ma'cûn idüp kırk gün isti'mâl ide bu kâsık yeli kim vâkı' olup (11) yarılup hâyalara inse buña fetk dirler eger ol yarıktan vel inüp (12) hâyaya girse hâyâ kabı sışer aña debe dirler eger yaticak içerü çekilmese (13) anı deserler veyâ şabûb olur kim aña kubûli dirler ve eger kuruldayup içerü (14) çekilürse bunların sebebi yâ ağır götürmekden veyâ sıçramakdan olur pes (15) ol yarıktan yâ yil iner veyâ yağ veyâ bağırsak iner anuñ 'ilâcı budur ki anı (16) rıfkıla ol yarığa koyasın

eger girmese issi şuya koyasin yumşaya (17) andan içerü şoka-
sın ba'dehu günlük kabı ve maştaki ve serv yemişi ve yaprağı

42a.

(1) ve mürr-i şāfi dahı anzurūt ve balık yelümi ve çiriş ve
ballatun zāri cümle berāber (2) ve yelümi sirke ile ezessin ve
kalan eczāyı döğüp cem' idessin ve yoğurasın (3) melhem gibi
ola andan bīze dürtüp ol yarığın üstüne yakı idessin (4) ve aça
münāsib bir yağ düzüp muhkem bağlayasın üç veyā yedi gün tura
(5) andan 'alili arkası üzerine yaturup çizesin tāze birin dahı
yakı idessin (6) birkaç kez böyle idessin halāş bula bi-izni'llā-
hi ta'ālā diger bevāşır yellerinü (7) 'ilācin bāb-ı bevāşırda
zıkr idevüz diger kasiq zahına ebemgömezin şarābıla (8) ezüp
içüresin fāyide ider ve yarıqda vereme ebemgömezin yakı itse-
ler (9) fāyide ider diger eger servün yaprağın kozalaksız dö-
ğüp kasiq yarugına (10) yakı itseler nāfi'dür diger kaplubaga-
nın gendüyi şu içinde pişürseler kasiğı (11) yarılan oğlanı ol
şuya oturdu kosalar yarığı bite diger kasiq (12) yeline şoğanı
tāze tereyağıla kavurup dögesin biraz ak şeker katasın (13)
'alile viresin birkaç gün yiye gāyet mücerrebdür diger süsen
köküni gül yağı (14) ile sahq itseler hāya şisisine nāfi'dür
diger şāb ile tuzı berāber (15) döğüp hāya ağrısına dürtseler
fāyide ide diger na'nevi kızıl üzüm (16) ile döğüp melhem gibi
itseler hāyada olan şislere fāyide ide ağrısın (17) dahı gidere
diger bakla unın sirke ile ve bal ile ve sarı yağ ile

42b.

(1) pişüreler bulamaç gibi ola galiz idessin dahı yakı idüp gün-
de iki (2) kez uralar hāyada olan şislere zāyil ide fe-emmā
perhiz idüp yıl (3) ider nesnelerden ve ekşilerden şakına diger
tuz ile kepek ile sarı (4) yağı bulamaç gibi idüp hāya şisine
yakı ideler diger hāyada olan (5) şislere ma'danüsü muharrā pi-

şürüp uralar diger hāya kim şişe tavula (6) döne anı kalınca neşter ile deşe korkmaya tā ki şaru şu olup akınca (7) niçelerin itmişüzdür ğaflet olunmaya tîzcek halāş bula bi-izni'llāhi ta'ālā (8) diger 'ırkunnisā zahmetine türş kim ana delüce bakla dirler döğüp (9) sirke ile karışdurup yağı itseler şifā bula diger bir buçuk dirhem üzerligi (10) bütünle şu ile yunsa 'ırkunnisāyı giderür ve veca'-ı mefāşıla on (11) iki gice isti'māl itseler mücerrebdür diger şovukden olan 'ırkunnisāya (12) issi yağlar gerekdür otuzuncı bāb bu bābda 'usru'l-bevl ve selāsili (13) bevl ve zekere ve kavuğa ve meşāne yollarında olan emrāz-ı muhtelifenüñ (14) 'ilācı beyānındadır bunu bilgil ki meşāne zahmeti bu bögrekte ve meşānede (15) taş belürür çünkim meşānenün veyā bögregüñ ağızı tar olur veyā içi (16) harāretlü olur veyāhūd bağirdan hām ve ğalīz keymūs bevl ile bile bile dökülür (17) ola ve bögregüñ ve meşānenüñ harāretinden bağlanur taş olur 'alāmeti

43a.

(1) budur kim kısıq katı ağırır ve bevl süd gibi ak olur kesilü kesilü ve tamlayu (2) tamlayu gelür gāh gerilür ve gāh süst olur ve şāved kim bevl tutulur ğāyet (3) acır vaqt olur ki iginmekden şafra taşrā çıkar ve 'alīl dāyimā zekerin ve hāyasın (4) ovar imdi sidügi tutulan kisi delüce bakla külin şu ile kaynadup (5) içerse fi'l-hāl sidügi yolu açıla diger eger kavukda taş olursa helyün (6) şarābını hergün içüreler şifati budur ki helyünü döğeler dağı şu saçalar (7) ıslana şıkalar alup elli dirhemine yigirmi beş dirhem seker katalar kıvāma getüreler (8) dağı rāziyāne suyu ile kavun çekirdeginüñ için helyün-ı tabhıla içüreler ve helyün (9) serbeti ile şarāb-ı uşul vireler ğāyet eyüdüdür diger kerefüs dibi ve rāziyāne (10) dibi beşer dirhem ve ezhir ve nānh^vāh beşer dirhem gül ve

sünbül üçer dirhem (11) üç edviyye kadar bal veyā şeker birle kıvāma getüreler otuz dirhemine biraz ılıcağ (12) şu katalar içeler ammā helyūn ve rāziyāne dibin ve demürdiken cümleyi kaynadalar (13) dağı ılıcağ şuyunda girüp oturalar mücerrebdür diger bevli yolında taş olana (14) kendüsi döğüp berāber şeker katup üç gün günde birer dirhem içürseler (15) taşını kum idüp döküp ve meşāne yolların idrār ide mücerrebdür diger (16) nāgāh bir kişinüñ sidügi tutulsa bir dirhem gögercin boğına şeker ekeler sufūf (17) idüp yidürseler derhāl açıla diger bögrekte olan taş demürdiken

43b.

(1) eyüdüñ kaynadup şuyın içe diger topalak sidük yolın açar ve тұraq (2) otı dağı eyledür diger bir kişinüñ sidügi yolında kum olsa bevli acı (3) acı gelse ve bir bir tamlasa turpı süd ile pişürseler aç karnıla yidürseler (4) şifā bula diger kavukdağı taşı eridür evvelā alasin kākünç ve kerefüs (5) ve 'ırku's-sūs ve fülful ve habbü'l-gār herbirinden bir cüz ve gögercin boğı bir cüz (6) bu otları ayruca döğüp bir yire cem' idesin bal ile ma'cün idüp (7) kavī mizāca iki mişkāl ve oğlancıklara miqdārınca viresin diger ihtibās-ı (8) bevli için yumurda kabını pāk yuyasin dağı sağk idüp berāberince şeker (9) katup viresin şerbeti iki dirhemden dört dirheme degindür diger (10) zamāddur zeker egildüğine ve yorulduğına fāyīde ider mürrüşāfi bir ve kusta (11) iki rāvend-i çinī ve karanfil ve za'ferān üçer ve 'ilkü'l-enbād ve zift (12) ve mī'a beşer dirhem ammā 'ilki ve zifti ve mī'ayı gül yağı ile hall idüp za'ferānıla (13) şarābıla ısladup dağı voğurup zekere zamād ideler diger zekerinden kan (14) gelse dört buçuk dirhem haviç tohmanın üç gün yidüreler ve eger gitmese (15) tekrār ideler bil şovukluğın dağı giderür mücerrebdür diger sidügi тұrmayan (16) ādem ördek dilini yise

hōş ola akmaya diger döşege işeyen ādeme (17) kişnīc ve kende-
ne birer mişkāl döge yağa katup yiye artuğ işemeye diger

44a.

(1) bir kişi döşege işegen olsa bednūs ibigin kurudup döğüp
içürseler (2) hōş ola diger selāsīl-i bevl için ballūt ve mürr-i
şāfi ve günlük ve topalak (3) ve ustuktūs berāber dögeler ve
eleyeler seker birle qarışdurup kavī mizāca (4) iki dirhem za-
'āflere miqdārınca diger selāsīl-i bevl için ballutı sirkede
(5) ısladalar dört dirhem andan ve egir ve günlük ve mersin ye-
mişi ve helīc-i (6) kābilī ve belīc ve emlec her birinden üçer
dirhem topalak beş dirhem cümleyi muhkem (7) saḥḥ idüp altmış
dirhem bal ile qarışdurup isti'māli birer mişkāldür diger (8)
bir kişinüñ sidügi dutulsa tamlayu tamlayu gelse veyā taş ol-
sa ādem südi (9) ve od görmedük bal ve hāliš şarāb herbirinden
berāber cümlesin qarışdurup (10)iki şabāḥ bir aḥşam üçer kaşık
'alīle viresin tā kim hālāş ola ve eger (11) bu 'illetden şon-
ra ya'ni bu 'illetden kurtulduğdan şonra sidügi tırmasa pelīd
(12) yemişin döğüp zeyt yağı ile qarışdurup viresin içe tā kim
karārına (13) vara diger sidügi tutulan ādeme şāhin bokın içü-
reler şifā bula (14) diger selāsīl-i bevl için tamlayu tamlayu
gelse 'ilācı egir bir günlük iki (15) kara çörek otı dört dir-
hem bal ile qarışdurup şabāḥda ve aḥşamda (16) birer cevz miq-
dāri yiyeler diger selāsīl-i bevl için 'anzurut ve topalak (17)
ve zang ve kimmūn ve günlük tabāşir ve ballūt ve mersin toḥmı
beşer dirhem

44b.

(1) ve kara çuri üzüm elli dirhem zift yigirmi dirhem hep dö-
güp cem' idüp (2) ma'cūn gibi her gice üçer fınduk kadar is-
ti'māl ideler diger sidügi (3) dutulsa saksıgan beynisin mer-
cümek kadar ezüp içüreler diger sidügi (4) dutulana eski

sarābı şarınsağ şapıla kaynadup ısıcağla kaşığına ve (5) fer-
cine yakı ideler diger sidügi tutulan ādeme tavuk yünin şu ile
(6) kaynadup kaşığına kaplayu uralar mücerrebdür diger sidügi
tutulana (7) bu āyeti yazup şu ile ezüp içürelər (x) بِسْمِ اللّٰهِ
الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ طه مَا اَنْزَلْنَا (8) عَلَیْكَ الْقُرْآنَ لِتَشْفٰی otuz birinci bāb bu bāb-
da istiskāyı (9) ve anuñ 'ilācın bildürelüm ammā bilgil kim üç
nev' olur birine istiskā-yı (10) tabli dirler karın böyür hā-
mileye döner barmağıla urduğda tavul gibi öter (11) ve birine
istiskā-yı zaķī dirler bu dañı etile deri arasında bir sarı
iriqlü (12) şudur karını kaşığı dutar ve birine dañı istiskā-
yı lahmī dirler bunların her birinüñ (13) tedbiri başka başka-
dur ammā şol ki tablidur aña tedricile muğlāb (14) virüp ve
mizācına göre şerbet virüp içini ayırtlamak gerekdür ve ol ki
(15) zaķīdür kaşığı üstünden birkaç yirden çizüp ol sarı şuyı
akıdup (16) fetīl ile işledüp halāş bulduğdan sonra varaların
bitürmek gerekdür (17) ve ol ki lahmīdür tılā ile ve sarāblar
ile 'ilāc itmek gerekdür diger

45a.

(1) istiskāası olan kişiye dārcīni içürseler şifā bula gerek
lahmī ve gerek bañnī (2) olsun mücerrebdür diger istiskāası
olan kimesne sirkeyi kaynadup şiş (3) üzerine sürseler şifā
bula diger şığır tersini ısıcağla şişe ursalar (4) şifā bula
diger it keseri bir otdur istiskāa rencine ve gevde şişine ve
el (5) ve ayak ve göz şişine döğüp ursalar fāyide ide nergis
yağını issi şişlere (6) tılā itseler nāfi'dür eger üç dirhem
nergis yidürseler istiskāayı def' ider bi-iz (7) nillahi ta'ālā
diger boy şovuk şişlere nāfi'dür giderür ve meniye ziyāde ider
(8) ferfiyün yağı şişleri giderür diger tabāşiri issi şişlere
sürseler hōş (9) ola diger kañrānı istiskāaya birkaç kerre yakı
itseler fāyide ider ve sevdādan (10) olan şişleri giderür

(x) Kur'an; Tāhā (20), 2. āyet

diger istiskā için na'ne ve rāziyāne tohumları (11) ellişer dirhem ve maştaki beş dirhem bunları sahk idüp bal ile ma'cün ide (12) şabāhda ve aḥşamda birer ceviz miqdārı yiyeler diger çınar yaprağınınu şuyunu (13) çıkarup bir gice ayasa koyup andan şabāh ve aḥşam birer kaşık içeler ve yaprağın (14) kaynadup şişler olan yirlere uralar ve eger tāzesi bulunmasa kurı yaprağın bal (15) ile ma'cün idüp isti'māl ideler diger istiskāya şabāhda ve aḥşamda (16) birer mēzū kadar felāsife ma'ācin bābında yazaruz ve gelengübün ve şakızı kaynadup (17) vireler diger budur türbūd bir miskāl zencebīl bir denk dögüp eleyüp bal ile

45b.

(1) yoğurup vireler eger bir dirhem ayāric katalar revādūr ve dahı ḥabb-ı rāvend vireler (2) diger budur darçinī ve gāfet şuyı ve kasnı tohumı üçer dirhem ve gariḳūn (3) beş dirhem ve māzariyyūn on dirhem dögeler kasnı şuyı ile kursalar (4) ideler şerbeti iki dirhem haftada bir serbet vireler ve güneşe karşı oturmak (5) ve issi günde kuma gömülmek ve yuvalanmak eyüdüür kalya ve kuş etleri yiye ve etmegi (6) az yiye ekşer beksimed yiye ve yemişlerden nesne yimeye ve şu yirine bal şerbeti içe (7) ve günde bir nohud kadar tiryāk içüreler nāfi'dür diger istiskāya kızıl behmeni (8) şuyıla kaynadup şu yirine içüreler şişleri sākin ola ammā etmek yirine (9) incir yiye diger istiskāya ve ṭalak şişine ayvadāni üzümile ve şuyıla (10) kaynadup süzüp şuyın içüreler şifā bula diger içinde taşında (11) şiş olana kabağı pişürüp yakı ideler nāfi'dür bi-izni'llāhi ta'ālā otuz (12) ikinci bāb bu bābda öykene 'ariz olan zīḳūn-nefes gibi ve verem gibi (13) ve öksürük gibi zaḥmetlerinin mu'alecesin bildürelüm ki ekşer bu emrāz (14) şovukdan ve şovuk şu içmekden ve terleyüp ḥarāretile şovuk tabī'atlu yemiş-

ler (15) yimekten olur bunların 'ilâcında çok nesnelere yazarlar ammâ kaçan kim bu zîkû'n-nefes (16) zahmetine 'ilâc etmek dilerdin evvelâ balgam def'ine muğlâbıla serbet viresin (17) ba'dehu kırk gün isti'mâl itdüresin şovuk şü içmekden ve şovuk gıdâlardan

46a.

(1) perhîz itdüresin diger zîkû'nefes için keremid yağı şarâb-ı zûfâ ile (2) karışdurup içürelere öykende olan ağrıyı giderür diger zîkû'n-nefes (3) servüç kozalağın saħk idüp şarâbıla içürseler şifâ bula diger zîkû'n-nefese (4) mücerreb devâ olur ki keten tohumunu tavada kavurup dögesin daħı muşşar bādem (5) ve şeker cümle berāber elliser dirhem ve bir kadeħ gūlāb bu mezkûrı cem' idüp tavāya (6) koyup āheste āteşile kaynadasın daħı kıvām bula ba'dehu bir kabā koyup şaklayasın (7) vaħt-ı hācetde 'alīl şabāħda ve aħşāmda kırk gün isti'māl ide inşa'allāhu (8) ta'ālāşifā bula diger eger nefes tutulup avāz çıkmasa fūlfūl bir dirhem çām (9) şakızı iki dirhem günlük altı dirhem ve kara şıgırın südi bir maşraba ve yarım (10) kaşık bal mezkûrun cümlesin bir çölmege koyup ağızın hamīr ile sıvayup (11) āteş-ınermile kaynada tā kim rub'ı kala daħı anı gice yılduza göstere şabāħ aç (12) karnına içe daħı türünüp yata tā kim terleze andan terin alışdurup fāriğ (13) ola ve avāzı açılup öksürüğü gide bi-izni'llāhi ta'ālā diger eger avāz (14) tutulsa ak şoganı kuyruk yağı ile pişürüp yise avāzı açıla diger (15) öksürüğe benefşe yaprağını döğüp şü ile kaynada daħı şeker ve bal katup şü (16) yerine içe şifâ bula mücerrebdür diger zîkû'n-nefese elli dirhem eşek südini (17) içürseler şifâ bula zîkû'n-nefes ve öksürük olan kişiye günlük iki çig

46b.

(1) bal ile kırk gün karışdırup isti'māl ide öksürügi dört beş
 (2) günün içinde keser diger zîkû'n-nefes ve öksürüğe hatmi
 çiçeğin bal (3) ile karışdırup isti'māl ide nāfi'dür diger bu-
 hūr-ı meryemi tokuz dāne (4) mumlı bal ve şu birle kaynadup
 muharrā pişürüp her gice üç dāne (5) yiyüp şu yirine anuñ şu-
 yın içe mücerrebdür diger bu dağı öksürüğe (6) ve zîkû'n-nefese
 gāyet eyüdü gögsi yumşadur şan'atı budur kabağ ve kavun (7)
 çekirdeginün içleri nişāsta ve zamğ-ı 'arabī ve haşhaş ve bā-
 dem ve ketre (8) ve bŷān ve şeker ve benefşe üçer dirhem af-
 yŷn buçuk dirhem ve ayvā çekirdegi (9) lu'ābı birle yoğurup
 hablar ideler diger zîkû'n-nefese ve öksürüğe (10) fāyide ider
 zamğ-ı 'arabī ve bŷān balı ve nişāsta onar dirhem ve afyŷn
 (11) iki dirhem ve harbük beş dirhem cümle cem' idüp nohūd miğ-
 dārı hablar (12) idüp isti'māl itdüreler diger verem zaħmetine
 at yāğı mücerrebdür (13) kavī mizāca yüz dirhem içüreler öyken-
 den balğamı söker atar otuz (14) üçünci bāb bu bābda bevāşırnı
 'alāmetlerin ve 'ilācların bildürelüm (15) aşlında bevāşır on
 dürlüdü bunun dördü yürekde olur ve yürekde (16) olanı biri
 kabz-ı bevāşırdur ve biri ishāl-i bevāşırdur ve biri dem-i bevā-
 şırdur (17) ve biri riħ-i bevāşırdur altısı mağ'adda olur anuñ
 birisi zenbūr-ı bevāşırdur

47a.

(1) uzunca aru gibi olur ve birine tüt-ı bevāşır dirler dāne
 dāne olur (2) ve birine dağı 'ineb-i bevāşır dirler degirmi
 karaca olur üzüm dānesi gibi (3) ve birine dağı şikāk-ı bevā-
 şır dirler gāhi yarılır kanar ve birine dağı nefh-ı (4) bevāşır
 dirler şişer balık kurağına döner ve birine dağı nāşŷr-ı be-
 vāşır (5) dirler boynuz gibi katı olup sivrilür buna rahne'ı
 bevāşır dağı dirler (6) bunun ortası delik olur içinden iriğ

ve necâset gelür bu maķ'aduñ (7) altından gelür bu 'ilâcıla
 şağılmak müte'azzirdür bunun âleti vardur yaralar (8) fe-ammâ
 bunun cümlesine riḥ-i bevâşır dirler imdi bevâşır 'ibâretdür
 kanuñ (9) ziyâdesinden pes bilmiş olasin ki bu bevâşır kanuñ
 ḡayr-ı ṭabî'isinden (10) olur kim ana sevdâ dirler ya'ni sev-
 dâvî kandur eger sevdâ balğamdan (11) mütevellid olursa bevâ-
 şiri balık kursağı gibi olur ammâ ol ki tüt-ı bevâşırdur (12)
 maddesi sevdâya yakîn kandandur ve illâ 'ineb-i bevâşır beyne
 ve beynedür bu (13) bâbda söz çokdur aşıl bevâşırüñ sebebi
 şovukdandur fe-ammâ bevâşırlı âdemün (14) rengi yeşillik bir-
 le sarılık arasında olur ve daḡı bilgil ki aşḡâb-ı bevâşıre
 (15) ekser kabz olmak ziyâde ziyân eyler ve ifrâṭıla ishâl
 olmak daḡı yaramazdur (16) zîrâ ishâl yerine mâdde dökülür ve
 eger bevâşır kanı veya efrâd-ı 'urûk kanı (17) gendüden akup
 beden za'f virmese ol akan kanı dutmaya ve eger

47b.

(1) za'f virürse men' ideler ammâ ifrâṭa irişmeyüp ḡaddince
 akarsa (2) şol marâzlardan emîn ola ki zıkr olunur sevdâyî
 cününü ve mâlihulyâ (3) ve cereb ve bahak ve temregü ve şar'
 ve cüzâm ve ḡummâ-yı rub' ve yarım baş ağrısı (4) ve raḡm ağ-
 rısı ve sersâm ve zâtü'l-cenb ve akile ve cemre ya'ni yakmaca
 ve (5) sertân bu cümle marâzlardan emîn ola eger akan kanı
 ḡaddince akarken (6) kat' eyleseler veyahüd vaḡtsız gendüli-
 liginden dutulsa bu zıkr olan (7) emrâz-ı muḡtelife zuḡur
 ider ve istiskâya dönderür imdi her marâza (8) muṭṭali' olup
 'ilâcın ve tedbîrin ana göre idesin şimdiden girü (9) bevâşi-
 ra nâfi' olan mu'âleceleri zıkr idelüm eger bir kişinüñ maķ'-
 'adı (10) taşra çıkrsa 'alilüñ altından bir denk nişâdır tütüz-
 seler ḡoş ola (11) diger maķ'ad kim taşra çıkı koyunuñ baķa-
 nağın veyâ boynuzın yakup (12) kül ideler daḡı kestâne ve şa-
 rı enâr çiçeği ve şâb ve mâzû ve yumşak (13) döğülmiş enârüñ

kağı ve mersin herbirinden biraz alup küle katup biraz (14) su ile kaynada dağı mağ'ad girü yirine varduğdan sonra ol suyu (15) ısıcağla içine bir zaman otura mağ'ad ayruk taşra çıkmaz ola bi-izni'llâhi (16) ta'âlâ diger eger mağ'ad taşra çıkırsa bir avuç mâzû ve bir avuç ballutuğ (17) başı ve bir miğdâr zâc bunları çölmekde kaynada tâ bunlar muharrâ ola dağı ısıcağla

48a.

(1) 'alîl ol suyu içine otura tâ su şovumağa başlaya andan kalka lâzım (2) olursa girü ol suyu ısıdup girü otura mücerrebdür diger buhûr-ı (3) meryemi döğüp sirke ile karışdurup çıkan mağ'ada sürseler ayruk (4) çıkmaya şifâ bula diger mağ'aduğ veremine pâpûnec yağı dürtsele şifâ (5) bula diger koz yağın bevâşıra ve bevâşıra dürtsele nâfi'dür diger kiremid (6) yağını yün ile mağ'ada dürteler ufacık kurdunı kıra gidere diger (7) bâk kökin gölgede kurudup döğüp aşğadan tütsiitse 'azîm fâyide göre (8) diger it boncuğı kim aña seyyid mühre dirler şovukdur kurudur eger anı ezüp (9) içürsele bevâşıra fâyide ider ammâ aşhâb-ı bevâşıra şovuk su virmeleler ziyândur (10) diger bevâşir için kükürt on dirhem ve toğuz yağı on dirhem karışduralar (11) dağı bir dutulmaduk çölmek içine koyup altına od yakalar tamâm kaynaya dağı (12) 'alîl duburın ol çölmek ağzına koya bû'ı yabana çıkmaya şol kadar dura kim (13) terleye gerek bevâşir yürekde ve gerek mağ'adda olsun gidere mücerrebdür meşhûrdur (14) nâşûr cerâhatlar dağı bevâşıra ve temregüye ve bevâşıra ve baraşa ve bahaka (15) ve hanâzîre ve sigillere dürteler eride şan'atı kireç otuz dirhem ve kalya (16) kırk dirhem ve söğüt küli ve ballüt yigirmi beşer dirhem cümleyi şuda ıslada (17) bir niçe gün tura dağı ol suyu kaynadasın hattâ koyu ola ba'dehu kurğun

48b.

(1) hokkada şaklayasın diger mak'adda olan temregüye ve gici-ge nāfi'dür (2) pişmiş şāb on dirhem ve katrān beş dirhem cümlesin sirke ile karışdurup (3) tılā idesin diger dem-i bevāşıra devā oldur ki anīsun ve kimmūn ve şevnīz (4) ve na'ne ve keşnīc ve ma'danūs ve kerefūs cümlesini kaynadup şuyın içü-reler (5) diger bevāşıra kātır-ı sekākin yakup tütünine tursalar eyü ola diger (6) devenüñ örgüci yağını bevāşıra sürseler hōş ide ya'ni tılā ideler diger (7) arslan yağını bevāşıra sürseler hōş ide diger kendene yi yağıla (8) kavursa bevāşıra sürse kanını keser ve kendene tohmi birer dirhem üç gün (9) yise bevāşır rencinüñ aslın kese ve kuruda ve turgura diger şarımşağı (10) yağıla kavurup yise bevāşır rencin ve kāsık yilin giderür diger (11) üzümle havıcı kaynada şuyını şāf idüp şu yirine içse bevāşirin (12) kese ve yilin sākin ide diger mak'adda kurdcagazlar olur şofrayı (13) gicidür ol rence yulaf dirler 'ilācı ıdırğan tohmi koz içi berāber döğüp (14) bir yire katasın havānda muhkem dögesin melheme döne on baş idüp (15) aç karnına on gün yiye diger yıl bevāşırını ya'ni yıl kabz olsa (16) şıyle kim karın yel ile talsa ölüm hālına varsa 'asel ve şīr-rūğan (17) birer kāsık ve biraz fare necisi cümleyi kıvāma getirüp hurmā çekirdeğinden irice

49a.

(1) şāflar idüp asağadan götürene zōrıla içinden kan gelene ve göbegi (2) burana günlük ve maştaki ve itüñ aq necisini sahk idüp katranıla karışdurup (3) göbege yakı idesin kanını ve burusını keser diger kana ve zōra keremidi (4) kızdurup üzerine sirke döküp buğuna otursa nāfi'dür diger (5) bir buçuk mişkāl üzerlik tohmunı döğmedin şule yudarsa bağırsağda (6) olan yilleri tağıdur hem balgāmı ve sevdāyı ve şafrāyı dañı

tağıdur diger (7) eger âdemün gevdesi içinde et kesilse ve
 üzülmiş olsa veya eyegüsi ağrır (8) olsa zerâvendün dışısından
 bir dirhem saḥḥ idüp su ile içürseler (9) nâfi'dür diger tâtâr
 kurdı kim ana göyek yavrısı dirler ol 'illete (10) dermân bir
 avuç kişnic ve azacık kimmün ve güyegü otı ve bir avuç enâr
 dânesi (11) dükêlisin kaynadalar ve andan yarım rıtıl miqdârı
 ol şudan alup bir vaḳıyye (12) ikâme barâğalar daḥı çalkaya-
 lar daḥı içüreler olburı gide bi-izni'llâhi (13) ta'âlâ diger
 'ilâc-ı bevâsır maşḥaki ve günlük ve harbak üçer dirhem ve
 cevz-i (14) bevvâ ve mâzû birer dâne bunları saḥḥ idüp cem'
 ide daḥı bal ile ma'cûn ide (15) dört gün bir şabâḥ bir öyle
 bir aḥşâm zeytün miqdârı isti'mâl ide (16) ba'dehu dört dir-
 hem harbaki döğüp bir noḥud miqdârı semmü'l-fâr katup (17)
 karışdurup fulûrî kadar penbe üzerine bu otı ekeler daḥı şof-
 rasına

49b.

(1) koyalar ammâ ma'cûn ibtidâ itdügi gündün buni daḥı başla-
 ya şofradan (2) dâneler çıkırsa gerekdür sekiz veya tokuz gün-
 de mi kararur bu otı urmak (3) gerekdür ammâ beş güne dek bir
 gice ve bir gündüz uralar sonra ğâyet acır hemân (4) gündüz
 uralar ol çıkan dâneler kuruduktan sonra ebem gömeci yaprağı-
 nı hınzır (5) yağı ile pişüre issi issi ol dânelerün üzerine
 uralar tâ ol dâneler (6) düşünce günde üç kerre ba'dehu bir
 miqdâr günlük ve bir miqdâr şakız ve bir miqdâr (7) zeyt ya-
 ğı ile hınzır yağı bu cümleyi melhem idüp bu düşen dânelerün
 (8) üzerine uralar onulunca gerçi zahmetlüdür ammâ kim mücer-
 rebdür bundan ğayrı (9) devâlar ve ḥablar ve şerbetler ve ma'
 cûnlar ve tiryâklar bâblarında yazavuz inşâallâhu (10) ta'âlâ
 diger bevâsırdan ölüm ḥâline varan âdeme irincedür niçelere
 bununla (11) devâ itdük şıḥhat buldı şan'atı oldur ki bir baş

şarmusak kabuğıla (12) ve kırk dāne kara üzüm çekirdegi havān-
da dögesin melhem gibi ola dağı (13) bir bez içine koyup bağ-
layasın elma gibi ola andan 'alīli üzerine oturdasın (14)
dört yanından örtüp başdurasın tā terleye dağı yaturup yüzün
(15) açasın teri alısa gāyet mücerrebdür ammā muhkem acır
acısına katlanmak gerekdür (16)ta kim halāş bula diger ishāl-i
bevāşıra ve zōra irincedür hiç dermān (17) bulunmasa bu ma'cū-
nı beş on gün birer ceviz miqdāri isti'māl ideler māzū

50a.

(1) ve turunc kabı ve kara çörek otı ve behmen-i surh berāber
idüp üç ağırı bal (2) ile ma'cūn idüp vireler diger hażm-ı
ta'ām için bu bir sufūfdür ki tizcek (3) ta'āmı hażm ider ve
ta'āmdan evvel ve sonra ve su içmezden evvel ve sonra nef'i-
nün (4) nihāyeti yokdur benze humret ve cimā'a kuvvet virür
semirdür ekābire gāyet eyüdü (5) şan'atı bŷān köki ve kiş-
nic ve rāziyāne ve anīsun sekiz dirhem ve kākule on (6) dir-
hem ve maştaki üç dirhem ve cevz-i bevā bir dāne ve besbāse
ve havlancān ve fūlfül (7) ve şandal birer dirhem cümleyi ay-
ru ayru döğüp eczānun nişfi miqdāri şeker (8) katup halt ey-
leye deminde üç barmak arasından isti'māl ideler fe-emma (9)
bu aşhāb-ı bevāşıra lāzım olan budur ki dāyim muvāfiq gıdā-
lar yiye ve münāsib (10) şerbetler içe ve muhālif gıdālardan
ve devālardan perhīz ideler ve muhallil buhūrlar (11) isti'-
māl idüp ve yilden birkaç kez müşhil içüp bedeni ve dimāğı
tenkiye ideler (12) ve mu'tedil hammāmda bedenini ovdurmak ve
iştihā-yı şādika ta'āma ve şarāba germ (13) olmayınca yime-
yeler ve dağı iştihāası gālib iken ta'āmdan ve şarābdan elin
çeke (14) zīrā gāliz marāzlar ve 'illetler tuhmelikden olur
ve muhālif gıdālardan olur ammā (15) şol gıdālar ki aşhāb-ı
bevāşıra nāfi'dür zīrā kanların şāfi kılup i'tidāl (16) kılur

bu cümleden biri kuzu eti oğlak eti ve tavuk eti ve ahū eti harāreti (17) gālib olana bunun gibi etler münāsibdür ve tabī'atı şovuk ta'āmlar yiye taze

50b.

(1) balık ve zerdālu ve erik ve şeftālu ve aşlarda ol etler ile pişen şorbalar (2) yiye ammā tuzlu ta'āmlardan hāzer ideler ve illā anların ki tabī'atı şovuk (3) ve balgāmdur ana perhīz münāsibdür onların gibiye ağdiye nefis kalyalar ve kebāblar (4) ve biryān ana ta'āmdan öndin gülbeşeker ve maştaki ve anīsun yiye ve ayda (5) üç dört kez kuşa ammā gözin ve yüregın berk bağlayup andan kuşa ve illā (6) uzun boylı ve ortalığı boş ādem yılda bir iki kuşmak kifāyet ider ammā (7) ma'ide arınmasının 'alāmeti kay'da ekşiler gelmekdür otuz dördünci bāb (8) bu bābda ra'şeyi bildürelüm pes bu 'illet şovuk almakdan olur ekşer bu marāz (9) pīrlerde olur zīrā sinnü's-şuyūha varılsa tabī'atda burūdet ve hem garīb (10) ruṭubet gālib olur eyle olsa pīrlik 'āleminde şovukdan ve şovuk gıdā (11) lardan perhīz idüp gendü mizācına göre muvāfık gıdālardan isti'māl (12) ide tā kim beden bunun gibi 'illetlerden emīn ola imdi bu ra'şe zahmeti (13) gerek taze gerek eski olsun 'azādan def' olur bi-izni'llāhi ta'ālā pes (14) ana zamād-ı dāniyāl ile 'ilāc ideler şan'atı budur şıgır yoğurdın bir pāk (15) yire dokesin suyu yire sine andan zifti bir tahta üzerine taşıla (16) saḥk idesin tā kim un gibi yumşak ola dahı anın berāberince hannā katup (17) mezkūr yoğurd ile karışduralar dahı ol ma'lūl'uzvun meşin veya

51a.

(1) tağarcuk hāzır kılalar ol meşine yoğurdı sürüp dahı üstüne eczāyı (2) eküp ol 'uzva yakı ideler eger el ditirse tā omuz başından tırnaqlara (3) varınca zamād ideler eger 'illet

çokdan ise birkaç kerre ideler her biri üçer (4) gün tura üstadlarımız bunu işleyü gelmişdür biz dağı kerrätıla tecribesin (5) itdük isti'mâl idenler şifâ buldı bi-izni'llâhi ta'âlâ ve cāzib hārr yağlar (6) âteşe karşı tılâ itmek nāfi'dür otuz beşinci bāb bu bābda yarağan (7) zaḥmetinüñ 'ilâcın bildürelüm bu rence sarılık zaḥmeti dirler safrānuñ (8) 'ufûneti bedene yayılır şol hammām buḥârı gibi yüzünde ve gözünde ve cemî' (9) a'zānuñ zāhirin ve bātının kaplar rengi sararur ve mecāli gider ve arıklar (10) bu 'illete bizüm mücerrebümüz budur ki evvel şerbet-i dāniyāl virüp ishāl itdüresin (11) andan beş on dāne sümükli böcek bir çanağa koyup üzerine yumşak (12) tuz ekesin anlar kuşar gendüleri koyu yir ol kuşandıyı şeker ile dağı (13) su ile içmege kâbilce idüp her şabāḥ birer fincân aç karnına içe üç (14) gün içmek kifāyet ide inşaallāhu ta'âlâ diger bunu dağı yarağan 'illette (15) iderlerse fāyide ider saru helîle kabı on dirhem ve şabr-i iskuṭuri (16) ve saḫmūniyâ buçuğar dirhem cümlesin döğüp eleyüp üç baḫş idesin (17) üç şabāḥ 'alile viresin diger yarağana devenüñ südi ile bevlini

51b.

(1) karışduralar koyı ola sarılık düşen âdemüñ cümle a'zāsına sürseler (2) hōş ola diger yarağan zaḥmetinegendünüñ sidügin içürseler hōş (3) ola diger yarağan zaḥmetineitüñ ak bokıñ bal şerbeti ile ezüp içürseler (4) hōş ola diger yarağana kehribâyı döğüp bal ile yedürelir ve ezüp (5) su ile içürelir ve yaykanalar meşhürdür diger yarağan olan kişi kepek (6) ununu su ile kaynadup hammāmda gevdesine sürseler hōş ola diger na'ne (7) suyun kaynadup içürseler yarağana fāyide ider otuz altıncı bāb bu bābda (8) oğlancıklara 'arız olan 'illetlerüñ tedbiri beyānındadır evvelâ oğlancıklar (9) zōr olsa bir mişkāl üzerlik üzerine üç denk jive-girmānî (10) döğeler ve sâde

yağıla yidüreler hōş ola diger içi giden (11) oğlancıklara oğlak mayasını anası südi ile karışdurup (12) içürseler hōş ola diger oğlancıkların ağızları ağrısına tabāşir (13) nāfi'dür diger oğlancıklarda namāzbürd olsa delice bakla unın (14) bal ile karışdurup yidürseler namāzbūnı gidere diger kerdeme tohın (15) bal ile karışdurup yise namāzbūrı düşüre ve üzerlik namāz (16) būrı düşürür diger nohudı sirkede bir gün bir gece ıslada yiye (17) namāzbūrı düşüre ammā şabāh yiyüp öyle olunca yimek yimeye diger

52a.

(1) oğlancıklarda şoğulcan olsa şeftālū yaprağın döğüp göbegine ura (2) karnında olan şoğulcanı düşüre ammā şeftālū yaprağın ve çiçeğin döğüp (3) sıkup şuyın içürseler karnında olan namāzbūrı ve şoğulcanı gidere (4) diger eger kerdeme yağın iki mişkāl içürseler karnında olan canavarları (5) kıra gidere diger oğlan döşege işegen olsa bir mişkāl egiri (6) yağıla kavurup yidüreler diger oğlan şar' olsa 'abdü's-şalibi (7) boynuna bağlayalar fāyide ide diger oğlan zōr olsa yağısuz pirinci (8) şāfi şu ile pişürüp ve kaymağı alınmış yoğurdu süzüp ol pişen pirinç (9) ile yidüreler içi tura ammā içi koğarsa dutmayalar diger eger şumağı (10) oğlancıkların karnın ağrısına yakı itseleler karnın ağrısının gidere diger (11) oğlanın başı kel olsa āb-ı kalyayı tırāşdan şonra süreler sirke (12) melhemi dahı gāyet mücerredür diger oğlanın bedeninde sivilciler olsa (13) bir pāre pūlādı boynuna bağlayalar nāfi'dür diger eger ma'sūm igizede (14) olup et cān kalmayup şararup şolsa ısıcak şığır karnını yarup (15) oğlanı boğazına dek içine oturdalar tā alnı derleyüp zebūn olunca (16) andan şonra çıkarup şāra koyup yaturdalar üç günden şonra hammāmda (17) yuyalar cemī' illetden emīn olup et cān bağlaya ammā evvel bahārda

52b.

(1) itmek nāfi'dür bi-izni'llāhi ta'ālā diger oğlancıkların harāreti gālib (2) olsa ve şuyı çok ier olsa zerdeubı saħk idüp daħı şı ile (3) ezüp karnına ve gögsinesüreler nāfi'dür diger eger oğlancıkların karnı (4) südde ile olsa avuladönse kili sirke ile ısladup yaş (5) şabunıla melhem gibi idüp yaķı ideler kuruduka degisdüreler nāfi'dür (6) diger oğlanın kavuğında taş olsa hāsek ve kavun ekirdėgi (7) ii ile kaynadup şuyunu üç gün iüreler taşı eridür ve bil şovukluğın (8) daħı giderür diger oğlancıkların kavuğında taş olsa ufadup (9) kum idüp döker kākun ve tohm-ı kerefüs ve 'ırķū's-süs ve fül-fül ve habbū' (10) l-ğar her birinden bir cüz ve göğercin boķı bir buuk cüz bu otları ayruca (11) döğüp iki ağırı bal ile ma'cün idüp oğlancıklara bir derhem kavī (12) ādenlere üç dirhem viresin diger oğlanın kaşık yelineşoğar (13) tohmı tāze yağıla kavurup dögesin biraz şeker atup açla 'alīle (14) viresin bira gün şifā bula diger oğlancıkların sidügi tutulsa (15) yumurda kabını pāk yuyasın daħı muħkem saħk idüp berāber seker atup (16) viresin şerbeti iki dirhemden dörde varıncadır ve ma'sūmlara (17) miğdārınca diger bu sufūf ümmü's-şıbyāna fāvide ider şaru helīle

53a.

(1) kabı ve maştaki ve rāvend-i çini birer cüz ve keşnic iki cüz döğüp eleyüp (2) bir miğdār seker ile bu cümleyi sufūf idüp on iki yaşında olan oğlana (3) iki dirhem küçüklere miğdārınca ana südi ile viresin diger oğlanın (4) ağlamakdan göbegi taşra ıkısa bakla unı ve māzū ve gülnār kabı ve yumurta (5) yumşak döğüp ölmege koyup pişüre ve yumurta kabını karışdura zamād idüp (6) muħkem bağlaya diger zamād kim taşra ıkmağā komaz şab-ı yemenī üç dirhem (7) sirke dortusu altı dirhem

ve m̄azū üç dirhem daḥı sirke ile yoğurup zamād (8) idesin di-
ger oğlancukların ishāline be-ḡāyet nāfi'dür kızıl gül ve anī-
sūn (9) ve kerefūs bunları berāber dögesin süci ile veya şu
ile pişürüp (10) göbek üzerine yaḳı idesin diğeri toğan ma'sū-
muḡ gözleri gök (11) olsa gözleri kara 'avratuḡ südin emzüre-
ler diğeri oğlancuklar (12) çok kısar olsa na'neyi şu ile kay-
nadup ol şuya bir pāre kil-i ermeni (13) ve biraz gül şuyı
katup viresin diğeri oğlancukların yüregi şişerse (14) turpı
rendeden geçürüp zeyt yağı ile kaynadup karnına yaḳı idesin
(15) diğeri oğlanın bevli yolından kan gelse beş dirhem havıç
tohumını (16) döğüp rikdārınca şeker katup yedi gün yiye di-
ger at dişini bir (17) oğlanın boynına daḳsalar anın dişleri
tendürüst ola diğeri oğlan

53b.

(1) ağlağan olsa ḥimār südünü içürseler hōş ola diğeri oğlan
döşege (2) işegen olsa bednūs ibigin kurudup dögesin ol oğla-
na içüresin (3) ayruḳ döşege işemeye diğeri oğlancuklarda ök-
sürük olsa inciri (4) pişmiş süd içine koyasın ıslanup dadı
süde çıka daḥı ol südi (5) içüresin eger yirse incirin daḥı
yidüresin diğeri oğlancuklar ağlağan (6) olsa bu du'āyı yazup
boynına bağlayalar mücerrebdür $\text{بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ}$ (7) $\text{وَضَرَبْنَا عَلٰی$
 $\text{اَدْبَانِهِمْ فِی الْكُهْفِ سِنِّیْنَ عَدَدًا ثُمَّ بَعَثْنَاهُمْ لِنَعْلَمَ اٰیُّ الْحِزْبِیْنِ$
(8) $\text{لَمَّا لَبَثُوْا اَمَدًا وَخَشَعَتِ الْاَصْوَاتُ لِلرَّحْمٰنِ فَلَا تَسْمَعُ اِلَّا هَمْسًا وَمَا مِنْ$
(9) $\text{دَابَّةٍ فِی الْاَرْضِ اِلَّا هُوَ اَخَذَ مِنْهَا صَوَابًا اِنَّ رَبِّیْ عَلٰی صِرَاطٍ مُّقْتَدِرٍ$
(10) $\text{مُرْتُوْنِسْ بَیْتُوْسْ سَارِیْنُوْسْ دَوَاتْرَسْ كَفْتِیْرُ طَطِیُوْنِسْ قَطْمِیْرُ اَسْكُنْ$
(11) $\text{لا یبکی بحرمته هذا الاسم}$ otuz yedinci bāb bu bābda ḥātun kişi-
lere (12) 'ārīz olan 'illetlerin ve 'ilācın ve anlara lāzım
olan rāyiḥa-i ṭayyibeleri (13) bildürelüm cümleden biri birisi
vaktsuz ḥayzdan kalmakdur pīrümüzden göre (14) gelüp isti'mā-
linde ḥaḳıḳatına irdüğümüzün biri budur ki mürr-i vaşak ve

cāv- (15) şîr ve kañariyûn her birinden berâber cümleyi döğüp eleyesin şığır ödi (16) ile yoğurup hurmâ çekirdegi kadar şâflar idüp günlerinde götürüne (17) ve illâ hâmile olan hâtun götürmeye zirâ oğlanıñ düşürür ammâ hâtunun

54a.

(1) karnında oğlan düşmeyüp ölmüş olsa götürüne fi'l-hâl düşürür (2) zinhâr oğlan düşüreyin diyen 'avratlara virmeyesin diger hayz görmeyen (3) 'avratlar götüre bu dañı imtiñân olunmuşdur cebel-i hank ve qaraca üzüm ve arpa (4) unı berâber şâflar eyle hurmâ çekirdegi gibi ve ortasına iplicek koyasın (5) vaktında götürüne ve nohud miqdârı hablar idüp günde birer dâne birde (6) ikide üçde çeküp hayz kanını indüre diger hayz ikide üçde (7) bu dañı bir dürlü şâfdur kızıl boya gül tohumı ve bûzîne ve topalak ve güyegü (8) otı ve sezâb yaprağı birer buçuk dirhem ve tohum-ı kerefüs ve muql-i ezrak birer dirhem (9) şâflar idüp götürüne ammâ bu şâfuñ gül tohumı olduğında şâf itmegi (10) revâ görmedük diger hayzı ve bevli yüridür mekke ayrığı kim ana ezñir dirler (11) döğüp kaynadup şuyın içürelere diger bu dañı bir hamûldur kim yaz (12) mişlar yedi yıl hayzı bağılu olan hâtunun hayzı açılıp fetñ ola (13) şan'atı mürr-i şâfî ve bûzîne-i kühî kim ana na'ne dirler herbirinden dörder dirhem (14) ebhel sekiz dirhem zûfâ on dirhem cümlesin döğüp eleyüp şığır ödi (15) ile yoğurup şâflar ide evvelki 'âdeti zamânında götürüne diger amrûd (16) ağacında olan qarincadan tokuz dânesin şarâbıla ezüp aç karnına içerse (17) hayzı yüridür diger 'avratların oğlanı düşmese kükürdi buhur ideler

54b.

(1) düşüre diger oğlanı dâvimâ düşüren hâtun degirmenün (2) altındaki taşından bir pâre başında götürse oğlanı düşmez ola

(3) diger bir hātūn şarplansa toğuramasa bir dirhem deñiz köpügin (4) ezüp şuyıla içürseler şifā bula diger şarplanan hātūnuñ sol ayağınuñ (5) baş barmagına bir miqdār mıkñātīs bağlayalar tiz toğura diger kaçan bir (6) 'avratuñkanı tırmasa teke kanından bir azācuq, götürse h̄ḡḡ ola (7) diger hayz kanını veyā nifās veyā gayrıkanı öñinden ifrātıla görse (8) hiç dermān bulunmasa bu 'ilācı ideler mücerrebdür niçelere tecribe eyledük hattā (9) bir hātūn yıldan ziyāde olmış ki muttaşıl içinden kan gidermiş bu 'ilācı (10) aña itdüm ol 'illetden halāş buldı bi-izni'llāhi ta'ālā şan'atı budur kim (11) bir tutam yaş kerefūs ve bir ol kadar ma'danūs bunları şu ile bir çölmege koy (12) kaynada dañı süzüp şuyın ayasa koy ve yıldıza göstere dañı üç (13) şabāḡ aç karnına birer fincān içe mücerrebdür diger bir hātūnuñ istibrākanı (14) tırmasa hammāmda avucına ve tabanı altına ve beline bal sürüp dañı (15) üzerinesöyünmedük kireç ekeler bir sāt tura andan yaykanup hammāmdan (16) çıka mücerrebdür digerkanı ifrātıla gören hātūn biline bal sürüp ve (17) üzerine çiris ekeler bağlayalar tā ki haddinden tecāvüz itmeye diger bu dañı

55a.

(1) mücerrebdür içinden çok kan giden hātūn maştaki döğüp şu ile içe (2) diger eger bir hātūn hāmile olmak dilese 'ūd-ı hindī ve lök ve dut (3) yaprağı ve hām hurmā buçuğar dirhem ve misk bir denk bunları muhkem döge (4) ince beze bağlaya bir çölmege biraz şarāb koy dañı kaynarken bu otları üstüne (5) döke tā kuvveti şarāba çıkınca kaynaya andan süzüp şişeye koyup şaklaya (6) deminde bunu götürüne biker gibi olup 'ilāc kuvvetinden rahme kuvvet-i cāzibe (7) hāşıl olup süddesi açılmeni toğru rahme vara hāmile ola diger (8) māsū ve ezḡir ikişer dirhem hām hurmā bir dirhem dañı bunları şarābıla kaynada

(9) t̄a kim kuvveti şarāba çığa evvelki gibi idüp bikirden farkı olmaya ve h̄amile ola (10) diger fūlfūl ve 'anzurūt ve 'ūd-ı hindī birer buçuk dirhem ve 'anber iki denk (11) ve topalak ve h̄am hurmā ve kākūle birer buçuk denk saḥḥ idüp eski şarābıla (12) kaynakada ve süze evvelki gibi eyleye hergiz bikirden fark olmaya ve h̄amile ola (13) eger 'ömrinde toğurmamış olursa daḥı h̄amile ola bi-izni'llāhi ta'ālā diger (14) kākūle ve kuḥl-i işfihāni buçuğar dirhem ve zamg-ı 'arabī ve çörek otı birer denk (15) ve turunç kabı bir dirhem hep saḥḥ ide kuvveti çıkınca şarābıla kaynakada deminde (16) götürünse katına er gelmemiş gibi ola diger bikr gibi olmak isteyen hātūn (17) için fūlfūl ve 'ūd-ı hindī ve 'anber ikişer dirhem hep muḥkem saḥḥ ide daḥı

55b.

(1) şarp şarābıla kaynakada daḥı turulda sonra bir pāre yūñile götürüne iki s̄a (2) 'atden sonra bikr ola hem issi ola diger ba'zı fakīrlər olur oğul kız basar (3) beslemege 'āciz olup oğul kız olmasun dirler şan'atı budur ki ayu ödünü (4) rāzaḳi üzüm ile bir denk misk karışdura ve yūñile evvelki gibi götürüne (5) bikr gibi olup h̄amile olmaya diger h̄ukemā-i müteḳadimīnden menḳūldur ki cimā'dan (6) evvel fercine veyā zekeri-ne şīr-rūgan sürüp andan cimā' ide h̄amile olmaya (7) meger kim yağun eşeri ve rāyihāsı kalmamış ola diger berā-yı bikriyyet şāb (8) ve m̄azū ve enār kabı ve zāc cümle berāber ayruca saḥḥ idüp cem' ide daḥı (9) h̄in-i cem'iiyetden bir s̄a'at evvel orta barmağın işladup eczāya bulaya (10) daḥı fercine tīlā ide bir laḥzadan sonra fercin şovuk su ile yuya sonra (11) yakın ola 'acāyib göresin diger havātın t̄ayifesine lāzım olan rāyiḥa-i (12) t̄ayyibeden tesvīd eyledük lāzım olduḳda mübāşeret ideler cümleden biri 'amel-i (13) miskdür şan'atı oldur

kim kırık gögercin kanı elli dirhem aşılband cāvi (14) sekiz dirhem 'ūd-ı kumārī yedi dirhem kāfūr bir dirhem şandal yedi dirhem (15) bir mişkāl misk bir mişkāl kan gölgede kurunış mla dahı kanı gülābıla birkaç (16) kez ezüp halt idesin dahı asılbendi muhkem sahk idesin ūdı ve (17) şandalı dahı muhkem idesin dahı cümleyi gülābıla tahmīr idesin dahı kurudasın

56a.

(1) dahı üç gün birer miqdār bādem yağı ile elüñ ile urasın dahı 'anber-i hām (2) ve zamg-ı 'arabī gülābıla ıslanmış ola cümlesin cem' idüp hāzır nāfeye koyup şarasın (3) dahı vāfir penbeye şarup ısıcağ dutasın issi kār itdükçe rāyihası ziyāde (4) olur 'amel-i gāliye misk aşılband zafir ve sünbül onar dirhem benefşe ve za'ferān (5) ve 'ūd ikişer dirhem mī'a dört dirhem bal mumı altı dirhem bādem yağı elli dirhem (6) ve misk bir denk cümleyi sahk idüp zafir bir çölmek içinde bādem yağı ile (7) hall eyleye bu cümleyi cem' idüp hıfz eyleye gāyet la-ṭīf olur 'amel-i zūlf (8) yağı zeyt yağı yüz dirhem ve turunc kabı ve mersin yaprağı sekiz dirhem bunları (9) kaydada dahı süze şoğra zafarelli dirhem katup tekrār kaydada tā muharrā ola (10) siyāha döne ateşi āheste ola şoğra bir bizden süze ba'dehu aşılband (11) yigirmi beş dirhem ve 'ūd ve şandal-ı ahzar ve şandal-ı abyağ ve benefşe dibi beşer (12) dirhem ve kara günlük yağı on dirhem bu cümle eczāyı döğüp eleye sahk-ı belīg (13) ola ol süzilen yağa beş dirhem bal mumı koya ve günlük yağı koya dahı (14) bir tāvada āteş-i nermile eride karışdura andan bir miqdār şovuda andan (15) eczāyı ve bir denk miski ezüp kata bir gice yağılaṭura şabāh eridüp (16) bezden süze yağın alup hıfz eyleye ve bezde kalan hıltı pul kurslar (17) idüp kurut buhūr eyle 'amel-i ağız miski şeker yigirmi zamg ve nişāsta

56b.

(1) onar dirhem misk iki çekirdek evvel gülâbıla miski zamgı
 ısladup sonra (2) cümleyi cem' idüp tahmîr eyle dilerseñ kuruş-
 lar eyle ağızda hûb olur (3) 'amel-i 'anber hâş misk bir miş-
 kâl ve 'ûd-ı hindî bir mişkâl ve 'anber-i hâm iki (4) mişkâl
 mezkûr eczâyı ayruca saḥḥ idüp daḥı dükelisın cem' idüp (5)
 karışdur ve daḥı bir buçuk edviyye miqdârı gül yağıla karışdu-
 rup amûht (6) ola ba'dehu zarfa koyup saklaya vaḥt-ı hâcetde
 isti'mâl ideler 'amel-i (7) 'anber-hâş 'anber-i hâm bir miqdâr
 ve misk-i nâfe iki mişkâl ve hâş-ı ma'denî (8) gâliye buçuk
 dirhem îrsâ-yı murayyâ on dirhem cümlesin saḥḥ-ı belîğ idüp
 (9) cem' eyle daḥı çinî çanak içinde onat ezesin daḥı şişe
 içine koyasın (10) tâ kim yel tokunmaya vaḥt-ı hâcetde azacuk
 gülâbıla hall idesin daḥı destmâle (11) ve bedene süresin hûb
 olur niçe eyyâm râviḥası gitmeye gâyet laṭîfdür (12) hind pâ-
 dişâhları bunu dâyimâ isti'mâl iderler gâyet hûbdur 'amel-i
 buḥûr (13) 'ûd beş dirhem nebât bir dirhem aşılbenđ on maştaki
 dört ve za'ferân (14) bir ve muḥl-i ezrak^(x) dört sünbül ve verd-i
 aḥmer ve mersin yaprağı ve turunç kabı (15) ve elma kabı beşer
 dirhem lâden-i hâş altı dirhem kâfûr bir dirhem zafar dört
 (16) dirhem ketre on dirhem 'anber-i hâm bir çekirdek ve misk
 dört çekirdek (17) hep eczâ başka saḥḥ olunup ketreyi gülâbıla
 ısladup cümleyi tahmîr ide

57a.

(1) daḥı menḳûr gibi kuruşlar ide gölgede kuruda daḥı deminde
 isti'mâl ide eger (2) fetîl buḥûr itmek dilerseñ üç edviyye
 miqdârı söğüt kömürü cem' idüp (3) fetîller eyle gâyet laṭîf-
 dür 'amel-i buḥûr-ı sultânî 'anber ve misk birer çekirdek (4)
 ve aşılbenđ bir dirhem engüş bir dirhem 'ûd bir derhem sünbül

(x) Yanlışlıkla maskal yazılmış, Menâfi'u'n-nâs,
 N.Osm. Ktp., 3556/2, 82a. 13

ve ketre birer dirhem (5) eczâyı saḥḥ idüp ve ketreyi gülâbıla ıṣladup daḥı taḥmîr idüp ḳurşlar (6) eylese lâ-naẓîrdür libâsa ve eve tütüsi eylesenḡ dimâḡı mu'aṭṭar ḳılur 'amel-i (7) şabun-ı misk 'arâḳı şabun ikiyüz dirhem ḳaranfîl on iki dirhem ve 'anber (8) ve ḳâḳûle ve mî'a-yı sâyile ve zencebîl beşer dirhem ve misk bir çekirdek eger miski (9) bir denk iderlerse bi-miṣl olur şabunı yonga idüp miḳdârınca gülâbıla (10) ıṣladasın ıṣlanmış şabunı âheste nârda ḳoyup gendüyi virdükten ṣoḡra (11) cümle döḡülmiş eczâyı ḳarıṣdurup aliṣdurasın daḥı ṣovudup muḥkem (12) yoḡurasın ḳurşlar idüp şaḳlayup deminde isti'mâl idesin 'amel-i şabun (13) îrsâ ve belheb onar dirhem verd-i aḥmer ve sa'd ve zürnibâ beşer dirhem ve ḳaranfil (14) yigirmi dirhem ve misk miḳdârca ve şabun ikiyüz dirhem evvelki üslûb üzre (15) isti'mâl ideler ḡâyet ḥûbdur 'amel-i buḥûr şuyı bir vakıyye gülâbı bir tencereve (16) ḳoy daḥı on dirhem aşılbend ve bir dirhem lâden ve beş dirhem 'ûd saḥḥ idüp (17) bile ḳoyasın ammâ ḳapaḡını ḥamîr ile sıvayasın andan ḳor üzerinde âheste

57b.

(1) odıla yumurda pişer miḳdârı daḥı ziyâdece ateşde ṭura andan od (2) kenârında ṭura andan süzüp alasın daḥı bir miḳdâr misk ezüp ḳarıṣdurasın (3) ve bir şişeye ḳoyup aḡzın muḥkem ḳılasın vaḳt-ı ḥâcetde gerek ola otuz (4) sekizinci bâb bu bâbda ḥuḳnaları bildürelüm ki belde olan ruṭûbeti ve (5) burûdeti ve riyâḥı ve aḡrıları ve veca'-ı mefâşılı ve 'ırḳu'n-nisâyı ve yil ve ḳûlunc (6) aḡrıların gidere eger bu ḥuḳnaları yılda bir kez ve iki kez itseler cemi' emrâzdan (7) ve eskâm-dan emîn ola şıfat-ı ḥuḳna ḳuzı ḥayaları ve ḳuyruḡ ve bir avuḡ nîm- (8) ḡüft döḡülmiş noḥud ve dükeline ḳızıl buḡday ve bir ḳabza şalgam tḥımı hep (9) taş çölmege ḳoya ve miḳdârınca şı ḳoya ve aḡzını berkide tâ muḥarrâ pişe (10) andan otuz dirhem

bu kaynayan sudan ve iki dirhem kuzı yağı karışdurup (11) ve sığır kavuğuna koyu ve bir māsurayı ağzına bağlaya ve 'alīlūn beli altına (12) yaşduklar koyu tā başı aşağı ayakları yukarı ola ve ol māsūrāyı dubura (13) şoka ol kavuğı kalduralar tā şu bağırsaqlarınayürüye ammā şabāh (14) içi arandüğünden sonra ide bir yazda ve bir güzde ide cümle emrāzdan (15) emīn ola diger kabak ve havıç ve soğan tohmları ve tūrāk otı ve kendene (16) ve kurka ve zencebīl ve karanfil ve dār-ı fūlfül üçer dirhem ve kabı çıkmış nohud (17) ve buğday bir avuç ve biraz kuyruk yağı ve biraz koyun iligi ve kuzı hāyası

58a.

(1) hep bir çölmege koyup miqdārınca şu koyu ahşamdan şabāha dek muharrā (2) pişüre dağı yatacak vaktin için arıdup andan ide hükemā buña hūkna-i (3) leben dirler bunun yigirmi yedi fāyidesi vardur eger yılda bir kez itseler biline (4) dek cemī' eskāmdan ve emrāzdan emīn ola diger bu dağı bir hūknadır ki (5) kabzı telyīn ider pāzūyı döğüp şıkasın ve kaynadup kefin alup hāzır (6) kılasın ba'dehu yüz yigirmi dirhem bundan ve hiyārsenbih içi yigirmi dirhem ezüp (7) ol şuya koyup süzesin dağı yigirmi dirhem şeker ve altı dirhem tatlu bādem (8) yağı bu mezkūrları cem' idüp ılıcak hūkna idesin diger buña dağı (9) hūkna-i mutavaşşıt dirler tabī'atı telyīn ve taltīf idüp yaramaz hıltları (10) ishāl ider şan'atı senāmeki ve kurı benefşe veymuşak döğülmis besfāyic (11) beşer dirhem ve hatminūn çiçegi ve tohmi ve ebem gömeci dörder dirhem ve pāzū yaprağı (12) beş dirhem ve sebtān otuz altı dāne bu otları kaynadup yigirmi dirhem (13) terengübīn üzerine veyā yigirmi dirhem hiyārsenbih içi üstüne ezüp (14) cümleyi haltı ide dağı yigirmi beş dirhem şeker ve yedi dirhem bādem yağı ve benefşe (15) yağı veyā şir rūgan yağı koyup hūkna ideler otuz tokuzuncı

bāb (16) bu bābda şāfları beyān idelüm ki bildeki burūdeti ve a'zādaki ruṭūbeti (17) ve ma'ide ve em'ādaki sevdāyı ve balgama cezb idüp def' ider

58b.

ve cimā'a key kavī kıllur şan'atı budur ki kerdeme ya'nī tere tohmı beş ve zencebīl (2) iki dirhem ve 'ūdu'l-kaḥr bir denk ayruca saḥḥ idüp kıvāmlı bal ile (3) şaf idüp yatacak vaktin götürüne diger bu bir görülmüş ve işlenmiş ve mücerreb (4) maḥbūl şāfdur ki belde olan ağrıyı ve ishāli ve kanı ve zāri bir demde (5) keser afyūn ve demü'l-aḥaveyn berābermuḥkem saḥḥ idüp daḥı dişi kāsna ile (6) od yanında karışdurup alışdurasın daḥı igde çekirdegi kadar şāflar (7) eyle ve nohud kadar ḥablar eyle kaçan kim şāfuḡ birin götürünse ol gice ḥabbuḡ (8) birin daḥı yuda hemān ol gice eṣeri zāhir ola diger 'ākırkarḥāyı (9) döğüp eleyüp üç serçe beynisine katup kıvāmlı bal ile şāf idüp (10) yatacak vakt götür üç gün 'acāyib göre diger penbe çekirdegi içi ve 'ūdū' (11) l-kaḥrı berāber saḥḥ idüp bal ile şāf idüp yatacak götüre tā kim cemi' (12) maḥşūdına ire diger penbe çekirdegi ve sürencān üçer dirhem ve kaplan (13) yağı iki dirhem şāf idüp penbe ile götürüne 'acāyib göre ḥuşūşan (14) cimā'da diger bu daḥı bir şāfdur ki zaḥīre ve zora ve içinden kan gidene (15) ve göbek burusuna ve maḥ'ad ağrısına müfīddür şan'atı kündür ve mürrü şāfī (16) ve za'ferān ve miḳl ve aḳākiye ve demü'l-aḥaveyn ve zamḡ-ı 'arabī ikiser dirhem (17) ve cendibī dester bir dirhem ve afyūn bir dirhem cümlevi döğüp yumurda ağıla

59a.

(1) yoğurup kızılciç çekirdegi gibi şāflar idüp ortasına iplikek kevalar bu (2) şaf daḥı bilde ve yanbaşında şızı olsa

çeker balgami döker çok fāyidesi (3) vardır maştaki ve günlük ve uşak çadır ve cavşir ikişer dirhem ve havlancān (4) ve cevz-i bevvā üçer dirhem ve şevniz ve üzerlik tohumu ve kalya beşer dirhem ve anīsūn (5) ve rāziyāne tohumu ve boy tohumu birer kısım ve kızıl üzüm bir avuç bunları ayruca (6) dögeler bir yire katalar yoğuralar şāflar idüp yatacak vaktin götüreler sabāh (7) hammāma varakr diger bu dağı bilde olan 'illetleri cezb ider redd ider (8) iç yağı ve zift kančariyūn beşer dirhem mürrümeke ve egir ikişer dirhem cem' idüp (9) şāflar idesin diger kabz olan ādeme 'arağı sabun serçe barmağ mıkđarı (10) yonup şāf ide dağı üzerine penbe şarup zeyt yağına batura dağı götüre (11) bir lahzada icābet itdürür mücerrebdür kırkıncı bāb bu bābda od yanığının (12) 'ilācın bildürelümeger bir ādemüñ 'uzvı oda yansa böğürtlen yaprağın (13) kurudup döğüp un gibi idüp yarası üstüne ekeler tā kuruyınca (14) diger eger bir ademüñ bir 'uzvı oda göyünse veyā issi şı veyā kana yansa (15) bevli bādem yağı ile tıla ideler diger ak süseni gül ile pişürüp sirke (16) ile hālť idüp göyünmiş yire tıla ideler nāfi'-dür diger od göyündüğine (17) şığır tersini issi iken uralar ve koyun kığını gül yağıla hāl idüp zamād ideler

59b.

(1) diger od yanıđına bir kaşık kireç şıvı ve yarım kaşık şī-rūđan hālť (2) idüp çalka ak melhem gibi olur üzerine tıla idesin diger od (3) yanıđına kuđl-i isfihānī ve murdeseng ve nūre-i mađsūlı ve hannā her birinden (4) biraz alup sađđ oluna ba'dehu ol 'uzva gülyāđı dürtüp üzerine meshūk (5) eczāyı ekesin derđāl ađrısı sākin ola üç günde şifā bula gāyet (6) mađbūl mücerreb devādur bu bābda bu deđlü söz kifāyet ider valla-hu ta'ālā a'lem (7) kırk birinci bāb bu bābda birkaç muđallil yakılar ve zamādlar ve yakılar ve tıllalar (8) beyān idelüm

evvelâ tâ'ûn veyâ hıyârağ veyâ bir mādde kim yumrulana ve kanuğ
 (9) fesādından zuhūr iden 'illetlere yağı ideler yumşadur ve
 tağıdur şan'atı (10) budur ki keten ve şebboy eklîl-i melîk
 ve cümle bunları sağğ idüp ve bal (11) ile ma'cûn idüp mel-
 hem gibi yağı ideler diger yaralar yağı idesin (12) eger şişi
 tâze iken itseğ şişmez kili tuzlu şuyıla veyâ sirke ile (13)
 melhem idüp yağı idesin diger tıla-yı nâşûr şol nâşûr olmış
 (14) cerâhatlara ve bevâşıra ve bevâşıra ve temregüye ve ba-
 raşa ve bahâka ve hanâzire ve sigil (15) dürteler eride pāk
 ide şan'atı tizgerç otuz ve kalya kırk ve ballût küli (16) ve
 söğüt küli yigirmişer dirhem cümleyi şuda işladasın birkaç
 gün tura (17) ol şuyı kaynadasın tâ koyula ba'dehu kursun
 hokkâda şaklayasın deminde

N. Osm. 87a. (x)

(2) (gerek olur diger tala kim yüzde olan külfe (3) ve gici-
 ge fâyide ider mücerredür şan'atı budur ki îrsâ (4) ve har-
 bük ayruca sağğ idüp sirke ile tala idesin (5) diger tala bel
 ağrısına siyâh turpı rendeden çeküp (6) eflâğ tuzı ile sağğ
 idüp üzerine arpa unı (7) şaça biline bağlaya bir gice tura
 diger bu bir tala (8) dur kim zekeri kıyım ider nergis şoganı
 ve mevzek (9) ve 'akırkarhâ herbirinden birer dirhem şığır
 ödi ile (10) karışdurup yoğura ba'dehu zekere ve harâya tala
 ide (11) ler zeker kıyım olup kızgün olup yatmaya ve eger
 (12) hâtûnlar kasığı üzerine dürtse cimâ'uğ lezzeti (13) gâ-
 lib olup beyhüş olur ikisine dağı lezzet (14) gele mücerreb-
 dür diger zamād kim zeker eğildüğine ve burulduğına (15) fâ-
 yide ider mürr-i şafî bir dirhem ve kaşt bahrî iki dirhem
 (16) وَنَزَائِلَ ve karanfil ve za'ferân üçer dirhem ve 'ilk
 (17) ü'l-enbād ya'ni lök ve zift ve mî'a biser dirhem

(x) Bu kısımda metnimizde kopuk olan bir yaprak Menâfi'ü'n-
 nâs'ın N. Osm. Ktp. 3556/2 numaralı nüshasından alınmıştır.

N. Osm. 87b.

(1) 'ilki ve zifti ve mî'ayı gül yağı ile h̄all idüp za'ferān
 (2) ile şarābı ısladup yoğurup zamād idesin diğer (3) zamād
 kim kısa ola(n) siğirleri uzadur şogulcān ve ba (4) lçık
 h̄urmā ve kuyruk ve şirūgan yağı bunları ayruca (5) döğüp bi-
 raz za'ferān katup zamād idesir ammā şol (6) siğirler kışal-
 duđına biz dūhn-i mübāreki kerrātıla imtiḥān (7) itdük birkaç
 kerre ṭalā idüp yağ siğince od vire (8) ler (biraz isfidāc)(x)
 her sürdikçe tefāvūt ider mücerrebdür (9) faşl terleyene
 'ilāc māzūyı muḥkem döğeler biraz (10) isfidāc kate dahı gül
 yağı ile h̄alt idüp ṭala (11) ideler diğer kan derlemek beden
 za'fından olur (12) eger kan şafrā ile karısüp evvel andan
 kan alalar (13) kuvvetine göre aqıdalar ve maṭbūh helīle gi-
 bi nesne vire (14) ler ve şakaḳı (?) şarābı ve şumaklı aş vi-
 rūp ve mersini (15) döğüp yağa katup gevdesine süreler diğer
 (16) çok derleyen ādeme basından ayağa ısıcak koyun (17) ka-
 nını süreler kurudınca tura andan yaykana

N. Osm. 88a.

(1) ziyāde mücerrebdür diğer bir kişi derleyemese ölüm h̄addi-
 ne (2) varsa kunduz ḥāyāsını döğüp zeyt yağıla kaynada (3)
 lar dükeli endāma dürteler tizcek derleye bi-izni'llāhi (4)
 ta'ālā faşl taṭvīl-i zeker için ferfeyūn buçuk dirhem (5)
 'ākırkarḥā ve hindistān kozı içi bir buçuk dirhem (6) muḥkem
 ayruca saḫḳ olunup gülyagıla zekere ṭala (7) ideler ammā ev-
 velā issi şu ile zekeri muḥkem oğup (8) andan ṭala idesin
 yoğun kāyim ola diğer bu dahı (9) esrār-ı ḥükemādandur iki
 dirhem penbe çekirdegi içi (10) ve buçuk dirhem topalak ve
 iki buçuk dirhem keçi (11) boynuzı çekirdegi içi ve buçuk
 dirhem bir denk (12) hindistān kozı içi hep saḫḳ idüp razāki

(x) Önce yazılmış sonra üstü çizilmiş

(13) üzümü şuyıla kaynada t̄a kim otların kuvveti (14) şuya çıka deminde evvelki gibi ide 'acāyib güvere (15) diğer süst-endāmlar için bir bütün teke ödi (16) ve 'ākırkarhā on dirhem saḥḥ idüp topalak (17) yağı yāhūd fesligen yağıla karışdurup

N. Osm., 88b.

(1) üç gün güneşde kıya t̄a kim birbiriyle perveriş (2) bula ve bir buçuk dirhem hindistān kozi içi) (x)

61a.

(1) muḥkem döğüp karışdura şaklaya deminde evvel ḥammāma vara zekeri issi şu (2) ile ova daḥı t̄ıla ide t̄a salāhiyyete gelince hergün böyle ide rivāyet iderler ki (3) on güne dek iderlerse yigirmi yıllık süstluğı zāyil idüp kemā yenbağı gālīz (4) ve kāyim ola mücerredür v'allāhu ta'ālā a'lem kırk ikinci bāb bu bābda yaralar (5) ve nāşurlar oğuldur birkaç melhemler beyān idelüm cümleden biri melhem-i dahliyündür (6) veremlere ve ḥanāzīre ve oğulmayan çibanlara mücerredür evvelā alasin keten toḥmı ve boy (7) toḥmı ve ḥatme dibi birer miqdār kaynadup lu'ābın alup şakla ba'dehu yigirmi dirhem (8) saḥḥ olunmuş mürdeseng ve kırk dirhem zeyt yağı ḥalt idüp tencerede āheste (9) ateşile kaynadup daḥı ol lu'ābdan az az üzerine koyup karışduralar (10) t̄a kim gālīz ola anđan indürelere çekeler eger şunarsa tamām olmuştur diğer (11) bu bir melhemdür ki oğulmaz yaraları oğuldur buna ak melhem dirler acı yağ otuz (12) balmumı on şāmaḳi şakızuḡ 'akīdesi tāvada eridüp otdan indüre (13) on dirhem isfīdāc saḥḥ olunmuş ola ve beş dirhem maştaḳi un olms üzerine (14) koyup t̄a şovuk olinca karışdura yaraları gāyet t̄iz bitürür gendü mücerredümüzdür (15) diğer buna kara melhem dirler cerāḥatı çeküp oğuldur zift otuz dirhem (16) acı yağ elli dirhem bal mumı yigirmi dirhem iç yağı on dirhem zeyt yağı yigirmi (17) dirhem

(x)Parantez içindeki kısım asıl nüshamızda kopmuş olduğundan N. Osm. 3556/2 numaralı nüshadan tamamlanmış ve bu nüshanın alındığı sayfa numaraları verilmiştir

cümleyi eridüp halt eyleye latîf melhem olur diger bu dahı ce-
râhatları

61b.

(1) oğuldur buna tatlı melhem dirler bir yumurda akı ve şaru-
sıla ve bir kaşık zeyt (2) yağı ile ve bir kaşık 'asel dahı
mikdârinca buğday unı karışdurup melhem (3) idüp deminde za-
mâd ideler eger yaralara fetîl sokmak dilesen bu melhemi (4)
fetîle eyle ve sünnet yirine dahı münâsibdür zeyt yağı on
dirhem maştaki (5) bir dirhem zeytile mumı eridüp indür şovu-
yacagına yakın şakızı katup (6) tamâm şovuyınca karışdur de-
minde işe şun diger yumurda şarusı ballüt (7) küli ve katran
berâber melhem idüp cerâhata uralar hem dahı sünnet yarasına
(8) latîfdür diger nâşür olmuş cerâhata yeşil tutiyâdan üze-
rine şaçalar (9) derhâl iriğin kese sâkin ide diger şifat-ı
melhem-i bäsalikün balmumu (10) altmış çam şakızınun 'akîdesi
ve günlük yigirmişer dirhem mürr-i şâfi on beş (11) acı yağ
otuz zeyt yağı ikiyüz dirhem cümlesin melhem eyle müzmin ya-
raları (12) bitürür diger bu dahı oğulmaz yaraları bitürür
mücerreb melhemdür marazî ve çam (13) 'akîdesi kât-ı hindî
ve zift-i rûmî ve balmumu cümle berâber ve bunların (14) be-
râberince şirûgan cümle bir melhem olur oğulmaz yaralara ve
nâşürlara eyüdü (15) diger melhem-i sirke meşhürdür oğlan-
cıkların ürfiyyesine ve kızamağa (16) ve çiçege ve issi yara-
lara nâfi'dür et bitürür ve ferhleri kurıdur şan'atı budur
(17) mürdeseng on dirhem zeyt yağı kırk dirhem ve kil-i erme-
nî beş dirhem mürdeseng

62a.

(1) ile kili muhkem sahık eyle dahı cümlesin havânda şol kadar
karışdur ki melhem (2) ola kırk üçüncü bâb bu bâbda dühünler
çıkarmasının şan'atın ve her (3) yağın menfa'atın bildürelüm

dilersen kim her dürlü yağı çıkarasın kanûn-ı hükemâ (4) ol-
dur ki eger gül yağı veyâ topalak yağı veyâ benefşe veyâ fes-
ligen yağı veyâ (5) nergis yağı veyâ papunec yağı her kangı
evrâkdan ve nebâtdan kim murâd idesin (6) cümleden biri gül
yağı veyâ topalak yağı her kangısı olursa yüz dirhem zeyt (7)
yağı elli dirhem gül bir şişeye koyup ağzını balmumu ile ber-
kidip güneşe (8) karşı aşasın ve yıl tokunmaya kırk günde ke-
mâlin bulur andan çıkarup (9) sıkasın sâfi yağı saklayasın
ammâ fındık ve fısdık ve bâdem ve cevz (10) ve penbe çekirde-
gi içi ve gayrı içler yağı böyle çıkar her kangısının murâd
idersen (11) diledüğün kadar al muhkem döğ tã kim çirise döne
andan tepsi içine koyup (12) tepsiyi kor üstüne koyasın dağı
tepsi kızduka ısıcak su serpüp urasın (13) yağı çıkduka
alasin diger ol döğülmiş yağın çıkaracak nesneyi bir ince
(14) bize bağlayup bir kazana su koyasın bu bizi ortasına ağa-
cila aşup (15) suyu kaynadasın bez buhârdan ıslanduka sıkup
alasin bu evvelkiden (16) asândur 'amel-i kabak yağı tarik
budur ki yağ kabağı döğüp suyundan yüz (17) dirhem ve sîrû-
gan yağı ikiyüz dirhem cümleyi kaynadasın tã ki su gide yağ
kala

62b.

(1) 'alâmeti oldur ki bir ağaç ucuna penbe bağlayasın dağı
ol yağa baturup (2) oda dutasın çırçır demese tamâmdur eger
turp yağı ve eger gayri her ne (3) varısa yağları böyle çı-
kar 'amel-i diger ammâ keremid yağı böyle çıkar ki (4) dile-
dügün kadar eski keremidi kor üstüne kızdurup zeyt yağına su
kadasın (5) yedi kerre böyle eylesen tamâmdur sonra sahk-ı
belîğ idesin bir kırmızı yağ (6) olur ağrılara ve sızılara
ve mafâşillar ağrısına ve külunç ve baş ve omuz (7) ve bilek-
ler ağrısına nâfi'dür diger ahcârdan ve emlâhdan yağ çıkarmak
(8) dilesen tarikı budur ki her kangısının murâd idinürsen

hâzır kılasın cümleden (9) biri kükürtdür ki hükemâ aña 'akreb dir cemî' dertlere devâdur ammâ bunun iki (10) tarîkı vardır biri eṭibbâ 'ameldür ve biri hükemâ tarîkıdur ki anlar anuḡıla 'akd-ı (11) zîbak idüp erkân-ı hücre şarf iderler ammâ eṭibbâ 'ameli oldur ki yüz dirhem (12) saḡk olunmuş 'akreb ve ikiyüz dirhem zeyt yaḡını âheste ateşile ki muttaşıl (13) kaynaya ateşin tîz idüp yakmayasın gâhî karışdurasın tamâm üç gün (14) niqdârı andan süzüp yaḡını saklayasın aḡrılara ve sızılara ve cüzâma (15) ve frenk zahmetine ve her dürlü derde devâdur bi-izni'llâhi ta'âlâ tafşilinde (kitâb uzun)^(x) (16) olur mufasssal şerhi vardır ve dühn-i 'uḡâb daḡı böyle çıkar nev'-i hükemâ (17) oldur ki 'akreb altı dirhem ve râsiḡ altı dirhem bunları saḡk-ı belîḡ idüp

63a.

(1) bir küçük üsküreye koyasın ve birinüḡ daḡı dibini delüp aña kapak eyle (2) eṭrâfını tîr-i hikmetile şıverasın soḡuk kanuḡ üstüne koyasın (3) ve ol kapakı delüḡine enbîk koyup ucına şişe geçüresin muḡkem (4) şedd-i veşl idesin ki buḡâr yabana gitmeye daḡı üsküre altında âheste ateşile (5) şuyın alasın bu cümle üç dirhem çıkar bu şuyun menfâ'ati zâhiresi kararmış (6) ve şararmış ola ak ider penbe ile bir kerre sürmek kâfidür ammâ ol dişleri (7) sirke ile ve şâb ile yuyup andan isti'mâl idesin ve şol şâhdâna incü kim (8) şararmış ola büllür gibi aḡardur görülmis 'ameldür ve illâ hâssa-i bâṭınına vâkıf (9) olan kâmil olup halk-ı 'âlemden müstaḡnî olur diḡer bu yaḡı gen'üm cem' idüp (10) dühn-i mübârek âidüm zîrâ aḡrılara ve sızılara böyle kâṭı' yaḡ olmaz baş (11) aḡrısını daḡı sürerken giderür ve bâ-ı kulunca bir kerre muḡkemce sürerlerse (12) bir daḡı görmeḡe muḡtâc eylemez elḡâşıl kırk elli yıldan olan aḡrılara itdüm tecrîbe (13) delîl-i

(x) Menafi'ü'n-nas, N.Osm.Ktp., 3556/2

şiddetür hükemā beyninde böyle menfa'atlu yağ olmaz şan'atı budur at yağı (14) ikiyüz dirhem ve balmumu ikiyüz ve pāpū-nec yağı yüz ve gülyacağı yigirmi ve neft yağı (15) otuz ve günlük yağı yigirmi ve bülğārī yağı yigirmi dirhem hep bun-ları eridüp (16) dağı şovumadın ikiyüz dirhem ferfiyūn ile ikiyüz dirhem saḥḥ olmuş zencebīli (17) halṭ idüp şovuyınca karışdurasın ammā renk için bir miqdār aḥilki yağlarla

63b.

(1) bilēce kaynatmış olasın bir alaca yağ olur tūrdūḡça kuv-veti artar mücerrebdür (2) kışalmış sığirleri uzadur elḥāşıl sırr-ı 'acībdür diger dūhn-i ferfiyūn didükleri (3) dağı mü-cerreb yağıdır aḡrıları ve sızıları men' ider şan'atı budur ki evvelā yigirmi (4) baş eski şarımsağı kabuğı ile döḡüp su ile çölmekte kaydada tā ki kuvveti (5) şuya çıka dağı süzüp ol su-yı alasın andan on dirhem muḥkem saḥḥ (6) olmuş fūlfūl ve yüz dirhem eski zeyt yağı koyup tekrār kaydada tā ki su (7) gidüp yağ kala dağı od üzerine koyup 10^(x) dirhem ferfiyūnı ve beş dirhem (8) günlüğü koyup āheste ateşile i'tidāl virüp al şaḡ-la deminde gerekdür aḡrıyan (9) 'uzva ateşe karşı süreler am-mā ben ol evvelki yağı cem' itmezden evvel bu (10) yağı kul-landurdum mücerrebdür bir kerre imtiḥān için altı ardan berü şeb-kör (11) olanuḡ gözüne üç şabāḡ çekdüm ol 'illetden ḥalāş buldı bi-izni'llāhi (12) ta'ālā diger bu dağı ferfiyūn yağı-dur maḡbūldür cemī' sızıları ve aḡrıları (13) giderür ferfi-yūn on dirhem zeyt yağı elli dirhem balmumu beş dirhem jen-gār (14) üç dirhem evvelki 'ādet üzerine cem' eyle bir yeşil yağ olur ḡāyet (15) maḡbūl ve mücerreb yağıdır kırk dördüncü bāb bu bābda maḡbūl şarāblaruḡ (16) şan'atın ve manfa'atın bildürelüm cümleden biri şarāb-ı rummāndur kuşmağı men' ider

(x) Yalnız burada rakam kullanılmıştır.

(17) şuşalığı kandurur ve mi'deye kuvvet virür ve baş ağrısın giderür ve ta'âmı

64a.

(1) yimege iştihâ getürür ve şafrâdan olan marâzları sâkin ider şan'atı budur (2) kemâli ile olmuş mâye-hôş enârı kim dânesi kızıl ola ağaç bıçağıla (3) kesüp dânesin al dağı sık süzüp şuyın al dağı iki vaqiyye şuya bir vaqiyye (4) şeker katup kaynadup kefin al içine biraz na'ne koy bile kaynaya kıvâma gele (5) andan sakla hâcet vaktında isti'mâl eyle elmâ şarâbı yürege ve ma'ideye (6) kuvvet virür ve gönli ferâh ider ve şafrâdan olan kuşmağı ve ishâli giderür (7) şan'atı oldur ki eyü elma ki kurdı olmaya 'abâ ile silesin dağı ağaç bıçağıla silesin dağı ağaç bıçağıla (8) dört bahş idüp kabın ve çekirdegin gideresin andan döğüp hall eyle dağı (9) sıkup şuyın al bir vaqiyyesine buçuk vaqiyye şeker tamâmdur andan yarırı kalınca (10) kaynadasın andan şeker katup kıvâma getüresin diger lîmun şarâbınınuñ üslûbı (11) gendü elünden sıkup iki vaqiyye âb-ı lîmuna bir vaqiyye şeker virüp kıvâma (12) getüresin gerek olduğda bir kaşık lîmun şarâbına biraz şâfî şü katup viresin yürek harâ- (13) retine nâfi'dür ve şusuzluğı kandurur gayrı yemişler ve şular şarâbı hep böyle (14) olur diger gül şarâbı harâreti giderür kuşmağı sâkin ider ve mi'de harâretin (15) def' ider kandan ve şafrâdan olan ısıtmalara fâyide ider ve tabî'atı yumşadur (16) yürege kuvvet virür gönli ferâh ider şan'atı tâze açılmış kızıl gül yaprağı bir (17) vaqiyye dağı bir içi sırçalı küpçegeze koyasın dağı üzerine üç vaqiyye

64b.

(1) kaynar şü koyasın bir gün bir gice tura andan ol yaprağı muhkem şıklar (2) tâ kim şü eseri kalmaya andan ol şuyı bir

çölmege koyup çölmekte ol kadar (3) kaynadasın ki yaru kala kaynarken köpüğün alasin şafî şu ola andan ol (4) şuya bir vakiyye şeker katup yumşak odıla kıvâma getürüp şakla vaktında (5) isti'mâl idesın maqbûldur diger harâretde ve ruḥbetde mütedildür (6) zâtü'l-cenbe ve öykene ve gögüse ve bögreklere ve kavuğa fâyide ider ve meşâne (7) yolların pāk ider ve şaf-râya nâfi'dür ve ṭabî'atı yumşadur fâyidesi çokdur (8) eger şapı ayrılmamış olsa ma'ideye za'f virür dimağın ve başın her (9) dürlü marâzına nâfi'dür hâşiyetleri şınanmışdur şan'atı budur tâze veyâ kurumış (10) benefşeyi alup şapların gidere-sin bir vakiyyesine dört vakiyye şu koyasın (11) yab yab kaynadasın tâ benefşe ağara kuvveti şuya çıka andan çıkarup (12) benefşeyi muhkem urasın daḥi şuyın şıkasın süzüp ocağa koyup üzerine (13) beş vakiyye şeker koyasın âheste ateşile kaynaya karşı köpüğün alasin (14) tâ kıvâma gele daḥi sırlu kap içinde şakla gayrı çiçekler şarâbı daḥi böyle (15) çıkar gaflet olun-maya şarâb-ı müselles ṭarîki oldur ki kızıl ṭatlu şarâba (16) şarâb-ı la'lî dirler ve rengi şarıllıktan kızıllığa varana şarâb-ı zümürüdî dirler (17) ve ṭatlu ak üzümde şarâb-ı reyḥânî dirler lâkin bunların ifâdesi taşfiyye-i

65a.

(1) deme ve işlâḥ-ı nizâca ve takviyyet-i cimâ'a nâfi'dür em-mâ menfa'at-ı şırfda degildür (2) zirâ şırfda zarar vardur pes imdi 'âdet-i hükemâca müselles ideler kim ma'ide (3) kavî ve cigeri issi ve benzi hûb ve kanı şafî ve harâret-i garîziyye-yi ziyâde idüp (4) cimâ'a kuvvet virüp kavî ola kim ne kadar dilerse kâdir ola hiç süstlük (5) ve za'f görmeye şan'atı budur ol şarâbların her kangısından murâd olunursa (6) berâberi şu koya kaynada tâ buḥârı gide sülüş kala andan üç yüz dirhemine (7) elli dirhem bal veyâ şeker katasın daḥi kaynadup

kefin alasin dağı zencebîl (8) ve cevz-i bevvâ ve dârçîni iki-
 şer dirhem ve 'ûd-ı hindî ve sünbül birer dirhem (9) ve misk
 ve 'anber bir denk hep key saşık idüp ğubâr olalar bunları kay-
 nayan (10) şarâba kâta ve anıl anıl kaynada tâ kim tamâm bir-
 birine karışa andan indüre (11) şovuduğdan sonra sırlı kaba
 veyâ şişeye koya kaçan kim murâd olunsa (12) kırk dirhemine
 berâber şu koya mümtezic ide içe ba'dehu iki sâ'at katlana
 (13) fa'am yimeye tâ kim 'acârib göre diger ayvanuğ dilerseñ
 ekşisinden ve tatlusından (14) berâber söyleyüp muşkem döğüp
 şıkup şuyın alasin bu şudan yüz dirhem ve şırf (15) şarâbdan
 elli dirhem ol ayvanuğ şikâline katup pişüreler kopyla cirmi
 kalmaya (16) andan sonra çıkarup şıkalar dağı bu şudan yüz
 dirhem ve elli dirhem şeker (17) veyâ oğul balı katup girü
 kaynadalar kaynarken zencebîl ve dârçîn ve kâkûle

65b.

(1) üç dirhem misk ve 'anber bir denk hep key ğubâr idüp bir
 ince keten bezine (2) koyup bağlayup ol kaynayan şarâba bira-
 ğa tâ kim hâşiyveti şarâba çıka andan (3) indüresin deminde
 yigirmi dirhemi berâber şuyıla içeler harâret-i ğarîbiye kuv-
 vet (4) vire ol yokaruda dinen fâyidelerden ayruk on sekiz fâ-
 yide dağı 'add (5) iderler hem ishâl-i bevâşıra ğâyet nâfi'dür
 diger şarâb-ı 'atş hannâvı (6) şuyıla karışdurup bir gice tura
 dağı üstüne gelen kızıl şuyı alup (7) miqdârınca şeker katup
 üç şabâh üçer kaşık içe şusuzlığı keser (8) bi-izni'llâhi ta'-
 lâ şarâb-ı na'ne kuşmağı ve göñül dönmeği keser mücerrebdür
 evvelâ (9) na'neyi şu ile kaynadasın tâ kim kuvveti şuya çıka
 andan ol şuya bir (10) pâre kil-i ermenî ve bir miqdâr gül şu-
 yı viresin şarâb-ı helyün şan'atı (11) budur ki helyünü döge-
 ler üzerine şu şaçalar bir gice tura ıslana dağı (12) şıkasin
 bu şudan elli dirhem ve şeker yigirmi beş dirhem kaynadup

ķivāma (13) getüreler dağı on dirhemine berāber rāziyāne şuyı ile ve kavun çekirdegi (14) şuyın ezüp içürelere bu şarāb kavukda ve bögrekde olan taşu ezüp (15) gidere ve dağı şarāb-ı uşul viresin şarāb-ı uşul budur ki kerefüs (16) dibi ve rāziyāne dibi ve ezhīr ve nānh^Vāh beşer dirhem ve gül ve sünbül üçer (17) dirhem üç edviyece 'asel veyā şeker birle ķivāma getürüp otuz dirhemine

66a.

(1) berāber şu koyup içüresin diger oldur ki ebem gömeci ve rāziyāne dibi (2) ve hindibānuđ dibi kabı bunlaruğ berāberince döğüp şuyın şıķasın kuru (3) su ile kaynadasın tā kim kuvveti şuya çıķa andan yüz dirhem bu şudan (4) elli dirhem şeker katup kaynadasın kaynarken bu otları koyup ķivāma getürüp (5) aşhāb-ı bevāşire her şabāh otuz dirhemine şu ile ezüp içüresin diger (6) şarāb-ı 'atş bir kişı yanup tutuşursa şumağı şu ile işlaya bir kısım (7) şumağa iki diş şarmusaķ ve üç barmaķ arasından tuz katup cümleyi hall (8) idüp içe harāreti def' ider bi-izni'llahi ta'ālā diger güleñübīn issidür (9) evvel derecede mu'tedildür yaşlıkda ve kurulukda gögüse ve öykene aşşı (10) ider balğamlu ādeme ve ma'ideye ve cigere ve bögrege ve kavuğa assı ider dağı (11) ķarnı yumşadır şarāb-ı nīlüfer şovukdur yaşdur uyhu getürür ķarnı yumşadır (12) issiden olan baş ağrısın giderür şarāb-ı ās bāridü yābisdür öykene (13) ve gögüse nāfi'dür ve ķandan olan ishāle nāfi'dür sākin ider ve ķanı (14) ķat' ider 'amel-i 'unnāb ķandan olan baş ağrısın giderür şarāb-ı incibār (15) ma'ideye kuvvet virür ve efrād-ı 'urūķ ķanını keser ve bevāşir ķanını ķat' eyler (16) ve tabi'atı ķabz eyler bu hāşiyet gāyet şerīf hāşşadur kim vaķt olur (17) tabi'at-ı em'āda şıķl muhtebeş olur ve bevāşir ķanı veyā efrād-ı 'urūķ

66b.

(1) seylān itmeyüp kalur bu hālda k̄abīz şerbet virmek yaramazdur ol vaktin (2) şarāb-ı incibār virmek gerekdür kim kanı kaṭ' ider ve ṭabī'atı kabz itmeye (3) şarāb-ı emlec müzhil-i bevāşıra eyüdür em'āda ve a'zāya kuvvet virür ve bevāşır (4) kanını keser ve 'aṭşı sākın ider ve cimā'a kuvvet virür ve ṭabī'atı kabz ider (5) şarāb-ı şandal akı ve kızılı berāber ola şovukdur yürece kuvvet virür ve hafakānı (6) zāvil eyler ve bevāşır kanını ve ishāl-i demevīyi kaṭ' ve ṭabī'atı kabz eyler diger (7) ana siñirlice ot dirler ve bağa yaprağı dirler kanı kaṭ' eyler ve ṭabī'atı kabz (8) eyler şarāb-ı sükker ki beyniyi kavī ve cimā'a kuvvet ve süst-endāmlığı def' (9) ider şan'atı zencebīl ve dārçīn beşer dirhem ve kākūle iki ve karanfil bir dirhem (10) hep dögeler ve çölmege koyalar ve üzerine yedi edviyye kadar şu koyalar (11) ve muharrā olup kuvveti şuya çıka ateşi ēheste ide ve andan şāfī idüp (12) dört edviyye kadar şeker katup mürevvak-ı kıvām idüp 'akd itmeler dahı buçuk (13) dirhem za'ferān eze kata her şabāh birer kaşık içe ve tamām sultānī kuşluğa (14) dek nesne yimeye mücerredür şarāb-ı sünbül bağır za'findan olan süst- (15) endāmlığa gāyet nāfi'dür şan'atı budur dārçīnī ve sünbül ve kākūle ve 'ūd-ı (16) hindī ve cevz-i hindī birer dirhem karanfil buçuk dirhem hep muhkem saḫ oluna (17) beş edviyyece şu koyup şāfī şu ile kaynadasın nışf kala andan süze

N. Osm. 99a.

(15) (dahı bu şuyuş berāberi kefi alınmış (16) ak oğul balı katup kaynadalar revāk kıvām (17) olduğda şu ile buçuk dirhem za'ferān ezüp

N. Osm. 99b.

(1) kıya deminde her gün onar dirhem isti'māl eyleyeler diger
 (2) şarāb hindibā köki kabı on beş dirhem hindibā (3) tohmi
 otuz dirhem ve havuç tohmi üç dirhem ve hindibā (4) ile gül
 kurusu on beş dirhem rāvend-i çinī (5) altı dirhem kebere kö-
 ki kabı on dirhem 'anber bārīs (6) on dirhem diger şarāb-ı dī-
 nārī şan'atı budur ki (7) hindibā tohmi otuz dirhem gül kurusu
 üç dirhem (8) biraz bārīs üç dirhem havuç tohmi on beş (9)
 dirhem bir rıtıl şeker ley Mün suyu elli dirhem (10) diger şa-
 rāb-ı dīnārī biraz hindibā bir vaqiyye ve (11) دِسْ وَعَرَقِ

وَقِيَّةٍ وَ بَرِّزِ كَثُوثِ (12) الشُّوسِ وَ نَرْدِ وَرْدٍ مِنْ كُلِّ وَاحِدًا
 صِيرِي ثَلَاثَةَ دِرْهَمٍ (13) نِصْفِ وَقِيَّةٍ وَ صَنْدَلٍ مَقَا-
 وَ يَجْلِي بِنَادِرًا وَ آيَةً وَ يُمْرَسُ (14) يَنْفَخُ فِي عَمْرَةَ مَاءٍ يَوْمًا وَ لَيْلَةً
 عَلَيْهِ شُكْرُهُ وَ ثَلَاثَ أَرْطَالٍ مِنْ (15) وَ يَصْقِي وَ يَلْقَى
 دِرْهَمٍ خَمْسَةَ كَلِّ وَ خَمِيرَةَ مِنْ كُلِّ (16) مَاءٍ هِنْدِيًّا وَ يَأْتِيهِ
 مَاءٌ لَيْمُونٌ أَنْضَرَ خَمْسَةَ عَدَدِ نَزْلِ عَنِ النَّارِ (17) وَاحِدٍ وَ رَاقٍ وَ مِنْ

N.Osm.100a.

- (1) يَضْرِبُ فِيهِ رَاوَدَ دِرْهَمٍ لَكَ مُثْقَالٌ عَنِ ابْنِ الدَّخُولِ
 (2) مِنْ دَسْتُورِ ابْنِ بَيَّانٍ يَنْقِي دiger şarāb-ı dīnārī
 (3) مِنَ الْعَفُونََاتِ وَ يَنْفَخُ مِنَ الْحَمِيَّاتِ الْمُتَطَاوِلَةِ
 (4) مِنَ الْحَرَارَةِ الْكَبِيرِ يُؤْخَذُ بِبَرِّ هِنْدِيًّا عَشْرَ دِرْهَمٍ
 (5) وَ بَرِّ بَادِيَسَ سَبْعَةَ دِرْهَمٍ صَنْدَلٍ مَقَاصِرٍ مِنْ
 (6) كُلِّ وَاحِدٍ مُثْقَالٌ وَ عَرَقِ الشُّوسِ أَرْبَعَةَ وَ بَرِّ
 (7) لَشُونِ ثَلَاثَةَ دِرْهَمٍ وَ وَرْدٍ مُزَوَّجٍ الْأَقْمَارِ ثَلَاثَةَ
 (8) دِرْهَمٍ يَرْضُ الْجَمِيعَ وَ يَنْفَخُ فِي مَاءِ هِنْدِيًّا يَصْقِي
 (9) بَعْدَ غَلْيَانِهِ إِلَى أَنْ يَخْرُجَ قُوَّةُ الْأَدْوِيَّةِ فِيهِ عَلَى
 (10) نَارِ هَاوِيَّةٍ وَ يُصَنَّفُ وَ آيَةٍ وَ زَنْهُ سَكَّرَ وَ يَطْبَخُ
 (11) إِلَى أَنْ يَأْخُذَ فَوَامًا وَ يَرْفَعُ الشَّرْبَةَ مِنْهُ مِنْ عَشْرَةَ
 (12) دِرْهَمٍ إِلَى عَشْرِينَ دِرْهَمًا وَ بَعْضُ النَّاسِ بَصِيفِ
 (13) إِلَيْهِ مُثْقَالٌ رَاوَدَ حِينِي مَسْحُوقًا وَ يَرْفَعُ

(14) *و يستعمل هذا* mücerredür kırk beşinci bâb (15)
 bu bâbda gevâriş ve halvâları beyân idelüm beden-i (16) insā-
 na nâfi' ve şihhat ve kuvvet ve ziyâde takviyyet (17) virüp
 şehvete fâyide ider ve cimâ'a kavî kılur

N. Osm. 100b.

(1) cümleden biri halvâ-yı başaldur cimâ'a kuvvet virür (2) ve
 meni arturur ve gayri edviyelere muhtâc itmez şan'atı (3) bir
 vaqiyye ak şoğan suyu ve bir vaqiyye bal bunları (4) tencerede
 âheste âheste şol deqlü kıvâma getüre (5) sinki revâk bal gibi
 olup bala döne dağı indüre (6) sin andan şoğra el duyar duymaz
 bu otları ekesin (7) andan dârçîni za'ferân ve cevz-ü bevâ
 ve kâkûle ve dâr-ı (8) fülful üçer dirhem ve 'ûd-u kindî ve
 sünbül birer dirhem (9) misk bir denk muhkem saşk idüp katesin
 dağı (10) alişdurasın bir haftadan şoğra her gün otuz (11)
 dirhem isti'mâl ide 'acâyibdür diger şarı nohudı (12) şuda iş-
 ladasın ve kabından çıkarasın ve sâde (13) yağıla biryân ide-
 sin ammâ yakmaya andan döke (14) ve nohud vaqiyye ve nohud ka-
 dar gülnâr içi döğüp (15) kâta ve kefi alınmış ak belile ka-
 rışdura dağı (16) buçuğ dirhem za'ferân ve 'ûd-u kindî beş
 dirhem (17) ve turunç kabı bir dirhem on dirhem dârçîni bunla-
 rı

N. Osm. 101a.

(1) ğubâr ide andan ol biryân olmuş şu üzerine (2) şağa karış-
 duralar andan zarfa kıya gerek (3) deminde yatacak vakit üç
 dirhem yeyeler 'acâyib (4) göre gayri fâydelerinden ziyâde
 cimâ'a gâyet kavî (5) ola^(x)

(x) parantez içindeki kısım asıl nüshamızda (1. bk.) kopmuş
 olduğundan N. Osmaniye 3556/2 nolu nüshadan alınmış ve bu
 nüshanın sayfa numaraları verilmiştir.

68a.

(1) diger kızıl havucuñ taşını yonup zararını ve içindeki özünü giderüp (2) rendeden geçürüp ve çölmege koyup ağzını berkide tennürda veyâ kömür üzerinde (3) muharrâ pişüre şöyle kim hall ola andan yüz dirhem havuç berāberi kefi alınmış bal (4) ile kıvām idüp şovuda andan zencebīl ve cevz-i bevvā ve karanfīl ve dārçin ve havlancān (5) birer dirhem ve za'ferān üç dirhem ve sünbül ve maştaki buçuğar dirhem cümle saħk (6) olunup cem' eyle daħı ol nīme-kıvām bala k̄ata tamām karışdura ve alışdura (7) öñürdirek beş dirhem yiye ve üç sâ'at eglene andan 'acāyib göre bunca (8) fāyidelerinden ğayri ziyāde cimā'a ol kadar kavī ola ki ne kadar iderse (9) za'f ve süstlük görmeye diger güvāriş-i sīr hidāyetü'l- mülükdan müstahrecdür (10) şovuk mi-zāclu kişilere ğāyet münāsibdür ve kış günlerinde yüz dirhem kabı (11) gitmiş noħud ikiyüz dirhem şu içinde işledasın bir gün bir gice tura andan (12) kaynadalar muharrā ola daħı şıkup şuyına otuz beş diş arınmış ve döğülmiş (13) şarımsak k̄atalar arkun kaynadalar şarımsak hall ola ba'dehu üç yüz dirhem (14) 'asel katup āheste ateşile kaynadalar daħı şuyı gidüp kıvām bula daħı (15) münāsib edviyye k̄atalar şaklayalar deminde birer cevz miqdārı isti'māl (16) ideler diger bu daħı hulvi-yātdandır faķīr bununı tecribesin itdüm 'acāyibdendür (17) şakākulı tāze iken havānda döğüp şıkup şuyın alup ne kadar ise

68b.

(1) berāberi 'asel katup kıvām bulduğca indürüp münāsib eczā-lardan miqdārınca (2) koyup karışdurasın daħı bir hafta turduktan sonra şabāħda ve aħşamda (3) birer ceviz kadar isti'māl ide bi-misıldür kırk altıncı bāb bu bābda (4) süst-endām olup cimā'a k̄adır olmamağuy 'alāmetin ve 'ilācın bilāürelüm (5) eyle bilgil kim insān za'if ve süst-endām olup marāza müb-telā olmak (6) dört nesnedendür evvelā birisi dimāğ za'findan-

dur 'alāmet-i çegzinmek (7) ve göz bulanmak ve göz nūri az olmak ve kuvveti olmayup levni müteğayyir olmak (8) ve cimā' vaktında utanmak ve cimā'dan az lezzet bulmak ve zekeri süst olmak (9) be-gāyet kıvāma gelmemek ve şovukda nişātıla cimā' itmemek ve bir kerre idüp (10) bir dahı itmege kâdir olmamak bu illetler ziyāde ruṭūbetdendir imdi anuḡ (11) gibinüḡ beynisi kavī olmağa 'ilāc şarāb-ı sükkerdür kim ruṭūbet ve fuṣūlāt (12) ḡall olup beyni kavī ve muḡkem ve ol dinilen 'illetleri def' idüp cimā'a (13) kavī ider ve onsekiz fāyide dahı 'add iderler ehli bilür lāzım olursa (14) eşribe bābında göreler diğeri ikinci za'if kalbdür ya'nī yürek za'fı (15) 'alāmeti oldur ki ḡareket itse veyā yoğuşa karşı yürise veyā katırak (16) yürise veyā bir ḡazab veyā bir beşāret veyā bir maṭlūb görmek veyā cimā'a (17) yakın olmakda yüregi oynar içine sığmaz ve levni müteğayyir olur elleri ve dizleri

69a.

(1) ditrer ve şolusa nefesin alımaz öykeni kılka gelür içine sığmaz ve cimā'ı (2) za'fıla ider ve şoḡına yüregi oynar ve ṭalibanur ve şolur ve şoluḡunu geç geç (3) alır zinhār bu 'illetlüādem ifrātıla cimā' itse hemān helāk olur (4) pes bu 'illet def'ine 'ilāc şarāb-ı tuffāḡdur yüregi kavī ider ve meniye (5) ziyāde kıılır ve ḡükemā on toḡuz fāyide dahı 'add iderler terkībi eşribe (6) bābında yazılmışdur üçünci ciger za'findandır baḡır za'fı bunun 'alāmeti (7) beḡzi sarı kıılır şol katlu lām gibi ṭudaḡı tepserür ve dili ṭamaḡı kurur (8) ve gözleri ḡalkalanur ve arık olur ve ṭa'āma iştihāası germ olur (9) ṭa'ām yise dahı sığmaz olur otursa durmaz süst olur ve cimā'a (10) kâdir olmaz ve meni az ve bī-ḡalāvet olur bu renclü ādem ifrātıla cimā' itse (11) üç rencden birine mübtelā olur ki bunlardır meflūc ve süst-endām olur(12) ve ḡarāret-i ḡarīziyye şovuk

vâkı' olur ve bu derdün 'ilâcı şarâb-ı sünbülîdür ki' (13) kızdurur ve bağı kavî kıılır ve harâret-i ğarîziyyeyi ziyâde ider cimâ'a (14) kavî kıılır ve hükemâ yigirmi altı fâyide dahı 'add iderler terkîbi eşribe (15) bâbında yazılmışdur dördüncü zeker ve hâyâ za'fındandır bu süst-endâmlık (16) üç nev' olur anuğ birisi anadan şöyle toğar küçükden cimâ' itmekden (17) olur bunun 'alâmeti oldur ki hiç zeker kıvâma gelmez ve iştihâsı dahı olmaz

69b.

(1) pejmurde olur ya'nî sölpük olur buna 'ilâc müte'aggirdür meger tül-ı (2) zamânıla ola ve bir nev'ı dahı sinnü'l-vukûfda ya'nî kırk yaşından sonra (3) keşret-i cimâ'dan olur 'alâyimi budur ki ahyânâ gicelerde kıvâma gelür ve dahı (4) şabâhlarda ve evvel bahârda zeker kıyım olur bunun 'ilâcı asândur tizrek (5) şalâhiyyete gelür ve bir nev'ı dahı fîl-cümle eyyânda bir kıyım olur ammâ tamâm (6) zevk ve nişatıla cimâ' idemez ve şehveti sümük gibi iner şovuk şovuk (7) ve acı acı gelür bu hâllunun oğlı kıızı olmaz bu iki nev'üğ sebebi bilde (8) ruṭûbet ğâlib olduğındandır pes bu 'illetün 'ilâcı ma'cün miskidür ki (9) bildeki burûdeti ve ruṭûbeti def' idüp meşaneyi eridür ve demi şâfî (10) ve meniyyi ziyâde ve 'urûğun süddelerin açar ammâ yarar ğıdalar ve tıllalar ve şâflar (11) idüp perhîz iderse tiz şalâha gelür ma'cün-ı miski bâbında yazaruz (12) vâllahu ta'âlâ a'lem kırk yedinci bâb bu bâbda cimâ'un cevâzin ve (13) mazarratın ve menfa'atın ve serâyiṭin ve adâbın bildürelüm zîrâ insân hiç (14) bir hâlda ehil perdesiz ve 'iyâlsiz olmak revâ ve sezâ degüldür anuğ için kim (15) şerî'at bunların mu'âvenetsiz olmaz zîrâ evlenmek nişfü'd-dîndür elbetde (16) ^(x) فَأَنْبَحُوا مَا طَابَ لَكُمْ مِنَ النِّسَاءِ hükmine dâhil olmak lâzımdur zîrâ (17) ṭâyife-i zenân zînet-i dîn ve abâdân-ı sarây ve fe-

(x) Kur'an; Nisâ (4), 3. âyet

rāḥ-i ḳalb ve ḫalāvet-i ma'īšetdür

70a.

(1) ve illā cemī' tuzaklar vuhūş ve tıyūr dutar lâkin 'avratlar bir tuzakdur kim (2) erenler tutar egerçi **الرِّجَالُ قَوَّامُونَ** **عَلَى النِّسَاءِ**^(x) hükmi ile (3) erenler 'avratlara gālibdür lâkin **عَلَيْكُمْ بِالذَّارِ تِي** işāreti ile dirilmek (4) gāyet laṭīfdür ammā cimā'ın vaktın bilüp 'ādetçe ideler tā kim eskām-ı (5) şaf-rāviyye ve demeviyye ve sevdāviyye ve balgamiyyeden emīn ola ve illā bī- (6) vakt iderse yigirmi bir dürlü renc ḫāşıl olur ve cümleden iflāc ve sūr'at-ı (7) şīb ve süst-endāmlık ve fesād-ı mizāc ve tağyīr-i levn ve ḫarāret-i gārīziyye (8) elem virüp helāk ider pes imdi ihlāk-i nefse bundan eşeā sebep yokdur (9) şaḫınmak gerek her vaktıda binüp inmek ḫayvānāt işidür kaçankim ḫaḳ ta'ālā (10) insānı beş nesne ile müşerref ve ḫāyim eyledi birisi sem' ve birisi başar (11) ve birisi sem ve birisi lems ve birisi zevḳdür cimā'da bulunur imdi 'azīzüm (12) cemī' telezzüzātından cimā'dan elezz nesne yokdur zīrā bu ḫavāşş-ı ḫamsenün (13) herbirinde bir fi'l vardır şöylekim birbirine şirket yokdur ammā cimā'da (14) dükeli lezzet mevcūddur ve bunu bilürsin ki nedenlü lezzetlü ta'ām olsa (15) lezzetinden 'aḳıl zāyil olmaz illā cimā'dan 'aḳıl zāyil olur pes bundan gāraż (16) evlād olup ḫaḳ ta'ālānın vaḫdāniyyetine iḳrār idüp yiründe ḫāyim- (17) maḳāmın olup çerāğın olup rūḫna du'ā ideler pes vaktı ve eyvānı

70b.

(1) nedür bilmek lâzımdur imdi bunu bilgil kim evvel bahārda cimā' eylemek (2) aḫsen ve evcehdür ḫiç vaktı yokdur zīrā havā mu'tedil ve ḳan şāfi (3) ve mizāc germ ve ter olur ve merkez-i rūḫda ḳan ziyāde olur ve ḫarāret-i (4) gārīziyye kim

(x) Kur'an; Nisā (4), 34.āyet

kivā-yı hayvāniyyedür gālib olur ve zevk ve nişāṭ kemālinde (5) ve iştihā tamām şādık ve zekerde za'f az olur cimā' ol vaktin beden-i (6) insāna müfīd olup elem ve zahmet ve renc getirmez fe-ammā gayrī vakıtlarda (7) bahārda itdügi gibi itmeye kim muzırdur meger edviyye ve 'ilācıla ide (8) gendüden nesne harc olmaya zinhār cimā' tedbīrinde gāfil olmayasın (9) ve hem ayuṅ on beşinci gicesinde ve ahır gicesinde cimā' itmesin oğlan (10) toğarsa mecnūn olur ve ulu bayram gicesi itmeye kim oğlan toğarsa (11) altı barmaklı ola ve daḥı cimā' iderken anasın ve kız karındaşın anarsa (12) toğan oğlan yalancı ola ve cimā' iderken söyleşmeye kim toğan oğlan (13) peltek olur ve ezān ile kāmēt arasında itmeye kim toğan o(g)lan mütekebbir (14) olur ve daḥı ihtilāmdan sonra cimā' itmeye kim toğan oğlan bahıl olur (15) ve çadır içinde cimā' itmeye kim toğan oğlan münāfık olur ve issi yirde (16) itmeye kim toğan oğlan kel olmaya ve mescid içinde veyā ekin içinde itmeye (17) kim toğan oğlan fāsık olur ve sefere gidecegi gece itmeye kim toğan

71a.

(1) oğlan mālını harām yirlere şarf ider ola ve aya ve güneşe karşı itmeye kim (2) oğlan toğarken anasın öldürür ve cimā' iderken 'avratuṅ fercine (3) bakmaya kim oğlan toğarsa gözsüz olur ve hīn-i hayzda cimā' itmeye (4) toğan oğlan cüzām olur ve evvel çihārsenbih gicesi itmeye kim toğan (5) oğlan harāmi olur ve seşenbih gicesi itmeye kim toğan oğlan cihānda (6) gam ve guşşa çekmeye ve düşenbih gicesi cimā'itse toğan oğlan (7) 'ālim ola ve pencşenbih gicesi cimā' eylese toğan oğlan zeyrek ve hakīm (8) ola ve pencşenbih günü itse toğan oğlan zāhid ve 'ābid ola ve cum'a gicesi (9) eylese toğan oğlan 'ārifıbillāh ola ve cum'a gün eylese toğan (10) oğlan 'ālim ola ve şenbih gicesi cimā' iderse toğan oğlan (11) mekkār seḥḥar ve hīlebāz ola ve yekşenbih gicesi cimā' iderse toğan

(12) oğlan pādīşāhlar k̄atında rağbetlū ola bu eyyāmı gōzetmek 'uḳalā iṣidūr (13) bu vaḳtları ri'āyet eylemek lāzımdur ve hem cimā'a iṣtiḥā-yı ṣādıḳ olup (14) iderlerse gönül ṣāzılıḡı hāsıl olup beden sekbār olur ammā gece (15) cimā'dan gündüz yegdür meger anlar kim utanacaḡ ola ve k̄atı ṣovukda ve k̄atı (16) issi- de cimā'a mübāṣeret itmeyeler ve daḡı bilmiş olasın ki cimā'ı itdüḡün (17) vaḳt ḡātūn altında ola ve yumṣaḡ döṣek üstünde ola ve döṣek

71b.

(1) düz ola daḡı mafṣūl uyluḡlarını gendü ḡaldura ve başını yire ḡoya (2) tā kim gönli diledüḡi gibi ḡareket idesiz ke- der nesne olmaya ve ḡalvet (3) ḡāṣ ola dizleriḡ yire dikesin ellerün ḡātūnuḡ ḡoltuḡı altından (4) yire ṡayayasın ve ḡīn-i inzālda gendüḡi 'avratuḡ üstüne biraḡasın (5) tamām inzāl ola ammā ayak üzerinde itmek siḡirleri süst eyler ve 'ırḡū'n-nisā (6) zehmeti 'ārīṣ olur ve ḡammāda cimā' eylemek ḡuṣūṣān der- ledükden ṣoḡra (7) ḡāyet yaramazdur ve daḡı er yaturken 'av- rat üstüne ḡıḡup cimā' iderse (8) k̄atı ziyāndur ḡavuk ve böḡ- rek aḡrısı ḡāṣıl olup ḡavukda cerāḡat vāḡı' (9) olur ve hem ciger altında nefḡ peydā olur ve daḡı ol nesne peydā olur ki (10) meni baḡr-ı mülteḡemde olur eṡıbbā aḡa destek dirler an- dan ādeme helāklik (11) ḡavfı vardur na'ūḡu bi'llāhi ta'ālā ṣaḡınmaḡ gerekdür ve daḡı eyegüsü ya'ni yanı (12) üstüne ci- mā' itmekden ḡazer ideler ziyāndur böḡregi ḡā'īf ider (13) meger ol kişiler kim göḡsi ve bedenikıllı olaillā ḡā'īf-mizāc kim arīḡ (14) ola daḡı ṣaḡ yanı üstüne cimā'itse be-ḡāyet ziyāndur ḡarın aḡrısı (15) aṣıkāre olur ammā pīrlikde olsa ḡülunc ve ḡekeri yöresi ṣışmek gibi (16) elemeler ve zahmetler ḡāṣıl olur ve illā ṣol eyegüsü üstüne olursa (17) cāyicdür fe-ammā olmasa daḡı yigrekdür kırḡ sekizinci bāb bu bābda beden-i

72a.

(1) insāna müfīd olan mürekkeb gıdāları beyān idelüm bilmiş olasınki (2) bedenile ta'ām mabeyninde hem muvāfaqat ve hem muhālifet vardır tabīb olanda (3) hazākat gerekdür kim her kişinün tabī'atına göre ağıdıye ve eşribe ve 'ilāc (4) ve devā buşurup halkun su'āllerinde hikmete muhālif bī-hüde cevāb (5) virmeyüp başiret üzerine deprene tā kim 'ameli bāṭıl olmaya imdi (6) 'azīzüm gerekdür ki kişi dāyimā laṭīf gıdālar ve eşribeler ide gendü mizācına (7) muṭābik ta'āmlar yiye tā kim her zamānda bedeni şihḥat üzre olup tendürüst (8) ola imdi mürekkeb gıdāların birisi mizāc-ı insāna muşliḥdur ve ef-lācı (9) zāvil ider ve süst-endāmlığı giderür ve ef'āl-i cimā'a kavī ider şan'atı (10) budur biraz şoğanı şura toğraya ve biraz tatlu zeyt yağı daḥı koya (11) muḥarrā pişre hāzır ola ve birkaç gögercin yavrusını daḥı toğrayup (12) tuzın tamām idüp muḥarrā pişüre pişdükden şoğra ol şoğanı bunun (13) üzerine dōke daḥı birbirine karışdura andan dārcini ve havlancān ve (14) 'ūdu's-şalīb birer dirhem saḥk idüp üzerine dōke ve hamīrsüz etmegile (15) yiye ve şuyunu içe tabī'at-ı insāna gāyet muşliḥdur ve levniḥōs ider ve (16) kanı şāfī kıllur ve şāfrāvī ve sevdāyī ādeme gāyet nāfi'dür digər (7) kuzi eti ne semüz ve ne arık ola daḥı ne kadar dilerseñ al yufka ile

72b.

(1) ve ak şoğanı toğrayup bile pişüre tā kim muḥarrā ola daḥı cerbinden (2) kepçe ile alup daḥı birer dirhem dārcin ve kākūle ve buçuk dirhem (3) karanfil ve bir çekirdek misk hep key saḥk idüp ol kuzunun cerbine (4) işlavanın daḥı pişen ta'āma tamām karışdura daḥı biraz kaynada ammā (5) buḥarı yabana gitmeye kaḡı berkinmiş ola andan indürüp i'tidāli za-

mānında (6) isti'māl ideler mizāc-ı fāsidi i'tidāle dönderür ve meni'yi arturur (7) ve muḳavvī-i cimā'dur kemā yenbağı hīç za'f vāḳı' olmaz bundan ğayrı yigirmi (8) dört fāyidesi vardır bu daḥı şafrāvī ve sevdāvī ādeme nāfi'dür (9) diger şıfāt-ı kebāb evvelā pilüci yaşı yaşı yarup milḥ-i enderānī (10) birle tuzlaya ve kızmış keremid üzerine koyup pisüre yakmaya ve çig (11) daḥı olmaya andan çörek otı beşdirhem ve lisānū'l-'aşāfir dört dirhem (12) ve teke şaḳalı üç dirhem ve hindistān kozı içi bucuḳ dirhem hep key (13) saḳ idüp ol kebābuḡ üzerine dökesin daḥı ısıcaḳ iken gece (14) ğidāsı yirine yiyesin on gün böyle isti'māl ide bu kebāba maddetü' (15) n-niṣāṭ dirler ve mādde-i meni ve ḥarīs lezzet dirler iflātūndan rivāyetdür (16) ki yigirmi yedi fāyidesi vardır cümleden biri a'zā-i re'īseye kuvvet virür (17) ve ḥarāret-i ğarīziyyeyi ziyāde ider ve belde ki burūdeti ve a'zādaki ruṭūbeti

73a.

(1) ve fużūleti def' ider ve beḡzi laṭīf ve ḳanı şāfī idüp cimā'a key kuvvet (2) virür ve üç gün peyāpey isti'māl itse 'acāyib göre esrār-ı ḥükemādandır (3) eṭibbā arasında mestürdür balġamī mizāclu ādemlere ğāyet münāsibdür diger (4) şıfāt-ı kebāb ki böğregi ḳavī ider ve cimā'a key ḳavī ider ki ne ḳadar dilerseḡ(5) al sisek etini aṣa ḳo bir gün tırup bayat ola daḥı tuzıla tuzla (6) daḥı aḳ şoġanuḡ ortasından yar içine tuz koy daḥı ḳabı ile bir et (7) ve bir şoġan kebāb eyle piserken aḳ şoġanı piyāz eyle ve bunun cerbi ile (8) pişür tamām kızarup ḳaynaya ve ḳatı ḳurumaya ve çigi ḳalmaya daḥı uvak (9) toġrayup üzerine dārçinī ve ḳaranfil ve nāj-i misk şaça ve ḳamīrsüz (10) etmek yiye ve bir sâ'atdan sonra şı yirine şerbet -i 'asel ide ki zencebīl (11) ve ḳaranfil birle ḳaynamış ola eger

birkaç gün şabâhda ve ahşamda isti'mâl (12) iderse süst-endâm-
lığı giderüp cimâ'a kavî ide kim 'âciz kâle ammâ kim (13) şaf-
râvî âdeme münâsibdür ve illâ balgâmî âdem için olıcak şoğanı
(14) demüre bile şançmaya hem kebâbın muhken pişüre diger yi-
girmi yumurda şarusı (15) tuzıla çalkaya dağı bud etini muh-
kem kıya dağı tavâda kan kaçınca pişdükten (16) sonra ol yu-
murda şarusın üzerine dökke pişdükten sonra dârçînî (17) ve
zencebîl miqdârınca saçup karışdura indürüp hamîrsüz etnegile

73b.

(1) yiye iki sâ'atdan sonra cimâ' ide tamâm şazılık getüre
diger buna (2) kâkûme-i tavuk dirler hem mizâca yarar nefâyis-
dendür iki dâne genç besli (3) tavuk tuzsuz su ile pişürük-
den sonra şudan çıkarup 'âdetçe(4) toğraya dağı on baş şoğanı içi-
ne rişte eyleye dağı dârçînî (5) iki dirhem zencebîl buçuk
dirhem sahk olmuş hâzır ola dağı börek tepsisine (6) bir şoğan
döşeye ve üzerine tuz eczâ eke anuğ üzerine bir kat (7) tavuk
döşeye girü şoğan tuz eczâ tavuk bu tertîb ile tamâm (8) dö-
şeye dağı iki dirhem sâde tatlu yağ koya ve ol tavuk şurundan
(9) koyup üzerine tepsi kapak ide dağı kor üstünde muharrâ pi-
şüre ve şuyı (10) eksildükçe tavuk ile pişen şudan koya şöyle
kıyâs ide ki indür (11) dügi vaqt şu kalmaya andan ortaya ge-
türüp yiyeler latîf ta'âmdur (12) beden-i insâna gâyet eyüdü
hem nefâyisdür allâhu ta'âlâ a'lem kırk toğuzuncı (13) bâb bu
bâbda müfred gıdaları beyân idelüm ki her gıdanuğ derece (14)
lerin ve merâtibin bilüp mizâcına göre isti'mâl idüp fâvide-
lerin müşâhede (15) idüp şihhat üzerine olalar cümleden biri
buğdaydur evvel derecede (16) issidür ammâ yaşlıkda ve kuru-
lukda mu'tedildür cemî' dânelerden tatludur (17) mu'tedil mi-
zâclu kişilere muvâfıkdur dağı etmek ki yeni buğdaydan ideler

74a.

(1) çok gıdā virür daḥı semirdür ammā şāfī un şovukdur kepegi
 issidür kurıdır (2) ve kâbızdır ve eger unı eski ola ıtlāk
 ider fe-ammā tabī'at-ı insāna (3) mülāyim ve muvāfık ve muşaf-
 fā-i dem ve levni hōş ve a'zā-i re'īse kuvvet (4) viren tennūr
 etmegidür ki i'tidāl ile pişmiş ola ve ne kalıñ (5) ve ne yuf-
 ka ola ve hamīri tatlu ve tuzı virince ola eger bir kişi 'öm-
 rinde (etmegden ğayrı nesne yemeye)^x(6) bir marāza mübtelā ol-
 maya zīrā cemī' emrāz ve eskām ihtilāf-ı ta'āmdandır (7) ve
 bu etmegile muḥarrā pişen koyun eti ğāyet laṭīf ve aḥsen gıdā-
 dur diger (8) nişāsta kurı ve şovukdur kaçan bādem yağı birle
 ḥarīre itseler öksürüğe (9) daḥı göğüs ağrısına ve bağırsak
 ağrısına ve hem bağırsağın ıssiligin giderür (10) ve safrāyı
 sākın ider ve ishāli kabz ider ammā cev ya'ni arpa şovukdur
 (11) yaşdur ḥarāretlü göğüse ya'ni safrānıñ ḥarāretin def'
 ider ve arpanıñ (12) kavrulmuşı safrādan olan ishāli sākın
 ider ve gıdāası buğdaydan (13) azdur ve bağırsak ağrısına nā-
 fi'dür piriñ ıssi ve kurıdır evvel derecede (14) kaçan südile
 pişürseler mu'tedil olur ve bedeni semirdür ve cimā'a kuvvet
 (15) virür ve ādemün renk u rüyını hūb ider daḥı piriñ yiyen
 kişi kuş (16) uyḥulu olur ve bağırsaklara kuvvet virür daḥı
 tiz hażm olur südli (17) piriñ aşını lākin çok yimekte süd
 tevellüd olur zīrā tamarları bağlar balğam-ı

74b.

(1) ğāliz ile veyā sevdā-yı hamıla imdi anıñ ıslāḥı şeker ile
 veya bāl (2) ile olur fe-ammā dārū şovukdur kurıdır geç hażm
 olur çok gıdā (3) virür fe-ammā hamş ya'ni noḥud evvel dere-
 cede ıssi ve yaşdur anda iki (4) cevher vardur kaçan pişürse
 yise tuzluluğı giderür ve karnı ıtlāk (5) ider ve ikinci cev-
 her oldur ki noḥuddan bir kurd peydā olur ki cimā'a (6) kavī

(x) Menāfi'ü'n-nās N. Osm. Ktp. 3556/2 115a. 5

idüp beñzi hūb ider ve dağı öykene ğidā virür āvāzi şāfī
 (7) kıllur ve emcekde südi ziyāde ider ve meniye arturur ve
 cümle süddeleri açar (8) dağı karnı nerm ider fe-ammā bakıl-
 lā şovukdur yaşdur ikinci derecede tendürüstlere (9) eyü ği-
 dādur cimā'a kuvvet virür anuñ unundan harīre idüp içürseler
 (10) göğüs iriligine ve hancere ya'ni dilcük olana ve geniz
 iriligine aşşı ider (11) fe-ammā neffāhdur ademün için yel
 eyler işlāhı tuzludur ve güyegü otı birle (12) dür cemī'-i
 luḥūm issidür ve yaşdur dağı tevellüdi demdür ve muḥavvī-i be-
 dendür (13) ve etlerün yegregi genç koyun etidür ve tāsesinden
 bayadı yegdür issiligi (14) giderür tiz hażm olur ne katı arık
 ve ne katı semüz ola koyun eti (15) issidür ve
 yaşdur ammā oğiak eti issilik birle şovukluk arasında (16)
 mu'tedildür tiz hażmolur ammā teke eti ve geçi eti şovukdur
 hażmı düşvārdur (17) sevdā arturur ammā tavşan eti issi ve ku-
 ridur karnı bağlar bevli sürer

75a.

(1) bedeni arıkladur ve uyñu getürür ve sevdā tevellüd ider
 ammā ateti ve deve (2) eti ve geyik eti issi ve yaşdur cimā'a
 kuvvet virür ğiç hażm olur kurı (3) issi ve kurudur balğami
 ādemlere ve ruḥūbeti ğālib kişilere yarar ammā baş eti (4) is-
 sidür yaşdur ādemi semirdür ve şehveti arturur ammā kerrā'
 mu'tedildür tiz (5) hażm olur öksürüğe nāfi'dür ammā göz eti
 issi ve yaşdur şehvet (6) arturur ve bedeni semirdür ve illā
 göñül döndürür beyni şovukdur yaşdur (7) beyniyi arturur ve
 karnı ve gögsi nekm eyler ve āvāzi açar ve iştiḥāyı germ ey-
 ler (8) ammā bistān issidür şālih ğidā virür ve illā balğam
 tevellüd ider ammā (9) öyken issidür yaşdur balğama māyildür
 ammā yürek issidür yaşdur ve kurudur (10) ğiç hażm olur ammā
 ciger issidür ve kurudur kaçan hażm olsa çok (11) şālih ğidā
 virür ve likin ğalīzlığı cihetinden tamarlarda geç yürür ammā

bögrek (12) şovukdur kurudur karın bağlar giç hażm olur yavuz aħlaţ toĝar ıslāhı (13) sirke ile biledür ammā talak şovukdur kurudur sevdā mütevellid olur (14) ıslāhı yağıladur ammā kuyruk issidür yaşıdur ruţūbeti artukdur şoganıla (15) kavurup yiseler öksürüğe ve āvāz tutulduğına nāfi'dür ve daħı göĝüs (16) ve boĝaz yumşadur daħı kavuĝa ve ma'ideye issi ider ve giç hażm olur (17) ammā muħ ya'ni incik iligi issidür yaşıdur se-mürdücidür göĝsi ve hancereyi

75b.

(1) yumşadur ammā dücāc mu'tedildür dimāĝı ve 'aklı ziyāde ider za'if (2) ma'ideye muvāfıkdur ammā fürrüc ki tavuk yavrusıdur issidür anuĝ (3) ĝidāsı cemī' tabī'ata muvāfıkdur ammā dürrāc mu'tedildür ammā kuruluĝa (4) māyıldür şehvet arturur ve tabī'atı kabz ider ammā bildircin issidür (5) yaşıdur cimā'a kuvvet virür ammā keklik issidür kurudur hażmı düşvārdur (6) şaf-rā mütevellüd ider ammā şahm-ı baţ ve şahm-ı dücāc eti şāfī ve ıslāh ider (7) deri yumşadur ammā beyzā aķı şovukluĝa ve sarısı issilige māyıldür ammā (8) ikisi mu'tedildür cimā'ı arturur huşuşān rufadan ola ammā aķından (9) şarusı yegdür ammā māhī şovukdur yaşıdur balĝam tevellüd ider kaĝan sirke (10) birle yiseler issi mizāclu kişilere fāyide ider ammā şovuk mizāclu ādemlere fülful (11) ve zencebīl ve şu'ter birle ya'ni arnavud biberi ile yiyeler fāyide ider ammā leben (12) şovukdur yaşıdur balĝamı arturur ammā şaĝıldığı vaktin issidür yaşıdur (13) cimā'a kuvvet virür ammā leben-i tūrş şovukdur yaşıdur hez kurudur cimā'a (14) ziyān ve dişleri fāsıd ider yidükden şoĝra aĝzını bal şerbeti birle veyā (15) sirke veya şumak şuyı birle mażma-za ide ammā südüĝ yigregi oldur ki (16) kırk günden şoĝra şaĝıla ammā cübn-i tarī issidür yaşıdur ve südde (17) bağlar ve balĝam arturur ve mesāneye ziyān ve kulunc tevellüd ider ve karnı bağlar

76a.

(1) ıslâhı bal birle ve koz birledür ammâ mâü'l-cebîn ki gici-ge fâyide ider (2) ammâ ağız şovukdur ve yaşdur hafakâna ve göğüs iriligine haşsa kim şeker (3) birle yiyeler ammâ südde getirür faşl fecl issi ve yaşdur ikinci derecede (4) ve dağı kendüs yaprağından issidür kaçan ta'ândan sonra yiseler hażm ider (5) ammâ ta'ândan öñdin yiseler tuhme eyler gıdâlığında balğamdur dağı 'avratların (6) südin arturur ammâ şalgam issidür ikinci derecede yaşdur üçünci derecede (7) şovuk gıdâ virür ve mezîd-i şehvetdür hem süd arturur kaçan sirke ile çâşni (8) virseler iştihâ getirür ammâ havuç evvel derecede yaşdur ikinci derecede issidür (9) bunun gıdâsı şalgandan ezdur ve ma'îdeye ve örküne ve göğüse fâyidesi vardur (10) ve böğregi harekete getirür dağı arka ağrısına aşşı ider ve cimâ'ı kavî kılur (11) ve giç hażm olur ammâ pāncî issidür ve kurudur ciğerde südde eyler dağı (12) talağı açar ammâ isfenâş yaşdur şovukdur tabî'atı nerm eyler ve nâzileye (13) ve öksürüğe fâyidesi vardur ammâ kabak şovukdur yaşdur ikinci derecede (14) öksürüğe ve göğüs ağrısına ve ciğer kurılığına ve yarakâna ve şafrâya nâfi'dür (15) dağı şuşalığı sâkin ider ve karnı nerm ider ve dağı issi mizâclu âdemlere (16) aşşı ider ve lâkin balğamî ve sevdâyî âdeme ziyân ider ammâ bādincân (17) şovukdur kurudur dağı sevdâ tevellüd ider ve ma'îde yaşlığın giderür

76b.

(1) kaçan sirke birle pişürseler ciğer süddesin açar dağı galebe-i şafrâyı (2) sâkin ider kaçan şumak birle pişürseler karnı bağlar ve etünsemüzi ile (3) pişürseler öksürüğe fâyide ider ammâ ağız şulandurur ve sevdâ tevellüd (4) ider ıslâhı budur ki tuzlu şuda yaturalar vâfir yağıla pişüreler andan (5) sonra kaynadalar dağı ol şudan çıkarup vâfir yağıla

pişüreler hakkında (6) hadîs-i şerîf vârid olmuştur ki bir kişi bādencân fülân derde devâdur (7) diyü yise devâ olur ve fülân maraz için diyü yise ol maraz 'arîz olur (8) ammâ kul-kâş issidür yaştur karasından aklı yegdür semirdür ve dem-i şâlih (9) mütevellid ider gögüse öykene fâyide ider anuñ habı giç hazm olur işlâhı (10) incirle sirkencübîn iledür fasl tuffâh tatlusu mu'tedildür ma'îdeye (11) kuvvet virür şazılık getirür ammâ tabî'atda şovuk ve kurıdur ve kusmağı sâkin (12) ider ve âgûnuñ mażarrâtın def' ider ve illâ çok yeyicek ağırlık ve unutsaklık (13) getirür ammâ ayvanuñ tatlusu mu'tedildür şusuzluğı ve kusmağı sâkin ider (14) ve ta'âmdan öñdin yiseler kabz ider eger ta'âmdan şoñra yiseler ishâl (15) ider dahı göñül döndügin sâkin ider ammâ zerdâlu şovuk ve yaştur (16) ikinci derecede tabî'atı nerm ider ve dahı şafrâyı sürer ve yüregüñ issiligin (17) ve şuşalığın sâkin ider ammâ andan 'ufûnet toğar eger ta'âmdan öñdin

77a.

(1) issi mizâclular ardınca sigencübîn yiyeler ve illâ şovuk mizâclular ardınca (2) maştaki yiyeler ammâkarâyise şovuktur yaştur ve i'tidâle yakındur (3) karnı bağlar ol ki boğaz tutar ekşidür ma'îdeye kuvvet virür ve şafrâyı (4) sâkin ider ve şusuzluğı keser ammâ içäs ya'ni erik şovuktur dahı yaştur (5) ikinci derecede şafrâyı sürer ve yürek issiligin ve şuşalığın sâkin ider (6) ammâ ol ki tatludur artukrak yisen ishâl ider ekşisinde telyîn azdur (7) şovuk etmegi artuktur ammâ ma'îdeyi süst ider ammâ fınduk issiligi i'tidâle (8) dahı gîdâsı cevizden artuktur ve bögrege aşşı (i)der ve kuvvet-i cimâ'ı ziyâde (9) ider ve semürdür ve dimâğa kuvvet virür lîkin yil koparur ammâ fıstık (10) issiligi kozdan artuktur ma'îdeye fâyide ider ve ciger süddesin açar (11) ve göñül

dönmeği sâkin ider dağı cimâ'a kuvvet virür dağı anuğ kabı
ağız (12) köhusin men' ider ammâ batm ya'ni bengeş issi ve
kurıdur ikinci derecede (13) talağa ve bögrege fâyidesi var-
dur ve balğamî mizâca nâfi'dür ve arka (14) ağrısın sâkin ider
ve cimâ'a kuvvet virür ammâ iştihâyı bâtıll ider ammâ (15)
harnüb ya'ni geçi boynuzı şovuk ve kurıdur karın bağlar ve
kâbızdur (16) gıdâsı azdur vallâhu ta'âlâ a'lem ellinci bâb
bu bâbda şol müfred devâları (17) bildürelüm ki hağ subhânehu
ta'âlâ yir yüzinde biten nebâtâtuğ her birinde ne

77b.

(1) hikmet ve ne kuvvet kömişdur bundan istidlâl idüp hâlık-ı
'âlemüñ kemâl-i (2) kudretin bu bâbda müşâhede kıla kim cümle
eşyâda hıç gerekmez nesneyi yaratma (3) mişdur cümlesi insân
içündür imdi 'azîzüm bunlardan sırrına vâkıf olduğumuz (4)
otlardan birkaç ot bildürelim ki beden-i insâna menfa'tı ola
cümleden (5) biri turpuğ şuyın mirâre birle karısdura kulağa
tamzursa kulakdan (6) gelen çirki turgura üç günde bir tutan
ısıtmayı dağı giderür eger (7) turp şuyın bahaka dürtse gide-
rür ve dört günde bir dutan ısıtmaya (8) nâfi'dür ve her kim
birkaç turp şuyın bir kadeğ içe balğamın kuşdura (9) ve ağ-
zından gelen kara şuyı durğura eger turp şuyı birle şap şuyın
(10) bala karısdurup yise ma'idesin kavî eyleye ve balğamın
gidere kuvvet-i hâzime (11) getüre ve avâzını aça eger turpı
bal ile karısdurup göbege ura göbek (12) ve kâsık ağrısın gi-
dere eger turpı uyuyacak vaktin yise yatsa mizâcin (13) kavî
ide ve balğamın giderüp ağız köhusin hüb ide eger turpı süd
ile (14) pişürüp yise zekeri süstluğın gidere eger bir kişi
cimâ'a kâdir (15) olmasa iki dirhem turp tohmunu sağk idüp
yağıla kaynada zekerine tıla ide (16) zeker saht ve kâyim ola
eger turp tohmanın yise ma'den-i muhâlif yelleri sâkin (17) ide
ve zâyil eyleye eger muttaşıl günde üçer dirhem turp yise
cimâ'ıla kavî

78a.

(1) ola ki gicede onar kerre itmege kanā'at itmeye eger su'āl buyurılırsa turpdan (2) menfa'atlu nesne yokmı ıdı ki evvel turpı zıkr eyledün el-cevāb çavuşlar (3) cümle 'askerün öñince merhūm ve mağfūr sultān selīm hān bin bāyezīd hān (4) 'aleyh'r-raḥmeti ve'l-ğufrān ḥazretlerinün tab'-ı nāzüklerinden böylece sādır olmuş (5) ki bu çavuşlar turpa benzer meydānında halkı sürer gendüler ortada mevelī (6) kalur diyü buyurmuşlar hem ḥaḳīḳat turp cemī'-i ta'āmı hażm itdürür ve illā (7) gendü hāzım degıldür diger pişmiş şalgamı aç karnına yise gögsi şovukluğın (8) giderür diger her kimün elin ayağın şovuk üzmiş olsa pişmiş şalgamı (9) üzerine ura ya'ni yakı ide diger her kim pişmiş şalgamı ḥammāndan gevdesine (10) sürse nerm ide diger her kim şalgamun suyu birle başını yusa saçı (11) ve şakalı vaḳtsız ağırtmaya ve basun kovarlığın gidere diger isfīnāk toḥmın (12) gül yağı birle kavursa ḥarāreti giderüp ishāli sākin ide diger (13) kerefūs şuyunı kaynada nişādır ile ağızına gargara vire tutulmuş avāzı (14) aça şāfī eyleye diger kerefūs toḥmunı şeker ile yise erligi kavī kıla diger (15) her kim şarımşağı yise ma'idesin pāk eyleye ve el ayak ditremesin gidere (16) ve laḳvī rencine daḥı nāfi'dür ve süst-endāmlığı zāyil eyleye diger her kim (17) şarımşağı çok yise 'aẓīm fāyide göre ve süstluğu zāyil ide ve erligi artura

78b.

(1) her kim şarımşağı yağıla biryān eylese yise ne kadar yili varısa gider (2) her kim şarımşak yağını zekere tılā eylese ḡāyet saḥt eyleye her kim pişmiş (3) şarımşağı yise karın içindeki ḥarāreti gidere her kim her kimün ki saçı (4) ve şakalı dökülse şarımşağı kabı ile dögüp zeyt yağına karışdura

(5) sürse girü bite ve şarımşak yağı dañı böyledür her kim şoğani bal ile (6) karışdurup kıl dökülen yire birkaç kerre dürtseler girü bite her kim şoğani (7) herdem ile kavursa yise şehveti artura şoğani od içinde pişürse (8) acı yağıla halt idüp nāşura urşa on yıllık ise bitüre (9) her kim ham şoğani sirke ile kavursa hammānda tenine dürtse (10) uyuz renci gide her kim hayāda olan yile şoğani yağıla biryān idüp (11) yise zāyil eyleye her kim açla pişmiş havuç yise avāzi açā diger keşürün (12) şuyın bal ile yise şehveti artura ve cimā'a key kavī ola her kim (13) keşür yaprağının şuyın tenine dürtse yumşada iriligin gidere her kim (14) havuç ile üzümü kaynada dañı şuyın içe bevāşır tamarın kese ve yelini (15) dañı süre gidere her kim havuç tohmin yükli 'avrat altında tütsi itseler (16) karnı içindeki ölmis oğlan düşe her kim nergis şuyın göze dürtse (17) şeb körligin zāvil ide her kim gelincik çiçeğinin şuyın sirkeye katsa

79a.

(1) başa sürse ağrısın zāyil eyleye ve bunun çiçeğini kaynat-
sa şaça (2) ve şakala dürtse gāyet siyāh eyleye ve bunun yap-
rağın döğüp şuyın (3) burnı kanı tırmayan ādemüñ alnına dürt-
seler kanı tura ve bunun döğmesini (4) şarābıla her kime içür-
seler bī-hūş ola ve berşe katarlarsa meşhūrdur (5) diger kiş-
nic ve kendene birer mişkāl döğüp yağıla oğlana yidürseler
(6) ayruk döşege işemeye diger kişnic döğüp beraber şeker ka-
tup her şabāh (7) yiseler baş çegzinmesin giderür diger havuç
tohminün yedi dirhemine üç (8) dirhem maştaki katsa yeni ge-
yesiye tütsi itse eskiyince bit olmaya (9) içinde diger kızıl
behmeni kaynadup istiskāya şuyı yirine içürse (10) şişi sakin
eyleye illā etmek yimeyüp etmek yirine incir yire ve bunun
şuyunu sevdādan (12) gevdesi azmış kişiye içürseler sakin ola

temregüsini ve uyuzunu ve rub' (13) ısıtmasını ve dürlü dürlü sevdâ ağrıların sâkin ider ve sidük yolın (14) pāk ider diger diger mażariyyūn ısıtma tutana dutmaduğı gün dırnağ (15) kadar yidürseler üstüne şu içürseler kuşdura mücerrebdür diger pelīn-i (16) horosānī içürseler şođulcānı ve namāzbūrı düşürür ve talağa yağı (17) itseler zāvil ider diger piđ ancār kökünü döğüp şu ile içenün

79b.

(1) şoğulcanını düşürür diger çekçe tiryāk kim ađa kemāteryūs dirler kulunca (2) ve sancuya ve bil ağrısına ve tatar kurdı dutana ve ishāle bal ile (3) veya rufudan yumurda ile isti'māl ideler ammā hābdutan kim ađa kemāteryūs (4) dirler ishāle ve kana ve zōra yumurda ile veya bal ile yidüreler ve dağı (5) yanlarda ve budlarda ve kollarda şiş olsa yoğurda katup üzerine (6) zamād ide veya tılā ideler diger ayvadāne yürek şişine ve talağa (7) ve istiskāya içüreler karaca üzüm suyula kaynadup suyun içüreler (8) diger siğil otı dirler kumşal yirlerde olur ve ufacuk yābis akđa (9) çiçeği olur yire yayılır sigili olan kişiye yumurda vevāhud sorba (10) ile birkaç gün yidüreler halāş bula diger evvel bahārda açılır (11) kar çiçeği dirler tüm tüm yaprağı olur ve benefsesi olur ve köki (12) serçe barmağ kadar olur saçağlıdur dişler ağrısına anuđ gibi olmaz (13) irincedür diger rāvend-i tavīl yaprağın kalem-jengārıla karısdurup (14) ağız ağrısına ve naşur olmuş yaralara eyüdüür ve elması olur oğlı (15) kıdı olmayan hātuna döğüp bal ile yidüreler dağı üzerine ısıcağ (16) içüreler ve dağı köki tiryāke girür diger incibār kökünü bal ile kaynadup (17) şuyunu içüreler tā kikanı ve zarı ve bevāşırı zāvil ider şerbeti ile

80a.

(1) meşhürdür diğer 'abdü'ş-şalīb bevāşıra ve nevāşıra döğüp bal ile veya (2) yumurda ile yidüreler ve sıracalu ādeme bal ile ma'cūn idüp hergün (3) yidüreler şifā bula diğer sa'ter eczāya girür ammā şovukdan hareket (4) iden nāzileye hannā ile karışdurup başa yakı ideler diğer eyyühe'(5) l-gāriķūn bir şaru çiçeklü otdur ishāle irincedür yidüreler diğer (6) hindibā kökin şuyıla kaynadup istiskāya şuyirine içüreler şifā (7) bula ve şerbeti aşhāb-ı bevāşıra nāfi'dür diğer ve cedr-i rūmī kim aña (8) peygamber düğmesi dirler yaprağın kurtlanmış yaralara döğüp uralar kurdın (9) kıra ve kökünü ma'ūna ve sıracaya ma'cūn idüp yidüreler nāfi'dür diğer (10) muhallāşa bir mübārek otdur ādimişlerdür ki nevrūz-gün yedi dānesin yiyen (11) bir yıl marāz görmeye ma'cūn idüp yemek yegdür diğer yapışgan dikeninüñ,(12) tohmunu kavuğı yarılan ādeme yigirmi gün yidürüp arkası üstüne (13) yatarsalar yaruğın bitüre diğer kağılgan dikeninüñ tohmunu döğüp bal(14) ile yidürseler bevāşır rencin zāyil eyleye ammā yılan yaşadığı ile berāber (15) idüp iki eczā ağırı bal ile ma'cūn itmek yegdür diğer ayruķ otın (16) kavuğında taş olana ve sancuya kaynadup şuyın içüreler diğer (17) uşak otın siñirleri ve barmakları ve süñükleri ağrıyana kaynadup şuyın

80b.

(1) içüreler ve saykalıne bevli ile kan gelene kaynadup şuyın içüreler (2) nāfi'dür dağı talāğa yakı ideler giderür diğer dāyim anīsūn yiseler (3) uyhuı emīn uyuda ve şuşalığı keser ve karından yeli sürer ve 'avratlaruğ (4) südin ve erlerüñ şehvetin ziyāde ider eger baş ağrısına süreler (5) hōş ola diğer gāriķūn balgāmı öykenden ayırur ve nefes tarlığına (6) ve südiği turmayana döğüp bir mişkāl içüreler dağı talāk rencine bal (7) ile veyā sirke ile içüreler ve eski öksürüğe

nāfi'dür diger ardiç (8) yemişini ekşi hamîr ile kaynadup içürseler içinde olan 'illetleri aşağıdan (9) sürüp halâş ide ve yüklü 'avrata tütisi ideler karnında olan ağlanı (10) düşüre diger ağız kohusına kuru güli hamîr ile pişürüp ağızında (11) tuta halâş ola diger lisānū's-sevr şuyı ile bal kaynadup öksürükli (12) ādeme içürseler şifā bula diger it keseri ya'ni yaban parhası istiskā (13) rencine fāyide ider bal ile kaynadup gevdesine dürtseler şişlerin (14) sâkin ide ve terleyen ādeme fūlfül birle dögeler gevdesine dürtseler (15) şifā bula diger böğürtten yaprağın ağız şişen kişi çeynese hōş (16) ola ve kavukda taş olsa kökünü şu ile kaynadup içürseler taşı (17) eride ve sidük yolın aç ve bir kişiyi yılan şoksa yaprağını kaynadup

81a.

(1) yılan şokan yire bağlasalar zehrin çeküp alur elenden kurtarur diger hacaru' (2) l-gār bir 'avrat toğurmasa bunun dibinden bir dirhem dögüp hamîr ile (3) karışdurup içüreler asanlığıla halâş ola ve sidügi tutulanlara bu resme (4) içüreler diger yılan yaşadığı öksürüğe ve nāzileye dögüp bal ile (5) yidüreler ve bevāşıra dağı ma'cūn idüp yidüreler ve cimā'-dan kalana dağı (6) dögüp sarābıla içüreler dağı yarı baş ağrısına issi ise sirke ile (7) ve eger şovuk olup issi severse dögüp bal ile başa tıla ideler ve (8) gözünde ak berk olsa bu otı pişürüp gözüne düрте gözde olan (9) ak bengi ve kara bengi gidere ve bir kişi lāgar olup ten-dürüst olmayup (10) sağ ādem gibi bulduğın yese semirmese bunun dibini pişürüp veyā çigle dāyim (11) yidüreler şihhat bula bi-izni'llāhi ta'ālā diger kızıl boya didükleri ot (12) sidügi yüridür ve yarağan rencine nāfi'dür bal ile dağı şu ile kaynadup (13) içüreler ammā anı içer kişi her gün şuya girmek gerekdür ve kötürüm olana (14) günde birer kaşık içüreler bir hafta içe ve eskiden

tağacı olana (15) anuñ yemişinden bal ile yā sirke ile içüreler birkaç günde birer kaşık (16) içüreler dañı ol yaña bu yaña gezineler ekşiler yimeyeler temregüye ve yüzinde (17) ak benk olanadibinden döğüp sirke ile halt idüp süreler

81b.

(1) beş altı gün içinde hiç eser kalmaya bi-izni'llāhi ta'ālā diger na'ne (2) kan kuşana sirke ile karışdurup içüreler ve döğüp şuyın içerse (3) karnındağı şoğulcanı gidere ve erligi ziyāde ider ve sancuyı def' ider ve (4) çok kuşana döğüp kaynadup üç gün aç karnına günde birer kaşık (5) içüreler nāfi'dür ve bir kişinün şafrādan benzi şararsa veyā ısıtmalı olsa (6) şuyunu nār şuyı birle içüreler ve baş ağrısına şuyından dürteler ve bir (7) kişiyi it ısırsa döğüp ol yire tuzıla bağlayalar ve kulak ağrısına şuyın (8) kulağa tanzuralar diger mārūl uyhu getürür eger oğlan uyumasa (9) döğüp şuyın anası südile karışduralar içüreler rāhat uyuya (10) ve hem ağlamaz ola ve semürdicidür ve yüzi şāfī ider ve hammāmda gevdesine (11) sürseler iriligin giderüp yumsada ve 'avratların südin arturur ve meniği (12) ziyāde kıılır ve harāreti def' ider zī-rā bārid ve raṭabdur ādemler çok (13) yise fāyide ider diger mārūl-ı beyābānī kabz olana mārūl şuyın (14) bal ile veyā sirke ile karışdurup içüreler ve 'avratlarpişürüp yise (15) südin bol eyler ammā bakça mārūlı bundan ahsendür semirdüp kanı şāfī (16) eyler mücerrebdür diger it keseri erligi arturur döğüp bal veyā sirke ile (17) on gün zamād ideler ve it ısırdığına uralar nāfi'dür diger reyhān

82a.

(1) yağını kulağa tanzuralar sağırlığı gidere ve döğüp şuyunu

sancusu olan (2) ādeme içürelər hālāş bula digər hüsni-yūsuf bir kökdür yağıla melhem (3) idüp temregüye süreler digər temregüye hardalı döğüp sirke ile (4) qarışdurup ve temregüyi muhkem qazıyup üzerine süreler ve diz ağrısına (5) sirke ile yaqı ideler digər buhūr-ı meryem her kimüñ şafrādan başı ağrısı (6) veyā çegzinse veyā gözi qararsa veyā gönli dönse veyā incükleri bükilü (7) gelse ve ağzı acı olsa dibini döğüp bal veyā sirke ile içürelər (8) hōş ola ve hātün oğlan toğururken bunu delüp boynuna taqalar (9) tizcek toğura ve ağulı cānavar şokana bunu döğüp hamir ile içürelər (10) ve yarakān rencine döğüp bal ile qarışdurup tenine dürteler dağı örteler (11) yata terleye şihhat bula bi-izni'llāhi ta'ālā ve başda olan nāzileye ve balğama (12) bu dibi döğüp bal ile qarışdurup burnına penbe ile fetil soqalar (13) nāzileyi ve balğamı ağızdan ve burundan çeküp indüre ve ağrıyan göze görmez (14) olsa muhkem döğüp bal ile halt idüp göze çekeler ve korkak oğlancıkların (15) döğüp bal ile gevdelerine dürteler ve kel başa ve saçı şakalı dökülene (16) dürteler şifā bula digər namāzbürd olana ekşi enār kökin kaynadalar (17) şuyın aç qarına içürelər düşüre digər ısırgan dikenini boğazın

82b.

(1) ağrısına ve talak zahmetine eyüdüdür ve erün erligin artırur ve şehveti ziyāde (2) ider ve maq'adda olan bevāşıra ma'-cūnın yedürelər ve talaga yaprağın döğüp (3) zeyt yağıla zamād ideler hirkaç gün ve eger çokdan boğazı ağrısıa bunun (4) şuyı ile gārgara ide şifā bula digər yaban turpı talaga ve gevdede (5) baş bart olana ve balğamdan gögsi horlayana döğüp bal ile tıla ideler (6) ve hem içürelər ve gevdede baş bart olana süreler ve bunun yaprağından (7) tohumı kuvvetlüdür ve bunun yaprağın döğüp hāzır ide dağı zekeri issi şuy ile (8)

ova yuya daḥı üzerine zamād ide zekeri saht ve kalıñ ide ve yoğun ide (9) diğer za'firān erlige fāyide ider evvel derecede ferah virür ve ikinci (10) derecede bedeni uyuşdurur eđer bir kişiyi cānavar şoksa yā k̄ulunc olsa (11) veyā sidügi dutulsa veyā sancusı olsa bunu içüreler diğer dārçini (12) ma'idesinde yel olana veyā sancusı veyā talağı veyā ğayrı ağrısı veyā ısıtma (13) incidür olsa bunun her kañısına olursa ikişer dirhem içüreler (14) eđer mizācı issi ise şu ile içe eđer tabi'atı şovuk ise hamir ile veyā (15) bal ile eđer eskiden öksürügi olsa tükürdüğe ağızından kan gelse (16) bal ile içüreler ve temregünün üzerine dögüp sirke ile süreler diğer (17) tūrāk otı uyumayan ādeme yağıla başına dürteler şifā bula uyuya

83a.

(1) ve daḥı idrār-ı bevl ider ve südi arturur ve k̄ulunci ve sancuyı giderür içüreler (2) diğer yarpuz öykeninde renc olana öksürük ve zikü'n-nefes ve verem (3) ve şolımağ gibi rencelere irincedür bal ile veyā tuz ile içüreler şifā bula (4) diğer lābaṭa karın yumşadur ve uyuza ve temregüye ve bahaka ve baraşa (5) ve içinden kan gidene ve sancuya ve karın katısına yakı ideler ve kaynadup (6) içüreler diğer şarmaşık yarım baş ağrısına dögüp şuyın burnına (7) tamzuralar başda olan marazları gidere ve öksürüğe pişürüp yidüreler (8) diğer nılüfer şerbeti ile meşhürdur ammā dişi azana dögüp şuyın (9) içüreler ve 'avratlar baş ağrısına kökünü dögüp hannā ile başa yakalar (10) nāfi'dür diğer burçak emcek ve kulak şişine ve hıyārağa ve selāsil-i (11) bevl olana ve karın ağrısına ve kana ve zōra dögüp sirke ile tıla (12) ideler ammā zinhār tedbir-i hükemādan ğafil olmayalar diğer turunç kabını (13) tatar kurduna dögüp ısıcağ şu ile içüreler şifā bula diğer kemhā (14) yaprağın dögüp şıraca üzerine ursalar kurdın kıra

ve t̄aze et (15) bitüre ammā şovukdan zeker süstluğına ki hareketi az olsa beyābān қаранfilinū, (16) kökin yonup şāf gibi idüp zeker delüğine şoқup gece yata 'acāyib (17) göre diger rāziyāne iki dürlüdür birisi bōstānī birisi beyābānīdür

83b.

(1) bu ot bağır tamarlarınınū süddesin def' idüp yolunı açar ve balđamdan (2) olan ısıtmaları def' ider oğlan emzüren 'avrat yaprağın yirse (3) südi ziyāde ve şuyın göze çekseler göze şu inmegi men' ide hem görmekte (4) gözi bīn eyler gözün kirin alur ve habsü'l-bevl olan yirse açılır (5) ve yazın yılanlar yirden çıkuğı vaktin gözleri görmez ol vakt gözlerin (6) rāziyāne kökine sürerler andan gözleri açılır diger kene tohumunu (7) döğüp sigil üzerine ursalar sigili düşüre diger günlük ile (8) çig bal karışdurup zīķū'n-nefes kırk gün yiye ve öksürüğe münāsibdür (9) diger bir kişinū, saçı dökülse çörek otı senāmeki ile қaynada (10) başa ura diger zīķū'n-nefese hatme çiçeği gülbeşeker gibi idüp қoz (11) қadar yidürüp kuşdura bir niçe idüp қurtula bi-izni'llāhi ta'ālā (12) diger bir kişinū, dizleri tutulsa veyā gevdesinde gezer yeli olsa (13) herāniyye endüzıla қaynadup issile içe terleye diger nāzileye dahliyūnı (14) depeye fulūri қadar қazıyup uralar şifā bula diger қurdeşene bir (15) dirhem çivīdi dört bölüp dört günde ezüp şu ile ezüp (16) şu ile içürelen diger қan-ı garāb ki ana ebreti otı dirler қurd (17) eşenine tütisi ideler diger tiryās қasıқ yiline ve bil ağrısına

84a.

(1) ve bil şovukluđına ve selāsil-i bevle ve diz ađrısına ve şovukdan olan (2) marāzlara ma'cūn idüp yiye diger muқavvi būyān köki bir kişi on gün (3) günde birer dirhem yise piri t̄aze cūvān ider ve eger būyān köki (4) ve on dirhem turp

tohumu beş dirhem bal ile ma'cūn idüp isti'māl (5) iderse 'acāyib göre mücerredür faşl bu faşılđa eşcāruñ menfa'atın (6) bildürelüm bir kişi süci içse veyā şarımşak veyā şoğan yise ağızı (7) koñusun gidermek için turunc yaprağın çeynese giderür diğeri turuncı (8) arpa ve buğday arasına bıraksalar bit düşmeye diğeri bir kişiyi yılan (9) veyā 'akreb şoksa ol araya turunc şuyunu ursalar hōş olup (10) mażarratın def' ider diğeri şuyunu bir 'avrat göbegine sürse oğlan (11) toğurmaya ammā hām turunc şuyunu yazuya sürseler belürsüz ide (12) ammā turunc ağacınun dibinde penbe kosalar turuncı çok ola ammā (13) penbe külünü kireç ile karışdurup turunc ağacına sürseler bir yıldan (14) bir yıla yemişi dökülmeye diğeri alma ağacınun yaprağını ağı içmiş veyā (15) yılan veyā 'akreb şokmış ādeme içürseler hōş ola ammā evvel fidānını (16) dikerken bal sürseler kurt yimeye ve kızıl gül şuyunu şaçasalar elması (17) kızıl ola diğeri incir ağacınun şuyunu çürümüş dişlere sürseler

84b.

(1) hōş ola diğeri incir ağacınun külünü bōstāna şaçarlarsa kurdunu (2) kıra gidere diğeri bir kimesneyi kelb ışırsa incir yaprağın dōğüp (3) üzerine ursalar hōş ola ammā maşrū'a incir yidürseler hōş (4) ola ammā dāyim incir yiseler levni gökçek ide ve semirde ammā inciri (5) çok yiyenün biti çok ola ve hem şuyın çok içerlerse şehveti kese (6) ammā incir ağacını zeytūn şuyula şıvarsalar inciri tatlı olup (7) dökülmeye diğeri enār ağacını bir yirde kosalar ol aradan cānavarlar kaça (8) ammā enār kabını arpa veya buğday arasında kosalar bit düşmeye ammā (9) servi ağacından tütüsi itseler evde siñekler kırıla eğer servi ağacından (10) sirke birle pişürüp diş ağırsına kosalar hōş ola eğer servün (11) kozalağın dōğüp

şuyıla kaynadup ağrıyan ayağı ol şuya duyar (12) duymaz ısı-
cakla şokalar ağrısı sâkin ola eger ol hâlda sâkin olmadan
(13) şovusa altına korcağaz koyalar tâ ağrısı sâkin olinca
dura diger (14) ayvanuñ yaprağın yakup kül olmadın kara iken
söyündürüp saḥḥ idüp (15) göze çekseler gâyet nâfi'dür eger
çiçegini yiseler yürege kuvvet vire diger (16) bir gebe 'av-
rat üçüncü ayda ayva yise oğlanuğı güzel ola diger (17) ay-
vayı gayrı yemişler arasında kosalar ol yemişler çürüye bir
kişi fınduk

85a.

(1) ağacını götürse anı yılan ve 'akreb şokmaya diger bir ki-
şinüñ saçı ve şakalı (2) dökülse fınduğı döğüp kıl dökülen
yirlere sürseler girü bite (3) diger bir oğlanuñ şakalı tiz
bitsün diseler fınduğı dāyimā (4) dürt eler tiz bitüre diger
fınduğı döğüp balıla qarışdura yiye öksürüğü (5) giderür di-
ger fınduk kabını zeyt yağıla qarışdurup gök gözli oğlanuğa
(6) sürme idüp çekseler gözleri kara ola elli birinci bāb bu
bābdā(7)havas(s)-ı hayvānātı bildürelüm tâ kim insāna menfa'a-
tı ola evvelā bir kişi (8) horlasa at dilini tuzlayup kuruda
dahı başı altında kosa hergiz (9) horlamaya hem düşinde belin-
lemez ola diger bir kişi verem zahmetine mübtelā (10) olsa
aç karnına bir kadeh at yağını içe halāş ola diger her kim
(11) oğlancıkların dişini tendürüst olsun dise bir at dişini
boynuna dağa (12) dişleri zahmetsüz bite diger bir evde siv-
risinek çok olsa ol (13) evün kapusına at kuyruğundan bir iki
tel aşā koyalar diger bir 'avratuñ (14) karnında öli oğlan
olup düşüremeseler kışraq tırnağından (15) tütsi ideler düşü-
re diger bir atın tırnağından tütsi ideler (16) pilüçler şu
içseler devlenceç anları kapmaya diger bir atın tırnağından
(17) tütsi itseler ol evde şıçan kalmaya diger bir 'avrat to-
ğurumasa

85b.

(1) şarplansa atıj kırı tersini tütüzeler ol sâ'at toğura di-
ger (2) katır tıynağınınu yağını yâ terini bir 'avrat içse aş-
la toğurmaya diger (3) bir kişiye katır beynisini yidürseler
'aqlı nâkış ola diger katır hâyaların (4) alup kurudup bir ha-
rîr pâresine bağlayup götürseler aşla yorulmaya diger (5) ka-
tır tersini bir öksürügi olan adem alup üzerine tükürse yaba-
na atsa (6) öksürügi gide diger bir kişi bevâşır olsa katır
süjügin yakup gendüye (7) tütüsi eyleye hōş ola diger katır
etini ağı içmiş veyâ cüdâm olmuş (8) kişiye yedürseler hōş ola
diger bir oğlan ağlağan olsa himârun (9) südin içürseler hōş
ola ağlamaz ola diger alnı derisini bir delünün (10) boynına
bağlasalar hōş ola diger südinden elli dirhem zîkü'n-nefese
(11) içürseler hōş ola diger devenün tağarcuğundan köpük alup
ak düşen (12) göze çekseler perdesini gidere ve ol köpükien
alup müşkile karışdurup (13) delünün başına tıla kılsalar hōş
ola diger devenün örgüci yağını (14) bevâşıra sürseler hōş ola
diger bir kaside selâsil-i bevl olsa veyâ (15) düşegen olsa de-
venün kılından alup şol koluna bağlayalar mücerrebdür (16) di-
ger şarılık düşmişe devenün südi ile bevlini karışdurup içür-
seler (17) hōş ola diger deve bağırğan olsa kuyruğuna delikli
taş bağlayalar

86a.

(1) ayruk bağırmaya diger öküzün boynuzın yakup üç günde bir
tutan (2) ısıtmaya şorbâ ile yidürseler hōş ola hem ol küli
burnı kanı (3) turmayanun burnuna üfürseler ayruk kanamaz ola
diger bir kişün kulağı (4) ağrısa beynisini zeyt yağıla hal
idüp kulağa tamzursalar hōş ola (5) diger dilini ezüp ekşi nes-
ne ile karışdurup temregüye sürseler (6) hōş ola diger ödünü
sıçan necisi ile karışdurup şâf idüp (7) götürse küluncü zâyil

eyleye diger ödünü bir yemiş ağacına sürseler kurt (8) yemişine düşmeye diger ödinden göze çekseler nūrın ziyāde ide diger (9) bu ödden yağa karışdurup bir çanağa sürseler olavde ne kadar püre (10) varısa ol çanağa cem' ola diger bevlini ādem bevli birle karışdurup (11) üç günde bir ısıtma düten ademün elin yağın yusalar hōş ola (12) diger şu şığırı başında bir kurdcağaz olur bir kişi ol kurdı başında (13) götürse hergiz uyumaya diger yağını tuzla karışdurup temregüye ve uyuzā (14) ve barāşa ve bahāka sürseler hōş ola diger koyunun cemī' a'zāsı fā (15) yidelüdür eger bir adem terlegen olsa kanını ısıcak iken cemī' gevdesine (16) sürse kurduktan sonra yusa terlemez ola diger kığını yakup kor (17) olduğu gibi ayak altında çıkan sigile başalar hōş ola diger

86b.

(1) kafasını yakup acı yağa karışdurup kel başa yakı ideler hōş ola (2) diger geçi kim aq ola boynuzunu yaksalar bir obur kişinin başı altına (3) kosalar tā anı gidermeyince uyanmaya diger eger teke ödi ile şığır (4) ödünü karışdurup ağrıyan kulağa tamzursalar hōş ola diger talağı (5) olan adem teke ödünü alup tuzlayup gündüzinde götürse ol kuru (6) duqça gündü talağı dahı kuruya diger teke kanını mıknaş taşına (7) sürseler pāre pāre eyleye diger bir 'avratuñkanı tırmasa teke kanından (8) bir azacuk götürse hōş ola diger ahūnuñ boynuzın yakup kül idüp (9) sigili olan adem yalasa sigilin gidere diger gevik ödünü ağrıyan (10) kulağa tamzursalar hōş ola diger gevik boynuzın bir aradan çeküp (11) bir mişkālne biraz şeker katup divāneye yedürseler hōş ola diger 'avrat (12) sarplansa gevik boynuzından bir miqdār götürse asan toğura diger (13) ağı içmiş kişiye boğa ödinden içürseler hōş ola diger hāyalarını (14) bevli ile ezüp küluncı olana içürseler küluncı zāyil

ide diger cigerin (15) pişürüp kara şu inmiş göze ursalar h̄ōş
ola diger derisinden şofra (16) itseler ol şofradan sıçan et-
mek yemeye diger her kim çakalun dilini bir evde (17) kosalar
ol evde 'adāvet eksük olmaya diger talağı olan kişi bir buçuk

87a.

(1) dirhem ödinden issi şu ile halt idüp üç gün içe talağı
zāyil (2) ola diger bir kişi delü olsa çakal etin yedürseler
h̄ōş ola diger (3) ağaç gelinciginün beynisin kara şu inmiş gö-
ze sürme idüp çekselers h̄ōş (4) ola diger kanını hanāzīre sür-
seler eyüdür ve yağını ağrısına sürseler (5) h̄ōş ola diger bir
'avrat yüklü olan dirse tavşan beynisin yiye (6) ve bir azacuk
götürüne h̄āmile ola bi-izni 'llahi ta'ālā diger dişini ağr(ıy)an
(7) dişe kosalar h̄ōş ola diger ödünü bir kişiye içürseler uy-
ya hergiz (8) uyanmaya eger sirke içürseler uyana diger kanını
temregüye ve bahaka sürseler (9) h̄ōş ola diger māyasın süd ile
karışdurup k̄uluncı olana sürseler (10) h̄ōş ola diger fercini
bir 'avrat yise erile cimā' eylese gebe ola (11) diger arslan
dişini ağrıyan diş üzerine degürseler h̄ōş ola (12) diger ödünü
bir muhannes kişiye içürseler bahadır ola diger yağını bevāşı-
re (13) sürseler h̄ōş ola diger bir evde arslan yağı olsa ol
evden (14) sıçan ve 'akreb kaçā diger yağını şu kenārında ko-
salar ol şudan gayrı cānavarlar (15) şu içmeyeler diger bir
kişiyi katı ısıtma dutsa arslan derisi üstünde (16) uyusa ay-
ruk dutmaya diger bebrün ödünü divanenün başına dürtseler (17)
şihhat bula diger dilkünün ödünü delünün başına tıla itseler
h̄ōş ola

87b.

(1) diger göze kara şu inse dilkü ödin sirke ile karışdurup
göze (2) çekselers def' ola diger etini cüzāma yedürseler h̄ōş
ola diger eger (3) yağını bir enār ağacına sürseler evde kosa-

lar cemī' püreler ana üşe (4) diger derisini semüz kişi geyse arık ola diger kuyruğın bir kişi götürse (5) mekirde emīn ola diger necisin zekere sürüp cimā' eylese 'avrat (6) gebe ola diger hınzır ödin göze çekseler gözün karanulığın gidere (7) diger hınzır dişin bir kişi götürse cemī' halāyık ana hürmet ide diger (8) dişini bir hafta gül yağına bıraksalar daħı ol yağ başa dürtseler (9) saç uzada ve giç ağara diger ödünü bevāşıra sürseler hōş ola (10) ve yağını ufanmış kemüğe sürseler hōş ola diger bir kişinün dişi (11) ufansa hınzır dişini üzerine kosalar hōş ola diger kemüğün (12) yakup külünü ekin veyā çeltük yoluna göme kosalar ol yoldan hınzır (13) gelmeye diger dişini berāber deniz köpüğü ile saħk idüp aħ düşen göze (14) süreler aħı gide diger ayu ödin sancuya bir mişkāl içürelere (15) hōş ola za'if-mizāca miqdārınca diger ayu derisin bir oğlan (16) götürse hulķı gökçek ola diger ayu ödin göze çekseler göz (17) yaşın turgura diger bir 'avrat ayu ödünü götürse gebe olmaya diger

88a.

(1) kurd ödünü aħ düşen göze birkaç kez çekseler aħın gidere hōş ola diger (2) kurd dilinün yağını ağrıyan dişe sürseler aşla bir daħı ağrımaya diger kurdun (3) öykenin kurutsa taze süd ile bala katsa daħı kaynadup içse şolumaħ (4) 'illetin zāyil eyleye diger kurd dişin götürseler hīç cānavar anı ıdır- maya diger (5) kurdun ödünü bala karışdurup zekerine dürtse her kağı 'avrata cimā' (6) kılrsa hergiz andan ayrılmaya diger kedinün azu dişini bir 'avrat götürse (7) hergiz gebe olmaya diger bir kişi ödünü götürse vaktında göze çekse (8) giceyi gündüz gibi göre diger ödünü bir buçuk dirhem işitmez kulağa çamzursa (9) kulağı açıla işidür ola diger kara kedinün etini bir kişi yise hergiz (10) cāzūluk kār kılmaya diger

hāyasını gölgede kurutsa muhkem döğse yağıla (11) yoğursa cimā' vaqtında zekerine dürtse ol 'avrat andan ğayrı kimseyi (12) sevmeye diger dişin götürseler gice ile korkmaya diger kanını zekere (13) tıla idüp kimüñ ile cimā' eylese andan ğayrıyı sevmeye diger filüñ (14) kulağı derinden bir dirhem içen yedi gün uyumaya şöyle yata diger (15) ödünü baraşa sürseler hōş ide diger dişini bir ağaca aşa qosalar (16) yemişi bitmeye ve anuñ dişin yakup bir 'avrata yidürseler gebe ola diger (17) bevlini bir evde saçsalar ol evde sıçan kalmaya kırıla diger tersin

88b.

(1) kұлunca ezüp içürseler hōş ola ve ısıtma dutana tütsi ideler şifā (2) bula diger bir kişi on gün maymunıla muşāhabet itse hergiz göñlinde (3) melālet kalmaya diger dişini götürseler uyhusı hafīf ola diger maymun (4) dişini yakup kül eyleseler ak düşmiş göze çekseler hōş ola diger bir kişiyi (5) kuduz kelb ırsırsa dişini çıkarup götürse nesne olmaya diger (6) kelbe taş atsalar kelb ol taşı karvasa ol taşı her kañğı odaya (7) qosalar ol eve göğercin konmaya diger kara kelbüñ gözlerini bir evde (8) göme qosalar ol ev harāb ola diger bir kelbüñ dişini bir yavuz kelbüñ (9) boynına daqsalar yavaş ola diger bir kara kelbüñ dilini kurudup iç (10) edik içinde götürseler aşla anı kelb ıırmaya diger ādemi kaplan ursa (11) beş dirhem kaplan eti yidürseler hōş ola diger bir kişi kaplan derisi (12) götürse halk içinde hürmetlü ola diger kirpi ödünü kurudup (13) götürse dil bağıdur kimse anuñ haqqında yaramaz söylemeye diger (14) kirpi başını kemügi birle muharrā pişürüp yağını taban altına sürse (15) 'acāyib göre diger derisini yakup külünü sigil üzerine yağı ideler (16) düşürür elli ikinci bāb bu bābda menāfi'-i tuyūrı bildürelüm (17) kim haq ta'ālā her birinde ne hāşiyvet komışdur cümleden biri hüdhüd

89a.

(1) dür kim her a'zāsında bir hāşşa vardır eger tācını başı aḡr(1)yan kimesne (2) götürse aḡrısını gidere diger eger gözlerini her kimün başı altına kosalar (3) gözlerine uyhu gelmeye eger gözlerini bir cüzām götürse şifā bula (4) bi-izni'llahi ta'ālā eger dilini bir kişi götürse düşman aḡa ziyān idemeye (5) ve hem dilin götüren kişinüḡ 'aklı ve fehmi ziyāde ola eger cenk gününde (6) bir yükünü kulaḡa şokalar düşmāna ḡālib gele eger tırnaḡlarını yakup (7) bir 'avrata külin içürseler gebe ola eger bir kişi sağ kanadın götürüp (8) ulular katına varsa hürmet bula eger baḡlu kişi veyā sihrilenmiş adem (9) anuḡ etinden tütsi idinse halāş bula eger dilin bir kişi götürse (10) cimā'da kuvvetin artura eger başını götürseler hīç kimesne düşmānlık (11) ve mekr idemeye eger bedende sancu eyelense hüdhüdün burnunu döge (12) içe şifā bula eger gözünü kurudup yaḡ içine biraḡa ol yaḡdan (13) yüzüne dürtse halk için de sevgülü ola gören anı seve eger (14) yüregın uyur ademün koluna baḡlasalar 'ömrinde her ne işledise eydivire (15) eger iki helāl barışmasa beynisin aḡa katup yiseler dostlık ziyāde (16) ola eger toḡanuḡ ödünden kara şu inmiş göze bir habbe tamzursalar gözi (17) acıla eger kulaḡı işitmez kişiye ödünden kulaḡa tamzursalar açıla

89b.

(1) eger tırnaḡın bir ağaca aḡa kosalar ol ağaca kuş konmaya eger (2) ördek dilini bevli aḡan ādeme yidürseler akmaz ola illā vaktında eger (3) beynisin bir delünün başına ursalar hōş ola eger bir kişinün çeneleri (4) aḡrısıa ödünü benefşe yaḡı ile karışduralar tıla ideler hōş ola (5) eger tütünün dilini her kim yirse faşih ola eger ödünü bir kişiye (6) yidürseler dili aḡırlana diger baykuş ödünü bir kişiye pelīd küli ile (7) karışdu-

rup yidürseler döşeğe işeyene ayruķ işemeye döşeğe (8) diğer kulağı işitmeyen ādeme bir mişkāl kanını kulağına tamzuralar (9) işidür ola diğer iki yumurdası olur birinün içi kara ve birinün (10) içi şaru olur eger karasını başa ve yüze sürseler kara kıl bitüre (11) ve şarısını sürseler şarı kılı dōke diğer devlingeç ödünü (12) yılan yā 'akreb şokan kişinün kağı yanında ise farzā sağında ise (13) sağ gözüne sürme çekeler ve eger sol yanında ise sol gözüne (14) çekeler diğer ödünü ağı içmiş kişiye içürseler halāş bula diğer (15) gögercin yiyen ādem zeyrek ola diğer od yanığına gemüklerini yakup (16) külin ek-seler hōş ola diğer bir 'avrat oğlan toğururken şarplansa (17) tersini şu ile ezüp içürelər halāş bula diğer her kimün sidügi

90a.

(1) tutulsa kızıl gögercin tersini ezüp içürseler hōş ola diğer kırlanguç (2) başınun tūsünü bir döşeğe kosalar anuğ üzerine yatan kimsenün gözüne (3) uyhu gelmeye diğer barda çok bit olsa beynisin yağıla karışdurup (4) başa dürteler biti kalmaya gide diğer şaksiğan beynisini şeker ile (5) karışdurup oğlancıklara yidürseler faşih-zübān ola hem hāfız ola (6) diğer anuğ bilegin kükürt ile göyündürseler sağır ādem anuğ tütünine (7) otursa kulağı açıla diğer yarasa 'acab kuşdur kaçan bir yire çekirge (8) gelse bir yarasayı bir ağaca asa ol yire çekirge ziyān itmeye diğer (9) yarasa başını gögercin olduğu evde kosalar ol eve gögercin konmaya (10) diğer bir yerde karınca olsa yarasa necisini ol yire kosalar karınca (11) kırıla diğer bednūs ibigin döşeğe işegen ādeme kurudup dōgüp (12) içürelər ayruķ işemeye döşeğe diğer bir kişi aç karnına dāyim bednūs (13) etin yise tiz günde saçı şakalı dōküle diğer karnın ağrısına (14) kurumuş bednūs etin ve māzū ve şumak berāber idüp karışdura içeler (15) hōş ola diğer hadiş-i şerif vardur

kim ak bednūs boğazlasa ehline (16) ve oğlancıklarına ziyān irişe diger tavuk etin ekser halda çok (17) yiven kişi naşur rencine mübtelā olur diger yağını kızıl temregüye sürseler

90b.

(1) hōş ola diger necisini sirke ile karışduralar k̄ulunc olana içürelər (2) hōş ola diger kırk tavuk yumurdasını bir zālīm kişinüñ kapusına (3) sürseler olevden şerr ü fesād eksük olmaya diger kartaluñ ödi (4) ile yağını karışdurup sağır ku-lağa t̄amzuralar hōş ola diger kargā (5) dilini kurudup yise şusuzlığı gide yüregi dağı böyledür diger ödünü (6) ak kıl yerine sürseler kara kıl bitüre diger necisini sirke ile karışdurup (7) t̄alak üzerene t̄ıla itseler hōş ola diger bir kişi şığircık etin yise (8) gözleri nūrlana ve hem etini kurudup döğüp aç karnına şuyıla hal̄t̄ (9) idüp içseler hunāmı gidere diger kemügin kül idüp yaralara ekseler (10) bitüre diger kuzğun yüregin kurudup döğüp şu ile içseler (11) şusuzlığı gidere tavusunı kanını bir delüye içürseler hōş (12) ola diger tırnağını t̄oğurmayan 'avrata t̄ütsi itseler t̄oğura diger (13) serçenüñ yumurdasını mezbeleğe gömseler dağı çıkarup naşur rencine (14) sürseler hōş ola diger kırk serçe beynisini cem' idüp ma'-cūna (15) k̄oysalar cimā'a kavī ola diger tırna beynisini yaban şoğanı ile (16) karışdursalar hammāmdan çıkıcağ içseler t̄alak zahmetinden hal̄aş bula (17) bi-izni'llahi ta'ālā elli üçünci bāb bu bābda aḥcār ve ma'ādīn havāşşını

91a.

(1) bildürelüm ki insāna fāyidesi ola cümleden biri m̄iknāt̄is-dur eger muḳābele (2) sinde igne k̄osalar gendüye çeker kaçan bir kişi ağı içmiş olsa sūdile (3) ezüp içürelər şifā bula diger bir 'avrat oğlan t̄oğuramasa bundan (4) bir m̄ikdār sağ

ayağın baş barmagina bağlasalar genez toğura diger bir pāresi-
 ni (5) bir kişi boynunda götürse zeyrek ola hīç nesne unutmaya
 diger içinden (6) kan giden kişi döğüp şofrasına ursa hōş ola
 diger yanmış yire (7) ursalar hōş ola diger döğüp bir ev için-
 de saçsalar ol evde püre (8) kalmaya diger bir kişiyi gendüğe
 rām itmek dileseñ iki dirhem mıknaṭısı (9) vezn eyle dahı pā-
 rala bir dirhemden ziyādecesin gendünde götüresin (10) ve ek-
 sücegin döğüp dahı bir ta'amıla yedür ol kimesne bir an sen-
 süz (11) olmaya nitekim ol taş sençedür haza mücerrebne
 diger bir kişi şar' rencine mübtelā (12) olsa boynunda bir miq-
 dārını götürse hōş ola diger her kim cinnilerün (13) mażarra-
 tından korkarsa bir miqdārını götüre hōş olup emīn ola diger
 (14) bir 'avrat karnında olan oğlan düşe diyü korksa bir dir-
 hemden ziyāde- (15) cesin başında götürse ammā 'iddet tanām
 olinca gidere tā kim genez toğura (16) diger bir 'avrat toğur-
 mayayın dise bir miqdārını başında götüre gidermeyince (17)
 hāmile olmaya diger bir ademün içinde demren kalsa üzerine
 bağlayalar

91b.

(1) bir gece dursa çeküp çıkara diger kaşık yeline ve bevāşıra
 ve ṭalağa (2) bal ile uralar şifā bula diger bir kişi ekābire
 varmak dilese mıknaṭısı (3) şuya birağa ol şu ile elin yüzün
 yuya hem içe vara tā kim murādı (4) müyesser ola bi-izni'llahi
 ta'ālā diger eger bir kişinün halk içinde hürmeti olmasa (5)
 ve hem rāhat uyumasa veyāhūd mālīhūlyā galebe kılsa lājiverd-
 den yüzük (6) düzüp götüre diger kehribā vereme ve hunāna ve
 hafaḳāna ve yaraḳana döğüp (7) içürelere ve uralar nāfi'dür di-
 ger her kim 'aḳīki götürse ḫalīmü'n-nefs olup (8) tekebbürligi
 gide bir miqdār kazıyup dişlere sürseler ağzın rāyiḫasın gide-
 re (9) ve kanın kese ve dahı dişlerin ağarda diger şedefi sir-
 ke ile ezüp (10) burun kanına ursalar hōş ola ve yaḳsalar

dişlere sürseler ağarda (11) diger bir kişinüñ gözünde kıl bitse ol kılı çeküp yerine şedef ekse (12) ayruk bitmeye diger eger bir pāresini delüp oğlancuklar boynuna daqsalar (13) dişleri tiz bite diger bir kişiden kan gelse şābı döğüp uralar (14) sākin ola diger k̄ulunc olan kişiye kalay çanakdan şap şuyın (15) içürseler h̄oš ola diger bir evde buhūr eyleseler ol evde siñekler (16) kırıla diger zernihi zeytile karışdursalar bit düşen ādeme dürtseler (17) biti kalmaya ve gül yağı ile karışdurup nasura ursalar h̄oš ola

92a.

(1) diger zācı uyuza ve çibana ve nasura ve burun kanına ursalar (2) h̄oš ola diger bir evi zācıla buhūr eyleseler ol evden siñek ve siçan (3) kaçā diger bir 'avrat deniz köpüğün bir dirhem ezüp içse gegez toğura diger (4) sırçayı döğüp dişe sürseler dişi pāk eyleye diger sürme idüp (5) aq inmiş göze ursalar aqını gidere diger döğüp uyuza sürseler şifā (6) bula diger dühün-i firengī ağı içmiş ādeme bir dirhem ezüp içüreler (7) halāş bula diger bir kimesneyi yılan yā 'akreb urisa ol araya ursalar (8) h̄oš ola diger bir devenüñ kuyruğına delükli taş bağlayalar bağırmaya (9) diger delükli taşı bir ağaca aşā kosalar yemişi çok ola diger (10) kırilağuş yuvasında iki taş olur biri kızıl biri aq eger kızıl taşı bir kişi (11) götürse nefsinde olan zahmeti gide ve eger aq taşı götürse sar' (12) rencin zāvil eyleye diger tavuq göğsinde taş olur ol taşı (13) maşrū' kişi götürse h̄oš ola ol taşı oğlancıklar başı altında (14) kosalar düşinde belinlemeye diger degirmen taşınun altında olan (15) taşından bir pāre alup oğlanın düşürici hātūn başında götürse (16) karnındağı oğlan düşmeye diger bir kişinüñ içinden kan gitse ol (17) taşun bir pāresin kızdurup üzerine otursa h̄oš ola diger

92b.

(1) billūrı agrır başa ḫosalar ḫōş ola elli dördünci bāb (2) bu bābda birkaç esāmi-i müfredātı ve ṭabāyı'ın bildürelüm vaḫt-ı ḫācetde (3) ḫurūf-ı teheccīde yoklana el-elfi ebem ḫöme-ci 'acem ḫōd-perest dir 'arab (4) ḫabbāzi dir bārid ve raṭab-dur it üzümü 'acem engür-i rüyāh dir 'arab 'inebü' (5) s-sa'-leb dir iki nev' olur biri ādemi yengi ider ve biri ḫattāldur bārid ve yā- (6) bisdür it boncuğı kim 'acem sepihend-i mühre dir ve 'arab vada' dir bārid (7) ve yābisdür daḫı azrāvuk kim 'acem bustān ve 'arab cemācim dir ve ḫayyü'l-'alem dir (8) ve türkice sultān bōrki ve beg bōrki dirler üzerlik fārsī sipend (9) dirler 'arab ḫarmal dir ḫārr ve yābisdür ışırğan dikeni 'arab incīre dir (10) eşek turpı 'acem ḫar-ı ḫıyār dir ve 'arab ḫıṣṣāü'l-ḫimār dir issi ve ḫurıdur (11) eftīmūn dükeli dilde ma'rūfdur issi ve ḫurıdur balğamı bedenden ayırur ve sevdāyı (12) def' ider mālīḫūlyāyı def' ider isti'māli bir dirhemden iki dirheme degin dūr (13) ishāl ider egir fārsī vec ve 'arab 'ūdu'l-have dir ḫārr ve yābisdür ılgun (14) fārsī giz ve 'arab ṭarf dir hem yemişine semeru't-ṭurfā dirler fārisī mīve-i gez (15) dir issi ve ḫurıdur igde fārsī sencīd ve 'arab ḡayīrā dir şovukdur ḫurıdur (16) eklīlü'l-melik dükeli dilde ma'rūfdur ḫār ve yābisdür ayva 'acem bih ve 'arab (17) sefercel dir yābisdür el-bāu bābādiye fārsī bābūne ve 'arab pābūnec dir

93a.

(1) issi ve ḫurıdur şızılara nāfi'dür bādām 'acem aḫa lūz dir issi ve yaşdur (2) besbāse issi ve ḫurıdur besfāyic 'acem pi-yāh dir issi ve ḫurıdur beg (3) bōrki fārsī şīrīnende dir issilikde mu'tedildür ve ḫurıdur bōgürtlen bir (4) adı 'ūcdur bilād-ı kemmūn aḫa girūya dirler issi ve ḫurıdur baldurı (5) ḫara kim 'acem perseyāvşān dir ve 'arab kesfünü'l-bīr dirler benefşe bir adı (6) benefşic dirler issidür yaprağı şovukdur

ve yaşdur bişüre 'acem büre 'arab (7) būraḡ dir issi ve ḡurı-
dur būre-i ermeni 'acem naṡron 'arab būraḡu' (8) l-ermen dir
issi ve ḡurıdur boy fārsī herḡūy 'arab ḡalba dir issi ve (9)
ḡurıdur et-tā'u tabāşīr 'acem tebāşīd dir şovuk ve ḡurıdur
tuḡmekān fārsī (10) perbehen ve 'arab baḡlatü'l-ḡamḡā dir bā-
rid ve raṡabdur turp 'arap fücl dir issi (11) ve yaşdur el-cīm
çörek otı 'acem şevnīz 'arab ḡabbü's-sevdā dir issi ve (12)
ḡurıdur çoḡan 'arab kündüs dir issi ve ḡurıdur sidük yolın
açar ve daḡı (13) ḡavukda olan ṡaşı eridür iki dengin döḡüp
daḡı ketre necisi birle (14) ḡarışdurup yedüreler çigden 'acem
herbe ve 'arap cu'da dir issi ve ḡurıdur (15) çükündür 'acem
cuḡündür dir 'arap salḡ dir bārid ve raṡabdur çınar 'arab dalb
(16) dir şovukdur ḡurıdur el-ḡā'u ḡannā dükeli dilde ma'rūfdur
şovukdur ḡurıdur (17) el-ḡā ḡırū' aḡa kene otı dirler issidür
ḡöḡül döndürür e'd-dāl doblaḡ

93b.

(1) ve toplak daḡı dirler ve aḡa 'arab ve 'acem sa'd dir issi
ve ḡurıdur ṡurāk (2) ve ṡarāk daḡı dirler ve bir adı şebdür
issi ve ḡurıdur deḡiz köpüḡi 'arab (3) zebedü'l-baḡr dir issi
ve ḡurıdur demürdiken 'arab ḡasek dir ve 'acem süküme (4) dir
issi ve ḡurıdur el-rā rāziyāne 'arab rāziyānic dir ḡurı ve is-
sidür (5) e's-sīn şarmaşık 'acem pereş dir 'arab keşvuz dir is-
si ve ḡurıdur siḡirlice (6) ot 'arap lisānü'l-ḡaml dir 'acem
kāv-i zebān dir şovuk ve ḡurıdur simsim (7) fārsī küncid issi
ve ḡurıdur e'ş-şīn şām şakızı kim 'acem dāytānic dirler (8) ve
'arab dāyitāna dir issi ve ḡurıdur şu kerdemesi 'arab cerḡīzü'l-
mā dir (9) ve 'acem ketkīn-i ābī dir issi ve ḡurıdur e'ş-şād
şıḡır ḡuyruḡı 'acem dünbāl-ı (10) ḡāv dir ve 'arab māḡī nehrec
dir ḡurıdur e'd-dād ḡaymurān 'arapçadur (11) ammā 'acem şāh-ı
sefrem dir issi ve ḡurıdur e't-ṡā ṡırfıl fārsīdür ammā (12)
rūmca daryūḡlündür ṡaṡranbū 'acem bādernebū dir 'arap bād-ı

renc-būye (13) dir issi ve qurıdur tōmlān 'acem semāri' dir
 'arap key-māh dir şovukdur (14) ve yaşdur e'z-zā zabbān 'arap-
 çadır 'acem ve rūm halkı yāsemīn dirler issi (15) ve qurıdur
 el-'ayn 'aķırķarha ve bir adı 'ūdū'l-ķahrdur issi ve qurıdur
 (16) 'aşfur issi ve qurıdur aña ķatrān-ı 'anber dirler issi ve
 qurıdur 'ūd-ı (17) hindī issi ve qurıdur el-ğayn ġāriķūn issi
 ve qurıdur aña ķatrān göbegi

94a.

(1) dirler müşildür issi ve qurıdur şerbeti bir denkden buçuk
 dirheme deġindür el-fā (2) ferfiyūn 'arap afriyūn dir issi ve
 qurıdur fısduk issi ve yaşdur fūlfūl issi (3) ve qurıdur ikin-
 ci derecede şovukdur el-ķāf ķaranfil issi ve qurıdur ķatır (4)
 kuyruġı (fārsī) ^(x) aña bīlenherce 'arap ķalnahdaç dir mu'te-
 dildür ķadın tuzluġı (5) 'acem zerşek dir 'arap anberbāriş dir
 şovukdur ve qurıdur sevdāyı dükeli (6) endāmlardan çıkarur kı-
 zilcık şovukdur qurıdur tabī'atda ķābızdur ġarāreti (7) def'
 ider ķarpuz 'acem ġarbus-ı hindī dir ve 'arap hindūvāna dir
 şovukdur (8) yaşdur ķurt fārsī terf ve 'arabī ma'l dir şovukdur
 qurıdur ķoruk (9) fārsī ġüre ve 'arabī ġışrım (dir) bārid ve
 yābisdür ķurı igde 'acem sencid ve 'arap (10) 'innāb dir mu'-
 tedildür qurıdur ķaşnı fārsī rengrū dir issi ve qurıdur (11)
 ķunbul fārsī kālīne 'arap kālūnc dir issi ve qurıdur ķunduz
 ġāyası (12) 'arap cūdebidester dir issi ve qurıdur aķı zeh-
 redür el-ķāf ķaşnı 'arap (13) hindibā dir şovukdur qurıdur
 şafrāyı sürer sūddeyi açar kebere cümle dilde (14) ma'rūfdur
 issi ve qurıdur kepek 'acem nuġāle dir 'arap sepūs dir issi ve
 (15) yaşdur kettān toġmı issidür ammā ķurulukda ve yaşlıkda
 mu'tedildür kerme 'arap (16) cercir dir fārsī keyegir dir issi
 ve qurıdur kesdāne kim fārsī aña şāh balluġ (17) dir issi ve
 qurıdur ve yaşlıkda mu'tedildür kişnic fārsī keşniz 'arap kez-
 bere

(x) Menafi'ü'n-nas, N. Osm. Ktp. 3556/2

94b.

(1) dir şovukdur kurıdur keşür fārsī kezd 'arap cezīr dir issi ve yaşdur (2) kil-ermenī 'arap aña tīnū'l-ermen dir şovukdur kurıdur kīl-mahtūm 'arap (3) aña kīl-i yūmhir dir şovukdur kurıdur gülger 'arap kalkās dir mu'tedildür (4) kelem 'arap aña kerneb dir yaşdur şovukdur kimmūn 'arap zīre dir issi ve kurıdur (5) kendene aña kürāt dirler issi ve kurıdur (x) 'acem şahdāna ve 'arap şehdānic (6) dir issi ve kurıdur kōnyek-i haşkūḡ 'arap hindibā dir issi ve yaşdur eger anı (7) döğüp şuyın içeler bağruḡ süddelerin açar ma'īdeye ve istişkāya ve bevāşıra (8) nāfi'dür köknār 'arapça calğuza dir issi ve yaşdur kehribā 'arap kehribā (9) dirler issi ve kurıdur güyegi otı 'arap sa'ter dir issi ve kurıdur el-mīm (10) mürrüsāfī issi ve kurıdur marul 'arap haş 'acem kāhū dir şovukdur yaşdur (11) māsū 'arap 'afş dir şovuk ve kurıdur māş dükeli dilde ma'rūf-dur şovuk (12) ve kurıdur kurılıḡda ve yaşlıḡda mu'tedildür maḡmūde 'acem saḡmūniyā dir issi (13) ve kurıdur endāmdan şaf-rāyı sürer şerbeti bir denkdür e'n-nūn nişādır (14) issi ve kurıdur eger anı tutiya marāzi ile berāber döğüp aḡ düşen göze (15) çekseler aḡın gidere mücerredür na'ne 'arap na'na' dir issi ve kurıdur el-vāv (16) veyl otı 'arap haşsu'l-himār 'acem kāhū-har dir yaḡı idicek ḡatı şişleri (17) giderür el-hā hel-yūn 'arapçadır 'acem mācūya dir mu'tedildür el-yā

95a.

(1) yonca 'arap raḡba fārsī sebt dirler issi ve yaşdur 'avratuḡ südin (2) ve erüḡ şehvetin arturur ve anuḡ yaḡı endāmlar ditredüḡine ḡāyet nāfi'dür (3) haşsa kim ḡammāmdan çıkup dūr-teler yosun (x) arap caḡrāya 'acem ḡaḡlab dir (4) şovukdur ve yaşdur vanduk kim aña üştür-i hār dirler issi ve kurıdur 'uḡalāya (5) bu ḡadar kifāyet ider el-ḡāşıl cemī' eşyanuḡ ḡabī'atı

(x) Okunamamıştır şahdāna ve şahdānic'in karşılığı kendin tohumudur

bundan idrāk itmek (6) cāyızdır vallahu ta'ālā a'lem elli be-
 şinci bāb bu bābda birkaç k̄abız ḥablar (7) ve devālar bildüre-
 lüm ki ishāl olanlara d̄ermān ve devā irişe bi-izni'llahi (8)
 ta'ālā cümleden birini gendüm niçe yıllar isti'māl itdüm tec-
 ribe eyledüğumdür ishāle (9) bir dānesini virüp yaticak yuda
 üzerine şu içmeye şabāḥa dek (10) keser eger kifāyet itmezse
 birin daḥı şabāḥ isti'māl ide öyleye dek (11) şu içmeye ve yi-
 mek yimeye ve ekşilerden ve katı yağlılardan şakına bu ḥabbuḡ
 (12) hiç miḡli yokdur deḡmede üç ḥabba muḥtāḡ olmaz bu-izni'l-
 lahi ta'ālā şan'atı (13) budur mürr-i şāfī ve zamḡ-ı 'arabī ve
 egīr ve günlük ve za'ferān ve afyūn mezkūr (14) eczāya berāber
 saḡḡ-ı belīḡ idüp bir dāne yumurda şarısı ile taḥmīr (15) idüp
 noḡuddan kabaca ḥablar idüp kuruda şaklaya diger ḥabb-ı k̄abız
 (16) bu daḥı bir maḡbūl ḥabdur şan'atı budur ekşi enār göbegi
 ve toḡm-ı mersin ve zamḡ-ı (17) 'arabī yigirmişer dirhem ve
 günlük sekiz ve mürr-i şāfī ve egīr ve şumak ve afyūn

95b.

(1) onar dirhem ve behmen ve incibār beşer dirhem hep başka
 saḡḡ idüp zamḡı (2) şu ile ısladup ḥaltı idüp noḡud miḡdārı
 ḥablar idüp kavī mizāca (3) ikişer dāne ve za'if-mizāca birer
 dāne şabāḥ ve aḡşan isti'māl ideler(4) diger safrādan olan is-
 hāle mersin yapraḡın muḡarrā pişürüp karnına yakı (5) ideler
 sākin eyleye mersin toḡumın yidürseler bu daḥı k̄abızdır diger
 (6) göbegi burup kan giden ademe ayvātane ve maştaki ve gün-
 lük ve itüḡ aḡ boḡı (7) yumuşak döḡüp kaḡrāna karışdurup göbege
 yakı ideler burusun kese (8) mücerredür diger şu kabaḡın sir-
 ke ile pişürüp yiseler fī'l-ḡāl kabz ide (9) ishāli sākin ola
 diger ishāli ifrāḡıla olan üzüm çekirdegin kaşniya (10) katup
 yidürseler gidere diger demür şuarduḡları şuyı ishāle (11)
 içürseler kabz ide diger ḡarnūb ya'nī keçi boynuzı kurusun is-
 hāle (12) yedürseler kabz ide diger ishāle ḡaḡḡaşı döḡüp alıcak

şu ile (13) şabâh ve ahşam buçugar dirhem içürseler kabz ide
diger ishâle gül (14) düğmesin kurudup döğüp aç karnına içür-
seler sâkin ide diger (15) lâbata tohumı tîzdür içinden kan
gidene nâfi'dür sancuya eyüdüdür diger (16) ishâle iki dirhem
haşhâş ve bir kaşık arpa unı ve bir kaşık kaynamış (17) şumak
şuyı cümlesin cem' idüp 'alîle yidüreler fî'l-hâl sâkin ide

96a.

(1) diger karın ağrısına göbek burusına elmayı oyup islegi yi-
rine (2) maştaki toldura kapaqlaya dahı üzerine bir pâre yaş
üstübi (3) şarup korlı kül içinde pişüre dahı yidüreler ayva
dahı mücerrebdür (4) diger kurşak ağrısına bir fütayı bükleye
içine bir yumurda sındura (5) üzerine itün aq bokunu ipek ele-
gi tersine tutup eleyeler mücerrebdür (6) diger bir kişi ishâl
olsa ve hem içinden kan gitse zör olsa (7) behmeni şü ile kay-
nadup muharrâ ola andan şuyın içe şifâ bula (8) bi-izni'llahi
ta'âlâ digêr eyyühe'l-gârikün ishâle yedürseler mücerrebdür
(9) diger ishâl-i bevâşıra mâzû ve turunc kabı ve behmen-i
surh ve şevnîz (10) berâber idüp bal ile ma'cün idüp birkaç
gün yedüreler mücerrebdür (11) elli altıncı bâb bu bâbda müs-
hilâtı bildürelüm ki beden-i insândan (12) ahlât-ı muhtelifeyi
süre şol gayr-ı tabî'i olan şafrâyı ve balgamı (13) ve sevdâyı
ve dem-i fâsidleri ihrâc idüp bedenine şihhat vire husûsân (14)
hadîs-i şerîf vârid olmışdur **وَجِبَ عَلَى كُلِّ مُسْلِمٍ وَمُسْلِمَةٍ أَنْ يَشْرَبَ**
(15) **شَرْبَةً وَاحِدَةً فِي سَنَةٍ** ya'ni her yılda ere ve 'avrata bir kerre
şerbet (16) içmek vâcibdür zîrâ bedende marâz gıdâyı (bi)vaqt^x
yimekten ve çok yiyüp (17) tuhme olmakdan hâşıl olur **قَالَ أَفْلَاطُونُ**

أَلْجُوعُ سَخَابٌ يَنْطَرِدُ الْعِلْمَ

(x) Menafi'ü'n-nas, N. Osm. Ktp. 3556/2 S. 149a. 9. St.

96b.

(1) وَالنَّصَاحَةَ وَالشَّبِيعَ وَسَحَابَ يُمَطِّرُ الْجُهْدَ وَالْغَفْلَةَ indi
 'azizüm şol (2) kişiler ki yimekte ve içmekte ihtiyârı olmayup
 dâyima nefsün istedügi (3) ta'âmlardan men' itmeyüp hadden zi-
 yâde yiyen âdemler her yıl şerbet (4) içmek lâzımdur huşuşan
 'aleyhi's-selâm bir hadîs-i serîf buyurmuşdur ki (5) خَيْرُ دَوَائِكُمْ
 الْمُنَشَى ya'ni otlarınızın yigregi işledendür pes eyle olsa (6) be-
 den-i insâna şerbetden menfa'atlu nesne olmaz ammâ eşribe-i
 müşhilâtun (7) nihâyeti yokdur ve illâ şunlar ki maqbûl-ı hü-
 kemâdandır ve dahı sırrına vâkıf (8) olup isti'mâl itdüğümüz
 eşribelerden birisi habbû's-salâtinîdür evvel (9) derecede bal-
 ğamı ve şafrâyı ve sevdâyı ishâl ider ikinci derece (10) bed-
 ni za'îf ve süst ider üçüncü derecede 'aklı serâsime idüp
 (11) bedeni şovudur dördüncü derecede kâtildür helâk eyler in-
 di bunun (12) islâhı ketre ve nişasta ve bâdem yağı veya şir-
 ruğan ile ve sirke (13) iledür bunun şerbeti bir denkdür bu
 cemî' müşhilâtun sultânıdır (14) zîrâ cemî'isinün işin hep bu
 işler pes bunda olan kudret ve kuvvet (15) ve hiddet ve hâşiy-
 yet her birinde yokdur şan'atı oldur ki ketreyi döğüp (16)
 elekden geçürüp hâzır kılasın ba'dehu habbû's-salâtinîni kabın-
 dan çıkara (17) dahı havânda muhken dögesin irisi kalmaya çi-
 rise döne muqaşsar

97a.

(1) bâdemi dahı döğüp hall olduqdan sonra habbû's-salâtin ile
 bilece (2) halt idüp döge ikisi şey-i vâhid ola ba'dehu nişas-
 tayı koyup girü (3) tekrâr döge ve bir kaşık şirruğan katup dö-
 gesin andan ketreyi katup (4) girü döğüp alişdura ba'dehu yo-
 ğurup tahmîr idesin kömür unı ile (5) qaraca habler idesin no-
 hud kadar sekiz dânesi bir şerbetdür ammâ evzânda (6) cümle
 eczâ berâber ola ve illâ üslûbı budur ki evvel bahârda ve güz

eyyâmında (7) yatacak vakt üç dâne yuda şabâh namâzı vaktında beş dânesin yudup (8) üzerine bir avuç issi şu içe hem gendü-yi isicak duta ve eger yay (9) faşlında virürsen ikindin üç dâne muğlâb virüp ahşâm namâzında (10) beş dâne şerbet yuda ardınca issi şu içe onat arındığı gibi (11) yoğurtlıca yimek yiye yata ve eger (güz) ^(x) faşlında şerbet virmek lâzım (12) olsa ışmarlaya kim havânun hoşluğında gün toğduğı gibi bir miqdâr (13) ta'am yiye dahı bir sa'âtdan sonra üç dâne hab yudup ardınca (14) bir avuç issi şu içe dahı bir sa'ât katlana eger sürmezse beşer dâne (15) yudup 'akabınca birkaç avuç issi şu içe ve gendüyi dahı issi tutup (16) şovukdan şakına öyleye komaz irteler sonra yimek yiye dahı karında (17) ola imâi î tâlib bu beyânı ki itdüm gendü ictihâdumdur bu şerbeti

97b.

(1) yazda ve güzde yayda ve kışda (vir) ^(xx) ve ben bu şerbeti yüz yaşından tecävüz (2) itmiş kişilere virdüm tâze cüvân olup zinde oldı ve hastalar ki bo- (3) ğazından bir kaşık şorba geçmezdi anuñ gibilere ki yıllar ile şâhib-fırâş (4) idı şihhat buldı ve beşikde oğlancıklara miqdârinca virdüm bu şerbet (5) tenkiye-i beden ve tenkiye-i dimâğdur bu şerbetde müşâhede itdügüm hâşiyetleri (6) beyân ider söz ta'vîl-i kelâm olur tec-ribe-i delîl şıdkdur inşâ'allâhu (7) ta'âlâ şıdkumuz ma'lûm olduğda du'âdan unutmayalar ve tâlib kardeşlara (8) bu kaşide-i murabba'ı yazduğ tâ kim tafsilinde bir miqdâr denizden katre (9) ve güneşden zerre istidlâl oluna murabba' şehâ esrâr-ı hikmetden gelüpdür naklile hüccet/(10) buyurmuş hazret-i loğman dilersen cismüne şihhat/bahâr eyyâmı müşhil iç (11) ki tâ görmeyesin 'illet/vücüdün milkini emrâzdan hâliş ider

(x) Menafi'ü'n-nas, N. Osm. Ktp. 3556/2

(xx) Menafi'ü'n-nas N. Osm. Ktp. 3556/2 150b. 6. St.

şerbet / (12) bu ten iklîminüñ sultānı cāndur düşmānı anuñ /
 (13) marāzđur kim zuhūr eylerse olmaz rāhatı cānuñ / (14) vü-
 cüduñ milkini emrāzđan hāliş ider şerbet / sürer şafrā vü
 dem-i fāsıdleri tenden / (15) ayırur balğamı hem çıkarur şoğul-
 cānı senden / (16) kulunc u gāzbūrı tatarқurdın dañı senden/
 (17) vüçüduñ milkini emrāzđan hāliş ider şerbet /

98a.

(1) yılan 'akreb keler yengeç gibi dürlü 'acāyibler / (2) çıyan
 balık gibi göz görmedük dürlü garāyibler / (3) bu şerbetle çı-
 kardum niçesin vallāhi tālībler / (4) vüçüduñ milkini emrāzđan
 hāliş ider şerbet / (5) beden bir havza benzer yıldı bir kez
 yusan anı / (6) tutar yosun gibi şafrā vü balğam cismi vü cānı
 / (7) anuñ gaslı bu şerbetle olur î cānumuñ cānı / (8) vüçüduñ
 milkini emrāzđan hāliş ider şerbet / (9) bunu ol hażret-i loğ-
 mān iderdi yıldı isti'māl / (10) yaşadı niçe bin yıllar cihān-
 da hoş dem ü hāl / (11) gel imdi yıldı bir bu şerbeti iç eyle-
 me ihmāl / (12) vüçüduñ milkini emrāzđan hāliş ider şerbet /
 (13) bunun bir içimine bin fülūri virseler kıymet / (14) degil-
 dür ecri vallāhi bi-ħağğ-ı hażret-i 'izzet / (15) ki zīrā ko-
 maz ādemde az çok zerrece 'illet / (16) vüçüduñ milkini emrāz-
 đan hāliş ider şerbet / (17) tevātür birle üstādumdan irişdi
 bu miskīne /

98b.

(1) niçe yıllardur isti'māl iderven bende yirine / (2) bunun
 misli cihānda varısa şerbet budur yine / (3) vüçüduñ milkini
 emrāzđan hāliş ider şerbet / (4) diği pirüm ki yetmiş yıl bunu
 halka sebīl itdüm / (5) mekes gibi za'if olanı bu şerbetle fil
 itdüm / (6) bu şerbet ile etıbbāyı nice yırde hacil itdüm /
 (7) vüçüduñ milkini emrāzđan hāliş ider şerbet / (8) gel imdi

gâflet itme iç bu şerbet derde dermândur / (9) vücûduñ yılda
 bir pâk itmeyen 'âlemede hayrândur / (10) nidâyî âdeme şihhat
 bu şerbet şerbet-i cândur / (11) vücûduñ milkini emrâzdan hâ-
 liş ider şerbet / (12) diğer müshilâtdan meşhûr ve ma'rûf
 ma'cûn balgâmı ve sevdâyı ve mâlihulyâyı (13) giderür şan'atı
 budur kim kâbili helîle ve kara helîle ve belîc ve emlec her
 (14) birinden onar dirhem ve yonulmuş ve yumşak döğülmiş bes-
 fâytic ve döğülmiş (15) yağıla ovulmuş eftimûn ve ustuktuş mü-
 debber her birinden beşer dirhem (16) yetecek kadar balıla ma'-
 cûn ide serbeti beşden yadı dirheme degindür (17) diğer ma'cûn-ı
 müshil ma'ideye kuvvet virür ve ta'âmı hażm ider ve baş

N. Osm. 152a

(1)(çegzinnesin (2)

giderür mevlânâ şerefe'd-dîn r. a. dur bunca (3) yunânîyân
 kitâblarından istihrâc itdüm ma'cûn buhâhuñ (4) mecmû'ın ha-
 vâşını bu terkîbde buldum andan sonra otuz (5) kırk yıl ma'-
 cûn-u buhâhuñ yerine virdüm ve çok dürlü fâyide (6) ların is-
 ti'mâl itdükden sonra hakîkat her ne kim buyurmuş (7) ise biz
 dañı eyle bulduk şan'atı budur ki kâbilî helîle (8) kabını ve
 sarı helîle kabını ve kara helîle herbirinden (9) sekiz dirhem
 ve kızıl gül ve behmen ve sürüncân beşer dirhem (10) evvelâ
 zencebîl üç dirhem dârçînî ve sünbül ikişer dirhem (11) mażta-
 ki ve anîsun ve eftimûn ve gârîkûn ikişer buçuk (12) dirhem
 habbü'n-nîl dörüt dirhem türbüd altı dirhem mahmûde (13) yidi
 dirhem za'ferân bir dirhem cümlesin ayruca döğüp (14) eleyüp
 ve tatlu bâden yağıla cerb idüp bir gün (15) ve bir gece tura
 andan sonra üç edviye miqdârı kefi (16) alınmış bal ile ma'cûn
 ide ve eger tabî'atı nerm itmek içün (17) ve ma'da ıslâhı içün
 clursa her şabâh birer dirhem

N. Osm. 152b.

(1) isti'māl itseler devā ider ammā tamām ishāl için (2) şerbeti beş dirhemden yidi dirheme degindür diger bunu (3) dağı ma'cūn-ı levzī dirler balgāmı ve şafrāyı eridür şacı (4) ve şağalı dökülene ve her gün aşırı ısıtmaya nāfi'dür (5) şan'atı oldur ki maḥmūde ve 'aşfūr toḥminuđ içi onar (6) dirhem za'ferān ve tatlu bādem beşer dirhem şeker yigirmi dirhem (7) şerbeti bir mişkāldur veyāḥūd iki mişkāl varıncadur (8) diger ḥabbu kūkiya tenkiye-i dimāğ ider gözün buḥārına ve to (9) nuğuna nāfi'dür balgāmdan olan baş ağrısının giderür (10) şan'atı ayāric bir dirhem şaḥm-ḥanzal ve maḥmūde bir denk (11) türbüs buçuk dirhem istakdūs buçuk dirhem ḥablar idüp (12) vireler bu cümle şerbetdür ammā telyin için üç dāne (13) vireler mizācına göre diger ḥabb-ı kūkiya maḥmūde bir dirhem (14) şabr-uskuṭürü dö-rüt dirhem efsentīn bulunmazsa (15) zang-ı 'arabī dö-rüt dirhem noḥud niqdāri ḥablar idüp (16) şabāḥ ve aḥşam ikişer dāne isti'māl ide başdan (17) buḥarı ve nāzileyi şeker diger yarakān için ya'ni

N. Osm. 153a.

(1) şarılığ için ve hem cigeri tāze kıılır şan'atı rāvend-i (2) çinī bir dirhem zerdeçub buçuk dirhem zerdālu şuyı (3) birle ezeler şeker katup şabāḥ içeler icābet idüp (4) şifā bula diger şerbet-i muğlāb incir ve erik ve zerdālu (5) ellişer dirhem ve rāziyāne toḥmı on biş dirhem senāmeki (6) otuz dirhem rāziyāne ile senāmekiyi döğüp cümlesin (7) çölmekde muḥarrā olunca kaynadup dağı sıkup şuyından (8) her şabāḥ birer kadeḥ içe līnet bulunca şonra bunun bir (9) peyālesin ölçüp bir peyālesine bir denk maḥmūde ezüp (10) içürelere şafrāyı ve balgāmı ishāl ider diger bu dağı (11) bir hoşca şerbetdür şafrāvī mizāca münāsibdür şan'atı (12) oldur ki bir vasaṭ karpuzı oyup

içini çıkarup (13) ve çekirdegin ayırtlaya içini girü koy miqdārınca şeker (14) bilece katup oyulanuñ yarusını girü yirine koyup (15) çivicikler ile mihlayalar üzerineyaş ketān üstübüsün (16) şarup dañı korlu kül üzerinekoyup içinde (17) pişüresin dañı çıkarup içini bir t̄asa koy ve bir denk

N. Osm. 153b.

(1) eyüce maḥmūde ezüp halt idüp içürelər digər (2) ciger t̄azeler beş dirhem senāneki iki dirhem rāvend-i(3) çīnī ve kırık dāne kayısı cümlesin şu ile ısladup (4) dañı aç karına isti'māl ide safrāyı ve balğamı ishāl (5) ider digər eger safrā gālib olsa bir dirhem maḥmūde (6) ve bir denk günlük havānda döğüp şu ile içüre (7) ler nāfi'dür digər balğam gālib olsa bir dirhem döğülmiş (8) türbūd kavī mizāca bir miskāl ve buçuk dirhem zencebīl (9) veyā fūlfül ebyāz döğüp bir miqdār şu ile ezüp (10) içürelər ammā kavī bir denk maḥmūde katı vire (11) digər sevdā gālib olsa on veyā on biş muğlāb (12) içürelər şan'atı budur ki anīsūn ve rāziyāne ve kuru (13) kızıl üzüm ve incir ve piyān (x) köki bu cümleyi kaynadup (14) vireler bu muğlābdan sonra lācuverd bir dirhem maḥmūde (15) buçuk dirhem maḥmūde bir denk dükeli havānda döge (16) sin şu ile içürelər digər birkaç kez peynir şurın (17) şeker ile içürelər eger mizācı gāyet berķ olup

K. Osm. 154a.

(1) işlemese girü beş gün muğlāb virüp sonra ol (2) şerbeti girü vire ammā maḥmūde buçuk dirhem ve lācuverd (3) iki dirhem ola digər safrā vü balğam gālib olursa sürmek (4) dilersen maḥmūde bir denk ve türbūd bir dirhem ve maḥmūde (5) buçuk dirhem digər safrā ve balğam ve sevdā için ise (6) buçuk dirhem maḥmūde ve iki dirhem türbūd ve bir denk şahm-ı (7) hançal

(x) Meyān olmalıdır

ve iki denk maẓtaki döğeler bu bir şerbetdür (8) yumurta ağıla
 ḥablar idüp yudalar ve eger birkaç kez (9) ḥammāna varup içerse
 ahlāṭı pişürüp genez süre (10) ammā ḥablar noḥud miqdārı ola
 diger bu daḥı ahlāṭ-ı (11) selāseyi sürer ḡāyet latīfdür şan-
 'atı türbūd bir dirhem (12) maḥmūd üç denk lācūverd bir miş-
 kāl dükelisın bir (13) miqdār şu ile içeler imdi bu şerbetler
 evzān-ı (14) ḥükemādandır ve şerbetlerüñ mümtāzıdır cümlesi
 'amele (15) gelüp görilmişdür elli yedinci bāb bu bābda (16)
 ba'zı ma'ācin bildürelüm tā kim beden-i insānı emrāz (17) ve
 eskāndan müberrā idüp şıḥḥate sebep olup

K. Osm. 154b.

(1) a'zā-i re'īseye nāfi'dür ve muşaffī-i dem ve nizāc-ı in-
 sāna (2) muşliḥ ola cümleden biri cāvidāndur ki ḥazret-i loḡ-
 mān (3) den nakl olunur fārsī nazm itmişler idi bu fakīr (4)
 nazım birle türkiye tercüme itdüm ve bu manzūnda nice dürlü
 (5) ma'cūnlar pişürmek şan'atın daḥı bildürdük tā ki ḡayrı
 (6) pişürmede mu'ācinleri mübtedi olmaya nazım (7) didi loḡ-
 mān-ı ḥekīm pīr-i ḥired / yidi 'illet var beni ādemde bed /
 (8) biri fālic-i nīm-ten dirler aḡa / ḥaḡ irak itsün anı öḡden
 yaḡa / (9) birisi 'arkı'n-nisāyān zahmeti / kimseye ḥaḡ virme-
 sün ol 'illeti / (10) biri kim şehvet zebūn eyler eri / hem
 selāsilü'l-bevdür anuḡ / (11) birisi kulunc yildür ī safā /
 ḡoḡ kişi görür bu 'illetden cefā / (12) baş ve göz dendān
 derdi ī 'amū / cümle bunlar nāziledendür kamū / (13) birisi
 daḥı bevāşırdur anuḡ / 'illeti cisim içre zāhirdür anuḡ / (14)
 bel şovukluḡı bel aḡrısı daḥı / hem mefāşıl aḡrıları ī ahī/
 (15) bu kamū 'illet şovukdandır şehā / var ise cismünde it anı
 rehā / (16) irdirisen derdine var mı çāre ḥiç / gitmek olmak
 mibedenden ir ü ḡiç / (17) ḥazret-i loḡmān ol şāḥib-hüner /
 'ilm-i ḥikmetden buna ma'cūn ider

N. Osm. 155a.

(1) cem' idüp bir nice eczâ-yı keşir / adını ma'cûn-u cavidân
 dir / (2) yelleri tahtlîl ider hem balgamı / def' ider cümle
 derûndan gamı / (3) gerçi çok ma'cûn terkib eylemiş / cümle-
 sinden bunu terğib eylemiş / (4) görmeyin dirseğ bu cümle 'il-
 leti / yi bu ma'cûndan gerekse şahhati / (5) yigide ma'sûma
 pîre vir bunu / tâ ölünce hayrıla aña seni / (6)
 derdlerüñ dermânıdır bu iy 'azîz / bu ider emrâzdan cismüñ
 temyîz / (7) derdü viren allâhdur dermân anuñ / bu sebebdür
 luţuf anuñ ihsân anuñ / (8) ger bunun eczâsını itseñ su'âl /
 dinle imdi idem-i şahib-kemâl / (9) cevz-ü bevva ve karanfûl
 kâkûle / darçini sa'd ü emlicdür bile / (10) sünbül-i tîb ol
 mübârek hoş biri / itmiş anı hak tebârek hoş biri ^(x) / (11)
 hep beşer dirhem dutup eczâları ^(xx) / şahk idüp cem' eyle bu
 garrâları / (12) bunu yazmış bir rivâyetde dahı / hûb olur
 miskile î ahi / (13) za'ferân afyûn bulardan dirhemini / cümle
 ol ondur bular iy nûr-ı 'ayn / (14) üç bunun ağuru şafî bal ey-
 le / kim kıvâm bulmuş ola bu hâl ile / (15) şöyle kim barmak
 duyar duymaz tamâm / koy bu eczâları karışdur î hümâm / (16)
 hem yimesini bunun miskâl it / gice gündüzde var isti'mâl it /
 (17) tâ şifâ bulunca kesme arasın / tâ ki rencüñ görmeyesin
 karasın /

N. Osm. 155b.

(1) derdine dermân virdikde hudâ / bu nidâyî derdi-mende it
 du'â / (2) fârsî nazm olmuşıdı bu kelâm / türkiye tercüme it-
 düm ve's-selâm / (3) diger ma'cûn-ı misk bildeki burûdeti ve
 ruţûbeti def' (4) ider ve mesaneyi eridür ve acı acı tamlala-
 rı keser ve şo- (5) vuk şovuk inen meniye kızdurur ve bu hal-
 lu âdemüñ (6) oğlı ve kıızı olmaz bunun gibi kimseye tahkîk

(x), (xx) Bu iki mısra yanlışlıkla metinde yer değiştirmiş ve sonradan bir çizgiyle belirtilmiştir. Biz de bunları olması gereken yerde yazdık.

anlara (7) şihhat virür ve muharri-i demdür ve 'uruk ve südde-
 leri açar (8) eger bārid gıdaları ve perhiz iderlerse tiz ha-
 lāş bulur (9) bunlardan gayri otuz üç fāyidesi vardır pes (10)
 cālīnus ve eflātūn rivāyetidür terkibi budur bir (11) denk
 miski ve seliha ve sünbül ve sādıc hindī (12) ve cündübāne-i
 rūmī ikişer dirhem ve kemmūn ve kerefūs (13) tohmı ve maṣṭaki
 üçer dirhem ve 'ūd ve karanfül ve mür-ü şāfī (14) buçuğar
 dirhem ve 'asel-i muşaffā üç edviyye miqdārı (15) ile ma'cūn
 idüp günde birer mişkāl isti'māl (16) ideler nāfi'dür diğer
 ma'cūn-ı sünbül fāyidesi (17) bī-haddur huşūşan ef'āl-i cimā'a
 ki(y)kavīdur şan'atı

N. Osm. 156a.

(1) sünbül ve besbāse ve cevz-ü bevvā ve karanfül ve çörek oti
 (2) ve kākūle ve darçini buçuğar dirhem ve haşlanmış ak (3)
 süsen altmış dirhem süseni ayru döge ve kalanını sahk (4) idüp
 gubār ide ve kefi alınmış nīm-kivām bal ile ma'cūn (5) ide de-
 minde üç dirhem yeye diğer ma'cūn zi'l-hasek (6) demür dikenini
 bıçağıla toğraya ve çölmege koyu şu ile (7) kaynada kuvveti
 çıkınca daḥı süzeler ve birazın daḥı (8) bıçağıla kabın şoya
 ve yaprağın şoya pāk ide ol (9) kaynayan şu ileissi günde per-
 verde idesin (10) ve şuyı eksildikçe ol şudan üzerine koyup
 (11) karışdurup tā tamām ol şuyı içe ve perverde (12) olduğu
 'alāmeti oldur ki pişmiş gibi olur daḥı (13) biraz bundan ve
 bir dirhem 'ūdu'l-kahr buçuğ denk zencebīl (14) on dirhem ser-
 çe beynisi katup karışdurup (15) ma'cūn idüp deminde üç dirhem
 yeye üzerine (16) bir iki kadeḥ ol şarāb-ı müselleşden içe
 eger on (17) cāriyesi var ise bīzar ide diğer bu ma'cūn

N. Osm. 156b.

(1) hekim ya'küb kendü risālesinde böylece tafsīl (2) buyurmuşlar kim bu demürdikenini ma'cūnunun hiç ğayra (3) nisbeti yokdur 'acāyibdür erlikde fāyidesi 'azīmdür (4) andan sonra demürdikenini divşürüp gölgede (5) kurudalar ve dögeler ve bir şişeye koyalar ve girü (6) yasından divşürüp dögüp andan şuyından (7) otuz dirhem ve kurusından on dirhem bunları şişeye (8) koyup güneşe aşa koşa kırık gün tura hatta (9) ol su kuruya ve ol ma'ācine evvel su ki on (10) dirhemine bir dirhem zencebīl katalar bal ile ma'cūn idüp (11) gerek vaktinde on dirhem yeye ammā eger kurudup bal (12) katmadın üç dirhem ve şuyından beş dirhem ve kırık (13) şuda katup ve bir dirhem zencebīl dahı katup (14) içe 'azīm fāyideler göreler esrār-ı hükemādandur (15) diğer etıbbā-yı mütekaddiminden rivāyetdür husūşā cimā' (16) için kim vaşfa gelmez tecrube ve isti'māl ile bulmuşlardur (17) evvel ol demürdikeninden bir dirhem isfanāh tohmi iki dirhem

N. Osm. 157a.

(1) sünbül ve hindistān kozi içi birer dirhem darçini (2) dö-rüt dirhem hep yumuşak saḡk idüp şeker ile (3) veya ak bal ile ma'cūn ide saḡklaya deminde birer dirhem (4) rāvend-i çinī çeyneyüp şuyını yuda ba'deh(u) bir dirhem ol (5) ma'cūndan isti'māl ideler şol kadar cimā'a kâdir ola (6) kim kıyāsa gelmez meger zekerin şovuk su ile yuya (7) diğer bu dahı esrār-ı hükemādandur etıbbā arasında meşhūr (8) dur buña ma'cūn-ı simsim dirler şan'atı budur ki simsim ve (9) fındık ve bādem ve tāze koz ve fıstık içi ve haşlanmış (10) ak susam ve cevz-i bevva ve şakākīl altışar dirhem ve hindi (11) stan kozi içi bir dirhem bu içleridögesin giriş (12) gibi olur ve ğayrısın key ğubār idüp şeker veya ak (13) bal ile ma'cūn idüp deminde üç miş-

kāl yeyeler (14) cemī' fāyidesinden gayrı cimā'a kâdir ola tã ol kadar (15) ki kıyâsa gelmeye mücerredür diger ma'cün-u harîr hafâkan (16) ve yarakâna ve istiskâya ve kalan emrâna ve şafrâya ve (17) balgana ve sevdâya dâfi' ve nâfi'dür ve cimā'a key münâsibdür

N. Osm. 157b.

(1) şan'atı zurenbâd-ı mısri ve turunç kabını beşer dirhem (2) ve delinmedik incür sütün ve hām ibrisim birer dirhem ve sünbül (3) ve kâkûle buçuğar dirhem ve zencebil ve dâr-ı fülful ikişer denk (4) hep key sahk idüp ve ebrîşini mîkrâş birle hurde toğraya (5) ve otlara kâta yine döge dahı ince harîrden eleye dahı (6) muşaffa nîm-kıvâm bal ile ma'cün ide ve sırçalı kab (7) içine saklayalar deminde birer dirhem yeyeler ve hâşırıkları (8) cimā' dilerse itmedin bu ma'cün üzerine nohud ile (9) pişmiş tavuk kalyası ki üstine havlancan ve karanfül (10) ve darçinî beraber döğüp ekilmiş ola tã kim 'acâyib göre (11) diger ma'cün eṭrafîl-i kebir zekeri kâvim ider şan'atı budur ki (12) kara helîle ve belîlec ve emlec ve dâr-ı fülful ve kebâbe ve zencebil (13) **بوزبجان** üçer dirhem ve cevz-ı hindî ve şakaķil bişer dirhem (14) lisânı'l-'aşfûr ve fülful ve gençle muşaşşar ve şeker (15) onar dirhem ve behmenler ikiser dirhem cümlesini sahk idüp (16) şığıruş sade yağıla ovalar dahı iki ağırı balıla (17) ma'cün idüp aç karnına cevüz mîkdârı yiye diger

N. Osm. 158a.

(1) ma'cün eṭrafîl-i şağîr issi ma'deye ve süstlûğına ve (2) bevâsır yiline nâfi'dür ve zihni şâfî eyler şan'atı şarı (3) helîle ve belîc ve emlec bunları beraber döge sade yağıla (4) ovalar badem yağı dahı ziyâde laṭîfdür andan bal (5) ile ma'cün

ideler isti'mali üç dirhemdür diğer bu (6) 'amel dahi esrâr-ı
 hükemâdandır batlamyûsdan mervidür ki (7) fevâyidi bî-haddür
 ve bi-kıyâsdur 'aklı ziyâde kıılır (8) ve göze revnağ virür ve
 dizâğı tenkiye ider ve ne kadar (9)'illet var ise giderür ve
 baş ve kulak seddelerin (10) açar ve sema'ı ziyâde ider ve ka-
 nı şafî kıılır ve semür (11) dür ve a'zâ-i re'îseye kuvvet vi-
 rür ve cimâ'ı key (12) kavî kıılır kim elem ve za'f virmez ve
 eflâtûn (13) otuzbeş fâyide dahi ziyâde yazar ehline ma'lûm
 (14) dur şan'atı budur kim şarı helîle ve kâbilî helîle (15)
 kablari ve belîc ve emlec ve dâr-ı fülful üçer dirhem (16) ve
 besbâse ve zencebil dörder dirhem ve şakâkil ve (17) lisân'l-
 'usfûr birer dirhem ve dârçinî yidi dirhem

N. Osm. 158b.

(1) ve ek süsen yigirmi dirhem hep berâber gubar idüp (2) nîm-
 kıvâm balıla veya şeker ile ma'cûn ide kırık gün (3) arpada
 saklaya deminde üç mişkâlini ısıcak su ile (4) serbet idüp içe-
 ler ve dahi e'trafîl-i kebir gibi fâyidesi (5) keğiredür diğer
 ma'cûn-u kâti'ı'n-nesil zâhidlere münâ (6) sibdür cimâ'dan
 perhiz iden ademlere münâsibdür yarar (7) on dirhem piç engüşt
 ve kûdâz ağacının yaprağından (8) kuru bakır nûrı yaprağından
 beser dirhem ve zîre ve sa'd (9) ve cülnâr ikişer dirhem düke-
 li yumusak döge şafî (10) balıla ma'cûn ideler isti'mâl cevz-i
 bevvâ miğdarı (11) 'akabince 'ud şarâbın ya ekşi içeler eger
 zi-kâyim (12) kıvâmda olup 'âciz olsa könyek tohumını kızıl (13)
 gül ikişer dirhem kâfûr bir buçuk dirhem veyâhûd bir (14) denk
 şeker ile süfûf idüp yeye eger kan gâlib (15) olsa kan aldur-
 mağdan hâli olmaya ve tabî'atı ishâlde (16) dutalar ve ekşi
 ayran dahi münâsibdür diğer semüz (17) ademi arık eyler nân-
 hâ ve râziyâne ve kemmûn ve şarâbı

1) berāber ve mürzencūş ve tere bunların rub'ın lök ağacı kim
2) anı muhkem dögeler andan şonra eleyeler her gün birer mis-
āl (3) yeyeler tamām şifā bulalar diger ma'cūn vec manfa'atı
budur (4) ki göze inen ak şuyı giderür göz yaşarduğın giderür
(5) ve sancuya tiryākdan tizdür bu fakīr bu ma'cūnı niçe (6)
yillar halka isti'māl itdürüp çok fāyidelerin gördük (7) şan-
'atı budurki egīr ve rāziyāne tohmı ve zencebīl berāber üç (8)
ağırı balıla ma'cūn idüp cevz-i bevva kadar isti'māl (9) olına
diger devā bunı hem çok halka virdük ve niçe (10) niçe fayide-
lerin gördük harlıca maqbūl ma'cūndur (11) bil şovuklığına ve
bil ağrısına ve silsülü'l-bevle ve ağız (12) kōhusına ve san-
cuya ve tatar kurdına ve ta'am hazmına (13) ve öksürüğe ziyā-
de nāfi'dür ve bevāşır rencine eyüdür şan'atı (14) balūt otuz
dirhem ve anīsōn ve kemūn onar dirhem (15) anzarūt būyān balı
ki kökten hāşıl olmuş balı (16) beş dirhem ve kavun on dirhem
ve 'asel üçyüz (17) dirhem ma'cūn idüp beş dirhem yeyeler nā-
fi'dür

(1) diger ma'cūn-u cemceme ana kāvaz dirler kasiq yiline irin-
ce (2) dür istanbulda bir hātūn şāhib-firāş olmuş şol (3) me-
mesi altında bir sancu peydā olur andan iner rüz-ı seb (4)
feryādından komsılar bīzār olup 'āciz kalmışlar (5) idi ben
ana bu ma'cūndan beş dirhem virdim üç (6) günden şonra döşegin
dahı dīvşürdiler şāhhat (7) buldı şan'atı budurki kāvaz altmış
dirhem būyān (8) balı beş dirhem maḫḫaki üç dirhem günlük beş
dirhem (9) cendebīdester iki dirhem incibār üç dirhem 'asel-i
(10) muşaffā ikiyüz dirhem ma'cūn eyleyeler nāfi'dür hazā (11)
mücerrebne diger ma'cūn hūsn-i cimā'a kavī kılur şehveti (12)
ziyāde ider ve ma'deyi pāk ider ziyāde nef'i var (13) dür

ta'āma iştihāyı germ eyler ve ğalīz yelleri taġıdur (14) ve bögrege ve baġıra kuvvet virür bunuġ hakkında boġrāṭ ḥekīm (15) buyurmuşdur 'acab gördüm şol kimesne kim bu ma'cūnı (16) yeyeler ve ğidāsını işlāḥ ideler ṭabībe muḥtāc olur (17) lar şan'atı budur ki enisūn mısır ve kerefūs toḥmı

N. Osm. 160a.

(1) ve havuç toḥmı onar dirhem ve zertzūr iki dirhem ve maḫṭaki (2) ve ḳaranfil ve 'ākırḳarḫā ve 'ūd-hindī birer dirhem ayruca (3) saḫḳ idüp üç edviyye miḳḍarı kefi alınmış bal (4) ile ma'cūn idüp her gün birer miḳḳāl isti'māl ide (5) diġer ma'cūn(1) feryādes cemī' aġrıları sākın ider (6) şan'atı afyūn ve za'ferān ve 'ākırḳarḫā ve sūrincān (7) ve dār-ı fūlfül bişer dirhem bunları döġüp eleyüp bal (8) ile ma'cūn ideler ḳavī mazāca buçuḳ miḳḳāl veyā (9) bir dirhem za'īflere daḫı miḳḍarınca diġer ma'cūn(-1) (10) ebū 'alī sīnā aġız ḳoḫusın giderür ve balġamı keser (11) ve aġızdan gelen ḳara şuyı ḳat' ider ve bilde olan (12) yılleri taḫlīl ider yüregi ḳavī ḳılur ve ḳavukda (13) olan taşı eridür ve daḫı bevāşıra fāyide ider (14) ve cimā'a kuvvet virür ve bil aġrısına nāfi'dür (15) şan'atı budur ki nānh^vāh ve toḥm-ı havuç ve ṭuraḳ (16) otı toḥmı on ikişer dirhem ve 'ākırḳarḫā ve 'ūd-ı (17) ḫām buçuḳar dirhem ve misk yidi ḳekirdek 'asel

N. Osm. 160b.

(1) veyā şeker yüz elli dirhem ḳavī mizāca üç dirhem (2) za'īflere miḳḍarınca diġer ma'cūn li's-sar' mücerrebne (3) afyūn ve 'ākırḳarḫā ve besfāyic ve şabr-ı usḳutūrī (4) berāber döġüp eleyüp ḳekirdegi ḳıḳmış ḳızıl üzüm (5) ile ḳarışdurup bir hafta birer cevüz miḳḍarı (6) yeyeler nāfi'dür diġer ma'cūn-u felāsefe dār-ı fūlfül (7) ve fūlfül ebyaḫ yāḫūd siyāh ola ve zencebīl ve dārḳinī (8) ve emlec ve belīc ve şayṭarac ve zera-

vend medrec ve zerde (9) çüb bābūnac ve köknār içi ya'nī fıstık şāmī (10) ve huşyeti's-sa'leb cümleyi berāber dögüp eyleyler (11) üç edviye miqdāri 'asel ile ma'cūn idüp (12) günde şabāh ve aḥşam birer māsū kadar isti'māl (13) ideler mücerredür diğer ma'cūnü'n-nebī a.s. (14) rivāyet iderlerki bu ma'cūn ḥazret-i cebrā'il a. (15) s. isāreti ile ḥazret-i resūlallah s. (16) a.v. isti'māl itdiler ve aşḥāb rızvānu' (17) llahi ta'ālā 'aleyhim ecma'ine nushasın aldılar isti'māl

N. Osm. 161a.

(1) idüp çok fāyidesin buldılar cümleden birisi (2) mafāşıl ağrısına daḥı şovukdan olan marāzlaruḡ (3) cümlesine nāfi'dür ve ma'deye kuvvet virür öksürüğe (4) ve kұлunca ve ağız kohusına eyüdür ve ma'deyi pāk ider (5) ve bevāşıra ve mesāne zahmetine nāfi'dür ta'amı ḥazm itdü (6) rür ve iştihāyı germ ider ve kılbe ferāḡ virür ve cimā'a (7) kavī kılur şan'atı budur ki ḥavlenān ve cevz-i bevvā ve (8) dārçini ve kebābe ve karanfil ve dār-ı fülful ve besbāse (9) ve şakākıl üçer dirhem fülful ebyāz ve za'ferān (10) bişer dirhem ve maḡtaki ve 'ūdu'l-kaḡr ve 'ūd-hindī (11) ikiser dirhem misk bir denk ve iki eczā ağırı (12) 'asel veyā üç edviye miqdāri şekerle ma'cūn (13) idüp bir dirhem isti'māl ideler nāfi'dür diğer (14) şıfat-ı ayāric kaykara baş ve ma'de ağrısına ve veca'-ı (15) mafāşıla ve kұлunca ve süst-endām olana ve nīm-ten (16) zahmetine ve ağız ve göz egildüğine ve dil ağırlığına ve cemī' (17) ağırlara ve balğamdan olan istifrāḡ def'ine nāfi'dür

N. Osm. 161b.

(1) ve a'zā-i re'iseye kuvvet virür menfa'ati 'azīmdür şan'atı (2) sünbül ve seliḡa ve dārçini ve maḡtaki ve za'ferān ve (3) ḡabbu belesān ve asārūn birer dirhem ve şabr-ı uskuḡurī (4) on altı dirhem şeker veyā bal ile ma'cūn ideler nā (5) fi'dür

diger bu dađı bir ma'cündür niçeler fāyiđesin (6) görmişler ođlı kıızı olmayanlara ve p̄ir adamlere mūnā (7) sibdūr Őan'atı budur ki senāmeki on iki dirhem (8) ũzerlik tođmı altı dirhem Őūniz dōrūt dirhem bādem (9) muķaŐŐar altı dirhem her biri be-rāber bal ile ķariŐdurup (10) biŐer dirhem yeyeler ammā bu nushada dađı yazmıŐ ki (11) bādem on iki senāmeki ũç ũzerlik on iki (12) ğōrek otı sekiz dirhem evvelkiden bu yegdūr tecri-be-i (13) delil Őıdķıdur diger devā-i misk-i hafakān ve ođla (14) neuklara devādur herbir ademūđ ve ma'Őūmūđ mizācına (15) ğōre ide yūrek yiline fāyiđesi bī-ħaddūr Őan'atı (16) budur ki sūnbūl t̄ib ve selīħa ve sādıc hindī bulunmasa (17) sūnbūl anūđ bedelidūr ve cūdebāne-i rūmī dađı ikiser dirhem

N. Osm. 162a.

(1) ve za'ferān ve kemmūn ve tođm-ı kerefūs ve mađtaki ũçer (2) dirhem ve mūrrū Őāfī dōrūt dirhem ve 'ūd-hindī (3) ve ķaranfūl buğuđar dirhem bir denk misk ũç edviyye (4) miķdārı ke-fi alınmıŐ bal ile ma'cūn idūp isti'māl (5) ide Őartı bir miŐ-ķāldur diger ma'cūn ķuṭb-ı Őirāzī (6) ak Őemsēd-dīn rahmetū'l-lahi 'aleyhi ma'cūnından kuvvetlūdūr (7) anda olan menāfi'ūđ cūmlesin bu ma'cūnda bulduķ (8) mūcerrebdūr ve mūbārek ma'cūn-dur Őan'atı budur ki zencebil (9) ve anīsūn ve ısırđan tođmı ve topalaķ ve ğūnlūk ve havuğ (10) tođmı ve anzarūt ve havlan-cān ve ũzerlik tođmı biŐer (11) dirhem ve ķaranfūl ve dār-ı fūlfūl ve dārĉinī ve mađtaki (12) ũçer dirhem ve cevz-i bevā onar za'ferān dōrder dirhem (13) ve Őevniz otuz dirhem ve bal-lūt altmıŐ dirhem ve ķavuru (14) lmiŐ buđday unı yūz yigirmi dirhem ve iki ađırı (15) kefi alınmıŐ balıla ma'cūn idūp iki dirhemden (16) ũçe deĝindūr menāfi'i ğokđur hađā mūcerrebne diger ma'cūn (17) akŐense'd-dīn ķādesallahu sırrahu'l-'aziz fa-ķir bu ma'cūnı

N. Osm. 162b.

(1) işledüm be-cid fāyidelerin gördüm ve şerhinde (2) ziyāde menfa'atlerin müşāhade itdüm oğlı ve kıızı olmaya (3) nlara ve erlikden kalanlara ve silsülü'l-bevl olanlara ve bil (4) ağrısına ve bil şovukluğına ve bas çegzinmesine ve kuvvet-i (5) hāzimeye ve sancuya ve dizler ve omuzlar ağrısına ve veca'-ı (6) mafāşıla ve 'ırķu'n-nisāya ve bevāşır ve k̄ulunca nāfi'dür (7) ammā bir evzān üzere işlerdük şan'atı şūniz otuz (8) dirhem ve zencebīl ve sa'ad ve havuḡ tohmı ve şogan tohmı (9) ve anīsūn beşer dirhem dārçinī ve dār-ı fūlfül ve kebābe (10) üçer dirhem ve maḡtaki ve günlük ve ağır ve karanfül (11) ve anğarūt ikişer dirhem ve havlancān dörüt dirhem (12) ve cevz-i bevva üç dāne ve ballūt altmış dirhem ve kavurulmuş (13) buğdar unı yüz yigirmi dirhem berāber dögüp elekden (14) geşürüp cem' idüp iki ağırı kefi alınmış balıla ma'cūn (15) idüp isti'māli üç dirhemdür beş dirheme değindür (16) diğer ma'cūn(-ı) nūs-ı dārū bunun pişürmesi gayrı (17) na'cūnlar gibi degildür şan'atı budur ki yüz otuz dirhem

N. Osm. 163a.

(1) emleci şāfi şuyıla kaynada tā muḡarrā olunca şuyın (2) eksik itmeye ba'dehu iki at torbasından süze (3) daḡı tencereye koyup kaynadasın kaynarken dörüt (4) yüz dirhem şeker veyā 'asele koyup kıvām üzere olup (5) getüresin daḡı berāber dögülmiş gül kurası ve topalaḡ (6) beş dirhem ve maḡtaki ve besbase ve asārūn ve sūnbül (7) üçer dirhem ve zerneb ve za'ferān ve kākūle ve dārçinī (8) ikişer dirhem ve daḡı karnfül bir dirhem cevz-ü bevva iki dāne (9) bunları ḡāzır idüp cem' olmiş iken 'asele (10) barmaḡ duyar duymaz olduḡı ḡalde ḡalt idüp (11) muḡkem karışdurup daḡı çinī ḡoḡka içinde şaklaya (12) bir ay arpa içinde durduḡdan şoḡra isti'mālidörüt (13) dirhemdür ammā

menfa'ati budur ki korhuya ve hafakāna (14) ve ağız kohusına ve beñizī şarulığına ve şaç şağal (15) ağırtmamasına ve azmış bevāşıra ve tiz kocalmanağa (16) ve ma'de hażmına gāyet nāfi'dür ve a'zāya kuvvet virür (17) ve şusuzluğı sākın ider ve bevāşır kanını keser ve buhārı

N. Osm. 163b.

(1) başa çıkarırmaz ve dināğa kuvvet virür göz nūrın ziyāde (2) ider ve 'akla cevlan virür ve siñirlere kuvvet virür (3) allah ta'ālā a'len bi'ş-şavāb elli sekizinci bāb (4) bu bābda afyūn ve berşe mübtelā olanlar için birkaç (5) bedeliyye yazalum zī-rā simdiki hālda halkuñ ba'zısını (6) yārān-ı şafā sebebiyle veyā şevk galebesinden mükeyyef (7) olur sonra nedāmet gelür kurtulmağa çāre bulamaz ammā(8)mükeyyefātdan murād 'ışk-ı ilahidür kim vesīle-i hażret (9) ider nazm her ādemde vardur bu 'ışk-ı ezel olupdur (10) ezel kısmet-i lem-vezel / açılır bu sevķıla gülşende gül / (11) figān ider bülbül ü gül / kime rūşen olursa esrār-ı 'ışk / (12) derūnında kalmaya inkār-ı 'ışk / kimi 'aşkı yok yire itdi telef / (13) kimi yüz haķķıla virdi şeref / şu teg kim öle 'aşkı şeydā olur / (14) cihān halķı içre o rüsvā olur / al evvel id 'ār ü nāmusu terk / (15) tutup dārān-ı 'aşkı cānıla berķ / olur 'aşk odı varduķça ziyād / (16) aña elvirür 'aşķıla her murād / şu kim 'aşķıla sürdi dil cehlını / (17) görür kanda olursa 'ışk ehlini / bulan lezzetini bu 'aşkuñ tamām

N. Osm. 164a.

(1) olur iki 'ālemdede ehl-i kirām / çünki 'aşk-ı ezelden (2) başşāyiş-i haķdur imdi lāyık budur ki erenler hānķā (3) hında cür'etden muħabbeti esrār-ı 'aşkı ekl idüp vāleh (4) ve hayrān olasın zīrā 'aşk ezeli'dür gayrı müsķirāt (5) bir lahzalıkdur anuñ için 'irfān katinde i'tibārı (6) yokdur hem buyurmuşlardur

kim ehl-i keyf olan kimesne (7) ol haldan rücū' itmeyince dā-
 'ire-i 'irfāna kadem basmaya (8) imdi ehl-i diller katında kâ-
 dir ve kıymeti olmayan nesneyi (9) isti'māl itmek 'ayıb ola
 pes hamīr ile müskirün^(x) cem'inden (10) ferāğat itmek āsān-
 dur ammā beresden ve afyūndan kesilmek (11) müskildür imdi şol
 kimesneler ki bu nekbetden halāş (12) bulup bezm-i haqda mürşid
 elinden 'aşk cur'asın (13) nūş idüp mest-i lā-yezāl olmak di-
 lerse bu bedeliyye (14) yi isti'māl idüp āsān vechile halāş
 olur (15) diger afyūn bedeliyyesidür terkībin bu fakīr cemī'
 (16) idüp 'aqlımca icād itdüm niçe kimseleri āsānlık (17) ile
 afyūndan kesüp kerrātıla tecrībesin itdüm şan'atı

N. Osm. 164b.

(1) afyūn ve neft-i yezidī ve 'ūdu'l-kaḥrī ve būyān balı ve
 ḥarbak (2) onar dirhem ferfiyūn üç dirhem ve egīr ve zencebīl
 üçer (3) dirhem ve karanfūl bir dirhem ve zamg-ı 'arabī otuz
 dirhem noḥud (4) kadar ḥablar idüp ne kadar afyūn yirse bu
 ḥabbuḡ yarısı (5) kadar afyūn gīdāsından ketmidüp ḥabbuḡ üç
 dānz (6) sin aḡa bedel idüp ḡayrı gīdāsını böylece yeye üç
 (7) gündən sonra ḥabbuḡ birin gidere irtesi birin dāhı (8) gi-
 dere iki gündən sonra gīdādan ḥab kadar girü (9) yine giderüp
 aḡa girü yine üç ḥab bedel eyleye (10) bu tārīkıla günde on
 dirhem yeyen ādemi āsān vechile (11) zahmetsiz kesmek mümkin-
 dir ve bu nuşa 'acāyib mücerredür (12) diger bedeliyye ber-
 şidür bu bedeliyyenün keyfiyyeti ve rengi ve (13) lezzeti be-
 reş gibidür ve şol bereş yemekden zekeri kıyāma (14) gelmeyen
 ādemleri cimā'a kādır ider ve beñzi kızardur (15) ve öksürügi
 keser ve 'aqla cevlan virür ḥīn-i muşāḥabetde (16) zeki kıllur
 ammā bunun isti'mālī iderse böyledür kim (17) bir kimesne her
 ne kadar bereş isti'māl iderse yimeyüp

(x) Yanlışıklıkla müsirün şeklinde yazılmıştır

N. Osm. 165a.

(1) gıdâsı miqdârı bedeliyyeden on gün yeye yemek diler (2) se gine istedmez farzâ şevk galebesinden veyâ sebep-i (3) muşâhibet için bir kerre yisün irtesi yimesün zahmet (4) virmez dilerse biş on yimesün cāyızdūr gayrı (5) bedeliyyelere kıyās eylemeyesin zîrâ bu terkîbi gündün (6) ihtiyâr itdüm ve niçe kimseleri bereşden kesüp kerrâtıla (7) tecribem olmışdur şanlatı budur ki za'ferân iki dirhem (8) maştaki beş dirhem üzerlik tohumı yüz dirhem ayyûn (9) beş dirhem ferfiyûn iki dirhem 'âşırkarhâ beş dirhem (10) eczânuy iki ağırı kefi alınmış 'a-sel-i muşaffâ ile bereş (11) kıvâmın virüp şîni hoşka ile bir arpa içinde (12) şakıyalar dağı deminde isti'mâl ideler fânüniyyeden (13) nâfi'dür vallâhu a'lem bi's-şavâb elli tokuzuncı bâb (14) bu bâbda tiryâklardan sol nesne kim tecrîbe idüp (15) menfa'atın gördüğümüz tiryâklardan birisi bu tiryâk-^(x)dur (16) تيرياق فارقون جمیع هاشییتی bu tiryâkda (17) mevcûddur rîrâ otlaruy hâşiyetinden ve yaşından

N. Osm. 165b.

(1) ve rutabından ve bāridinden cem' idüp tiryâk eylemişlerdür (2) ki insânuy her kankı 'uzvından kim bir marâz hâdis (3) ola elbette ol en'âm mîzâclaruy tabî'etinden tağvîr (4) olur buğa galebe-i müfrediyye dirler mürekkeb vâkı' olur (5) imâi bu tiryâk rûh-ı insânuy 'arâz olan (6) marâzını i'tidâle dönderüp şaşt-i beden olmağıla (7) sebep olur pes öyle olsa bu tiryâk bir mücerreb (8) tiryâkuy fi'li issi emrâz dağı eskâmde şovuk-
dur (9) marâzlarda issidür ve müşkil marâzlarda 'aceb fi'li (10) vardur istifâdelerinin beyânı budur ki kuvvet virür ve (11) cāna râhat virüp perîşānlığı def' ider ve cimâ'a (12) kuvvet virür ve hafakānı giderür ve yüregün cemî' (13) marâz-
larına ve elemlerine nâfi'dür ve guşşalardan ve endîşe (14)

(x) Okunduğu halde sözlükte bulunamadı. Yanlış yazılmış olabilir.

lerden halāş ider ammā yürek oynamasına bādirenc (15) buya şu ile vireler ve baş ağrısına ve uyhusuzlığa (16) ve bed-hū olana ve zihni yavuzluğuna ve şabır ve taḥammül (17) azlığına fāvide ider ve dimāğa kuvvet virür

N. Osm. 166a.

(1) ve mālihulyāyı giderür ve şuşamağı ve gönül dönmeği men' (2) ider ve ma'denüñ cemī' elemelerin ve yilleri ve şişleri (3) teskīn ider ve ta'āmı hażm itdürür ammā ma'de ıslāhı (4) için olıcak 'ūd şarābı veyāhūd tabḥ sa'ter ile (5) dür bağırsak ve kulunc zahmetin men' ider ve ķabzı ishāl (6) idüp līnet virür ishāli ķabz ider ve eger ķabz (7) açmak için olursa hıyārşenbih veyāhūd teringebīn (8) ile ezüp vireler ve eger ishāli ķabz itmek için (9) olursa ķaynamiş şumak şuyı ile vireler ziyāde (10) mücerrebdür ve ķan igingen ve sancuyı giderür ve ķarına (11) maḥşūş olan renclere lā-naẓīrdur ve bağırda olan (12) sancuya ve şişleri şalāhiyyete getürür artmağa ķomaz (13) ve ḥaltı-ı ḥāmiseyi pişürür ve bağır içindeki ḥaltı asā (14) nliğıla eridür eger bağır 'illetleri için olursa (15) persiyāvşānı ķaynadup anuy şuyıla vireler (16) ve daḥı taḻağuy süddelerin açar şişelerin tağıdur (17) ve ḥaltların pişürür ve pişmişlerin red ider ammā

N. Osm. 166b.

(1) taḻak zahmeti için ķerefüs toḥmı ve na'ne şuyıla (2) muharrā ķaynadup anuy şuyıla vireler ve daḥı bögrek (3) yillerin tağıdur ve süddelerin açar ķatılığın yumşadur (4) ve şişlerin daḥı tağıdur imdi bögrek zahmetine rāziyāne (5) şuyıla vireler ba'dehu mesāne zahmeti ya'ni ķavukda olan (6) taşları eridür ve yelleri tağıdur ve bevli müfsid (7) olsa ol ḥінде açar ve silsülü'l-bevli sākin ider (8) ve sancusın ve ağrısın ve cümle 'illetlerine nāfi' olup (9) def' ider gerek ḥarāretden

ve gerek burüdetden olsun (10) ammā mesāne ' illetlerine ṭabh-ı helyūn ile vireler ve daḥı (11) veca'-ı mafāşılun ve niḳrıs zahmetinün şışlerin (12) ve aḡruların sākin ider bu 'illetlerde isti'māl (13) idicek şol ṭabhıla viresinki anuñ içinde kem-mūn (14) ve noḥud ve incirile pişmiş ola ammā tiz marāzlara)^x

110a.

(1) vardır ki tizligi sebebinden yāḥūd müshil virmege veyā faşd itmege mecāl (2) virmez ḥafaḳān gibi kim demevī ola ve ḡayrı tiz 'illetlere bu tiryāḳdan vireler (3) ve daḥı ḥayvānātān ve aḥcārdan olan āḡūları def' ider gerek müfred (4) ve gerek mürekkeb olsun ve gerek āḡūdan evvel ve gerek sonra olsun (5) ve gerekse āḡū ile yidürsünler cemī'isinün mażarrātın def' ider bi-izni'llāhi (6) ta'ālā ve daḥı bu tiryāki yigide ve kocaya ve ma'sūmlara ve kışda ve yazda (7) vireler ve rub' ısıtmasına ve şayṭaru'l-ḡabda ve ḡayrīsında her 'illete (8) münāsib tedbīrle viresin bir ḳā'ide perhīz itdüreler ammā bu tiryākuñ (9) şerbeti bucuḳ dirhemden bir mişḳāle degindür her kişinün mīzācına göre (10) isti'māl itdüresin ve bu tiryāk olduḡı yirde tiryāk-ı fārūḳ (11) lāzım degildür zīrā bu tiryāk kifāyet ider ḥaşıyyetde tefāvüti yokdur (12) zerre denlü tiryāk-ı fārūḳuñ 'ameli asāndur ammā bu müfīd ve muḥtaşardur (13) ve cemī' ḥavāşşıla mu'teberdür şan'atı mī'a-yı sāyile yābis ve ḥabbü'l-ḡār (14) ve zerāvend-i ṭavīl ve penc-i kebere ve cindiyāne ve kıştımur ve sünbül ve mürr-i (15) şāfī ve cendebī dester ve ḥannā ve 'aḳırḳarḥā ve sezāb ve za'ferān ve dār-ı (16) ḡinī ve fülful-i esved ve dār-ı fülful ve selīḥa ve ḥabb-ı belesān ve ḳaranfil (17) ve bezr-i kerefūs ve ferfiyun ve afyūn ve bezr-i biḥ ve bulunursa bir loḳma

(x)Asıl metnimizde eksik olan 10 yk. (99a - 109b) N. Osmaniye Ktp. 3556/2 numaralı nüshadan tamamlanarak bu nüshanın sayfa numaraları verilmiştir.

110b.

(1) marş-ı ef'î eger bulunmazsa girü kāmildür bu cümlesi berāber ola ve bir bir saḥḥ (2) olunup elene daḥı üç edviyye miḡdārı kefi alınmış balıla ma'cūn idüp (3) altı ay şaḡladuḡdan şoḡra isti'māl ideler diḡer bu daḥı bir tiryākdur kim (4) ol yokaruda beyān itdügümüz tiryāküḡ cemī' ḡāşşası bunda mevcūdur (5) buḡa tiryāk-ı berş-i 'isā dirler ya'nī bir sā'atda ḡāşiyet göstermek olur (6) bu tiryāki şerefü'd-dīn şerḡ idüp ḡāşiyetini beyān itmişdür ammā her (7) marāza münāsib tedbīr ile isti'māl iderler tā kim şayib gele şan'atı (8) budur cendeyāne ve sūnbül ve ḡaranfil ve dār-ı fūlfül ve dārḡinī ve mürr-i şāfī (9) ve noḡud ve zerenbād-ı taḡvīl ve zerāvend-i taḡvīl ve zerneb ve ḡurunḡ ve afyūn ve (10) dühn-i belesān her birinden beḡer dirhem fūlfül-i ebyāz ve bezr-i bīḡ onar dirhem (11) ve 'ākırḡarḡā ve ferfiyun birer dirhem ve za'ferān iki buḡuḡ dirhem afyūn (12) belesān yaḡını kefi alınmış balda ezeleler ve bākī edviyyeleri yumuşaḡ döḡeler (13) üç aḡırı balıla ma'cūn idüp şırḡalı zarf içinde altı ay şaḡladuḡdan (14) şoḡra buḡuḡ dirhemden bir dirheme denlü herkesüḡ mizācına ḡöre vireler (15) ammā bir mişḡāl virse ziyān eylemez belki otuz yıla deḡin ḡāşiyeti (16) ziyāde olur altmışa varınca tenezzūdedür altmışdan şoḡra menfa'atı (17) ḡalmaz diḡer şıfat-ı tiryāk terkīb-i eḡıbbā-ı mışır bu tiryāki sultān-ı mışır içün

111a.

(1) düzmişler muḡavvī ve müferriḡ ve ḡāzımdur şan'atı sūnbül ve dārḡinī ve zencebīl (2) ve ḡaranfil ve dār-ı fūlfül ve rāziyāne toḡumı ve kerefūs ve cevz-i bevḡā ve kebābe ve maşḡaki (3) ve za'ferān ve afyūn ve ḡara helīle ve ḡāḡüle her birinden birer dirhem ve misk (4) bir denk üç edviye miḡdārı 'asel(-i muşaffa ile ma'cūn idüp buḡuḡ dirhemden bir mişḡaldür) (islāmbolda

bir hātūn oğlan vücūda getürüp hasta olup altı ay yatup istis-
kādān cemī' a'zāsı şişüp elleri ve ayakları) (x) dönmiş ve
gözleri yumruk gibi (5) şişüp dünyāyı görmez olmuşıdı hükemā-
dan timār itmedük adem kalmamış (6) ıdı daḥı ahşama kalmaz
fevt olur diyü techīz ü tekfīn görülmüş ben daḥı (7) allahu
ta'ālā için bu tiryākdan üç şabāḥ birer mişkāl su ile ezüp
içürdüm (8) dördünci gün şihḥat bulup döşekden tırdı şişleri
gidüp eyüce (9) oldu bi-izni'llahi ta'ālā tecribe delīl-i şidk-
dur ben buni ilhām-ı rabbāni ile (10) idüp tekrār tecribesin
itdümkemālini bildüm ben bundan evvel tiryāk-i erba'a (11) iş-
ler idüm bir gün gönlüme düşdiki bu eczāyı bilece cem' itsem
bu tiryāk (12) kuvvetin daḥı yokuşu kor diyüp erba'anun eczā-
sınabunları ilḥāk itdüm (13) hep tecribelerin gördüm 'ömrüm
olduḡca tiryāk diyene buni virdüm şan'atı (14) budur cıntıyāna
ve ḥabbü'l-gār ve mürr-i şāfī ve zerāvend-i ṭavīl ve ḥābidūtan
(15) ve tiryās ve çekçe tiryāk hep berāber üç ağırı balıla ma'-
cūn idüp isti'māli (16) bucuḡ dirhemden bir mişkāle degindür
vallahu ta'ālā a'lem ammā bu kitābda tiryāk (17) bābın sonra
yazduḡumuzdan maḡşūd budur kim cemī' emraḡ ve eskām

111b.

(1) tiryāklar ile zāvil olur cümle dertlere dermān tiryākdur
bi-izni'llahi ta'ālā (2) ammā i 'azīz bilmiş olasin ki iflātūn
bu kelimātda cemī' tıbbı cem' eylemiş (3) *مَعْرِفَةُ الطَّبِّ الصَّحْبَةُ بِالشَّفَقَاتِ*
أَيْنَ المَرَامَاتِ السِّنِّ وَالْبَدَنِ وَالمَزَاجِ وَاللهُ (4) *وَالرَّفَقُ بِالْيَدَيْنِ وَمَعْرِفَةُ المَرَضِ*
أَعْلَمُ altmışıncı bāb (5) bu bābda sebep-i te'līf-i
kitābı bildürelüm i ṭālib-i esrār-ı ilāhī bilmiş olasin ki (6)
bu kitāb baḡa dād-ı ḡaḡdur eger 'ālem-i ma'nīden işāret olmasa
bu cem'iiyet ḡanda (7) olurdı bu bende-i ḡaḡr nidāyī anḡara
ḡālkından dört ḡarındaḡ idük (8) küçükləri ben idüm pendnāme

(x) Menafi'ü'n-nas N. Osm. Ktb. 3556/2 Nu., 2-5 st.

bunuñ herbirisi yığar milk ümāl baña 'ışk-ı haq oldu ahir-meāl (9) elüme gireni iderdüm telef bilürdüm ki hep böyle geçdi selef (10) olur ehl-i dünyā kimüñ mālı var velī ol ki haqqa yarar hālı var (11) bu fikri idüp çün sefer eyledüm açup çeşm-i 'ibret nazār eyledüm (12) neye baqsam 'ibret olurdı baña 'atā itdi haq bunca hikmet baña (13) şükrü minnet ol pādişāh-ı ezel bunca ihsānı baña kıldı maḥal (14) elḥamdülillah rabbü'l-'ālemin ki bu luḫfı kahr içinde bulduq sebebi budur ki (15) 'ālem-i seyāhatde iken kırım ḥānlarından şāhib girāy ḥāna ḥ^vāce olup (16) taḫarrüb ḥāşıl itdükçe yanında olanlar ḥased ateşi ile yanmışlar ıdı bu (17) bendeyi pādişāh ḥāzretlerine tarīk-ı ri-sālet ile gönderdükdē ḥasūdlar

112a.

(1) fırsat bulup bil-ittifāk ḥāna ḡamz idüp eydürler ki sizüñ ḥudāvendigār (2) ḥāzretlerine elçi gönderdüğünüz ḥ^vā ce bi'z-zāt sultān süleymān ḥāzretlerine (3) eyitmiş ki zinhār tatar ḥāna inanmañ sizlere ol ḥāyindür ve zālimdür (4) bunlara i'timād eylemeñ bunlar haq-ı nān bilmez ve 'ahdine turmaz tāyife-dür (5) diyü kimi şāhid kimi tezkiye olup ḥānı inandururlar bundan sonra (6) beni tutdı kayd-ı bend ile kararı zindāna şaldı yedi yıldan ziyāde (7) kararı zindānda yatdum belki katl olunmaq için yüz kerre siyāset meydānına (8) geldüm ol 'ālem-i vaḥdetde yigirmi iki pāre 'ilm-i taşavvufa müte'allik kitāb (9) nazm eyledüm ol ḥālda ḥabību'llah s. a. v. ḥāzretleri (10) ile aşinālık müyesser olup ol şevk u zevkden bu deḡlü zuhūra (11) geldüğinden sonra bu 'ilm-i tıbbuñ zuhūrına işāret buyurulmuş ıdı ba'dehu (12) bi-'avni'llahi ta'ālā ben bu girdābdan ḥalās buldukdan sonra evlād-ı (13) resūldan yüz yaşın tecāvüz itmiş bir pīr-i mübārek baña bu 'ilmi ta'līm (14) idüp cemī' mücerrebātın teslīm idüp icāzet virüp ahirete intikāl

(15) eyledi ^{رُحُّهُ} ^{وَأَنَا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ} rūḥ-u revānı şāz olsun gāhi (15)
yazmakta ihmāl eylesem eydür idi kim be yaz hey adem yaz biz
bunda (17) senüñ için gönderildük diyü bu 'ilmi başa darbı öğ-
retti ḥaḳ ta'ālā

112b.

(1) rah̄metin ziyāde eyleye ben daḥı bu 'ilmüñ derd-sāzı olup
niçe yıllar (2) seyāhat idüp kütüb-ı mu'teberātdan cem' idüp
itdügüm mücerrebleri ve p̄rümüzüñ (3) mecmū'-ı mücerrebātından
cem' idüp bu mübārek kitābı ḳaleme getürdüm ūmmiddür ki (4)
ḥaḳ ta'ālā kemāl-ı luṭfundan günāhlarum 'afv ide bu kitāb-ı
şerīf ḥürmetine (5) esirgeye amīn yā rabbe'l-'ālemīn vaşīyyet-
nāme (6) nidāyīden işit pend ü naşīḥat / sözi dürr ü cevāhir-
dür ḥaḳīḳat / (7) ṭabīb olana birkaç nesne lāzım / buları bil-
mege ola mülāzım / (8) biri üstāda ḥizmet eylemekdür / emekdür
evveli şonra yimekdür / (9) ṭabāyı' bilmedür teşḥīs-i emrāz /
tekāsül eyleme feyz ide feyyāz / (10) okumak bile hem olmaya
cāhil / ola her vechile 'ilminde kāmīl / (11) bu 'ilm içinde
aḡarda şaḳalı / sebebli dest ola 'isā du'ālı / (12) ḥelālıla
ḥarāmı eyleye fark / daḥı ḳalbinde olmaya riṣā zerḳ / (13) de-
vā kim eyleye sāyıl gelürse / ḥudādan bile ger şih̄at bulursa/
(14) dimeye kim şaḡıltıdum ben filānı / eger dirise gerçekdür
yalanı / (15) viren derdi ḥudā dermān anuñdur / ne dilerse ider
fermān anuñdur / (16) bu 'ilmi ḥaḳ saḡa eylerse i'tā / sa'ā-
detdür yirüñ cennetde me'vā / (17) bir elüñ ḥayr için eyle kü-
şāde / gözet her ḳanda kim var bir fütāde

113a.

(1) fakīr ü derdimend ü ger kese ur / marīz olsa devā itmek
revādur / (2) olursañ böyle ḥayrū'n-nāsdansın / muḳarrer bil
mesīḥ enfāsdansın / (3) ṭama'kār olma ol ḥaḳḳuñā ḳayil / şaḳın

olma fenā dūnyāya māyil / (4) varacak yirüñi fikr eyle zinhār
 haḳīḳat üzre ol olmayasın zār / (5) hudānuñ virdügi ihsānı
 feh̄m it / hemīşe eyleme noḳşānı vehm it / (6) ḥakīm ü cāhil ü
 kāzib didürme / bu 'ilm içinde kāmīl ol tırma / (7) dilerseñ
 olasın loḳmān-ı s̄ānī / kitābum yazdur elden ḳoma anı / (8) ne
 kim yazdum içinde h̄vān-ı ḥaḳdur / ḥabīb-i ḥazret-i ḥaḳdan se-
 baḳdur / (9) ḳıyās itme bunı ḡayrı kitāba / bedel olur mı en-
 cüm afitāba / (10) nedür bu dirseñ ḥaḳḳuñ 'aḫāsı / resūluñ
 remzidür pīrüm du'āsı / (11) ḳamu emrāza bu seyf-i 'alīdür /
 bunuñ sırrına kim irse velīdür / (12) ölürseñ ger bu 'ilmi ey-
 le 'āmil / diyeler aduña üstād-ı kāmīl / (13) saña yol göste-
 rür bir böyle mürşid / bulunmaz ḡöyle bil ī rūḥ-ı h̄ürşīd /
 (14) ne deñlü varısa emrāz ve esḳām devāsı vü 'ilācın itdüm
 i'lām / (15) ölümden ḡayrıya var bunda dermān / eger dāhil
 olursa izn-i raḥman / (16) ne yirde ola bu ī pīr-i perver /
 ḫabīb-i ḡayra muḫtāc olmayalar / (17) ilahī sen bilürsin kızb
 ü şıḳḳum / senüñ emrūñledür hep bunca nuḫḳum

113b.

(1) çū virdüñ bāḫınümde bu kitābı / keremden eyledüñ sen feth-i
 bābı / (2) murādum ḥazretüñden bu ki yārab / devā it derde bu
 yazduḳlarıum hep / (3) kimüñ adına kim yazdum kitābı / ana vir
 bu kitāb içün şavābı / (4) anuñ sevḳıla cūş itdi bu deryā /
 iki 'ālemde olsun şadr-ı a'lā / (5) devām-ı devleti olsun zi-
 yāde / iki 'ālemde irsün her murāda

تمت الكتاب بحون الله الملك الوهاب بحره الفقير

محمد بن محمود غفر الله له ولوالديه

ولا ستأذيه واحسن اليهما و اليه

قد وقع الفراغ في جمادى الاولى

في سن شهر سنة احدى

وسبعين والى

هجرة النبوية

س

A D L I S T E L E R I

METİNDE GEÇEN ADLARIN LİSTELERİ

Söz dizininden önce, kolaylık olması ve başka araştırmacıları ilgilendirebileceği düşüncesiyle Menafi'ü'n-nas'ta geçen bazı adları listeler halinde sunmayı uygun gördük. Bu adlar alfabetik olarak verilmiş olup başlıkları şöyledir:

1. Bitki Adları : Her bitkinin karşısına latincedeki karşılığı verilmiştir.¹ Bitkinin adı değişik dillerde birden fazla defa da geçmiş olsa gösterilmiştir.
2. Hastalık Adları
3. Hayvan adları
4. Kuş Adları
5. Madde Adları : Hekimlikte ilaç olarak kullanılan kimyevi, hayvani vb. maddeler verilmiştir.
6. Özel Adlar : Eser, Kişi ve Yer Adları gösterilmiştir.

NOT: a. Özel adlardan bir kısmı metinde dolayısıyla geçmiştir. Eflak tuzu, pelin-i horasani gibi. Biz bunları da isim listelerinde verdik.

b. Latince karşılıkları bulunamayan adların karşısına ? işareti konulmuştur.

1. Bitki adlarının Latinceleri verilirken şu kaynaklar kullanılmış, kısaltmaları, sayfa veya madde numaraları verilmiştir:

- (Ş.A) Şevki Akalın, Büyük Bitkiler Kılavuzu, Ankara-1952
- (T.B) Turhan Baytop, Türkiyede Bitkilerle Tedavi-İst.1984
- (O.N.T) O.Nedim Tuna, Tebliğler, İn.Üniv.Semp. Malatya, 1987
- (T.S) Türkçe Sözlük, Türk Dil Kurumu, Ankara-1988

- c. Bitki,hastalık,hayvan,kuş madde adları ve özel ad-
ların karşılıkları için söz dizimine bakılacaktır.
- d. Adlarda ses değişikliği ile yazılmış olanlar bu-
lunmaktadır.Bunlar ayrı ayrı alfabetik sırasında
gösterilmiştir.
- e. Özellikle bazı bitki adlarının karşılıklarının bu-
lunmasında bazı güçlüklerle karşılaştık.Bunlar ge-
nel olarak kullanımdan düşmüş olmakla birlikte ya-
zılı tanımları yapılmadığından bulunamayan sınırlı
sayıda kelimelerdir

1- Bitki Adları ve Latince Karşılıkları

'abdü's -salīb	Galium cruciata L. (scop) (T.E. 419)
afriyūn	Euphorbium, Gummi Euphorbiae (T.E. 386)
'afs	Thuja orientalis L. (T.B. 215)
afyūn	Opium, Succus Papaveris (T.B. 245)
aḳāḳiye	?
aḳça çiçeği	?
aḳçivīd	?
aḳırḳarḳa	Radix pyrethri romani (T.E. 342)
aḳsoğan	Bulbus Scillae albus (T.B. 159)
aḳ süsen	İris pallida lam. (İridaceae) (S.A.) 4965)
aḳ türbūd	İpomea turpedum (Convolvulaceae) (ONT)
amrud	Pirus communis L. (Rosaceae) (S.A. 7518)
anberbāris	Berberis vulgaris L. (Berberidaceae) (T.E. 164)
anīsūn	Fructus Anisi vulgaris (T.E. 164)
'anzurut	sarcocolla (T.E. 304)
'araḳı şabun	Saponaia Officinalis L.
ardıç	Juniperus communis L. (Cupressaceae) (T.E. 168)
arnavud büberi	?
arpa	Fructus Hordei, Semen Hordei (T.E. 169)
aşılbind	Gummi Benzoe, Resina Benzoe (T.B. 170)
astantahḳūt	?
at kestanesi	Aesculus hippocastanum (T.E. 171)
at ḳulağı	Rumex acetosa L. (Polygonaceae) (S.A. 8854)
ayruḳ otı	Agropyron repens L. Beauv. (Triticum repens L. Elymus repens L. Gould) (Gramineae) (T.B. 174)
ayva	Fructus Cydoniae (T.B. 174)
ayvadāne	Achillea nobilis (T.B. 197) Artemisia vulgaris (T.B. 353)
ayvaḳane	" " " " " "
bābādiye	Matricaria chamomilla L. (Compositae) (T.E. 348)
bābūne	" " "
badām	Amygdalus communis (T.E. 175)
bādencān	Solanum melongena (T.E. 309)
bādernebū	Trifolium pratense (T.E. 423)

bağla	<i>Vicia Faba</i> L. (Lefuminosae) (T.E. 177)
baldurıqara	<i>Asplenium adiantum-nifrum</i> L. (Aspleniaceae)
	<i>Asplenium rutamuraria</i> L. (Aspleniaceae) (T.E.404)
ballūt	<i>Aesculus hippocastanum</i> (T.E.171)
begbörki	<i>Fumaria</i> (Papaveraceae) (S.A. 3997)
behmen	<i>Centaurea behen</i> (T.B. 354)
belesān	<i>Balsamum Verum</i> (T.B. 324)
belīc	?
benefşe	<i>Herba Vialae tricoloris</i> (T.B. 324)
benges	<i>Hyoscyamus niger</i> L. (Solanaceae) (T.E.182)
besbāse	<i>Macis</i> (T.B. 315)
besbāyic	<i>Rhizoma Polypadii</i> (T.E.184)
bezr-i bih	<i>Conium maculatum</i> L. (umbelli feræ) (T.E. 179)
bih	<i>Fructus Cydoniae</i> (T.E.174)
bilenherce	<i>Anagyris foetida</i> (ONT)
bey	<i>Trigonella foenum-græcum</i> L. (Leguminosae) (T.E.189)
buğday	<i>Triticum aestivum</i> L. (Gramineae) (T.E.290)
buhur-i meryem	<i>Tubera Cyclaminis</i> (T.E. 377)
burçaq	<i>Lathyrus sativus</i> L. (Leguminosae) (T.E.335)
bustān	?
būyān	<i>Glycyrrhiza glabra</i> L. (Leguminosae) (T.E.330)
būzīne	?
büber	<i>Fructus capsici</i> (T.E.297)
cağraya	<i>Lemna</i> (T.S.1347)
calğūza	<i>Abies cilicica</i> (Pinaceae) (T.B.308)
cavī	<i>Agathis australis</i> (T.B.191)
cavşīr	?
cebel-i ħank	<i>Scolymus hispanicus</i> (T.B. 222)
cebel-i hindī	<i>Herba Datiscae</i> (T.B.289)
cedr-i rumī	?
cemācim	?
cendebīdester	?
cendeyāne	<i>Gentiana lutea</i> L. (Gentianaceae) (T.E.194)
cercīr	<i>Nasturtium officinale</i> R. Br. (Cruciferae) (T.B.383)
cerhīzū'l mā	<i>Herba Nasturtii aquatici</i> (T.B.383)

cev	Fructus Hordei, Semen Hordei (T.P.169)
ceviz	Juglans regia. L. (Juglandaceae) (T.E.195)
cevz-i bevva	Semen Myristicae (T.B. 315)
cevz-i hindi	Semen Myristicae (T.B. 315)
cevz-i rumi	Juglans regia L. (Juglandaceae)(T.E.195)
cezir	Fructus Dauci carctae (T.E.251)
cu'da	Crceus cancellatur Herbert (Iridaceae)(T.E.205)
	Miller (Pinaceae), Pinus nigra Arn. Subsp. Pallasiana (Iamb) Holmboe: Pinus pinea L. (Pinaceae)
	Pinus Sylvestris L. (Pinaceae) (T.E.198)
cu'undur	Beta Vulgaris L. (T.E.417)
çali	Fructus Paliuri (T.E.271)
çam (ağacı)	Pinus brutia Ten (Pinaceae) Pinus hale pensis
çeltük	Cryze setiva L.(Gramineae)(T.E.343)
çınar	Platanus Orientalis L. (Platanaceae) (T.E.204)
çigdem	Crceus cancellatus Herbert(Iridaceae)(T.E.205)
çiris	Asphodelus aestivus Brot. (:Asphodelus microcarpus Viv. (liliaceasa) (S.A.899) (T.E.207)
çivîd	pigmentum indicum, indicum (T.E.208)
çoğan	Gypsophila arrostii Guss. var. nebulosa (Poiss. et heldr)
çörek otı	Nigella Sativa L. (Ranunculaceae) (T.E.211;Ş.A. 6530)
kara çörek otı	Semen Nigellae (T.E.212)
çükündür	Beta Vulgaris L. (T.E. 417)
dağliyyun	?
çalb	Pltanus Orientalis L. (Platanaceae) (T.E.204)
darçîn	Cinnamomum (lauraceae) (T.E.395)
dâra fülful	Fructus Piperis longi (T.E. 271)
dâru	Fructus Milii, Semen Milii (T.E.217)
daryuklun	Herba Basilici (T.E.232)
daymuran	Herba Basilici (T.E. 232)
dayitâna	?
delüce bakla	Lapinus albus L. Subsp. albus(:Lupinus termis Farssle) (Leguminosae) (T.E. 398)

demü'l -ahaveyn	Calamus draco(:Daemonorops draco Blume)(Palmae) (T.E. 274)
demürdiken	Tribulus terrestris L.(Zygophyllaceae)(T.E.220,Ş. A. 9871) =
dirincük	?
doplak	Cyperus rotundus L. (Cyperaceae) (T.E.273)
dut (tut ağacı)	Morus L. (Moraceae) (T.E.225)
dümbül -i gāv	Verbascum phlomoides L. Verbascum densiflorum Bertol (ONT)
ebem gömeci	Malva sylvestris L. Malva neglecta Wallr.(:malva rotundifolia L.)(Malvaceae) (T.E.226)
ebhel	Juniperus communis (T.E.168)
eftimün	Cuscuta europaea (T.E. 418)
egir	Accrus calamus L.(Araceae) (T.E.227)
elma	Pirus Malus (T.S. 452)
emlec	?
enār	Fructus Granati (T.E.341)
endüz	Juniperus drupacea Lab. (T.E. 277)
engür -i ruyah	Solanum nigrum L. (Solanaceae) T.E.308
erik (erük)	Prunus domestica L.(Rosaceae) T.E. 229
esek turpi	Armoracia rustica (Lam) Gaertner (:Cochlearia armoracia L.) (T.E.417); (ruciferae) Ş.A. 2229
eşrafıl	Fructus Amomi, Semen amomi:paradisi (T.E.194)
eyreti cı	?
eyyühe'l -ğarîkün	?
ezhîr	Andropogon Nardus (Gramineae) (Ş.A. 546)?
fecl	Fructus Raphani (T.E.399)
felāsefe	?
ferfiyün	Euphorbium, Gummi Euphorbiae(T.E. 386)
fesligen	Herba Basilici (T.E.233)
fındık	Corylus maxima Miller (Corylaceae) (T.E.232)
fısdık	Semen pistaciae veree (T.E.364)
fücl	Fructus Raphani (T.E.399)
fülfül	Fructus piperis (T.E.274)

fülfül -i abyaâ	Fructus piperis albi (T.B.274)
fülfül -i esved	Fructus piperis nigri(T.B.274)
ğâfet	Agrimonia eupatoria L. (T.B. 416)
ğariķūn	?
ğayira	Elaeagnus angustifolia L. (Elaeagnaceae)(T.B.260)
gelincik	Papaver Rhoeas L.(Papaveraceae) (T.B. 234)
girūyā	Rubus caesius L. (Rosaceae) (T.B.190)
giz	Tamarix tetrandra pallas (T.B. 422)(Tamaricaceae) (S.A. 9601)
ğüre	?
gül	Flos Rosae (T.B. 237)
gülger	Marrubium vulgare L. (T.B.420)
gülnār	?
günlük	(Cortex Styracis, Cortex Thymiametis)
güyegü cti	Origanum vulgare L. (Labiatae) (T.B. 326)
ğabbāzī	Malva Sylvestris L. , Malva neglecta Wallr. (Malva rotundifolia L.)(Malvaceae) (T.B.226)
ğabbü'l şer	?
ğabbü'n niyel	?
ğabbü's -salatin	Semen (rottonis, Semen tiglii (T.B. 309)
ğabbü's -sevidā	Nigella
ğabdutār	Scamonnium (T.B.320)
ğalba	Trigonella fcenum - grascum L. (leguminosae) (T.B. 189)
ğams	?
ğerbak	Helleborus orientalis Lam.(Ranunculaceae)(T.B. 211)
ğarbūz -i hindī	Citrilluslanatus (Thunb) (T.B.156)
ğarbük	Helleborus orientalis Lam.(Ranunculaceae)(T.B. 211)
ğardal	Brassica nigra (L.) (Cruciferae) (T.B.242)
ğar -i ħiyār	Armoracia rustica (Lam) Gaertner (:Cochleria armoracia L.)(T.B.417)(Cruciferae)(S.A.2229)
ğarmal	Peganum harmala L. (Zygophyllaceae)(T.B. 402)

haş	Herba lactucae sativae (T.B. 322)
has -ı ma'denī	?
hasek	Fructus tribuli (T.E.220)
haşşü'l - himār	Sonchus cleraceus L. (T.E.422)
hāshās	Papaver somniferum L.(Papaveraceae) (T.E.244)
hatme	Flos Althaeae (T.E.249)
hatmi	Flos Althaeae (T.E.249)
havlancān	Galanga officinalis (T.S.622)
haviç	Fructus Dauci Carctae (T.E.251)
hayyü'l -'alem	?
helīc -i kēbili	?
helīle	Fructus Myrobalani (T.E.379)
helyūn	Asparagus officinalis L.(Liliaceae)(T.E. 313)
helyūn -ı tabh	Asparagus officinalisL. (Liliaceae)(T.E.313)
herāniyye	?
herbe	Crocus cancellatus Herbert (Iridaceae)(T.E.205) Miller (Pinaceae) Pinus nigra Arn. Subsp. Palla- siana (Lamb) Halmbœ: Pinus pinea L.(Pinaceae) Pinus Sylvestris L.(Pinaceae)(T.E. 196)
hırū'	Herba Hyperici (T.E. 185)
hısrım	?
hiyarşenbih	Fructus cassiae fistulae (T.E.379)
hindibā	Cichorium endivia L.(Compositae) (T.E.253)
hindistān koczı	Myristica Fragrans Houtten(Myristicaceae)(T.B 315)
hindüvānā	Citrillus lanatus (Thunb.) (T.E. 156)
hurma	Fructus Lactili (T.E.256)
hüsn -i yusūf	Flas Dianthi barbati (T.E.272)
ilğun	Tamarix tetrandra Pallas (T.E.422)(Tamaricaceae) (S.A.9601)
'ırkū's -süs	Radix ligunitiae (T.B.330)
ısrıgan	Urtica (T.S.664)
İçās	prunus domestica L. (T.B.229)
igde	Elaeagnus (T.S.684)
incibār	Rauschl (Syn: P.tormentilla Neck)(T.B.421)
incir	Fructus Caricae L. (T.B.261)

incire	<i>Urtica dioica</i> L. (Urticaceae)(T.B.258) ?
'inehü's -sa'leb	<i>Solanum nigrum</i> (T.S. 736)
irsā	<i>Nymphaea alba</i> L.Sibth.et sm.(Syn:Nymp.lut.L.)
irsā -yī murayyā	? (T.E.421)
isfanah	<i>Spinacia Oleracea</i> L. (T.E.259)
isfinaḳ	" " "
it boncuḡı	<i>Ruta graveolens</i> L. (Rutaceae)(T.B.373) <i>Lithaspermum officinale</i> L.(Boraginaceae) (Ş.A.5592)
it keseri	<i>Orchis hircina</i> L. (orchidaceae)(Ş.A.6723?)
it üzümü	<i>Solanum nigrum</i> (Solanaceae) (T.E.306)
jenḡār	<i>Sonchus oleraceus</i> L.(T.E.422)
ḡabak	<i>Cucurbita maxima</i> Lam., <i>Cucurbita monschata</i> (Lam.) Poirat, <i>Cucurbita pepo</i> L.(Cucurbitaceae)(TB.264)
kābili helīle	?
ḡadın tuzluḡu	<i>Berberis Vulgaris</i> L.(Berberidaceae) (T.E.164)
ḡaḡılḡan dikenı	?
kaḡū	<i>Herbalactuceae sativae</i> (T.E.322)
kaḡu -ḡar	<i>Sonchus oleraceus</i> L. (T.E.422)
ḡaḡule	<i>Elettaria cardamomum</i> (T.S.763)
kaḡunḡ	?
kaline	<i>Fructus crataegi</i> (T.E.160)
ḡalkās	<i>Marrubium vulgare</i> L. (T.E.420)
kalnaḡdac	?
kālunc	<i>Fructus crataegi</i> (T.E.160)
ḡantariyūn	<i>Erythraea centaureum</i> (Gentianaceae)(T.E.270)
ḡaraca ot	<i>Helleborus orientalis</i> Lam.(Ranunculaceae)(T.E.211)
ḡaraca üzüm	<i>Vitis vinifera</i> L.(Vitaceae) var. <i>niger</i> (?)(TB 403)
ḡaraḡalı	<i>Palurus spina-christi</i> Miller (Rhamnaceae)(T.E. 271)
ḡaraḡörek otı	<i>Nigella damascena</i> (T.S.322) ?
ḡaranfil	<i>Caryophyllus</i> (T.B. 272)
ḡarayise	<i>Cerasus avium</i> L. (T.B.301)
ḡarḡiḡegi	<i>Leuconium</i> (T.S.797)
ḡarpuz	<i>Citrillus lanatus</i> (Thunb) (T.E.156)
kāt -ı hindī	<i>Catechu, catechu nigrum, Acacia Catechu</i> (T.E.275)

katır kuyruğı	Anagyris foetida
katran göbeği	?
kāv-i zebān	Plantago (Plantaginaceae)(T.B.379)
ķavun	citrillus mela L.(T.B.155)(Cucurbitaceae)
kebābe	Fructus Cubebae (T.E. 271)
kebere	Gemmae Capparidis (T.E.279)
kelem	Brassica cleracea L.(Cruciferae) (T.E.388)
kelük otu	Lathyrus sativus L(Legu inosae)(T.E.335)
kemateryus	Scamcnium (T.E.320)
kendene	Allium porrum (T.E.369)
kendüs	?
kene cti	Ricinus communis L.(Euphorbiaceae)(S.A.8399)?
kerdeme	Lepidium sativum L.(T.E.384) (Cruciferae)(Sa.538)
kerefis	Apium gravealens L. (Umbelliferae) (T.E.291)
kerefüs	" " " "
kerefüz	" " " "
kerne	?
kerneb	Brassica cleracea L.(Cruciferae)(T.E.388)
kesdāne	Castanea sativa (Fagaceae) (T.E.291)
kesfünü'l -bir	Asplenium adiantum nigrum L.(Aspleniaceae) Asple - nium rutamuraria L.(Aspleniaceae) (T.E. 404)
keşnic	Fructus Coriandri (T.E.302)
kesür	Fructus Dauci carotae (T.E.251)
kesvüz	Hedera helix (T.S.1263)
keten	Linum usitatissimum L.(Linaceae)(T.E.291)
kettān	" "
ketkin -i ābī	Herba Nasturtii aguatici (T.E.383)
keyegir	?
keymah	Tubermiheli Ascomycetes(Tuberaceae)(S.A.10011)
kezbere	Fructus Coriandri (T.E.302)
kezd	Fructus Dauci carotae (T.E.251)
ķissāü'l -ķimār	Armoracin rustica (lam?) Gaertner (:Cachlearia ar - moracia L) (T.E.417)(Cruciferae)(S.A.2229)
ķistmurr	?
ķızılbcya	Radix Rubiae tinctorum (T.E. 306)
ķızıkık	Fructus Corni maris (T.E. 298)
ķimmün	Fructus Cumini (T.E.299)
ķişnic	Fructus Coriandri (T.E.302)

koruk	?
koz	Juglans regia L.(Juglandaceae)(T.E.195)
köknar	Abies cilicica (Pinaceae)(T.B. 308)
könyek -i haskük	Cichorium endivia L.(Compositae)(T.E.253)
külğās	Marrubium vulgare L. (T.E.420)
kunbul	Crataegus (Rosaceae)(T.E.161)
kunduz hayāsı	?
kurğa	?
kurt	?
kurtkülağı	?
kust	?
küncü	?
kündür	Cucurbita maxima Lam., Cucurbita monochata (Lam.) Poirat, Cucurbita pepo L.(Cucurbitaceae)(T.B.264)
kündüs	Gypsophila arrostii Guss.Var. nebulosa (Bois. et Heldr?)(Caryophyllaceae), Gypsophila bicolor(Frey et Sint.) Grossh., Gypsophila ericalyx Boiss., Gypsophila perfoliata L., Sagonaria officinalis L. (Caryophyllaceae) (S.A.792); Astragalus L.(La- guminosae) (T.B.214; S.A. 930)
kürāt	Lepidium Sativum L.(T.E.384)(Cyperaceae)(S.A.5389)
labāta	Rumex acetosa L. (Polygonaceae) (S.A.8854)
lāden	Ladanum (T.B.316)
limūn	Citrus limonum (T.S.965)
lisānū'l-laşafīr	Folium Rosmarini(T.E.186)
lisānū'l-ḥaml	Plantago (P.antaginaceae) (T.E.399)
lisānū's-sevr	Anchusa officinalis L. (Foraginaceae)(T.E.375)
lök	?
lüz	Amygdalus communis L.(Rosaceae) (T.B.175)
macūya	Asparagus Officinalis L.(Liliaceae) (T.E.318)
ma'danus	Petroselinum Crispum (Umbelliferae)(T.E.323)
māhi nehrec	Verbascum phlamides L., Verbascum densiflorum Eertol,(:Verbascum thapsiforme Schrader) Verbas- cem thapsus L. (Scrophulariaceae)(T.E.375)
maḥmūde	Scammonium (T.E.320)
ma'l	?

marazī	<i>Eupherasia pectinata</i> (T.F. 419)
marz-i ef'ī	?
marul	<i>Herbactucaea sativae</i> (T.F. 322)
mas(u)ra	<i>Radix phragmites communis</i> (T.F. 269)
mastaki	<i>Gummi mastix</i> (T.F. 302)
mas	<i>Delichos</i> (Leguminosae) (S.A. 3084) <i>Delichos lobia</i> <i>forak</i> (S.A. 3088)
mazarivvān	<i>Cortex mezeri</i> (T.F. 215)
mezi	<i>Thuja orientalis</i> L. (L.F. 423)
mazu	" "
mekke ayriā	<i>Andropogon nardus</i> (Gramineae) (S.A. 546) ?
mercinek	<i>Lens culinaris</i> (T.S.1009)
merbūnek	" " "
mersin	<i>Fructus myrti</i> (T.F. 327)
mevizek	<i>Delphinium staphisagria</i> L.(T.B.187)
mikl	?
mive-i gez	<i>Tamarix tetrandra</i> Pallas (L.F.422) (Tamariceae) (S.A. 9601)
muğallasa	<i>Lineria vulgaris</i> (T.F.420)
mukl	?
mürreseng	<i>Bulbus Scillae albus</i> (L.F.156)
mür-i şāfi	<i>Gummi myrrhae, myrrha</i> (T.F.332)
mür-i vasağ	" " "
mürümeki	?
nāñ-i misk	<i>Artemisia abrotanum</i> L. (L.F.362)
na'aa	<i>Mentha piperita</i> L. (Labiatae) (T.F.337)
na'ne	" "
nanh ^v āh	<i>Fructus cumini</i> (T.F.299)
nar	<i>Punica granatum</i> L. (Punicaceae) (T.F.341)
nehrec	<i>Verbascum phlomisoides</i> L., <i>Verbascum densiflorum</i> Per- tol, (: <i>Verbascum thapsiforme</i> Schrader) <i>Verbascum</i> <i>thapsus</i> L. (Scrophulariaceae) (T.F.375)
nergis	<i>Flores narcissi tazettae</i> (T.F.342)
nilüfer	<i>Nymphaea</i> (T.S.1087)
noğud	<i>Cicer arietinum</i> (T.S.1090)
pāpunc	<i>Matricaria chamomilla</i> L. (Compositae)(T.F.348)
pāncī	<i>Beta vulgaris</i> L. (T.F. 417)

parḥa	Beta vulgaris L. (T.B.417)
pāzū	Beta vulgaris L. var.cicla (T.E.417)
pelīd	Semen Quercu (T.B.329)
pelīn-i ḥcrasānī	Herba absinthii (T.B.351)
penc-i kebere	Gemmae capparidis (T.E.280)
perbehen	Portulaca cleraceae L.(T.E.421) var. Sative DC (Portulacaceae)(S.A.7798)
peres	Hedera helix (T.S.1263)
perseyevsān	Asplenium adiantum nigrum L.(Aspleniaceae)(T.E.404)
peyḡamber dūgmesi	?
piring	Oryza sativa L. (Gramineae)(T.E.343)
piyān	Rhizoma pollypodii (T.E.184)
raṭba	Trifolium arvense L.(T.E.423)
rāvend-i ḡinī	?
rāvend-i tavīl	Rhizoma Rheisinensis (T.B.357)
razaḡi üzüm	?
rāziyāne	Fructus foeniculi (T.E.359)
rāziyānic	" " "
rengrū	?
reyḡān	Ziziphora (Labiatae)
ṣabr	Agave americana L. (T.E.416)
saḡmuniya	?
salk	Beta vulgaris L. (T.E.417)
ṣandal	Arbutus andrachne L.(T.E.305)
sarımsaḡ	Allium sativum L.(liliaceae) (T.E.368)
sarmaşık	Hedera helix (T.S.1263)
sarmusaḡ	Allium sativum L. (liliaceae) (T.E.368)
sa'ter	Thymbra spicata L. (T.E.217)
sebtān	Trifolium arvense L. (T.E.423)
sefercel	Fructus cydoniae (T.E. 174)
seliḡa	?
semāri'	Tuber miheli ascomycetes (Tuberaceae)(S.A.10011)
semerü't-turfa	Tamarix tetrandra pallas (T.E.422)
semmü'l-far	Samolus valerandi L.(Primulaceae)(S.A.8681) ?
senāmeki	Fructus sennae (T.E.378)
sencid	Elaeagnus angustifolia L. (Elaeagnaceae)(T.E.260)

serihend -i mûhre	Ruta graveolens L.(Rutaceae)(T.E.373)
	Lithospermum officinale L.(Ecraginaceae)(SA.5592)
serv	Cupressus sempervirens L.(Cupressaceae)(TB.374)
seyyid mûhre	Ruta graveolens L.(Rutaceae) (TB.373)
sezâb	Herba Rutae graveolentis (T.E.373)
sîğâr kıuyruğı	(bk.mahi nehrec)
sigil cti	Heliotropium europaeum L.(T.E.419)
simsim	Sesamum indicum L.(Pedaliaceae)(T.E.383)
siğirlice	Plantago (Plantaginaceae) (T.B.379)
siğirlice ct	Plantago (Plantaginaceae)(T.E.379)
sişend	Peganum harmala L.(Zygophyllaceae)(T.E.402)
soğan	Allium cepa L.(Liliaceae) (T.E.369-370)
söğüt	Salix viminalis L.(Salicaceae)(T.E.382)Salix alba L., Salix babylonica L., Salix caprea L., Salix cinerea L. (Salicaceae)(T.E.382)
şu kabığı	(Semen Lagenariae vulgaris Ser?) (T.E. 2-5)
şu kerdemasi	Herba nasturtii aquatici (T.E. 385)
sultân bürki	Fumaria (Papaveraceae)(F.A. 3997) Fumaria arato- lica (Papaveraceae)(F.A.3998)Fumaria officinalis L. (Papaveraceae) (F.A.4003)
sultar	?
sûvine	Eribulis terrestris L.(Zygophyllaceae)(T.E.326;S. A.9871)
sûnen	?
sûnbül	Hyacinthus orientalis L.(Liliaceae)(T.E.384)
sûrancân	Colocynthis autumnalis L.(Liliaceae) (T.E.155,155)
sûnen	İris germanica L.(Iridaceae)(T.E. 384)
şâr hallû	castanea sativa Miller (Fagaceae)(T.E.291)
sâhdâra	Herba fumariae (T.E.387)
sâhdânic	" "
şâh -ı sefrem	Herba Basilici (T.E.388)
şakul	Scorzonera suberosa G. Koch (T.E.263)
şalgam	Brassica rapa L. subsp. rapa (Cruciferae)(TB.388)
şaytarac	(Herba fumariae)(Fumaria officinalis L.)(TE.387)
şaytaroc	" "
şebboy	Flas cheiranthi cheiri (T.E.389)
şets	Fructus anethi (T.B.221)
şeftâlû	Persica vulgaris Miller (Syn:Amygdalus persica L.

sevñiz	Prunus persica (L.)Batsch (Rosaceae)(T.B.390)
sirinende	Nigella sativa L.(Ranunculaceae)(T.B.211,Ş.A.6530) Fumaria (Papaveraceae)(Ş.A.3997) Fumaria anatolica (Papaveraceae)(Ş.A.3998) Fumaria officinalis L. (Papaveraceae) (Ş.A.4003)
taḥlab	Lemna (T.S.1347)
taḥliyūn	?
tarf	Tamarix tetrandra pallas(T.B.422)(Tamaricaceae) (Ş.A.9601)
tarḥūn	Herba Dracunculi (T.B.352)
taṭranbū	Melissa officinalis l.(Labiatae) (T.B.343, Ş.A.6053)
teke saḳalı	Tragopogon pratensis l.(Compositae)(T.B.264) Filipendula ulmaria(L.) Maxim.(Spiraea ulmaria L.) (T.B.419)
tare	Lepidium sativum L.(T.B.384)
terf	?
tiryās	?
tomlan	Tuber miheli Ascomycetes (Tuberaceae)(Ş.A.10011)
topalaḳ	Cyperus rotundus L. (Cyperaceae)(T.B.273)
tuḥmekān	Portulaca cleracea L. (T.B.421)
turaḳ (otı)	Cyperus rotundus L. (Cyperaceae)(T.B.273)
turp	Raphanus sativus l.(Cruciferae)(T.B.399)
turunç	Citrus aurantium L.(T.B.318)
tüffah	Pirus malus (T.S.452)
türbüd	?
türs	Lapinus albus ? Subsp. albus (lupinus tenuis forss-le)(Leguminosae) (T.B. 398)
'uc	Rubus caesius L.(Rosaceae)(T.B.190) Rubus Sanctus schreber (:Rubus Anatolicus focke)(Rosaceae) (T.B.390)
'ūd	Agallochum officinale, lignum aloes, L. Agallochi verum, L. Agullariae (T.B.344)
'ūd -ı hindī	" " "
'ūdu'l -havc	Rhizoma calami aromatici (T.B.227)
'ūdu'l -ḳahr	Radix pyrethri romani (T.B.342)
'ūd - ḳumārī	?
'ūdu's -salīb	?

'unnah	Fructus jujubae (T.E.257)
uskuṭūṣ	?
ustuḳtūn	?
uṣaḳ çadır	Convolvulus arvensis L.(T.E.321)
usaḳ oti	" "
üstür-i har	Herba Eryngii (T.E.188) Herba Cardui mariae (T.E.221)
üzerlik	Piganum harmala L.(Zygophillaceae)(T.E.402)
üzüm	Vitis vinifera L. (Vitaceae)(T.E.403)
vadā'	Ruta graveolens L. (Rutaceae) (T.E.373)Lithospermum officinale L.(Eoraginaceae)(Ş.A 5592)
vasaḳ	Gummi myrrhae, myrrha (T.E.332)
vec	Acorus calamus L. (Araceae) (T.E.227)
verd-i ahmer	Rosa gallica L. (T.E. 237)
yaban parḩası	?
yaban soğanı	Allium akaka gmelin (liliaceae)(T.E.370)
yaban turpı	Raphanus raphanistrum L. (T.E. 399)
yandūḳ	Herba Eryngii (T.E.18) Herba cardui mariae (T.E.221)
yapısğan dikenı	?
yarpuz	Mentha pulegium L. (T.E.338)
yasemin	Flos jasmini (T.E.405)
yemiş	Fructus cericae L.(T.B.261)
yılan boncuḳı	Arum L. (Araceae) (Ş.A.840)(T.E.407)
yılan yasduḳı	Arum L.(Araceae), Arum mocculatum L.(Araceae) (Ş.A.840,842),(T.E.407)
yonca	Trifolium arvense L.(T.E.423)
yosun	Lemna (T.S. 1347)
yulaf	Fructus Avenae (T.E.408)
zabbān	Flos jasmini (T.B.405)
zāc	?
zafar	?
za'ferān	Crocus, stigmata croci (T.B.360)

zafır	?
zehr	?
zencebīl	Radix Gei urbani (T.B.383) Rhizoma zingiberis (T.B.412)
zerāvend	Aristolochia (Aristolochiaceae)(T.B.412)
zerāvend-i tavīl	Radix aristolochiae longae (T.B.412)
zerdālū	Armeniaca vulgaris lam.(Syn:Prunus armeniaca) (Rosaceae) (T.B.413)
zerdeçav	Rhizoma curcumae longae (T.E.414)
zerdeçūb	" " "
zereñ bād-i tavīl	?
zergüle	Flos helichrysi (T.F.345)
zereñb	?
zerşek	Berberis vulgaris L. (Berberidaceae) Berberis crataegina DC.(Berberidaceae)(T.F.164)
zīre	Fructus cumini (T.E.299)
zūfā	Hyssopus officinalis L.(T.E.419)
zūrnitā	?

2 - Menāfi'ü'n-nās'da Geçen Hastalık Adları

'asru'l-bevl	düşnām
bād	eflāc
bahağ	eri-"zayıflamak"
ağbahāğ	esğām-ı şafraviye
karabahāğ	fetğ
bā-ı kulunğ	f(i)renk
baras	frank zahmetleri
bart	gici
baş	gicik
baş bart	gicilik
baş ağrısı	götek burusu
baş çegzinmesi	gönül dön-
yarm baş ağrısı	görmez cl-
başcuğaz	göyek yavrısı
benk	göz tonukluğu
ağbenk	göz yası
karabenk	habsü'l-bevl
bevāşır	hararet
nefh-ı bevāşır	hayz
bil ağrısı	hayzdan kalmak
bil sovuğu	hayzı bağılu cl-
buru	hiyarak
cerahat	humma
cüdām	humma-yı ğab
çiçek	humma-yı muhrika
dāü'l-fil	humma-yı rub'
dāü'l- hayye	hunak
dāü's- sa'leb	hunām
debe	'ırku'n-nisā
devāli	ısıtma
dil	içi git-
dil ağırlığı	ihtibās-ı bevl
dil ağrısı	incin-
dileik	irilik
dümāğī	irin

ishāl	namāzbūn
ishāl -i bevāşır	namāzbūrd
ishāl -i demevī	nāşūr
issilik	nāzile
istifrāğ	nifās
istiskā	nikrīz
istiskā -yı lahmī	öksürük
" tablī	rahne' i bevāşır
" zaķī	rahne' i frengī
ķabz	ra'şe
ķabz -ı bevāşır	rīh
ķakımaķ	rīh -i bevāşır
ķal -	rīh -i kulunç
'amelden ķal -	rīh -i tayyar
ķan	sa'fe
ķan ğalebesi	sağırlık
ķan git -	sancu
ķan in -	sar'
ķane -	sarılık
ķasık	şabele
ķasık ağrısı	sekte
ķasık yaruğı	serāsime
ķasık yili	sersēm
ķarın ķatısı	sertān
ķızamuk	sevdā
ķovarlık	sınmaķ
ķötürüm ol -	sıraca
ķuduz	sızı
ķurdeşen	sigil
ķurt	solımaķ
tatar ķurdı	şcvuk almaķ
ķusmaķ	şcvuk üzmiş olmaķ
ķağar ol -	şv
ķaķve	şv inmek
malihulyā	ķaraşv inmek
manķafa	şv irkilmek
mayāsıl	şuda'
müzhil -i bevāşır	şusalık

südde	yara
süst -endāmlık	yarakan
süstlük	yarık
saytaru'l -ğab(d)	yasar - (şöz)
seb -körlik	yei
sikāk	yulaf
sikāk -ı bevāşır	yürek Һarareti
sir -nāk	" issiliği
sīs	" cynaması
gevide sisi	" şisi
göz "	" za'fi
Һaya "	zaҺm
kulaқ "	zaҺmet
issi sisi	meşāne zaҺmeti
sovuқ sisi	verem zaҺmeti
talak sisi	zātü'l - cent
yürek "	zebel
talak	zi kü'n - nefes
talak renci	
talak sisi	
taliban -	
tasalanmak	
tatar kurdı	
ta'ün	
temregü	
terlemek	
tomur -	
tuhme	
uçuk	
unutsaklık	
'urfiyye	
'usru'l -bevl	
uyuz	
veca' -ı mafāsıl	
yaknace	
yantesi	
yanık	

3- Menafı'ü'n-nas'da Geçen Hayvan Adları

ağaç gelincigi	kene
ahū	kirpi
aķrep	ķoyun
arслан	ķurbaķa
at	ķurt (Yabani Hayvan)
ayu	ķurt (solucan)
baķa	ķuzı
balık	māhī
bebr	maymūn
	mekes
bit	namaz burd
boķa	ķkūz
ķaķal	
ķekirge	
deve	ķire
dilkū	ķıķan
	ķıķır
erkeķ	ķinek
eķek	ķivrıķinek
fāre	ķoķulcan
fīl	ķu ķıķarı
	ķūlūk
geķi - taķ geķisi	ķūmūklū bōcek
ķinzır	ķevķan
ķimār	
it	
ķaplan	ķeke
ķaplubāķa	ķengeķ
ķarınca	ķılan
ķatır	
ķedi	
ķelb	
ķeler	

4- Menafi 'ü'n-nas'da Geçen Kuş Ağları

'asfūr
 baykuş
 bednūs
 bildircin
 devlenceğ
 dūcāc
 dūrrāc
 fūrūc
 gögerçin
 hūdhūd
 karga
 kartal
 kez
 keklik
 kırta(n)ğuş
 kuzgun
 laqlaql
 Ördek
 pilūş
 saqlıgan
 serçe
 sıgırcıql
 şahin
 tavuql (yavrusı)
 tavus
 toğan
 turna
 tūti
 yaresa

5- Menafı'ü'n-nas'da Geçen Madde Adları (ilaç olarak kulla-
nılan madeni, hayvani vb.)

Āb-ı kalya (Sodyum oksit suyu)	esrār
Āb-ı limūn (limon suyu)	et
acıbadem yağı	gevherçile
acı günlük yağı	güherçile
acı yağ	gülşuyu
adem bevli	gülyacağı
adem südi	harīr
aķide	hinzır yağı
aķīķ	ibik
aķ sab	ibrisim
'anber	idrār
'asel	iflāk tuzu
ayāric	'ilk
badam yağı	'ilkü'l-enbād
bal	ipek
balık yelūmi	isfidāc
balımmı	jive - Kirmānī
kāfurī balmumu	ķabak yağı
benefse yağı	kāfūr
berş	kāfurī balmumu
	ķalay
bck	ķalya
gögercin bckı	ķamış
itūy aķ "	kārtaşı
şahin "	ķaķır beynisi
bulğari yağ	ķaķır eti
burak	ķaķır hayaları
bure	ķaķır sünügi
bure -i ermenī	ķaķır tersi
büllür	ķaķır tıynağı
cimcim	ķatran
cübn -i tar	ķaymak
deniz köpügi	ķehriba
dühün	ķemħa
engüş	ķemük

kepek	mi'ā-yı sâyile
kerdeme yağı	milh-i enderānī
keremid	misk
keremid yağı	muh
kerrā'	mum
ketre	mumyā
kıg	misk
kil	natron
kil-ermenī	neçis
kil-i ermenī	at neçisi
kil-i mehtūm	fare neçisi
kil-i yūmhīr	at, ercis, keleş
kindir	keleş "
kireç	keleş "
kiramid	keleş "
koynun eti	siçan "
" iligi	garasa "
" kafası	caft yağı
" kağı	nerçis şuyı
" ödi	nerçis yağı
kömür	niçadır
kırt dili	niçāsta
" dişi	nuhāle
" ödü	nūre-i mağsūl
kırsun	oğlağ eti
kıyruğ	oğlağ mayası
kuzgun yüregi	oğlan sidügi
kızu eti	oğul balı
kızu hayası	öd
kükürt	pabunec yağı
kül	paça
lājiverd	paça yağı
leben	pelid küli
māü'l - cebin	penbe
maymūn dişi	penbe küli
merāre	peynir
mıknatıs	peynir şuyı
mi'ā	pulād

rasih
 ruġan -ı küncid
 sabun
 sadef
 saķız
 saman
 sarımsaķ yaġı
 sepūs
 serçe beyni
 sigencübin
 sirke
 söġüt kömürü
 söġüt küli
 süci
 süü
 adem südi
 deve "
 himar "
 incir "
 ķara siġir südi
 pismis süü
 sünger
 sürme
 şab
 şabb -ı yemenī
 şahm -ı baķ
 şahm -ı dücāc
 şahm -ı ħanzal
 sām saķızı
 samāki saķız
 sarap
 siker
 serbet -ı 'asel
 siruġan
 sişek
 şabasir
 tavuķ eti

tavuķ suyu
 " yaġı
 " yumurdası
 " yüni
 tebāşid
 tennur etmegi
 terengübin
 tereyaġ
 ters
 göġercin tersi
 ķaķır tersi
 siġir tersi
 tin -ı ermenī
 tin -ı ħikmet
 tinü'l -ermen
 tizāb
 tizkere
 tütüya
 tuz
 un
 un ası
 arpa unı
 baķla unı
 buġday unı
 delice baķla unı
 kepek unı
 kömür "
 yaġ
 acı yaġ
 ħarr "
 issi "
 sāde "
 şafī "
 şarı "
 acıbadem yaġı
 acı günlük yaġı
 arşlan yaġı

at yağı	yüz yağı
babunç yağı	zeyt yağı
badem yağı	zülfi "
belesan yağı	yoğurt
benefşe yağı	yonga
bulğır "	yumurda
deve(nüç) örgüci yağı	karınca yumurdası
erkeç yağı	serçe "
ferfiyün yağı	tavuk "
fesligen yağı	yün
giçi "	yürek
gülyağı	kuzgun yüreği
günlük yağı	zamğ
hinzır "	zamğ-ı 'arabî
iç "	zernih
içler "	zeyt
kabak "	zîbak
kaplan "	zift
kara günlük yağı	zift-i rûmî
kerdeme yağı	zincefre
keremid "	
koz "	
kuyruk "	
kuzı "	
neft "	
nergis "	
paça "	
reyhân "	
pabunç "	
sarımsak "	
şir-ruğan yağı	
tatlı badem yağı	
tavuk yağı	
tonuz "	
topalak yağı	
turp "	

6 - Menafi'ü'n-nâste Geçen Özel AdlarA - Eser Adları: Hidayetü'l-mülük

Kitâb-ı Fânuh
Menafi'ü'n-nâs
Şir'atü'l-islâm

B - Kişi Adları : Akşemseddin

Dāniyāl
Eflātūn
İsā
Loğman
Muhammed
Mūsa
Şahib Girāy Hān
Selim Hān ün Bayezid Hān
Sultān Süleymān
Şerefü'ddīn

C - Yer Adları : Anḳara

Bulğar
Eflāk
Enderān ?
Hind
Horesan
İslāmbol
Ḳırım
Kirmān
Mışır
Yemen

Söz Diziminde Uyulan Esaslar

1-Kelimeler alfabetik olarak madde başı ve alt maddeler şeklinde yazılmıştır.

2-Aynı sesi taşıyan köklerde isir önce yazılmıştır.

3-Eklerde de devamlı alfabetik sıra gösterilmiştir.

4-Madde başı kelimelerin imlasi kaç şekilde geçmişse karşılıklarına parantez içerisinde yazılmıştır.

5-Madde başı ve alt başlıkların anlamları karşılıklarına metide geçtiği anlamlar esas alınarak verilmiştir. Kelime kaç anlamda kullanılmışsa rakamlarla madde başı olarak aynı şekilde gösterilmiştir.

6-Gerekli yerlerde Arapça ve Farsça tamlamalar iki yerde de gösterilmiştir. Bazı durumlarda ise madde başı olarak alınmıştır.

7-Aynı kelimenin birden fazla imlasi olması durumunda ise bütün şekiller alfabetik yerine konularak birbirlerine atıfta bulunulmuştur.

8-Karşılığı bulunamayayan kelimelerin karşısına soru işareti konmuş ve bu kelimeler Söz Dizini sonunda ayrıca bir liste halinde verilmiştir. Karşılığı bulunmuş fakat şüpheli olduğumuz birkaç açıklamadan sonra da soru işareti konulmuştur.

S Ö Z D İ Z İ N İ

- āb (آب) 3u
a.dur 6b.12
- a.-i kalya Sodyum oksit suyu (bkz. kalya)
a. 52a.11
- a.-i līmūn Limon suyu (bkz. līmūn)
a. 30a.7, 32b.15
a.a 64a.11
- ketkin-i ābī Su kerdeməsi (bkz. ketkin)
- 'abā (عَبَا) Bir tür kalın kumaş
a. 64a.7
- abādān^m
- a.-i sarāy Sarayın imarlı durumu, sarayın süsü (bkz. sarāy)
a. 69b.17
- abdest (اَبْدَسْت) Apest, namaz kılmak için el, yüz ve ayağın yıkanması
a. 69b.3
- 'abdü's-salīb (عَبْدُ السَّلِيبِ) 1. Sakayık bitkisinin kökü (bkz. 'udü's-salīb)
a.80a.1
2. Çocukların üzerine takılan üç köşeli talsim
a.52a.6
- 'ābid (عَابِد) Çok kulluk eden, kul
'a.71a.8
- 'acab (عَجَاب) Anlaşılmaz, tuhaf
'a.90a.7
- 'acāyib (عَجَائِب) Çok tuhaf, anlaşılmaz
'a. 55a.11, 58b.b.10, 58b.13, 65a.13, 68a.7, 73a.2, 83a.1c, 84a.5, 88b.15,
'a.dendür 68a.6
'a.1er 98a.1
- 'acem (عَجَم) İranlı, İran milletinden olan
'a. 92b.3, 92b.4, 92b.6, 92b.7, 92b.10, 92b.11, 93a.1, 93a.2, 93a.5, 93a.6, 93a.7, 93a.9, 93a.11, 93a.14, 93a.15, 93b.1, 93b.3, 93b.5, 93b.6, 93b.7, 93b.9, 93b.9, 93b.11, 93b.12, 93b.13, 93b.14, 94a.5, 94a.7, 94a.9, 94a.14, 94b.5, 94b.10, 94b.12, 94b.16, 94b.17, 95a.3,
'a. üg 8a.16
- acı (أَجِي) 1. Acı tat
a. 9a.7, 12a.9, 18a.14, 18a.16, 18a.17, 18b.12, 18b.12, 82a.7

2. Ağrı, sızı

a.sına 49b.15

a. acı Ağrıyarak, acıtarak

a. a. 43b.2, 43b.3, 69b.2

a. badam yağı Acı badem yağı (bkz. badem, yağ)a. günlük yağı Acımış günlük yağı (bkz. günlük, yağ)

a. 33a.4

a. yağ Acımış ve eskimis yağ (bkz. yağ)

a. 27b.6, 28b.3, 28b.14, 28b.15, 33b.14, 61a.11, 61a.12, 61b.11, 61b.1

a. 11a 53a.2, 75b.8

acı - (أحمر, -أحمر) Acıtmak, acıtmak

a. r 43a.3, 49b.3, 49b.15

acı - (أحمر) Acıtmak, acıtmak

a. maye 24a.11

'acı'

sırr-ı la. Sırr-ı la'ız, (Sırr-ı la'ız ve 'acı'ın sırr-ı la'ız)

'a. dır 24a.16, 63b.2

'acız (عجز) İktidarsız, çaresiz, aciz

'a. 55b.5, 73a.12

'a. ler 4b.17

'aciz (عجز) Çaresizlik, iktidarsızlık

'a. 11.13

'a. ine 1b.7

aç (أفتح, أفتح) Yemek yeme ihtiyacı olan karda aç olan

a. 21b.15, 41a.6, 43b.3, 46a.11, 48b.15, 51a.13, 54a.16, 54b.13
78a.7, 81b.4, 82a.17, 85a.10, 90a.12, 90b.8, 95b.14

a. 1a 52b.13, 78b.11

aç - (أفتح) Kapalıdan açık duruma getirmek

a. 2b.13

a. a 30b.14, 31b.6, 77b.11, 78a.14, 78b.11, 80b.17

a. alar 35a.12, 36a.14

a. ar 10b.16, 20a.13, 36b.4, 43b.1, 69b.10, 74b.7, 75a.7, 76a.12
76b.1, 77a.10, 83b.1, 93a.12, 19a.13, 94b.7

a. asın 49b.15

a. maya 30b.14

a. mayasın 36b.8

a. up 36b.5, 111b.11

- açıl - (أُجِلَّ - أُجِلَّ) Kapalı halden açık duruma gelmek
 a. a 20b.1, 25a.11, 26a.3, 36a.9, 43a.5, 43a.17, 55a.7, 88a.9
 89a.17, 89a.17, 90a.7,
 a. masa 20a.17
 a. maz 17b.11
 a. mış 64a.16
 a. up 46a.13, 54a.12
 a. ur 79b.10, 83b.4, 83b.6
- açlık (أَجْلِقْ) Açlık, yemek isteme hali
 a.8a.3
- açuk (أُجُوقْ) Açık olan, kapalı halden açık duruma gelmiş bulunan
 a. 20a.15, 34b.14
- ad (أَد-آد) Ad, isim
 a.1 93a.4, 93a.5, 93b.2, 93b.15
 a. ina 113b.3
 a. inı 5a.1
 a. uga 113a.12
- ādāb (أَدَابْ) Bir şeyin usulu, kaidesi, tarz
 a.in 6a.13, 69b.13
 a. inı 3a.4
- adāvet (عَدَاوَةٌ) Düşmanlık, kin gütmeye
 a. 86b.17
- add*
- 'add iT- Saymak, kabul etmek (bkz. iT-)
 a. iderler 65b.4, 68b.13, 69a.5, 69a.14
- ādem (أَدَم-أَدَم) İnsan, kişi
 ā. 8a.4, 12a.6, 12b.3, 12b.8, 31a.10, 34a.1, 39a.9, 43b.16, 44a.8
 50b.6, 69a.3, 69a.10, 73a.13, 81a.10, 85b.5, 86a.10, 86a.15
 86b.5, 86b.9, 89a.8, 89b.15, 90a.6, 111a.5, 112a.16,
 ā.de 98a.15
 ā.e 43b.16, 44a.13, 44b.5, 45b.13, 59a.9, 66a.10, 71b.10, 72a.16
 72b.8, 73a.13, 76a.16, 80a.2, 80a.12, 80b.12, 80b.14, 82a.2
 82b.17, 84a.15, 89a.2, 89b.8, 90a.11, 91b.16, 91a.6, 93b.6
 93b.10,
 ā.f (8b.8), 17b.9, 28a.1, 40b.14, 75a.4, 88b.10, 92b.5

ā. ler 81b.12, 96b.3

ā.lere 29a.4, 36a.3, 52b.12, 73a.3, 75a.3, 75b.10, 76a.15,
 ā.üñ 11b.4, 12a.3, 12a.4, 12a.8, 12a.11, 12a.14, 22a.1, 47a.13
 49a.7, 51b.1, 59a.12, 59a.14, 74a.15, 74b.11, 79a.3.
 86a.11, 89a.14, 91a.17,

ā. bevli İnsan sidiği (bkz. bevl)

a. 86a.10

ā. oğlanı İnsanoğlu (bkz.oğlan)

ā. südi İnsan sütü (bkz. sūd)

a. 44a.8

benī ā. İnsanoğlu. adem oğlu (bkz.benī)

a.2b.17

'adem*

ketm-i 'a. Yekluğun sırrı (bkz. ketm)

'a.den 3a.12

'ādet (عَادَتٌ) 1. Alışkanlık

'ā. 39a.17

2. Usul tarz

'ā. 47b.7, 63b.14

3. Kadınların ay kâli

'ā. i 54a.15

'ā.-i hūkenā Hekîlerin adeti, tarzı (bkz. hūkenā)

'ā.ca 65a.2

'ā.-i me'lūf Alışılan tarz (bkz.me'lūf)

'a. 30a.16, 31b.1

'iddet-i 'ā. Beklenilmesi gereken zaman (bkz.'iddet)

'ā. 11a.2

'ādetçe (عَادَتِيَّةٌ) Alışıldığı gibi, bilinen şekilde

'ā. 70a.4, 73b.3

'adu (عَدُوٌّ) Düşman, yagı

'a. 4b.10

afet (آفَتٌ) Felaket, kaza

a. 11b.2, 11b.9

a.den 11b.1

a.1 38a.17

āfet ir- Kaza olmak, kaza ulaşmak

a.erse 11b.2

- a. se 11b.9
 āfitāb (أَفْتَابُ-آفْتَابُ) Güneş ,dünyaya ve diğer gezegenlere ısı ve ışık veren gök cismi
 ā. 2b.9
 ā.a 113a.9
 ā.1 11b.12
 afriyūn (أَفْرِیُونُ) Ferfiyon, 1-3 cm boyda açık sarı renkli koku-
 suz ishal ettirici bir bitki
 a.94a.2
 afs (عَفْصُ) Mazı bitkisi
 'a. 94b.11
 fv (عَفْوُ) Bağışlama, affetme
 'a. 112b.4
 afyūn (أَفْيُونُ) Afyon, hashaşın çizilmesiyle elde edilen katılaş-
 mıs sütü
 a. 19b.5, 24b.7, 34b.3, 38a.14, 46b.8, 46b.10, 58b.5, 58b.17
 95a.13, 95a.17, 110a.17, 110b.9, 110b.11, 111a.3
 a. a 6b.4
 a.1 16b.1, 17a.1, 20b.8, 24b.7
 ağ (أَغُ) Ak, beyaz (bkz. ak)
 a.1 22a.9
 ağaç (أَعْجُ-أَعْجُ) 1. Ağaç
 a. 25b.7, 87a.3
 2. Tahta, tahta parçası
 a. 30b.5, 36a.4, 64a.2, 64a.7
 3. Çubuk, dal parçası
 a. 62b.1
 a. a 88a.15, 89b.1, 89b.1, 90a.8, 92a.9
 a.11a 62a.14
 a.1ne 84a.13, 86a.7, 87b.3
 a. 1nda 54a.16
 a.1ndan 21b.10, 84b.9, 84b.9
 a.1nı 84b.6, 84b.7, 85a.1
 a.1nuş 34a.16, 84a.12, 84a.14, 84a.17, 84b.1
 ağaç gelincigi Ağaç sansarı, sansargillerden bir memeli, ars
 (bkz. gelincik)
 antı 25b.7, 87a.3

- ağar-(أَغْرَ) Ak düşmesi, aklaşma
 a.a 22b.4, 64b.11, 87b.9
 a.ur 27a.2
- ağart-(أَغْرَتَ-أَغْرَتَ) Aklastırmak, bevezlöstirmek
 a.a 91b.9, 91b.10, 112b.11
 a.mağ 22b.1
 a.maya 78a.11
 a.ur 22b.4
- ağdiye (أَغْدِيَّة) Gıdalar. yiyecekler
 a. 9b.11, 11a.10, 50b.3, 72a.3
- ağır (أَغْرَ-أَغْرَ) Ağırlık: fazla olan
 a. 41b.14
 a.ı 25b.4, 41b.9, 50a.1, 51b.11, 80a.15, 110b.3, 111a.15
- ağırlan-(أَغْرَلَنَ) Yavaşlamak
dili ağırlan- Dili yavaşlamak (tkz. dil)
 a.mağ 59b.6
- ağırlık (أَغْرَلِيَّة) Yavaşlık, yavaş olma
 a. 76b.12
- dil ağırlığı Dili yavaş olma (tkz.dil)
 a.nø 22b.10
- ağ(ı)z (أَغْرَ) 1. Ağız,yüzde avurtla çene arasında, konuşmak.
 soluk ve besinleri almaya yarayan boşluk
 a. 21a.8, 21a.11, 22b.9, 22b.10, 31b.8, 36b.15, 30b.17
 a.a 5a.14, 17b.7, 20b.10, 20b.15, 26a.12, 30a.4, 30a.10, 31a.1
 31b.8, 32a.11
 a.da 11a.11, 21a.6, 21a.8, 21b.15, 22b.14, 56b.2,
 a.dan 82a.13
 a.dur 11a.7
 a.ı 12a.9, 76.3, 80b.15, 82a.7, 84a.6
 a.in 32b.11
 a.inø 22b.5
 a.ına 21a.1, 22a.7, 22a.13, 31a.3, 31b.5, 32b.10, 78a.13
 a.ında 21b.12, 80b.10
 a.indan 23a.6, 77b.6, 82b.15
 a.inuğ 31a.4
 a.ları 51b.12

a.uy 91b.8

a.undan 38b.17

2. Bir kabır veya organın üst tarafı

a.ı 42b.15

a.inØ 57b.3

a.ına 48a.12, 57b.11

a.ını 17b.16, 20a.15, 21b.14, 46a.10, 57b.9, 62a.7, 68a.2,
75b.14

ağız ağrısı

Dudağın yalama cıması veya ağızda yara bulunması
(bkz. ağrı)

a. 20b.12

a.na 79b.14

ağız kokuşu

Ağızda meydana gelen kötü koku (bkz. koku)

a.nØ 21a.9, 21a.10, 21a10, 77a.11, 77b.13

a.na 21a.2, 21a.8, 21a.11, 80b.10

ağız serbeti

Ağızda meydana gelen sıracca hastalığı için kullanılan serbet (bkz. serbet)

'amel-i ağız miski

Ağız miskinin yapılışı (bkz. 'amel-i misk)

a. 56a.17

ıgla - (-أغلا)

Ağlamak, gözlerinden acı ile göz yasarması

a.gan 53b.1, 53b.5, 85b.8

a.mak 53a.4

ağrı (-أغرى; -أغرى; -أغرى) Ağrı, acı, sızı

a.24b.4

a.lara 37a.14, 62b.6, 62b.14, 63a.10, 63a.12

a.ları 57b.5, 63b.3, 63b.12

a.larınØ 25b.12, 25b.16, 34b.4, 57b.6, 79a.13

a.larına 37a.11

a.sı 16b.2, 16b.4, 16b.6, 16b.7, 16b.16, 16b.16, 17a.3, 17a.5

17a.8, 17b.1, 21b.12, 22a.2, 22a.3, 22a.6, 22a.13, 17a.13

17a.17, 20b.12, 24b.6, 47b.3, 47b.4, 71b.8, 71b.14, 59b.15

, 82b.12, 84b.12, 84b.13

a. sınØ 16b.15, 21b.6, 22a.4, 24a.4, 25a.7, 25a.11, 25a.16,

36b.3, 36b.6, 36b.8, 42a.16, 52a.10

63b.17, 66a.12, 66a.14, 77a.14, 77b.12, 79a.1

a. sina 16a.17, 16b.6, 16b.8, 16b.11, 17a.11, 17a.14, 20b.3

21b.4, 21b.4, 21b.10, 22b.13, 23b.15, 25a.9, 34a.15,

36b.16, 37a.1, 37a.2, 37a.7, 37a.8, 41a.17, 41b.1, 41b.2,
42a.15, 51b.12, 52a.10, 58b.15, 62b.6, 62b.7, 74a.9, 74a.9
74a.13, 76a.10, 76a.14, 79b.2, 79b.12, 79b.14, 80b.4, 81a.c,
81b.6, 81b.7, 82a.4, 82b.1, 83a.6, 83a.9, 83a.11, 83b.17,
84a.1, 84b.10, 87a.4, 90a.13, 96a.1, 96a.4,

a.sını 17a.15, 63a.11, 89a.2

a.yı 46a.2, 58b.4

ağız ağrısı Dudağın yalama olması veya ağızda yara bulunması
(bkz. ağız)

a. 20b.12

a.na 79b.14

dil ağrısı Dil ağrısı, dilin acıması (bkz. dil)

a. 36b.16

diş ağrısı Diş ağrısı (bkz. diş)

a.nø 22a.4

a.na 21b.4, 21b.10, 84b.10

diz ağrısı Diz ağrısı, diz sızlaması (bkz. diz)

a.na 34a.15, 41a.17, 82a.4, 84a.1

ağrı - (- آغْرِي) Ağrımak, acımak

a. mâya 88a.2

a.r 43a.1, 49a.7 92b.1

a.ırsa 29b.8,

a.sa 20b.4, 21b.13, 35b.11, 82a.5, 82b.3, 86a.4, 89b.4,

a.yan 17a.4, 21b.6, 21b.11, 21b.11, 21b.17, 22a.1, 22a.2,

22a.5, 22a.7, 22a.8, 22a.11, 24b.5, 25a.16, 34a.17,

63b.8, 82a.13, 84b.11, 86b.4, 86b.9, 87a.6, 87a.11,

88a.2, 89a.1

a.yana 80a.17

a.yınca 39a.17

a.yup 26a.9

ağu (آغْوُ , آغْوُ) Zehir

a. 84a.14, 85b.7, 86b.13, 89b.14, 91a.2, 92a.6, 110a.5,

a.dan 110a.4,

a.ları 110a.3

a.nuñ 76b.12,

a.ya 9a.11

- ğulı (أَعُولِي) Zehirli
a. 82a.9
- ğuz (أَعُوْزُ) Ağız, ilk süt
a. 76a.2
- ahaveyn*
- demü'l-ahaveyn İki kardeş kanı bitkisi (bkz. dem)
d. 58b.5, 58b.16
- ahcār (أَحْيَارُ) Taslar
a. 6a.17, 90b.17
a.dan 62b.7, 110a.3
- ahād (أَعْرَادُ) Söz verme
a.ine 112a.4
- āheste (أَهْسَتَهُ) 1. Yavaş
a. 12a.12
2. Kısık, ağır (ates)
a. 17b.16, 21b.14, 46a.6, 56a.10, 57a.10, 57a.17, 61a.8, 62b.12
63a.4, 63b.8, 64b.13, 66b.11, 68a.14,
- āheste iT- Kısmak (bkz. iT-)
a. 66b.11,
- ahir (أَخِرُ) Scn, bir şeyin scnu
a. 70b.9
a.ine 12b.12
- ahir-i kār İşin scnu, scn iş (bkz. kār)
a. 1b.14
- ahir-meāl Scn anlam (bkz. meāl)
a.111b.8
- ahiret (أَخِرَاتُ) Ölümden sonraki alem
a. 3b.5
a.e 112a.14
- ahlaṭ (أَخْلَاطُ) Vücuttaki dört unsur, ahlāt-ı arba'a (balgām, şafra, kan, sevdā)
a. 1ca.9, 34b.6, 75a.12,
a.da 14b.13
a.dan 36a.7,
a.uṅ 5a.7, 9a.1, 9b.6, 9b.8, 9b.9, 9b.12
- a.-i erba'a Dört unsur (kan, safra, balgām, sevdā)(bkz.erba'a)
a.nuṅ 9a.2

- a. -i mizāc Vücuttaki dört unsur (bkz. mizāc)
a.uḡ 10a.9
- a. -i muhtelif Değişik unsurlar (bkz. muhtelif)
a.yi 96a.12
- ahmer (أَحْمَر) Kırmızı, al renk
a. 14a.9
- a. -i aḡtem Koyu kırmızı (bkz. aḡtem)
a. 14a.9
- verd -i a. Kırmızı gül çiçeği (bkz. verd)
a. 56b.14, 57a.3
- aḡsen (أَحْسَن) En güzel, daha güzel
a. 6b.9, 70b.2, 74a.7
a.dür 81b.15
- aḡsam (أَخْصَام) Akşam, gecenin başlangıcı
a. 30b.15, 31a.14, 31b.6, 40a.10, 44a.10, 45a.13, 49a.15,
95b.3, 95b.13, 97a.9
a.a 111a.6
a.da 25b.5, 25b.15, 31b.16, 44a.15, 45a.12, 45a.15, 46a.7,
68b.2, 73a.11
a.dan 58a.1
- ahw (أَهْو) Ceylan, çöllerde yaşayan çok hızlı koşan gözleri-
nin güzelliği ile tanınan ince bacaklı zarif memeli-
lilerin çifte parmaklılarından olan hayvan
a. 50a.16
a.nun 86b.8
- aḡvāl (أَهْوَال) Durumlar, haller
a.da 12b.17
- aḡyānā (أَهْيَانَا) Arasıra, zaman zaman
a. 69b.3
- aḡ (أَهْو, أَهْو, أَهْو) Beyaz, beyaz renk
a. 12a.12, 12a.13, 12a.14, 12b.14, 14b.2, 15a.5, 22b.2, 26a.15
27a.1, 27a.2, 29a.7, 42a.12, 43a.1, 49a.2, 51b.3, 59b.2,
61a.11, 63a.16, 64b.17, 81a.8, 81a.9, 81a.17, 86b.2, 90a.15
90b.6, 92a.10, 92a.11, 95b.6, 96a.5
a.dvr 11b.7
a.ı 24b.17, 61b.1, 66b.5, 75b.7, 76b.8, 87b.14, 94a.12
a.ıla 58b.1

a.inØ 88a.1,94b.15

a.indan 75b.8

a.inı 26a.15,92a.5

a.inuñ 21b.9

ak bahak leke hastalığı,bir tür cilt hastalığı (bkz.bahak)

a.7b.11,27a.1,27b.11

a.a 27b.2

a.da 27a.1

a.dur 26a.17

a. uñ 26b.13,26b.17,27a.3

ak çivid ak çivit otu (bkz.çivid)

a.27a.8

ak soğan ak soğan,beyaz soğan (bkz.soğan)

a.ı 46a.14,72b.1,73a.7

a.un 73a.6

ak süsen ak susam,beyaz susam (bkz.süsen)

a.i 59a.15

ak şab beyaz şap (bkz.şab)

a.41a.13,

ak türbüd ak türbüd bitkisi (bkz.türbüd)

a.27a.7

ak düş- ak düşmesi,beyaz leke meydana gelmek (bkz.çüş-)

a.e 23b.8

a.en 85b.11,87b.13,88a.1,94b.14

a.mekden 24b.6

a.mış 88b.4

a.erse 25a.8

ak in- göze beyaz su inmesi,bir tür kısmi körlük (bkz.in-)

a.mış 92a.5

ak it- beyazlatmek,temizlemek

a.er 63a.6

ak- (-أ) akmak,sızmak

a.a 37b.3

a.an 28a.7,47a.17,47b.5,89a.2

a.arken 47b.5

a.arsa 20b.1,35a.13,36a.13,47b.1

a.dukdan 15a.8,

a.inca 42b.6

a.mağı 36b.12

a.masınØ 36b.5

a.maya 43b.16

a.maz 19b.14,20b.2,89a.2

a.sa 23a.6

a.up 47a.17

'akāb (عَقَبَ) arka, bir şeyden sonra gelme

a.inca 97a.15

akākiye (أَكَايِيَه) deve dikeninin yemişinden henüz ham iken
alınmış üsare

a,58b.16

akça (أَكْجَه) akçe, para, sikke

a.29a.12

akça*

akça çiçeği (أَكْجَه بَدِيِي) akça çiçeği (bkz.çiçek)

a.79b.8

akd*

'akd iT- koyulaştırma, akide yapma

a.meyeler 66b.12

'akd-ı zibak it- civa gibi hazırlamak, katmak (bkz.zibak)

a.üb 62b.10

ak(ı)l (عَقْل, عَقْل) akıl, us

a.6b.12,7a.8,70a.15,70a.15

a.ı 75b.1,85b.3,89a.5,96b.10

a.um 3b.8

a.una 3a.9

ākırkarhā (عَاكِرْكَرْخَا) akırkarha, nezle otu kökü

a.22a.12,22a.13,27b.7,38a.15,93b.15,110a.15,110b.11,

a,yı 58b.8

akıt iT- (أَكَيْتْ - أَكَيْتْ - أَكَيْتْ) akıtmak, sıvıyı bulunduğu yerden çıkarmak

a.a 21b.16

a.up 37b.4,44b.15

ākibet (عَاكِبْت) sonuç, son

a.4a.17

'akīde (عَقِيْدَه) koyu sıvı madde, reçine, sakız

a.si 27a.11,61b.10,61b.13

- çam akidesi Çam akidesi, çam gövdesinden çıkan reçine (bkz.çam)
a.33b.13, 61b.12
- akik (عَقِيق) Kırmızı renkli kıymetli taş
a.a. 24a.15
a.1 91b.7
- akıl (عَاقِل) Akıllı, düşünce sahibi
a.1er 17b.12
- akile (أَكِلَة - أِكْلَة) Yiyen, birtür deri hastalığı, yakmaca (bkz.ekle)
a. 29b.2, 47b.4
- aklık (أَقْلِي وَأَقْلِيح) Beyazlık, akılık
a.a. 14b.1
a.dur 14a.3
- akliyye*
- cevāhir-i 'a. Aklın mücevherleri, güzellikleri (bkz. cevāhir)
'a.yi 11a.5
- taşarruf-ı 'a. Akıllıca işler, akla uygun işler(bkz. taşarruf)
akrabā (عَقْرَبَا) Aralarında scyca yakınlık olanlar
a.dan 8a.11
- akreb (عَقْرَبَة) Akrep, zehirli ve tehlikeli böcek
a. 62b.9, 62b.12, 62b.17, 84a.9, 84a.15, 85a.1,87a.14,89b.12,
92a.7, 98a.8
- dühn-i 'a. Akrep yağı (bkz.dühn)
'a. 22b.4
- şemseddin*
- ma'cūnı İdrar, bel ağrısı, bel scçukluğu için yapılan özel,bir macun (bkz. ma'cūn
a.nø 41a.16
- aktem*
- aḥmer - i a. Kıy kırmızı (bkz. aḥmer)
a. 14a.9
- al (أَل) Al, kırmızı
a. 9a.3, 12a.8, 14a.4, 14a.8, 73a.5
- al - (أَل) Almak
a.ø 31b.3, 62a.11, 63b.8, 64a.3, 64a.4, 64a.9, 72a.12,
a.a 18a.2, 21a.12, 22a.13, 22a.16, 22b.1, 23a.1, 23b.6, 31b.5
36a.5
a.alar 18b.16, 34a.10, 34b.15, 35a.1, 35b.11,
a. asın 19b.4, 37b.3, 43b.4, 57b.2, 61a.6, 62a.3, 62a.15, 63a.5
63b.5, 64b.3, 64b.13, 65a.7, 65a.14

- a.ayın 37a.7
a.ımaz 69a.1
a.mağ 37a.15
a.mağ 33a.16, 37b.4
a.mağdan 18b.3, 37b.9, 50b.8
a.mayasın 1b.9
a.maz 19b.15
a.sa 26a.11, 36b.3
a.salar 19b.14, 22b.8, 22b.10
a.up 2a.13, 11a.10, 11a.12, 11a.12, 17a.10, 18b.4, 19a.1, 19b.16
20a.16, 20b.15, 21b.10, 22a.7, 24a.17, 28a.12, 30b.8, 31a.
3, 40a.5, 43a.7, 47b.13, 49a.11, 56a.16, 58a.5, 59b.4, 61a.
7, 64b.10, 65b.6, 68a.17, 72b.2, 85b.4, 85b.5, 85b.11, 85b.
12, 85b.15, 86b.5, 92a.15
a.ur 13a.3, 23b.9, 69a.3, 81a.1, 83b.4
a.ursağ 36b.8

kan al- İnsan vücudundan tedavi amacıyla kan alınması
(bkz. kan)

- a. 5b.7, 33a.16, 37b.4
a.alar 18b.16, 34a.10, 35b.11
a.asın 37b.3
a.ayın 37a.16
a.mağı 37a.15
a.mağdan 37b.9
a.sa 26a.11, 36b.3
a.salar 19b.14, 22b.8, 22b.10
a.up 19a.1
a.ursağ 36b.8

'lā (أَلَى) Pek iyi, yüksek
a. 33b.15, 113b.4

'āli-i a'. Yükseklerin en yükseği (bkz. 'āli)
a'.11a.4

şadr-ı a'. Herşeyin başı, ilerisinde olan (bkz.şadr)
d. 113b.4

laca (الْأَجَلِ) Karışık renkli
a. 63b.1

alākī (عَلَوِي) Pihtılaşmış kan, pihtılaşmış
'a. 15b.12

- alāmet (عَلَامَةٌ) İz, işaret
 'a.i 12a.5, 12a.11, 12a.14, 13a.1, 13a.11, 13b.3, 15a.15, 34a.7
 36a.8, 42b.17, 50b.7, 62b.1, 68b.6, 68b.15, 69a.6, 69a.17
 'a.idür 13a.2, 13b.10, 28a.1
 'a.ile 40b.17
 'a.in∅ 13b.14, 68b.4
 'a.indedür 13b.8
 'a.leri 34a.7
 'a.lerin∅ 6a.12, 46b.14
- 'a.-i helāk Ölün belirtisi, yck clma işareti (bkz.helāk)
 a.dür 13b.9, 13b.11
- 'a.-i mevt Ölüm belirtisi (bkz. mevt)
 a.dür 13b.7
- cān 'a.i Ruh belirtisi, canlılık işareti (bkz. cān)
 a.indedür.
- alāyim (عَلَايِمٌ) İşaretler, izler
 a.i 13a.15, 69b.3
- ldür - (الْدُورُ) Aldırmak, bir yerden çektirmek
 a.alar 16b.17, 19b.8, 34a.8
- ale'l-infirād (عَلَى الْإِنْفِرَادِ) Tek tek, teker teker
 a.40b.16
- ālem (عَالَمٌ) Alem, dünya, cihan
 a.de 2b.1, 3b.2, 98b.9, 113b.4, 113b.5
 a.i 3b.1
 a.idür 12b.7
 a.inde 50b.10
- 'a.-i ma'nī Ma'na alemi (bkz. ma'nī)
 a.den 111b.6
- 'a.-i seyāhat Seyahat 'alemi, seyahat (bkz. seyāhat)
 a.de 111b.15
- 'a.-i vaḥdet Birlik alemi, teklik alemi (bkz. vaḥdet)
 a.de 112a.8
- fahr -i 'ā. Alemin iftiharı (hz. Muhammed) (bkz. fahr)
 a. 4a.3
- hālīk -i 'ā. Alemin yaratıcısı, allah (bkz. hālīk)
 a.ün 3a.6, 77b.1

- let (آلَتْ) Bir işte kullanılan vasıta, avadanlık
a.i 47a.7
- aleyhi'r-rahmeti ve'l-ğufrān (عَلَيْهِ الرَّحْمَةُ وَالْغُفْرَانُ) Rahmet ve af
onun üzerine olsun
- a. 78a.4
- aleyhi's-selām (عَلَيْهِ السَّلَامُ) Allahın selamı onun üzerine olsun
a. 4a.13, 96b.4
- l(1)n(أَيْنُ) Yüzün kas ile saç arası kısmı
a.dan 16b.16
a.1 52a.15, 85b.9
a.ına 24b.1, 24b.14, 35a.17, 79a.3
a.ında 26a.8
a.ından 11b.13, 13b.10, 23b.4, 26a.6
- alın- (الِئْتِ) Alınmak, bir şeyin üzerinden alınması olarak
a.mış 40a.7, 52a.8, 68a.3, 110b.2, 110b.12
- alış- (أَيْشِ) Yatıstırmak, dinmek, durmak
teri a. Terlemesi durmak, teri durmak
a.a 49b.15
- alışdur- (أَيْشِدُورُ) Katıstırma, birbirine katma
a.a 29a.7, 68a.6, 97a.4
a.1 27b.14, 28b.8
a.asın 30b.6, 57a.11, 58b.6
a.up 25b.17, 29a.7, 46a.12
- ali*
- ssyf-i 'a. Hz. Ali'nin kılıcı, sülfikar (bkz. seyf)
'a.113a.11
- āli*
- 'a.-i a'lā Yükseklerin en yükseği (bkz. a'lā)
'a. 11a.4
- alīl (عَلِيلٌ) Hasta, bir hastalığı olan kişi
'a. 13b.4, 22a.14, 23b.2, 28b.6, 29a.8, 30b.6, 38b.2, 39a.4,
40a.10, 40b.1, 43a.3, 46a.7, 48a.1, 48a.12
'a.e 30b.1, 35a.9, 39b.7, 42a.13, 44a.10, 51a.17, 53b.13, 95b.17
'a.i 27a.15, 27a.17, 30b.8, 30b.16, 42a.5, 49b.13,
'a.üj 13b.2, 13b.10, 23a.6, 26a.2, 28a.6, 28a.7, 31b.3, 41a.11
47b.10, 57b.11

âlim (عَالِمٌ) Çok bilen

a. 1b.3, 71a.7, 71a.10

âlimü 'ilm-i rabbânî (عَالِمٌ عِلْمِ رَبَّانِي) Allahın terbiye edicilik
ilmini bilen

a. 3b.10

Allâhu a'lem (اللَّهُ أَعْلَمُ) Allah daha çok bilendir

a. 13b.7, 13b.15

Allâhu ta'âlâ (اللَّهُ تَعَالَى) Yüce allâh

a. 4a.7, 111a.7

a.nurdur 4a.9

Allâhu ta'âlâ a'lem (اللَّهُ تَعَالَى أَعْلَمُ) Yüce allah, Allah daha çok bilendir

a.73b.12

alt (الَّتِ) Alt, alt taraf, dip

a. 23a.8

a.ında 17a.9, 48a.11, 54b.14, 57b.11, 84b.13, 86b.2, 88b.14,
89a.2

a.ında 11a.8, 18a.7, 22b.9, 35b.3, 36b.15, 36b.17, 37a.5, 37a.6
37a.11, 39a.14, 63a.4, 71a.17, 71b.9, 78b.15, 85a. 3,
86a.17, 92a.13, 92a.14

a.ından 13b.9, 31b.5, 34b.14, 47a.7, 47b.10, 71b.3,

a.ındağı 24b.13

a.ındaki 54b.2

altı (الَّتِي) Altı sayısı

a. 8a.17, 8b.4, 14a.4, 23a.16, 23a.17, 25a.3, 25a.17, 31a.13,
31a.14, 37a.10, 39a.17, 40a.9, 41b.5, 46a.9, 53a.7, 56a.5
56b.15, 58a.7, 58a.12, 62b.17, 62b.17, 63b.10, 69a.14, 70b.11
81b.1, 110b.3, 110b.13

a.sı 46b.17

altıncı Altıncı (sıra sayı sıfatı)

a. 6a.1, 6a.11, 6b.2, 7a.1, 7a.3, 7a.6, 8b.3, 11b.6, 13a. 5,
26a.15, 29b.9, 36b.9, 38a.1, 51b.7, 68b.3, 96a.11

a. bāb Altıncı bölüm (bkz. bab)

a. 5a.8, 12a.2

altışar Altışar, altı altı

a. 29a.5

altmış (الْمِئَةِ) Altmış (sayı adı)

a. 5a.2, 12b.9, 30b.2, 41b.7, 44a.7, 61b.10

a.a 110b.16

a.dan 110b.16

altmışıncı bāb Altmışıncı bölüm

a. 6b.5, 111b.4

amān*

aman vir- Rahat ve emin bırakmak (bkz. vir-)

a. meyüp 21b.5

'amel (عَمَل) 1. İş, bir şeyin yapılış şekli

a.dür 20b.17, 27b.11, 63a.8

a.i 24b.5, 62b.11, 72a.5, 110a.12

a.idür 62b.10

a.ümdür 23b.9

2. İbadet ve allaha itaat etme

a.den 7a.12

'a.-i ağız miski Ağız miskinin yapılışı (bkz. ağız, misk)

a. 56a.17

'a.-i 'anber-hāş Amber kokusunun yapılışı (bkz. 'anter)

a. 56b.3, 56b.6

'a.-i buhūr Kokulu tütsü yapılışı (bkz. buhūr)

a. 56b.12, 57a.15

'a.-i buhūr-sultāni Sultani buhurun yapılışı (bkz. buhūr)

a. 57a.3

'a.-i buhūr şuyı Buhur suyunun yapılışı (bkz. buhūr)

a. 57a.15

'a.-i diger Başka bir yapılış, başka tarif (bkz. diger)

a. 62b.3

'a.- gāliye Misk ve amber karışımı gül bir kokunun elde edilişi (bkz. galiye)

a. 56a.4

'a.-i kabak yağı Kabak yağının çıkarılması (bkz. kabak)

a. 62a.6

'a.-i misk Misk kokusunun elde edilişi (bkz. misk)

a. dür 55b.12

'a.-i şabūn Sabun yapılışı (bkz. sabun)

a. 57a.12

'a.-i şabūn-i misk Misk sabununun yapılışı (bkz. şabūn)

a. 57a.6

'a.-i 'unnāb Hunnap şarabının yapılışı (bkz. 'unnāb)

a. 66a.14

'a.-i zülf yağı Kadınların kullandığı özel bir yağın yapılışı
(bkz.yağ, zülf)

a. 56a.7

āmil (عَامِل) Sebep, yapan, işleyen

a. 113a.12

nin yā rabbe'l-‘ālemīn (أَمِينَ يَا رَبَّ الْعَالَمِينَ) Ey alemlerin rabbi öyle ka-
bul eyle

a. 112b.5

nmā (أَمَّا) Fakat, su var ki...

a.3b.16, 4a.6, 4b.13, 5a.2, 6b.16, 7b.3, 8b.8, 9a.2, 9a.4, 9a.5
9a.12, 9b.1, 9b.5, 9b.10, 9b.12, 9b.17, 10a.3, 10a.8, 10a.13
10a.15, 10b.5, 11b.11, 11b.15, 12a.8, 12a.15, 12a.17, 12b.12
12b.13, 13a.4, 13a.8, 13a.7, 13a.9, 13a.16, 14a.3, 14a.7, 14a.
11, 14a.15, 14a.15, 14b.2, 14b.7, 14b.14, 14b.15, 15a.1, 15a.
3, 15a.5, 15a.7, 15a.8, 15b.15, 16a.5, 17a.7, 17a.7, 19a.4,
19a.6, 19a.8, 19a.10, 19a.12, 20b.17, 21b.9, 22b.12, 23a.4,
23a.8, 23a.14, 23b.6, 24a.4, 26a.16, 26b.16, 29a.12, 32a.12,
32a.14, 32a.16, 32b.6, 32b.11, 33b.1, 33b.9, 34a.3, 34a.6,
34a.11, 35a.9, 35b.10, 37a.16, 37b.13, 37b.17, 38a.3, 38a.6
38a.7, 38a.9, 38a.10, 38a.16, 39a.2, 39a.15, 39b.5, 40b.1, 4
41b.4, 43a.12, 43b.12, 44b.9, 44a.13, 45b.8, 45b.15, 47a.11
47b.1, 48a.9, 49b.1, 49b.3, 49b.8, 49b.15, 50a.14, 50b.2,
50b.5, 50b.6, 51b.17, 52a.2, 52a.9, 52a.17, 53b.17, 54a.9,
57a.17, 57b.13, 62a.9, 62b.3, 62b.9, 62b.11, 63a.6, 63a.17,
63b.9, 65a.1, 69b.5, 69b.10, 70a.4, 70a.13, 71a.14, 71b.5,
71b.15, 72b.4, 73a.12, 73b.16, 74a.1, 74a.10, 74b.15, 74b.16
74b.17, 75a.1, 75a.3, 75a.4, 75a.5, 75a.8, 75a.8, 75a.9,
75a.10, 75a.11, 75a.13, 75ab.14, 75a.17, 75b.1, 75b.2, 75b.3
75b.3, 75b.4, 75b.5, 75b.6, 75b.7, 75b.7, 75b.8, 75b.9, 75b.10
75b.11, 75b.12, 75b.13, 75b.15, 75b.16, 76a.1, 76a.2, 76a.3
76a.5, 76a.6, 76a.8, 76a.11, 76a.12, 76ab.13, 76a.16, 76b.3,
76b.8, 76b.11, 76b.13, 76b.15, 76b.17, 77a.2, 77a.4, 77a.6,
77a.7, 77a.7, 77a.9, 77a.12, 77a.14, 77a.14, 79b.3, 81a.13,
80a.3, 80a.14, 81b.15, 83a.8, 83a.12, 83a.15, 84a.11, 84a.12
84a.12, 84a.15, 84b.3, 84b.4, 84b.4, 84b.4, 84b.6, 84b.8
84b.8, 91a.15, 93b.11, 93b.11, 94a.15, 96b.6, 97a.5, 110a.8
110a.12, 110b.6, 110b.15, 111a.16, 111b.2

ammā ba'du (أَمَّا بَعْدُ) Bundan sonra

a. 2b.16

amrūd (أَمْرُودٌ) Armut

a. 54a.15

amūht (أَمُوْهْتٌ) Karışmış, içiçe iyice karıştırılmış

amūht iT- Karıştırmak, katmak

a.üp 27b.3

amūht cI- Karışmak, içiçe girmek

a.a 56b.5

an (أَنْ) O, ora

a.a (aṅa) 2b.2, 2b.7, 2b.14, 3b.2, 6b.11, 6b.12, 6b.14, 6b.15
8b.10, 8b.11, 10a.13, 10b.15, 11a.5, 11a.13, 13b.15,
14a.1, 16a.11, 16a.17, 16b.17, 19a.3, 19a.11, 20b.11
21b.6, 21b.7, 21b.8, 22a.17, 22b.7, 22b.10, 23a.9,
23a.16, 25a.1, 26a.9, 27b.3, 28a.2, 28a.5, 28b.2,
29a.4, 31b.10, 33b.9, 34b.11, 36a.7, 36b.2, 37a.2,
37a.4, 41a.7, 41a.10, 41a.11, 41b.7, 41b.13, 41b.12
42a.4, 44b.13, 47a.10, 47b.8, 48a.8, 49a.9, 50b.3,
50b.4, 50b.14, 54a.10, 54a.13, 54b.10, 62b.9, 63a.1
66b.7, 71b.10, 79b.1, 79b.3, 80a.7, 87b.3, 87c.7, 89a.
4, 93a.1, 93a.4, 93a.17, 93b.1, 93b.16, 93b.17, 94a.4
94a.16, 94b.2, 94b.3, 94b.4, 94b.5, 95a.4, 113b.3

a.da 2a.2, 4a.5, 6b.9, 8b.12, 8b.14, 74b.3

a.dan 8a.3, 10b.15, 10b.16, 10b.17, 18b.8, 19b.14, 22b.8, 22b.
10, 26b.5, 27a.5, 27a.10, 34a.5, 34a.5, 34a.10,
35a.2, 36a.14, 36b.3, 36b.8, 39b.1, 41b.7, 44a.5,
52a.16, 65a.16, 71b.10, 76b.4, 76b.17, 80a.6, 88a.
11, 88a.13

a.ı 2b.10, 3b.1, 3b.3, 4b.9, 5a.6, 5a.8, 5b.7, 8a.7
8b.14, 11a.6, 15a.2, 16a.4, 19a.4, 19a.13, 21b.15
26a.13, 27b.3, 32b.4, 34a.14, 36a.11, 36a.16, 36a.
17, 36b.2, 41b.13, 41b.15, 42b.6, 46a.11, 48a.8,
81a.13, 85a.1, 86b.3, 88a.4, 88b.10, 89a.13, 94b.6
94b.14, 98a.5, 113a.7

a.lar 10a.11, 37a.17, 38b.15, 51a.12, 62b.10, 71a.15

a.lara 6a.3, 6a.3, 19b.14, 26a.10, 36b.15, 37a.13, 53b.12

a.lardan 26a.11, 37a.16

a.ları 39a.1, 40b.16, 85a.16

a.larunı 41a.14, 50b.2, 50b.3

a.uḡ 1b.6, 3a.11, 3b.1, 5a.11, 5a.12, 5a.16, 5b.10, 5b.13
 5b.16, 8a.11, 8b.11, 8b.12, 8b.15, 9b.15, 10a.6, 10a.8
 10a.8, 10a.13, 10a.17, 11a.7, 11b.9, 17b.12, 17b.17, 18b.3
 18b.4, 21b.4, 21b.9, 24a.7, 24b.16, 25a.6, 28a.1, 28a.4,
 29a.2, 29a.11, 32a.3, 33a.11, 33a.15, 38b.1, 38a.9, 40a.12
 41b.15, 44b.9, 46b.5, 46b.17, 50b.16, 53a.17, 68b.10, 69a.
 16, 69b.14, 73b.16, 74b.1, 74b.9, 75b.2, 76b.9, 77a.11, 79
 b.12, 81a.15, 88a.16, 88b.13, 89a.9, 90a.2, 90a.6, 90a.6
 95a.2, 97b.3, 97b.2, 98a.7, 113b.4

a.uḡdur 4a.10, 112b.15, 112b.15

a.uḡçün 3b.16, 8b.11

a.uḡıla 62b.10

a.uḡla 13a.3, 18a.9, 21a.4, 26a.14

an (أَنْ) An, küçük zaman parçası

a. 2a.12, 4b.14, 21b.5, 91a.10

a.da 40a.14

an- (أَنْ) Anmak, hatırlamak, söylemek

a.arsa 70b.11

ana (أَنَا) Anne, vâlide

a. 53a.3

a.dan 69a.16

a.sı 51b.11, 81b.9

a.sınØ 70b.11, 71a.2

'anāşır (عَنَاصِرُ) Unsurlar, esaslar

a.un 12a.4

'a.-i erba'a Dört unsur (tcprak, su hava, ateş) (bkz. erba'a)

a. 8b.17

a.dan 6b.8, 11a.3

'anber (عَنْبَرُ) Amber, bir tür güzel kckulu madde

a. 55a.10, 55a.17, 57a.3, 57a.7, 65a.9, 65b.1

'a.-i ḡam Kadınların kullandığı güzel kckulu özel bir krem (bkz. ḡam)

a. 56a.1, 56b.3, 56b.7, 56b.16

'amel-i 'a.-ḡaş Özel bir amber kckusunun yapılışı (bkz. 'amel)

a. 56b.3, 56b.6

ancaḡ (أَنْجَوُ) Sadece, yalnızca

a. 10b.8

andan (أَنْدَنْ) 1. Sonra, daha sonra

a. 18a.4, 18a.13, 18b.6, 18b.16, 20b.16, 23b.11, 26a.5

26b.17, 27a.15, 28b.7, 30b.5, 31a.3, 34a.12, 34a.12, 34a.13, 34b.11, 39b.4, 40a.7, 41b.17, 42a.3, 42a.5, 46a.12, 48a.1, 49a.11, 49b.13, 50b.5, 50b.15, 51a.11, 54b.15, 55a.5, 55b.6, 56a.14, 56a.14, 57a.17, 57b.1, 57b.2, 57b.10, 58a.2, 61a.10, 62a.8, 62a.11, 62b.14, 63a.7, 63b.5, 64b.11, 65a.6, 65a.10, 65b.2, 65b.9, 66b.11, 66b.17, 68a.3, 68a.4, 68a.11, 72a.13, 72b.5, 72b.11, 73b.11, 83b.6, 96a.7, 97a.3

2. Ordan, cradan, ardından

a. 30b.10, 30b.10, 30b.10, 30b.11, 30b.12, 30b.12, 30b.12, 30b.14

3. Ondan, cşeyden, c nesneden

a. 30b.15, 45a.13, 66a.3, 68a.7

anıl*

a. anıl (أَنْيْلٌ) Yavaş yavaş, ağır ağır

a. 65a.10

anīsūn (أَنْيْسُونٌ) Anason, maydanozgillerden hamur işlerinde kullanılan bir bitki

a. 48b.3, 50a.5, 50b.4, 53a.8, 59a.4, 80b.2

anķara (أَنْقَرَاءُ) Ankara

a. 111b.7

'ankebūtiyye (عَنْكَبُوتِيَّةٌ) Ürümcekle ilgili, gözün tabakalarından birisine verilen ad (ağ?)

a. 111b.5

ansuzdan (أَنْسُودَانٌ) Aniden, birdenbire

a. 34b.9

'anzurūt (عَنْزُرُوتٌ) Anzurut, daha çok İran'da yetişen bir bitki ve bundan elde edilen zamkı

a. 24a.2, 42a.1, 44a.16, 55a.10

a. 1 35a.2

ara (أَرَا) 1. İki şeyin crtası veya arası, bcşluk

a.larında 11b.12, 32a.11

a.sına 39b.5

a.sında 11b.9, 14b.16, 15a.3, 23b.11, 24a.6, 28b.9, 33b.5

44b.11, 47a.14, 70b.13, 74b.15

a.sından 20b.15, 28b.9, 50a.8, 66a.7

2. Yer, mahal, mevki

a.dan 84b.7, 86b.10

a.ya 39b.6, 84a.9, 92a.7

3. Tcplu olarak duran bir şeyin içi, crta yeri

a.sına 84a.8

a.sında 84b.8, 84b.17

4. Bir topluluğun bir şeye olan ilgisi

a.sında 73a.3

a.sından 28b.9

ra - (أَرَا) Aramak, bulmaya çalışmak

a.yalar 35a.11, 35a.12

arab (عَرَبِيّ) Arap soyundan olan

a. 92b.3, 92b.4, 92b.6, 92b.7, 92b.9, 92b.9, 92b.10, 92b.13
92b.14, 92b.15, 92b.16, 92b.17, 93a.5, 93a.6, 93a.7, 93a.
10, 93a.10, 93a.11, 93a.12, 93a.14, 93a.15, 93a.15, 93b.1
93b.2, 93b.3, 93b.4, 93b.5, 93b.6, 93b.8, 93b.8, 93b.10
93b.12, 93b.13, 94a.2, 94a.4, 94a.5, 94a.7, 94a.9, 94a.11
94a.12, 94a.12, 94a.14, 94a.15, 94a.17, 94b.1, 94b.2, 94
b.2, 94b.3, 94b.4, 94b.4, 94b.5, 94b.6, 94b.8, 94b.8, 94
b.10, 94b.11, 94b.15, 94b.16, 94b.17, 95a.1, 95a.3

hükemā-yı 'a Arap tabipleri (bkz. hükemā)

'a. 32b.10

arabī (عَرَبِيّ) Arapça, arabların konuştuğu dil

'a. 4b.17, 94a.8, 94a.9

zamg-ı 'a Arap zamkı (bkz. zamg)

'a. 21a.4, 40a.17, 46b.7, 46b.10, 55a.14, 56a.2, 58b.16, 95a.
13, 95a.16

'a.yi 28a.14

araķī şabun (عَرَقِيّ صَابُون) Sabun etki bitkisi (bkz. şabun)

a. 25a.12, 30b.3, 57a.7, 59a.9

aralık (أَرَالِيَّة) Ara, fasıla

a. 30a.10

arapça (عَرَبِيَّة) Arap milletinin konuştuğu dil

a.dur 93b.10, 93b.14

irāste (أَرَاثَة) Süslenmiş, bezenmiş

a. 7a.7

ardıç (أَرْدِيچ) Ardıç ağacı

a. 34a.16, 80b.7

arıķ (أَرِيكَة) Zayıf, sıksa, güçsüz

a. 69a.8, 71b.13, 72a.17, 74b.14, 87b.4

arıķla - (أَرِيكَة) Zayıf düşmek, zayıflamak

a. r 51a.9

arıqlat- (أَرِقْلَاتُ) Zayıflatmak, güçsüz duruma düşürmek

a.ur 75a.1

arıklık (أَرِقْلَةٌ) Zayıflık, sıskalık

a.da 12b.13

arın- (أَرِنُ) Temizlenmek, arınmak

a.đuđı 97b.10

a.đuđından 57t.14

a.madın 32a.1

a.masının 50b.7

a.mış 68a.12

arıt- (أَرِيْتُ) Temizlemek

a.up 58a.2

a.ur 16b.11

'ārīz*

'ārīz ol- Yapışmak, sonradan meydana çıkmak (bkz. ol-)

a.an 5a.10, 5a.15, 5b.14, 6a.1, 1 a.5, 19b.7, 20a.6, 23a.13

33a.10, 34b.5, 45b.12, 51b.8, 53b.12

a.dı 4a.14

a.sa 12a.10

a.ur 23a.15, 71b.6, 76b.7

a.ursa 12a.7

'ārīzī (عَارِضِي) Geçici olan, sonradan ortaya çıkan

'a. 5b.5

ḥarāret-i 'ā. Hastalık etkisiyle vücutta meydana gelen geçici

' hararet (bkz. ḥarāret)

'a. 14b.11

'ārif*

'ā.-i billah Allahı bilen (bkz. billah)

a. 71a.9

ārīz (أَرِيضٌ) Geniş, eni çok, enli

a. 13a.5

arḳa (أَرْقًا-أَرْقَهُ) Arka, taraf, sırt

a. 76a.10, 77a.13

a.da 41a.10,

a.sı 42a.5, 80a.12

a.sının 30b.11

a.ya 34a.4

arḳun (أَرْقُونٌ) Ağır, yavaş

a.68a.13

- arnavud büberi (**أَرْنُودُ بَيْبَرِي**) Arnavut biberi, çok acı biber (bkz.büber)
a. 75b.11
- arpa (**أَرْپَا**) Buğdaygillerden, taneleri ekmek ve bira yapımında kullanılan, yem olarak hayvanlara verilen bir bitki
a. 8b.13, 39b.12, 40b.9, 41b.3, 54a.3, 74a.10, 84a.8, 84b.8
95b.16
a.nuş 74a.11
a.yı 17a.9, 17a.9
- arslan (**أَرْسَلَان**) Aslan, yırtıcı, kocyu sarı renkli güçlü bir memeli
a. 38b.6, 48b.7, 87a.11, 87a.13, 87a.15
- ard (**أَرْد**) Arka, ...dan sonra
a.ında 13a.11, 33b.2, 77a.1, 77a.1, 97a.9, 97a.13
a.ında 18b.17, 27a.3, 28a.2, 36b.10
- art- (**أَرْت-**) Fazlalaşmak, çoğalmak
a.ar 12b.5, 12b.6, 27a.4, 63b.1
- artucağ (**أَرْتُوْجَه**) Fazlaca, daha çok
a. 37b.3
- artuk (**أَرْتُوك**) 1. Fazla, çok
a. 7a.10, 12b.16
a.dur 75a.14, 77a.7, 77a.8, 77a.10
2. Bundan böyle, daha sonra
a. 18a.1, 18a.5, 21b.16, 24a.7, 29b.8, 33b.9, 35a.16, 39a.2
39b.9, 43b.17
- artukrak (**أَرْتُوْكَرَه**) Daha fazla, çokça
a. 77a.6
- artur- (**أَرْتُر**) Arttırmak, çoğaltmak
a.a 78a.17, 78b.7, 78b.12, 89a.10
a.ur 24b.8, 26b.4, 26b.12, 32a.12, 33a.14, 33a.17, 33a.3
72b.6, 74b.7, 74b.17, 75a.4, 75a.6, 75a.7, 75b.4, 75b.8
75b.12, 75b.17, 76a.6, 76a.7, 81b.11, 81b.16, 82b.1, 83
a.1, 95a.2
- aru (**أَرُو**) Arı, bal ve balmumu yapan iğnesiyle sakan böcek
a. 47a.1
- arż*
- 'arż iT- Sunmak, göstermek
a.üp 2a.9

s*

şarāb-ı a. Mersin ağacı meyvesinden yapılan şarap (bkz. şarāb)
a. 66a.12

ş- (أَصَد) Asmak, bir yere bağılıyarak havada asılı bırakmak
a. asın 62a.8
a. up 62a.14

a. a. kç- Asılı bırakmak, asıp bırakmak (bkz. kç-)
a. ø 73a.5
a. salar 88a.15, 89b.1, 90a.8, 92a.9
a. yalar 85a.13

sān (سَان) Kolay, zahmetsiz yapılabilen
a. 38a.10, 86b.12
a. dur 41a.1, 62a.16, 69b.4, 110a.12

sānlık (سَانَلِك) Kçaylık, kçay olma durumu
a. 11a 9b.16, 30a.5, 81a.3

sel (سَل) Bal, arının yaptığı sertet
'a. 37b.6, 39t.4, 40b.8, 41b.8, 41b.9, 45t.16, 61b.2, 65b.17
68a.14, 68b.1, 111a.4

od görmedük'a. Süzülmemiş bal, petek balı (bkz. cd)
'a. 39b.4

serbet-i 'a. Bal serbeti (bkz. şerbet)
'a. 73a.10

asfūr (عَصْفُور) Serçe kuşu
a. 93b.16

şhab (أَضْفَب) Kçyu kırmızı
a. 14a.7

sşhab*

a. -ı bevāşır Basur hastalıklarına tutulmuş cıenlar (bkz. bevāşır)
a. e 47a.14, 48a.9, 50a.9, 50a.15, 66a.5, 80a.7

as(ı)l (أَصْل) Kök, asıl
a. 47a.13

a. 1 27a.3

a. 1nø 48b.9

a. 1nda 9a.13, 46b.15

asılband (أَصْلَبَنْد) Asılband. haricen ve dahili kullanılabilen diğcr
adı cavi olan bitkisel madde

a. 18b.6, 55b.13, 56a.4, 56a.10, 56t.13, 57a.4, 57a.16,

a. i 55b.16

Ēsitāne*

a. -i sâdet Yüce eşik, İstanbul (bkz. sa'âdet)

a.den 4b.14

'asker (عَسْكَرٌ) Çeri, asker

a.inØ 4b.10

a.ün 78a.3

aşlā (أَصْلًا) Kesinlikle, hiçbir şekilde, hiç

a. 85b.2, 85b.4, 88a.2, 88b.10

aşliyye*

a'zā -i a. Asıl uzuvlar, temel organlar (bkz. a'zā)

a. 15a.12

asmānī (أَسْمَانِي) Mavi renge çalan, gök rengi

a.dur 14a.12

asr*

'a.v'l -bev1 Sidiğini yapamama (bkz. bev1)

a.i 5b.12

aşsı*

a. iT- Fayda etmek, iyileştirmek (bkz. iT-)

a.er 66a.9, 66a.10, 74b.10, 76a.10 76a.16, 77a.8

aşantahkūt (أَشْأَنْتَهْكَوْتُ) ?

a.11a 27a.6

aş (أَشْرَاءُ) Yemek, yenecek şey

a.a. 89a.15

a.ı 21a.16, 29b.16

a.ını 74a.17

a.larda 50b.1

a.ları 29b.16

etmek ası Ekmek yemeği (bkz. etmek)

e. 38a.13

aşağa (أَشَاغَا) 1. aşağı, alt taraf

a. 21b.16, 22b.12, 23a.2, 23a.8, 30b.11, 35a.5, 36a.11, 38

a.10, 57b.12

2. Geri, kıç

a.dan 48a.7, 49a.1, 80b.8

3. Gelecek, aşağı taraf

a. 38a.10, 39a.5, 39a.11

a.da 35b.10

- ışıkāre (اِشْكَارَةٌ) Belli, açık, meydanda
 a. 12b.11, 18b.17, 71b.15
- ışinālık (اِشْتِاقٌ) Tanışıklık, tanıdık olma
 a. 112a.10
- at (اَت) At, binek hayvanı
 a. 22b.14, 53a.16, 85a.8, 85a.13
 a.a. 33a.14
 a.dan 36a.3
 a.un 85a.15, 85a.16, 85b.1
- a. dişi At dişi (bkz. dişi)
 a.ni 85a.11
- a. eti At eti (bkz. et)
 a. 75a.1
- a. yağı At yağı (bkz. yağ)
 a. 46b.2, 63a.13
 a.ni 85a.10
- a. kestanesi At kestanesi denilen bitki (bkz. kestane)
 a.nün 41a.9
- a. kulağı At kulağı denilen bitki (bkz. kulağ)
 a. 27b.3
- at - (اَتَّ) Vurmak, hareket etmek
 a.a 12a.10
 a.ar 13a.11, 13a.11, 46b.13
 a.arsa 13b.10, 13b.11
 a.sa 85b.5
 a.salar 88b.6
- ata (اَتَّ) Baba, ceza
 a.sı 2a.6
- 'atā (اَعْطَا) Bağışlama, bahşiş verme
 a. 4a.13, 111b.12
 a.sı 113a.10
- 'atā iT - Vermek, ihsan etmek
 a.di 111b.12
 a.unø 4a.13
- ateş (اَتَّ، اَتَّ) Ateş, yanıcı cisimlerin tutuşmasıyla çıkan ısı ve ışık
 a. 14a.5, 30b.7, 38b.17

a.de 41a.11, 57b.1

a.den 28b.6

a.dür 6b.10

a.e 20a.16, 20a.17, 28b.7, 29a.8, 51a.7, 63b.9,

a.i 56a.10, 66b.11, 111b.16

a.ile 46a.6, 61a.9, 62b.12, 63a.4, 63b.8, 64b.13, 68a.14

a.inø 62b.13

a.le 62b.13

ā. -i nerm Kısık ateş (bkz. nerm)

a.ile 46a.11, 56a.14

atıl - (اتْرَجَ) Dökülmek, fışkırmak

a.ursa 34b.12

atılāsī (أَطْلَاسِي) Atlasa benzer, atlas gibi

a. 29a.17, 30a.1

aṭs (عَطَشَ) susuzluk, su isteme

a.1 60b.4

sarāb - 'a. Susuzluk giderici şarap (bkz. sarāb)

a. 65b.5, 66a.6

ivāz (أَوَازٌ، أَرَاذٌ) Ses, seda, ün

a. 46a.8, 46a.13, 75a.15

a.1 46a.13, 46a.14, 74b.6, 75a.7, 78a.13, 78b.11

a.ını 77b.11

'avdet*

'avdet it- Tekrar gelmek, geri gelmek

a.meye 32a.15

'avrat (عَوْرَتٌ) Kadın, karı

a. 34b.2, 71b.7, 78b.15, 81a.2, 83b.2, 84a.10, 84b.16, 85a.

17, 85b.2, 86b.11, 87a.5, 87a.10, 87b.5, 87b.17, 88a.6

88a.11, 89b.16, 91a.3, 91a.14, 91a.16, 92a.3

a.a 80b.9, 88a.5, 88a.16, 89a.7, 90b.12, 96a.15

a.lar 26a.11, 54a.3, 70a.1, 81b.14, 83a.9

a.lara 54a.2, 70a.3

a.larun 54a.17, 76a.5, 80b.3, 81b.11

a.un 53a.11, 54b.6, 71a.2, 71b.4, 85a.13, 86b.7, 95a.1

avuç (أَوْجٌ، أَوْجٌ، أَوْجٌ) Avuç, elin yarı kapalı halinin alacağı miktar

a. 17a.8, 47b.16, 47b.16, 49a.10, 49a.10, 57b.7, 57b.17

59a.5, 97a.8, 97a.14, 97a.15

a.ına a.ına 22a.4, 22a.5, 22a.5, 23a.1, 26a.13, 54b.1
ay (أَيُّ) 1. Ay, dünyanın uydusu olan gezegen

a.a 71a.1

2. Yılın en ikide biri

a. 23a. 16, 25a.3, 41b.5, 110b.3, 110b.13

a.da 34a.1, 38b.11, 50b.4, 84b.16

a.den 63b.10

a.uy 70b.9

aya (أَيُّ) Elin iç kısmı

a.sı 29a.17, 39b.5

aya! (أَيُّ) Ey! (Seslenme edatı)

a. 2b.11

ayağ (أَيُّ) Ayak, bacakların bilekten aşağıda bulunan kısmı

a.33b.4, 33b.5, 33b.8, 45a.5, 71b.5, 78a.15,

a.a 28a.1, 33a.10

a.da 5b.4, 28b.1, 33a.1, 33a.5, 33b.7, 34a.3,

a.ı 84b.11

a.inø 78a.8, 80a.11

a.ında 34a.8, 34a.8

a.inuñ 54b.4

a.lar 11b.17

a.ları 57b.12

a.larına 16b.10

a.larınuñ 30b.12

a.uma 38b.13

a.uy 91a.4

ayağ(a) düş - Ayağa kapanmak yalvarmak (bkz. düş -)

a.uma d.di 38b.13

a'yān*

ekābir-i a'yān Ayan meclisinin büyükleri (bkz. ekābir)

a!. un 4b.7

ayāric (أَيُّ) Eski tıpta kullanılan müshil bir madde

a. 45b.1

a.-i faykara Tıpta kullanılan müshil bir madde (bkz. faykara)

a. 17a.7

a.li 'ādi Tıpta kullanılan müshil bir maddenin taşıyıcısı

a.le 27a.7

yas (أَيَّاسٌ) ayaz, kuru scguk

a. 45a.13, 54b.12

yet (أَيَّتٌ) Kur'an'ın cümlelerinden biri

a.i 44b.7

ā.-i kerīme İzzetli ayet, Kur'an'ın bir cümlesi (bkz. kerīme)

a.4a.11

a.nün 10b.11

yıl - (أَيْلٌ) Bayılmış kişinin kendine gelmesi, ayılmak

a.dukdan 38b.3

yır - (أَيْرٌ, أَيْرٌ) Ayırmak, koparmak, sökmek

a.ur 80b.5, 92b.11, 97b.15

yırtla - (أَيْرْتَلٌ) Temizlemek, arıtmak

a.mak 44b.14

āyid*

āyid ol - Mal olmak, ait olma (bkz. ol -)

a.ur 10b.9

āyine (أَيْيْنَةٌ) ayna, gözüğü

a. 11b.4

ayrıl - (أَيْرِلٌ) ayrılmak, terk etmek

a.düğüm 25a.3

a.mamış 64b.18

a.maya 88a.6

a.sa 23a.5, 23a.9, 23a.9

a.up 35a.17

ayru*

a.ayru (أَيْرُؤُ أَيْرُؤُ) Başka başka, ayrı ayrı

a.50a.7

ayruca (أَيْرُؤُجَه) ayrı şekilde, başkaca

a. 16b.9, 16b.13, 24a.16, 43b.6, 52b.10, 55b.9, 56b.4, 58b.

2, 59a.5

ayruk (أَيْرُؤُؤُ) Eir daha, bunden böyle

a. 19b.6, 24a.14, 47b.15, 48a.3, 53b.3, 65b.4, 79a.6, 86a.1

86a.3, 87a.16, 89b.7, 90a.12, 91b.12

ayruk ctı (أَيْرُؤُؤُؤُ) Ayrık ctu

a.nø 80a.15

ayu (أَيْرُؤُؤُؤُ) Ayı, memelilerin etcbur takımından tabanlarına basa-

rak yürüyen iri gövdeli hayvan

a. 25b.9, 55b.3, 87b.14, 87c.15, 87b.16, 87b.17,

yva (أَيُّوَة , أَيُّوَا) Ayva

a. 46b.8, 84b.16, 9. b.16, 96a.3

a.nuḡ 65a.13, 65a.15, 76b.13, 84b.14

a.yı, 84b.17

ayva çekirdeği.lu'âbı Ayva çekirdeğinin sıyu (bkz. lu'âb)

a. 46b.9

yvadâne (أَيُّوَادَانَة) Ayvadana (bitki adı) (bkz. ayvadâni, ayvaṭane)

a. 75b.6

yvadâni (أَيُّوَادَانِي) Ayvadâna (bkz. ayvadâne, ayvaṭane)

a. 45b.9

yvaṭane (أَيُّوَاطْنَة) Ayvadana (bkz. ayvadâne, ayvadani)

a. 95b.6

az (أَز , آز) Az, kıt, eksik

a. 4b.13, 8b.1, 10a.4, 10a.5, 14a.8, 31b.12, 37b.4, 45b.6

68b.8, 69a.10

a.dur 74a.13, 76a.9, 77a.6, 77a.16

a. ol- Azalmak, eksilmek

a. 68b.7

a.sa 83a.15

a.ur 70b.5

a. az Azar azar

a. 61a.9

a. çck Az veya çck

a. 98a.15

az- (أَز-) Azmak, şiddetlenmek

a.ana 83a.8

a.mıs 79a.12

azacıḡ (أَزَاجِغَة) Azıcık, biraz (bkz. azacıḡ)

a.49a.10

azacıḡ (أَزَاجِغَة) Azıcık (bkz. azacıḡ)

a. 54b.6, 56b.10, 86b.8, 87a.6

a'zā (أَعْضَا) Organlar, uzuvlar

a. 5b.17, 10a.8, 10a.10, 10b.17, 15a.17, 35b.14

a.da 15b.12, 29a.13, 29a.15, 36a.11

a.daki 11b.14, 58a.16, 72b.17

a.dan 50b.13
 a.larda 9b.15, 10a.5
 a.nuḡ 10a.11, 10a.12, 10a.15, 10b.5, 10b.7, 11a.5, 39a.4
 51a.9
 a.sı 86a.14
 a.sına 51b.1
 a.sında 28b.10, 89a.1
 a.sını 31b.4
 a.ya 9b.7, 10a.7, 10b.3, 10b.4, 37b.4, 39a.10, 66b.3,
 a.yı 5a.7, 10a.7

a.-i aṣliyye Asıl uzuvlar, temel organlar (bkz. aṣliyye)

a. 15a.12

a.-i re'īs(e) Temel uzuvlar, başta gelen organlar (bkz. re'īse)

a. 6b.3, 10a.11, 74a.3

a.den 10b.6, 10b.9

a.üḡ 10a.6

a.ye 72b.16

Cemī'-i a'. Bütün organlar (bkz. cemi')

a.ya 10b.1

'azīm (عَظِيمٌ) Büyük, yüce

a. 48a.7, 78a.17

fürkân-ı 'a. Kur'an, İslamiyetin kutsal kitabı (bkz. fürkân)

a. 38a.8

a.inde 3a.3

hallāk-ı 'a. Büyük yaratıcı (bkz. hallāk)

a.ün 10b.13

'azīz (مُحَرِّمٌ) İzzetli, sevgili

a. 4a.2, 111b.2

a.üm 4a.2, 4b.1, 4b.11, 10b.10, 70a.11, 72a.6, 77b.3, 96b.1

azlık (أَزْلِقُ) Azlık, az clmaklık (bkz. azluk)

a.indan 9b.1

azluk (أَزْلِقُ) (bkz. azlık)

a.ına 15b.17

azrāvuk (أَزْرَافُ) Horcz ibiği, gülyusuf

a. 92b.7

azu (أَزْوُ - أَزْوُ) Azı, azı dişi

a. 23a.7, 88a.6

ḥāb (حَبّ) Eölüm, kısım

b.5a.2

b.da 9a.1, 10a.7, 12a.3, 12b.7, 13b.16, 16a.5, 18b.1, 19b.7
20a.6, 20b.10, 23a.13, 26a.15, 27b.15, 28a.16, 29a.10, 31
b.17, 32b.7, 33a.10, 34b.5, 36a.16, 38a.2, 39a.12, 40a.16
40b.11, 42b.12, 44b.8, 45b.12, 46b.14, 47a.13, 50b.8, 51
a.6, 51b.7, 53b.11, 57b.4, 58a.16, 59a.11, 59b.6, 59b.7
61a.4, 62a.2, 63b.3, 63b.15, 69b.12, 71b.17, 73b.13, 77a
16, 77b.2, 85a.6, 88b.16, 90b.17, 92b.2, 95a.6, 96a.11
11b.5

b.inde 111a.17

b.ında 3b.9, 19a.14, 25b.5, 30a.8, 32a.8, 35b.10, 45a.6,
68b.14, 69a.6, 69a.15, 69b.11

b.larda 38a.10, 39a.5, 39a.11

b.lardan 5a.3

b.larında 13b.14, 49b.9

b.-ı bevāşır Kesurlar bölümü (bkz. bevāşır)

b.da 42a.7

feth-i b. Kapının açılışı, konuya giriş (bkz. feth)

b.1113b.1

hātimetü'l- b. Eölüm sonu (bkz. hātime)

b.6b.6

ḥābādiye (حَبَابَدِيَّة) Papatya, sarı beyaz renkte bir kır bitkisi

b. 92b.17

ḥābūne (حَبُونَة) Babunec, papatya (bkz. pābūneç, pāpūne)

b. 92b.17

ḥād (حَاد) Soluk, nefes

b.dur 6b.11

b.-ı renctūye Tırfıl, acemotu, çöl çtu dediğimiz bitkinin Fars-
ça adı (bkz. renctūye)

b.93b.12

ḥādām (حَادَام - حَادَم) Badem

b. 46a.4, 46b.7, 62a.9, 93a.1

b.ı 97a.1

b.yağı Badem yağı (bkz. yağı)

b.56a.1, 56a.5, 56a.6, 58a.7, 58a.14, 59a.15, 74a.8, 96b.12
b.n1 39b.13

acı b. yağı Acı badem yağı (bkz. acı, yağ)

b. 18b.12, 34b.13

tatlı b.yağı Tatlı badem yağı (bkz. tatlı, yağ)

b. 58a.8

a'dehu (بَدَه) Daha sonra, ve devamla

b. 11a.1, 12a.11, 18a.13, 22b.3, 22b.5, 24a.12, 24a.17,
28b.6, 29b.10, 30b.12, 31b.3, 32a.7, 33b.3, 39b.7, 40a.9
41a.4, 41b.17, 45b.17, 46a.6, 46a.17, 49a.16, 49b.6, 56a
10, 56b.6, 58a.6, 59b.4, 61a. 7, 65a.12, 68a.13, 96b.16
97a.2, 97a.4, 112a.11

ādencān (بَادَنْجَان) Patlıcan (bkz. bādencān)

b. 76b.6

ādernebū (بَادَرْنَبُو) Tırfıl bitkisinin Farsça adı, cğul ctu, 'acem
ctu

b.93b.12

ādeviyyet*

b.ü'l kalbiyye Kalb tedavisi (bkz. kalbiyye)

b. 13b.12

ādincān (بَادِنْجَان) Patlıcan (bkz. bādencān)

b. 76a.16

ağ*

dil bağı Büyü, tılsım (bkz. dil)

b.dur 88b.13

āğ (بَاغ) Bağ, büyük bahçe

b.a 8a.10, 8a.10

b.-ı hikmet Hikmet bahçesi, bilgi bahçesi (bkz. hikmet)

b.de 2a.4

āğa (بَغَا) Kaplumbağa

b.nuğ 40a.11

āğa (بَغَا) Sığirlice ct

b. 66b.7

āğça (بَغْجَا) Bahçe, küçük bağ

b.larda 21b.8

āğ(1)r (بَغْر - بَغْرَة) Göğüs, karaciğer, sine

b. 7a.4, 8b.14, 66b.14, 69a.6, 83b.1

- b.a 8b.14, 37a.6
b.dan 10b.3, 42b.16
b.1 69a.13
b.uñ 10b.2, 15a.13, 15b.14, 94b.7
- bağır - (بَاغِرٌ) Bağırmaq
b.maya 86a.1, 92a.8
- bağırğan (بَاغِرْغَانٌ) Çek bağırğan
b. 85b.17
- bağırsaq (بَاغِرْسَاقٌ) Bağırmaq
b. 7a.3, 41b.15, 74a.9, 74a.13
b.da 49a.5
b.lara 74a.16
b.larına 57b.13
b.uñ 74a.9
- bağla - (بَاغْلَا) Bağlamak, tutmaq
b.r 39a.14, 74a.17, 74b.17, 75a.12, 75b.17,
77a.3, 77a.15
b.rlar 35a.14
b.salar 81a.1, 85b.10, 89a.14, 91a.4
b.ya 22a.4, 22b.16, 26a.8, 26a.9, 41b.3, 52a
4, 57b.11
b.yalar 22a.5, 23a.10, 23a.12, 24a.4, 31b.1,
36a.12, 52a.7, 52a.13, 53b.6, 54b.5, 54b.1
15, 85b.17, 91a.17, 92a.8
- b.yasun 39b.8, 42a.4, 49b.13, 62b.1
b.yup 24b.2, 50b.5, 62a.14, 65b.2, 85b.4
- bağlan - (بَاغْلَانٌ) Bağlanmaq, yer etmək, tutulmaq
b.a 19a.5
b.duğına 15b.10
b.mağdandır 20a.8
b.ur 42b.17
- bağlu (بَاغْلُو) Bağlı, bağlanmış, tutulmuş
b.54a.12, 89a.8
- bağubān (بَاغُوبَانٌ) Bağçıvan, bağ tekçisi
b.8a.10
- bahādır (بَاهَادِرٌ) Bahadır, yiğit
b. 87a.12

bahak (بَهَق) Derideki pul pul alacalık hastalığı

b. 5a.17, 26a.16, 26a.16, 27a.2, 27b.13, 47b.3,

b.a 27a.16, 27b.4, 48a.14, 59b.14, 77b.7, 83a.4, 86a.14, 87
a.8

b.da27a.2

b.1 26b.6, 27b.1, 27b.10

b.un26b.1

ağ b. Deridaki beyaz leke hastalığı (bkz. ağ)

b. 7b.11, 27a.1, 27b.11

b.da 27a.2

b.dur 26a.17

b.un 26b.13, 26b.17, 27a.3

kara b. Kara bahak, leke hastalığı (bkz. kara)

b. 7b.15, 26b.9, 27b.11

b.dur 26a.17

tılā-yı b. Bahak hastalığına yapılmış bir nevi yoğun merhem

(bkz. tıla)

b. 27b.4, 27b.7

bahar (بَهَار) Bahar. ilk yaz

b. 97b.10

b.a 12b.2

b.da 8a.7, 52a.17, 69b.4, 70b.1, 70b.7, 79b.10, 97a.6

avveī b. İktbahar

b.a 12b.2

b.da 8a.7, 52a.17, 69b.4, 70b.1, 79b.10, 97a.6

bahīl (بَحِيل) Cimri, haris

b. 70b.14

bahr (بَحْر) Deniz, derya

b.dan 1b.9

bahr*

b. -1 mültehem Yapışık kısım (bkz. mültehem)

b.de 71b.10

bahş (بَحْش) Kısım, parça, pay

b. 30b.6, 31a.7, 40a.9, 48b.14, 51a.16, 64a.8,

b.inø 30b.15

b.in1 30b.8

bā*

b. -1 kılunç Kılunç yeli, cmuz ağrısı (bkz. kılunç)

b.63a.11

kāk*

b. köki Dis budak bitkisinin kökü, kudret helvası (bkz. kök)

b.nø 48a.7

bağ - (بَغ) Bakmak, görmek

b.arken 26a.2

b.maya 41a.12, 71a.3

b.sam 111b.12

b.vp 35a.14

b.a tur- Gözün görür hali. bakmak. görmek (bkz. tur)

b.urken 26a.7

b.a yor- Bakmak, bakıp durmak (bkz. yor-)

b.urları 78b.15

bağanağ (بَغَنَاج) Çatal tırnaklı hayvanların tırnakları

b.inø 47b.11

bağca*

b. marulı Bağca marulu, marul (bkz. marul)

b. 81b.15

bağillā (بَغِيلَا) Bakla (bkz. bakla)

b. 74b.6

bağī (بَغِي) Geriye kalan, kalan

b. 110b.12

bağiyye (بَغِيَّة) Artık, kalan

b.sinø 17a.6

bakla (بَكْلَا) Bakla. taneleri badiç içinde bulunan bir bitki (bkz. bağillā)

b. 26a.8, 42a.17, 53a.4

delice b. Delice bakla (bkz. delice)

b. 51b.13

delüce b. Delice bakla (bkz. delüce)

b. 42b.8, 43a.4

b.'1 - hamka Semiz otu, tohumu, nebat tohumu, adam taşağı (bkz. hamka)

b. 93a.10

bal (بَال) Bal, arının yaptığı lezzetli serbet

b. 21a.1, 21a.10, 24b.12, 25b.4, 26b.2, 27a.12, 34b.1, 35b.

12, 39b.15, 39b.17, 40a.4, 40a.6, 40a.7, 41a.7, 41a.9,

41b.1, 42a.17, 43a.11, 43b.6, 44a.7, 44a.15, 45a.11, 45a.

14, 45a.17, 45b.6, 46a.10, 46a.15, 46b.1, 46b.2, 46b.4.
 49a.14, 50a.1, 41b.3, 51b.4, 51b.14, 51b.15, 52b.11, 54b.
 14, 54b.16, 56a.5, 56a.13, 58b.2, 58b.9, 58b.11, 59b.10
 61b.9, 61b.13, 62a.7, 63a.14, 63b.13, 65a.7, 68a.3, 74b.1
 75b.14, 76a.1, 77b.11, 78b.5, 78b.12, 79b.2, 79b.4, 79b.15
 79b.16, 80a.1, 80a.2, 80a.13, 80a.15, 80b.11, 80b.13, 81a.
 4, 81a.7, 81a.12, 81a.15, 81b.14, 81b.16, 82a.7, 82a.10
 82a.12, 82a.14, 82a.15, 82b.5, 82b.15, 82b.16, 83a.3, 84a.4
 84a.16, 91b.2, 96a.10

b.a 18b.11, 25b.10, 27b.9, 68a.6, 77b.10, 88a.3, 88a.5

b.da 110b.12

b.i 24b.2, 41b.7, 46b.10, 65a.17

b.ile 29b.11, 65a.4, 98b.1b, 110b.2, 110b.13, 111a.15

b.inı 39b.8

çig b. Petek balı, süzülmemiş bal (bkz. çig)

b. 26a.8, 27a.17, 40a.12, 46a.17, 85b.8

od sürmedük b. Petek balı (tkk. od)

b. 44a.9

balıdır (بَلْدَر - بَلْدَر) Baldır. diz ile kalça arası

b.da 37a.11

b.i 26a.14

b.lar 33b.8

balıdırı kara Balıdırı kara otu

b. 93a.4

balgam (بَلْغَم) Balgam. ağızdan dışarı atılan solunum organlarının salgılandığı sümüksü madde

b. 6b.14, 6b.17, 8b.17, 9b.7, 12b.3, 16a.8, 19a.12, 24b.8
 26a.17, 26b.4, 27b.16, 29a.11, 32a.12, 32b.9, 45b.16, 75a.8
 75b.9, 75b.17, 98a.6

b.a 7b.11, 14b.1, 14b.2, 15b.11, 75a.9, 82a.11

b.den 9a.6, 9a.7, 19a.2, 27a.3, 27b.16, 34a.10, 38a.6, 47a.
 10, 82b.5, 83b.1

b.dur 50b.3, 76a.5

b.i 26b.1, 46b.13, 49a.6, 58a.17, 59a.2, 75b.12, 80b.5, 82
 a.13, 92b.11, 96a.12, 96b.9, 97b.15, 98b.12

b.ile 19a.3

b.inø 77b.8, 77b.10, 77b.13

b.un 9a.12, 9a.16, 9b.4, 9b.17, 28a.17, 28a.17, 29b.1, 31b.17,

32b.8, 40a.16

b. -1 'afş Fapşclunmus balgam, katı balgam (bkz. 'afş)

b. 9b.2

b. -1 ğalīz Kalın koyu balgam (bkz. ğalīz)

b. 74a.17

b. -1 ħāmīz Eksî balgam (bkz. ħāmīz)

b. 9a.17

b. -1 ħulv Tatlı balgam (bkz. ħulv)

b. 9a.14

b.dandır 9a.17

b. -1 mālīh Tuzlu balgam (bkz. mālīh)

b. 9a.15

b. -1 taḡad Tadsız balgam (bkz. taḡad)

b. 9b.3

alġamī (بَلْغَمِي) Balgamla ilgili, balgandan doġan

b. 11a.11, 73a.7, 73a.13, 76a.7, 78a.16, 79a.13

b. idür 17a.5

b. idür 13b.17

b. mizābul (بَلْغَمِي مِزْجَلُو) Soudunne balgam aısar üy unsura ğıce far-
la bulunan kisi

b. 77a.3

alġamiyye (بَلْغَمِيَّة) Balgamla ilgili

b. dan 70a.5

alġamlu (بَلْغَمَلُو) Balgamli, balgamı fazla olan

b. 66a.10

balıġ (بَالِغ) Balık, omurgalılardan suda yaşıyan, sclungaġla nefes
alan yumurtadan üreyen hayvanların genel adı

b. 24a.8, 29b.15, 47a.4, 47a.11, 50b.1, 98a.2

b. yelümi Balıklardan elde edilen bir tür zakk (bkz. yelüm)

b. 42a.1

ballūt (بَلْوُط) 1. At kestanesi, palamut bitkisi

b. 17a.16, 40b. 7, 44a.2, 44a.17, 48a.16, 59b.15, 61b.6

b.1 44a.4

b. uġ 42a.1, 47b.16

2. Çocuk erkeklik organı

b.1 37b.11

almumu (بالمومي) Balmumu, bal peteginden çıkarılan mum
b. 31b.1, 33b.14, 61a.12, 61a.16

kāfirī b. Beyaz mum (bkz. kāfirī)
b. 18b.9, 31a.5, 34b.3

arış (بَرَص) Leke hastalığı, ala tenlik
b.5a.17, 7b.12, 26a.16, 27a.1, 27a.2, 27a.17,
b.a 27a.4, 27a.16, 27b.9, 48a.14, 83a.4, 86a.14, 88a.15
b.1 27b.1
b.11a 26b.17
b.11g 27a.4, 27a.5

arış - (بَارِيسَه) Farışmak, dergin olanların tekrar konuşmaları
b.masa 89a.15

arid (بارد) Soğuk, soğuk olma hali
b.6b.13, 6b.14, 8a.7, 8a.8, 66a.12, 81b.12, 92b.4, 92b.5
92b.6, 93a.10, 93a.15, 94a.9

arınmak (بَرْمَع - بَارْمَع - بَرْمَعَة - بَرْمَعَة) Parmak, elin vundaki son boşunluk ki-
sımlardan herbiri

b. 20b.15, 21b.9, 23b.11, 29a.17, 37a.8, 37a.9, 40a.6, 40a.
8, 59a.9, 66a.7, 79b.12
b.a 17b.11, 34a.6
b.11a 21a.1, 21a.14, 23a.2, 44b.10
b.1nØ 23a.7, 55b.9
b.1na 54b.5, 91a.4
b.1nda 16a.16
b.1lar 28b.1
b.1ları 30b.9, 33b.5, 80a.17
b.1larına 30b.12

basbarmak Elin en kalın parmağı, baş parmak (bkz. bas)

b. 37a.8
b.a 17b.11, 34a.6
b.11a 21a.14, 23a.1
b.1nØ 23a.7
b.1na 54b.5, 91a.4

parmaklı (بَرْمَعَلُو) Parmaklı
b. 70b.11

part (بَرْت) yara, çiban
b.1 22b.11

baş b. Yara bere, çıban (bkz. bas)

b. 19b.8, 36b.7, 36b.15, 82b.5, 82b.6

b.a 36b.10, 36b.17

b.ı 36b.13

baş - (بَضْرَءٌ) Basmak, sürmek, bastırmak

b.alar 21a.14, 33a.8, 86a.17

b.dukâda 13b.9

b.ar 55b.12

başı vir- Basıvermek, bir şeyin üstünden bastırmak

b.e 23a.8

basalık (بَاسِلِيَّةٌ) Dirseğin iç tarafında kan alınan demar

b.dan 34a.7

b.dur 37a.5

basalikün*

melhem-i b. Fesleğen veya rayhan bitkisi merhemi (bkz. melhem)

b.36a.14, 37b.8

b.ıla 35a.15

başar (بَصْرَءٌ) Görme duygusu, görme

b. 70a.10

başdur - (بَاضْرُوءٌ) Bastırmak, kuvvetlice aşağı bastırmak

b.a 30b.13

b.asın 31a.15, 49b.14

başiret*

b. üzerine depren- Dikkatle hareket etmek (bkz. depren - üzer)

b.e 72a.5

bastı (بَسَطَ) Genişleme, yayılma

b.ı 13a.1

baş (بَاسِرٌ) 1. Kefa, baş

b. 17a.3, 18a.15, 20a.3, 35b.11, 36b.8, 62b.6

b.a 5a.10, 16a.5, 16a.12, 16b.1, 16b.3, 16b.5, 16b.15, 17

b.5, 17b.14, 17b.17, 18a.14, 18a.16, 18a.17, 18a.17, 20a.2

25b.1, 34b.8, 35b.10, 79a.1, 80a.4, 81a.7, 82a.15, 83a.9

83b.10, 84b.1, 87b.8, 89b.10, 90a.4, 92b.1

b.da 11e.17, 17b.12, 17b.13, 29a.15, 36a.7, 36a.8, 82a.11

83a.7, 90a.3

b.dan 17b.4, 34a.4

b.dur 11a.5

b.1 11a.6, 16b.11, 19a.9, 20a.3, 20a.5, 35b.13, 47b.17, 52a.11, 57b.12, 82a.5, 85a.8, 86b.2, 89a.1, 89a.2, 92a.13

b.inØ 21b.16

b.ına 17a.13, 18a.3, 22a.4, 24b.2, 25a.10, 30b.12, 35b.12, 38b.6, 38b.7, 38b.10, 82b.17, 85b.13, 87a.16, 87a.17, 89b.3

b.ında 17b.1, 54b.2, 86a.12, 86a.12, 91a.15, 91a.16, 92a.15

b.ından 51a.2

b.ını 17b.6, 23a.6, 24b.1, 31b.4, 31b.4, 71b.1, 78a.10, 89b.14, 89a.10, 90a.9

b.inuñ 90a.2

b.uñ 11a.6, 18a.6, 18b.17, 19b.9, 23b.3, 26a.6, 64b.8, 78a.11
2. Çıban, sivilce

b. 14b.14, 15b.5

3. Tane, alet, bas

b.20a.9, 26a.12, 49b.11, 63b.4, 73b.4

4. Temel, esas, sarat

b.idur 7a.17

b. ağrısı Baş ağrısı (bkz. ağrı)

b. 16b.4, 16b.6, 16b.7, 16b.16, 17a.3, 17a.5, 17a.13, 17a.17

b.nØ 25a.11, 30b.3, 63b.17, 66a.12, 66a.14

b.na 16a.17, 16b.8, 16b.11, 17a.11, 17a.14, 80b.4, 81b.6
83a.9

b.nı 17a.15, 63a.1

b. barmak Baş parmak (bkz. barmak)

b. 37a.8

b.a. 17b.11, 34a.6

b.ıla 21a.14, 23a.1

b.inØ 23a.7

b.ına 54b.5, 91a.4

b. eti Baş eti (bkz. et)

b. 75a.3

b. çegzinmesi Baş dönmesi (bkz. çegzin-)

b.nØ 36b.4, 79a.7, 96b.17

b. tamarı Sağ kulak arkasında ken alınan damar (bkz. tamar)

b. 36b.2, 37a.2

b.ndan 16b.16, 35b.11

issi b. ağrısı Sıcaklık veren baş ağrısı (bkz. ağrı, issi)

b.na 16b.6

- yarım b. ağrısı Yarım baş ağrısı (bkz. ağrı, yarım)
 b. 47b.3
 b.na 17i.11, 81a.6, 83a.6
- başcuğaz (بَاشُجُوغَز) Küçük çiban
 b.lar 18b.15
- başka (بَشَا) Ayrı, ayrı şekilde
 b. 56b.17, 95b.1
- b. b. Ayrı ayrı, tek tek
 b. 21a.4, 23a.7
 b.dur 44b.13, 44b.13
- başla - (بَشَلْ - بَشَلْ) Bir işe girişmek, başlamak
 b.ya 30a.5, 30a.11, 48a.1, 49b.1
- batı*
sağm-ı b. Kazın iç yağı (bkz. sağm)
 s. 75b.6
- bâtıl*
b. it- Kesmek, önüne geçip bczmak (bkz. it-)
 b.er 77a.14
- b. cl- Ecsa gitmek, bczulmak (bkz. cl-)
 b.maya 72a.5
- bâtin (بَاطِن) İç, insanın manevi yönü
 b.inç 51a.9
 b.inden 38a.2
 b.inı 3b.13, 7a.7, 11a.4
 b.umda 113b.1
 b.uğu 3a.15
- haşsa-i b. İç özellikler, dahili özellikler (bkz. haşsa)
 b.ına 63a.8
- baî (بَاطِن) Geç, yavaş
 b. 13a.9
- batm (بَطْم) Eanctu
 b. 77a.12
- batnî (بَطْنِي) Dahili, içe ait
 b. 45a.1
- batur - (بَاطُور) Bir nesneyi sıvı içine daldırmak
 b.a 59a.10
 b.sa 28b.2
 b.up 62b.1

ayaT (بَيَاتٌ - بَيَاتٌ) Tazeliğini kaybetmiş , bayat

b.73a.5, 74b.13

b. cl- Bayatlanak, tazeliğini kaybetmek

b. 73a.5

āyezīd hān (بَايَزِيدْ خَانَه) Sultan 2. Faysalā

b. 78a.3

aykus (بَايْقُوسَه) Başında kulak yerine iki sorguç bulunan yirtici
gece kuşu

b. 20b.6, 89b.6

ayran⁺

ayran b. Kurban bayramı

b. 70b.10

ayziyye⁺

ayziyye-i b. Gözün beyaz tatakası (tak. ruṭūbiyye)

b.11b.6

a'zī (بَعْضِي) Eszı, bir kısım, bazı

b. 15a.14, 15b.17, 38a.17, 55b.2

a (بِهْ) Be! (Üalem)

b. 112a.16

abr (بَبْر) Fapları andıran postu ipeşerli hayvan

b.ün 87a.16

acid (بَبْدِي) Ciddi şekilde, tam

b. 27a.5

edel (بَبْدَلِي) Karşılık, bir şeyin yerini tutmak

b. 113a.9

edeliyyet (بَبْدَلِيَّة) Tıpta bir maddenin diğzerinin yerine kullanıla-
bilmesi (uyuşturucular için)

b.1 6b.4

eden (بَبْدَنِي) Vücut, cisim

b. 3b.15, 3b.16, 4a.1, 4a.5, 4b.8, 7a.11, 15a.1, 50b.12,
71a.14, 98a.5

b.de 5b.11, 7a.12, 15a.1, 40b.14, 99a.11, 96a.1c, 40b.13

b.den 92b.11

b.e 7a.10, 10a.3, 47a.17, 51a.8, 56b.11

b.i 3b.17, 12a.6, 12a.13, 12a.15, 12b.4, 27b.17, 50a.11

71b.13, 72a.7, 74a.14, 75a.1, 75a.6, 82b.10, 96b.10, 96

b.11

b.ile 72a.2

b.inø 50a.12

b.inde 12a.7, 52a.12

b.ins 96a.13

b.ıy 9b.12, 39a.6, 39a.7

b. -i insān İnsan vücudu (bkz. insān)

b. 3c.12, 7a.9, 8a.6, 9a.1, 12b.1

b.a 7b.10, 5b.5, 6a.13, 6b.3, 8a.17, 54b.5, 70b.5, 71b.17
72b.12, 77b.4, 96b.6

b.da 6b.10, 6b.12, 6b.13, 6b.15, 7a.7, 11a.17, 11b.11, 23a.
14, 34a.17

b.ile 96a.13

b.ıy 38a.2

muḳavvī -i b. Vücutu kuvvetlendirici (bkz. muḳavvī)

b.64c 74b.12

tenḳiye -i b. Vücutu teala maddelerden temizleme (bkz. tenḳiye)

b. 97b.5

ce-mūs (بَدَنُوسِي) Yaban tavuğu, orman kızırtı

b. 9a.14

b. -i Yaban tavuğu -i (bkz. et)

b.nø 90a.12, 90a.14

b. ibiği

b.nø 44a.1, 53b.2, 90a.11

ce-gāyet (بَغَايَتُ) Oldukça, iyice

b. 37a.1, 53a.8, 68b.9, 71b.14

beg*

beg börki (بَهْ بَوْرَكِي) Beg börkü, bcstangüzeli, hcrcz ibiği denilen
çiçek (bkz. börk)

b. 92b.8, 93a.2

behmen (بَهْمَنِي) Behmen, kuduzctu (bitki adı)

b. 95b.1

b.i 96a.7

kızıl b. Kızıl kuduzctu

b.i 45b.7, 79a.9

b. -i surh Kızıl kuduzctu (bkz. surh)

b. 50a.1, 96a.9

beḳā*

b. -y1 nev' Nev'in devamı, scyun devamı (bkz. nev')

b. 10a.15

b. -y1 şahş Şahsın devamı (bkz. şahş)

b. 10a.12, 10a.13

eksimed (بَكْسِمِد) Peksimet, pişirildikten sonra dilimler halinde kurutulmuş ekmek

b. 45b.6

el (بِل) Bel, vücudun küreklerden kalçalara kadar olan kısmı (bkz. bil)

b. de 41a.13, 57b.4, 58b.4

b.deki 72b.17

b.e 17b.9

b.i 57b.11

b.ine 41b.3, 54b.14

elesān*

d ühn-i b. Eelesan yağı (bkz. dühn)

b. 110b.10

habb-ı b. Pelesenk otu hapı

b.110a.16

elheb (بَلْهَب) ?

b. 57a.13

elī (بَلِي) "Evet, doğrudur" anlamında tasdik sözü

b. 1b.16

elīc (بَلِيح) ?

b. 44a.6, 98b.13

elīg*

saḥḳ-ı b. Güzelce ufalmak, unufak olmak (bkz. saḥḳ)

b. 23b.13, 56a.12, 56b.8, 62b.5, 62b.17, 95a.14

elīḡle - (بَلِيغَل) Korkuyla sıçramak, ürkmek

b.meye 92a.14

b.mez 85a.9

elki (بَلِكِي-بَلِكِي) İhtimal, umulur, muhakkak

b. 4a.16, 110b.15, 112a.7

elür - (بَلُور) meydana çıkmak, belli olmak

b.e 18b.15

b. mişdür 14b.14

b.ür 29a.13, 34a.7, 42b.15

elürsüz*

b. iT- Belirsizleştirmek, silmek

b.e 84a.11

ben (بَن) Ben (1. Tklk. şhs. zamiri)

b. 2b.7, 32b.2, 38b.15, 63b.9, 97b.1, 98b.1, 111a.6, 111a.9
111a.10, 111b.8, 112a.12, 112b.1, 112b.14

b.a (bana) 32a.16, 111b.6, 111b.8, 111b.12, 111b.12, 111b.
13, 112a.13, 112a.17,

b.i 38b.14, 112a.6

t.üm 2a.1, 4b.11, 10b.10

bend*

b. iT- Bağlamak, işle veya benzeri şeyle bağlamak

b.eler 36a.13

kayd -ı b. Bağlama, elini ayağını bağlama (bkz. kayd)

b. 112a.6

bende (بَنْدَة) Köle, kul, bağlanmış olan

b.yi 111b.17

b. -i hakir Kıymetsiz kul (bkz. hakir)

b. 111b.7

bend keş (بَنْدَكَة) Eklem yerleri eklemeler

b.lere 17b.9

benefşe (بَنْفَشَة) Menekşe (bkz. benefşic)

b. 46b.8, 56a.4, 58a.10, 62a.4, 64b.11, 93a.5

b.si 79b.11

b.yi 64b.10, 64b.12

b. dibi Menekşe kökü (bkz. dip)

b. 56a.11

b. yağı Menekşe yağı

b. 25a.4, 58a.14, 89b.4

b.nø 35b.13

b.na 25a.1

b. yaprağı Menekşe yaprağı

b.nı 46a.15

benefşic (بَنْفَشِج) Menekşe (bkz. benefşe)

b. 93a.6

bengeş (بَنْغَش) hatm, banctu

b. 77a.12

benk (بَنْك) Ieke, benek

b. 81a.8, 81a.17, 81a.9, 81a.9

ağ b. Gözde meydana gelen beyazlık

b. 81a.8, 81a.17

b.i 81a.9

kara b. Gözde meydana gelen kara leke

b.i 81a.9

enī*

b. ādem İnsancıglu, insan (bkz. ādem)

b. 2b.17

b. İsrā'īl İsrail çağulları (bkz. isrā'īl)

b.den 4a.14

eq(i) (بَنْزَر) Yüz, çehre, sima

b.e 50a.4

b.i 12a.9, 12a.12, 12a.14, 12b.13, 12b.14, 65a.3, 69a.7

73a.1, 74b.6, 81b.5

b.üç 7b.9

eqze - (-بَنْزَر) Andırmak, hatırlatmak

b.mez 13b.1

b.r 7b.10, 7b.13, 7b.17, 8a.10, 9b.3, 14a.4, 14a.5, 14a.9

14a.12, 14a.14, 15a.9, 15a.13, 15a.15, 15a.15, 15a.17,

15b.2, 15b.6, 15b.8, 15b.9, 15b.12, 15b.17, 78a.5, 98a.5

erāber (بِرَابِر) Birlikte, bir arada

b. 7a.9, 13a.13, 21a.3, 21a.17, 22a.12, 23b.10, 23b.16, 24

a.8, 24a.16, 25b.4, 26a.6, 26b.8, 27a.12, 27a.13, 27b.8

28b.12, 28b.16, 33a.2, 33b.6, 38a.15, 39b.1, 40a.17, 40

b.4, 42a.1, 41a.17, 41b.9, 42a.14, 43a.14, 44a.3, 44a.9

46a.5, 48b.13, 53a.9, 53b.15, 54a.4, 55b.8, 58b.3, 58b.11

61b.7, 61b.13, 65a.12, 65b.3, 65b.13, 66a.1, 66b.5, 79a.6

87b.13, 94b.14, 95a.14, 97a.6, 110b.1, 110b.1, 111a.15

b.i 65a.6, 68a.3, 68b.1

b.ince 43b.8, 50b.16, 61b.14, 66a.2

b.eyle - Biraraya katmak

b.yüp 65a.14

b. i^u - Biraraya getirmek, katmak

b.üp 19b.5, 50a.1, 80a.14, 90a.14, 96a.10

erā*

b. -yı bikriyyet Bekaret için (bkz. bikriyyet)

b. 55b.7

erelen - (بِرَكَبَ, بِرَوَكَبَ) Zedelenmek, berelenmek

b.miş 35b.17

b.se 35b.14

berk (بَرْك) Sağlam, sık

b. 23a.10, 23a.12, 35a.13, 35a.14, 35b.4, 36a.12, 50b.5

b. tut - Sağlamlaştırmak

b.alar 23a.6

berkiT- (بَرْكِيَّة) Sağlamlaştırmak

b.e 57b.9, 68a.2

b.üp 62a.7

berkin- (بَرْكِيَّة) Sağlamlaşmak

b.miş 72b.5

ber-murād*

b. cī - İsteğine kavuşmak

b.sun 2b.1

berş (بَرْش) Keten yaprağından yapılan afyon

b.e 6b.4, 79a.4

berü (بَرُو)zamanından itibaren

b. 63b.10

besbāse (بَسْبَاَسَة) Besbase, küçük hindistan cevizi üzerindeki derimsi kabuk, hindistan cevizi çiçeği

b. 50a.6, 93a.2

bestāyic (بَسْتَايِج) Bestaye, pespayeden mu'arreb kaya eğreltisi (bkz. bestayic)

b. 38b.15

besfāyic (بَسْفَايِج) bestaye, pespayeden mu'arreb kaya eğreltisi (bkz. besfayic)

b. 58a.10, 93a.2, 98b.14

besle- (بَسْلَة) Beslemek, gıda vermek

b.mege 55b.3

besli (بَسْلِي) Besili, eti için beslenen ehli hayvan

b.73b.2

beş (بَيْس) Bes (sayı adı)

b. 9a.14, 10b.16, 14a.2, 14a.11, 14a.15, 16a.11, 16b.14, 18

a.2, 18a.16, 18b.9, 20a.10, 21a.4, 25b.13, 27b.5, 29b.6

29b.9, 30a.1, 30a.2, 30a.2, 30a.12, 31a.6, 31a.12, 31b.3

31b.11, 32b.13, 32b.14, 32b.14, 33a.4, 34a.8, 38a.2, 40b.

1, 41a.1, 41a.3, 43a.7, 44a.6, 45a.11, 45b.3, 46b.1, 46b.

11, 48b.2, 49b.3, 53a.15, 56a.11, 56a.13, 56b.13, 57a.16

58a.12, 58a.14, 58b.1, 61a.13, 61b.10, 61b.17, 63b.7, 63
b.13, 64b.13, 65b.12, 66b.17, 68a.7, 68a.12, 70a.10, 72b
11, 84a.4, 88b.11, 97a.7, 97a.10

b.den 98b.16

b.e 12b.4

b. altı Beş altı kadar, birkaç

b. 23a.16, 25a.17, 39a.17, 81b.1

b. cn Beş cn kadar

b. 32a.5, 32a.7, 49b.17, 51a.11

dört b. Dört beş kadar (bkz. dört)

b. 16a.11, 18a.2, 20a.9, 46b.1

beşer (بَشَر) Beş beş olacak şekilde

b. 18a.15, 18b.6, 26b.13, 29b.6, 30a.10, 40a.6, 40a.8, 41.7
43a.10, 43a.10, 43b.12, 44a.17, 48a.16, 56a.11, 56b.15,
57a.8, 57a.13, 58a.11, 59a.4, 59a.8, 65b.16, 66b.9, 95b.1
97a.14, 98b.15, 110b.10

beşinci (بَينِي) Beşincisi, beşinci sırada olan

b. 5b.17, 6a.10, 6b.1, 7a.1, 7a.3, 7a.6, 8b.3, 11b.6, 13a.5
23a.13, 36b.7, 37b.10, 51a.6, 70b.9, 95a.6

b.nüç 12b.9

b.sine 9b.3

b. bāb Beşinci bölüm

b. 5a.8, 10b.11

beşāret (بَشَارَت) Müjde, mustu

b. 58b.16

beşik (بَيْكَة) Bebeklerin içinde uyutulduğu küçük sallanabilir ya-
tak

b.de 97b.4

bevāşır (بَوَاصِر) Basurlar, basur hastalıkları

b. 5b.15, 46b.15, 47a.8, 47a.9, 48a.10, 48a.13, 48b.9, 48b.
10, 78b.14, 80a.14, 85b.6

b.a 47b.9, 48a.5, 48a.5, 48a.9, 48a.14, 48a.14, 48b.15, 48b.
6, 48b.7, 48b.8, 59b.14, 80a.1, 81a.5, 82b.2, 85b.14, 87
a.12, 87b.9, 91b.1, 94b.7

b.dan 49b.10

b.1 47a.11, 48b.15, 79b.17

b.inø 48b.11

b.uç 46b.14, 47a.13

b. kanı Basur hastalığından dolayı çıkan kan (bkz. kan)

b. 47a.16, 66a.17

b.nı 66a.15, 66b.3, 66b.6

b. yelleri Basur hastalıkları yeli, romatizması (bkz. yel)

b.nø 25b.2

b.nün 42a.6

bāb-ı b. Basur bölümü, basur hastalıklarının anlatıldığı bölüm
(bkz. bāt)

b.da 42a.7

dem-i b. Basur hastalıkları kanı (bkz. dem)

b.a 48b.3

b.dur 46b.16

ilāc-ı b. Basur hastalıkları ilacı (bkz. 'ilāc)

b. 49a.13

'ineb-i b. Basur üzümü, basur hastalığı tanecekleri (bkz. 'ineb)

b. 47a.2, 47a.12

ishāl-i b. Basur hastalığı ishali (bkz. ishāl)

b.s. 49b.16, 65b.5, 96a.9

b.dur 46b.16

kabz-ı b. Basur hastalığı kabızlığı (bkz. kevāşır)

b.dur 46b.16

müşil-i b. Basurlu yer, basurun islediği ve yerleştiği yer
(bkz. müşil)

b.a 66b.3

naşūr-ı b. Basur nasırı (bkz. naşūr)

b. 47a. 4

nefh-i b. Basur şişliği (bkz. nefh)

b. 47a.3

rahneyī b. Delikli basur hastalığı (bkz. rahneyī)

b. 47a.5

şikāk-ı b. Basur hastalıkları çatlakları (bkz. şikāk)

b. 47a.3

zenbūr-ı b. Arı gibi uzunca taneleri olan basur hastalığı (bkz.
zenbūr)

b.dur 46b.17

sevāşırlı (بواسرلی) Basur hastalığına tutulmuş olan

b. 47a.13

sevl (بول) Sidik, üre, idrar

b. 14b.2, 14b.14, 14b.14, 15b.4, 15b.14, 15b.15, 42b.16, 43

a.1, 43a.2

b.dür 15b.4

b.i 12a.8, 12a.11, 12a.13, 12a.17, 15b.13, 43a.13, 43a.15

43b.2, 53a.15, 54a.10, 59a.15, 74b.15, 80b.1, 86a.10, 86

b.14, 89a.2

b.ını 81.2, 81a.17, 85b.10, 86a.10, 88a.17

b.ün 14a.3, 14a.7, 14a.11, 14a.15, 14b.1, 14b.6, 14b.7, 14

b.7, 15a.1, 15a.3, 15a.4, 15a.5, 15b.15, 16a.1

Ādem-sevli İnsan idrarı (bkz. ādem)

b. 86a.10

Āsrü'l - bevl Sidikini yapamama (bkz. āsr)

b.i 5b.12

idrār -ı b. Sidikini çıkarmak, yürütmek (bkz. idrār)

b. 83a.1

iĥtikās -ı b. Sidikini yapamama (bkz. iĥtikās)

b. 43b.7

selāsıl -ı b. Sidikini tutamama (bkz. selāsıl)

b. 42b.12, 44a.2, 44a.4, 44a.14, 44a.16, 83a.10, 85b.14

b.e 84a.1

b.i 5b.12

sevva*

cevz -ı b. Küçük hindistan cevizi (bkz. cevz)

b. 49a.13, 50a.6, 59a.4, 65a.8, 68a.4, 111a.2

seyābān*

b. karanfili Yabani karanfil

b.nün 83a.15

seyābānī (بیابانی) Yabana ait, çöllerle ilgili

b.dür 83a.17

marūl -ı b. Yaban marulu (bkz. marūl)

b. 81b.13

seyān (بیان) Açıklama, gösterme, izah

b. 13a.7

b.i 97a.17

b.ında 7b.3, 16a.4

b.ındadır 5a.9, 5a.10, 6b.2, 6b.3, 6b.4, 6b.5, 6b.6, 6b.7
10b.12, 18b.1, 20a.7, 20b.10, 26a.16, 40b.12, 42b.14,
51b.8

b.iT- Açıklamak, izah etmek

b.dük 5a.4, 34b.5

b.düğüm 19a.3

b.düğümüz 110b.4

b.düm 31b.9

b.elüm 16a.6, 23a.13, 58a.16, 59b.8, 61a.5, 72a.1, 73b.13

b.er 5b.4, 5b.6, 6a.2, 97b.6

b.mişdür 110b.6

b.misler 36b.2

b.üp 5a.10

eyāz (بَيَاض) Beyaz, ak

b. 19a.15

eyn (بَيْن) Ara, iki şeyin arası

b.inde 63a.13

eyne*

b. ve beyne İkisinin ortası, arada

b.dür 47a.12

eyni (بَيْنِي) Beyin, insan veya hayvanın kafatasındaki hareket ve du-
yu merkez i

b. 7a.4, 35a.1, 68b.12, 75a.6

b.inø 40b.2

b.nün 34b.17

b.si 68b.11

b.sinø 25b.3, 38b.10, 44b.3, 87a.3, 87a.5, 89a.15, 89b.3
90a.3

b.sine 58b.9

b.sini 85b.3, 86a.4, 90a.4, 90b.14, 90b.15

b.ye 34b.17

b.yi 66b.8, 75a.7

eyt (بَيْت) Beyit, iki mısralık divan şiiri nazım birimi

b. 3b.2, 7b.5

eyzā*

b. ağı Yumurta ağı

b. 75b.7

bez (بَز) Bez, kumaş parçası (bkz. biz)

b. 22b.16, 23b.3, 35a.4, 49b.13, 62a.15

b.de 56a.16

b.den 56a.16

b.e 16b.9, 35b.4, 55a.4

b.i 19a.4, 26a.12

b.ine 65b.1

b.inci 17a.4

b.ığı 26a.13

keştân b.i Keleş kuması

b.de 65b.1

b.ni 17a.4

kezrebîh (بَزْرَبِيْح) Haldıran otu, yılan otu, agv (bkz. bez-i bîh)

b.22b.6

bez-i bîh (بَزْرَبِيْح) Haldıran otu, yılan otu, agv

b. 110a.17, 110b.19

bez-i kerfûs (بَزْرَبِيْحُ كَرْفُوْس) Feraviz çekirdeği (bkz. kerfûs)

b.110a.17

fiçak (فِيْحَاك) Fiçak, setze, et, vs. kesmek ve doğramak için kullanılan keskin mutfak aleti

b. 35a.12

b.dan 34b.7, 35a.10

b.11a 64a.3, 64a.7

ıldırıcın (بَلْدِرِيْحِيْن) Eıldırıcın denilen kuş, boz renkli benekli, eti

b.75b.4 için avlanan bir kuş

çıgar^x

gözün b.1 Gözün burun yanındaki köşesi

b. 19b.13, 26b.10, 36b.11

ıırağ - (بِرَاغ، بِرَاغ، بِرَاغ) 1. Bırakmak, koymak

b.alar 49a.12

b.asın 71b.4

b.salar 84a.8

2. Salmak, daldırmak, koymak

b.a 65b.2, 89a.12, 91b.3

b.salar 87b.8

i-'avnillahi te'ālā (بِعَوْنِ اللَّهِ تَعَالَى) Yüce Allahın yardımı ile
b.112a.12

ī-ğam*

bī-ğam c1 - gamsız clmak, kedersiz clmak

b.ur 2b.6

ih (بِأَيِّ) ayva

b.92b.16

i-ḥaḳḳ-ı ḥaḳret-i 'izzet (بِحَقِّ حَضْرَتِ عِزَّتِ) izzet sahibi -
nin ḥaḳkı ile (bkz.'izzet)

b.98a.14

ī-ḥalāvet (بِبِي حَلَاوَتِ) tatsız, tadı clmayan

b.69a.10

ī-ḥūde (بِبِي هَوْدَةٍ) bcş, faydasız

b.72a.4

ī-ḥūş (بِبِي هَوْسَةٍ) kendinden geçmiş, baygın

b.79a.4

bi-izni'llahi (بِإِذْنِ اللَّهِ) Allah'ın izniyle

b.23b.5,

bi-izni'llāhi te'ālā (بِإِذْنِ اللَّهِ تَعَالَى) Yüce Allah'ın izniyle

b.16a.12,17a.12,17b.1,18a.5,18a.15,19a.6,19a.17,20a.13,

20b.7,23a.12,23b.15,24b.11,24b.15,25a.7,26a.3,27b.2,

28a.9,28b.11,31b.7,32a.4,32b.5,32b.12,33a.1,33a.5,33

b.1034a.3,38b.3,39b.2,39b.10,40a.10,40b.3,40b.11,41a.6,

41b.6,42a.6,42b.7,45a.6,45b.11,46a.13,47b.15,49a.12,

50b.13,51a.5,52b.1,54b.10,55a.13,62b.15,63b.11,65b.8,

66a.8,81a.11,81b.1,82a.11,83b.11,87a.6,89a.4,90b.17,

91b.4,95a.7,95a.12,96a.8,110a.5,111a.9,111b.1,

bī-ḳarār (بِي قَرَار) kararsız,değişen,bir halde kalmayan

b.dur 6b.11

bikr (بَكْر - بَكْرَة) bekaret,bakirelik,evlenmemişlik hali

b.55a.6,55a.16,55b.5

b.den 55a.9,55a.12

b. ol- bakire gibi clmak

b.a 55b.2

bikriyyet^x

berā-yı b. bakirelik için,bakire gibi clmak için (bilgi)

(bkz.berā)

b.55b.7

oil (بَيْل) bel,vücutun sırt ile kalçalar arasındaki kısmı

b.37a.7,37a.11,41b.1,41b.2

b.de 6a.4,59a.2,59a.7,69b.7,

b.deki 58a.16,69b.9

b.ine 30b.11,54b.16,58a.3

b.üç 37a.8

b. ağrısı bel ağrısı

b.na 41b.1,41b.2,71b.2,83b.17

b. şcvukluğu bel şcvukluğu,cinsi yetmezlik

b.nø 43b.15,52b.7

b.na 84a.1

oil - (بَيْل , بَيْلَة) bilmek,bir şey hakkında bilgisi clmak

b.ø 113a.2,113a.13,

b.düm 111a.10

b.e 112b.10,112b.13

b.en 1b.16,

b.gil 4a.2,6b.7,9b.9,10a.8,11b.15,12a.3,14a.2,23a.14,36a.

17,38a.13,42b.14,44b.9,47a.14,68b.5,70b.1,

b.medür 112b.9

b.mege 1b.10,112b.7

b.mek 12a.4,70b.1

b.meyen 39a.4

b.meyesin 1b.9

b.mez 112a.4

b. mezem 38b.17

b.miş 47a.9,71a.16,72a.1,111b.2,111b.5,

b.üp 4a.1,70a.4,75b.14,

b.ür 68b.13

b.ürdüm. 111b.9

b.ürsin 70a.14,117a.17

bilād*

b. -ı keremā 'Arap manlekesi (?) (İkt. Keremā)

b.97a.1

bilādür - (بِلَادُورْ - بِلَادُورْ) bilādür med. ad. İsm. med. ad. İsm.

b.91 7a.2

b.98 7a.16,36b.7

b.elüm 8a.7,9a.2,10a.8,12a.3,13a.1,13b.16,17b.5,19b.7,
27b.16,28a.16,29a.11,31b.17,32b.8,36b.2,40a.16,40b.16,
44b.9,45b.13,46b.14,50b.8,51a.7,53b.13,57b.4,59a.12,
62a.3,63b.16,68b.4,69b.13,77a.17,77b.4,84a.6,85a.7,88
b.16,91a.1,92b.2,95a.7,96a.11,111b.5,

b.evüz 38a.10

b.eyin 1b.12

b.mişdür 4b.4

b.ür 5a.6,5a.7,5a.8,5a.8,5a.5,5a.11,5a.12,5a.13,5a.14,
5a.14,5a.15,5a.16,5a.17,5b.1,5b.2,5b.2,5b.3,5b.5,5b.7,
5b.8,5b.9,5b.10,5b.11,5b.12,5b.13,5b.14,5b.15,5b.16,
5b.17,6a.1,6a.4,6a.4,6a.6,6a.6,6a.7,6a.9,6a.10,6a.11,

6a.12,6a.13,6a.14,6a.15,6a.15,6a.16,6a.17,6a.17,6b.1,
6b.2,21b.4,33a.11,36a.17,37b.10

bile (*بَيْلًا* , *بَيْلًا*) 1. birlikte, beraber

b.14b.15,27a.6,27a.7,37b.12,42b.16,57a.17,64a.4,72b.1

b.dür 75a.13

2. dahi, de

b.15a.3,27a.3,39b.7,73a.14,

bilece (*بَيْلًا* , *بَيْلًا*) beraber, beraberince

b.19a.10,20b.13,20b.14,27a.7,28b.5,63b.1,97a.1,111a.11,

bilegü*

b. taşı bileği taşı, kesici aletleri bilemeye (arayan şist

(bkz. taş)

b.na 24a.3

bilek (*بَيْلًا* , *بَيْلًا*) el ile dirsek arası

b.25a.3

b.e 28a.3

b.inØ 90a.6

b.ler 29a.2,62b.7

b.lerde 41a.14

b.lerine 28b.7,29a.9,30b.10,

bilenherce (*بَيْلًا*) katır kuyruğu denilen bitki

b.94a.4

bil-ittifāk (*بِإِتِّفَاقٍ*) ittifakla, birlikte, hep birlikte

b.112a.1

billūr (*بِلُّورٍ*) şeffaf, parlak taş (bkz. büllür)

b.1 92b.1

Allah*

'ārif-i b. Allah'ı bilen (bkz.'ārif)

b.71a.9

bi-miṣl (بِمِثْل) binzersiz,örneksiz.

b.57a.9

b.dür 68b.3

bin (بِن) cüml,erkek çocuk

b.78a.3

bin (بَيْن) öğren,görme kabilyyeti olan

b.eyle- görür hale getirmek

b.r 83b.4

bin- (بِن) binmek

b.üp 33a.14

biḡ (بَيْكَة) bin (sayı adı)

b.98a.10,98a.13

on sekiz b. on sekiz bin

b.3b.1

yüz b. yüz bin (bkz.yüz)

b.1b.8,4a.8,

bir (بَر) bir,herhangi bir

b.1b.5,2a.10,2b.9,3b.8,3b.16,4a.4,4a.5,4a.10,4a.14,4b.14,
4b.16,5a.2,6b.8,8a.3,8a.10,8b.8,8b.9,8b.12,9a.6,9a.6,9a.
16,9b.16,10a.6,10a.11,10a.12,10a.16,10b.5,10b.7,10b.8,
10b.9,10b.11,10b.14,11a.13,11b.8,11b.8,11b.9,12b.1,12b.
2,13a.12,13b.4,13b.4,13b.8,13b.8,14b.15,14b.17,15a.10,15
a.11,15a.13,15b.1,15b.3,15b.6,15b.7,15b.10,15b.11,15b.
12,16a.8,16a.9,16a.16,16b.1,16b.3,16b.3,16b.2,17a.8,17a.
10,17a.10,17b.16,17b.17,18a.2,18a.6,18a.10,18b.4,18b.8

19a.4, 19a.4, 19a.14, 19a.17, 19b.5, 19b.16, 20a.9, 20a.9,
 20a.9, 20a.10, 20a.12, 20a.15, 20b.4, 20b.5, 20b.6, 20b.6,
 20b.12, 20b.16, 21a.3, 21a.6, 21a.8, 21b.2, 21b.4, 21b.5,
 21b.7, 21b.8, 21b.14, 21b.15, 22a.6, 22a.9, 22b.5, 22b.5,
 22b.15, 23a.11, 23b.1, 23b.2, 23b.8, 23b.8, 23b.9, 23b.13,
 23b.13, 24a.17, 25a.3, 25a.10, 25a.11, 25b.3, 25b.14, 25b.16,
 26a.5, 26a.12, 26a.12, 26b.2, 26b.3, 26b.3, 26b.4, 26b.4, 26
 b.6, 27a.8, 27a.8, 27b.3, 27b.10, 28b.3, 28b.11, 28b.13, 28
 14, 29a.6, 29a.6, 29a.10, 29a.13, 29b.5, 29b.12, 30a.9, 30a.
 14, 30a.17, 30b.4, 30b.4, 30b.8, 30b.15, 31a.1, 31a.1, 31a.1,
 31a.2, 31a.2, 31a.9, 31a.12, 31a.16, 31a.17, 31b.1, 31b.17,
 32a.8, 32a.10, 32a.10, 32a.11, 32a.14, 32b.3, 32b.17, 33a.
 2, 33a.2, 33a.4, 33a.7, 33a.11, 33b.5, 33b.13, 34a.1, 34a.2,
 34a.2, 34a.13, 34b.1, 34b.3, 34b.3, 34b.6, 34b.9, 34b.10, 35
 a.1, 35a.3, 35b.11, 35b.16, 36a.5, 36a.14, 38a.5, 38a.6, 38a.
 16, 38a.16, 38b.4, 38b.6, 38b.10, 38b.11, 38b.12, 38b.17, 39
 a.2, 39a.6, 39a.7, 39a.13, 39b.3, 39b.5, 39b.10, 40a.10, 40a.
 10, 40a.11, 40a.13, 40a.14, 40b.5, 40b.12, 41a.8, 41a.10, 41a.
 12, 41a.15, 41b.3, 41b.4, 42a.4, 43a.16, 43a.16, 43b.2, 43b.5,
 43b.5, 43b.6, 43b.10, 44a.1, 44a.8, 44a.10, 44a.14, 44b.11, 45
 a.4, 45a.13, 45a.17, 45a.17, 45b.1, 45b.4, 45b.7, 46a.5, 46a.6,
 46a.8, 46a.9, 46a.10, 47b.9, 47b.10, 47b.15, 47b.16, 47b.16, 47
 b.17, 48a.11, 48b.14, 49a.8, 49a.10, 49a.10, 49a.11, 49a.15, 49
 a.15, 49a.15, 49a.16, 49b.3, 49b.3, 49b.6, 49b.6, 49b.6, 49b.11
 49b.13, 50a.2, 50a.6, 50b.6, 50b.14, 50b.15, 51a.11, 51b.9, 51.
 b.16, 51b.16, 52a.13, 52a.5, 52b.10, 52b.11, 53a.2, 53a.12, 53
 a.16, 54a.7, 54a.11, 54b.2, 54b.3, 54b.3, 54b.5, 54b.5, 54b.6,
 54b.9, 54b.11, 54b.11, 54b.11, 54b.13, 54b.15, 55a.2, 55a.3, 55
 a.4, 55a.8, 55a.15, 55b.1, 55b.4, 55b.9, 55b.10, 55b.14, 55b.15,

55t.15,56a.6,56a.6,56a.10,56a.14,56a.14,56a.15,56a.
 15,56b.3,56b.3,56b.7,56b.13,56b.14,56b.15,56b.16,57
 b.6,57a.4,57a.4,57a.4,57a.8,57a.9,57a.15,57a.15,57a
 16,57b.2,57b.3,57b.7,57b.8,57b.11,57b.14,57b.14,57b
 17,58a.1,58a.3,58a.4,58b.2,58b.3,58b.4,58b.14,58b.17,
 58b.17,59a.5,59a.6,59a.11,59a.12,59a.14,59a.14,59b.1
 59b.8,61a.11,61b.1,61b.1,61b.2,61b.5,61b.14,62a.7,62
 a.13,62a.14,62b.1,62b.5,63a.1,63a.6,63a.11,63a.12,63
 a.17,63b.1,63b.10,63b.14,63a.3,63a.9,64a.11,64a.12,
 64a.16,64a.17,64b.1,64b.1,64b.2,64b.4,64b.10,65a.9,
 65b.1,65b.1,65b.5,65b.9,65b.10,65b.11,66a.6,66a.6,66
 b.9,66a.11,66a.11,66b.2,66b.3,66b.10,66b.16,66b.16,
 66b.16,66b.2,66b.5,66b.5,66b.11,67a.1,67a.6,67a.7,67
 b.6,67a.5,67a.6,67a.7,67a.10,67a.11,67a.11,67a.11,67a.11,
 67b.6,67b.6,67b.7,67b.8,67b.14,68a.5,68a.10,68a.11,68
 a.11,68a.17,68a.2,68a.2,68a.9,68a.14,68b.5,68b.6,68a.2
 68b.10,68b.9,68b.11,68b.12,68b.14,68b.2,68b.6,68a.8,68
 a.10,68a.13,68a.14,68b.2,68b.7,68b.16,68b.17,68b.1,68
 a.3,68a.7,68a.9,68a.10,68a.11,68a.12,68a.13,68a.15,68
 a.16,68a.17,68b.2,68b.3,68b.4,68b.5,68b.6,68b.8,68b.9,
 68b.14,68a.1,68a.3,68a.7,68a.9,68a.11,68a.12,68a.12,68
 a.15,68b.2,68b.7,68b.10,68b.11,68b.12,68b.16,68a.2,68
 a.5,68a.7,68a.10,68a.12,68a.13,68a.15,68b.3,68b.4,68b.
 7,68b.8,68b.10,68b.14,68b.15,68b.17,68a.2,68a.6,68a.7,
 68a.9,68a.14,68a.15,68a.16,68a.17,68b.2,68b.4,68b.7,68
 b.8,68b.8,68b.9,68b.11,69a.1,69a.3,69a.4,69a.6,69a.7,
 69a.7,69a.9,69a.16,69b.1,69b.3,69b.3,69b.5,69b.6,69b.8,
 69b.16,90a.2,90a.7,90a.8,90a.8,90a.10,90a.12,90b.2,90
 b.7,90b.11,91a.2,91a.3,91a.4,91a.4,91a.5,91a.7,91a.8,

b. buçuk bir buçuk (şayı) (bkz. buçuk)

b.42b.9,49a.5,52b.10,56b.5,86b.17,88a.6

irer (بِرَّ) bir bir, birer

b.21a.3,25b.5,26b.12,29a.7,31b.15,34b.13,39b.13,41a.5,
41b.5,43a.14.,43b.17,44a.7,44a.16,45a.12,45a.13.-5a.
16,48b.8,48b.17,49a.14,49b.17,50a.7,51a.17,53a.1,54
a.5,54a.8,54b.13,55a.14,56a.1,57a.3,57a.4,59a.5,61a.
7,65a.8,66b.13,66b.16,68a.5,68a.15,68b.3,77a.14,72b.
2,79a.5,81a.14,81a.15,81b.4,84a.3,85b.3,110b.11,110
a.3,111a.7,

b. buçuk bir buçuk, bir buçuk olacak şekilde

b.44a.6,55a.1,55b.11,

bir(1) bir (بِرَّ) bir bir, birer

b.15a.11,33b.2

b.ından 10b.7

b.1a.17b.1,17b.4,40b.1,49a.10,71a.17,71a.17

birlikte (بِرَّ) birlikte, beraber

b.18a.9,18b.5,18b.12,18b.13,18b.2,18b.5,20a.17,20a.17,
21b.1,21b.2,22a.11,24b.17,25a.8,26a.1,26a.1,26b.9,27
b.1,27b.15,30a.4,30a.10,31a.2,31a.4,33a.6,33a.8,35b.
1,37b.10,38a.11,42a.6,44b.15,45a.9,50a.11,51a.3,52b.
14,55b.15,59b.7,59b.16,61a.5,72a.11,73a.11,77b.4,78
b.6,79b.10,81a.15,82b.3,88a.1,92b.2,95a.6,96a.10,97
a.15,112b.7,

b.ından 33b.2

2, bir müddet

b.13b.5,77b.8

birle (بِرَّ) ile, birlikte, beraber

b.7a8,7b.11,8a.1,17a.7,17b.7,18b.6,24a.10,27b.9,34b.13,
35a.5,35b.2,37b.13,38a.6,38b.4,43a.11,44a.3,46b.4,

46b.9,47a.14,65b.17,72b.12,73a.11,74a.6,74b.15,75b.10
75b.11,75b.14,75b.15,76a.1,76a.3,76b.1,76b.2,77b.5,77
b.9,78a.10,78a.12,80b.14,81b.6,84b.10,86a.10,88b.14,
93a.13,98a.17,

b.dür 74b.11,76a.1

ir-yān (**بِرْيَانٌ**) kebab,közde pişirilmiş et

b.50b.4,78b.1,78b.20,

ismillāhī yā rabbī (**بِسْمِ اللَّهِ يَا رَبِّ**) Allah'ın senin adıyla

b.80b.8

isnān (**بِسْتَانٌ**) mense, mense eti

b.78a.6

isrān (**بِشْرَانٌ**) cebran çekent, çuyma İslam. vildanlıları
türk. bantıran bir kafes, mısır

b.19a.6

isrān (**بِشْرَانٌ**) çuyma İslam. vildanlıları
asalak, reneli hayvan

b.79a.8,81a.8,81b.8,90a.8,91b.16,

b.i 84b.5,90a.4,91b.17

b. düs- bitleşmek, bit türemek (bkz. 63a-)

b.en 91b.16

b.meye 84a.8,84b.8,

it- (**بِيتٌ**) bitki, kıl vs. çıkıp yetişmek

b.e 19a.17,42a.11,73b.5,73b.6,85a.2,85a.12,91b.13,

b.en 19b.6,24a.5,24a.12,77a.17

b.er 21b.7,33b.4

b.erse 24a.4

b.mesin Ø 36b.5

b.mesün 19b.3

b.meye 19b.6,24a.7,24a.14,88a.16,91b.12,

b.mez 19a.8

b.se 91b.11

b.sün 19b.1,85a.3,

bitür- (**بِتُورٌ**) 1.Meydana getirmek, yeniden ortaya çıkarma

b.e 85a.4,85a.15,80b.10,90b.6

b.siler 35b.9,36a.10,36a.14,

2,sona erdirmek,cırtadan kaldırmak

b.e 6a.8,78b.8,80a.13,90b.10.

b.ür 20b.17,37b.7,61a.11,61b.12,61b.12,

bî-vakt (**بِي وَقْتٍ**) zamansız,yersiz,vakitsiz

b.96a.16

bî-vakt iF- zamansız yapmak

b.erse 70a.6

biz (**بِزٍ**) biz (1. çoğul şahıs zamiri)

b.4a.12,38a.7,51a.4,112a.16

b.e 1b.11,

b.üm 32b.11,39a.15,51a.10

biz (**بِيزٍ**) bez, (bkz.bez)

b.35b.16

b.den 56a.10

b.e 42a.3,62a.14,

b.i 62a.14

b.ile 36a.15

biz'zât (**بِالذَّاتِ**) kendisi,kendi zatıyla

b.112a.2

boğa (**بِوَعَاةٍ**) boğa,damızlık erkek siğir

b.86b.13

boğaz (**بِوَعَاةٍ, بِوَعَاةٍ**) boğaz,boğazın ön bölümü,imik

b.11a.9,21a.16,22b.13,36b.17,37a.2,75a.16,77a.3,

b.a 5a14,11a.13,17b.8,20b.10,21a.13,21a.17,21b.1,37a.5,

b.1 34b.14,82b.3,

b.inØ 32b.11

b.ına 20a.15,22b.15,52a.15,

b.ından 97b.2,

b.umdan 38b.14,

b.uñ 82a.17

b. ağrısı anjin, boğaz ağrısı, mukozanın şişmesi

b.na 22b.13,37a.2.

boğazla - (^{بوغاز} -) boğazlamak, hayvanın boğazını kesmek

b.rken 38b.14

b.sa 90a.15

boğazlak (^{بوغازل}) boğaz, boğazın bütünü, inik

b.7a.15

boğ (^{بوغ}) bck, dışkı, ters

göğercin b. güvercin dışkısı

b.43b.5,52b.10

b.na 43a.16

itlik ak b. köpeğin beyaz dışkısı (bkz.it)

b.95b.6

b.nØ 51b.3,

b.unı 96e.5

şahin b. şahin dışkısı (bkz.şahin)

b.nØ 44a.13

bol (^{بول}) çok, fazla

bol eyle - çoğaltmak

b.r 81b.15

boncuğ*

it boncuğı it boncuğı bitkisi

b.48a.8,92b.6

b.nuñ 39b.17

bcstān (بستان , بستان) bcstan, sebze bahçesi

b.a 84b.1

bcstānī (بستانى) bcstanla ilgili

b.83a.17

boç (بوشه) boç, zayıf, dolgun olmayan

ortalığı b. âdem kerin bölgesi zayıf insan (bkz.ortalık)

b.50b.6

boşal- (بوشل-) boşalmak, bir yerden sıvı akması

b.a 33b.2

boy (بوى) boy otu, 10-50cm yükseklikte, çiçekleri sarı, beyaz ve pembe renkli bir bitki.

b.45a.7, 93a.8

boy tchmı boy tchmı (bkz.tchm)

b.59a.5, 61a.6

boylı (بوئىلى , بوئىلى) boylu, uzun

orta b. orta boylu

b.34a.1

uzun b. uzun boylu, boyu uzun olan

b.34a.1, 50b.6

boy(u)n (بويىن , بويىن) boyun, boğla omuz arasındaki kısım

b.da 37a.3

b.1 12a.5

b.1na 53a.17, 53b.6, 85b.10, 28b.9

b.una 52a.7, 52a.13, 82a.8, 85a.11, 91b.12,

b.unda 91a.5, 91a.12,

bcynuz (بوينوز) bcynuz, bazı hayvanların başında bulunan uzun kıvrık tırnaklı maddeden korunma aleti.

b.47a.5

b.in∅ 19b.10, 47b.11, 86a.1, 86b.8, 86b.10,

b.indan 38b.4, 86b.12

b.unı 86b.2

geçi b. keçi bcynuzu denilen bitki (bkz.bcynuz)

b.77a.15,95b.11

öcek*

sümüklı b. sümüklı böcek,ctçul ve kabuksuz yer yumuşakçası

b.51a.11

öE(ü)r (بكر - بكر) böbrek bölgesi, karnın yan tarafları

b.ünj 14b.17,15a.11

ögrek (بؤكره) böbrek,kanın zararlı maddelerini süzerek idrar salan,cmurganın sağ ve sclundaki çift organlar dan her biri.

b.7a.5,14b.4,39a.14,75a.11

b.de 42b.14,43a.17,65b.14,

b.dür 10b.6

b.e 66a.10,77a.8,77a.13,

b.i 71b.12,73a.4,76a.10

b.lere 64b.6

b.ünj 42b.15,42b.17

geçinünj b. yağı keçi böbreği yağı (bkz.geçi yağı)

b.nı 18b.4

b. yağı böbrek yağı (bkz.yağ)

b.31a.6

b.nı 18b.8

b. ağrısı böbrek ağrısı (bkz.ağrı)

b.71b.8 ووه

ögürtlen (بؤكره تلن) böğürtlen,dikenli ve, çck yıllık bir çalı

b.93a.3

b. şuyı böğürtlen suyu (bkz.şu)

b.nø 24b.17

b. yaprağı böğürtlen yaprağı (bkz.yapraq)

b.21a.9

öl - (بول -) bölmek, parçalara ayırmak

b.üp 31a.1, 38b.15

ölücü (بولجی) bölücü, bölecek özelliğe sahip

b.2a.10

ölük (بولوك, بولوك, بلك) kısım, hisse, bölüm

b.11b.12, 20b.12, 28a.3,

b.inø 23b.5, 31a.1

b.üni 23b.1

örök (بورك) börek, hamur açılarak yapılan bir tür yemek

b.73b.5

örk (بورك) başa giyilen şapka, börk

beg b. -i beg börkü (bitki adı)

b.92b.8, 93a.3

sultān b. -i sultan börkü (bitki adı)

b.92b.8

öyle (بويلا) böyle, bu şekilde

b.30b.15, 31b.6, 42a.6, 61a.2, 62a.10, 62b.3, 62b.3, 62b.5, 62b.

16, 63a.10, 63a.13, 64a.13, 64b.14, 72b.14, 111b.9, 113a.2,

113a.13,

b.dür 13a.11, 78b.5, 90b.5

böylece (بويلاجه) bu şekilde, böylece

b.25a.5, 41a.2, 78a.4,

böyü - (بويو -) büyümek, gelişmek, irileşmek

b.r 36a.8, 44b.10

böyücek (بويوكه) büyükçe, iri

b.30a.7

böyük (بويوك) büyük, iri

b.32b.15, 36a.11, 36b.8, 39b.10, 40a.13

b.i 21b.9

büyüklük (^{وَوُو} ^{بُيُوكْلُوكْ}) büyüklük, irilik

b.ince 39b.3

bu(n) (^{بُو}) bu (işaret zamiri)

b.a (buña) 7b.10, 7b.13, 7b.17, 9a.6, 9a.7, 9a.14, 9a.16, 9b.2,
13b.12, 18a.7, 25a.5, 32b.9, 41b.11, 47a.5, 58a.2, 58a.8, 61a.

11, 61a.15, 61b.1, 69b.1, 73b.1, 110b.5,

b.ca 68a.7, 111b.12, 111b.13, 113a.17,

b.da 1b.15, 12b.5, 12b.6, 96b.14, 110b.4, 112a.16, 113a.15,

b.dan 24a.11, 31a.10, 34a.6, 49b.8, 58a.6, 70a.8, 70a.15, 72b.7,
77b.1, 81b.15, 91a.3, 95a.5, 111a.10, 112a.5,

b.ı 6b.7, 14a.2, 21b.16, 32b.2, 38a.3, 42b.14, 49b.1, 51a.4, 51a.

14, 55a.6, 56b.12, 70a.14, 70b.1, 82a.8, 82a.9, 82b.11, 98a.9, 98

b.4, 111a.9, 111a.13, 113a.9,

b.lar 4b.5, 10a.16, 10a.17, 10b.1, 10b.2, 10b.3, 10b.4, 10b.7, 12

b.1, 37a.16, 47b.17, 112a.4,

b.lara 7a.8, 10a.12, 10b.9, 112a.4,

b.lardan 77b.3,

b.lardur 69a.11

b.ları 23b.13, 26b.15, 33a.2, 34b.3, 45a.11, 47b.17, 49a.14, 53

a.9, 54b.11, 55a.3, 55a.8, 56a.8, 59a.5, 59b.10, 62b.17, 63a.15

65a.9, 111a.12,

b.larun 7a.13, 10b.8, 13a.17, 14a.6, 14a.10, 20b.13, 29b.3, 41a.

1, 41b.14, 44b.12, 45b.15, 61b.13, 64b.17, 66a.2, 69b.15,

b.un 7b.15, 9a.8, 9a.10, 9a.11, 9a.13, 12b.9, 13a.2, 13a.11, 13a.

16, 14b.16, 15a.15, 33b.15, 34b.6, 38a.5, 38a.7, 39a.5, 46b.15,

47a.6, 47a.7, 47a.8, 50a.17, 50b.12, 58a.3, 62b.9, 68a.16, 69a.

6, 69a.17, 69b.4, 72a.12, 73a.7, 76a.9, 79a.1, 79a.2, 79a.3, 79

a.10, 79a.11, 81a.2, 81a.10, 82b.3, 82b.6, 82b.7, 82b.13, 96

b.11, 96b.13, 98a.13, 98b.2, 111b.8, 113a.11,

b.unla 49b.10

و
u (بو) bu (sifat)

b. 1b.10,1b.11,1b.11,1b.16,2a.2,2a.13,2b.4,2b.14,3b.3,
3b.13,4a.2,4a.6,4a.11,4a.11,4b.3,4b.5,4b.7,5a.1,5a.2,
6b.15,6b.16,7a.8,7a.9,7a.10,7a.14,7b.3,7b.8,8a.1,8a.3,
8a.5,8a.10,8b.4,8b.17,9a.1,9a.1,9a.2,9a.9,9a.11,9a.17,
9b.1,9b.4,9b.4,9b.9,9b.17,10a.7,10a.11,10a.12,10a.14,10
b.10,11b.11,12a.3,12a.17,12b.5,12b.6,12b.8,12b.8,12b.10
12b.11,12b.12,12b.17,12b.17,13a.3,13a.7,13a.7,13a.12,13
a.13,13b.16,14a.14,14a.14,14a.17,14b.1,15a.3,15a.9,15a
10,15a.11,15a.11,15a.17,15a.15,15a.17,15b.1,15b.3,15b.4
15b.5,15b.8,15b.8,15b.9,15b.17,16a.2,16a.5,16a.5,16a.7,
16a.9,16b.8,17a.12,17b.1,17b.12,18a.2,18a.7,18a.10,18b.
1,18b.2,18b.7,19a.2,19a.8,19a.9,19a.10,19a.12,19a.17,19
b.7,20a.5,20a.6,20a.10,20b.10,21b.4,23a.13,24a.11,24b.5
25a.11,25a.17,25b.11,25b.16,26a.15,26b.1,26b.3,26b.10,
26b.11,26b.14,27a.10,27a.13,27a.15,27b.6,27b.15,27b.16
28a.7,28a.16,28a.16,29a.10,29a.11,29a.12,29b.1,29b.3,30
a.9,30a.14,31a.9,31a.10,31a.13,31a.14,31a.16,31b.1,31b.
2,31b.17,31b.17,32a.4,32a.5,32a.16,32a.16,32a.17,32b.7,
32b.10,32b.11,32b.13,32b.17,33a.10,33a.11,33a.12,32a.13
33b.3,33b.9,33b.10,33b.13,33b.15,33b.16,34a.5,34b.1,34
b.5,35a.4,36a.7,36a.16,37a.6,37b.7,37b.17,38a.2,38a.3,
38a.5,39a.9,39a.11,39a.12,39a.14,39a.16,40a.6,40a.16,40
a.16,40b.3,40b.11,40b.12,40b.17,41b.10,42b.12,42b.14,43
b.6,44a.11,44a.11,44b.7,44b.8,44b.11,45b.12,45b.13,45b.15
46a.5,46b.5,46b.14,47a.6,47a.7,47a.9,47a.12,47b.5,47b.6,
49a.17,49b.2,49b.7,49b.7,49b.17,50a.2,50a.9,50a.16,50b.
8,50b.8,50b.8,50b.12,51a.6,51a.7,51a.10,51b.7,52b.10,52
b.17,53a.2,53b.6,53b.11,54a.3,54a.7,54a.9,54a.11,54b.8,

54b.9, 54b.17, 55a.4, 56a.7, 56a.12, 57b.4, 57b.6, 57b.10,
 58a.4, 58a.8, 58a.12, 58a.16, 58b.3, 58b.14, 59a.1, 59a.7,
 59a.11, 59b.6, 59b.6, 59b.7, 61a.4, 61a.11, 61a.17, 61b.3,
 61b.12, 62a.2, 62a.14, 62a.15, 63a.5, 63a.5, 63a.9, 63b.9,
 63b.12, 63b.15, 65a.14, 65a.16, 65b.12, 65b.14, 66a.3, 66
 a.4, 66a.16, 66b.1, 68a.16, 68b.3, 68b.10, 69a.3, 69a.4, 69
 a.10, 69a.12, 69a.15, 69b.7, 69b.7, 69b.8, 69b.12, 70a.12,
 71a.12, 71a.13, 71 .17, 72b.8, 72b.14, 73b.7, 73b.13, 74a.
 7, 77a.16, 77b.2, 78a.5, 81a.3, 81a.8, 81a.16, 82a.12, 83b.
 1, 84a.5, 85a.6, 86a.9, 88b.16, 90b.17, 92b.2, 95b.5, 95a.6,
 95a.11, 95a.16, 95a.5, 96a.11, 96b.13, 96b.14, 97a.17, 97a.
 17, 97b.1, 97b.4, 97b.5, 97b.8, 97b.12, 97b.13, 98b.8, 98b.
 10, 98a.3, 98a.7, 98a.11, 98a.17, 98b.5, 98b.6, , 110a.2, 110
 a.6, 110a.8, 110a.10, 110a.11, 110a.12, 110b.1, 110b.3, 110
 b.6, 110b.17, 111a.7, 111a.11, 111a.11, 111a.16, 111b.2, 111
 b.5, 111b.6, 111b.6, 111b.7, 111b.11, 111b.14, 111b.16, 112
 a.10, 112a.11, 112a.12, 112a.13, 112a.17, 112b.1, 112b.3,
 112b.1, 112b.4, 112b.16, 113a.5, 113a.10, 113a.11, 113a.12,
 113a.16, 113b.1, 113b.2, 113b.2, 113b.3, 113b.4,
 b.dur 3a.6, 7b.8, 12b.15, 13a.2, 14b.15, 16a.11, 18b.4, 18b.16,
 19a.9, 23b.10, 23b.12, 26b.1, 26b.2, 26b.7, 26b.10, 26b.14, 27
 a.5, 27a.1, 27a.6, 27a.7, 27a.10, 30a.6, 30a.11, 30b.2, 33a.15
 34a.4, 34a.11, 36a.8, 38a.10, 38a.11, 38b.1, 39a.7, 39a.15, 40
 a.4, 40a.17, 40b.17, 41b.6, 41b.15, 43a.1, 43a.6, 45a.17, 45b.
 2, 46b.6, 50a.9, 50b.14, 51a.10, 53b.14, 54b.10, 55b.3, 58b.1,
 59b.10, 61b.16, 62a.16, 62b.8, 63a.13, 63b.3, 64a.1, 64b.9, 65
 a.5, 65b.11, 65b.15, 66b.15, 69b.3, 72a.10, 76b.4, 95a.13, 95a.
 16, 97a.6, 98b.2, 98b.13, 110b.8, 111a.14, 111a.17, 111b.14,
 b.ları 112b.7

bū' (^{بوع}) gürültü

b.1 48a.12

buçuk (^{بوچوق}) yarım,yarı

b.27a.8,28b.14,46b.8,56b.8,64a.9,66b.12,66b.16,72b.2,
72b.12,73b.5,94a.1,110a.9,110b.14,111a.16,

bir b. bir buçuk (bkz.bir)

b.28b.14,42b.9,49a.5,52b.12,56b.5,86b.17,88a.8,

birer b. birer buçuk (bkz.birer)

b.54a.8,55a.10,55a.11

dört b. dört buçuk (bkz.dört)

b.43b.14

iki b. iki buçuk (bkz.iki)

b.110b.11

buçugar (^{بوجوغار}) yarımşar,yarım yarım

b.51a.16,55a.3,55a.14,68a.5,95b.13,

bud (^{بود}) kalça ile diz arasındaki bölüm

b.73a.15

b.1 24a.6,28b.9,28b.9,

b.larda 79b.5

buğ (^{بوغ}) buğ,buhar

b.a 20a.16

b.una 49a.4

buğday (^{بوغدای}) buğdaygillerin örnek bitkisi

b 57b.17,84a.8,84b.8,

b.dan 73b.17,74a.12

b.dur 73b.15

b. unı buğday unu (bkz.un)

b.30a.7,30a.11,30a.15,32b.15,37b.6,61b.2,

kızıl b. kırmızı veya esmer buğday

b.57b.8

buhār (^{بهار}) buhar, nem, tuğu

b.63a.4

b.dan 24b.5,62a.15

b.1 17b.5,25b.1,51a.8,65a.6,72b.5,

b.inØ 25a.17

sevdāvi b. sevda maddesi buharı

b.dur 16a.9

buhūr (^{بهور}) tütsü,yakılarak kendisinden güzel kcku elde edilen ct

muhallil buhurlar iT- eritici tütsüler yakmak (bkz.iİ)

b. 54a.17,57a.2

buhūr eyle- tütsü yakmak (bkz.eyle-)

b.56a.12,

b.seler 91b.15,92a.2

'amel-i buhūr kckulu tütsü yapıran (bkz.'amel)

b.56b.12,57a.15

'amel-i buhūr-ı sultānī sultani buhurunun yapılışı (bkz.'amel)

b.57a.3

'amel-i buhūr suyu buhur suyunun yapılışı (bkz.'amel)

b.57a.15

buhūr-ı meryem (^{بهور مريم}) kusturucu ve müşhil olarak kul-
lanılan çok yıllık ctsu bir bitki

b.82a.5

b.i 25b.10,39b.10,46b.3,48a.3,

bul- (— بول) elde etmek,erişmek

b.a 8b.13

b.duk 111b.14

b.inØ 81a.10

b.masa 3a.16

b.up 2a.14,34a.5,112a.1

b.ur 8b.15,12b.6,62a.8

cāre bul- bir derdin tedbinini bulmak (bkz.çāre)

b.masa 21b.13

b.mayup 1b.7

hürmet b. hürmet görmek (bkz.hürmet)

b.e 89a.8

halāş b. kurtulmak,sıkıntılı bir halden kurtulmak (bkz.halāş)

b.a 30a.5,31b.7,41a.8,42a.8,42b.7,49b.10,79b.10,89a.2,

89a.9,89b.14,89b.17,90b.16,92a.7

b.dı 32b.3,44b.10,63b.11

b.dokdan 44b.16,112a.12

ıyivān b. kopulasmek,bir sivanin kopulasmesi (bkz.ıyivān)

b.a 46a.6,66a.14,

lazzet b. lezzet almak (bkz.lazzet)

b.63b.8

niçām b. düzene girmek (bkz.niçām)

b.maz 13a.14

rusuh b. vstalık kazanmak,vesleğinde uzmanlaşmak (bkz.rusuh)

b.mış 38a.1

şihhat b. hastalığı gidip iyileşmek

b.a 23a.12,34a.3,81a.11,82a.11,87a.17.

b.dı 33b.10,41b.6,49b.11,97b.4,

b.mayanlara 41a.3

b.unca 35a.8,38a.13,

b.up 111a.8

b.ur 26a.11,32a.4

b.ursa 112b.13

şifā b. sıhhate kavuşmak,hastalığı iyileşmek (bkz.şifā)

b.a 16b.10,17a.12,22a.14,25a.9,25b.7,27b.9,31b.2,32b.2,

33b.7,36a.11,38a.17,38b.5,38b.8,38b.10,39b.13,40b.9,
40b.11,41a.6,42b.9,43b.4,44a.13,45a.1,45a.3,45a.4,45
b.10,46a.3,46a.8,46a.16,46a.17,48a.4,48a.5,52b.14,54
b.4,59b.5,80a.3,80a.7,80b.12,80b.15,82a.16,82b.4,52b
17,83a.3,83a.13,83b.14,88c.2,89a.3,89a.12,91a.3,91b.
2,92a.6,96a.7,

b.alar 19a.6,28a.13,

b.dı 31a.10,51a.5

b.madı 4b.1

b.ursız 4a.15

bula - (بولـ) bulamak,bulaştırmak,sürmek

b.ya 55b.9

bulamaç (بولامچ) bulamaç,sulu civık hamur haline getiril-
miş nesne

b.42b.1,42b.4,

b.ına 8b.13

bulgārī^{۱۵۹}

bulgārī yağı (بولخاری یاغی) bulgari yağı,bulgaristan'dan ge-
tirilen özel bir yağ

b.63a.15

bulan - (بولان) bulanmak,duruluğunu kaybetmek

b.duğına 16b.14

b.mak 68b.7

bulanıklık (بولانıklق) bulutlu ve buğulu gibi clmak (göz)

b.14b.16

bulaşdur - (بولاشدور) bulaştırmak,bir sıvı ile ıslatmak

b.up 19a.4

bulın - (بولین) bulunmak,mevcut clmak (bkz.bulun)

b.ursa 4b.16,110a.17

buluş- (بولش) birleşmek, bir araya gelmek

b.ur 11b.9

bulun- (بولس) bulunmak, mevcut olmak (bkz.bulın)

b.d1 25a.4

b.masa 30a.7,45a.14,49b.17,54b.1

b.maz 4b.16,113a.13

b.mazsa 110b.1

b.ur 13a.7,70a.11

b.unmaduğundan 4c.1c

b.unmayacak 10a.2

bulut (بولود) bulut, gökyüzündeki buhar kütlelerine verilen isim

b.a 15b.17

bur- (بور) sancılanmak karnı ağrıtmak

göbeği bur- sancılanmak

b.ana 49a.2,

b.up 95b.6

burı (بوری) buru, sancı, göbek ağrısı (bkz.buru)

b.49a.12

burma*

b. burma kıvrım kıvrım, bükülü bükülü

b.11a.15.

burak (بورق) nebat şekeri, kuyumcuların kullandıkları tuza

benzer bir madde, natron

b.93a.7

buraku'l-ermen ermeni natronu (bkz.ermen)

b.93a.7

burçak (بورچاق) burçak, yıllık bir yem bitkisi

b.83a.10

b.a 15a.13,15b.2

cure (^{دو} ^{دو} ^{دو}) nebat şekeri, natron, kuyumcuların kullandıkları
tuza benzer madde

b.93a.6

b. -i ermenî bir tür nebat şekeri, natron (bkz. ermenî)

b.93a.7

buru (^{بورو}) buru, sancı, göbek ağrısı (bkz. burı)

b.sınø 95b.7

b.sına 58b.15, 96a.1

b.sını 49a.3

burüdet (^{برودت}) soğukluk, soğuk

b.9b.4, 12b.8, 12b.11, 12b.15, 50b.9

b.e 14a.11, 14b.5

b.i 6a.5, 12b.6, 57b.5, 58a.16, 69b.9, 72b.17

b.inden 32b.8

b.ün 14a.13, 34a.7

bur(u)n (^{بورون} ^{بورون}) burun, koku alma organı

b.7b.17, 19b.7, 19b.8, 19b.8, 19b.14, 20a.2, 36b.16, 37a.2,
91b.10, 92a.1

b.a 5a.12, 19b.7, 19b.11, 19b.12, 19b.16,

b.da 36b.12, 36b.13

b.dan 19b.13, 36b.12, 82a.13

b.dur 11a.12

b.i 17a.1, 35a.9, 79a.3, 86a.2

b.ına 25a.2, 82a.12, 83a.6

b.una 17a.12, 37b.9, 86a.3

b.unı 89a.11

b. tomurması burun şişi

b.na 37a.2

ūstān (^{هسته} بوستانه) horczibiği (bitki adı)

b.92b.7

ūyān (^{بوین} بویان) meyan bitkisi

b.46b.8

b. balı meyan bitkisi kökü

b.41b.7,46b.10

b. köki meyan bitkisi kökü (bkz.kök)

b.50a.5,84a.2,84a.3

uyur- (^{بیور} بیور -) buyurmak,söylemek,emir vermek

b.d1 3a.3,3a.5

b.dılar 3b.14

b.mış 8a.3,97b.10

b.mışdur 4a.3,8a.1,13a.6,96b.4

b.mışlar 78a.6

b.mışlardur 7b.5

b.up 72a.4

uyurıl- (^{بیورل} بیورل -) buyurulmak,emin verilmek

b.mışdur 38a.9

b.ursa 78a.1

b.mış 112a.11

ūzīne (^{بوزینه} بوزینه) tilki hayası,kçç ctu

b.54a.7

būzīne -i kūhī yabancı tilki hayası (bkz.kūhī)

b.54a.13

über*

arnavud b. Arnavut biberi,çck acı biber (bkz.arnavud)

b.75b.11

ükil.*

bükile gel - bükülüvermek,bükülmek (bkz.gel-)

b.se 82a.6

ükle - (بُوَكَلَ -) bükme, dürme

b.ye 96a.4

ükül - (بُوَكَلُوْهُ -) bükülme, eğilme

b.üp 17b.10

ülbül*

b. -i cān (بَلْبُلُ جَانَهْ) can bülbülü, ruh (bkz. cān)

b.2b.3

b. -i sehun (بَلْبُلُ سَخْرَهْ) söz bülbülü, konuşan bülübül (bkz. sehun)

b.2a.4

billür (بِلْلُورْ) billur, parlak taş (bkz. billür)

b.63a.8

ürü - (بُوْرُوْ - , بُوْرُوْ -) kaplamak, bürümek, örtmek

b.ye 31b.5

ürün - (بُوْرُوْنَهْ - , بُوْرُوْنَهْ -) kapamak, bürünmek, örtünmek

b.üp 18a.3, 41a.8, 46a.12,

ütünle (بُوْتُوْنَلَهْ) tamamen, tam

b.42b.10

üyü - (بُوْيُوْ) büyüme, gelişme

b.r 36a.8, 44b.10

üyücek (بُوْيُوْجَكْ) büyük, iri, irice

b.30a.17

üyük (بُوْيُوْجْ) büyük, iri

b.32b.15, 36a.11, 36b.8, 39b.10, 40a.13,

b.i 21b.9

üyüklük (بُوْيُوْجْ كَلُوْكْ) büyüklük, irilik

b.ince 39b.3

-C-

Cağrāys (**جَغْرَايَه**) su mercimeği, yesun
c.35a.3

cāhil (**بَاهِل**) bilgisiz, bilgisi olmayan
c.112b.10, 113a.6

cağūza (**جَلْغُوزَه**) köknar bitkisi
c.94b.8

cān (**جَانَه**) ruh, hayat, gönül
c.2a.15, 2a.17, 2b.14, 1b.10, 7a.3, 13b.3, 52a.14
c.da 7a.12
c.dür 97b.12
c.1 92a.6, 92a.7
c.lar 2a.15
c.ur 2b.5
c.umun 38a.7
c.uq 13a.2, 97b.13
c.uqa 3a.9

cūlb'ī-i c. caa būlb'ī, ruh (bkz. būlb'ī,
c.2b.3)

c.'alāmeti ruh belirtisi, ceslilik (bkz.'alīmet)
c.cdeür 13b.3

c.vir- cesnini feda etmek (bkz.vir-)
c.ür 11a.1

cānavar (**جَانَوَرَه**) vahşi hayvan, vahşi yaratık
c.82a.9, 82b.10, 82a.4
c.lar 84b.7
c.lar 52a.4

cārī*

cārī ol- meydana gelmek
c.ur 10b.7

cāvī (**جَاوِي**) cavi, asıl bend, uzakdoğu ülkelerinde yetişen
büyük bir ağaçtan elde edilen madde
c.55b.13

cāvşir (**جَاوْشِير**) çavşır, çavşırcu kökü
c.17a.10, 53b.14, 59a.3

cāyiz (**جَايِز**) (**جَايِز**) olabilir, uygun, olur
c.dür 31b.16, 71b.17, 95a.3

cāzib (**جَازِب**) geçen, çekme özelliği olan, çekici
c.35b.12, 51a.5

hâzibe[#]

kuvveti c. çekme kuvveti (bkz. kuvvet)

c.55a.b

hâzûluk (حَاذُولُوك) sihirbazlık, büyü

c.83a.10

hâbel[#]

c.i hânk sarı diken tohumu deve dikeninin alt kökünden biri
(bkz. hânk)

c.54a.3

c.i hîndî yalancı kenevir (bkz. hîndî)

c.33b.11

hâbe (حَابِي) karşı, karşı taraf

c.14r 36b.3

hâdr[#]

c.i rûmî peygamber düğmesi (denilen) bitki (bkz. rûmî)

c.20 7

hâf[#]

c.iT- gayret etmek, çabalamak

c.Üp 17e.7

hâl (حَاوِل) cehalet, bilgisizlik

c.8a.4

hâdiyye (حَاوِيَّة) deri ile ilgili, deri tebaka

c.11b.4

hâ (حَا) birleştirmek, karıştırmak, biraraya katmak

c.eyle- birleştirmek, karıştırmak

c.2 20b.13, 31a.1, 56b.9, 63b.14, 68a.3

c.düm 23.10

c.miş 111b.2

c.ye 24a.17

c. iT- birbirine karıştırmak, birleştirmek, katmak

c.e 21a.5, 49a.14, 55b.8,

c.esin 42a.2, 43b.6,

c.mezden 63b.7,

c.sem 111a.11

c.üp 6b.16, 11a.3, 24a.2, 27b.6, 28a.7, 28b.14, 28c.16, 31b.3

34b.3, 40a.8, 44a.1, 46a.5, 46b.11, 56a.2, 56a.7, 56b.2, 56b.4,

57a.2, 58a.8, 59a.8, 63a.9, 90b.14, 95b.17, 112b.2, 112b.3

c. ol- karışmak, içiçe girmek, biraraya gel-

c.a 86a.10

c.ur 18a.7

cenā'et (جَمَاعَتٌ) topluluk, biraraya gelmiş insanlar

c.49.14

cenācim (جَمَاهِيمٌ) horoz ibiği bitkisi, yıllık kırmızı kadifemsi şekilde kalınca çiçeği olan bir bitki

c.92b.7

cenā' (جَمِيعٌ) bütün, hep

c. 3a.1, 7a.15, 7a.16, 8a.11, 8a.17, 10b.7, 10b.4, 20a.11,

19a.11, 29a.15, 31b.4, 51a.3, 52a.17, 57b.6, 58a.4, 58b.11,

62b.9, 63b.12, 70a.1, 70a.12, 73b.16, 74a.6, 75b.3, 86a.11,

86a.15, 87b.3, 87b.7, 95a.5, 96b.13, 110a.13, 110b.4, 110a.17,

111b.2, 112a.14

c.i 2b.6

c.10b.14, 96b.14, 110a.5

c.-i a'zā bütün organlar (bkz.a'zā)

c.ya 10b.1

c.-i dil bütün diller (bkz.dil)

c.i 1b.15

c.-i lūḡ bütün etler, herşeyin et (bkz.lūḡ)

c. 74b.12

c.-i ra'ā'ī bütün yemeler (bkz.ra'ā'ī)

c.i 78a.6

c.-i telag'zēt et'le ilgili yiyecek ve içeceklerin bütün lezzetleri (bkz.telag'zēt)

c.11a.14

cem'iyet (جَمْعِيَّةٌ) topluluk, bir araya getirilmiş bilgiler

c.11b.6

hic-i c. cinsi münasebet zamanı (bkz.hin)

c.den 55b.9

cemre (جَمْرَةٌ) yakmace hastalığı

c.47b.4

cedibidester (جَنْدَبِي دَسْتَرٌ) kunduz taşı denilen bitki

(bkz.cedibidester, cündebidester)

c.41b.8, 110a.15

cedeyāne (جَنْدَيَانَه) centiyane kökü, defne yetit bitkisi, sarı geatıyan

c.110b.8

cedibidester (جَنْدَبِي دَسْتَرٌ) kunduz taşı denilen bitki (bkz.cedibidester, cündebidester)

c.56b.17

cenk (جَنْكٌ) cenk, muharebe

c.89a.5

- cennet (**جَنَّت**) İslamiyette Allah'a inanıp itaat edenlerin mükafatlandırılacağı yer, cennet
c.112b.16
- serāhat (**سَرَاهَات**) irin, yara
c.20b.1, 35a.10, 71b.8
c.a 61b.7, 61b.8
c.i 22b.17, 33b.6, 34b.5, 61a.15
c.lara 48a.14, 59b.14
c.ları 61a.17
c.uy 35a.11
- ercir (**عَرَجِير**) su teresi, yaban baklası
c.94a.16
- erb (**عَرَب**) 1.sıvı, sıvı halde madde
c.ine 72b.3
2.sıvı haldeki içilecek ilaç
c.i 73a.7
c.inden 72b.1
- ereb (**عَرَب**) uyuz hastalığı
c.7b.12, 47b.13
c.e 27b.4
c.i 28a.16
- erhiz*
c.ü'l-mā su kerdemesi bitkisi (bkz.mā)
c.93b.8
- ev (**عَو**) arpa, buğdaygillerden yem olarak kullanılan bitki
c.74a.10
- evab (**عَوَاب**) karşılık, cevap
c.14a.1, 72a.4
- evāhir (**عَوَاهِر**) mücevherler
c.dür 112b.6
- c.-i 'akliyye aklın güzellikleri, mücevherleri (bkz.aḳliyye)
c.yi 11a.5
- evāriş (**عَوَارِش**) güzel, lezzetli müşhil ilaç
c,ler 6a.10
- evāz (**عَوَاز**) uygunluk, müsaadeli, cayiz olma
c.inØ 6a.13, 69b.12
- evher (**عَوَهْر**) madde, unsur, asıl, maden
c.12a.17, 74b.4, 74b.5
c.i 14b.11, 14b.12, 1
c.idür 15a.4

ceviz (جوز) cevizgillerin örnek bitkisi (bkz.cevz)

c.41b.5,45a.12,49b.17,68b.3,

c.den 77a.8

ceviz içi ceviz içi

c.27b.5

cevz (جوز) ceviz (bkz.ceviz)

c.26b.12,29a.14,38a.16,41a.8,44a.16,62a.9,68a.15,

c.i 28b.4

c.-i bevvā küçük hindistan cevizi (bkz.bevvā)

c.49a.13,50a.6,59a.4,65a.8,68a.4,111a.2

c.-i hindī hindistan cevizi (bkz.hindī)

c.66b.16

c.-i rūmī ceviz, anadoluda yetişen ceviz (bkz.rūmī)

c. 28b.4,28b.16,

cezb*

cezbīT- cezbetmek, kendine doğru çekmek

c.er 59a.7

c.Üp 58a.17

cezir (جزر) havuç, keşür

c.94b.1

cintiyane (جنتيانه) cintiyane kökü, defneyezit (bkz. cenceyāne, cir-
diyāne)

c.111a.14

ciğer (جگره) ciğer, akciğerler

c.69a.6,71b.9,75a.10,76a.14,76b.1,77a.10,

c.de 76a.11

c.e 66a.10

c.i 65a.3

c.in 25b.6,86b.14

cihān (جهان) dünya, alem

c.2a.14

c.da 71a.5,98a.10,98b.2

rūy-ı c. aleminyüzü, cihanın yüzü (bkz.rūy)

c.2b.3

cihet (جهت) 1.yön, taraf

c.inde 12b.13

2.sebep, amil

c.inden 75a.11

cilā*

cilā vir- parlatmak, temizlemek

c.e 24b.13, 25a.15

cimā (جِمَاع) cinsi münasebet

c. 58b.8, 70b.5, 70b.8, 88a.11

c.e 6e.11, 50a.4, 58b.1, 65a.4, 66a.8, 66b.4, 58a.8, 68b.4,
68b.12, 68b.16, 69a.9, 69a.9, 69a.13, 71a.13, 71a.16, 73a.1,
73a.4, 73a.12, 74a.14, 74b.5, 74b.9, 75a.2, 75b.5, 75b.13,
75b.13, 77a.11, 77a.14, 77b.14, 78b.12, 90c.15,

c.de 58b.14, 70a.11, 70a.13, 89a.10,

c.dan 55b.5, 68b.8, 70a.12, 70a.15, 71a.15, 81a.5,

c.ı 8b.1, 69a.1, 71a.16, 75b.8, 76a.16,

c.ıla 77b.17

c.ıı 6a.13, 69b.12, 70a.4

ef'āl-i c. cinsi münasebet işleri (bkz.ef'āl)

c.e 72a.9

kesret-i c. çokça cinsi münasebette bulunma (bkz.kesret)

c.dan 69b.3

kuvvat-i c. cinsi münasebet gücü (bkz.kuvvet)

c.77a.8

c. eylemek cinsi münasebette bulunmak

c.mek 70b.1, 71b.6

c.se 71a.7, 87a.10, 87b.5, 88a.13

c. iT- cinsi münasebette bulunmak

c.e 55b.6, 73b.1

c.emez 69b.6,

c.erken 70b.11, 70b.12, 71a.2,

c.erler 32a.1,

c.erse 71a.10, 71a.11, 71b.7,

c.mekden 71b.12

c.memek 68b.9, 69a.16

c.meye 70b.14, 70b.15, 71a.3

c.meyesin 70b.9,

c.se 69a.3, 69a.10, 71a.6, 71b.14

c. kı1- cinsi münasebet kurmak

c.sa 88a.9

cimim (جِمِيم) çinde ilaç yapımında kullanılan bir madde

c.41b.6

ma'cūn-ı c. çinde ilaç yapımında kullanılan bir bitki ile elde

c. 41b.4 edilen ma'cun

- cin-di-yāne (جِنْدِيَانَه) cintiyane kökü, defne yezit bitkisi (bkz. cin-
tiyāne, cendejāne)
c.110a.14
- cin (جِن) şeytan ve melek arası bir mehluk
c.38a.17
c.e 38a.7
c.i 38a.7
c.üq 38a.8
- cinni (جِنِّي) cinlerle ilgisi olan, cinlerden olan
c.38b.4
c.lerüq 91a.12
- cin (جِنْس) geşit, tür
c.i 13a.15
- cin (جِنْم) hacim, büyüklük, cizm
c.i 65a.15
- cin (جِنْم) vücut, beden, gövde
c.8a.10
c.i 10a.2, 98a.6
c.lerdür 10a.8, 10a.9
c.üq 8a.12, 8a.12, 13a.2
c.üq 3a.7, 97b.10
- c.-i insan insan vücudu, insan bedeni (bkz. insan)
c.l 6b.16
- cin (جِنْدِيَانَه) çiğdem, türlü renklerde çiçek açen çok yıllık yumru lu
bir kır bitkisi
c.93a.14
- cin (جِنْدِيَانَه) pancar (bkz. gükündür)
c.93a.15
- cin (جِنْدِيَانَه) dokumacı, dokuma işi yapan kişi
c.larda 33a.13
- cin (جِنْمَة) cuma günü
c.71a.8, 71a.9
- cin (جِنْمَة) coşma hali, coşkunluk, kaynama
cüş iT- coşmak, kaynamak
c.di 113b.4
- cin*
- c.-i tar taze peynir (bkz. tar)
c.l 75b.16

cü'dēm (جَدَامٌ) cüzzam hastalığı,él ve vücudu kaplayan kabartılar
şeklinde ortaya çıkan bir hastalık (bkz.cüzzam)
c.32b.1,32b.6,85b.7
c.a 32b.4

cülūs#

cülūs iI- tahta geçmek,padişah olmak

c.ci 2b.2

cümle (جُمْلَةٌ) bütün,hep

c.1b.15,2b.2,2b.5,4b.1,11b.16,13.15,24a.2,27a.12,28a.7
30b.5,37a.4,40a.8,42a.1,46a.5,48b.11,47b.5,51b.1,55b.8
56a.12,57a.12,57b.14,59b.10,61b.13,61b.14,63a.5,68a.5
74b.7,77b.2,78a.3,94a.13,97a.3,97b.13,111b.1,
c.den 9a.2,16a.3,18b.1,38a.11, 50a.13,53b.13,55b.12,61a.5
62a.5,62b.8,63b.16,70a.6,73b.16,73b.15,77b.4,88b.17,91a.1
93a.8

c.si 26b.4,77b.3,110b.1

c.sin 1b.10,25a.13,25b.17,35b.15,44a.9,46a.10,48b.2,
51a.16,54a.14,56a.2,58b.8,61b.14,63a.1,65b.17,

c.sine 47a.8

c.sini 48b.4

c.yi 20a.10,22a.14,33b.15,37b.7,40a.6,43a.12,44a.6,48a.16
48b.17,49b.7,50a.7,53a.2,53b.15,55b.17,56a.6,56a.7,56b.2
56b.17,58a.14,58b.17,59b.16,61a.17,62a.17,66a.7

cü'debicester (جُنْدَبِيرٌ دَمَشَقٌ) kuduz kayası bitkisi (bkz.cendebi-
cester,cendibidester)

c.94a.12

cünün#

sevdē-yı c. delilik sevdası,delilik (bkz.sevdē)

c.l 47b.2

cüvān (جَوَانٌ) genç,delikanlı

c.2a.14

c. iT- gençleştirmek,dinçleştirmek

c.er 84a.3

c.üp 97b.2

cüz' (جُزْءٌ) parça,kısım

c.43b.5,43b.5,52b.10,52b.10,53a.1,53a.1

cüzēm (جُدَامٌ) cüzzam hastalığı (bkz.cü'dēm)

c.5b.3,31b.17,32a.2,47b.3,71a.4,89a.3,62b.14,

c.a 62b.14,87b.2

c.ug 27b.17

-Ç-

adır (جَادِر) çadır, kalın kumaştan direklerle kurulan barınak
ç.70b.15

ç. çipeği çadır biçiminde açan bir çiçek, mahmude kaplumbağa
otu, tarla sermaşığı (bkz.çiçek)
ç.21b.7

uşak ç. çadır biçiminde açan bir çiçek, mahmude, kaplumbağa otu
tarla sermaşığı (bkz.uşak)

ç.59a.3

eğirmek (يَاغِرُ مَوْه) beğirmek, yüksek sesle konuşmek

ç.17a.17

çakal (بَيْغَالُ جَاقَالُ) çakal, etoburlardan kurttan küçük bir
yaban hayvanı

ç.u7 86b.16

çakal eti çakal eti (bkz.et)

ç.n2 38b.5, 87a.2

elka- (يَلْقَى , يَلْقَى) çalkalamak, sarsmak, veya karıştırarak sı-
vının karışmasını sağlamak

ç.2 59b.2

ç.dukça 29a.7

ç.dukçal 5a.5

ç.ya 73a.15

ç.yalar 49a.12

ç.yasın 18b.10

çalı (جَالِي) çalı dikenini bitkisi

ç.29a.1

ç.da 33b.4

kara ç. kara çalı, çalı dikenini, kara diken (bkz.çara)

ç.nuq 28b.17

çam (جَام) çam ağacı, iğne yapraklılardan olan örnek ağaç

ç. akidesi çam akidesi, çam gövdesinde çıkan koyu sıvı (bkz.aki-
de)

ç.33b.13, 61b.12

ç.sakızı çam reçinesi, çam akidesi (bkz.sakız)

ç.46a.8

ç.n0 35a.2

ç.nuq 27a.11, 61b.10

çanak (چَنَاق , چَنَاق) topraktan yapılmış yayvan kase

ç. 30b.5

ç.a 29a.6, 51a.11, 86a.9, 86a.10

ç.đan 91b.14

çini ç. çini tabak (bkz.çini)

kalay ç. kalaylı çanak (bkz.çalay)

ç.đan 91b.14,

çār (چَار) dört (sayı adı)

ç.5b.10, 7a.3, 7a.10

çāre (چَارَة) tedbir, bir zorluğu aşmak için kullanılan yol

ç.bul- bir derdin tedbirini bulmak, bir şeyin gereğini yapmak

(bkz.bul-)

ç.mese 21b.13,

ç.reyup 1b.7

çarā (چَارَخ) gökyüzü, felek

ç.carba gir- gökyüzünün karışması (bkz.gir-)

ç.ür 2b.4

çānī (چَانِي) geçit, tür

ç.73a.7

çavuş (چَاوُوش) çavuş, üst komutanların emirlerini astlara yaptıran

görevli (askeri rütbe)

ç.lar 78a.2, 78a.5

çayırda- (چَايِرْدَ -) iki nesnenin sürtünmesi ile ses çıkması

ç.rse 35a.12

ezgin- (چِكْرَنَ -) dönmek, baş dönmesi

ç.mek 68b.6

ç.se 82a.6

baş ç. mesi baş dönmesi (bkz.baş)

ç.nø 36b.4, 79a.7, 98b.17

ek- (چِكْرَ -) 1.almak, yerinden çekip çıkarmak

ç.düğün 24a.10

ç.e 17a.11, 18a.5, 18a.13, 23a.3, 31b.4

ç.eler 61a.10

ç.en 23a.1

ç.er 59a.2, 91a.2

ç.mekden 23a.5,
 ç.meye 30a.8
 ç.meyüp 37b.14
 ç.üp 22a.4,22a.10,22b.1,23b.5,24a.5,24a.12,24a.13,24b.15
 26a.9,36a.5,41a.3,54a.5,61a.15,81a.1,82a.13,88b.10,
 91b.1,91b.11
 ç.sürmek, sürme çekmek, ağnak, yaymak

ç.đi 11b.12
 ç.düm 25a.6,63b.11
 ç.e 23b.14,25b.15
 ç.elen 23b.11,14b.9,26a.1,26a.2,32a.14,89b.13,89b.14,
 ç.esin 25a.15
 ç.se 25a.7,88a.7
 ç.seler 25b.8,25b.9,83b.3,84b.17,85a.6,85b.12,86a.8,87a.3
 87b.6,87b.2,87b.16,88a.1,88b.4,94b.15

el çek- bırakmak, terketmek (bkz.el)

ç.e 50a.13
 ç.esin 7b.2

elem çek- acı çekmek (bkz.elen)

ç.meye 30a.5
 ç.se 34b.10

guşsa çek- tasalanmak, üzölmek, kecerlenmek (bkz.guşsa)

ç.meye 71a.6

iztirāb çek- acı çekmek, sıkıntılı olmak (bkz.iztirāb)

ç.se 24a.15

zahmet çek- yorulmak (bkz.zahmet)

ç.meye 5a.4

kçe*
 kçe tiryāk (كچھ ترياڪ) kematüryüs, mehmude, yer palazudu sa-
 kamunyakökü (bkz.tiryāk)

ç. 41a.7,79b.1,111a.15

gekdürmek (**يَكْدُرُكَ**) gektirmek, çıkarttırmak

ç.dür 22b.12

gekil- (**يَكِيلُ**) çekilmek, göçmek

ç.mese 41b.12, 41b.14

perde çekil- göz kapanmak, görmez olmak (bkz.perde)

ç.e 23b.8

gekirdek (**يَكِرْدَكُ**) etli meyvelerin içinde veya sert kabuklu olarak bulunan tohum

ç.18b.7, 27a.9, 56b.1, 56b.16, 56b.16, 57a.3, 57a.8, 72b.3,

ç.i 29a.2, 33a.15, 46b.8, 49b.12, 52b.6, 53b.16, 54a.4, 58b.6

58b.10, 58b.12, 59a.1, 62a.10, 65b.13,

ç.in 64a.8, 95b.9

ç.inden 43b.17

ç.inü 43a.8, 46b.7

ekirge (**يَكِرْكَه**) ekirge, göz kanatlılardan çok sıçrayabilen bir böcek

ç.90a.7, 90a.8

eltük (**يَكْتُكُ**) kabuklu piring, çeltük

ç.87b.12

ege (**يَكَّة**) çene, ağız ile girtlek eresi

ç.22b.12, 22b.13, 23a.5, 23a.5, 23a.8,

ç.leri 89b.3

çene kesüsi çene kemiği (bkz.kemük)

ç.ne 23a.3

erāğ (**يَرَاغ**) mum, fitil

ç.uq 70a.17

eşm*

ç.-i 'ibret ibret gözü, claylardan ders çıkarabilmek (bkz.'ibret)

ç.111b.11

evre (**يَجْوَرَه**) etraf, muhit

ç.sin 35b.5

ç.yan bir şeyin dört tarafı (bkz.yan)

ç.1ne 38b.2

eyne- (**يَهْنَه**) çiğnemek, bir maddeyi dişleri vasıtasıyla ağızda ufaltmak

ç.mek 21a.9, 21a.9, 21a.10, 22a.8

ç.se 8 b.15, 84a.7

ç.vimese 34b.10

ç.yüp 21b.6 26a.2

ıban (**جَبَانٌ**) çıban, büyük sivriçe

ç.a 92a.1

ç.lara 61a.6,

ç.ları 7b.16

ıgıt (**يَغِيْتُ , يَغِيْدُ**) yüzde nokta nokta olan esmer çil, leke

ç.ür 18b.11

ç.l 18b.12, 18b.13, 18b.14

ık- (**حِيُوْ- , حِيُوْ-**) 1-çıkmaq, bir yerden sızmak, akmaq

ç.a 16b.4, 24b.3, 35a.4, 37b.13, 47b.11, 54b.16,

ç.an 34b.12, 34b.14, 35a.2, 48a.3, 49b.4

ç.ar 33a.8, 41a.3, 62a.10, 62b.3, 2b.3, 62b.16, 63a.7, 64b.15

ç.şuğıl 18a.3, 83b.5

ç.şukça 27b.15,

ç.ıcağ 90b.13

ç.inca 55a.5, 55a.15,

ç.mağa 25b.1, 53a.6

ç.mese 46a.8

ç.maya 22b.13, 30b.17, 48a.4, 49a.12

ç.mış 12a.6, 32b.4, 40b.6, 57b.16

ç.sa 23a.5, 47b.10, 47b.16, 49b.2, 53a.4

2.bitmek, ortaya çıkmak

ç.an 86a.17

3.nüfuz etmek, etkilemek, özelliği bir şeye geçmek

ç.a 16a.14, 53b.4, 55a.9, 63b.5, 64b.11, 65b.2, 57b.9, 66a.3

66b.11

ç.inca 55a.5, 55a.15

çıkmsz ol- sabitleşmek, yer etmek, çıkmamak (bkz.ol-)

ç.a 47b.15

ıkar- (**حِيَقَارُ- , حِيَقَرُ- , حِيَقَارُ-**) çıkarmak

ç.a 36a.6, 91b.1, 96b.16

ç.ucağ 62a.13

ç.alar 23a.12, 34b.15, 34b.17, 36a.10, 36a.12

ç.asın 30b.17, 62a.3

ç.dum 98a.3

ç.mak 22a.15, 62b.7

ç.mekdur 33b.1

ç.masınuğ 6a.9, 62a.2

ç.up 20a.11, 45a.13, 52a.16, 62a.8, 64b.11, 65a.16, 73b.3, 76b.5

88b.5, 90b.13

ç.ur 36a.16, 94a.6, 97b.15

- gımar (مِنَار) iki gençliklerden 30m ye kadar uzayabilen uzun
ömürlü geniş yapraklı bir ağaç
ç.45a.12,93a.15
- gıgla- (جِلَّة) gınlamak, kulağında ses duyar gibi olmak
ç.duğına 20a.14
- gıra (حَيْرَة) gıra, aydınlatmak için kullanılan kolay tutuşan yağlı
çam odunu
ç.y 21b.13

gır*
gır gır de- ateşe tutulan yağlı nesnenin ses çıkarması (bkz.de)

ç.mese 62b.2

gıyan (مِيَان) sarımtırak zehirli bir böcek
ç.98a.2

çiçek (بِحَاك) 1.çiçek, bitkinin üreme organlarını taşıyan kokulu
renkli bölümü

ç.29a.12,

ç.i 58a.11,79b.9

ç.inØ 52a.2

ç.ini 79a.1,84b.15

2.çiçek hastalığı, irinli kabarcıklar dökerek yüzde iz
bırakan, ateşli ve bulaşıcı bir hastalık

ç.e 61b.16

ç.i 29b.17

çiçekler şarābı bitkilerin çiçeklerinden elde edilen şarap
(bkz.şarāb)

ç.64b.14

ağça çiçeği ağça ağacı çiçeği (bkz.ağça)

ç.79b.8

çadır çiçeği çadır çiçeği, tarla sarmısağı, kaplumbağa otu (bkz.
çadır)

ç.21b.8

enār çiçeği nar çiçeği (bkz.enār)

ç.47b.12

gelincik çiçeği kırmızı ve büyük çiçekli bir yıllık otsu bir
bitki (bkz.gelincik)

ç.nüq 16b.14,78b.17

hatme çiçeği hatme çiçeği, gül hatmi, hatmi (bkz.hatme)

ç.58a.11,83b.10

ç.nØ 46b.2

kar çiçeği süsengillerden beyaz ve pembe çiçek açan soğanlı

bir bitki (bkz. kar)

ç.21b.7,79b.11

içekli () çiçekli, çiçek açan bitki

ç.80a.5

ç.aur 29a.12

ig () çiğ, pişmemiş, olgunlaşmamış

ç.72b.10

ç.i 73a.8

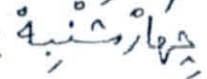
ç.ile 81a.10

çig bal. petek balı, eritilmemiş bal (bkz. bal)

ç.26a.8,27a.17,40a.12,46a.17,83b.8

igdem () çiğdem, türlü renklerde çiçek açan çok yıllık yumrulu bir kır bitkisi

ç.93a.14

ihârşenbih () çarşamba günü

ç.71a.4

inî*

ç. canak çini tabak, sulu kap (bkz. çanak)

ç.56b.9

rāvend-i ç. gün ravendi denilen bitki (bkz. rāvend)

ç.32b.13,43b.11,53a.1

iris () ciris otu kökünün öğütülmesiyle elde edilen toz

ç.28b.4,42a.1,54b.17

ç.e 62a.11,96b.17

ç.i 17b.13

irk () kir, pas, pislik

ç.i 77b.6

çivîd (چويد) çivit otu

ç. 14a.12,27a.8

ç.i 83b.15

ak çivid ak çivit otu (bkz.ak)

ç.27a.8

çiz- (- چيز) çizmek,delmek,deşmek

ç.esin 28a.6,28a.7,42a.5

ç.üp 44b.15

çizi (چيزي) yarık,çizgi

ç.28a.7

çoğan (چوغان) güven,çoğan otu

ç.25a.1,93a.12

ç.l 18a.8

çok (چوق) çok,fazla

ç. 8b.2,9b.15,10a.4,12a.13,14b.5,15a.1,15b.11,16b.4,17a.14

17b.5,25b.1,26b.13,31a.11,32a.4,32a.16,32a.17,35a.13,

37b.14,39a.13,39a.14,45b.15,53a.12,55a.1,52b.2,59a.2,

74a.1,74a.17,74b.2,75a.10,76b.12,78a.7,81b.4,81b.12,

84b.5,84b.5,90a.3,90a.16,96a.16

ç.ca 31b.12

ç.dan 51a.3,82b.3

ç.dur 10b.10,47a.13,64b.7

az çok az veya çok (bkz.az)

ç.98a.15

çok it- çok işlemek,bir işi sık tekrar etmek

ç.den 8b.1

çok ol- çoğalmak,artmak

ç.a 84a.12,84b.5,92a.9

ç.sa 85a.12

çok söyle- çok konuşmak (bkz.söyle)

ç.17a.17

okluk (^وجَوَلُوكُ) çokluk, bolluk

ç.15a.1

ç.ına 14b.17,16a.1

omak (^وجُومَانِ) çomak,ucu topuzlu küçük ince odun parçası,sopa

ç.34b.8,34b.9

ök- (^وجُوكُ) çökmek,tortunun sıvı dibine çökmesi

ç.er 15a.5,16a.11,15a.7

ç.miş 15a.6,16a.3

ölmek (^وجُومَلِكُ) çömlük,küçük kap

ç.48a.11,48a.12,56a.6

ç.de 31a.2,47b.7,63b.4,64b.2

ç.e 17b.16,20a.10,21b.14,46a.10,58a.5,54b.11,55a.4,57b.9

58a.1,64b.2,66b.10,68a.2

dutulmadık çölmek kullanılmamış temiz kap (bkz.dutul-)

ç.48a.11

örek*

çörek otı çörek otu

ç.40b.6,55a.14,72b.11,83b.9,93a.11

kara çörek otı karaçörek otu (bkz.ot)

ç.24a.16,26a.6,44a.15,50a.1

ç.nØ 40b.10

öz- (^وجُوزُ) açmak,bağlı durumdan kurtarmak

ç.meyeler 23a.11

ı (^وجُو) çünkü,madem ki

ç.2a.15,113b.1

ib-ı çinî (^وجُوبِ چینی) çöpü çini,japonya ve hindistanda yetişen çok

yıllık bir bitki

ç.41a.2

ün (^وحون) 1.için, "den dolayı"

ç.2b.2,8b.11

2.çünkü

ç.111b.11

ükündür (^وحونندر) pancar (bkz.çukundur)

ç.93a.15

ünki (^وحونكه) şundan dolayı, zira

ç.1b.10,1b.13,2B.3,4a.9,7a.7

ünkim (^وحونكم) şundan dolayı, zira

ç.42b.15

ürü- (^وحورو) çürümek, türlü etkilerle bozulup dağılmak

ç.miş 22a.17,84a.17

ç.ye 84b.17

ürük (^وحورك) çürümüş, bozulup dağılma

ç.22a.10

-D-

dā*

dāü'l-fīl ayak ve baldırlarda meydana gelen aşırı derecede
şişkinlik (bkz.fil)

d.dür 33b.7

dā'ü'l-ḥayye ayak ve bacaklarda meydana gelen şişkinlik ve
sertlik (varis) (bkz.ḥayye)

d.7b.13

d.de 19a.10

d.den 19a.9

dāü's-sa'leb sağ kıran hastalığı, kelılık (bkz.sa'leb)

d 7b.12,19a.8

d.de 19a.10

d.e 37a.1

ad (دأ) tat, lezzet

d.l 53b.4

ad*

d.-1 ḥaḳ Allah vergisi

d.dur 111b.6

ahı (دھی) l.da, dahi, ve de

d.2b.7, 4a.10, 4b.4, 4b.14, 7b.15, 8a.4, 8a.10, 8b.11, 8b.14,
8b.15, 10a.9, 10a.11, 10a.16, 10a.16, 10b.2, 10b.3, 10b.4,
10b.7, 10b.7, 10b.9, 11b.10, 12b.3, 13a.2, 13a.13, 13a.14,
13a.15, 13b.15, 14b.17, 15a.16, 15b.1, 15b.3, 15b.4, 15b.12,
17a.2, 17a.3, 17b.14, 18b.11, 19a.2, 19a.3, 19a.14, 21b.7,
21b.8, 21b.8, 21b.15, 23a.4, 23a.11, 23a.11, 24a.12, 25b.11,
25b.16, 28a.4, 28b.13, 28b.13, 28b.15, 29a.9, 29a.10, 29a.16,

29b.3, 29b.12, 00a.3, 30a.9, 30a.14, 30b.15, 31a.9, 31a.16,
 31b.1, 31b.10, 31b.16, 31b.17, 32a.10, 32a.14, 33b.7, 34a.9,
 34a.3, 35b.1, 35b.13, 36a.15, 36b.13, 37a.2, 37a.4, 38a.6,
 38a.6, 37a.5, 37a.9, 37a.10, 37a.10, 37a.10, 39a.6, 39a.9,
 40a.16, 40b.6, 41a.12, 42a.1, 42a.5, 42a.17, 43b.2, 43b.15,
 44b.11, 44b.12, 45b.1, 46b.5, 47a.2, 47a.3, 47a.3, 47a.4,
 47a.5, 47a.14, 47a.15, 48a.14, 49a.6, 49b.1, 51a.4, 51a.12,
 51a.14, 52a.12, 52b.8, 53b.5, 54a.3, 54a.7, 54a.11, 54b.17,
 55a.8, 55a.13, 55b.17, 56b.9, 57b.1, 58a.4, 58a.8, 58b.8, 58
 b.14, 59a.2, 59a.7, 61a.17, 61b.4, 61b.7, 61b.12, 62b.16, 63
 a.1, 63a.11, 63a.12, 63b.3, 63b.12, 64a.17, 64b.14, 65b.4,
 68a.16, 68b.10, 68b.13, 69a.5, 69a.9, 69a.14, 69a.17, 69b.2,
 69b.3, 69b.5, 70b.11, 71b.17, 72a.10, 72a.11, 72b.8, 72b.11,
 74a.9, 74b.6, 75a.15, 76a.4, 76a.15, 76b.16, 77a.4, 77a.8, 77
 b.6, 78a.16, 78b.5, 78b.15, 79b.4, 79b.16, 81a.5, 83a.1, 86b.6
 88a.2, 90b.5, 91b.9, 93a.12, 93b.1, 93b.2, 95a.10, 95a.16, 95
 b.5, 96a.3, 96b.7, 97a.1, 97a.15, 97b.16, 110a.13, 110a.6, 110
 b.3, 111a.6, 111a.12, 112b.1,

2.ve de, daha varsa, devamla

2a.9, 3a.11, 3a.13, 6b.9, 7b.1, 7b.10, 7b.17, 9b.1, 11b.16, 12
 a.14, 16b.13, 16b.13, 17a.10, 18a.3, 18a.8, 18a.10, 18a.10, 18
 a.11, 18a.14, 18b.8, 19a.5, 19a.16, 19b.2, 20a.11, 20a.16, 20
 a.16, 21a.5, 21a.8, 21a.12, 21a.13, 21a.15, 21b.13, 21b.15, 22
 a.16, 22b.4, 23a.1, 23a.2, 23a.3, 23a.7, 23a.7, 23a.17, 23b.2,
 23b.4, 23b.10, 24a.1, 24a.12, 24b.3, 25a.14, 26a.8, 26a.12, 27
 a.5, 27b.13, 28a.6, 28a.7, 28a.8, 28a.12, 28a.12, 28b.5, 28b.8
 28b.9, 28b.10, 29a.6, 29a.8, 29b.8, 30a.2, 30b.4, 30b.6, 30b.6
 30b.7, 31a.2, 31b.5, 36a.1, 36a.9, 37a.1, 37a.6, 38b.2, 38b.17
 39a.3, 39b.3, 39b.4, 39b.4, 40a.11, 41b.3, 42b.1, 43a.6, 43a.8
 43a.13, 43b.8, 43b.13, 43b.13, 46a.4, 46a.6, 46a.11, 46a.12,

46a.15, 47b.12, 47b.14, 47b.17, 48a.11, 48a.11, 48a.17, 49a.12
 49a.12, 49a.14, 49a.17, 49b.12, 49b.14, 50a.13, 50b.16, 50b.17
 51a.1, 52b.2, 52b.15, 53a.7, 53b.4, 54b.12, 54b.12, 54b.14, 56a.
 3, 55a.4, 55a.17, 55b.1, 55b.8, 55b.10, 55b.15, 55b.16, 55b.17
 55b.17, 56a.1, 56a.1, 56a.9, 56a.13, 56b.4, 56b.5, 56b.9, 56b.10
 57a.1, 57a.1, 57a.5, 57a.11, 57a.16, 57b.2, 58a.2, 58a.7, 58a.14
 58b.5, 58b.6, 59a.10, 59a.10, 61a.2, 61a.9, 61b.2, 62a.1, 62a.12
 62b.1, 63a.4, 63a.16, 63b.5, 63b.7, 64a.3, 64a.7, 64a.8, 64a.17
 64b.12, 64b.14, 65a.7, 65a.7, 65a.16, 65b.6, 65b.11, 65b.13, 65
 b.15, 66a.10, 66b.12, 68a.6, 68a.12, 68a.14, 68a.14, 68b.2, 70b
 .14, 71a.16, 71b.1, 71b.7, 71b.9, 71b.11, 71b.14, 72a.13, 72a.17
 72b.1, 72b.2, 72b.4, 72b.4, 72b.13, 73a.5, 73a.6, 73a.6, 73a.8,
 73a.15, 73a.15, 73b.4, 73b.4, 73b.5, 73b.8, 73b.9, 73b.17, 74a.
 1, 74a.15, 74a.16, 74b.8, 74b.12, 75a.16, 76a.5, 76a.10, 76a.11
 76a.15, 76a.17, 76b.1, 76b.5, 76b.15, 77a.11, 77a.11, 78b.14,
 79b.15, 80b.2, 80b.6, 81a.6, 81a.12, 81a.16, 82a.10, 82b.7, 82
 b.8, 85a.8, 87b.8, 88a.3, 90b.13, 91a.9, 92b.7, 93a.13, 96a.2,
 96a.3, 96b.17, 97a.13, 97a.14, 97a.16, 110b.2, 111a.6, 112b.12

3. tekrar, bir daha

d.38b.14

dāhīl (دَاهِلٌ) içine giren, dahil olan

dāhīl ol- içine girmek

d.mak 69b.16

d.up 3a.11

d.ursa 113a.15

dahliyūn (دَاهِلِيُونَ) ?

d.l 83b.13

daḳ- (دَاقٌ, -دَوْ) takmak, asmak

d.a 85a.11

d.salar 53a.17, 88b.9, 91b.12

aķik (دَقِيقٌ) ince, çok akıcı sıvı

d.9b.16

alālet (ضَلَالَةٌ) sapıklık, Allahı bilmemek

d.de 3a.16

alb(-لَب) çınar, iki çeşeklilerden geniş yapraklı ağaç

māyır^x d.93a.15

d.-i insān insanın damarları (bkz.insān)

a.5a.9

d.1 12a.3

ne (نَاعِيَةٌ) tane, adet, bir tek şey

d.29a.2, 29b.16, 29b.7, 29b.7, 29b.10, 29b.11, 29b.13, 30a.10,
30a.17, 30a.17, 32a.7, 32a.7, 32a.9, 32a.9, 32a.11, 32b.16,
32b.17, 41a.5, 46b.3, 46b.4, 47a.1, 49a.14, 49b.12, 50a.6,
51a.11, 54a.5, 58a.12, 73b.2, 95a.14, 95b.3, 95b.3, 97a.7,
97a.9, 97a.10, 97a.13, 97a.14,

d.1er 49b.2, 49b.4, 49b.5,

d.1erden 73b.16

d.1erūq 49b.5, 49b.7

d.si 30a.13, 32b.16, 47a.2, 49a.10, 64a.2, 97a.5

d.sinØ 16b.14, 21a.6, 40a.1, 54a.16, 64a.3, 80a.10, 97a.7

d.sini 95a.9

niyāl^x

zamad-ı d. titreme hastalığı için kullanılan zift, kına, sığır yo-
ğurdundan yapılan bir tür kalınca melhem (bkz.zamad)

d.50b.14

r^x

d.-ı çinī tarçın, güzel kokulu bir bitki kabuğu (bkz.darçin, dar-
çinī)

d.110a.15

d.-ı fūlfül karabiber (bkz.fūlfül)

d.21a.14, 57b.16

|ār*

d.-ı hazine hazine evi (bz. hazine)

d.sinden 4a.8

|arb (ضرب) darbe, vurma, döğme,

d.34b.9, 34b.11, 35b.10, 36a.1, 36a.2

d.1 97b.13

|arbī (ضربی) çok kuvvetli, iyice

d.112a.17

|arçin (دارچین) tarçın, güzel kokulu bir bitki kabuğu (bkz. car-

çini, dār-ı çini)

d.21a.3, 65a.17, 66b.9, 68a.4, 72b.2

|arçini (دارچینی) tarçın, güzel kokulu bir bitki kabuğu (bkz. dā-

r-ı çini, dārçini)

d.18b.11, 24b.9, 40a.8, 45a.1, 45b.2, 65a.8, 66b.15, 72a.13, 73a.9

73a.16, 73b.4, 82b.11, 110b.8, 111a.1

|arū (دارو) darı, 50-100 cm. yükseklikte, tüylü bir yıllık otsu

bir bitki

d.74b.2

aryüklün (دریقلون) fesleğen, ballı baklagillerden güzel koku-

lu bir süs bitkisi

d.dur 93b.12

|a'vet*

h^vār-ı d. da'vet sofrası (bkz. h^vār)

d.içe 3a.2

|āyim (دایم, دائم) devamlı, her zaman

d.12ab5, 50a.9, 80b.2, 81a.10, 84b.4, 90a.2

|āyimā (دایما) her zaman

d.e 74a.9, 12a.5, 13a.11, 17b.13, 19b.3, 38b.4, 43a.3, 54b.1, 56b.12

72a.6, 85a.3, 96b.2

āyitāna (دَايْتَانَه) şam sakızı, köknar bitkisi sakızı (bkz. dāy-
tānic)

d.93b.3

aymurān (ضَمِيرَانَه) ballı baklagillerden yaprakları güzel koku-
lu bir yıllık otsu bir süs bitkisi

d.93b.10

āytānic (دَايْتَانِيَج) şam sakızı (bkz. dāyitāna)

d.93b.7

(دِه) dahi, de

d.98b.1

obāg (دَبَاغ) deri işleme işi ile uğraşan

d.larda 33a.14

de (دِه) kasık yarığı, yumurtalıkta meydana gelen cerehat, şiş-
kinlik

d.41b.12

f' (دَفْع) sürmek, savmak, çıkarmak, kovmak

c.ine 16a.13, 16a.15, 20a.14, 45b.16, 69a.4

def' iT etkisiz hale getirmek, kovmak, uzaklaştırmak, bertaraf etmek

d.e 16a.12

d.er 15a.2, 20a.1, 25b.3, 31a.17, 36b.7, 45a.6, 58a.17, 64a.15,

66a.8, 66b.8, 73a.1, 74a.11, 76b.12, 81b.3, 81b.12, 83b.2, 84a.10

92b.12, 92b.12, 94a.7, 110a.3, 110a.5,

d.erler 4b.10

d.üp 6a.5, 68b.12, 69b.9, 83b.1

def' eyle- etkisiz hale getirmek, uzaklaştırmak

d.r 97b.13

def' ol- uzaklaşmak , gitmek, çıkmak

d.a 20a.5, 87b.2

d.ur 50b.13

def' olun- etkisiz hale getirilmek, uzaklaştırılmak

d.ur 13a.3

defter (دَفْتَرٌ) defter, yazı yazmak için kullanılan, sayfalardan meydana gelmiş kapaklı kağıtlar

d.2a.12

defter düz- defter tutmak, yazmak (bkz.düz-)

d.di 2a.12

degil (دَكِيلٌ) yüklem veya başka kelimelere olumsuzluk anlamı veren kelime (bkz.degül)

d.10b.7, 10b.7

d.dür 12b.12, 43b.9, 92b.12, 94a.1, 98b.16, 110a.9, 111a.16

degil (دَكِيلٌ) "-e kadar", süresince

d.15a.7, 110b.15

d.dür 12b.12, 43b.9, 92b.12, 94a.1, 98b.16, 110a.9, 111a.16

degir- (دَكَّرَ) değdirmek, üzerine koymak (bkz.degür)

d.meyeler 33a.8

degirmen (دَكَّرَمَةٌ) değirmen, buğday ve benzeri şeyleri öğüten araç

d.11a.7, 92a.14

d.ün 54b.1

degirmî (دَكَّرِمِيٌّ) yuvarlak, küresel

d.15a.13, 47a.2

degışdür- (دَكَّشَدُّرٌ) değıştirmek, yenilemek

d.eleler 52b.5

degmede (دَكَّمَدَةٌ) bir defada

d.95a.12

degül (دَكُّلٌ) değil, geldiği kelimelere olumsuzluk anlamı veren kelime (bkz.degil)

d.13a.7

d.em 32a.17

d.ise 15b.15

değür- (دَكُورُ) değdirmek, dokundurmak (bkz. degir-)

d.meyeler 33a.6

d.seler 87a.11

değürül- (دَكُورُ) değdirilmek, ulaşmak

d.se 34a.5

dek (دَكٌ) "...kağar,...e kağar"

d.16b.10,20a.15,24b.4,28a.6,29a.17,29b.9,29b.12,30b.13,

38a.6,49b.3,52a.15,58a.1,58a.4,61a.3,66b.14,95a.9,95a.10

d.dür 12b.9

delālet (دَلَالَةٌ) delil olmaklık, bir meseleye ışık tutmak

delālet iT- delil olmak, bir şeyin varlığını ispat etmek

d.er 14a.7,14a.8,14a.10,14a.12,14a.13,14a.14,14a.16,14a.17

14b.1,14b.2,14b.4,14b.4,14b.6,14b.7,14b.10,15a.2,15a.10

15a.11,15a.14,15a.16,15a.17,15b.1,15b.3,15b.5,15b.6,

15b.9,15b.10,15b.11,15b.13,15b.14,15b.15,16a.1,16a.2,

16a.4

del- (دَلٌ) delmek, delik açmak

d.eler 36a.15

d.üp 63a.1,82a.8

delice^x

delice bakla unı delice bakla unu

d.nØ 51b.13

delik (دَلِكٌ) delik, küçük açıklık, boşluk (bkz. delik)

d. 11a.9,47a.6

d.1er 21a.16

deliklü (دَلِكْلُو) delikli (bkz. delükli)

d.85b.17

delīl (دَلِيلٌ) ispat edici, gösterici, kılavuz

d.4b.5,4b.7

d.dür 4a.11,14b.9,14b.11,14b.13,15a.3,15a.12,15b.4

d.-i sıçk doğruluk delili, doğruluk işareti

d.dur 25b.3, 63a.13, 111a.9

tecribe-i d. tecrübe delili (bkz.tecribe)

d.97b.6

elü (دَلُو) deli, aklını kaybetmiş olan

d.nüq 38b.10, 85b.9, 85b.13, 87a.17, 89b.13

d.ye 38b.5, 90b.11

delü ol- delirmek, aklını kaybetmek

d.sa 87a.2

elüce*

delüce bakla delice bakla (bkz.delice bakla)

d.42b.8, 43a.4

elücek (دَلْوَجَلَكْ) delik, küçük delik

d.35a.5, 35b.3

elük (دَلْوَكْ دَلْوَكْ) delik, bir şeyin ortasındaki boşluk

(bkz.delik)

d.11b.1

d.e 36a.15

d.inden 21a.17

d.ine 63a.3, 83a.16

d.lerine 17a.1

d. delük delik değil, çok delikli

d.29a.16

elüklü (دَلْوَكْلِي - دَلْوَكْلِي) delikli, deliği olan (bkz.de-
lülükli)

d.92a.8, 92a.9

em (دَم) an, küçük zaman parçası, zaman

d.25a.5, 38b.17, 98a.10

d.de 58b.4

d.inde 20b.15, 26a.11, 31a.3, 50a.8, 55a.6, 55a.15, 57a.1, 57a.12

59b.17, 61a.2, 61b.3, 61b.6, 63b.8, 65b.3, 68a.5

em (دَم) kan, damardaki kırmızı sıvı

d.dür 74b.12

d.i 89b.9

d.-i bevāşır basur hastalıkları kanı (bkz.bevāşır)

d.a 48b.3

d.dur 46b.16

d.-i fāsīd bozulmuş, hastalıklı kan (bkz.fāsīd)

d.leri 96a.13, 97b.4

d.-i şālih faydalı ve hastaliksız kan (bkz.şālih)

d.76b.8

demū'l-aḥaveyn iki kardeş kanı bitkisi (bkz.aḥaveyn)

d.58b.5, 58b.16

muşaffā-i d. kanı süzölmüş, kanı temiz (bkz.muşaffā)

d.74a.3

emevī (دَمَوِي) kanla ilgili, kanı bol

d.i2a.4, 15b.13, 110a.2

d.midür 13b.16

ishāl-i d. kanla ilgili ishal, kanlı ishal (bkz.ishāl)

d.yi 66b.6

lemeviyye (دَمَوِيَّة) kanla ilgili, kandan doğan

d.70a.5

lemren (دَمْرَن) ok veya mızrak ucundaki demir kısım

d.36a.6, 91a.7

lemür (دَمُور) demir, demir parçası

d.26b.16, 36a.4, 95b.10

d.e 73a.14

lemürdiken (دَمُورِدَكِيَّة) çobankalkıdan, demirdiken bitkisi (bkz.diken)

d.43a.12, 43a.17, 93b.3

enk (^oدَنك) dirhemın dörtte biri

d.17a.10,17a.10,21a.3,26b.4,45a 17,47b.10,51b.9,55a.3,
55a.10,55a.11,55a.14,55b.4,56a.6,56a.15,57a.9,58b.2,
65a.9,65b.1,111a.4

d.den 94a.1

d.dür 94b.13,96b.13

d.inø 93a.13

egiz (^oدَكِرَة) deniz,derya

d.den 97b.8

degiz köbügi üle taşı (bkz.köpük)

d.19b.4,87b.13,93b.2,

d.nø 54b.3,92a.3

leğlü (^oدَكْلُو) kadar,denli

d.1b.9,1b.9,59b.6,70a.14,110a.12,110b.14,112a.10,113a.14

lepe (+ ^oدَيَّة , ^oدَيَّة) tepe,kafanın üst tarafı

d.36b.6

d.nüq 11b.13

d.sine 16b.1,

d.sini 23b.4

d.ye 18a.4,26a.6,83b.14

d.yi 18a.5

lepren *

başiret üzerine d. dikkatli hareket etmek (bkz.başiret)

d.e 72a.5

der (^oدَر) kapı,delik

d.inden 83a.14

derd (^oدَرْد) dert,hastalık

d.4a.9,5a.2

d.e 2b.13,17b.7,32a.5,62b.15,76b.6,98b.8,113b.2,

d.i 27b.17,112b.15

d.ine 1b.7,4a.3

d.lere 62b.9,111b.1

d.üg 19a.9,69a.12

derdimend dertli,hastalıklı

d.113a.1

derd-sāz dertli,istekli

d.1 112b.1

erece (دَرَجَة) basamak,kademe

d.96b.9

d.de 66a.9,73b.5,74a.13,74b.3,74b.8,76a.3,76a.6,76a.6,
76a.8,76a.8,76a.13,76b.16,77a.5,77a.12,82b.9,82b.10,
94a.3,96b.9,96b.10,96b.11

d.lerin Ø 6a.14,73b.13

erhāl (دَرْخَال) hemen,enında

d.17a.8,17a.14,22a.7,43a.17,59b.5,61t.9

eri (دِرِي) deri,cilt,ten

d.7a.1,18a.7,19a.10,26a.17,26a.17,35a.17,35b.5,35b.5,
44b.11,75b.7

d.leri 35a.3,

d.lerüg 34b.13

d.nüg 27a.2,36a.9,87a.15,88b.11

d.si 33b.5,36a.9,87a.15,88b.11

d.sinØ 37b.11,87b.15

d.sinden 86b.15

d.sini 85b.9,87b.4,88b.15

d.ye 35a.4

d.yi 35b.1,35b.2,37b.11,37b.12,37b.13

erle- (دِرْ) terlemek,vücutun ter çıkarması (bkz.terle)

d.dükden 71b.6

d.ye 18a.4

d.yüp 52a.15

ermān (دَرْمَان) ilaç,hastalığa karşı kullanılan iyileştirici
özel madde

d.2b.13,4a.8,4a.10,49a.10,49b.16,54b.8,95a.7,111b.1,
112b.15,113a.15

d.dur 98b.8

dermān ol- ilaç,olmak şifa ol

d.maya 4a.8

eryā (دَرِيَا) deniz,derya

d.113b.4

d.-y1 hayret hayret denizi (bkz.ḥayret)

d.e 3a.10

est (دَسْت) el,kolunbilekten parmak ucuna kadar olan kısmı

d.112b.11

estār (دَسْتَار) mendil,peştemal

d.11a 34b.16

estek (دَسْتَك) ciğer altında meydana gelen şişlik

d.71b.10

estemāl (دَسْتَمَال) mendil,el yüz silmek için kullanılan ince
kumaş parçası

d.24b.1,26a.8

d.e 56b.10

ieḡ- (دَسَرَ) delmek,yazmak

d.e 42b.6

d.erler 41b.13

deşil- (دَشِيَ)deşilmek,yırtılmak,yarılmak

d.düğüne 15b.5

d.ecek 33b.8

evā (دَوَا) ilaç,hastalığa karşı kullanılan iyileştirici madde

d.2b.14,4a.13,5a.3,17b.1,20b.12,25a.4,30b.9,33b.9,46a.4

48b.3,72a.4,95a.7,112b.13,

d.dur 8a.11,59b.6,62b.5,76b.6

d.lar 16b7,16b.7,38a.11,49b.9,95a.7

d.lardan 50a.10

d.ları 6a.15,6b.2,77a.16

d.muz 32b.12

d.si 113a.14

d.yı 4a.15,4e.17

devā iT- ilaç vermek ,ilaç kullanırmak

d.Ø 113b.2

d.dük 49b.11

d.mek 113a.11

devā iriş- ilaç olmak,hastalığa fayda vermek (bkz.iriş)

d.e 95a.7

devā ol- ilacın şifa vermesi

d.ur 76b.7

devā otı- ilaç kullanmak (bkz.otı-)

d.mazın 4a.16

levālī (دَوَالِي) ayak bileği üzerinde meydana gelen şişlik ve

damar sertliği

d.33a.10

levām*

d.-ı devlet saltanat,talih,bahtın devamı

d.i 113b.5

deve (دَوَاه) deve,geviş getiren boynu uzun bir veya iki hörgücü

olan hayvan

d.19b.11,75a.1,85b.7

d.nüq 48b.6,51a.17,85b.11,85b.13,85b.15,85b.16,92a.8

d.ye 24a.6

d. eti deve eti (bkz.et)

d.75a.1

d. kıḡı () deve pisliği (bkz.kıḡı)

d.19b.11

devlenceḡ (دَوْلَنْج) çaylak türü bir alıcı kuş (bkz.de vlingeḡ)

d.85a.16

devlet (دَوْلَت) devlet,baht,talib

d.2a.16

d.i 2b.1

d.ine 2a.9

devām-ı d. talih ve saltanatın devamı (bkz.cevām)

d.i 113b.5

tāc-ı d. talih ve saltanat tacı (bkz.tāc)

d.2a.7

devlingeḡ (دَوْلَنْج) çaylak türü bir alıcı kuş (bkz.devlenceḡ)

d.89b.1

devrān*

'uṭarīd-i d. zamanın katibi,yazanların başkanı (bkz.'uṭarīd)

d.2a.12

dırnaḡ (دِرْنَو) tırnak (bkz.tırnaḡ)

d.79a.14

di- (دِي-) konuşmak,söylemek

d.di 2a.14,27a.7,39a.1,98b.4

d.diler 8a.17

d.düḡine 41a.11

d.düḡümüz 10a.11

d.düḡün 15a.3

d.dükleri 10a.8,33a.11,38a.3,63b.2,81a.11

d.düm 5a.1,32b.3,38b.13,63a.10

d.düq 38b.17

d.cürme 113a.6

d.mese 62b.2

d.meye 29b.13,112b.14

d.meyesin 37a.17

d.mişler 24a.14,27b.10,39b.9

d.mişlerdür 80a.10

d.r 62b.9,92b.3,92b.4,92b.4,92b.5,92b.6,92b.6,92b.7,92b.7
 92b.9,92b.9,92b.10,92b.10,92b.13,92b.14,92b.15,92b.15,
 92b.17,92b.17,93a.1,93a.2,93a.3,93a.5,93a.7,93a.8,93a.8,
 93a.9,93a.10,93a.10,93a.11,93a.12,93a.14,93a.15,93a.15,
 93e.15,93b.1,93b.3,93b.3,93b.4,93b.4,93b.5,93b.5,93b.6,
 93b.6,93b.8,93b.8,93b.9,93b.10,93b.10,93b.11,93b.13,93b.
 12,93b.13,93b.13,94a.2,94a.4,94a.5,94a.5,94a.7,94a.7,
 94a.8,94a.9,94a.10,94a.10,94a.11,94a.12,94a.13,94a.14,
 94a.14,94a.16,94a.16,94a.17,94b.1,94b.1,94b.2,94b.3,94b.3
 94b.4,94b.4,94b.6,94b.6,94b.8,94b.9,94b.10,94b.11,94b.12,
 94b.15,94b.16,94b.17,95a.3,

d.rler 6b.12,6b.14,8b.10,8b.11,9a.6,9a.7,9a.9,9a.11,9a.14,
 9a.15,9a.17,9b.2,9b.3,10a.11,11b.3,11b.4,11b.5,11b.5,11b.6
 11b.6,11b.7,12b.4,15a.9,15a.15,15a.16,15b.2,15b.3,15b.4,
 15b.5,15b.7,15b.7,15b.9,15b.10,15b.12,15b.13,15b.17,1 a.
 1,16a.3,16b.17,18a.7,19a.8,19b.4,20b.12,21b.7,22a.17,22b.8,
 22b.10,25a.1,26a.10,27b.3,28a.2,28a.5,29a.5,29a.13,29a.14,
 29a.17,29b.2,31b.10,32b.9,32b.9,32b.9,36a.7,36b.2,36b.5,
 36b.6,36b.16,37a.2,37a.4,37a.9,41a.7,41b.7,41b.11,41b.12,
 41b.13,42b.8,44b.10,44b.11,44b.12,47a.1,47a.2,47a.3,47a.4,
 47a,5,47a.5,47a.8,47a.10,48a.8,48b.13,49e.9,51a.7,54a.10,
 54a.13,55b.13,58a.3,58a.9,61a.11,61a.15,61b.1,64b.16,64b.16
 64b.17,66b.7,66b.7,71b.10,72b.15,72b.15,73b.2,79b.1,79b.4,

79b.8,79b.11,80a.8,83b.16,92b.8,92b.9,92b.14,93a.4,93a.5,
93a.6,93a.17,93b.1,93b.2,93b.7,93b.14,93b.16,94a.1,94b.5,
94b.9,95a.1,95a.4,110b.5,

ċ.rlerse 19b.3

ċ.rse 3b.10,3b.11,87a.5

ċ.rise 112b.14

ċ.r.ser 27b.11,113a.10

c.se 19b.1,85a.11,91a.16

ċ.seler 85a.3

ċ.ye 1b.16,2ba.3

ċ.yeler 113a.12

ċ.yen 29a.4,54a.2

ċ.yene 111a.13

ċ.yü 2b.7,2b.8,3a.4,3a.6,76b.7,76b.7,78a.6,91a.14,111a.6,
112a.5,112a.17

ċ.yüp 3a.13,5a.3,38b.16,111a.12

īde-bānī (دِيْدَه بَانِي) nöbetçi, bekçi, gözcü

ċ.2a.11

īger (دِيْكَرَه) fasıl, ve devamla, bir başkası

ċ. 16a.13,16a.15,16a.15,16a.16,16b.1,16b.2,16b.4,16b.5,
16b.6,16b.7,16b.8,16b.10,16b.11,16b.14,16b.15,17a.3,
17a.5,17a.8,17a.11,17a.12,17a.13,17a.14,17a.17,17b.6,
17b.13,17b.15,18a.1,18a.5,18a.9,18a.12,18a.15,18a.17,
18b.10,18b.12,18b.13,18b.14,18b.15,19a.14,19a.17,19b.2,
19b.3,19b.10,19b.11,19b.13,19b.14,20a.1,20a.13,20b.1,
20b.3,20b.4,20b.6,20b.7,20b.8,21a.2,21a.8,21a.9,21a.11,
21a.13,21a.15,21a.16,21b.1,21b.2,21b.10,21b.11,21b.12,
21b.17,22a.1,22a.2,22a.3,22a.4,22a.6,22a.8,22a.8,22a.11,
22a.13,22a.17,22b.1,22b.2,22b.4,22b.7,22b.9,22b.11,22b.13,
22b.15,23a.1,23a.5,23a.16,23b.8,23b.12,23b.15,23b.17,

24a.3, 24a.5, 24a.7, 24a.14, 24b.6, 24b.9, 24b.10, 24b.12,
 24b.15, 24b.17, 25a.1, 25a.2, 25a.7, 25a.8, 25a.9, 25a.11,
 25a.15, 25a.17, 25b.6, 25b.7, 25b.8, 25b.9, 25b.9, 25b.11,
 25b.16, 26a.1, 26a.3, 26a.4, 26a.7, 26a.11, 26b.6, 26b.9,
 26b.17, 27a.5, 27a.16, 27b.2, 27b.2, 27b.4, 27b.7, 27b.8,
 27b.9, 27b.10, 28a.9, 28a.10, 28a.11, 28a.13, 28a.13, 28a.
 14, 28a.15, 28b.2, 28b.11, 28b.13, 28b.14, 28b.16, 28b.17,
 29a.3, 30a.8, 31a.4, 31a.9, 31a.16, 31b.1, 31b.10, 31b.13,
 31b.13, 31b.14, 32b.1, 32b.4, 32b.5, 32b.6, 33a.1, 33a.5,
 33a.7, 33b.4, 33b.5, 33b.6, 33b.7, 34a.3, 34a.13, 34a.15,
 34a.16, 34b.1, 35b.14, 35b.16, 36a.1, 36a.2, 36a.3, 36a.5,
 36a.6, 36a.14, 37a.17, 38a.13, 38a.14, 38b.3, 38b.5, 38b.6,
 38b.7, 38b.8, 38b.9, 38b.10, 38b.11, 39b.2, 39b.11, 39b.13,
 39b.15, 39b.16, 39b.17, 40a.2, 40a.3, 40a.11, 40b.2, 40b.3,
 40b.6, 40b.8, 40b.9, 40b.16, 41a.6, 41a.9, 41a.10, 41a.12,
 41a.13, 41a.17, 41b.1, 41b.2, 41b.4, 41b.9, 42a.6, 42a.7,
 42a.9, 42a.10, 42a.11, 42a.13, 42a.14, 42a.15, 42a.17, 42b.
 3, 42b.4, 42b.5, 42b.8, 42b.9, 42b.11, 43a.5, 43a.9, 43a.13,
 43a.15, 43a.17, 43b.1, 43b.2, 43b.4, 43b.7, 43b.9, 43b.13,
 43b.15, 43b.16, 43b.17, 44a.2, 44a.4, 44a.7, 44a.13, 44a.14,
 44a.16, 44b.2, 44b.3, 44b.5, 44b.6, 44b.17, 45a.2, 45a.3, 45
 a.4, 45a.7, 45a.8, 45a.9, 45a.10, 45a.12, 45a.15, 45a.17,
 45b.2, 45b.7, 45b.9, 45b.10, 46a.1, 46a.2, 46a.3, 46a.8, 46
 a.13, 46a.14, 46a.16, 46b.2, 46b.3, 46b.5, 46b.9, 46b.12, 47
 b.11, 47b.16, 48a.2, 48a.4, 48a.5, 48a.5, 48a.6, 48a.8, 48a.
 10, 48b.1, 48b.3, 48b.5, 48b.5, 48b.6, 48b.7, 48b.9, 48b.10,
 48b.12, 48b.15, 49a.3, 49a.4, 49a.6, 49a.9, 49a.13, 49b.10,
 49b.16, 50a.2, 51a.14, 51a.17, 51b.2, 51b.3, 51b.4, 51b.5,
 51b.6, 51b.10, 51b.12, 51b.13, 51b.14, 51b.16, 51b.17, 52a.
 4, 52a.5, 52a.6, 52a.7, 52a.9, 52a.10, 52a.12, 52a.13, 52b.1

52b.3, 52b.6, 52b.8, 52b.12, 52b.14, 52b.17, 53a.3, 53a.6,
 53a.8, 53a.10, 53a.11, 53a.13, 53a.15, 53a.16, 53a.17, 53b.
 1, 53b.3, 53b.5, 54a.2, 54a.6, 54a.10, 54a.11, 54a.15, 54a.17
 54b.1, 54b.2, 54b.4, 54b.5, 54b.7, 54b.13, 54b.16, 54b.17, 55
 a.2, 55a.7, 55a.10, 55a.13, 55a.16, 55b.2, 55b.5, 55b.7, 55b.
 11, 57b.15, 58b.3, 58b.8, 58b.10, 58b.12, 59a.7, 59a.9, 59a.14
 59a.15, 59a.16, 59b.2, 59b.11, 59b.13, 61a.10, 61a.15, 61a.17
 61b.6, 61b.8, 61b.9, 61b.15, 61b.12, 62a.13, 62b.7, 63a.9, 63
 b.12, 63b.2, 64a.5, 64a.10, 64a.14, 64b.5, 65a.13, 65b.5, 66a.
 1, 66a.5, 66a.8, 66b.6, 68a.1, 68a.9, 68a.16, 68b.14, 72a.16, 72
 b.9, 73a.3, 73a.14, 73b.1, 74a.7, 78a.7, 78a.8, 78a.9, 78a.10,
 78a.11, 78a.12, 78a.14, 78a.14, 78a.16, 78b.11, 78b.11, 79a.5
 79a.6, 79a.7, 79a.9, 79a.14, 79a.15, 79a.17, 79b.1, 79b.6, 79b.
 8, 79b.10, 79b.13, 79b.16, 80a.1, 80a.3, 80a.4, 80a.5, 80a.7, 80
 a.9, 80a.11, 80a.13, 80a.15, 80a.16, 80b.2, 80b.5, 80b.7, 80b.
 10, 80b.11, 80b.12, 80b.15, 81a.1, 81a.4, 81a.11, 81b.1, 81b.8
 81b.13, 81b.16, 81b.17, 82a.2, 82a.3, 82a.5, 82a.16, 82a.17, 82
 b.4, 82b.9, 82b.11, 82b.16, 83a.2, 83a.4, 83a.6, 83a.8, 83a.10,
 83a.12, 83a.13, 83a.17, 83b.6, 83b.7, 83b.9, 83b.10, 83b.12, 83
 b.13, 83b.14, 83b.16, 83b.17, 84a.2, 84a.7, 84a.8, 84a.10, 84 a.
 14, 84a.17, 84b.1, 84b.2, 84b.7, 84b.13, 84b.15, 84b.16, 85a.1,
 85a.3, 85a.4, 85a.5, 85a.9, 85a.10, 85a.12, 85a.13, 85a.15, 85
 a.16, 85a.17, 85b.1, 85b.2, 85b.3, 85b.4, 85b.6, 85b.8, 85b.9,
 85b.10, 85b.11, 85b.13, 85b.14, 85b.16, 85b.17, 86a.1, 86a.3,
 86a.5, 86a.6, 86a.7, 86a.8, 86a.8, 86a.10, 86a.12, 86a.13, 86a.
 14, 86a.16, 86a.17, 86b.2, 86b.3, 86b.4, 86b.6, 86b.7, 86b.8, 86
 b.9, 86b.10, 86b.11, 86b.12, 86b.13, 86b.14, 86b.15, 86b.16, 86
 b.17, 87a.2, 87a.2, 87a.4, 87a.5, 87a.6, 87a.7, 87a.8, 87a.9, 87
 a.10, 87a.11, 87a.12, 87a.12, 87a.13, 87a.14, 87a.15, 87a.16,
 87a.17, 87b.1, 87b.2, 87b.2, 87b.4, 87b.4, 87b.5, 87b.6, 87b.7,

87b.7,87b.9,87b.10,87b.13,87b.14,87b.15,87b.16,87b.17,
 87b.17,88a.1,88a.2,88a.4,88a.4,88a.6,88a.7,88a.8,88a.9
 88a.10,88a.12,88a.12,88a.13,88a.14,88a.15,88a.16,88a.
 17,88b.2,88b.3,88b.3,88b.4,88b.5,88b.7,88b.8,88b.9,88
 b.10,88b.11,88b.12,88b.13,88b.15,89a.2,89b.6,89b.8,89
 b.9,89b.11,89b.14,89b.14,89b.15,89b.16,89b.17,90a.1,90
 a.3,90a.4,90a.6,90a.7,90a.8,90a.10,90a.11,90a.12,90a.
 13,90a.15,90a.16,90a.17,90b.1,90b.2,90b.3,90b.4,90b.5,
 90b.6,90b.7,90b.9,90b.10,90b.11,90b.12,90b.12,90b.14,
 90b.15,91a.3,91a.4,91a.5,91a.6,91a.7,91a.8,91a.11,91a.
 12,91a.13,91a.16,91a.17,91b.1,91b.2,91b.4,91b.6,91b.7,
 91b.9,91b.11,91b.12,91b.13,91b.14,91b.15,91b.16,
 92a.1,92a.2,92a.3,92a.3,92a.4,92a.5,92a.6,92a.7,92a.8,
 92a.9,92a.9,92a.12,92a.14,92a.16,92a.15,92a.17,95b.4,95
 b.5,95b.8,95b.9,95b.10,95b.11,95b.12,95b.13,95b.14,95b.
 15,96a.1,96a.4,96a.6,96a.8,96a.9,98b.12,98b.17,110b.3,
 110b.17,

amel-i diğer başka bir tarif veya yapılaş (bkz.amel)

d. 62b.3

ik (دِكْ) dik,dikey,dikine

d.30b.11

ik- (دِكْ) 1.iğneyle dikmek,dikiş yapmak

d.eler 35b.3,

2.dik bırakmak,dikmek

d.erken 84a.16

d.esin 71b.3

iken (دِيكْر) bitki veya hayvanların dış kısımlarındaki sivri
 çıkıntı

d.43a.12,43a.13,93b.3

d.i 82a.17,92b.9

d.inØ 21a.15

d.nüq 80a.11,80a.13

demürdiken demir diken bitkisi

d.43a.12,43a.17,93b.3,

ısrırgan diken ısrırgan diken (bkz.ısrırgan)

d.82a.17,92b.9

c.nø 21a.15

kağılğan diken yabani deve diken (bkz.kağılğan)

d.nüq 80a.13

yapışğan diken yapışkan otu (bkz.yapışkan);

d.nüq 80a.11

ikil- (دَكِيْدٌ) inmek, yerleşmek

d.en 35a.5

d.ür 39a.8

il (دِلٌ) gönül, kalp

d.2a.17

d.-i ussâk aşıkların gönlü (bkz.ussâk)

d.2b.6

II (دِلٌ) dil, tatma organı

d.11a.8,22b.9,22b.10,25a.15,36a.15

d.i 11a.8

d.inø 89a.5,89a.9

d.ini 43b.16,85a.8,86a.5,86b.16,88b.9,89a.2,89a.4,89b.5,

90b.5

d.inüg 88a.2

cemî-i d. bütün diller (bkz.cemî)

d.i 1b.16

dil ağırlığı yavaş konuşma (bkz.ağırlık)

d.nø 22b.10

dil ağrısı dil ağrısı (bkz.ağrı)

d.36b.16

dil bağı büyü, dil bağı (bkz. beğ)

d.88b.13

dili ağırlan- konuşmanın yavaşlaması (bkz. ağırlan-)

d.a 89b.6

dili tavağı kuru- dil damağı kurumak, ağız suyu kurumak (bkz. kuru-

d.r 69a.7

2.lisan

d.de 92b.11, 92b.16, 93a.16, 94a.13, 94b.11

dilcik (دِلْجِكْ) bademciklerin şişmesi veya inmesi hastalığı (bkz. dilcik)

d.21a.14, 21a.14, 21a.15

dilcik in- bademcikleri düşmek (bkz. in-)

d.se 21a.4, 21a.15

dilcük (دِلْجُكْ) bademcik şişmesi veya inmesi (bkz. dilcik)

dilcük ol- bademcik ağırmak

d.ana 74b.10

dile- (دِيلَ , دِلْ) istemek, arzu etmek

d.dugun 62a.11

d.dügi 62b.4, 71b.2

d.rse 65a.4, 112b.5

d.rseğ 13b.2, 56b.2, 57a.2, 62a.3, 65a.13, 72a.17, 73a.4, 97b.10, 113a.7

d.rsin 45b.16

d.se 55a.2, 91b.2

d.seğ 22a.15, 22b.1, 32a.6, 33b.10, 61b.3, 62b.8, 91a.8

dilkü (دِلْكَو) tilki, ağız ve burnu sivri, kürkü beğenilen, köpekgillerden olan hayvan

d.32b.5, 38b.7, 87b.1

d.nüj 87a.17

dimāg (دِمَاغٌ) beyin (bkz.dümāgī)

d.16a.10,68b.6

d.a 11a.13,11a.15,16a.6,16a.9,17a.11,77a.9

d.da 7a.13,11a.13

d.dan 10b.4,11b.10

d.dur 10a.14

d.l 11a.4,11b.12,16a.10,50a.11,57a.6,57b.1

d.inuq 28a.6

d.uq 11b.7,38a.4,39a.2,39a.3,39a.7,64b.8

timek (دِيَمَكٌ) anlamında olmak

d.4a.13,8b.10,16a.7

īmi (دِيَمِي) örülü,örülmüş

d.15b.3

īn (دِيْنٌ) din,inanç sistemi,Allaha inanma

d.3b.9,3b.16,3b.17,4a.5

zīnet-i d. dinin güzelliği,dinin süsü (bkz.zīnet)

īnārī (دِيْنَارِي) para gibi,dinara tenzer

d.29a.13,30a.1

lin- (دِيْنٌ) denmek,söylenmek

d.en 65b.4,

d.ür 6b.11,6b.15

inil- (دِيْنِيْلٌ , دِيْنِيْلٌ) denilmek,söylenmek

d.en 68b.12

d.ür 29a.12

ig- (دِيْغٌ) akan sıvının durması,kesilmesi

d.memek 7b.17

ip (دِيْبٌ , دِيْبٌ) l.bir şeyin alt tarafı,kök

d.i 29b.8,

d.inde 23a.7

d.inden 23a.2,28a.6,36a.11

d.ine 15a.4,15a.6,15a.7,15a.7,16a.3,21a.7,22a.10,22
a.12,22a.14,28a.6

2.bitki kökü

d.i 82a.12

d.inden 81a.2 ,81a.7

d.ini 81a.10,82a.7

d.inüç 27b.7

3.alt

d.inde 84a.12

d.ini 63a.1

4.iç,bir keban iç tarafı

d.inde 33a.7

benefşe dibi menekşe kökü (bkz.benefşe)

d.56a.11

hatme dibi hatme çiçeğinin kökü (bkz.hatme)

d.61a.7

hindiba dibi hindiba kökü (bkz.hindiba)

d.66a.2

kerefüs dibi kereviz kökü (bkz.kerefüs).

d.43a.9,65b.16

rāziyāne dibi rezene kökü (bkz.rāziyāne)

d.43a.10,65b.16,66a.1

d.inØ/43a.12

dirhem () üç gramlık ağırlık ölçüsü

d.16b.2,16b.2,16b.2,18a.10,18a.11,18a.15,18a.16,18a.

16,18b.5,18b.6,18b.7,18b.9,18b.9,20b.6,21a.3,21a.4

22a.9,22a.9,23a.17,23a.17,23b.1,23b.13,23b.13,24a.

1,24a.1,24a.2,24a.16,25a.12,25a.13,25a.13,25b.13,

25b.13,25b.13,25b.17,25b.17,26b.2,26b.2,26b.3,

26b.3, 26b.15, 26b.15, 27a.7, 27a.8, 27a.8, 27a.8, 27a.10, 27a.10
 27b.5, 27b.5, 27b.5, 27b.6, 28b.3, 28b.4, 28b.4, 28b.14, 28b.14,
 29a.5, 29a.5, 30a.6, 30a.6, 30a.6, 30a.11, 30a.12, 30a.12, 30a.14,
 30a.15, 30a.15, 30a.15, 30b.2, 30b.2, 30b.3, 31a.5, 31a.6, 31a.6,
 31a.6, 31a.12, 31a.13, 31a.17, 31a.17, 31a.17, 31b.1, 31b.3, 31b.11
 31b.15, 31b.15, 31b.15, 32b.15, 32b.15, 32b.15, 33a.2, 33a.2, 33a.2,
 33a.4, 33a.4, 33a.4, 33b.11, 33b.13, 33b.13, 33b.14, 33b.14, 33b.14,
 35b.17, 35b.17, 36a.16, 39b.16, 40a.5, 40a.6, 40a.8, 40b.7, 40b.7,
 41b.7, 41b.8, 41b.8, 41b.8, 42b.9, 43a.7, 43a.7, 43a.10, 43a.10, 43
 a.10, 43a.11, 43a.14, 43a.16, 43b.12, 43b.14, 44a.4, 44a.5, 44a.6,
 44a.6, 44a.7, 44a.15, 44a.17, 44b.1, 44b.1, 45a.9, 45a.11, 45a.11,
 45b.1, 45b.2, 45b.3, 45b.3, 45b.4, 46a.5, 46a.8, 46a.9, 46a.9, 46a.16
 46b.8, 46b.8, 46b.10, 46b.11, 46b.11, 46b.13, 48a.10, 48a.10, 48a.15,
 48a.16, 48a.16, 48b.2, 48b.2, 48b.8, 49a.8, 49a.13, 49a.16, 50a.5, 50
 a.6, 50a.6, 50a.7, 51a.15, 51a.16, 52b.11, 52b.12, 52b.16, 53a.3, 53a.
 6, 53a.7, 53a.7, 53a.15, 54a.8, 54a.8, 54a.13, 54a.14, 54a.14, 54b.3,
 55a.3, 55a.8, 55a.8, 55a.10, 55a.14, 55a.15, 55a.17, 55b.13, 55b.14,
 55b.14, 55b.14, 55b.14, 56a.4, 56a.5, 56a.5, 56a.5, 56a.5, 56a.8, 56a.
 8, 56a.9, 56a.11, 56a.12, 56a.12, 56a.13, 56b.1, 56b.8, 56b.8, 56b.13,
 56b.13, 56b.15, 56b.15, 56b.15, 56b.16, 56b.16, 57a.4, 57a.4, 57a.4,
 57a.4, 57a.7, 57a.7, 57a.8, 57a.13, 57a.13, 57a.14, 57a.14, 57a.16, 57
 a.16, 57a.16, 57b.10, 57b.10, 57b.16, 58a.4, 58a.6, 58a.6, 58a.7, 58a.7,
 58a.8, 58a.11, 58a.11, 58a.12, 58a.12, 58a.13, 58a.14, 58a.14, 58b.2,
 58b.12, 58b.13, 58b.14, 58b.16, 58b.17, 58b.17, 59a.3, 59a.4, 59a.4, 59a.
 8, 59a.8, 59b.1, 59b.16, 61a.7, 61a.8, 61a.13, 61a.13, 61a.15, 61a.16,
 61a.16, 61a.16, 61a.17, 61b.4, 61b.5, 61b.10, 61b.11, 62a.6, 62a.7, 62
 b.12, 61b.17, 61b.17, 61b.17, 62a.17, 62a.17, 62b.11, 62b.17, 62b.17,
 63a.5, 63a.14, 63a.15, 63a.16, 63a.16, 63b.7, 63b.5, 63b.6, 63b.7,

63b.13,63b.13,63b.13,63b.14,65a.7,65a. ,65a.8,65a.14,
 65a.15,65a.16,65a.16,65b.1,65b.12,65b.12,65b.16,65b.
 17,66a.3,66a.4,66b.9,66b.9,66b.13,66b.16,66b.16,68a.3
 68a.5,68a.5,68a.5,68a.7,68a.10,68a.11,68a.13,72a.14,
 72b.2,72b.2,72b.11,72b.11,72b.12,72b.12,73b.5,73b.5,
 73b.8,77b.15,77b.17,79a.8,81a.2,82b.13,83b.15,84a.3,
 84a.4,84a.4,85b.7,85b.10,87a.1,88a.8,88a.14,88b.11,
 91a.8,92a.3,92a.6,94a.1,95a.17,95b.1,95b.1,95b.13,95
 b.16,98b.14,98b.15,110b.10,110b.10,110b.11,110b.11,
 111a.3,111a.6

d.çen 43b.9,91a.9,91a.14,92b.12,110a.9,110b.14

d.e 43b.9,92b.12,98b.16,110b.14

d.i 65b.3

d.in∅ 66a.5

d.ine 65a.6,65a.12,65b.13,65b.17,79a.7

diril- (دِرِلْ) dirilmek,toplanmak,yeniden yaratılmak

d.70a.3

dirilt- (دِيرِلْتْ) hayat vermek,toplamak

d.ür 11a.2

dirincük (دِيرِنُكْ) dövülmüş kırmızı buğday (?)

d.15a.16

dirsek (دِيرِسْكَ , دِرِسْكَ) dirsek

d.de 33a.1

d.lerine 30b.10

iş (دِيرِسْكَ , دِيرِسْكَ) diş,yiyecekleri öğütmeye yarayan çene kemiği üye-
 rindeki organlardan herbiri

d.11a.7,21b.6,22a.5,22a.11,22a.15,22a.16,23a.1,23a.2,23
 a.5,29b.8,87a.11

d.e 5a.15,21b.11,21b.11,22a.2,22b.17,87a.7,88a.2,92a.4

d.i 22a.7,22a.16,22b.1,23a.3,23a.4,26a.12,83a.3,85a.11,
 87b.10,92a.4
 d.ile 22b.17,
 d.inØ 21b.7,87b.7,88a.4,88a.12,88a.16
 d.ini 22a.1,53a.16,85a.11,87a.6,87a.11,87b.8,87b.11,87
 b.13,88a.6,88a.15,88b.3,88b.4,88b.5,88b.5,
 d.inün 12b.16
 d.ler 11a.11,21a.7,21b.12,22a.10,22a.12,22b.2,22b.7,36b.
 14,79b.12,
 d.lere 22a.8,23a.12,29b.9,84a.17,91b.8,91b.10,
 d.leri 17b.8,22a.14,22b.2,22b.4,23a.8,53a.17,63a.6,75b.
 14,85a.12,91b.13,
 d.lerinØ 32b.11,91b.9
 d.lerine 22a.3
 d.lerinüg 23a.7
 d.üg 21b.17,22a.1,22a.10,22b.4,22b.6,22b.11,28a.16,
 d.üğe 29b.7

at dişi at dişi (bkz.at)

d.ini 85a.11

diş eğrisi diş eğrisi (bkz.eğri)

d.nØ 22a.4,

d.na 21b.4,21b.10,84b.10

diş eti diş eti (bkz.et)

d.22b.8,36b.14

diş 'illetleri diş hastalıkları (bkz.'illet)

d.nØ 21b.4

diş () tane, baş, adet

d.66a.7,68a.12,

dişi () dişi, kadın

d.12b.15,58b.5

d.sinden 49a.8

dişi kasnî kasnî bitkisinin dişisi (bkz.kasnî)

d.58b.5

lişisni (دِشِسْنِي) hastalıklı bir idrar türü

d.15a.14,15a.16

litre- (دِثْرَ -) titremek, küçük ve hızlı salınım hareketleri yapmak

d.düüne 95a.2

d.mek 5b.17

d.mesinø 78a.15

litreT- (دِثْرَدَ -) titretmek

d.e 12a.10

lîvâne (دِيَوَانَه دِيَوَانَه) deli, aklını kaybetmiş kişi

d.nüq 38b.6,87a.16

d.ye 38b.7,86b.11

divâne ol- delirmek, aklını kaybetmek (bkz.ol-)

d.sa 38a.17

liyâr (دِيَار) memleket, şehir

d.2b.5

liz (دِير) kaval, baldır, ve uyluk kemiğinin birleştiği yer

d.17b.10,34a.15,37a.10,41a.10,82a.4,84a.1

d.de 33a.1,41a.14

d.lere 17b.10

d.leri 68b.17,83b.12

d.lerine 30b.12

d.leriq 71b.3

diz eğrisi diz eğrisi, diz sızlaması (bkz.eğri)

d.na 34a.15,41a.17,82a.4,84a.1

loblak (دِبلَاك) topalak bitkisi (bkz.toplak, topalak)

d.93a.17

loğra- (دُوْعْرَ -) doğramak, keserek ufaltmak (bkz.çoğra)

d.ya 21b.13

ıckun - (^ودوقن) çarpmak, deşmek

d.aa 74a.4
d.aaq 76a.1
d.ıp 35b.10

dortu (^ودورت) dörtü, sıvı ibindeki çöküntü
şirke dörtüsü şirke tortusu (çkz.şirke)

d.53a.7

doştlık (^ودوئتلق) doştluk, samimiyet

d.89a.15

dög - (^ودوگ) dövme, ufaltmak

d.7 62a.11

d.e 21a.12, 47b.17, 55a.5, 87b.11, 97a.2, 97a.3

d.eleler 19b.1, 59b.11, 43a.6, 44a.7, 45b.3, 51b.10, 59a.9, 65b.1,
66b.10, 80b.14, 110b.12,

d.esir 16b.9, 25a.17, 26b.11, 27a.3, 28b.4, 31b.11, 42a.12, 46a.
4, 48b.14, 49b.12, 51b.15, 53a.9, 57b.2, 96b.17, 97a.3,

d.medin 49a.5

d.se 86a.10

d.ıp 16a.15, 17a.11, 18a.1, 19b.15, 20a.9, 21a.7, 21a.14, 21a.7,
22a.2, 22a.3, 22a.4, 22b.6, 23a.11, 23b.10, 24b.9, 25a.1, 25a.
13, 25b.10, 26b.6, 26b.15, 27b.2, 27b.6, 28a.11, 31b.14, 32b.2,
33a.7, 33b.5, 33b.7, 34a.15, 36a.2, 36a.4, 36a.5, 36a.15, 39b.
14, 39b.15, 40a.6, 40a.8, 41a.7, 41a.9, 42a.2, 42a.9, 42a.15, 42
a.16, 42b.8, 43a.14, 43a.15, 43b.6, 44a.1, 44a.12, 44b.1, 45a.5
45a.17, 46a.15, 48a.3, 48a.7, 48b.13, 49a.16, 50a.7, 51a.16, 51
b.4, 52a.1, 52a.2, 52b.11, 53a.1, 53a.5, 53a.15, 53a.16, 54a.11
54a.14, 55a.1, 56a.12, 58a.5, 58b.9, 58b.17, 59a.13, 61a.1, 62a.
16, 63b.4, 64a.8, 65a.14, 66a.2, 68a.17, 78b.4, 79a.2, 79a.5, 79
a.6, 79a.17, 79b.15, 80a.1, 80a.8, 80a.13, 80b.6, 81a.2, 81a.4,
81a.6, 81a.7, 81a.17, 81b.2, 81b.4, 81b.7, 81b.9, 81b.16, 82a.1
82a.3, 82a.7, 82a.9, 82a.10, 82a.12, 82a.14, 82a.15, 82b.2, 82b.
5, 82b.7, 82b.16, 83a.6, 83a.8, 83a.9, 83a.11, 83a.13, 83a.14, 83
b.7, 84b.3, 84b.11, 85a.2, 85a.4, 90a.11, 90b.8, 90b.10, 91a.6,
91a.7, 91a.10, 91b.6, 91b.13, 92a.4, 92a.5, 93a.13, 94b.7, 94b.
14, 95b.7, 95b.12, 95b.14, 96b.15, 97a.1, 97a.4,

dögme (^ودوگمه) dövme, dövülerek kabuğu çukarılmış tohum

d.sini 79a.3

- lögül - (دَوَّلَ, دَوَّلُوا) dövülmek, ufaltılmak, ezilmek
 d.mis 47b.13, 57a.11, 57b.8, 58a.10, 62a.13, 68a.12, 98b.14,
 98b.14,
- lök - (دَوَّرَ) dökmek, sıvıyı boşaltmak
 d.e 20a.3, 55a.5, 72a.13, 72a.14, 73a.16, 89b.11,
 d.eler 37b.10
 d.er 52b.9, 59a.2
 d.esin 50b.15, 72b.13,
 d.üp 21b.15, 31a.7, 49a.4.
- lökül - (دَوَّلُوا, دَوَّلُوا, دَوَّلُوا) dökülme, topluca inmek, yerinden akmak,
 d.e 22b.7, 90a.13
 d.en 78b.6, 85a.2,
 d.ene 82a.15
 d.mek 19a.6
 d.mekden 34b.6
 d.meye 84a.14, 84b.7
 d.mis 32a.6
 d.se 19a.15, 19a.17, 78b.4, 83b.9, 85a.2,
 d.ür 19a.7, 19a.10, 33a.15, 40b.15, 42b.16, 47a.16,
 d.ürse 34a.4
- dön - (دَوَّنَ) 1. değişmek, bir halden bir hale geçmek
 d.e 42b.6, 48b.14, 56a.10, 62a.11, 96b.17,
 d.er 8b.13, 12b.8, 22a.16, 27a.4, 44b.10, 47a.4
 d.mez 87b.12
 d.mis 14b.1, 33a.13, 111a.4,
 d.se 52b.4
 d.üp 24a.15
- göñül dön - mide bulanması, kusmak (bkz. göñül)
 d.dügin 76b.15
 d.megi 65b.8, 77a.11
- önder - (دَوَّنُوا) değiştirmek, bir halden bir hale geçmek
 d.ür 47b.7, 72b.6
- örder (دَوَّرُوا) dört dört, dörtlü olacak şekilde
 d.54a.13, 58a.11
- öndür*
- göñül döndür - mide bulandırmak, kusturmak
 d.ür 75a.6, 93a.17

dördüncü (^{دور}دورچى , ^{دور}دورچى) dördüncü

d.5a.7,68b.14,7a.1,7a.3,7a.5,8b.2,9a.11,11b.5,12b.9,13a.5,
21b.3,36a.16,36b.6,50b.7,63b.14,69a.15,82b.1,95b.11,111a.
8,

d.si 11a.16

d.sine 9b.2

örpi (^{دورپى}دورپى) törpü,rende

d.den 40a.11

ört (^{ئورت}ئورت) ört (sayı adı)

d.6b.15,9a.5,10a.10,10a.11,10a.16,11a.6,11b.15,12a.7,12b.2,
12b.3,14a.7,14b.3,16b.12,26b.4,27a.14,27b.5,71a.7,71a.8,
77a.11,86a.11,87b.1,87b.4,44a.5,44a.15,49a.15,49a.16,49
a.17,54a.4,56b.13,56b.14,56b.15,56b.16,61a.1-61a.10,61a.
2,62a.1,72b.11,77b.7,83b.15,89b.15,111b.7,

d.e 58b.16

d.i 7a.3,46b.15

d.üat 61.17

ört bar - ört bar kadar (ökl. bar)

d.11b.11,18a.2,20a.2,46b.1.

ört huşk - ört huşk (ökl. huşk)

d.47b.11

ört yüz kırk dört - ört yüz kırk dört (sayı)

d.11b.6,36b.1

öge - (^{دوش}دوش) döğemek, dizerek istif etmek

d.ge 73b.6,73b.7,73b.8

ögek (^{دوشكە}دوشكە) yatak, üzerinde uyumak için yapılmış içi yün veya
pamuk gibi şeylerle doldurulmuş yayvan nesne

d.71a.17,71a.17

d.den 111a.3

d.e 43b.16,44a.1,52a.5,53b.1,53b.3,79a.6,89b.7,89b.7,90a.2,
90a.11,90a.12,

d.ina 31b.3

öşen - (^{دوشن}دوشن) öşenmiş ol-, serilmiş ol-

d.se 35a.17

öy*

döyebil - dayanabilmek, katlanabilmek

d.dügi 24b.2

döyer döymez dayanabilecek kadar

d.20b.2,40a.9,84b.1

du'a (دُعَا) yalvarma, isteme, dilek
 d.2a.5, 2a.9, 2b.7, 2b.14, 2b.17, 70a.17
 d.dan 29b.5, 97b.7
 d.lar 32a.16
 d.sı 113a.10
 d.yı 17b.1, 63b.6

d. -yı hayr hayırlı du'a, iyilik isteği (bkz. hayr)
 d.ıla 5a.2

d. iT- Allaha yalvarmak, istekte bulunmak
 d.eler 70a.17
 d.di 20a.9
 d.dükden 2b.17

'ālī (دُعَالِي) du'a sahibi
 d.112b.11

du'bur (دُؤْبُر) kış, makad
 d.a 57b.12
 d.ınØ 48a.12

du'hān (دُؤْحَان) tütün yaprağı
 d.23b.16

du'hūl*

du'hūl iT- birşek (bkz. iT-)
 d.13b.2

du'mmā (دُؤْمْمَا) safranın kan içine karışarak alışkanlık kazandırması
 basınç
 d.9b.16

du'r- (دُؤْر-) 1. bir müddet beklemek, durmak (bkz. tur-)
 d.a 40a.15, 48a.12
 d.sa 91b.1

2. yapılan bir işi bırakmak, yapmamak
 d.84b.13

3. kesilmek, akma, cılamak
 d.mayan 19b.12

4. dik cturmak, durmak
 d.ımaz 69a.9

5. karşısına durmak, cturmak
 d.a 22b.6

du'rğur- (دُؤْرغُور-) durdurmak, kesmek (bkz. turğur-)
 d.a 77b.9

du tut yaprağı tut ağacı yaprağı (bkz.yaprak)

d.55a.2

t - (دوت) 1.tutmak,yakalamak (bkz.tut-)

d.a 23a.2,23a.3,37b.4,37b.12

l.d1 2a.6

d.up 19a.16,21b.16

2.kaplamak,istila etmek

d.an 77b.7,86a.11

d.sna 79b.2,88b.1

d.maduğı 79a.14

d.maya 87a.18

d.sv 87a.15

3.alıkoymak,bekletmek,tutmak

d.a 20b.16,21a.6,21a.8,21b.12,21b.15

d.up 22b.14

4.korumak,nehfaza etmek

d.a 77a.8

c.alar 35b.14

d.ar 44b.12

d.asın 56a.3

5.karşısına tutmak

d.asın 62b.2

d.salar 24b.16

6.yakalamak,avlamak

d.ar 70a.1

7.kesmek,önünü kapatmak,bitirmek

d.maya 47a.17

d.mayalar 52a.9

gözi dut- gözü açık tutmak (bkz.göz)

d.asın 24a.11

şakını dut- dikkatli olmak (bkz.sakin-)

d.a 22b.13

uçuk dut- sara tutmak (bkz.uçuk)

d.an 38b.8,38b.9

utul- (دوتول, دوتول) 1.durmak,akmaz olmak,hapsolmek,kesil-

mek

d.ana 44b.4

d.sa 20a.2,44a.8,44b.3,47b.6,82b.11

2.kullanılmak

dutulmadık çölmek kullanılmamıs çömlük (bkz.çölmek)

d.48a.11

icāc (دجاج) tavuk,tavuk cinsi

d.75b.1

igme*

gül düğmesi tcmurcuk haldeki gül (bkz.gül)

d.nØ 95b.14

peygamber düğmesi Peygamber çiçeği veya düğme çiçeği (?) (bkz. peygamber)

d.80a.2

dh(ü)ā (دونه) yağ birleşiminde asit ve gliser bulunan ve bunların oranlarına göre kıvamı değişen bitkisel veya hayvansal madde

d.39a.16

d.1er 62a.2

d.-i 'akreb akrep yağı (bkz.'akreb)

d.22b.4

d.-i kelesān kelesan yağı (bkz.kelesān)

d.110b.10

d.-i ferfiyān ferfiyan yağı (bkz.ferfiyan)

d.63b.2

d.1 22b.16

d.-i firenk firenk hastalığına yapılan kerici merhem(bkz.firenk)

d.31a.4

d.92a.6,

d.-i mübārek ağrı giderici olarak kullanılan bir tür merhem

(bkz.mübarek)

d.41a.15,63a.10

d.i 41a.10,

d.-i 'ukāb ağrı giderici olarak kullanılan bir tür merhem (bkz.'ukāb)

d.62b.16

ükeli (دوکی) bütün,hepsi

d.70a.14,92b.11,92b.16,93a.16,94a.5,94b.11

d.ince 57b.8

d.sinØ 49a.11,56b.4

ümāgī (دماعی) dimağ,beyin,beyinle ilgili rahatsızlık(bkz.di-māg)

d.20a.1

d.den 20a.2

in (^ودو) tün, gece

d.2a.11,8b.3

dün yarusı gece yarısı (bkz.yaru)

d.nda 8b.3

inbāl*

d. -i gāv siğir kuyruğu bitkisi (bkz.gāv)

d.93b.9

nyā (^ودنیا) dünya, alan

d.51.5,

c.ya 11a.7,113a.5

d.yı 34a.11,111a.17

ehl-i d. Şuayyā sevenler (bkz.ehl)

d.111a.16

ir (^ودُر) -ür, çeşit

d.40b.17

inbāl (^ودُرلُ, ^ودُورلُ) çeşitli, türlü

d.101.2,14a.2,23b.14,70a.14,74b.2,75a.14,84a.7,88a.5,89b.11,

64b.9,76a.6,98a.1,93a.2,

d.dür 3b.15,13a.12,46b.15,83a.17

d. dürlü çeşit çeşit

d.79a.13

ir (^ودُر) inci, beyaz renkte, istiridye gibi kabuklu deniz hayvan-
larının içinde meydana gelen süs tanesi

d.112b.6

irrāc (^ودُرَّاج) turaç, süllüne benzer bir kış

d.75b.3

irt- (^ودُورْت) sürmek. ince bir tabaka halinde bir merkezi yaymak

d.e 21a.7,24b.2,81a.8

d.eler 16a.12,16b.3,16b.15,18b.12,24b.14,48a.6,48a.15,59b.15,

81b.6,82a.10,82a.15,82a.16,82b.17,85a.4,90a.9,95a.3,

d.esin 16b.10,16b.10,24a.10,25a.10,26b.9,26b.16,27a.15,28a.5,

d.mek 26b.6

d.meye 35b.6

d.se 40b.3,77b.7,78b.9,78b.13,78b.16,79a.2,88a.5,88a.11,89a.13

d.seler 42a.15,48a.4,48a.5,78b.6,79a.3,80b.13,80b.14,87a.16,

87b.8,91b.16,

d.üp 33b.5,40a.12,42a.3,59b.4

üs (دوسه) rüya, uyurken zihinde beliren clayların bütünü

d. inde 85a.9, 92a.14

d. ler 7b.15

üs - (دوشه, دوشه) düşmek, yukardan aşağıya inmek

d. di. 38b.15

d. e 10b.14, 21b.2, 21b.3, 78b.16, 91a.14,

d. en 36a.5, 49b.7

i. ene 36a.3

d. enları 30a.1

d. inde 42b.3

i. nekten 13a.8, 31b.7

i. nese 11b.3, 14a.11

d. meye 84a.5, 91a.16,

d. meye 11a.7

d. meye 11b.3

d. meye 11a.7

şük - şük olmak, beyazlamak (bkz. şük)

d. e 35b.1

d. en 11a.17, 55b.11, 87b.17, 93a.1, 94a.14,

d. en 11a.3

d. nekten 11b.6

d. inde 88b.7

ayağ(a) - ayağa kapamak, yelvarmak (bkz. ayağ)

e. me d. di 35b.15

hit - hitlenmek (bkz. hit)

d. en 91b.16

d. meye 84a.5, 84b.8

gönlü - hatırlamak, aklına gelmek (bkz. gönlü)

gönlüme d. di 111a.11

nāfi' - sarılık olmak, iyi gelmek (bkz. nāfi')

d. üp 6a.8

şarılık - sarılık olmak, sarılığa yakalanmak (bkz. şarılık)

d. en 51b.1

d. mişe 85b.16

düşegen (دوشه) çök düşen

d. 85b.15

- İsbnîn (دُونِيَّة) pazartesi
d.71a.6
- İsmān (دُشْمَانَه , دُشْمَانِه) düşman, düşmanlık
d.89a.4
d.a 89a.6
i.1 87b.12
d.wn 2a.10,97b.17
- İsmānlık (دُشْمَانَلِيكَه) düşmanlık, düşmanlık, husumet, kin
d.89a.10
- İsmān (دُشْمَانِم) süvra, sıvı, sayma, einirlilik
d.7b.16
d.dur 19a.2
- İşür - (دُوشُور , دُوشُور) düşürmek, bir yerden çıkartarak düşürmek
d.e 31b.13, 51b.15, 51b.17, 52a.2, 54b.1, 60b.10, 82a.17, 85b.7,
85a.15
d.emeseler 85a.14
d.en 54b.1
d.evin 54a.2
d.meye 22b.4
d.ür 81b.16, 85b.17, 84a.1, 79b.1, 86b.16
- İşürici (دُوشُورِيكِي) düşüren, bir şeyi yerinden düşüren
d.82b.16, 82a.15
- İşvār (دُوشْوَارَه) zor, olması, yapılması güç olan
d.dur 74b.16, 75b.5
- İtün (دُتْنَه) duman, ateşin alevi ile birlikte çıkan is
d.e 22b.6
- Üz (دُوز) düzgün, düz
d.71b.1
- Üz - (دُوز) düzmek, yapmak
d.di 2a.12
d.mişler 111a.1
d.üp 42a.4, 91b.6
- defter d. defter tutmak (bkz.defter)
d.di 2a.12
- Üzdür - (دُوزدُور) yaptırmak, bir şeyi işlerleyerek yaptırmak
d.üp 16a.16

- adik (**أَدِيكُ**) konçlu kısa yirne, nest
e.88b.10
- adıviye (**أَدْوِيَّة**) ilaçlar
e.111a.4
e.ce 65b.17
- adıviye (**أَدْوِيَّة**) ilaçlar
e.47a.11, 58b.5, 58b.2, 66b.10, 66b.12, 66a.15, 70a.7, 117b.1,
e.ce 60b.17
e.leri 110b.12
e.cegi 33a.7
- أَدْوِيَّة**
e.117b.10 **أَدْوِيَّة** ilaçlar, ilaçları (bkz. **أَدْوِيَّة**)
e.8 77a.9
- أَفْلَاجٌ (**أَفْلَاجٌ**) taşlar, fons başta başları (bkz. **أَفْلَاجٌ**)
e.1 77a.9
- أَفْلَاطُونُ (**أَفْلَاطُونُ**) Eflatun (bkz. **أَفْلَاطُونُ**)
e. 1a.5, 2a.1
- أَفْرَاقٌ**
e.4 **أَفْرَاقٌ** damarlar, damar subeleri (bkz. **أَفْرَاقٌ**)
e.47a.16, 66a.15, 66a.17
- اَفْتِمُونُ (**اَفْتِمُونُ**) aeftinan, bostanbozan veya gelinsacı denilen bitki
e.26b.9, 26b.11, 92b.11, 98b.15
- egele - (**أَكْرَ -**) ege ile yontmak
e.yüp 38b.4
- eğer (**أَكْرَ**) eğer, sayet
e.4a.7, 7a.9, 7a.10, 7b.11, 7b.14, 7b.16, 8a.10, 12a.7, 12b.14, 13a.3, 13b.5, 13b.6, 13b.7, 13b.8, 13b.9, 13b.10, 13b.11, 13b.14, 13b.14, 15b.14, 16a.17, 17b.11, 18b.11, 19b.7, 20a.3, 20a.8, 20b.6, 21a.7, 22a.5, 22a.17, 23a.12, 24b.7, 24b.10, 24b.13, 25a.8, 27b.17, 28a.1, 28b.1, 28b.13, 29a.10, 29b.9, 29b.10, 30a.10, 30a.17, 31b.8, 32a.9, 33a.14, 33b.8, 33b.17, 34a.1, 34a.5, 34a.7, 34a.8, 34a.8, 34a.9, 34a.10, 34a.17, 34a.17, 34b.8, 34b.8, 34b.12, 34b.15, 35a.9, 35a.11, 35a.13, 35a.14, 35a.16, 35a.17, 35b.4, 35b.7, 36a.1, 36a.4, 36a.8, 36a.11, 36a.13, 37a.17, 37b.1, 37b.2, 37b.3, 37b.3, 37b.8, 37b.9, 37b.13, 37b.14, 39b.6, 41a.5, 41b.11, 41b.12, 41b.13, 41b.16, 42a.9, 43a.5, 43b.14, 44a.10, 45a.6, 45a.14, 45b.1, 46a.8, 46a.13, 47a.10, 47a.16, 47a.17, 47b.5, 47b.9, 47b.16, 48a.8, 49a.7, 51a.2, 51a.3, 52a.4, 52a.9, 52a.13, 52b.3, 53b.5, 55a.2, 55a.13, 57a.1, 57a.8, 57b.6, 78a.3, 59a.12, 59a.14, 59b.12, 61a.10, 61b.3, 62a.4, 62b.2, 62b.2, 64b.8, 73a.11, 74a.2, 74a.5,

76b.14, 76b.17, 77b.6, 77b.8, 77b.11, 77b.12, 77b.13, 77b.14,
 77b.16, 77b.17, 78a.1, 79a.11, 80b.4, 81a.7, 81b.8, 82b.7, 82
 b.10, 82b.14, 82b.14, 82b.15, 83a.7, 84b.3, 84b.10, 84b.12, 84
 b.15, 86a.13, 86b.3, 87a.8, 87b.2, 89a.1, 89a.1, 89a.2, 89a.7,
 89a.4, 89a.5, 89a.6, 89a.7, 89a.8, 89a.9, 89a.11, 89a.11, 89a.
 12, 89a.17, 89a.15, 89a.17, 89a.17, 89b.1, 89b.2, 89b.7, 89b.5,
 89b.5, 89b.10, 89b.13, 91a.3, 91b.4, 91b.12, 92a.11, 92a.11, 9
 2a.8, 94b.14, 95a.10, 95a.17, 97a.8, 97a.11, 97a.14, 110b.1, 111
 b.6, 112b.14, 113a.15,

egerçi (**اَلْجَبِه**) "her ne kadar..."

e.70a.2

egil - (**اَكَل**) eğilmek, bükülme

e.10a.ine 43b.10

egir (**اَلْغَيْرِ اَكْبَر**) egir kökü

e.25b.3, 27a.11, 41b.9, 44a.5, 44a.14, 43a.8, 43a.15, 43a.15,

e.i.52a.5

eglen - (**اَكْتَب**) eğlenmek, eğlenmek, eğlenmek

e.10a.7

e.10a.11

eglemek (**اَكْتَب**) eğlenmek, eğlenmek

e.10a.7, 10a.11

ehil (**اَهْلًا**) ehil, ehil, ehil

e.10a.11

ehlî (**اَهْلًا, اَهْلًا**) 1. sahip, ehil, bir işin ustası

e.i.68b.13

2. hanım, eş

e.69b.14

e.ine 90a.15

e. -i dünyā dünyayı sevenler

e.111b.10

e. -i 'ışk aşk ehli, aşklar (bkz. 'ışk)

e.un 2a.15

e. -i islām islām ehli, müslümanlar (bkz. islām)

e.a.3a.6

ek - (**اَك**) ekmek, serpmek

e.e.18a.11, 18a.12, 73b.6,

e.e.18a.11, 23b.11, 23a.3, 31b.12, 31b.12, 33b.7, 35a.1, 35a.4,

36a.13, 47a.16, 49a.17, 54b.15, 54b.17, 59a.13,

e.esin 51a.2, 59b.5.

e.mege 31b.1

e.meyesin 24b.5,

e.se 91b.11

e.seler

e.üp 24b.2, 39b.5, 39b.8, 40a.13, 51a.2,

ābir (أَكْبَرُ) büyükler, büyük idareciler

e.e 50a.4, 91b.2

e.-i a'ya ayan meclisinde büyüklüğü (bkz. ayū)

e.7a.5

e.-i a'ya (أَكْبَرُ) ayın meclisinde büyüklüğü (bkz. ayū)

e.7a.5

in (اكْبَرُ) ekin,

e.77b.16, 87b.12,

le+ (أَكْلًا) yakmca. bir tür deri hastalığı

e.re 30a.2

lil-

e.-i me' koç boynuzu, kerten tohumu (bkz. melik)

e.59b.10

e. ü'l-melik koç boynuzu, kerten tohumu (bkz. melik)

e.91b.16

rem*

resūl -i e. en şerefli Peygamber, Hz. Muhammed (bkz. resūl)

e.4a.3

ser (أَكْثَرُ) daha çok, çoğu kez

e.9a.10, 32b.8, 33a.13, 39a.13, 45b.6, 45b.13, 47a.15, 50b.8, 90a.16,

ısicek (أَكْثَرُ) daha eksik, daha az

e.40b.2

ısil- (أَكْثَرُ) eksilmek, azalmak

e.dükçe 27a.14, 73b.10

e.ür 12b.6

ısücek (أَكْثَرُ) daha az, daha eksikçe

e.inø 91a.10

ısük (أَكْثَرُ) eksik, tam olmayan

e.7a.10, 86b.17, 90b.3,

ışi (أَكْثَرُ) ekşi tat

e.9b.2, 36a.15, 80b.8, 82a.16, 86a.5, 95a.16,

e.dür 14b.11, 77a.3,

e.ler 50b.7, 81a.16,

e.lerden 29b.14, 30a.11, 32a.12, 32b.17, 33b.16, 35a.8, 42b.3,

95a.11

e.sinde 77a.6

e.sinden 65a.13

kşilük (+ اَلْاَيْلُوكُ) ekşilik

e.i 9b.1

1 (اَلْاَيْلُوكُ) el, kclun bilek kısmından parmak uçlarına kadarki kıs-
mı

e.33b.1,35b.4,45a.4,51a.2,

e.de 5b.4,13b.11,28b.1,32b.7,32b.8,33a.1,33a.3,33a.5,33a.7

e.den 33a.5,113a.7

e.e 13b.7

e.i 38a.1

e.in∅ 50a.13,78a.8,86a.11,91b.3,

e.ini 23a.4,

e.ler 11b.16,18b.2.

e.lerin 28b.6,28b.9,28b.9,

e.lerine 28b.7;29a.9,

e.lerini 30b.9

e.lerini 71b.3

e.üme 111b.9

e.ümüzde 31a.10

e.ün 7b.1,56a.1,112b.17

e.ünden 64a.11

e.üne 30b.8

el ayası elin iç tarafı

e.29a.17,39b.5,

el çek- bırakmak,terketmek (bkz.çek-)

e.e 50a.13

e.esin 7b.2

el ur- el vurmak,dckunmak,müdahale etmek

e.asın 13b.3,39b.1

e.maya 35a.10

e.mayalar 23a.16,23b.7

el ayak ditremesi el ayak titremesi

e.n∅ 78a.15

el-'ayn (اَلْاَيْنُ) Arap alfabesindeki ayn harfi

e.93b.15

el-bā (اَلْبَاءُ) Arap alfabesinde ki be harfi

e.92b.17

el-bābü'l-evvelü (اَلْبَابُ الْاَوَّلُ) birinci bölüm,ilk bölüm

e.6b.6

el-bābü'ssānī (اَلْبَابُ الْاِثْنَانِي) ikinci bölüm

e.8a.5

tdē (^ا_ا ^ا_ا ^ا_ا) muhakkak, süphesiz

e.10a.13, 18a.14, 69b.15

evāb (^ا_ا) cevap olarak, cevap

e.78a.2

īm (^ا_ا) Arap alfabesinde ki cim harfi

e.93a.11

(^ا_ا) elçi, temsilci

e.112a.2

- (- ^ا_ا) elemek, elekten geçirmek

e.ye 56a.12

e.yeler 38a.15, 44a.3, 96a.5,

e.yesin 53b.15

e.yüp 23b.17, 24b.9, 27b.8, 33b.7, 40b.5, 45a.17, 51a.16, 53a.1,

54a.14, 58b.9,

⸘ (^ا_ا) un vs. elemek için kullanılan alet

e.den 96b.16

e.i 96a.5

elif (^ا_ا) Arap alfabesindeki elif harfi

e.92b.3

m (^ا_ا) ağrı, acı, sıkıntı

e.70b.6

e.den 81a.1

e.ler 71b.16

e.lerle 7b.13

e.lerün 5a.14

lem çek- acı çekmek (bkz. çek-)

e.meye 30a.5

e.se 34b.10

lem vîr- acı vermek, incitmek

e.se 17b.13

e.iserdür 37b.1

e.üp 70a.8

n- (- ^ا_ا) elenmek, elekten geçirilmek

e.e 110b.2

e.miş 26a.8, 30a.6

zz (^ا_ا) daha lezzetli

e.70a.12

- fā (اَلْفَا) Arap alfabesindeki fe harfi
e.94a.1
- fāz -ı dürer -bār (اَلْفَاظِ دُرَرًا) inci yağmuru (gibi) sözler
e,larından 3b.3
- ğayn (اَلْغَيْنِ) Arap alfabesindeki gayn harfi
e.93b.17
- hā (اَلْحَاءِ) Arap alfabesindeki hā harfi
e.93a.17
- hā (اَلْحَاءِ) Arap alfabesindeki hā harfi
e.93a.16
- hā (اَلْحَاءِ) Arap alfabesindeki hā harfi
e.94b.17
- ğamdü'lillāhi rabbü'l'ālemīn (اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ) alemlerin
rabbi olan Allah'a şükürler olsun
e.32a.17,111b.14
- hāşıl (اَلْحَاصِلُ) kısacası, sözün kısası
e.1b.8,29b.16,37a.3,63a.12,63b.2,95a.5,
- kāf (اَلْكَافِ) Arap alfabesindeki kāf harfi
e.94a.3
- kāf (اَلْكَافِ) Arap alfabesindeki kāf harfi
e.94a.12
- li (اَللِي) elli (sayı adı)
e.18b.5,28b.4,28b.4,28b.14,30a.12,33b.13,33b.14,40a.5,43a.
7,44b.1,46a.16,56a.5,55b.13,56a.9,61a.16,62a.7,63b.13,65
a.15,65a.7,65a.16,65b.12,66a.4,85b.10,

kırk elli kırk elli kadar

e.63a.12

li altıncı bāb (اَللِّي اَلتَّاسِعِي بَابٌ) elli altıncı bölüm

e.66b.2, 96a.11

li beşinci bāb (اَللِّي اَلْبَعِثِي بَابٌ) elli beşinci bölüm

e.66b.1,95a.6

li birinci bāb (اَللِّي اَلْبَرِئِي بَابٌ) elli birinci bölüm

e.6a.16,85a.6

li dördüncü bāb (اَللِّي اَلدَّرْدِي بَابٌ) elli dördüncü bölüm

e.6a.17,92b.1

li ikinci bāb (اَللِّي اَلْاِثْنِي بَابٌ) elli ikinci bölüm

e.6a.16,88b.16,

- İnci bāb (الذئبي بَاب) ellinci bölüm
e.6a.15,77a.16
- İki sekizinci bāb (اللي مكني بَاب) elli sekizinci bölüm
e.6b.4
- İşer (الاسر) elli elli olacak şekilde
e.45a.11,46a.5
- İki dokuzuncu bāb (اللي طغرني بَاب) elli dokuzuncu bölüm
e.6b.5
- İki üçüncü bāb (اللي اوطني بَاب) elli üçüncü bölüm
e.6a.17,90b.17
- İki yedinci bāb (اللي يدني بَاب) elli yedinci bölüm
e.6b.2
- Elma (الفا ، امة) elma, gülgillerden çiçekleri beyaz veya pembe
bir ağaç
e.34b.11,49b.13,56b.15,64a.7,84a.14
e.sı 79b.14,84a.16
e,yı 96a.1
- Elma kabı elma kabuğu
e.56b.15
- Elma şarabı elma şarabı
e.64a.5
e.nø 34b.11
- mīm (الميم) Arap alfabesindeki mim harfi
e.94b.9
- rā (الراء) Arap alfabesindeki ra harfi
e.93b.4
- vāv (الواو) Arap alfabesindeki vav harfi
e.94b.15
- yā (الياء) Arap alfabesindeki ya harfi
e.94b.17
- 'ā (امعا) bağırsak, sindirim sisteminin mideden anüse kadar
olan kısmı
e.da 66b.3
e.daki 58a.17
- ṭabī'at-ı e. bağırsakların yapısı (bkz. ṭabī'at)
e.da 66a.17
- İncek (انجك) meme, göğüs
e.83a.10

e.de 74b.7

emek (عَمَلٌ) emek, çalışma

e.dür 112b.8

emîn (أَمِينٌ) rahat, korkusuz

e.80b.3

emîn ol- korkmamak, rahat olmak

e.47b.2, 47b.5, 50b.12, 57b.7, 57b.15, 58a.4, 70a.5, 87b.5, 91a.13,

e.sun 11b.1

e.up 52a.17

emr*

avvel emir ilk iş, yapılacak ilk iş

e.de 27a.5

emlāḥ (أَمْلَاحٌ) tuzlar, tuzlu maddeler

e.dan 62b.7

emlec (أَمْلَجٌ) bir tür kış kavunu

e.44a.6, 98b.13

emr (أَمْرٌ) emir, buyruk

e. 3b.9

e.i 10b.14

e.inde 3a.12

e.ünledür 113a.17

emr eyle- emretmek

e.di 3a.4

emr iT- emretmek

e.esin 33b.12, 39b.7

emrāz (أَمْرَاضٌ) hastalıklar

e.45b.13, 74a.6, 111a.17, 113a.14

e.a 113a.13

e.dan 57b.6, 57b.14, 58a.4, 97b.11, 97b.14, 97b.17, 98a.4, 98a.8,
98a.12, 98a.16, 98b.3, 98b.7, 98b.11

e.l 38a.2

teşhîş-je. hastalıkların teşhisi (bkz. teşhîş)

e.112b.9

emrāz-ı muhtelif çeşitli hastalıklar (bkz. muhtelif)

e.46b.9, 8b.4, 47b.7

e.den 8a.6

e.nün 42b.13

isāl (+ أَشَال) benzer, eş
e.i 7t.15

ızük (آمزوك . آمزوك) emzik, bir sıvıyı kağıtan emmeye yarayan parça
e.den 20a.16
e.i 20a.15

ızür - (آمزور -) emzirmek, çocucağa göğsünden süt vermek
e.eler 53a.11
e.en 38b.2

ıār (أَنَار) nar, içinde kırmızı tanecikler olan meyve veren ağaç
e.47b.12, 49a.10, 55b.8, 82a.16, 84b.7, 84b.8, 87b.3, 95a.16,
e.l 64a.2,
e.un 47b.13

abīk (أَنبِيَة) damıtma aleti
e.63a.3, 63a.3,

ncüm (أَنجُم) yıldızlar
e.113a.9

encüm-i tīb tıp ilminin yıldızlarına (bkz.tīb)
e.2t.9

ndām (أَنْدَام) beden, vücut
e.ān 94b.13
e.lar 95a.2
e.lardan 94a.6

ıderānī*

milḥ-i e. ? (bkz.milḥ)
e.72b.9

ndüz (أَنْدُوز) andız, bir tür ardıç
e.23a.17

şek (أَكْل . أَكْل) çene, çene kemiği
e.den 23a.9
e.i23a.1, 23a.1

enfās (أَنْفَاس) nefesler, kişiler
e.dansın 113a.2

engür*

engür-i rüyāḥ it üzümü (bkz.rüyāḥ)
e.92b.4

engüş (أَكْمَت) kömür
e.57a.4

ilk (أول) önceki, baştaki, ilk
e.63a.17

'nnūn (النون) Arap alfabesinde ki nun harfi
e.94b.13

ise (إس) boynun arka tarafı
e.de 36b.6
e.den 11b.14, 19a.1, 35b.13,
e.sine 30b.10
e.ye 35a.17

avā' (أنواع) çeşitler, türler
e.1 96b.4
e.inØ 28b.3, 30a.13
e.indan 9a.16

e.-'1 'ufūnet iltihap çeşitleri (bkz.'ufūnet)
e. 40b.13

r (ر) erkek
e.55a.16, 71b.7
e.e 96a.15
e.ile 87a.10
e.lerüç 80b.4
e.üç 82b.1, 95a.2,

rba'a (أربعة) dört (sayı adı)
e.nuç 111a.12

ahlāṭ-1 e. vücuttaki kan, safra, balgam ve sevede (bkz.ahlāṭ)
e.nun 9a.2

'anāsır-1 e. tabiatteki toprak, su, hava, ateş (bkz.'anāsır)
e.8b.17

e.dan 6b.8, 11a.3,

fuṣūl-1 e. dört mevsim (bkz.fuṣūl)
e.da 5a.5, 8a.5

rbāb*

e.-1 eṭṭibbā tıp ehli, tabibler (bkz.eṭṭibbā)
e.4b.7

ren (رنت) erkekler
e.ler 70a.2, 70a.3

ri- (رئ) zayıflamak
e.düğüne 15a.17
e.meklige 15b.3

ik (أريكة) erik, gülgillerden beyaz çiçekli bir ağaç
e.50b.1,77a.4

işde (أريضة) eriste, ev makarnası
e.35a.8

iF - (أريد) 1.eritmek, ısı etkisiyle sıvılaştırmak
e.e 56a.4

e.eler 35a.15

e.üp 35b.17,56a.15,61a.12,61a.17,61b.5,63a.15,
2.ufaltmak, parçalamak

e.e 80b.17

e.ür 43b.4,52b.7,69b.9,93a.13,

3.silmek, gidermek

e.e 48a.15,59b.15

'kān (أركان) unsur, temel, esas

e.dan 7a.10

e.uy 6b.10

e. -i hücre hücrenin esasları, hücrenin üyeleri (bkz.hücre)

e.62b.11

e. -i mizāc mizacın temel özellikleri (bkz.mizāc)

e.uy 10a.10

rkeç (أرکچ) üç yaşını bitirmiş erkek keçi

e.31a.4

rkeK (أركك) erkek, er

e.12b.15

e.uy 12b.16

rlıK (أركك) erkeklik, cinsel güç

e.82b.9

e.i 78a.14,78a.17,81b.3,81b.16,

e.inØ 82b.1

rmen*

kil-i e. kilermeni, bir tür kil (bkz.kil)

e.53a.12,61b.17,65b.10

ṭīn-i e. bir tür kil (bkz.ṭīn)

e.35a.15

sāmī*

e. -i müfredāt tıp bitkilerinin isimleri (bkz.müfredāt)

e.1 6b.1,92b.2

ser (أثر) iz, işaret

e.39a.10,39b.9,81b.1

e.i 25b.1,28a.9,28b.13,29a.6,30b.5,55b.7,58b.8,64b.4,

e.leri 12b.10

eser iT- tesir etmek, etkilemek

e.39a.10

siirge - (- أَسْرَجَ) bağışlamak, affetmek

e.ye 112b.5

skām (- أَسْقَامٌ) hastalıklar

e.74a.6, 111a.17, 113a.14

e.dan 57b.7, 58a.4

e.-ı safrāviyye safradan gelen hastalıklar, safra hastalıkları,
(bkz. safrāviyye)

e.70a.4

ski (- أَكْبَى) eskimiş, eski

e.25b.12, 36a.13, 44b.4, 50b.13, 55a.11, 62b.4, 63b.4, 63b.6, 74a.
2, 80b.7,

e.den 81a.14, 82b.15

ski - (- أَكْبَى) eskimek, üzerinden zaman geçmek

e.yince 79a.8

slimd (- أَسْلَمَدٌ) küçük parmakta kan alınan bir damar

e.37a.9

srār (- أَسْرَارٌ) esrar, keten yaprağından elde edilen uyusturucu

e.11a 19b.9

srār (- أَسْرَارٌ) sırlar, gizli, bilinmeyen sebepler

e.1na 38a.7

e.1n1 4b.4

e.-ı hikmet hikmet sırları (bkz. hikmet)

e.den 97b.9

e.-ı hükemā hekimlerin sırları (bkz. hükemā)

e.73a.2.

's-şād (- أَلْشَادُ) Arap alfabesindeki şād harfi

e.93b.9

's-sīn (- أَلْسِينُ) Arap alfabesindeki sīn harfi

e.93b.5

sved*

fülfül-i esved karabiber (bkz. fülfül)

e.110a.16

şcār (- أَسْجَارٌ) ağaçlar

e.uñ 84a.5

şed (- أَسْدٌ) çok şiddetli, çok kuvvetli

e.70a.8

e.dür 29b.3

şek (أَشَكَّة) eşek, atgillerden uzun kulaklı binek ve hizmet hayvanı

e.32b.4, 46a.16

şek turpu (أَشَكَّة تَوْرِي) eşek turpu

e.92b.10

şek (أَشَكَّة) gözyaşı

e.ümile 1b.5

şeref #

e. -i kâ'ināt kâ'inatın en şereflişi (Hz.Muhammed) (bkz.kâ'inat)

e.3a.17

e. -i mevcūdāt varlıkların en şereflişi (Hz.Muhammed) (bkz. mevcūdāt)

e.dur 2b.17

şirbe (أَشْرَبَةٌ) içecekler, içecek şeyler

e.11a.10, 13b.13, 68b.14, 69a.5, 69a.14, 72a.3,

e.dür 9b.11

e.ler 13b.6, 72a.6

e.lerden 96b.8

e. -i müşhilāt islah ettirici içecekler (bkz.müşhilāt)

e.uz 96b.6

şin (الشَّيْنُ) Arap alfabesindeki şin harfi

e.93b.7

şyā (أَشْيَاءُ) varlıklar, alemde yaratılmış her şey

e.4b.2

e.da 77b.2

e.nun 3a.1, 95a.5

t (أَتَّ) et

e.7a.1, 10b.17, 12b.13, 15b.2, 49a.7, 73a.6,

e.i 35a.16

e.ile 44b.11

e.inden 89a.9

e.ini 23a.2, 87b.2, 90b.8

e.ler 50a.17, 50b.1,

e.lerinde 22a.11

e.lerüç 74b.13

e.üç 76b.2

āhū eti ceylan eti

e. 50a.16

- al şışek eti iki yaşındaki kcyunun kırmızı eti
e.ni 73a.5
- at eti at eti (bkz.at)
e.75a.1
- baş eti kafa eti,paça
e.75a.3
- bednugeti yaban tavuğu eti
e.nø 90a.13,90a.14
- bud eti bud eti
e.ni 73a.15
- çağal eti çağal eti (bkz.çağal)
e.nø 38b.5,87a.2
- deve eti deve eti (bkz.deve)
se.75a.2
- dilkü eti tilki eti
e.ni 32b.5,38b.7
- dis eti diş eti
e.22b.8.36b.14
- esek eti esek eti
e.ni 32b.4
- geçi eti keçi eti
e. 74b.16
- geyik eti geyik eti
e.75a.2
- giçi eti keçi eti
e.29b.16
- gögercin eti güvercin eti
e.29b.16
- göz eti göz eti
e.75a.5
- kaplan eti kaplan eti
e.88b.11
- karakedinün eti kara kedi eti
e.ni 88a.9
- katır eti katır eti
e.ni 85b.7
- kaz etleri kaz eti
e.29b.15
- kcyun eti kcyun eti
e.29b.15,74a.7,74b.14

e.dür 74b.13

kuş etleri kuş eti

e.45b.5

kuzı eti kuzu eti

e.50a.16,72a.17

oğlak eti oğlak eti

e.50a.16,74b.15

sığircık eti sığircık kuşu eti

e.nø 90b.7

şahm-ı dücāc eti tavuk iç yağı eti

e.75b.6

tavşan eti tavşan eti

e.74b.17

tavuk eti tavuk eti

e. 29b.16,50a.16

e.nø 90a.16

teke eti erkek keçi eti

e.74b.16

et cān bağla- vücudun güçlenmesi,vücut güçlenmek

e.ya 52a.17

et cān kalma- vücudu iyice zayıflatmak,güçsüzleşmek

e.yüp 52a.14

et bitür- eti yenilemek,yaralı yeri iyileştirmek

e.e 83a.14

e.ür 22a.11,61b.16

tıbbā (أَطِبَّا) tabibler,hekimler

e.62b.10,62b.11,71b.10,73a.3,

e.yı 98b.6

erbāb-ı e. tıp ehli,tabibler (bkz.erbāb)

e.4b.7

tmeK (أَتَمَك) çeşitli tahıl unlarından yapılıp pişirilen yiyecek,

ekmek

e.27a.17,45b.8,73b.17,79a.10,79a.10,86b.16

e.i 7b.7,45b.5

e.ile 74a.7

e. aş1 ekmek yemeği,bulamaç

e.38a.13

hamīrsüz e. mayasız hamurdan pişirilmiş ekmek

e.73a.10

e.ile 72a.14,73a.17

tennūr e. tandır ekmeği

e.74a.4

tmeK*

şcvuk e. scvutmak,şcvuk gıda vermek

e.i 77a.7

ṭrāf (أَطْرَافٌ) çevre,dört taraf

e.inı 63a.2

ṭrāfīl (أَطْرَفِيلٌ) etrefil,cennet biberi

e.26b.5,35b.11

e.-i şağīr, küçük etrefil (bkz.şagīr)

'ṭ-ṭā (الطَّاءُ) Arap alfabesindeki ṭ harfi (ط)

e.93b.11

't-tā (التَّاءُ) Arap alfabesindeki te harfi (ت)

e.93a.9

v (أَوْ) ev

e.88b.8,91a.7

e.de 84b.9,85a.12,85a.17,86a.9,86b.1 ,86b.17,87a.1 ,87b.

3,88a.17,88a.17,88b.7,91a.5,90a.9,91a.7,91b.15

e.dan 87a.17,91a.3,92a.2,

e.e 50b.17

e.i 92a.2

e.ür 7a.16

e.ün 85a.13

vceh (أَوْحَى) en uygun,en münasip

e.ür 70b.2

v'iyē*

e.-i menī meninin toplandığı yer (bkz.menī)

e.ür 10b.4

vlād (أَوْلَادٌ) çocuk,cçul

e.70a.16

e.-i resūl peygamberin scyundan gelen (bkz.Pesūl)

e.dan 112a.12

vlenmek (أَوْلِنْتُ) evlenmek,erkek ve kadının aile kurmak için birleşmesi

e.69b.15

vrāk (أَوْرَاقٌ) yapraklar,bitki yaprakları

e.dan 62a.5,

vride (أَوْرِدَةٌ) toplardamarlar,kirli kanı vücuttan kalbe getiren damarlar

e.10b.2

vel (أَوَّل) önce, ilk, birinci

- e. 3b.16, 4a.1, 6b.17, 11b.3, 12a.10, 12b.4, 22b.3, 23a.6, 25b.14, 27b.11, 27b.17, 32a.6, 33a.10, 34a.10, 34a.11, 34b.11, 36a.15, 38a.3, 50a.3, 50a.3, 51a.10, 55b.6, 55b.9, 56b.1, 61a.1, 63b.9, 66a.9, 71a.4, 73b.15, 74a.13, 74b.3, 76a.8, 78a.2, 82b.9, 84a.15, 96b.8, 110a.4, 111a.10
e. i 112b.8,
e. incedür 10a.9

vvelāhir eni, sonu, en sonunda
e 29b.13

vvel bahār ilk bahar
e. a 12b.2

- e. da 8a.7, 52a.17, 69b.4, 70b.1, 79b.10, 97a.6,

vvel emir ilk iş olarak, ilk önce
e. de 27a.5

elā (أَوَّلًا) ilk olarak, önce

- e. 2a.5, 8a.7, 8b.1, 9a.3, 9a.6, 20a.7, 20b.10, 28a.2, 29a.5, 30b.3, 31b.3, 33b.10, 34b.6, 36b.2, 39a.15, 41a.3, 43b.4, 45b.16, 51b.8, 59b.8, 61a.6, 63b.3, 65b.8, 68b.6, 72b.9, 85a.7,

elki (أَوَّلِي) birinci, ilk, baştaki

- e. 5a.4, 6b.6, 10a.13, 10a.15, 20a.17, 23b.4, 27b.6, 29b.10, 31a.13, 32a.13, 39a.5, 54a.15, 55a.9, 55a.12, 55b.4, 57a.14, 63b.9, 63b.14
e. den 9a.8, 29a.13,
e. nden 62a.15,
e. sine 9a.14,

lki bāb (أَوَّلِي بَاب) birinci bölüm
e. 6b.7,

- e. da 5a.4

ān (أَوْزَان) ölçü, miktar, tartı
e. 13a.15

- e. da 97a.5

- e. i 33b.15

hükemā hekimlerin ölçüsü (bkz. hükemā)

- e. dandur 31b.2

gü (أَيْكُو) kaburga kemiği

- e. si 49a.7, 71b.11, 71b.16

y(i:) T-(- أَيْدٍ , - آيَاتٍ , آيَاتٍ) söylemek, demek, anlatmak

e.di 4a.15, 38b.13, 38b.17

e.diler 4a.15

e.düm 38b.16

e.miş 112a.3

e.ür 112a.16

e.ürler 112a.3

eydi vir- söyleyivermek

e.e 89a.14

yle (آيَةً) öyle, o şekilde

e.30a.3, 68b.5

eyle clsa o halde, öyle ise

e.3a.5, 4a.1, 50b.10, 96b.5

yle - (- آيَةً) yapmak, kılmak

e.di 3a.4

e.düm 5a.2

e.düm 43b.2

e.me 113a.5

e.miş 6b.17

e.se 71a.9,

e.señ 62b.5

e.ye 55a.12

ağ eyle- ağartmak, beyazlatmak

e, ye 22b.2

'āmil eyle- uygulamak, kullanmak

e.∅ 113a.12

berāber eyle- birbirine katmak

e.yüp 65a.14

bīn eyle- görür hale getirmek

e.r 83b.4

biryān eyle- kebab yapmak

e.se 78b.1

bcl eyle- arttırmak

e.r 81b.15

buhūr eyle- tütsü yapmak

e.∅ 56a.17

e.seler 91b.15, 92a.2

- cem' eyle - birleştirmek, biraraya katmak
 e.Ø 16b.13, 20b.13, 31a.1, 56b.9, 63b.14, 68a.6,
 e.düm 2b.10
 e.miş 111b.2
 e.ye 24a.17
- cinā' eyle - cinsî münasebette bulunmak
 e. 70b.1, 71b.6
 e.se 71a.7, 87a.10, 87b.5, 88a.13
- def' eyle - yck etmek, uzaklaştırmak
 e.r 97b.13
- devā eyle - tedavi etmek
 e.ye 112b.13
- du'ā eyle - dua etmek, hayırla anmak
 e.Ø 2a.5
- emr eyle - emretmek
 e.di 3a.4
- fark eyle - ayırmak, seçmek
 e.ye 112b.12
- fetīle eyle - fitil haline getirmek
 e.Ø 61b.4, 57a.3
- fikr eyle - düşünmek
 e.Ø 113a.4
- galebe eyle - galib gelmek
 e.se 4b.9, 16a.16
- gavvās eyle - dalgıç etmek, ilminde kişiyi ustalaştırmak
 e.dün 1b.4
- haplar eyle - hap şekline getirmek, hap yapmak
 e.Ø 58b.7
- hall eyle - eritmek
 e.Ø 64a.8
 e.ye 56a.7
- halt eyle - karıştırmak
 e.ye 50a.8, 61a.17
- helāk eyle - öldürmek
 e.r 96b.11
- helāl eyle - helal etmek
 e.di 3a.2
- hıfz eyle - kcrumak
 e.ye 56a.7, 56a.16

hizmetkār eyle - hizmetçi yapmak

e.di 7a.9

e.mekür 112b.8

idrāk eyle - anlamak

e.süñ 3b.13

ihmāl eyle - ihmal etmek

e.me 98a.11

e.sem 112a.16

iki bölük eyle iki parçaya bölmek,ikiye bölmek

e.ø 20b.12

intikāl eyle - bir yerden bir yere gitmek

e. di 112a.15

istima' eyle - dinlemek

e.meñ 112a.14

e.r 75a.7

e.rse 112b.16

e.süñ 3b.12

isti'māl eyle - kullanmak

e.ø 64a.5

izhār eyle - göstermek

e.ø 1b.14

ḳabz eyle - tutmak,kabz etmek

e.r 66a.16,66b.6,66b.8,

ḳapak eyle - kapak yapmak

e.ø 61a.1

ḳaṭ' eyle - kesmek,durdurmak

e.r 66a.15,66b.7

e.seler 47b.6

kavî eyle - kuvvet kazandırmak

e.ye 77b.10

kāyim eyle - diriltmek, can vermek

e.di 7a.10

kebāb eyle - kebab yapmak, pişirmek

e.Ø 73a.7

ķurslar eyle - yuvarlak ve ortası delik yapmak

e.Ø 56b.2

e.se 57a.6

küşāde eyle - açmak

e.Ø 112b.17

melhem eyle - melhem yapmak

e.Ø 61b.11

muhtāc eyle - muhtac etmek

e.mez 63a.12

muşallat eyle - saldırtmak

e.di 11a.5

mükemmel eyle - mükemmel yapmak

e.miş 66b.16, 12a.1

münevver eyle - nurlandırmak, aydınlatmak

e.di 3a.15

müşerref eyle - şereflendirmek

e.miş 11a.3

e.yüp 7a.8

nazar eyle - bakmak, düşünmek

e.düm 111b.11

naẓm eyle - manzum eser yapmak

e.düm 112a.9

nerm eyle - yumuşatmak

e.r 75a.7,76a.12

nev' eyle - çeşitli yaratmak,çeşit kılmak

yigirmi sekiz n.miş 6b.17

pāk eyle - temizlemek

e.ye 78a.15,92a.4

pāre pāre eyle - parçalamak,parça parça etmek

e.ye 86b.7

perhiz eyle - tıpta belirli hal ve yiyeceklerden kaçınmak

e.8a.13

piyāz eyle - piyaz yapmak

e.φ 75a.7

ri'āyet eyle - uymak

e.71a.13

rişte eyle - erişte,makarna yapmak

e.ye 73b.4

rūşen eyle - parlatmak,aydınlatmak

e.ye 26a.9

şāfi eyle - arıtmak

e.r 81b.16

e.ye 78a.14

saḥk eyle - döğüp yumuşatmak,ufaltmak

e.φ 62a.1

saht eyle - sertleştirmek

e ye 78b.2

sākin eyle - 1.bir yerde yerleştirmek,iskan

e.di 6b.9

2.durdurmak,önünü kesmek

e.ye 7ya.10,95b.5

sefer eyle - sefere çıkmak,yclouluk yapmak

e.düm 111b.11

siyāh eyle - siyahlaştırmak

e.ye 79a.2

südde eyle - trkanıklık meydana getirmek,tıkamak

e.r 76a.11

süst eyle - gevşetmek

e.r 71b.5

şāflar eyle - fitil yapmak

e.Ø 54a.4,58b.7

tahn̄ir eyle - mayalamak,mayalanmaya bırakmak

e.Ø 58b.2

tecribe eyle - denemek

e.dük 54b.8

e.dügümdür 95a.8

tekāsül eyle - üşenmek,bir işi yapmaktā tembellik göstermek

e.me 112b.9

temāşā eyle - gözlemek,ve düşünmek

e.Ø 10b.13

temiz eyle - temizlemek

e.ye 24b.10

tesvid eyle - yazmak,nct etmek

e.dük 55b.12

ṭılā eyle - örtecek şekilde ilaç sürmek

e.se 78b.2

e.ye 27b.7

tuhme eyle - peklük yapmak, sertleştirmek

e.r 76a.5

tütsi eyle - tütsü yapmak

e.rsen 57a.6

e.ye 85b.7

vezn eyle - tartmak

e.Ø 91a.9

yād eyle - anmak, söylemek

e.di 3b.16

yaḫup kül eyle - yakmak, kirletmek

e.Ø 18a.10, 39b.3

e.di 39a.1

e.seler 88b.4

yel eyle - gaz yapmak

e.r 74b.11

ycl eyle - ycl yapmak

e.di 11a.13

yuvarlak eyle - yuvarlak yapmak

e.ye 21a.12

zāyil eyle - ortadan kaldırmak, yck etmek

e.r 28a.15, 30a.9, 66b.6

e.ye 77b.17, 78a.16, 78b.11, 79a.1, 80a.14, 86a.7, 88a.4, 92a.12,

zıkr eyle - anmak, söylemek

e. dūn 78a.2

ziyāde eyle - arttırmak

e.ye 112b.1

ziyān eyle - zarar vermek

e.mez 110b.15

e.r 47a.15

zuhūr eyle - ortaya çıkmak

e.rse 97b.13

reti ctı (أَيْرْتِي أَوْتِي) iğneli tchumlu, bir çeşit kır bitkisi

e.b3b.16

ü (أَيُّو) iyi, güzel, hoş

e.20b.8, 21b.12, 22a.15, 24a.11, 64a.7, 74b.9,

e.ce 23b.1, 25b.4,

e.dür 17a.2, 20b.9, 21a.9, 22a.8, 24a.12, 24b.7, 31a.9, 57a.1, 57a.1,

43a.9, 43b.1, 45b.5, 46b.6, 50a.4, 61b.14, 66b.3, 73b.12, 79b.14,

82b.1, 87a.4, 95b.15,

e.sinØ 20a.14

eyü ol - iyileşmek, hastalıktan kurtulmak

e.a 48b.5

e.dum 29b.13

eyüce ol - hastalıktan kurtulmak

e.dı 111a.8,

ryām (أَيَّام) günler

e.56b.11

e.da 69b.5

e.ı 70a.17, 71a.12, 97b.10

e.ında 97a.6

ryühe'l-ğāriḳūn (أَيُّهَا الْغَارِيقُونَ) katran göbeği (bkz.ğāriḳūn)

e.80a.4, 96a.8

z - (أَزَّ) 1.ezmek,yumuşatmak,ufaltmak

e.e 66b.13

e.sler 21a.4,28a.12,110b.12

e.er 39b.7

e.esin 18b.7,18b.8,24a.10,42a.2,56b.9

e.üp 16a.17,16b.5,17a.1,17b.17,18b.14,20b.8,22b.14,24a.3,

25a.10,28a.14,30b.5,38b.9,42a.8,44b.3,44b.7,48a.8,51b.3

51b.4,52b.3,54a.16,54b.4,55b.16,56a.15,57b.2,58a.6,58a.

13,65b.14,65b.14,66a.15,83b.15,83b.15,86a.5,86b.14,88b.

b.1,89b.17,90a.1,91a.3,91b.3,92a.3,92a.6,111a.7,

2.temizlemek,silmek,sıyırmak

e.em 1b.15

zān (أَزَانٌ) Namaz vaktini bildirmek için yapılan çağrı

e.70b.13

zādād (أَضَادٌ) zıtlar,zıt özellikte olan şeyler

e.1 66b.15

e.ından 40b.13

ezel*

pādişāh-ı e. başlangıcı olmayan,zamanın padişahı,Allah (bkz.

pādişāh)

e.111b.13

ezelî*

kāmil-ı e. başlangıcı olmayan zamanın mükemmeli,ezelî olan

mükemmel (bkz.kamil)

e.1b.3

ezherü mine's-şems (أَظْهَرُ مِنَ الشَّمْسِ) güneşten de açık

e.dür 2b.17

ezhîr (أَزْخِيرٌ) Mekke ayrığı isimli bitki

e.43a.10,54a.10,55a.8,65b.16

1 - (أَزِلُّ) ezilmek, yumuşamak
 e.dükçe 21a.6, 22b.15
 e.ince 21a.6

mak*

muḳl-i e. mavi belesan (bkz.muḳl)
 e.54a.8, 56b.14

z-zā (الظَّاءُ) Arap alfabesindeki zı harfi
 e.93b.14

fahır *

f.-i 'ālem alemin iftiharı, Hz. Muhammed (bkz. 'ālem)

f. 4a.3

fā'ilī *

sebeb-i f. meydana getiren sebep, yapılış sebebi (bkz. sebeb)

f.si 9b.6,9b.10,9b.13,9b.17,10a.3

fakīr (فقير) 1- tevezü için "ben" birinci tekil şh. yerine

kullanılmıştır.

f.25a.2,31a.10,32a.4,33b.9,68a.16,

2-yoksul

f. 113a.1,

f.1er 55b.2

fālic (فالج) felç, inme

f. 5b.9,39a.6

fāre (فارة) fare, küçük vücutlu kemirgen memeli hayvan

f.35a.5,48b.17

fāriğ (فارغ) rahat, hoş

farig ol- rahatolmek, hoşolmek

f.a 46a.12

fārisī (فارسی) farsça (bkz. farsî)

f. 92b.14

fark (فرق) fark

f. 12b.15,19a.9,27a.1,55a.12

f.1 55a.9

fark eyle- ayırmak, bilmek

f.ye 112b.12

fārsī (فارسی) farsça (bkz. farsî)

f. 92b.8,92b.13,92b.14,92b.15,92b.17,93a.3,93a.8,93a.9,

93b.7,94a.4,94a.8,94a.9,94a.10,94a.11,94a.16,94a.17,

94b.1,95a.1

f.dür 4b.17,93b.11

farzā (فرضاً) kabul edelim ki .., mesela, diyelim ki

f. 89.b.12

faşd. (فسد) kan elma

f.12a.6,16b.17,33b.3

fasd iT- kan almak

- f. 36a.17,
f. mege 110a.1
f. esin 33b.2
f. üp 33b.1

fasık (فاسق) günah işlemiş, günahker

fasık ol- günahkar olmak

- f.ur 70b.17

fasid (فاسد) bozuk, bozulmuş

- f. 7b.16, 18a.6, 26a.17

dem-i f. bozulmuş ve hastalıklı kan (bkz. dem)

- f.leri 96a.13, 97b.4

mizāc-ı f. vücutta dört unsurun dengesiz olması (bkz. mizac)

- f.-i 72b.6

fasid iT- bozmak, özelliğini kaybettirmek

- f.er 75b.14

faşih (فاشح) düzgün ve hatasız konuşan

- f. 89b.5

faşih ol- hatasız konuşur olmak

- f.a 89b.5

f.-zübān düzgün ve hatasız konuşan (bkz. zübān)

- f.90a.5

faşl (فاشل) I-bölüm, kısım (bkz. faşl)

- f. 17b.4, 18a.6, 19a.6, 30a.4, 30b.1, 35a.10, 38a.17, 39a.2,
39a.6, 76a.3, 76b.10, 84a.5

- f.dur 12b.3

- f.1 12b.9

- f.ına 12b.4

- f.ında 33a.10, 38a.3, 97a.11

- f.uq 12b.1

- 2- mevsim

- f.dur 12b.2

güz faşlı sonbahar mevsimi

- f.na 12b.3

- f.nda 8a.8, 12a.16

kış faşlı kış mevsimi

- f.dur 12b.11

- f.na 12b.3

- f.nda 8a.9

yay faslı yaz mevsimi

f.na 12b.2

f.nca 8a.8,97a.9

beş faşl iT- beş kısma bölmek

f.üp 38a.2

üç faşl iT üç kısma bölmek

f.üp 33a.10,34b.5

şşād (فَصَادٌ) kan alan, cerrah

f. 5b.7,36a.17

yide (فَائِدَةٌ) fayda, yarar

f. 55b.4,68b.13,69a.5,69a.14

f.dür 29b.17,32a.13,

f.lerdən 65b.4

f.lerin 73b.14

f.lerinden 68a.8

f.si 37a.4,37a.5,58a.3,59a.2, 64b.7,72b.8,72b.16,76a.9,
76a.13,77a.13

fāyide gör- fayda görmek, iyileşmek

f.e 48a.7,78a.17

fāvide iT- iyileştirmek, fayda sağlamak

f.e 42a.15,42b.16,45a.5,52a.7,

f.er 25a.9,34b.1,37a.6,37a.9,42a.8,42a.9,43b.10,45a.9,46b.10,
48a.9,51a.15,51b.7,52b.17,64a.15,64b.6,75b.10,75b.11,
76a.1,76b.3,76b.9,77a.10,80b.13,81b.13,82b.9

fāvides-i ol- faydası bulunmek

f.a 91a.1

fāvide vir- fayda sağlamak, iyileştirmek

f.e 31b.14

fyidelū (فَائِدَلُو) faydalı, fayda veren

f.dür 86a.14

favkara *

əvəric-i favkara tıpta kullanılan müshil bir madde (bkz. avaric)

f.17a.7

əzıl *

nüzc-i f. fazla pişmek (bkz. nüzc)

f.dür 9b.11

fücl (فَجْل) turp (bkz. fücl)

f. 76a.3

- fe-emmā (فَاتَا) kaldı ki,.e gelince, ancak
 f.10a.10,22a.15,42b.2,47b.8,47a.13,50a.8,
 70b.6,71b.17,74a.274b.2,74b.3,74b.8,74b.11,
- hm (فَهْم) anlayış, anlama
 f.i 89a.5
- feh̄m iT-enlemek
 f.Ø 113a.5
 f.üp 3b.9
- lāsefe (فَلاسَفَه) horozcuk, cercir, yabancı erokası
 f.45a.16
- nā (فَئَا) kötü, geçici
 f. 113a.3
- rah̄ (فَرَح) sevinç, neşe, rahatlama,
 f.ımdan 2b.8
- ferah̄ iT- rahatlatmak
 f.er 64a.6,64a.16
- ferah̄ vir - rahatlatmak
 f.ür 82b.9
- ferah̄-ı kalb kalbin rahatlığı, (bkz. kalb)
 f. 69b.17
- rc (فَرَج) kadının cinsiyet organı
 f.inØ 55b.10
 f.ini 87a.10
 f.ine 44b.5,55b.6,55b.10,71a.2,
- rfivūn (فَرفيُونَه) ferfiyūn, sütleğen otunun bir alt türü
 f.23a.17,63a.16,63b.13,94a.2,110a.17,110b.11,
 f.ı 63b.7,
- ferfiyūn yağı sütleğen otu bitkisinin yağı (bkz. yağ)
 f.25a.5,27b.13,28a.15,39a.15,41a.14,45ü.8,
 f.dur 63b.12
 f.nı 17a.14,41a.10,
- r̄h̄ (فَرَح) cerahet, irinli yara
 f.leri 61b.16
- rm̄n (فَرمَانَه) buyruk, emir,
 f.112b.15,
- şād (فَشَاد) 1-fitne, bozulma, bozgun
 f.90b.3
 2-bozulma, bir maddenin kokuşması veya özelliğini kaybetmesi

f.19a.12

f.19a.9

f.inden 59b.9

feşād iriş- bozulmak, özelliğini kaybetmek (bkz. iriş-)

f.ür 19a.7

feşāda var- bozulmağa başlamak (bkz. var)

f.updur 39a.10

feşād-ı mizāc mizacın bozulması, sıhhatin kaybolması

f (bkz. mizac)

f.70a.7

feşāhet *'ilm-i f. doğru, güzel ve açık konuşmayı bilmek ve bunun
ilmi (bkz. 'ilm)fesligen*'i.dur 8a.3fesligen yağ fesleğen yağı (bkz. yağ)

f.62a.4

feth (فتح) açılma, çözümlenme

feth ol- açılmak, çözümlenmek

f.a 54a.12

f.-i bāb kapının açılışı, kapıyı açmak (bkz. bāb)

f.1 113b.1

etīl (فتيل) 1-fitil, bükülmüş ince sicim

f.34b.13

2-ince uzun şekil verilmiş ilaç tenesi

f. 44b.16, 57a.2, 61b.3, 82.12

fetīl ol- fitil haline gelmek

f.ur 31b.11

fetīl ur- fitili yaraya basmak

f.alar 35a.b

fetīle eyle- fitil haline getirmek

f.Ø 61b.4

fetīller eyle- fitiller yapmak

f.Ø 57a.3

fetīl iT- fitil yapmak, fitil şeklinde ilaç yapmak

f.üp 36a.16

fetk (فتور) havelara yel girmesi

f.41b.11

fevrî (فَوْرِي) hemen, çabuk
f.30a.3, 31b.5

fevt *

fevt ol- ölmek. hayatın son bulması

f.ur 111a.6

feyyâz (فَيَّاز) feyz veren, bereket ve bolluk veren
f.112b.9

feyz (فَيْض) bolluk, bereket, ilim irfen
f.112b.9

fındık (فِنْدِيْق) fındık, kavingillerden Karadeniz bölgemizde
çok yetişen bir ağaçcık (bkz. fındık)
f.29a.14.62a.9

fındık (فِنْدُوْق) fındık (bkz. fındık)
f. 17a.15,44b.2,77a.784b.17,85a.5,
f.1 19b.1,85a.2,85a.3, 85a.4

fısdık (فِيسِدِيْق) fıstık, antepfıstığı (bkz. fısdık, fıstık)
f.62a.9

fısdıkî (فِيسِدِيْقِي) fıstık renginde
f.14a.11

fısdık (فِيسِدِيْق) fıstık, antepfıstığı (bkz. fısdık, fıstık)
f.94a.2

fıska *

f.fıska.kabar- tane tane olmak

f.ur 29a.15

fıstık (فِيسِيْق) fıstık, antepfıstığı, (bkz. fısdık, fısdık)
f.77a.9

fidân (فِدَان) fidan, dikilmek üzere yetiştirilen ağaçcık veya
bitkicik
f.1n1 84a.15

fîgâl (فِيْغَال) sağ kulak arkasından kan alınan damar, başdamarı
f.18b.16, 37a.2

fikr (فِكْر) düşünce, akıl
f. 3a.11

fikr eyle- düşünmek

f.Ø 113a.14

fikr iT- düşünmek

f.Üp 111b.11

fīl (فِيل) fil, Afrika ve Asya'da yaşayan çok iri bir hayvan

f. 27b.9

f.ün 88a.13

fīl it şişmenletmek

f.dün 98a.5

dâ'ül-fīl ayak ve baldırlarda meydana gelen aşırı derecede şişkinlik (bkz. ca)

d.dür 33b.7

fi'l (فِعْل) iş, amel

f. 70a.13

filān (فِلَانٌ) şu adam, falanca, şu (bkz. fülān)

f.1 112b.14

fi'l-cümle (فِي الْجُمْلَةِ) bütün, hep, hepsi, baştan sona

f.69b.5

fi'l-hāl (فِي الْحَالِ) heren, anında, şebuk

f.11a.15,16b.17,17a.13, 19b.10, 20a.4,20b.8,21b.6,

22a.1,22a.6,22a.16,22b.3,23a.8,43a.5,54a.1,95b.8,

95b.17

fiñcān (فَيْنَجَانٌ) peykehve içmek için kullanılan küçük kep

f. 51a.13,54b.13

firāmūş (فِرَامُوشٌ) unutma, hatırdan çıkarma

firāmūş it- unutmak

f. meyesiz 29b.5

firenk (فِرَنْكٌ) firengi hastalığı (bkz. frenk)

firenk habbı cüzzam ve eldeki çatlaklara kullanılan bir çeşit hap

f. q32b.10,33b.17

f.ndan 41.a.5

f.n1 32a.7

firenk zahmet(i) firengi hastalığı

f.ne 31b.2

f.lerinØ 31a.16

f.lerine 31a.9

dühn-i f. firenk hastalığı için yapılmış yağ (bkz. dühn)

f. 31a.4

f.i 92a.6

frenk (فَرَنْك) firengi, zührevi hastalıkların genel adı
(bkz. firenk)

frenk zahmet(i)

f. 7b.12
f.ından 30b.1
f.ne 29b.6,62b.15
f.nüq 30a.13
f.lerinØ 29a.11,30a.9
f.lerinüq 5b.2

rahne i frengi delikli frengi hastalığı

f.dür 29a.16

fulürî (فُلُورِي) altın sikke, medeni para
f.16b.1,18a.5,19a.15,29a.2,29a.14,31b.5,49a.17,
83b.14,98a.13,
f.den 40a.13

fursat (فُرْصَات) fırsat, uygun zaman, uygunşart
f. 112a.1

fuşul (فُضُول) boşluklar, aralar
f.15a.1

f.-1 erba'a dört mevsim (bkz. erba'a)

f.da 5a.5,8a.5

futa (فُوتَة) peştemal, haramda kullanılan örtü bezi
f.20a.4,27b.13
f.yı 20a.3,96a.4

fuzülât (فُضُولَات) artıklar, fazlalıklar
f.68b.11

f.1 13a.3

fuzület (فُضُولَات) artık, fazlalık
f.i,73a.1

fücl (فُجْل) turp, tüylü yaprakları ve çiçekli bir bitki ve
bunun etli yenilen kökü (bkz. fec1)

f.93a.10

fülan (فُلَان) filan, şu falan şey, veya kişi (bkz. filân)
f. 4a.15,76b.6,76b.7

fülfül (فُلْفُل) karabiber

f. 17a.15,27a.11,30a.7,43b.5,46a.8,50a.6,52b.9,55e.10,
55a.17,63b.6,75b.10,80b.14,94a.2

f.i 39b.14

dār-ı f. karabiber (bkz. cār)

f.41a.14,57b.16

f.-i ebyaz beyaz karabiber (grimsi rengi ile karabiberden ayrılır (bkz. ebyaz)

f.110b.10

f.-i esved karabiber (bkz. esved)

f.110e.16

fürkân *

f.-ı 'ezîm Kur'an, İslamiyetin kutsal kitabı (bkz. 'ezîr)

f.38a.8

f.inde 3a.3

fürrûc (فُرُوج) tavuk yavrusu

f. 75b.2

fütâde (فِتَادَة) üftâde, çaresiz, muhtaç, zavallı

f. 112b.17

ġab *

ħumma-yı ġ. ġünaşırı tutan sıtma (bkz. ġumma)

ġ. 7b. 10

ġāfet *

ġāfet suyu koyun otu suyu

ġ. 45b.2

ġāfil (غَافِلٌ) dikkatsiz, ihtiyatsız

ġāfil ol- dikkatsiz davranmak

ġ. mayalar 83a.12

ġ. mayasın 19a.14,70b.8

ġaflet (غَفْلَةٌ) dikkatsizlik, ihtiyatsızlık

ġ.dür 8a.4

ġaflet it- dikkatsiz davranmak

ġ.me 98b.8

ġaflet olun- dikkatsizlik içinde bulunmak

ġ.maya 19a.11

ġaflet olun- dikkatsizlik içinde bulunmak

ġ.maya 21b.10,23b.9,31b.9,39b.7,42b.7,64b.15

ġāh (كَاهٌ) 1.yer, mevki

g. 2a.11

2.bazan, bir...bir...

g.13b.10,13b.10,15a.4,17b.6,43a.2

ġāhī (كَاهِيٌ) 1.yer yer, bazı yerler

g.47a.3

2.arasına, bazan

g.62b.13,112a.15

ġalebe (غَلَبَةٌ) galib gelmek, çoğalmak

ġ.sinden 32a.1

ġ.sindendür 16b.16,29a.11

ġ.sine 14a.16,14b.1,14c.10,15b.13

ġalebe eyle- artmak, çoğalmak

ġ.se 4b.9,16a.16

ġalebe it- üstün gelmek, çoğalmak

ğ.düğüne 14a8

ğalabe kıl- üstün gelmek, çoğalmak

ğ.sa 91b.5

ğ. -i safra safranın vücutta çoğalması (bkz. şafrā)

ğ.yı 76b.1

ğālib (غَالِبٌ) üstün, çok, fazla

ğ. 34a.17, 50a.13, 75a.3

ğ.dür 12b.16, 70a.3

ğālib gel- yenmek, hakim olmak

ğ.e 89a.6

ğālib ol- hakim olmak, artmak, yükselmek

ğ.a 12a.9, 12a.16

ğ.ana 50a.17

ğ.duğındandır 69b.8

ğ.sa 52b.1

ğ.ur 9b.4, 12b.7, 12b.8, 12b.13, 12b.14, 12b.15, 50c.10,

70b.4

ğāliye (غَالِيَةٌ) hoş kokulu kıymetli madde

ğ.56b.8

'amel-i ğ. misk ve anber karışımı güzel bir koku maddesinin elde edilışı (bkz. 'amel)

ğ. 56a.4

ğālīz (غَلِيظٌ) katı, kalın, koyu

ğ. 9a.7, 10a.4, 14b.3, 15a.4, 15c.6, 24b.13, 31b.17, 32b.17

33a.14, 33b.1, 36a.7, 40a.16, 42b.16, 50a.14, 61a.5

ğ.i 14b.6, 15b.16

ğālīz it- koyulaştırmak

ğ.esin 42b.1

ğālīz ol- koyulaşmak

ğ.a 61a.10

ğālīzlık (غَلِيظِيَّةٌ) koyuluk, sıvının koyuluğu

ğ.1 75a.11

ğam (غَمٌّ) keder, tasa

ğ.71a.6

ğamām (غَمَامٌ) bulut, buğu

ğ. 15b.16

ğamgīn (غَمَكِيَّةٌ) kederli, hüznü

ğ. 12a.15

ġamz (غمز) iftira, asılsız suçlama

ġamz it- iftira etmek

ġ.üp 112a.1

ġarāb *

ķan-ı ġ. eyreti otu, iğneli tohumlu bir çeşit kır bitkisi

(bkz. ķan)

ġarāyib (غرایب) ġarib yaratıklar

ġ. 98a.2

ġaraż (غرض) maksat, gaye

ġ. 10b.11, 70a.15

ġarb (غرب) batı tarafı, batı

ġ. 1 2a.11

ġarġara (غرغرة) boğazı çalkalama

ġarġara iġ- boğazı çalkalama

ġ.e 22b.14, 31a.3, 31b.8, 82b.4

ġ.eler 21b.2

ġ.erse 17a.7

aġzına ġarġara vir- aġzını çalkalamak

ġ.e 73a.13

ġarib (غريب) tuhaf, acayib, alışılmamış

ġ. 12b.11, 50b.9

ġārikūn (غارقون) katran gübeği, garikun mantarı (bkz.eyyühel

ġārikūn)

ġ. 45b.2, 80b.5, 93b.17

ġariziyye *

harāret-i ġ. vücut ısısı (bkz. hararet)

ġ. 65b.3, 69a.12, 70a.7, 70b.4

ġ.nün 14b.9

ġ.yi 65a.3, 69a.13, 72b.17

ġasl (غسل) yıkama, su ile temizleme

ġ. 1 98a.7

ġāv *

dūnbāl-ı ġ. sığırkuyruğu denilen bitki (bkz.dūnbāl)

ġavvaş (غواص) dalgıç, denize dalmayı meslek edinen kimse

ġ. 1b.4

ġāyet (غَايَتٌ) oldukça, son derece, çok

ġ. 11b.7,18b.10,19a.13,20a.14,20b.1,21a.6,21b.13,
23b.15,25a.15,27a.1,29a.4,29b.3,33a.9,33b.8,33b.16,
39b.16,41b.4,42a.13,43a.2,43a.9,46b.6,49b.3,49b.15,
50a.4,52a.12,56a.7,56b.11,56b.12,57a.3,57a.15,59b.5,
61a.14,63b.14,65b.5,66a.16,66b.15,68a.10,70a.4,71b.7,
72a.15,72a.16,73a.3,73b.12,74a.7,78b.2,79a.2,84b.15,
95a.2,

ġ.de 4a.2,14a.9

ġayirā (غَيْرَا) iğdegillerin örnek bitkisi olan ağaç

ġ. 92b.15

ġayr (غَيْر) başka, ayrı, ayrıca,

ġ. 1 2a.2,4b.16,9a.4,11b.11,25b.5,29a.16,49b.8,54b.7,
62a.10,62b.2,64a.13,64b.14,68a.8,70b.6,72b.7,82b.12,
84b.17,87a.14,88a.11,110a.2,113a.9

ġ. idur 13a.15

ġ. ısı 15a.12

ġ. ısında 110a.7

ġ. ıya 113a.15

ġ. ıyı 88a.13

ġ. -i tabi'i tabi'i olmayan, normalin dışında (bkz. tabi'i)

ġ. 96a.12

ġ. si 9a.5,9a.14,9b.5,9b.13,10a.3,15a.8,

ġ. sinde 16a.4

ġ. sinden 47a.9

tabib-i ġ. başka hekim (bkz. tabib)

ġ. a 113a.16

ġāzab (غَضَبٌ) öfke, gazap

ġ. 68b.16

ġāzbūr (غَازْبُورٌ) bir tür karın şişkinliği ve bundan doğan ağrı

ġ. 1 97b.16

gebe (كَبَّةٌ) gebe, hamile

ġ. 84b.16

gebe ol- gebe kalmak, hamile olmak

ġ. a 87a.10,87b.6,88a.16,89a.7,

ġ. maya 87b.17,88a.7,

geç (كَرِهٌ) 1. geç, istenilen veya gereken zamandan sonra

(bkz. giç)

g. 11a.15,13a.9,74b.2

2. ağır, yavaş

g. 75a.11

g. geç ağır ağır, yavaş yavaş

g.69a.2

geç- (- گز) 1. yaşamak, ömür sürmek, zaman geçmek

g.di 111b.9

g.dükden 23b.6

g.eler 2b.12

g.medin 23a.16

g.mez 39b.10

g.miş 35b.1

2. geçmek, geçip gitmek

g.e 9b.17

g.mezdi 97b.3

g.üp 17b.11,34a.6

3. kaybolmak, yok olmak

g.er 39a.10

4. oturmak, cülus

tahta geç- tahta oturmak, padişah olmak

g. di 2b.7

g.üp 2a.6

geçi (- گچی) geviş getirenlerden eti, sütü, derisi ve kılı için yetiştirilen memeli evcil hayvan (bkz. giçi)

g. 86b.2

g.nün 18b.4

geçi eti keçi eti

g. 74b.16

geçi ödü keçi ödü

g.ni 25a.7

tağ geçisi dağ keçisi, yaban keçisi

g.nün 25b.6,38b.4

geçi boynuzu (گچی بوینوزی) keçiboynuzu bitkisi

g. 77a.15,95b.11

geçür- (- گچور) bir yerden geçirmek

g.e 23b.11

g.eler 34b.13

g.esin 63a.3

g.üp 40a.11,41b.2,53a.14,68a.2,96b.16

gel- (- ²ġ) 1. gelmek

g.ø 98a.11,98b.8

g.di 2a.10,4a.16,25a.3

g.e 30b.17,32b.13

g.icek 28a.3

g.memiş 55a.16

g.meye 87b.13,89a.3,90a.3

g.se 43b.3,90a.8

g.üp 4a.14,29a.8,30b.7,30b.10,38b.14

g.üpdür 97b.9

g.ür 5a.8,28a.17,39a.6

g.ürse 112b.13

2. akmak, damlamak, sızmak

g.en 77b.6,77b.9

g.ene 49a.1,80b.1

g.mekdür 50b.7

g.mesin ø 24b.16

g.se 24b.11,43b.14,44a.8,44a.14,53a.15,82b.15,91b.13,

g.ür 43a.2,47a.6,47a.7 69b.7

3. çıkmak

g.düm 112a.8

g.en 20a.16

4. toplanmak, birikmek

g.en 65b.6

5. değmek

g.mese 23a.6

bükilü gel- bükülüvermek, bükülmek (bkz. bükül-)

g.se 82a.7

gelüp git- hareket etmek, kıpırdamak

g.mese 13b.5

dünyāya gel- doğmak, dünyaya gelmek

g.ür 11a.2

ğālib gel- galip olmak, yenmek

g.e 89a.6

gidüp gel- hareket etmek kıpırdamak

g.mezse 13b.7

göre gel- görülüp gelen, yapıla gelen, yapılan görülerek gelen

g.üp 53b.14

harekete gel- hareketlenmek, harekete geçmek

g.üp 34b.6

hatā gel- zarar erişmek, zarar gütmek

g.dise 23a.12

işleyü gel- yapılarak gelmek

g.mişdür 51a.4

kalka gel- kabarmak, şişmek

g.ür 69a.1

kıvāma gel- istenilen koyuluğa veya katılığa gelmek

g.e 64a.4, 64b.14

g.mez 69a.17

g.ür 69b.3

kıvāma gelme- istenilen sertliğe gelmemek

g. 68b.9

salāha gel- gerektiği gibi olmak

g.ür 69b.11

salāhiyyete gel- düzelmek, gerektiği gibi olmak

g.ince 61a.2

g.ür 69b.5

şāyib gel- isabet etmek,

g.e 110b.7

ıuru gel- ayağa kalkmak

g.üp 38b.13

varup gel- gidip gelmek, kımıldamak

g.ürse 13b.3

vücūda gel- meydana gelmek, doğmak

g.ür 5a.8

zuhūra gel- ortaya çıkmak, yaratılmak

g.düğinden 112a.11

g.mişdür 4b.3

gelengübīn (گَلَنْگُوبِيْن) bal ve gül ile yapılan bir çeşit tatlı
(bkz. gülengübīn)

g.45a.16

gelincik *

gelincik çiçeği gelincik çiçeği (bkz. çiçek)

g.nün 16b.14, 78b.17

ağaç gelincigi ağaç sansarı, ars denilen hayvan (bkz. ağaç)

g.nün 25b.7, 87a.3

geliş+ (گَلِيْش) gelme, kımıldama

g.lerün 13a.12

gencine *

g. -i süleymānī Hz. Süleyman'ın hazinesi (bkz. süleymānī)

genç (گَنْج) genç, delikanlı, yaşı ilerlememiş olan

g.19a.17, 73b.2, 74b.13

gendü (گَنْدُو) kendi, kendisi

g. 3b.1, 9a.3, 13a.17, 20b.17, 22b.17, 23b.9, 29b.4, 33b.16,
39b.7, 50b.10, 61a.14, 64a.11, 71b.1, 72a.6, 78a.7, 86b.6,
97a.17

g.den 29b.2, 47a.17, 70b.8

g.ler 78a.5

g.leri 51a.12

g.lerine 10b.8

g.m 63a.9, 95a.8

g.nde 91a.9

g.ne 91a.8

g.ñi 71b.4

g.nün 51b.2

g.ye 85b.6, 91a.2

g.yi 42a.10, 97a.8, 97a.15

gendü gendüden yin- kendi kendinden yenmek, bulunduğu yeri
deşmek

g.ür 29b.2

gendüyi vir- kendini bırakmak, gevşemek, erimek

g.dükden 57a.10

gendülik (كَنْدُولِكْ) kendilik, bizzat nesnenin kendisini oluşturan şey

g.inden 47b.6

gendüz (كَنْدُوزْ) kendi, şahsı, nefsi

g.inde 86b.5

gevez (كَنْزْ , كَنْزْ) kolay , kolaylık

g. 91a.4, 91a.15, 92a.3

gevez olmak kolaylamak, kolay etmek

g.11a.9

geñ(i)z (كَنْزْ , كَنْزْ) geniz, ağız ve burun boşluğunun arka kısmı

g.ine 19b.17

geñiz iriligi geniz sertliği

g.ne 74b.10

ger (كَرْ) eğer, şayet

g. 2b.13, 7b.7, 112b.13, 113a.1, 113a.12

gerānī (كَرَانِي) kene renginebenzer

g.14a.14

gerāy (كَرَانِي) cerrahların kullandığı kesici alet, bıçak

g.11a.35b.1, 36a.9

gerçek (كَرْحِكْ) gerçek, doğru

g.dür 112b.14

gerçi (كَرْحِيْ) her ne kadar

g. 2a.14, 38a.7, 49b.8

gerek (كَرْكْ) gerekir, lazım

g. 24b.7, 24b.8, 26b.4, 26b.16, 27a.5, 70a.9

g.dür 5a.6, 5b.7, 8a.5, 8a.6, 8a.8, 8a.9, 8a.9, 8a.13, 8b.5, 9b.8, 9b.16, 10a.6, 12a.4, 13b.12, 14a.1, 16b.7, 17a.6, 19a.1, 26b.5, 26b.6, 26b.13, 28a.1, 33a.16, 33a.16, 33a.17, 36a.17, 37b.17, 38a.1, 38a.1, 42b.12, 44b.14, 44b.16, 44b.17, 49b.2, 49b.3, 49b.15, 63b.8, 66b.2, 71b.11, 72a.3, 72a.6, 81a.13,

g.mez 4b.1, 77b.2

g.se 13b.4, 110a.5

gerek...gerek ise...ise, olsun...olsun

g.45a.1,48a.13,50b.13,110a.3,110a.4

gerek ol- ihtiyaç olmak

g.a 57b.3

g.dukda 64a.12

gerekli (كَرْدَلُو) gerekli, lüzumlu

g.dür 37b.11

g.leridür 4b.8

geril- (كَرِيْلَه) gergin şekilde açılmak, uzamak

g.ür 43a.2

germ (كَرْمَه) sıcak

g. 70b.3

germ eyle- istekli hale getirmek

g.r 75a.7

germ ol- istekli olmak, gayretli olmak

g.mayınca 7b.1,50a.12

g.ur 69a.8

getür- (كَتُوْرَه) 1. getirmek

g.üp 73b.11

2. yapmak, meydana getürmek

g.e 73b.1,77b.11

g.en 17a.15

g.mez 70b.6

g.ür 64a.1,66a.11,75a.1,76a.3,76a.8,76b.11,76b.13,81b.8

harekete getür- harekete geçirmek, hareketlendirmek

g.ür 76a.10

kaleme getür- yazmak

g.düm 112b.3

g.üp 5a.1

kıvāma getür- koyulaştırmak, istenen kıvāmı vermek

g.eler 43a.7,43a.11,65b.13

g.esin 64a.10,64a.12

g.üp 48b.17,64b.4,65b.17,66a.4

zuhūra getür- meydana getirmek, yaratmak

g.üp 3a.13,6b.8

gevde (كَوْدَه) gövde, vücut

g. 37a.5,45a.4

g.de 36a.7,40b.12,40b.17,82b.4,82b.6

g.lerine 82a.15

g.si 49a.7,79a.12

g.sinØ 30b.14

g.sinde 83b.12

g.sinden 13b.11

g.sine29a.1,51b.6,78a.9,80b.13,80b.14,81b.10,86a.15

g.ye 27b.17

gevde tamarı kolda kan alınan bir damar

g. 37a.4

gevher *

g. -i baş has mücevher, padişaha yakışır inci

(bkz. has)

g. 1b.4

gevherçile (كَوْفَرِحَلَة) potasyun nitrat (bkz. güherçile) 28b.15

gey- (- كَيِّ) giymek, elbiseyi üzerine geçirmek

g.se 87b.4

geyesi (كَيِّ) giysi, elbise

g.ye 79a.8

geyik (كَيْك) geyik, geyikgillerden, erkekleri çatal boynuzlu olan memeli hayvan

g. 75a.2,86b.9,86b.10,86b.12

geyrek (كَيْرَك) kıkırdak, kemik kadar sert olmayan, esnek, damarsız bağ doku

g. 7a.3

gez *

mive-i gez ilgin meyvesi, akdeniz bölgesinde yetişen bir ağaççık (bkz. mive)

g. 92b.14

gez- (- كَزَّ) gezmek, dolaşmak

g.er 40b.14,40b.17,83b.12

gezin- (- كَزَزَ) dolaşmak, dolanmak

g.eler 81a.16

ğidā (غِدَا) gıda, besleyici madde, yiyecek

g.8b.12,9b.17,10a.2,10a.7,11a.7,35b.8

ğ.dur 74a.7,74b.9

ğ.lar 7b.8,7b.11,7b.16,8a.7,8a.9,13b.6,13b.13,17a.15,33b.3,
50a.9,50a.15,69b.10,72a.6

ğ.lara 8a.8,33a.15

ğ.lardan 26b.5,29b.14,32a.12,33a.17,45b.17,50a.10,50a.14,50b.10,
50b.11

ğ.lardandır 7a.14

ğ.lardır 9b.14,10a.1,10a.5

ğ.ları 6a.14,6a.14,13b.13,72a.1,73b.13

ğ.ların 72a.8

ğ.nun 73b.13

ğ.sı 7b.14,72b.14,74a.12,75b. 3,76a.9,77a.8,77a.16

ğ.sın 36a.12

ğ.sını 26b.12

ğ.yı 11a.9,96a.16

ğidā kıl- gıda haline getirmek, besleyici özellik vermek.

ğ.up 3a.2

ğidā ol- beslemek, gıda olmak

ğ.ur 10a.3

ğidā vir- beslemek, gıda olmak

ğ.üp 3a.7

ğ.ür 74a.1,74b.2,74b.6,75a.8,75a.11,76a.7

idālık (+ غَدَالِيك) besleyicilik, gıda olmaklık

g.ında 76a.5

ibi (كَبِي) benzeri, misli

g. 1b.14, 2a.14, 2b.3, 2b.5, 3b.13, 5b.15, 6b.10, 6b.11, 6b.12, 6b.14,
7b.10, 7b.10, 7b.10, 7b.12, 7b.12, 7b.13, 7b.14, 7b.16, 7b.17,
7b.17, 7b.17, 8b.13, 9a.8, 10b.8, 11a.7, 11a.15, 11b.12, 12a.4,
12a.6, 12a.7, 15a.12, 15a.12, 15a.12, 15b.2, 15b.10, 16b.1, 18a.3,
18a.4, 19a.15, 19b.1, 20a.17, 21a.5, 21b.8, 22b.16, 23b.14, 24a.8,
24b.9, 25a.6, 25a.13, 25a.14, 25b.15, 26a.5, 28b.4, 29a.1, 29a.2,
29a.12, 29a.13, 29a.14, 29a.14, 29a.15, 29a.17, 30b.6, 31a.7, 33a.5,
34b.4, 34b.12, 35a.3, 36a.9, 36a.9, 36a.12, 36a.12, 36b.9, 38b.1,
38b.1, 38b.3, 38b.13, 40a.1, 40a.14, 40b.14, 40b.14, 40b.17, 42a.3,
42a.16, 42b.1, 42b.4, 43a.1, 44b.2, 44b.10, 45b.12, 45b.12, 45b.13,
47a.1, 47a.2, 47a.5, 47a.11, 49b.12, 49b.13, 50a.17, 50b.12, 50b.16,
51a.8, 52b.5, 54a.4, 55a.6, 55a.9, 55a.12, 55a.16, 55a.16, 55b.4,
55b.5, 57a.1, 59a.1, 59a.13, 59b.2, 59b.11, 63a.8, 69a.7, 69b.6, 70b.7,

71b.2,71b.15,79b.12,81a.10,83a.3,83a.1683b.10,86a.17,
88a.8,97a.12,97b.10,98a.1,98a.2,98a.6,98b.5,110a.2,
111a.4

g.dür 8a.11,11b.4,15b.13

g.lere 97b.3

g.nüq 68b.11

g.ye 50b.3

gice (كِبَا) gece, tün

g. 8b.1,16b.3,17b.12,21a.5,21a.13,22a.6,23b.2,24b.3,25a.3,
27b.3,29b.2,29b.10,29b.13,30a.17,32a.7,35a.14,35b.11,
39a.16,39a.17,40b.1,40b.5,41a.5,41b.3,42b.11,44b.2,
45a.13,46a.11,46b.4,49b.3,51b.16,56a.15,58b.7,58b.8,
64b.1,65b.6,65b.11,68a.11,70b.17,71a.14,72b.13,83a.16,
88a.12,91b.1

g.de 16b.14,32b.16,36a.5,78a.1

g.lerde 29b.6,69b.3

g.si 70b.10,71a.4,71a.5,71a.6,71a.7,71a.8,71a.10,71a.11

g.sinde 70b.9,70b.9

g.yi 25a.6,88a.8

gice gündüz gün boyunca,devamlı

g.24a.15

irte ve gice sabah ve akşam

g.21a.13

gici (كَبِي) kaşınma,kaşıntı,uyuz hastalığı (bkz.gicik,gi-
ciyik,giciyük)

g.dür 48b.13

g.si 23b.12

g.sinØ 36b.12

g.sini 25a.12

sofrāyī gici mak'ad kaşıntısı

g.dür 48b.12

gici-(- كَبِي) kaşınmak,vücudunda kaşıntı hissetmek

g.ye 12a.6

gicik (كَبِيك) kaşınma,kaşıntı,uyuz hastalığı (bkz.gici,gi-
ciyik,giciyük)

g.e 37a.14,48b.1,76a.1

g.i 5b.1,28a.16,28b.11,28b.15,28b.17,

giciyik (كَيْكِي) kaşınma, kaşıntı, uyuz hastalığı (bkz.gi-
ci, gicik, giciyük)

g.28b.3

giciyük (كَيْكِي) kaşınma, kaşıntı, uyuz hastalığı (bkz.gi-
ci, gicik, giciyik)

g.ün 28b.3

giciyük ol- uyuz hastalığına yakalanmak

g.an 28b.2

giğ (كَيْجِي) geç, istenilen zamandan sonra (bkz.geç)

g.7b.7, 75a.2, 75a.10, 75a.12, 75a.16, 76a.11, 76b.9,
87b.9,

giçi (كَيْجِي) geçi, süt, et vs. için yetiştirilen evcil hay-
van (bkz.geçi)

giçi eti keçi eti

g.29b.15

giçi yağı keçi yağı

g.31a.12

gidër- (كَيْدَرُ - كَيْدَرُ) 1.gidèrmek, ortadan kaldırmak, za-
yil etmek, iyileştirmek

g.16b.15, 18a.1, 22a.4, 24b.10, 24b.13, 25a.1, 25a.2,
25a.11, 25a.17, 26a.15, 27b.2, 27b.4, 28a.11, 28b.14,
38a.14, 39b.15, 42a.17, 48a.6, 48a.13, 51b.14, 52a.3,
52a.5, 52a.10, 57b.6, 65b.15, 77b.10, 77b.12, 77b.14,
78a.11, 78a.15, 78b.3, 78b.13, 78b.15, 81a.9, 81b.3,
82a.1, 83a.7, 84b.2, 85b.12, 86b.9, 87b.6, 88a.1, 89a.2,
90b.9, 90b.11, 91a.15, 91b.8, 92a.5, 94b.15, 95b.10,

g.en 28b.15

g.üp 20a.11, 25a.16, 73a.12, 77b.13, 78a.12, 81b.11

g.ür 18a.12, 18b.12, 18b.12, 18b.13, 18b.15, 21a.9, 21a.10

21a.11, 21a.11, 22a.10, 22b.9, 22b.11, 24a.1, 24b.13,
24b.14, 25a.17, 25b.13, 26b.7, 27b.1, 27b.10, 28a.10,
28a.13, 28a.14, 28a.15, 28b.3, 28b.11, 29a.1, 29a.9,
33a.3, 33a.5, 33a.9, 36a.1, 36b.4, 36b.6, 36b.8, 36b.11,
36b.12, 36b.13, 40a.4, 41a.9, 41a.17, 42b.10, 43b.15,
45a.7, 45a.8, 45a.10, 46a.2, 48b.10, 52b.8, 63a.11,
63b.13, 63b.17, 64a.6, 64a.14, 66a.12, 66a.14, 72a.9,
74a.9, 74b.4, 74b.14, 76a.17, 77b.6, 77b.7, 78a.8,
79a.7, 80b.2, 83a.1, 84a.7, 85a.5, 94b.17, 98b.13,

2.almak,çekip almak,çıkarmak

g.esin 40a.14,64a.8,64b.10

g.meyince 86b.3,91a.16

g.üp 68a.1

3.silmek,temizlemek

g.mek 41a.2, 84a.7,

g.meye 28b.10

gir- (كير-, كير) 1.girmek, dahil olmak

g.mese 41b.16

g.se 17b.9,41b.12

g.üp 43a.13

g.ür 10b.16,79b.16,80a.13

2.geçmek,elde edebilmek

g.eni 111b.9

çarh çarha gir- gökyüzünün karışması (bkz.çarh)

g.ür 2b.4

girdāb (كِرْدَاب) su veya hava hortumunun dönerek meydana getirdiği çevrinti

g.dan 112a.12

g̃irūyā (كِيرُويَا) böğürtlen

g.93a.4

girü (كِيرُو, كِرُو) 1.yine,tekrar,bir daha,yine de

g.4a.10,18a.12,18b.8,19a.17,20a.17,20b.13,25b.5,

29b.11,30a.5,30a.10,32a.10,32a.12,35a.4,37b.4,47

47b.14,48a.2,48a.2,65a.17,73b.7,78b.5,78b.6,

85a.2,97a.2,97a.4,110b.1,

2. geçmiş zaman,geçmiş durum,geri

g.ye 12b.8

simden girü bundan böyle,bundan sonra

g.38a.2,47b.8

git- (كِت-, كِيد-) 1.gitmek,uzaklaşmak

g.ecegi 70b.17

g.miş 1b.7

2.kaybolmak,zayıll olmak,iyileşmek,geçmek

g.e 28b.11,40a.7,41a.15,46a.13,49a.12,62a.17,

65a.6,78b.10,85b.6,87b.14,90a.4,90b.5,91b.8,

92a.11

g.er 30a.2,51a.9,78b.1

g.ince 16b.2,26a.15

g.mese 17b.1,43b.14

g.meye 56b.11

g.mezse 22b.12,41a.16

g.üp 63b.7,68a.14,111a.8

3.ulaşmak,yetişmek

g.e 19b.17, 20a.10

g.er 10b.15,11a.13,11b.8,11b.8,11b.10,

g.se 21b.1

g.üp 20a.7,20a.8,

4.ayrılmak,çıkılmak,düşmek

g.e 21b.2,21b.3

g.miş 35b.5,38a.15,68a.11

g.üp 33b.6

gidüp gel- kıpırdamak,hareket etmek

g.mezse 13b.7

gelüp giT- kıpırdamak,hareket etmek

g.mese 13b.5

gözleri sudan gitme- gözünü sudan ayırmamak,çok susa-
mak,devamlı su istemek

g.ye 12a.9

içi giT- ishal olmak

g.en 51b.10

kan giT- kanamak,kişinin içinden dışarıya kan çıkması

g.en 55a.1,91a.6,95b.6,

g.ene 37a.7,58b.14,83a.5,95b.15,

g.ermiş 54b.9

g.se 92a.16,96a.6

uşş1 giT- akli gitmek,huylanmak,hoşlanmamak

g.erse 37b.9

yabana giT- dışarı çıkmak

g.meye 63a.4,72b.5

giz (كز) ilgin

g.92b.14

gizle- (كزأ-) saklamak, açıklamamak

g.medüm 31b.9

göbek (كوبك) karın bölgesi, göbek bağının düşmesi sonucu

ortaya çıkan çukurluk

g.53a.10, 77b.11

g.de 36a.1

g.e 49a.3, 77b.11, 95b.7

g.i 53a.4

g.ine 52a.1, 84a.10

göbek burusu karın sancısı

g.na 58b.15, 96a.1

göbegi bur- karnı sancıyan

g.ana 49a.1

g.up 95b.6

ekşi enār göbegi nar içi

g.95a.16

katrān göbegi garikun mantarı

g.93b.17

göger- (گور) morarmak

g.dise 35a.9

g.se 35b.14, 37b.1

gögercin (گورجین, گورجین) güvercin

g.88b.7, 89b.15, 90a.9, 90a.9

gögercin bokı güvercin pisliği

g.na 43a.16, 43b.5, 52b.10

gögercin eti güvercin eti

g.29b.16

gögercin kıanı güvercin kıanı

g.24a.8, 55b.13

gögercin necisi güvercin dışkı

g.nØ 40a.2

gögercin tersi güvercin dışkı

g.ni 90a.1

gögercin yavrusı güvercin yavrusu

g.72a.11

gög(ü)s (كُوْس) göğüs, akciğer

g.75a.15

g.e 64b.6,66a.9,66a.13,74a.11,76a.9,76b.9

g.i 46b.6,71b.13,75a.7,95a.17,78a.7

g.inde 92a.12

g.ine 52b.3

göğüs ağrısı göğüs ağrısı

g.na 74a.9,76a.14

göğüs iniligi göğüs sertliği,göğüs şişliği

g.ne 74b.10,76a.2,

gögsi horla- göğsünden hırıltı çıkmak

g.yana 82b.5

gök (كوك) mavi,mavi renk

g.33a.12,33a.17

gök gözli mavi gözlü

g.35a.5

gök ol- mavileşmek,morarmak,maviye dönmek

g.a 12a.13

g.sa 53a.10

gömgök olmak morarmak

g.7b.17

gökçek (كُوَيْك) güzel,göze hoş görünen

gökçek iT- güzelleştirmek

g.e 84b.14

gökçek ol- güzelleşmek

g.a 87b.16

gölge (كَوْلَك) saydam olmayan bir cisim tarafından ışığın engellenmesiyle ışıklı yerde oluşan karanlık

g.de 24a.2,27a.9,30a.13,32b.16,48a.7,55b.15,57a.1,

88a.10

göm- (كَوْم) gömmek,toprağın altına koymak

g.seler 90b.13

göme ko- gömüp bırakmak,gömmek

g.salar 37b.12,88b.7

gömül- (كَوْم) kendini gömmek

g.45b.5

gönder- (كُونْدِر) göndermek,yollamak

g.dükde 111b.17

g.düğünüz 112a.2

gönderil- (كَوْنَدِرْل-) bir yere bir iş için gönderilmiş olmak
g.dük 112.17

göñlek (كَوْنَلَكْ) gömlek, ince kumaştan yapılmış mintan
g.31b.4

göñ(ü)l (كَوْنُلْ) gönül, yürek

g.6b.11, 7a.8

g.i 3b.17, 64a.6, 64a.16, 71b.2, 82a.6

g.inde 88b.2

g.üme 25a.4, 111a.11

g.üne 3a.8

göñül dön- mide bulanmak (bkz.dön-)

g.düğünø 76b.15

g.megi 65b.8, 77a.11

göñül döndür- mide bulandırmak (bkz.döndür-)

g.ür 75a.6, 93a.17

göñül şazılığ gönül ferahlığı, gönül mutluluğu, rahatlık

g.ür 75a.6, 93a.17

göñ(ü)l(e) düş- hatırlamak, akla gelmek (bkz.düş-)

g.üme d.di 111a.11

gör- (كَوْرْ) 1.görmek, gözle bakmak,

g.düm 111a.13

g.e 88a.8

g.eler 68b.14

g.en 89a.13

g.medük 54a.10

g.mez 83b.5

g.mezmiş 25a.3

g.üp 13b.15

g.ürsin 11a.2, 13a.9

2.elde etmek, yaşamak

g.e 48a.7, 58b.10, 58b.13, 65a.13, 68a.7, 72a.2, 78a.17,

83a.17, 84a.5, 88b.15

g.en 54b.7, 54b.16

g.esin 55b.11

g.medi 39a.2

g.meye 17b.15, 18a.5, 21b.17, 25a.8, 65a.5, 68a.9, 80a.11

g.meyen 54a.2

g.meyesin 97b.11

3.bir şeyi birisinden görerek öğrenmek, ders almak
g.düğüm 31b.8

g.meyince 24a.5

g.miş 32a.17

g.üp 29b.4

göre gel- görüp gelmek, öğrenile gelmek

g.üp 53b.13

görmez ol- kör olmak

g.mışdı 111a.5

g.sa 24a.15, 26a.2, 26a.7, 82a.13

görür ol- gözü açılmak, görmek

g.dı 25a.6

göz görmedük gözün görmediği, göz görmemiş

g.98a.2

od görmedük 'asel petek balı

g.39b.4

od görmedük bal petek balı

g.44a.9

revā görre- layık görmemek, uygun görmemek

g.dük 54a.10

göre (كُورِي) (bir şeye) uygun olarak, onun gereği

g.13b.15, 14a.1, 14a.6, 19a.11, 38a.11, 39b.1, 41a.4, 41a.4,

44b.14, 47b.8, 50b.11, 72a.3, 73b.14, 110a.9, 110b.14,

görin- (-كُورِي) görünmek (bkz.görünmek)

g.ür 11b.4

görmeK (كُورِمَاك) 1.görmek

g.7b.15

g.de 83b.3

g.e 63a.12

2.karşılama, ihtiyacı yerine gelmek

g.17b.12, 68b.16

3.birisinden öğrenmek

g.37b.17

görül- (-كُورِي) 1.denenmiş olmak

g.miş 31a.11, 58b.3, 63a.8

g.mişdür 19a.4

2.yapılmak, edilmek

g.miş 111a.6

görün- (- كَوْرُ) görünmek (bkz.görmek)

g.se 26a.5

göster- (كَوْرُ) 1.öğretmek, anlatmak

g.dügi 21b.5

g.ür 113a.13

2.görülmesini sağlamak

g.e 46a.11, 54b.12

g.üp 13b.14

hâsiyyet göstermek tersini göstermek, etki etmek

g.110b.5

götür- (كَوْرُ) 1.taşımak, takmak, götürmek

g.e 16a.16, 17b.1, 91a.13, 91a.16, 91b.6

g.en 89a.5

g.esin 91a.9

g.mez 6b.13

g.se 16b.11, 32b.6, 54b.2, 85a.1, 86a.7, 86a.3, 86b.5,

87b.4, 87b.7, 87b.16, 87b.17, 88a.6, 88a.7, 88b.5,

88b.12, 88b.13, 89a.2, 89a.3, 89a.4, 89a.9, 91a.5,

91a.12, 91a.15, 91b.7, 92a.11, 92a.11, 92a.13, 92a.15,

g.mekden 41b.14

g.seler 85b.4, 88a.4, 88a.12, 88b.3, 88b.10, 89a.10

g.üp 89a.7

2.yukarı kaldırmak, dayanmak, fitil, hap veya her-

hangi bir ilacı aşağıdan içeri sokmak, bulaştırmak

g.Ø 58b.10

g.e 54a.3, 58b.11, 59a.10

g.eler 59a.6

g.meye 53b.17

g.se 54b.6, 86b.8, 86b.12

götürün- (كَوْرُ) fitili mak'addan yukarı geçirmek

g.e 49a.1, 53b.16, 54a.1, 54a.5, 54a.9, 54a.15, 55a.6,

55b.1, 55b.4, 58b.3, 58b.13, 87a.6,

g.se 55a.16, 58b.7,

göyek yavrusı (كَوْرُ) tatankurdu, şiddetli karın ağrısı

tatarcıklarla insana geçen bir hastalık

g.49a.9

göyün- (كَيُوزُ-, كَوَيْزُ-) yanmak, ağır derecede pişmek

g.düğinden 16a.8, 16a.8, 19a.12, 19a.13

g.düğüne 15a.17, 59a.16

g.dürseler 90a.6

g.mesinden 9b.6

g.miş 9a.16, 59a.16

g.se 9b.6, 9b.7, 9b.7, 9b.7, 59a.14

oda göyün- ateşte yanmak, ateşle yanmak

g.se 59a.14

göyünmişlik (كَوَيْزُ مَالِكٌ) yanmış olmaklık

g.ine 14a.14

göz (كَوْزُ) göz görme, organı

g.lla.17, 17b.7, 23b.12, 24a.14, 25b.12, 26a.1, 26a.7,
26a.9, 36b.5, 45a.5

g.de 24a.4, 25b.12, 81a.8

g.den 11a.17, 23a.14

g.dür 11a.16

g.e 5a.16, 11b.8, 11b.8, 11b.10, 11b.13, 23a.13, 23a.14,
23b.5, 23b.8, 23b.11, 23b.14, 23b.17, 24a.3, 24a.12,
24b.5, 24b.9, 24b.12, 24b.13, 24b.14, 24b.15, 24b.17,
24b.17, 25a.7, 25a.8, 25a.8, 25a.15, 25a.16, 25a.16,
25b.7, 25b.8, 25b.9, 25b.10, 25b.10, 25b.15, 26a.1,
26a.4, 26a.14, 36b.7, 78b.16, 82a.13, 82a.14, 82a.14
83b.3, 83b.3, 84b.15, 85b.12, 86a.8, 86b.15, 87a.3,
87b.1, 87b.1, 87b.6, 87b.13, 87b.16, 88a.1, 88a.7,
88b.4, 89a.16, 92a.5, 94b.14

g.i 11b.1, 11b.1, 11b.2, 23b.6, 23b.14, 24b.10, 24b.15,
24b.16, 26a.3, 26a.3, 26a.5, 26a.9, 35b.8, 82a.6, 83b.4,
89a.16

g.inø 50b.5

g.ine 11b.10, 26a.3, (bkz.gözüne)

g.leri 12a.9, 12a.13, 34b.10, 53a.10, 53a.11, 69a.8,
83b.5, 83b.6, 85a.6, 90b.8, 111a.4,

g.lerin ø 83b.5

g.lerine 89a.3

g.lerini 32b.6, 88b.7, 89a.2, 89a.3,

g.üj 11b.9, 23b.17, 24a.5, 24b.10, 24b.10, 24b.12, 25a.11,
25a.12, 25a.17, 25b.11, 25b.16, 26a.10, 26a.15, 83b.4,
87b.6

g.ünde 24b.4,51a.8,81a.8,91b.11

g.üne (bkz.güzine) 25a.6,63b.11,81a.8,89b.13,
89b.13,90a.2

g.üni 89a.12

göz açıl- kör göz,görür olmak
g.a 25a.11

göz ağrısı göz ağrısı
g.24b.6

g.nø 25a.7

g.na 23b.15,25a.9

göz bınarı gözün burun yanındaki çukuru
g.19b.13,36b.11

göz bulanmak gözü kararmak
g.68b.7

göz eti göz eti
g.75a.5

göz görmedük göz görmemiş,kimsenin görmediği
g.98a.2

göz kanı göz kanı
g.nø 34b.4

g.nı 36b.3

g.nın 36b.11

göz nūrı az olmak gözün görme za'fına uğraması
g.68b.7

göz tonukluğu göz bulanıklığı
g.nø 36b.5

göz yaşı göz yaşı,gözün akması
g.nø 25b.9,87b.16

gözi dut- gözü açık tutmak,gözü kırpmamak (bkz.dut-)
g.asın 24a.11

gözet- (- كَوْرَت) korumak,kollamak,beklemek
g.112b.17

g.mege 2a.11

g.meK 71a.12

gözli*

gök gözli mavi gözli
g.85a.5

gözsüz*

gözsüz ol- gözsüz doğmak, kör doğmak

g.ur 71a.3

ğubār (غُبَارٌ) toz

ğubār iT- toz haline getirmek, dövmek

g.üp 65b.1

ğubār ol- toz haline gelmek, ufalmak

g.alar 65a.9

ğulğul*

ğulğul iT- gürültü çıkarmak

g.di 2b.3

ğüre (غُورَةٌ) koruk, olgunlaşmamış üzüm

g.94a.9

ğuşşa*

ğuşşa çek- gam çekmek, tasalanmak (bkz. çek-)

g.meye 71a.6

ğuşşalı (غُشَّالٌ) gamlı, kederli

g.12a.16

güç*

işinde ve gücünde işinde gücünde

g.32a.12

güherçile (كَوْهَرَجِلَةٌ) potasyum nitrat (bkz. gevherçile)

g.18a.17

gül (كَلٌّ) gül çiçeği

g.2b.3, 14a.8, 43a.10, 59a.15, 62a.7, 65b.16,

g.i 80b.10

gül düğmesi gül tomurcuğu (bkz. düğme)

g.nØ 95b.13

gül suvı gülyağının yan ürünü olan kokulu yağsız su,

gülsuyu

g.18b.5, 31a.5, 31a.11, 53a.13, 65b.10,

g.n1 84a.6

gül şarabı gül şarabı

g.64a.14

gül toh(u)mı gül tohumu

g.54a.7, 54a.9

gül yağı

gül yağı

g.31a.5, 31a.11, 35b.8, 37b.5, 42a.13, 43b.12, 59b.4,
62a.4, 62a.6, 63a.14, 78a.12, 91b.17

g.11a 65b.5, 59a.17

g.ına 17a.4, 87b.8

kızıl gül

kırmızı gül

g.53a.8

kızıl gül yaprağı

kırmızı gül yaprağı

g.64a.16

gül- (-گ) gülmek, hoşuna giden durumlarda insanın genel-
likle sesli olarak duygusunu açığa vurma hali

g.di 2b.3

gülâb (گلآب) gülsuyu

g.46a.5

g.ı 16b.4, 57a.15, 16a.17

g.11a 16b.2, 21a.4, 30b.4, 55b.17, 55b.15, 56a.2, 56b.1,

56b.10, 56b.17, 57a.5, 57a.9,

gülbeşeker (گولبشكر) gül reçeli (bkz.gülşeker)

g.7b.7, 50b.4, 83b.10

gülengübîn (گولنگوبين) bal ve gül ile yapılan bir çeşit
tatlı (bkz.gelengübîn)

g.66a.8

gülger (گلگر) köpekotu, bozotu, itsineği, kukasotu

g.94b.3

gülnâr (گلنار) nar çiçeği dalı

gülnâr kabı gülnar kabuğu

g.53a.4

gülşen (گلشن) gülbahçesi

gülşen iT- gülbahçesi haline getirmek

g.üp 3a.8

gülşeker (گولشكر) gül reçeli

g.7b.7

gün (گن, گون) 1.güneş

g.1b.14, 2b.5, 97a.12

2.gün, gündüz

g.16b.3, 17b.14, 17b.15, 21b.16, 22a.15, 23a.11, 23a.11,

23b.5, 26a.7, 26a.9, 26b.11, 26b.11, 27a.14, 28a.8, 28b.13,

29b.6, 29b.9, 29b.11, 29b.14, 30a.5, 30a.10, 30b.7,
 30b.14, 31a.8, 31a.8, 31b.13, 32a.7, 33a.6, 33b.12,
 33b.13, 33b.16, 34a.14, 35a.14, 35b.1, 36a.10, 36a.13,
 38a.11, 39b.8, 39b.13, 40a.10, 40a.15, 40a.15, 40b.1,
 41a.3, 41a.4, 41b.5, 41b.10, 42a.4, 42a.13, 43a.6,
 43a.14, 43b.14, 45b.17, 46a.7, 46a.1, 46b.1, 48a.17,
 48b.8, 48b.15, 49a.15, 49b.17, 51a.4, 51a.14, 51b.16,
 52b.7, 52b.14, 53a.16, 56a.1, 58b.10, 59b.16, 61a.2,
 62b.13, 64b.1, 68a.11, 71a.9, 72b.14, 73a.2, 73a.5,
 73a.11, 79a.14, 79b.10, 80a.2, 80a.10, 80a.12, 81a.13,
 81b.1, 81b.4, 81b.17, 82b.3, 83b.8, 84a.2, 87a.1, 88a.14,
 88b.2, 96a.10, 111a.8, 111a.11

g.de 20b.16, 25a.17, 27a.10, 28a.9, 29a.9, 30a.2, 30a.10,
 31a.4, 31a.14, 33b.11, 33b.17, 34a.2, 34a.2, 35a.6, 35a.16,
 35b.4, 38a.14, 39b.16, 41a.15, 42b.1, 43a.14, 45b.5, 45b.7,
 49b.2, 49b.6, 54a.5, 59b.5, 62a.8, 77b.6, 77b.7, 77b.17,
 81a.14, 81a.15, 81b.4, 83b.15, 84a.3, 86a.1, 86a.11

g.den 10b.16, 11a.1, 23b.4, 27b.14, 28b.10, 30b.16, 37b.2,
 37b.16, 39b.10, 49b.1, 52a.16, 75b.16

g.e 24b.4, 26a.11, 29b.9, 29b.17, 30a.1, 30a.2, 32a.13,
 40b.3, 41a.1, 49b.3, 61a.3,

g.i 31a.14, 71a.8

g.lerinde 53b.16, 68a.10

g.ünde 89a.5

g.ünj 46b.2

bir nice gün bir kaç gün

g.25a.10

dün ü gün gece gündüz

g.2a.11

günden güne günden güne, gün geçtikçe

g.28a.8

gün pāresi günebakanın gövde parçası (?)

g.39b.6

ol gün aynı gün, gününde

g.37b.4

tiz günde kısa zamanda

g.90a.13

günāh (كُنَاهُ) İslam Dini'nde yapılması suç olan şeyler

g.larum 112b.4,

gündüz (كُنُوزٌ , كُنُوزٌ , كُنُوزٌ) gündüz vakti

g.24a.15,25a.6,29b.11,32a.10,49b.3,49b.4,71a.15,
88a.8,

gündüzün gündüz vakti

g.8b.2,29b.7

güneş (كُنُوزٌ , كُنُوزٌ) güneş,gezegenlere ve dünyaya ışık ve ısı veren büyük gök cismi

g.de 24b.6,27a.14,27b.1,41a.11

g.den 18b.2,97b.9

g.e 26b.8,27a.17,45b.4,62a.7,71a.1

günlük (كُنُوزٌ , كُنُوزٌ) bir çeşit ağaç sakızı,günlük bitkisi

g.18b.6,23b.16,27a.11,31a.5,31a.11,32b.14,40a.8,

41b.7,41b.9,44a.2,44a.5,44a.14,44a.17,46a.9,46a.17,

49a.2,49a.13,49b.6,59a.3,61b.10,63b.7,95a.13,95a.17,

95b.6

g.i 63b.8

günlük kabı günlük kabuğu

g.41b.17

günlük yağı günlük yağı

g.56a.13,63a.15

acı günlük yağı acımış günlük yağı (bkz.günlük yağ)

g.33a.4

kara günlük yağı kara günlük yağı

g.56a.12

gürültü (كُورُودٌ) gürültü,uğultu

kulak gürüldüsü kulak uğultusu

g.sinØ 36b.3

g.sine 20a.14,20b.7

güvāriş*

güvāriş-i sir sarmısak hazmettiricisi,sarmısaktan ya-

pılan hazmettirici (bkz.sir)

g.68a.9

güvegü otı (كُورُودٌ) kekik,çiçeği bahar gibi kullanılan

odunsu saplı,kokulu bir bitki

g.21a.17,49a.10,54a.7,74b.11,94b.9,

üz (كَوْز) sonbahar mevsimi

g.8a.8,12a.16,12b.2,97a.6

g.de 57b.14,97b.1

üzārī (كَزَارِي) tedbir eden,gezen

* g.9a.9

üzēl

güzel ol- güzel doğmak,güzelleşmek

g.a 84b.16

ḥabab (حَبَاب) kabarcıklar, deri üzerinde meydana gelen
sivilceler

ḥ. 1 30a.2

ḥab(b) (حَبَب) 1.hap, küçük yuvarlak şekil verilmiş ilaç

ḥ. 29b.6, 30a.6, 97a.13

ḥ. i 95a.12

ḥ. idur 30a.9, 95a.16

ḥ. 1 32b.10

ḥ. un 27a.7, 58b.7, 95a.11

ḥ. lar 30a.3, 32a.15, 41a.4, 49b.9, 95a.6

ḥ. lardan 29b.10, 29b.13

ḥ. larına 29b.10

2.elde ayakta meydana gelen küçük kabarcıkların
her biri

ḥ. lar 32b.17

frenk ḥabbı frengi hastalığı için yapılmış ilaç, hap

h. 33b.17

h. ını 32a.7

h. ından 41a.5

ḥabb-ı belesān pelesenk otu hapi

h. 110a.16

ḥ. kabız kabız edici hap, ishali tedavi edici hap

h. 95a.5

ḥ. rāvend ravend bitkisi ile yapılmış hap

h. 45b.1

h. zībak ?

h. 19a.14

h. ü'l-ğar yabani defne meyvası

h. 27a.12, 43b.5, 52b.9, 110a.13, 111a.14

h.-ü'n nivel akşivid

h. 27a.8

h.-ü's selatin kroton tohumu (bkz. h.-ü'l mülük)

h.
h. 97a.1,

h.dür 96b.8

h.i 96b.16

h.ü's- sevdâ kara görek otu

h. 93a.11

həblər eyle- həp şekline getirmek, həp yaprak

h.Ø 58b.7

hətlər iT- həplər yapmak

h.eələr 46b.9

h.esin 27e.3, 97a.5

h.öp 16b.14, 30a.7, 30a.9, 30a.13, 30a.17, 32b.15, 40a.17,
46b.11, 54a.5, 95a.15, 95b.2,

həb vi- həp yutmək

h.sün 32e.11

həb viçür- həp yutturmək

h.Ø 32a.10

həbbazī (حَبَّازِي) ebem gömeci bitkisi

h. 92b.4

həbbe (حَبَّة) 1- damla

h. 89a.16

2- tane, həp

h. 34b.3

ḥabib (حَبِيبٌ) sevgili, kıymetli
ḥ.üq 2a.1

ḥ.-u'llah Allah'ın sevgilisi (Hz. Muḥammed)
ḥ. 112a.9

ḥ.-i ekrem en kıymetli sevgili (Hz. Muḥammed) (bkz. ekrem)
ḥ. 3b.14

ḥ.-i ḥazret-i ḥak Allah ḥazretleri'nin sevgilisi (Hz. Muḥammed)
ḥ. dan 113a.8

ḥab(i) dutān (دَاتَانٌ) kemateriyas, sakarunya, zehrude, yer
palamudu
ḥ. 79b.3, 111a.14

ḥabl x

ḥablü'z-zirā' bilekte kan almaya yarayan cemar
ḥ. 28a.3,

ḥabs x

ḥabsü'l-bevl sidiğini yaparmak
ḥ. 83b.4

ḥāc (حَاجٌ) haç, çermih
ḥ. 34b.12, 36a.9, 36a.12

ḥacāmet (حَمَاتٌ) kan alma
ḥ. 12a.6

ḥacemet iT- kan almak
ḥ. 19a.1

ḥ.e 19a.16

ḥ.eler 35b.13

ḥacemet itdür- kan aldirmek
ḥ.eler 16b.17

h^vāce (خواجه) hcca, öğretmen
 h.112a.12

h^vāce ol- hoca clmak
 h.up 111b.15

hacar*

hacarü'l-gār (yabani) defne yemişi
 h.81a.1

hācet (حاجت) ihtiyaç, gerek duyulmak
 h.üm 2b.12

h. vaktı ihtiyaç vakti, ihtiyaç zamanı
 h. nda 64a.5

vakt-i h. ihtiyaç zamanı (bkz.vakt)
 h.de 24a.9,25a.14,25b.4,29a.8.30a.8,46a.7,56b.6.56b.
 10,57b.3,92b.2,

hācılar kükürdi (حاجیلر کوگردی) hacılar ctu, adamotu (?)
 h.28b.12

hacīl (حجیل) utanma, ar
hacīl iT- utandırmak, mahcup etmek
 h.düm 98b.6

hadd (حد) sınır, ölçü
 h.den 96b.3

haddince miktarınca, yeteri kadar
 h.47b.1,47b.5

haddine tecāvüz iT- haddini aşmak, haddini bilmemek
 h.meye 54b.17

hadīs*

hadīs-i şerīf peygamberin (Hz.Muhammed) islamiyet hakkın-
 da söylediği sözlerden her biri
 h.3b.3,7a.14,76b.6,90a.15.96a.14,96b.4,
 h.1erinde 3b.14

ḥafakān (حَفَاكًا) yürek cynaması, çarpıntı

ḥ.110a.2

ḥ.a 76a.2, 91b.6

ḥ.1 66b.5

ḥāfız (حَافِظًا) Kur'an-ı Kerimi ezberden okuyan

ḥāfız ol- Kur'an-ı Kerimi ezberlemek

ḥ.23b.8

ḥafīf (خَفِيفًا) az, bir miktar

ḥ.23b.8

uyhusı ḥafīf ol- çabuk uyanabilmek, uykusundan uyanabilmek

ḥ.a 88b.3

hafta (هَفْتًا) hafta, yedi gün

ḥ.23b.9, 32a.11, 68b.2, 81a.14, 87b.8

ḥ.da 45b.4

ḥ.dan 32a.10

ḥ.ya 30a.16

ḥāk (حَاكًا) toprak

ḥ.dur 6b.14

ḥak(k) (حَقٌّ, حَقْرٌ) 1. Allah

ḥ.112b.12, 112b.16

ḥ.a 3a.16, 111b.10

ḥ.uy 113a.10

2. bir kimse ile ilgili konu

ḥ.ında 7b..5, 88b.13

3. alacak, pay

ḥ.1 2a.1

ḥ.uya 113a.1

hak celle ve 'alā Yüce ve celal sahibi Allah

h. 3a.1

hak subhanehu ve te'ālā her türlü eksiklikten münezzehtir

h. 6b.7, 77a.17

ve yüce olan Allah

h. ya 2b.16

hak te'ālā Yüce Allah

h. 3a.12, 3b.1, 4b.1, 4b.3, 7a.7, 8b.12, 11a.16, 11b.11,

11b.15, 32b.4, 70a.9, 88b.17, 112a.17, 112b.4,

hak tebāreke ve te'ālā hāzreti mukaddes ve yüce Allah'ın

h. nūq 10b.13

kendisi

hak-ı nān ekmek hakkı, yapılan iyilikler, minnet borcu

(bkz. nān)

h. 112a.4

dād-ı h. Allah vergisi (bkz. dād)

h. dur 111b.6

h'ān-ı h. hakkın sofrası (bkz. h'an)

h. dur 113a.8

hakikat (حَقِيقَاتٌ) gerçek, doğru

h. 78a.6, 112b.6, 113a.14

h. ina 53b.4

hakim (حَكِيمٌ) 1-bilgili, becerikli, hikmet sahibi

h. İb.13, 71a.7, 113a.6

2-filozof

h. 8a.1

hāl (حَالٌ) durum, içinde bulunulan şartlar

h. 98a.10

h. a 13b.4

h. da 33b.8, 66b.11, 69b.14, 84b.12, 112a.9,

h. dan 13b.4, 38b.3

h.1 111b.10

h.ına 32a.14,48b.16,49b.10,

ekser hālda çoğu durumlarda

h.90a.16

bir hāldan bir hāla var- çok hasta olmak

h.sın 13b.4

hāl mükedder ol- sıhhatini kaybetmek

h.ur 7b.13

halāş (خلاص) sıkıntıdan kurtuluş,kurtulma (bkz.bul-)

halāş bul- kurtulmak

h.a 30a.5,31b.7,41a.8,42a.6,42b.7,49b.16,79b.10,82a.2,
89a.9,89b.14,89b.17,90b.16,92a.7,

h.d1 82b.3,54b.10,63b.11

h.duğdan 44b.16,112a.12

halāş iT- kurtarmak

h.e 80b.9

h.er 40a.14

halāş cl- kurtulmak,bitmek

h.a 39b.2,40a.10,44a.10,80b.11,81a.3,85a.10,

h.mışlardır 32a.5

halāvet*

h.-i ma'īset yaşamanın tadı,hayatın tatlılığı (bkz.ma'īset)

h.dür 69b.17

halāyık (هالیک) halklar.herkes,yaratıklar,yaratılmışlar

h.87b.7

halba (هلبا) boy ctu

h.93a.8

half*

h. -j'i'l -jizn kulak arkasında kan alınan damar (bkz. üzn)

h.28a:2

h.dür 36b.10

h. -j'i'r -rās ensede kan alınan damar (bkz. rās)

h.36b.6

hālīk*

h. -i 'ālem alemin yaratıcısı (Allah -j'i Te'ala) (bkz. 'ālem)

h. üñ 3a.6, 77b.1

h. -i mevcūdāt bütün varlıkların yaratıcısı (Allāh -j'i Te'ālā)

(bkz. mevcūdāt)

hālī (خَالِي) boş, ıssız

h.34a.6

hālīm*

h. -j'i'n -nefs ol- huyu yumuşak olmak

h.up 91b.7

hālīs (خَالِص) katıksız, saf, temiz

h.44a.9

hālīs iT- temizlemek, süzmek

h.er 97b.11, 97b.14, 97b.17, 98a.4, 98a.8, 98a.12, 98a.16,

98b.3, 98b.7, 98b.11

halk (حَلَق) insanlar, ahali, halk

h.4b.17, 32b.9, 36a.7, 88b.12, 89a.13, 91b.4

h.a 98b.4

h.i 78a.5

h.üñ 72a.4

ankara halkı ankarada yaşayanlar, ankaralılar

h.ndan 111b.7

rūm halkı rumlar,rum clanlar

h.93b.4

h. -i 'ālem İnsanlar

h.2b.6

h.den 63a.9

2.yaratmak,vücuda getirmek

halk iT- Yaratmak

h.di 11b.1,

h.medi 4b.1

h.üp 3b.1,6b.9,6b.16,

halk cl- Yaratılmak

h.up 5a.8

halka () örtası beş teker

h.38b.2

halkalan - () teker şekline girmek,yuvarlak clmak

h.ur 69a.8

hall () eritme,sökme,çözme

hall eyle- eritmek

h.ø 64a.8

h.ye 56a.7

hall iT- 1.eritmek,ısı etkisiyle sıvılaştırmak

h.esin 56b.10

h.üp 20a.1,43b.12,59a.17,66a.7,86a.4

2.sökmek veya çözmek

h.er 38a.10

h.üp 3b.9

hall cl- erimek,ısı etkisiyle sıvılaştırmak

h.a 68a.3,68a.13

h.dukdan 97a.1

h.up 68b.12

allāk *

h. -1 'azīm Büyük Yaratici (Allah -i Te'ala) (bkz.'azīm)

h. üñ 10b.13

āllu (حَالُو) durumlu, halli

h. nuñ 69b.7

alt (اَلط) 1.dört unsur, vücutta eski tıbbı göre bilinen
dört temel madde (bkz.hılt)

h. 1 16a.8

h. lara' 14b.11

2.karıştırma, katma

halt eyle - karıştırmak, birbirine katmak

h. ye 50a.8, 61a.17

halt iT - karıştırmak, katmak

h. e 58a.14

h. esin 55b.16

h. üp 40a.9, 59a.16, 59b.1, 61a.8, 63a.17, 78b.8, 81a.17, 82a.
14, 87a.1, 90b.8, 95b.2, 97a.2,

alvā (حَلْوَا) helva, tıpta ilaç olarak kullanılmak üzere
hazırlanmış macun

h. ları 6a.10

alvet (حَلْوَتْ) tenhaya çekilme, تنها yer

h. 71b.2

hām (حَام) pişmemiş, olgunlaşmamış, çiğ

h. 8b.17, 10a.1, 42b.16, 55a.3, 55a.8, 55a.11, 78b.9, 84a.11,

h. dur 13b.5.

'anberī h. kadınların kullandığı kokulu bir krem (bkz.'anber)

ha 56a.1, 56b.3, 56b.7, 56b.16

sevdā -yı h. pişmemiş sevdā maddesi (bkz.sevdā)

h. 11a 74b.1

amāyil (حَايِل) muska, tılsım
h.38b.1

amd (شَمْد) şükür, Allahı anmak
h.2b.16

āmīle (حَايِلَة) gebe, karnında çccuk olan, çccuk bekleyen
kadın
h.ye 44b.10

hāmīle ol - hamīle kalmak

h.55a.2

h.a 55a.7, 55a.9, 55a.12, 55a.13, 87a.6,

h.an 53b.17

h.maya 55b.5, 55b.6, 91a.17

amīr (خَمِير) hamur, su katılarak cıvıklaştırılmış un
h.15b.8, 17b.16, 21b.14, 46a.10, 57a.17, 80b.8, 80b.10, 81a.2,
82a.9, 82b.14,

h.den 36a.15

h.i 74a.5

h.ile 20a.15

hamīre dön - hamurlaşmak, hamur olmak

h.er 22a.16

hamīr iT - hamur yapmak

h.üp 27b.8

amīrī (خَمِيرِي) hamura benzer, hamurla ilgili
h.15b.7

amīrsüz*

h. etmek mayasız ekmek (bkz.etmek)

h.73a.9

h.ile 72a.14, 73a.17

pāmiz*

balgām-ı h. ekşi balgam (bkz.balgām)

h.9a17

h. ü'r-rāyiha ekşi kekulu (bkz.rāyiha)

h.14b.10

paml*

lisānū'l-h. sinirlice ot,90cm kadar yükslebilen başak şeklinde küçük çiçekleri olan bir bitki (bkz.lisān)

h.93b.6

hāmlig (خامليغ) çiğ olma hali,pişmemişlik,hamlık

h.a.14b.2

hāmlug (خاملغ) çiğ olma hali,pişmemişlik,hamlık

h.a 14b.3

hāmmāl (خامال) yük taşıyan,taşıyıcı

h.larda 33a.13

hāmmām (خامام) hamam,yıkanılacak yer,yunak

h.51a.8,

h.a 16b.8,20a.2,23b.2,24a.17,26b.13,27b.12,27b.15,28b.

10,29a.8,30b.7,30b.16,37b.16,59a.7,61a.1,

h.da 24b.2,28b.17,31a.8,50a.12,51b.6,52a.16,54b.14,71

b.6,78b.9,81b.10,

h.dan 12a.6,18a.3,35a.7,35b.7,54b.15,78a.9,90b.16,95a.3,

hams (خامس) nchut,baklagillerden birleşik telek yapraklı sarımsak çiçekli bol nişastalı bir bitki

h.74b.3

hamse*

havāşş-ı h. insandaki beş duyu (bkz.havāşş)

h.nūy 70a.12

hāmūl (خامول) yüklenilecek fitil,ilaç

h.dur 54a.11

hân (خان) han, hakan, padişah, hükümdar

h.a. 112a.1

h.ı 112a.5

h.um 2b.8

h.larından 111b.15

h.-ı selim selim han, 2. selim, sarı selim (bkz. selim)

h.2a. 5

selim h. selim han, 2. selim, sarı selim (bkz. selim)

h. 78a.3

h.um 2a.3, 2b.8

hân ol- padişah olmak, tahta çıkmak

h.dı 2a.15, 2b.8

hân*

h.-ı da'vet davet sofrası

h.ine 3a.2

h.-ı hak hakkın sofrası (bkz. hak)

h.dur 113a.8

hanāzīr (خانزیر) vücutta meydana gelen çatlak ve şişlikler

h.e 48a.5, 59b.14, 61a.6, 87a.4, 31b.13, 31b.14,

hancere (حانجر) bademcik, dilcik

h. 74b.10

h.yı 75a.17

hānī*

hazīne-i h. devlet hazinesi, padişaha ait hazine (bkz. hazīne)

h. 2a.8

hank*

cebel-i h. sarı diken tohumu, deve dikeninin alt türlerinden

biri

h. 54a.3

nā (خنثا) saç ve tel boyamakta kullanılan yeşil renkli bir toz

h.16b.9,18a.2,23b.1,41a.17,50b.16,59b.3,80a.4,83a.9,93a.16,110a.15,

h.yı 17b.17,25a.10,65b.6

c*

h.-i hıyār eşek turpu (bkz.hıyār)

h.92b.10

üştür-i h. yabancı enginar, deve dikenî (bkz.üştür)

h.95a.4

arāb (خراب) yıkılma, bozulma

harāb ol- yıkılmak, bozulmak

h.a 88b.8

harāba müteveccih ol- yıkılmaya yüz tutmak

h.ur 7a.11

arām (حرām) Yapılması Allah tarafından yasaklanan iş

h.71a.1

h.dur 4a.5

h.i 112b.2

harām iT- dinen yasaklamak

h.dügi 3a.6

harāmī*

harāmī ol- hırsız olmak

h.ur 71a.5

harāret (حرارت) sıcaklık, ısı, ateş

h.8b.12,9b.1,12b.5,12b.6,12b.13,12b.14,64b.5

h.dür 9b.10,9b.13

h.i 9a.8,9a.10,10a.14,12b.16,34a.17,50a.16,52b.1,64a.14,

66a.8,78a.12,78b.3,81b.12,94a.6,

h. ile 27b.13,45b.14

h. inØ 64a.14,74a.11

h. inden 8b.12,42b.17

h. ine 22b.11,36b.16,64a.12

h. üñ 8b.16,9a.12,14a.6,34a.6

h. -i 'ārızī geçici hararet, vücutta hastalıktan dolayı meydana gelen aşırı ısı

h. 14b.11

h. -i ġarīziyye vücut ısısı (bkz. ġarīziyye)

h. 65b.3,69a.12,70a.7,70b.4

h. nūñ 14b.9

h. yi 65a.3,69a.13,72b.17

ifat -i h. vücut ısısının aşırı oluşu (bkz. ifrāt)

h. dür 9b.13

taḫsīr -i h. harareti azaltma (bkz. taḫsīr)

h. dür 10a.2

harāretlü (حَرَارَتْلُو) ateşli, vücut ısısı yükselmiş olan

h. 12b.16,74a.11

harāṭī (حَرَاطِي) hastalıklı bir üre çeşidi

h. 15a.9

harbak (حَرْبَك) karaca ot, biri ak çöpleme diğeri kara

çöpleme adında iki çeşit olan zehirli otun adı (bkz. harbük)

h. 40a.17,49a.13,

h. i 49a.16

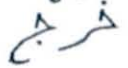
harbüz*

h. -i hindi karpuz, dışı yeşil, içi kırmızı olan sulu bir yaz meyvesi (bkz. hindi)

h. 94a.7

arbük () karaca ot, biri ak çöpleme diğeri kara çöpleme adında iki çeşit olan zehirli otun adı (bkz. harbak)

h.22a.17,46b.11,

arc () gider, harcama

h.2a.12

harc ol - eksilmek, harcanmak

h.maya 70b.8

ardal () hardal, turpgillerden 100-150cm yükseklikte deriyi yakıcı nitelikte acı ve bir yıllık bir bitki

h.26b.7

h.1 28a.11,34a.15,82a.3

hareket () hareket, kıvıldanma

h.10a.14,13a.3

h.e 34b.6

h.i 13a.2,13a.8,13a.13,13a.14,13a.17,13b.1,13b.11,13b.

14,83a.15,

h.inø 10b.4,39a.4,39a.8,

h.inü 13a.1

h.ün 39a.9

harekete getir - hareketlendirmek, harekete geçirmek

h.ür 76a.10

hareket iT - hareket etmek

h.e 12a.12

h.en 80a.3

h.esiz 71b.2

h.se 68b.15

hareket vir- kımıldatmak, yerinden oynatmak

h.e 29b.8, 29b.9, 30a.4

areketlendür- (كِرْكَلْدُوْر) kıpırdatmak, oynatmak

h.e 23a.4

āric*

h. cl- bir şeyin dışında olmak, dışına çıkmak

h.ur 13b.1

haric-i i'tidāl cl- uygun durumdan uzaklaşmak, bczulmak

h.up 7a.11

harīr (حَرِيرَه) ipek, ipekböceğinin ördüğü kczalardan dokuma -
cılıkta kullanılan ince ve parlak tel

h.85b.4

harīre (حَرِيرَه) un çcrbası, çcrba

harīre iT- çcrba yapmak

h.seler 74a.8

h.üp 74b.9

harīş (حَرِيص) çok hırslı, istekli

h.72b.15

harmal (حَرْمَل) üzerlik, sedef etugillerden çiçekleri beyaz
susama benziyen, tohumları acı bir bitki

h.92b.9

harnūb (حَرْنُوْب) keçi boynuzu

h.77a.15, 95b.11

hār(r) (حَارَّ, حَار) sıcak, sıcaklık veren gıda

h.6b.10, 6b.12, 8a.9, 8a.9, 27a.16, 51a.5, 92b.9, 92b.13, 92b.16,

hāş (حَاص) özel, mükemmel, çok iyi

h.8b.8

gevher-i h. has mücevher, padişahlara yakışır inci (bkz. gevher)

h.1b.4

lāden-i h. akdeniz ülkelerinde yetişen yapışkan yapraklı beyaz, pembe çiçekli, reçinesi hekimlikte kullanılan bir bitki (bkz. lāden)

h.56b.15

haş ol- mükemmel olmak

h.a 71b.3

as (خَض) marul, geniş ve yeşil yapraklı taze olarak yenilen bir bitki

h.94b.10

h. -i ma'denī acı marul, has marul, eşek marulu (bkz. ma'denī)

h.56b.7

h. -u'l-ḥimār keyl otu, eşek marulu (bkz. ḥimār)

h.94b.16

ased (كِنَر) kıskanma, çekememezlik

h.111b.16

asek (كِنَر) demirdiken bitkisi

h.52b.6, 93b.3

hāşıl (حَاصِل) meydana gelen, gelir, elde edilen

h.1nØ 2a.12

hāşıl iT- meydana getirmek, elde etmek

h.dükçe 111b.16

hāşıl ol- meydana gelmek

h.a 3a.9

h.an 26a.14

h.sa.17a.13

h.up 55a.7, 71a.14, 71b.8

h.ur 3b.11, 8b.9, 8b.9, 11a.14, 19b.2, 70a.6, 71b.16, 96a.17,

hasır (حَسِير) hasır, bitki maddeleriyle örülmüş tavan veya taban örtüsü

h.1 37b.15

hasıyyet (حَسِيَّت) özellik, bir şeye mahsus olan özellik, kuvvet

h.4b.2, 66a.16, 88b.17, 96b.15, 110b.15

h.de 110a.11

h.i 65b.12, 110b.15

h.ini 110b.6

h.leri 64b.9, 97b.5

hasşa (حَاشَا, حَاشَا) özellik, bir kimse veya şeye mahsus olan hal

h.89a.1

h.dur 66a.16

h.sı 110b.4

hasşa (حَاشَا, حَاشَا) özellikle hasseten

h.33a.14, 76a.2, 95a.3

h.-i bāṭın iç özellikleri, dahili özellik (bkz. bāṭın)

h.ına 63a.8

hasta (حَاسِت) hasta, sıhhatini kaybetmiş olan

h.13b.8, 13b.4, 13b.16,

h.lar 97b.2

h.ya 13b.4, 13b.7

hasta ol- hastalanmak, hasta düşmek

h.sa 3b.16

hasūd (حَسُود) kıskanç, başkasının başarısını vs. çekemeyen

h.lar 111b.17

āshāş () haşhaş, kapsüllerinden afyon, tohumlarından
yağ çıkarılan bir bitki

h.46b.7,95b.16,

h.1 95b.12

aşkūk*

könyek-i h. güneşik, bir kaç yıllık otsu bir bitki (bkz.könyek).

h.94b.6

atā*

h. gel - kaza olmak

h.dise 23a.12

h. ol - yaralanmak, kesilmek

h.up 37a.17

ātır*

h. sor - halini scrup, gönlünü almak

h.in, up 4a.14

ātīme*

h. ü'l bāb bölüm scnu (bkz.bāb)

h.6b.6

atme*

h. çiçeği hatme çiçeği

h.88b.10

h. dibi hatme çiçeğinin kökü (bkz.dib)

h.61a.7

atmi*

h. çiçeği hatme çiçeği

h.58a.11

h.nø 46b.2

attā (^احتى) 1. ve ,dahî ,hemde ,birde

h.20b.4,54b.8

2. ...ıncaya kadar ,clana dek ,ta ki

h.15a.6,18b.8,19b.1,20b.1,23a.2,25a.11,26b.16,29a.6,
30b.13,39a.17,41a.15,48a.13,

ātūn (^وخاتون) kadın ,dişi cinsinden erişkin insan

h.6a.2,41b.4,53b.11,53b.17,54b.1,54b.3,54b.9,54b.16,

55a.1,55a.2,55a.16,71a.7,82a.8,92a.15

h.a 32b.3,79b.15

h.lar 23b.3,32a.1

h.unj 53b.17,54a.12,54b.4,54b.13,71b.3,

avā (^وهوا) hava ,sclunumu sağlayan renksiz ,kckusuz alışkan
gaz

h.70b.2

h.dan 12a.8

h.nunj 97a.12

h.ya 16a.10

avān (^وهوانه) havan ,içinde maddeleri dövüp ufaltmaya yara-
yan derin kap,

h.da 20b.13,23a.13,31a.13,36a.6,48b.14,49b.2,62a.1,68a.

17,96b.17,

avātin (^وخواتين) kadınlar ,hatunlar

h.55b.11

avāşş (^وخواصص) özellikler ,duygular

h.11a 110a.13

h.1na 90b.17

h.ı hamse insandaki beş duyu (bkz.hamse)

h.nünj 70a.12

h. hayvānāt hayvanların özellikleri (bkz. hayvānāt)

h.6a.16,85a.7

havf (خوف) korku, korkmak

h.1 31a.10

helāklik havfı ölüm korkusu (bkz. helāklik)

h.71b.11

havlancān (حَوْلِنَجَانَه) havlıcan, havlanca bitkisi

h.50a.6,59a.3,68a.4,72a.13

hav(ı)ç (هَوْبِج) havuç, maydanozgillerden keni biçiminde etli kökü için sebze olarak yetiştirilen iki yıllık bir bitki (bkz. havıç)

h. 57b.15

h.1 48b.11

havıç toh(u)mı havuç tohumu

h.1n Ø 43b.14

h.n1 53a.15

hav(u)ç (هَوْبِج , هَوْبِج) havuç, maydanozgillerden keni biçiminde etli kökü için sebze olarak yetiştirilen iki yıllık bir bitki (bkz. havuç)

h.68a.3,76a.8,78b.11,78b.14,

havıç tohı havuç tohumu

h.nØ 78b.15

h.nuñ 79a.7

kızıl hav(u)ç kırmızı havuç

h.1nØ 68a.1

havz (حَوْض) havuz, içine su doldurulan geniş ve çukur kazılmış veya betondan duvarla çulmuş yer

h.a 98a.5

ayā (حَايَا) erlik bezi

h.7a.6,42a.14,42b.4,42b.5,69a.15,

h.da 42a.16,42b.2,42b.4,78b.10

h.lar 10a.15

h.lara 41b.11

h.ları 57b.7

h.ların Ø 85b.3

h.larına 28b.8

h.larını 86b.13

h.ların 10b.5

h.sın Ø 43a.3

h.sına 37b.9

h.sını 88a.10

h.ya 41b.12

hayā kabı erlik bezi torbası

h.41b.12

hayā ağırsı erlik bezi acısı

h.na 42a.15

kuzı hayāsı kuzunun erlik bezi

h.57b.17

kunduz hayāsı kunduz taşağı,lündebidester (bitki)

h.24a.8,94a.11

ayāt (حَايَات) hayat sürmek,yaşamak

h.uy 10b.1

mebde-i h. hayatın başlangıcı (bkz.mebde)

h.dur 37a.17

māddetü'l-h. hayat maddesi,hayat sıvısı,kaynağı (bkz.mādde)

h.8b.10

āyin (حَايِي) hayin,ihanet eden

h.112a.3

ayr (حَايِر) iyi faydalı,yazar

h.112b.17

ayrān (حَايِرَان) şaşkın,şaşırmış olan

h.dur 98b.9

hayret (حَيْرَت) şaşkınlık, şaşırmış olan
h.inden 2b.4

deryā-yı h. hayret denizi (bkz.deryā)

h.e 3a.10

hayrū'n-nās (خَيْرُ النَّاسِ) insanların hayırlısı
h.dandur 4b.5

h.dansın 113a.2

hayvānāt (حَيَوَانَات) hayvanlar
h.70a.9

h.dan 110a.3

havāşş-ı h. hayvanların özellikleri (bkz.havāşş)

h.6a.16,85a.7

hayvānī*

kuvvet-i h. vücut kuvveti, madde, güç (bkz.kuvvet)

h.nün 10a.14

hayvāniyye*

kivā-yı h. hayvani kuvvet, maddi güç

h.dür 70b.4

hayy*

h.-ü'l-'ālem horoz ibiği (bkz.'ālem)

h.92b.7

hayye*

dāü'l-h. ayak ve bacaklarda meydana gelen şişkinlik ve sertlik, varis (bkz.dā)

h.7b.13

h.de 19a.10

h.den 19a.9

hayz (حَيْض) kadınların aybaşı hali, adet hali

h.54a.6

h.1 54a.10, 54a.12, 54a.17

h.indan 32a.1

hayz kanı kadınlardan, adet halinde gelen kan

h.10b.15

h.ına 19a.4

h.ını 54a.6, 54b.7

hayz gör- aybaşı hali olmak

h.meyen 54a.2

hayzdan kal- erken adet görmek

h.dur 53b.13

hayzı açıl - adet görmeyen kadının sıhhat bulması
h.up 54a.12

hayzı baĝlu adet görmeyen
h.54a.12

h̄in-i h. aybaşı hali (bkz.h̄in)
h.da 71a.3

hazākat (حِزَاكَات) ustalık,hekim ustalıĝı
h.72a.3

nāza mücerrebna (هَذَا مَجْرِبْنَا) bu tecrübe ettiĝimizdir,
mücerribimizdir.

h:91a.11

nāzā mücerrebün (هَذَا مَجْرِب) bu denenmiştir,tecrübe edil-
miştir

h.23b.11

hazer (حِزْر) dikkat,dikkat etmek

hazer iT-

h.28a.1

h.eler 35b.7,50b.2,71b.12,

h.esin 24b.6,31b.7

h.üp 24a.5

hazık*

tabīb-i h. usta ve tecrübeli hakim (bkz.tabīb)

h.4a.5,4b.11,4b.13,

hāzır (حَاضِر) elde bulunan,hazır olan

h.56a.2

hāzır iT- hazırlamak,bir şeyi veya işi istenilen duruma
getirmek

h.e 82b.7

h.esin 31b.4

hāzır kıl- hazırlamak,hazır bulundurmak

h.ø 20b.15

h.alar 38b.1,51a.1

h.asın 40a.11,58a.5,62b.8,96b.16,

hāzır ol- istenilen duruma gelmek

h.a 72a.11,73b.5

hazine*

dār-ı h. hazine evi (bkz.dār)

h.sinden 4a.8

h.-i hānī devlet hazinesi,padişah hazinesi (bkz.hānī)

h.2a.8

hazinedār hazine bekçisi

h.laridur 4b.4

āzım(e) (*أَاضِمٌ*, *أَاضِمٌ*) 1.hazmettirici,sindirici
h.78a.7

2.kolay.hazmedilebilen

h.dur 111a.1

āzm (*أَاضِمٌ*) sindirme,hazmetme
h.34a.12

h.ı 74b.16,75b.5

hazm it- sindirm k,hazmetmek

h.er 50a.3,76a.4,98b.17,

hazm itdür- sindirimi kolaylaştırmak

h.ür 78a.6

hazm ol- sindirilmek,sindirilmiş hale getirmek

h.sa 75a.10

h.ur 74a.16,74b.2,74b.14,74b.16,75a.2,75a.5,75a.10,

75a.12,75a.16,76a.11,76b.9

h.-ı ta'ām yemeğin sindirilmesi (bkz.ta'ām)

h.50a.2

h.dur 8b.11

āzret (*أَزْرَتٌ*) övme ve büyüklük ifadesi için isimlerden önce
ve sonra getirilen kelime

h.inün 10b.13

h.leri 112a.9

h.lerine 111b.17,112a.2,112a.2

h.lerinin 78a.4

h.ünden 113b.2

h.-i Akşemseddin ma'cūnu Akşemsedin macunu (bkz.Akşemsettin
ma'cūnu

h.nø 41a.16

h.-i mūsa Musa Peygamber (bkz.Mūsā)

h.4a.15

h.ya 4a.13

h.-i lokmān Lokman Peygamber (bkz.lokman)

h.97b.10,98a.9,

h.-i pādīşāh Padişah hazretleri (övme anlamında) (bkz.pā-
dişāh)

h.a 2b.14,2b.16,

hazz*

hazz ol- hoşlanmak, sevmek

h.12a.8

elāk (الآك) ölme, yok olma

h.13b.10

'alāmet-i helāk ölüm belirtisi, yok olma işareti

h.dür 13b.9, 13b.11

helāk eyle- öldürmek, ortadan kaldırmak

h.r 96b.11

helāk if- ortadan kaldırmak, bozmak

h.r 17b.8, 70a.8

helāk ol- bozulmak, ortadan kalkmak

h.masun 11a.16

h.ur 69a.3

elāklik*

helāklik havfı ölüm korkusu (bkz. havf)

h.3a.7

elāl (الآل) 1. İslam dininde yapılması serbest olan

h.3a.7

h.11a.11, 2b.12

2. karı kocanın ikisi, nikahlı eş

h.89a.15

h.eyle- yapılmasını serbest bırakmak

h.di 3a.2

elīc*

h.-i kābilī kabili helile, kabil helisesi (bkz. kābilī)

h.44a.5

elīle*

kābilī h. kabil helilesi

h.98b.13

qara h. kara helile

h.98b.13, 111a.3

saru h. qabı sarı helile kabuğu

h.51a.15, 52b.17

elyūn (الأيون) kuşkonmaz bitkisi

h.43a.5, 43a.8, 43a.12, 94b.17

h.1 43a.6, 65b.11

helyūn sarabı kuşkonmaz bitkisinden yapılan şarap

h.nı 43a.5

helyūn şerbeti kuşkonmaz bitkisi

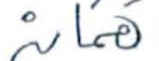
h.43 .8

h.-ı tabh kuşkonmaz bitkisinin tatlılarda kullanılan türü

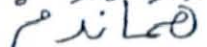
h.11a 43a.8

hem () ve, ve de

h.2a.8,2a.17,8a.3,9b.12,11a.13,12a.6,12b.11,15a.3,
15a.5,15a.6,15a.6,15a.17,15a.17,17a.1,20a.¹,21a.1,
24b.7,24b.16,25a.11,25b.1,30a.14,31b.2,37b.7,38a.1
39b.16,40b.3,49a.6,50b.9,55b.2,61b.7,,65b.5,70b.9,
71a.13,71b.9,72a.2,72a.2,73a.14,73b.2,73b.12,74a.9,
75b.13,76a.7,78a.6,81b.10,82b.6,83b.3,84b.5,85a.9,
86a.2,89a.5,90a.5,90b.8,91b.3,91b.5,92b.14,96a.6,
97a.8,97b.15,112b.10,

hemān () hemen, çabuk ,anında, o anda

h.17a.11,40a.14,49b.3,58b.8,69a.3,

hemāndem () aynı anda, o anda

h.38b.12

hemīşe () her zaman

h.113a.5

hep () bütün, hepsi :tamamen

h.21a.3,22b.6,28b.11,31a.5,44b.1,55a.15,55a.17,56b.17,
57b.8,58a.1,63a.15,64a.13,65a.9,65b.1,66b.10,66b.16,
72b.3,72b.12,95b.1,96b.14,111a.13,111a.15,111b.9,113
a.17,113b.2,

her () bütün, hep

h.2a.11,2a.12,4b.11,11a.8,11b.9,13a.14,20b.17,23b.11,
26b.11,26b.11,27b.10,29b.10,29b.13,31b.15,32a.10,33
b.10,33b.12,33b.13,33b.16,35b.11,36a.15,38b.14,39a.
16,39a.17,39b.8,40a.2,41a.1,41a.2,43a.6,44b.2,46b.4,
47b.7,51a.13,61a.2,62a.2,62a.3,62a.5,62a.6,62a.10,62b.
b.2,62b.8,62b.15,64b.8,65a.5,66a.5,66b.13,70a.9,72a.
3,72a.7,73b.13,78b.7,79a.6,80a.2,81a.13,82b.13,88a.5,
88b.6,89a.1,89a.14,96a.15,96b.3,110a.7,110a.9,110b.6,
112b.10,112b.17,113b.5,

herbiri (n)+ herbiri

h.13a.12,51a.3,

h.Ø 26b.8

h.de 70a.13,77a.7,88b.17,96b.15,96b.15,

h.den 27b.5,28b.12,40a.6,40b.4,43b.5,44a.6,44a.9,
47b.13,52b.10,53b.15,54a.13,59b.3,98b.13,98b.15,
110b.10,111a.3,

h.sil4a.6,14a.10,14a.13,111b.8,

h.sini 12b.1

h.sinün 96b.9,10b.8,

h.ün 44b.12,

herkes her insan,her kişi

h.ün 110b.14,

her kim kim ki,her kim ki

h.25a.7,77b.8,78a.9,78a.10,78a.15,78a.16,78b.1,78b.2,
78b.2,78b.3,78b.5,78b.6,78b.9,78b.10,78b.11,78b.12,
78b.13,78b.15,78b.16,78b.17,85a.10,86b.16,89b.5,91
a.12,91b.7,

h.e 79a.4

h.ün 78a.8,78b.3,82a.5,89a.2,89b.17,

herşey herşey,bütün eşya

h.de 3a.10,4b.2,

herāniyye (هَرَانِيَّة) ?

h.88b.13

herbe (هَرْبَة) çiğdem,türlü renklerde çiçek açan çok yıllık
yumrulu bir kır bitkisi

h.93a.14

hergiz (هَرْكِز) asla,hiçbir zaman

h.25a.7,55a.12,85a.8,86a.13,87a.7,88a.6,88a.7,88a.9,
88b.2,

hergüy (هَرْكُوي) boyotu

h.93a.8

hey (هَي) hey! (seslenme)

h.112a.16

fz (حفظ) koruma, muhafaza etme, saklamak

hıfz eyle- saklamak

h.ye 56a.7, 56a.16,

lt (لط) 1. eski hekimliğin insan bedeninde dem, balgam, safra ve sevda olarak varsaydığı dört unsurdan her biri (bkz. hale)

h.16a.7, 16a.9

h.a 15b.6

h.1 32a.1, 38a.12

h.ından 40a.16,

h.ları 14b.12, 24b.13, 58a.9

h.uy 14a.14

2. bir karışımdaki parçalardan herbiri

h.1 38a.12, 56a.16

h.ını 2a.11,

nzır (خنزير) domuz, çift parmaklılardan eti ve yağı için beslenen evcil hayvan

h.87b.12

qinzır dişi domuz dişi

h.nø 87b.7

h.ni 87b.11

qinzır ödi domuz ödü

h.nø 87b.6

qinzır yağı domuz yağı

h.49b.4, 49b.7,

rū' (خروع) kene otu, kene tohumu

h.93a.17

şırım (خريم) koruk

h.94a.9

yār*

hār-ı h. eşek turpu (hār)

h.92b.10

yārak (خيارق) hiyar şeklinde ortaya çıkan şişlik

h.59b.8

h.a 83a.10

ıyārşenbih (خيارشنبه) hint hıyarı
h.58a.6, 58a.13,

ızr (نضر) Hızır Peygamber
h.38b.15

ibel*

h.-i zirā' baş parmak üstünde kan alınan damar (bkz.zirā')
h.dur 37a.8

icret (هجرة) hicret, Hz. Muhammedin mekke'den medine'ye
göçü

h.ün 2b.11

iç (فایح) yok, olmayan, kesinlikle

h.1b.10, 4a.10, 4b.1, 21b.5, 21b.13, 23b.9, 31b.9, 49b.16,
49b.16, 54b.8, 65a.4, 69a.17, 69b.13, 70b.2, 72b.7, 77b.2,
81b.1, 88a.4, 89a.10, 91a.5, 95a.12,

hidāyetü'l-mülük (هدایت الملوك) keşfü'z-zunun'da "müellifi
meçhul " şeklinde geçmektedir. tıpla ilgili bir eser
olduğu hidāyetü'l-mülük fi't-tıb adından anlaşılmakta-
dır. (Keşfü'z-zunun M.E.B. ist. 1951 s. 2042)

h.dan 68a.9

şiddet (شدت) şiddet, kuvvet

h.96b.15,

hikmet (حکمت) gizli, bilinmeyen neden, ilim bilme

h.3a.8, 4b.2, 77b.1, 111b.2,

h.de 1b.3

h.e 72a.4

h.ün 1b.4

h.ünle 1b.12

esrār-ı h. hekmetin sırları, sebebi olan gizlilikler (bkz.
esrār)

h.den 97b.9

'ilmi h. eşyanın ve varlığın gerçeklerini araştırma, bil-
gelik ilmi (bkz.'ilm)

h.den 1b.11

şan'at-ı h. hikmetli yapılış (bkz.şan'at)

h.ile 1b.5

t̄in-i h. kimyacıların inbik ve şişeler üzerine sıvadıkları
toprak (bkz.t̄in)

h.ile 63a.2

ı̄lāf (خِلَاف) karşı, ters

h.ınca 14b.16

īlebāz (هَيْلَة بَاز) hileci

hīlebāz ol- hīleci olmak

h.a 71a.11

ilkāt (خَلْقَات) Yaradılış, tabiat

h.đa 1b.6

h.ında 32a.2

imār (عِمَار) eşek, atgillerden uzun kulaklı binek ve hizmet hayvanı, merkep

h.53b.1

h.uy 85b.8

hāssu'l-h. eşek marulu, veyl otu (bkz. hās)

h.94b.16

kıssaü'l-h eşek turpu (bkz. kıssa)

h.92b.10

in*

h.-i cem'iyet cinsi münasebet zamanı (bkz. cem'iyet)

h.den 55b.9

h.-i hayz aybaşı hali (bkz. hayz)

h.đa 71a.3

h.-i inzāl bel geldiği an (bkz. inzāl)

h.đa 71b.4

ind (هِنْد) hindistan

h.56b.12

h.ün 8a.16

indī*

cebel-i h. yalancı kenevir (bkz. cebel)

h.33b.11

cevz-i h. hindistan cevizi (bkz. cevz)

h.66b.16

harbüz-i h. karpuz, dışı yeşil içi kırmızı, sulu bir yaz sebzesi (bkz. harbüz)

h.94a.7

'ūd-ı h. öd ağacı, hindistan öd ağacı (bkz. ūd)

h.55a.2, 55a.10, 55a.17, 56b.3, 65a.8, 66b.15, 93b.16

kāt-ı h. hindistanda yetişen bir bitki (bkz. kāt)

h.61b.13

hindistān*

h. kozi hindistan cevizi (bkz.koz)

h.72b.12

indibā (هندية) güneşik, birkaç yıllık otsu bir bitki

h.94a.13, 94b.6

h.nuḡ 66a.2

h. dibi hindiba bitkisinin kökü (bkz.dib)

h.66a.2

h. köki hindiba bitkisinin kökü (bkz.kök)

h.nø 80a.6

indüvāna (هندوانه) karpuz, dışı yeşil içi kırmızı yenen
bir yaz meyvesi

h.94a.7

iss(حس) his duygu

h.10a.14, 10b.4, 39a.8

h.ün 39a.9

issedār*

hissedār ol- ortak olmak, pay olmak (bkz.ol-)

h.ur 8a.5

itāb*

h.-ı 'izzet Allah kelamı, Yüce söz (Kuran-ı Kerim)(bkz.'izzet)

h.4a.16

hizmet (خدمت) hizmet, birinin işini görmek

h.inø 2a.9

hizmet eyle- hizmet etmek

h.mekdür 112b.8

hizmetkār (خدمتکار) hizmetçi, hizmet eden

h.39a.1

h.larıdur 10a.16, 10b.1, 10b.2, 10b.5

h.um 38b.11

hizmetkār eyle- hizmetçi yapmak

h.di 7a.8

id (خود) kendi, bizzat kişinin kendisi

h.14b.16

ı̄ōd-perest (خودپرست) ebemgümece bitkisi

h.92b.3,

ı̄okka (خقه) küçük,yuvarlak kutu

h.da 48b.1,59b.17

ı̄orla- (خورل) horlamak,uyurken boğazından horultu çıkarmak

h.maya 85a.9

h.sa 85a.8

h.yana 82b.5

ı̄orasānī*

pelīn-i h. pelin otu,acı pelin,akpelin (bkz.pelīn)

h.79a.15

ı̄ōş (خوش) 1.güzel,iyi,hoş

h.74a.3,98a,10

2.iyice,güzelce

h.23a.10,35b.4,

h.ça 31a.16

hōs iT- iyileştirmek,hastalıktan kurtarmak

h.e 48b.7,48b.6,88a.15

hōs ol- iyileşmek,hastalıktan kurtarmak

h.a 20b.4,20b.5,20b.8,21b.11,25b.8,25b.9,32b.5,
32b.5,32b.7,38b.5,38b.6,38b.7,38b.10,41a.13,
43b.16,44a.2,45a.8,47b.10,51b.2,51b.2,51b.4,
51b.6,51b.10,51b.12,53b.1,54b.6,80b.5,80b.15,
82a.8,84a.15,84b.1,84b.3,84b.3,84b.10,85b.7,
85b.8,85b.9,85b.10,85b.11,85b.13,85b.14,85b.17,
86a.2,86a.4,86a.6,86a.11,86a.14,86a.17,86b.1,
86b.4,86b.8,86b.10,86b.11,86b.13,86b.15,87a.2,
87a.3,87a.5,87a.7,87a.9,87a.10,87a.11,87a.13,
87a.17,87b.2,87b.9,87b.10,87b.11,87b.15,88a.1,
88b.1,88b.4,88b.11,89b.3,89b.4,89b.16,90a.1,
90a.15,90b.1,90b.2,90b.4,90b.7,90b.11,90b.14,
91a.6,91a.7,91a.12,91b.10,91b.15,91b.17,92a.2,
92a.8,92a.13,92a.17,92b.1,

h.masa 12a.13

h.up 84a.9,91a.13

hōşluq (خوشلوق) hoşluk,güzellik

h.ında 97a.12

ḥb (حُوب) güzel, hoş, iyi
h.65a.3

h.dur 56b.12, 57a.15

ḥüb iT- güzelleştirmek, iyileştirmek
h.e 77b.13

h.er 74a.15, 74b.6

ḥüb ol- güzel olmak

h.ur 9a.3, 56b.2, 56b.11

ḥbābī (حَبَابِي) tanecikli, kabarcıklarla ilgili
h.29a.14

ḥdā (حَدَا) Allah

h.2b.13, 112b.15

h.dan 112b.13

h.nuḥ 113a.5

ḥdā vendigār (حَدَاوندگار) sahip, efendi, bey
h.112a.1

ḥkna (حَقْنَه) tenkiye, kan alma

h.dur 58a.4

h.ları 6a.4, 57b.4, 57b.6

ḥukna iT- kan almak, insan vücudundan aletle kan almak

h.eler 58a.15

h.esin 58a.8

ḥ. -i leben hastalıklara karşı vücuda bağışıklık kazandırmak amacıyla yapılan özel yoğurtlu ilaç (bkz. leben)

h.58a.2

ḥ. -i muṭavassıt vücudu temizlemek ve bağışıklık için kullanılan bütün ilaç (bkz. muṭavassıt)

h.58a.9

şıfat-i ḥ. vücudu hastalıktan korumak ve bağışıklık kazandırmak için ilaç tarifi (bkz. şıfat)

h.57b.7

ḥulāṣā*

ḥ. -i mevcūdāt bütün varlıkların özü (Hz. Muhammed) (bkz. mevcūdāt)

h.3a.17

ḥulk (حُلُق) ahlak, yaratılış

h.1 87b.16

ulv*

balğam-ı h. tatlı balğam (bkz.balğam)

h.14b.9

ulviyyāt (حُلُویَّات) tatlılar

h.dandur 68a.16

ummā (حُمَّى) sıtma hastalığı

h.12a.7,12a.10,39a.13

h.-yı ğab güneşirı tutan sıtma

h.7b.10

h.-yı muhrika yakıcı sıtma (bkz.muhrika)

h.7b.10

umret (حُمْرَت) kırmızılık,kızillık

h.50a.4

unāk (حُنَاق) bogak,anjın,boğazda bademciklerin şişmesiyle beliren hastalık,nefes almayı ve yutkunmayı zorlaştırır.

h.a 36b.16

unām (حُنَام) sıracı hastalığı,deride ve daha çok boyunda lenf düğümlenmesi sonucu beliren tüberküloz türü

h.a 91b.6

h.1 90b.9

ün-bend (حَوْرَ بِنْد) kanın durmasını sağlayan bağ

hünbend iT- kanın akmasını önlemek için bir yeri sıkıca bağlamak

h.eler 36a.13

hünbend ur- kanın akmaması için akan yeri bağlamak

h.alar 35a.13

urde (حُرْدَة) ufaltılmış,ufak,küçük şey

h.yi 40a.12

urma (حُرْمَا) hurma ağacının yemişi

h.17a.15,48b.17,53b.16,54a.4,55a.3,55a.8,55a.11,

urrem*

hurrem ol- gönlü açılmak,sevinmek

h.ur 2b.6

ürşid*

ruh-ı h. yanağı sararmış hasta (bkz.ruh)

h.113a.13

urūc*

hurūc iT- saldırmak

h.en 4b.10

urūf*

h.-1 teheccī alfabe,alfabetik sıra ile harfler

h.6b.1

h.de 92b.3

uṣūṣ (حُصُوص) konu,mevzu

h.da 32a.16

uṣūṣā (حُصُوصًا) başkaca,ayrıca,özellikle

h.9a.13,38a.8,58b.13,71b.6,75b.8,96a.13,96b.4,

uzūr (حُضُور) rahat,gönül rahatlığı

h.11a 24b.4

üccet (حُجَّت) delil,bir konuya destek olacak tanık

h.97b.9

ücre (حُجْرَة) hücre,ince zar içinde bulunan ve organiz-

manın yapı ve görev bakımından en küçük birliği

h.lerinde 35a.1

üdhüd (حُذْر) çavuşkuşu

h.dür 88b.17

h.üg 16b.11,24a.13,32b.6,89a.11,

ükemā (حُكَمَا) 1.hekimler,tabibler

h.3b.11,4b.4,4b.9,36b.1,58a.2,62b.9,62b.10,63a.13,

69a.5,69a.14

h.dan 111a.5

h.ya 4b.4

2.filozoflar,felsefeciler

h.38b.7

evzān-ı h. hekimlerin ölçüsü (bkz.evzān)

h.dandur 31b.2

'ādet-i h. hekimlerin adeti,tarzi (bkz.'ādet)

h.ca 65a.2

esrār-ı h. hekimlerin sırları (bkz.esrār)

h.73a.2

h.-y1 'arab Arap hekimleri

h.32b.10

h.-y1 mütekaddimīn eski tabibler (bkz.mütekaddimīn)

h.den 55b.5

kavl-i h. hekimlerin dediği (bkz. kavlı)

h.7a.17

kānūn-i h. hekimlerin kanunu (bkz. kānūn)

h.62a.3

makbūl-i h. hekimler tarafından beğenilip kabul görmüş

h.dandura96b.7

nev'-i h. hekimlerin adetleri (bkz. nev')

h.62b.10

tedbīr-i h. hekimlerin tedavi şekli (bkz. tedbīr)

h.dan 83a.12

ükm (حکم) 1.hüküm, buyruk, karar

h.i 70a.2

h.inde 3a.11

h.ine 69b.16

2.kuvvet, tesir

h.i 12b.9

ürmet (حرمت) saygı, sayma, şeref, hayriyet

h.i 91b.4

h.ine 112b.4

hürmet bul- sayılmak, saygı görmek

h.a 89a.8

hürmet iT- saygı göstermek, saymak

h.e 87b.8

hürmeti ol- saygı görmek, kıymetli bulunmak

h.masa 91b.4

hürmetlü (حُرْمَتْلُو) şerefli, haysiyetli

hürmetlü ol- şerefli olmak, saygı gösterilmek

h.a 88b.12

hürrem (حُرْرَم) sevinç, mutluluk

hürrem ol- mutlu olmak

h.ur 2b.6

hüsn (حُسْن) güzellik

h.i 12b.4

h.-i yūsuf gugu çiçeği, hüsnü yusuf

h.82a.2

-I-

ılgun (اَلْغُوْنُ, اَلْغُوْنُ) ılgıngillerden Akdeniz bölgesinde yetişen
bir ağaçcık

1.92b.13

ılgun yemişi ılgın meyvesi

1.nØ 41b.1

ıliceğ (اَلْبَجَّةُ) ılık, ılıkça

1. 43ab11,43a.13,58a.8,95b.12

ırağ (اِیْرَاغُ) uzak

ırağ ol- uzaklaşmak, ayrılmak

1.mazlar 46.14

ırk *

'ırku'l-enf burunda ken bulunan damar

'1.18b.17

'1.dür 36b.13

'ırku'l- ħ̄cibeyn kağlar erasında ken alınan damar

'1.36b.4

'ırku'l-keğem Ayek terağı üzerinde ken alınan damar

'1.dür 37a.13

'ırku'l-lis̄en dil altında kan alınan damar

'1.22b.10,36b.15

'ırku'n-nis̄a siyatik, kalça kemiğı hastalığı

'1.17b.10,34a.5,42b.8,71b.5

'1.dür 37a.11

'ıya 42b.11

'1.y1 42b.10,57b.5

'ırku's-s̄akeyn ayak bileğinin iç tarafında kan alınan
damar

'1. 28a.5

'ırku's-sin̄in dudağın iç tarafında kan alınan damar

'1. dür 36b..14

'ırku's-süs meyan kökü

'1 43b.5,52b.9

'ırku's-şakıka Şakakta kan alınan damar

'1 dur. 36b.7

'ırku's -sefeteyn dudak içinde kan alınan iki damar

1. 22b.7

sıcak (سَجْفَر, سَجْفَر) sıcak, ısı

1. 23b.3, 28b.2, 33b.12, 52a.14, 62a.12, 72b.13, 79b.15,
83a.13, 85a.15

1.1nØ 20a.3

1.1e 16a.11, 20a.12, 44b.4, 45a.3, 47b.15, 47b.17, 84b.12

ısıcak dut- sıcaklığını korumak, sıcak şekilde muhafaza etmek

1.a 97a.8

1.alar 35b.13

1.asın 56a.3

ısıcak iT- ısıtmak

1.e 30b.7

sın- (سَيْن) ısınmak, sıcaklık etkisi ile ısı kazanmak

1.dukça 20a.4

şır- (شَر) ısırarak, dişlemek

1.dugına 81b.17

1.maya 88a.4, 88b.10

1.sa 81b.7, 84b.2, 88b.5

sırgan (سِرْغَانَة) Kaşındırıcı bir madde çıkaran ot, (ısırgan otu)

ısırgan dikenini ısırgan otu (bkz. diken)

1. 82a.17, 92b.9

1.nØ 21e.15,

ısırgan tohumu ısırgan otu tohumu (bkz. tohum)

1. 48b.13

iT- (سَبَد, سَبَد) ısıtmak

1.up 20b.2, 48a.2

ıtma (سَيْتَمَة) sıtma hastalığı, sıtma

1.79a.14, 82b.12, 86a.11, 87a.15, 88b.1

1.lara 64a.15

1.ları 83b.12

1.ya 37a.6, 77b.7, 86a.2

1.yı 77b.6

rub' ısıtması dört günde bir tutan ısıtma

1.na 110a.7

1.nı 79a.13

sıtmalı *

ıstımelu ol- sıtma hastalığına yakalanmak

1.sa 81b.5

sla - (- اِضْلَا) ıslamak, suya ıslamak işi

1.ye 66a.6

1.yesun 72b.4

1.yup 17a.4, 20e.4

slaā- (اِضْلَا - اِضْلَا) ıslatmak, su ile ıslatmak)

1.a 16a.13, 22a.16, 40a.1, 48a.16, 51b.16,

ıslalar 21e.4, 44a.5

1.asın 24a.1, 57a.10, 59b.16, 68a.11,

1.up 19b.16, 26a.12, 27a.17, 43b.13, 52b.4, 55b.9,

56b.1, 56b.17, 57a.5, 95b.2

slāh (اِضْلَا) iyileştirme, düzeltme

1.ı 74b.1, 74b.11, 75a.12, 75a.14, 76a.1, 76b.4, 76b.9, 96b.12

ıslāh iT- düzeltmek, iyileştirmek

1.er 75b.6

ı.-ı mizāc mizacı iyileştirmek hastalığı tedavi etmek (bkz. mizāc)

1.a 65a.1

slan- (اِضْلَا) ıslanmak

1.a 17a.9, 43a.7, 65b.11

1.dukça 62a.15

1.mms 15b.8, 57a.10

1.up 53b.4

ıslanmış ol- ıslanmak,

1.a 30b.4, 56a.2

şmerla- (اِضْرَا) tavsiye etmek, tembih etmek

1.ya 97a.12

ışk

'ışk-ı hək Allah aşkı

1.111b.8

ehl-i 'ışk aşk ehli, aşıklar (bkz. ehl)

'1.uq 2a.15

ıtlāk (اِطْلَا) salıverme kabızlıktan kurterme

ıtlāk iT- kabızlıktan kurtermek boşaltmak

1.er 74a.2, 74b.4

z̄tırāb (اضطراب) sıkıntı, büyük üzüntü , acı çekme
1.da 13b.8

iz̄tırāb çek- acı çekmek, sıkıntı çekmek (bkz. çek-)
1.se 24a.15

iz̄tırābda ol- izdirab içinde olmak
1.sa 13b.15

-i-

i (ي, ي) ey ; (seslenme)

i. 1b.3, 2a.4, 6b.7, 97a.17, 98a.7, 111b.2, 111b.5, 113a.13,
113a.16,i- (ي, ي) 1- cevheri fiil, imek
isim-(I-)

-IdI , 2a.14, 9a.13, 9b.5, 38b.11, 41b.5, 78a.2, 97b.4,

-İdük 111b.7

-idüm 111b.8

-iken 7b.1, 7b.7, 17b.12, 23b.3, 50a.13, 59a.17, 59b.12 ,
59b.12, 68a.17, 72b.13, 84b.14, 86a.15, 111b.15,-IsA 7b.11, 12b.13, 12b.14, 13.b.12, 15b.14, 15b.15, 16a.17,
22a.5, 22a.5, 29b.10, 32a.9, 32a.9, 34a.1, 34a.2, 34a.7,
34a.8, 34a.9, 34a.10, 34a.10, 34a.17, 34b.16, 34b.17,
36a.11, 36a.11, 37b.2, 37b.2, 37b.3, 37b.4, 51a.3, 68a.17,
78b.1, 78b.8, 81a.6, 82b.14, 82b.14, 86a.10, 89b.12,
89b.12, 89b.13, 98b.2, 113a.14,

-se 13b.4, 110a.5,

-yıldı 32b.13

gekimli fiil-(I-)

-dI 3a.16, 3b.3, 38b.11, 38b.14, 38b.15, 97b.3, 98a.9, 111b.12,

-dUk 3a.16, 41a.2,

-IdI 32b.4, 40a.7, 111a.5, 111a.6, 111b.16, 112a.11, 112a.16,

-IdUm 111a.11,

-iken 2b.7

-IsA 16b.16, 16b.7, 16b.8, 23a.12, 34b.17, 35a.9, 35a.14,
35b.1, 35b.5, 37b.12, 37b.14, 37b.15, 89a.14, 112b.14,-iken 26a.2, 26a.7, 38b.2, 38b.14, 55a.4, 63a.11, 64b.3,
65a.17, 66a.4, 70b.11, 70b.12, 71a.2, 71a.2, 71b.7,
73a.7, 82a.8, 84a.16, 89b.16,

-miş 54b.9

-sA 1b.8, 2b.13, 2b.14, 3b.10, 3b.11, 4b.16, 5a.3, 7a.9, 7a.10,
7b.9, 7b.14, 11b.2, 12a.7, 12b.14, 13b.3, 13b.7, 13b.10,
13b.11, 13b.11, 16b.4, 16b.16, 17a.5, 17a.8, 17a.8, 17b.7,
17b.7, 19b.3, 19b.8, 20a.3, 20b.1, 22a.12, 22a.13, 24b.6,

24b.8, 28a.1, 28b.1, 28b.13, 29b.8, 29b.17, 30a.4, 30a.10,
 31a.1, 31b.8, 31b.16, 32a.13, 33a.15, 33b.9, 34a.4, 34a.6,
 34a.14, 34b.1, 34b.10, 34b.12, 35a.10, 35a.12, 35a.13, 35a.17,
 35b.8, 35b.14, 36a.8, 36a.13, 37b.1, 37b.8, 37b.9, 37b.12,
 39b.9, 39b.14, 41a.1, 41a.13, 41a.16, 43a.5, 43a.5, 47a.11,
 47b.1, 48a.2, 49a.5, 51a.2, 51a.15, 52a.9, 53a.13, 53b.5,
 54a.16, 55a.13, 57a.9, 61a.3, 62a.6, 63a.11, 65a.4, 65a.5,
 66a.6, 68a.8, 68b.13, 69b.11, 70a.6, 70b.10, 70b.11, 71a.3,
 71a.10, 71a.11, 71a.14, 71b.7, 71b.16, 73a.12, 78a.1, 79a.4,
 81a.7, 81b.2, 82b.13, 83b.4, 84a.5, 84b.1, 84b.5, 87a.5, 89b.5,
 91a.13, 95a.10, 97a.14, 97b.13, 110a.17, 110b.1, 112b.13,
 112b.13, 112b.15, 112b.16, 113a.15,

-sAq 8a.11, 13b.2, 27b.11, 36b.8, 57a.2, 57a.6, 62a.10, 62b.8,
 65a.13, 72a.17, 73a.4, 97a.9, 97b.10, 113a.2, 113a.7, 113a.10,
 113a.12,

2-olmak, bulunmak

-1 dugına 15a.2, 15b.15

'ibādet (عِبَادَت) ibadet, kulluk, tapınma

'i: 3a.8, 8a.12

'i.e 3a.4, 3a.7

'ibāret (عِبَارَت) bir veya bir kaç şeyden meydana gelmiş

'i: dūr 47a.8

ibiK (إِبِك) Horoz hindi vb.nin tepesindeki kırmızı deri uzantısı

bednūs ibiği yaban tavuğu ibiği

i.nø 44a.1, 53b.2, 90a.11,

'ibret (عِبْرَت) ders, ders alma

'i 3a.9

çeşm-i 'i ibret gözü, olaylardan ders çıkarabilmek (bkz.çeşm)

'i 111b.11

'ibret ol- ders olmak

i urdı 111b.12

ibriK (إِبْرِيْق) su koymaya yarayan kulplu ve emzikli kep

i.e 20a.15

ibrişim (إِبْرِشِيم) kalınca bükülmüş, ipek iplik

i. 35b.3

ibtidā (اِبْتِدَاءٌ) başlangıç, başlama

i.sındandır 10a.10

ibtidā it- başlamak

i.dügi 49b.1

i.düm 1b.13

i.düp 31a.14

icābet (اِجَابَةٌ) uyma, bir isteği yerine getirme

icābet itdür- uymasına sağlamak

i.ür 59a.11

icād (اِيجَادٌ) icad etme, bulma, buluş

i.umdur 33b.16

icāzet (اِجَازَةٌ) diploma, bir işi bitirme, mezuniyet

i. 112a.14

ictihād (اِجْتِهَادٌ) çalışma

i.umdur 97a.17

ictināb (اِجْتِنَابٌ) çekilme, çekinme, sakınma

ictināb iT- sakınmak, çekinmek

i.üp 3a.6,

iğ (اِغْتَابٌ, اِغْتَابٌ, اِغْتَابٌ) iğeri, iğ, iğ kısım

i. 21b.8,

i.i 27a.17, 27b.5, 40b.6, 42b.15, 48b.13, 51b.10, 52a.9,

52b.7, 57b.14, 58a.6, 58a.13, 58b.10, 62a.10, 64a.17,

72b.12, 89b.9, 89b.10,

i.inØ 43a.8, 58a.2, 74b.11

i.inde 2a.16, 8b.11, 11a.7, 11a.9, 11b.4, 11b.10, 17a.7,

18b.4, 19b.8, 19b.13, 21a.16, 21b.5, 22b.7, 22b.10,

26a.10, 30b.5, 32b.9, 35a.6, 36a.7, 36b.10, 36b.14,

36b.17, 38a.8, 42a.10, 45b.10, 46b.2, 49a.7, 56a.6,

56b.9, 64b.14, 68a.11, 70b.15, 70b.16, 70b.16, 78b.7,

79a.9, 80b.8, 81b.1, 88b.10, 88b.12, 89a.13, 91a.17,

91b.4, 96a.3, 110b.13, 111b.14, 112b.11, 113a.6, 113a.8,

i.indeki 28a.14, 29a.2, 68a.1, 78b.3, 78b.16

i.inden 19b.11, 39a.8, 47a.6, 49a.1, 54b.9, 55a.1, 58b.14,

83a.5, 91a.5, 92a.16, 95b.15, 96a.6,

i.ine 10b.15, 13b.10, 29a.17, 47b.15, 48a.1, 48a.11, 49b.13,

52a.15, 53b.4, 56b.9, 62a.11, 64a.4, 68b.17, 69a.1,

73a.6, 73b.4, 89a.12, 91a.7, 96a.4,

i.ini 44b.14

i.ler 62a.10

i.leri 46b.17

iç deri iç deri

i.yi 37b.11,

iç edik mest

i.88b.9

iç topuk ayak bileği üzerinde içteki çıkıntı

i. 28a.4

iç yağı hayvanların karın boşluğundan çıkan yağ

i 59a.8,61a.16,

iç yüz iç taraf, içe bakan taraf

i.i 21b.8

içi git- ishal olmak

i.en 51b.10

içi tur- ishali kesilmek

i.a 52a.9

içini ayırtla- için temizlemek

i. 44b.14

iç- ($\frac{\text{ا}}{\text{ع}}$ - $\frac{\text{ا}}{\text{ع}}$) içmek

i.Ø 97b.10,98a.11,98b.8,

i.e 29b.12,34a.14,34a.15,40a.2,43b.1,44a.12,45b.6,

46a.12,46a.16,46b.5,50a.10,51a.13,54b.13,55a.1,

65a.12,65b.7,66a.8,66b.13,72a.15,77b.8,78b.14,81a.14,

82b.14,83b.13,85a.10,87a.1,89a.12,91b.3,96a.7,97a.8,

97a.10,97a.14,97a.15,

i.eler 16a.15,43a.12,45a.13,65b.3,90a.14,94b.7,

i.en 88a.14,

i.enüq 79a.17,

i.er 52b.2,81a.13,

i.erlerse 84b.5

i.erse 41a.13,43a.5,54a.16,81b.2,

i.meye 34a.14,95a.9,95a.11,

i.meyeler 87a.15,

i.mezden 50a.3,

i.mig 84a.14,85b.7,86b.13,89b.14,91a.2,92a.6,
 i.se 48b.11,84a.6,85b.2,88a.3,92a.3,
 i.seler 85a.16,90b.9,90b.10,90b.16,
 i.üp 17a.6,17a.6,41a.3,50a.11

içäs (اِحْيَا) erik

i. 77a.4

içerü (اِحْرُو) içeri, iç taraf

i. 31b.4,41b.12,41b.13,41b.17,

i.de 39a.13,

i.den 23a.9

içim (اِحْمِ) bir yudumda içilecek miktar

i.ine 98a.13,

içmek (اِحْمَك) içmek bir sıvıyı vs.yi içmek

i. 3a.4,26b.4,51a.14,96a.16,96b.4,

i.de 96b.2

i.den 8b.3,39a.13,45b.14,45b.17

i.e 51a.13

Yiyüp içmek yemek içmek işi

i. 3a.4,

içmeklik (اِحْمَكْلِك) içmek hali

i.e 14b.5

içre (اِحْرَة) içinde, arasında

i. 2a.15

içtimā' (اِحْتِمَاع) birleşme, bir araya gelme

i.ından 27b.16

+içün (اِحْوُن) 1-için

i. 4b.3,5a.3,11a.10,11b.1,11a.7,11a.17,18a.1,18a.15,

31b.15,32a.14,38a.9,39a.11,40a.3,40b.6,40b.6,43b.8,

44a.2,44a.4,44a.14,44a.16,45a.10, 46a.1,48a.10,50a.2,

55a.17,63a.17,63b.10,69b.14,73a.13,76b.7,110b.17,

112a.17,113b.3,

-i.dür 10a.12,10a.13,10a.15,20a.6,77b.3,

2-diye gayesiyle

+i.11a.8,11a.8,11a.9,11a.10,11a.12,11a.12,11a.16,11b.1,

11b.17,11b.17,84a.7,112a.7,112a.17,

3-Yemin gayesiyle

+i.111a.7

iğür- (ايجور، ايجور) iğirmek

i.düm 111a.7,

i.eler 32b.6, 34b.11, 34b.11, 35b.9, 35b.12, 36a.1, 36a.3,
43a.6, 43a.8, 44a.13, 44b.3, 44b.7, 45b.7, 45b.8,
45b.10, 46a.2, 46b.13, 48b.4, 49a.12, 51b.5, 52b.7,
54a.11, 65b.14, 79b.7, 79b.7, 79b.16, 79b.17, 80a.16,
80b.1, 80b.1, 80b.6, 80b.7, 81a.3, 81a.4, 81a.6,
81a.13, 81a.14, 81a.15, 81a.16, 81b.2, 81b.5, 81b.6,
81b.9, 81b.14, 82a.2, 82a.7, 82a.9, 82a.17, 82b.6,
82b.11, 82b.13, 82b.16, 83a.1, 83a.3, 83a.6, 83a.9,
83a.13, 83b.16, 87b.14, 89b.17, 90a.12, 90b.1, 91a.3,
91b.7, 92a.6,

i.esin 26b.9, 42a.8, 53b.2, 53b.5, 66a.1, 66a.5,

i.se 4a.8, 79a.9,

i.seler 32b.2, 38b.5, 38b.8, 38b.9, 39b.13, 39b.14, 43a.14,
44a.1, 45a.1, 46a.3, 46a.17, 48a.9, 49a.8, 51b.2,
51b.3, 51b.7, 51b.12, 52a.3, 52a.4, 53b.1, 54b.4,
74b.9, 79a.4, 79a.11, 79a.12, 79a.15, 79a.16, 80b.8,
80b.12, 80b.16, 84a.15, 85b.9, 85b.11, 85b.16, 86b.13,
86b.14, 87a.7, 87a.8, 87a.12, 88b.1, 89a.7, 89b.14,
90a.1, 90b.11, 91b.15, 95b.11, 95b.13, 95b.14,

'iddet (عِدَّت) bir işin yapılması için gerekli zaman, beklenil-
mesi gereken zaman

'i 91a.15,

'i-i 'ādet beklenilmesi gereken zaman (bkz. 'ādet)

'i. 11a.2

idin- (ايدن) edinmek

ma'lūm idin- öğrenmek, bilgi edinmek

i.üp 5a.3

murağ idin- arzu etmek, dilemek

i.ürseñ 62b.8

tütsi idin- kendine tütsü yapmak

i.se 89a.9,

idrēk (اِدْرَاك) anlama, anlayış

idrēk eyle- anlamak

i.süñ 3b.13

- idrēk iT- anlamak
i. 95a.5,
- idrēr (اِدْرَار) akıtmak, açmak
idrēr iT- açmak, sidik yolunu açmak
i.e 43a.15,
- i.-ı bevl iT- sidiği çıkartmak, yürütmek (bkz. bevl)
i. 83a.1
- ifāde (اِفَادَة) fayda verme
i.si 64b.17
- iflāc (اِفْلَاح) felçler, felç hastalıkları, inme (bkz. eflāc)
i. 70a.6,
- iflāk tuzu (اِفْلَاح طَوْنِي) eflak tuzu ?
i.n1 41b.2
- iflātūn (اِفْلَاطُون) eflatun (bkz. eflātūn)
i.111b.2
i.dan 72b.15
- ifrāt (اِفْرَاط) aşırılık, gereğinden fazla olma
i.a 47b.1,
i.11a 47a.15, 54b.7, 54b.16, 69a.13, 69a.10, 95b.9,
- i-ı harāret hararetin aşırı oluşu (bkz. hararet)
i.dür 9b.13
- i-ı nūzc aşırı pişmeklik (bkz. nūzc)
i. 10a.4
i.dür 9b.14
- ig (اِيْغَة , اِيْغَة) yarma ve kesme işinde kullanılan ince tel
i. 24a.12, 37b.13
i.i 37b.13
- igde (اِيْغَة , اِيْغَة) iğdegillerin örnek bitkisi olan bir ağaç
i. 58b.6, 92b.15, 94a.9
- iginmek (اِيْغَتَا) ıkmak, soluğunu içinde tutarak kendini zorlamak
i.den 43a.3
- igne (اِيْغَة) iğne, dikiş dikmeye yarayan icne, sivri arka tarafında ip geçirilecek deliği olan arç
i. 91a.2
i.si 35b.2

ihlāk *

i-i nefis insanın ölümü, ölüm (bkz. nefis)

i.e 70a.8

ih(l)īl (إِحْلِيلُ) erkek tenasül aleti

i. üq 10b.5

ihmāl *

ihmāl eyle-

i.me 98a.11

i.sem 112a.16

ihrāc *

ihrāc iT- çıkarmak uzaklaştırmak

i.üp 96a.13

ihşēn (إِحْسَانٌ) iyilik, lütuf, bağışlama

i.ı 111b.13,113a.5,

ihtibās *

i-i bevl sidiğini yapmama (bkz. bevl)

i. 43b.7

ihtilāf *

i-ii ta'ām yemeklerin değişikliği, zıt oluşu (bkz. ta'ām)

i.dendur 74a.6

ihtilām (إِحْتِلَامٌ) düş azmek, uyurken cenabet olmak

i.dan 70b.14

ihtirāk (إِحْتِرَاكٌ) yanma, midede ecıma meydana gelmesi

i. 15a.14

ihtirāz (إِحْتِرَازٌ) kaçınma, sakinme

ihtirāz iT- kaçınmak, sakinmek

i. 5a.6

ihtişār (إِحْتِصَارٌ) sözü kısaltma, kısısı kesme

ihtişār iT- sözü kısa kesmek

i.elüm 10b.10

ihtiyāc (إِحْتِيَاغٌ) lüzum, gerek olma

ihtiyāc ol- gerekmek, lüzumlu olmak

i.maya 41a.12

ihtiyār (إِحْتِيَارٌ) seçme, tercih etme kabiliyeti

i. 3b.3

i.ı 96b.2

ihdiyâr iT- seçmek, tercih etmek

i.üp 36b.1

ikāme (ايكاه) bir şeyi başka bir şeyin yerine kullanmak

iki (ايكى, ايكى) iki (sayı adı)

i.1b.5, 2a.10, 2b.1, 3b.15, 9a.9, 9a.10, 10b.14, 11a.8, 11a.9, 11a.11, 11a.13, 11a.17, 11b.1, 11b.1, 11b.9, 11b.11, 15a.9, 16a.7, 16b.12, 17b.10, 18a.7, 18a.10, 18a.16, 18b.7, 19a.9, 19b.13, 20b.12, 20b.15, 22a.9, 22b.7, 22b.9, 22b.12, 23a.7, 23a.7, 23b.11, 24a.1, 24a.2, 25a.13, 25b.13, 25b.17, 26a.10, 26a.16, 26b.2, 26b.3, 27a.7, 27a.10, 27a.10, 27b.5, 28a.2, 28a.3, 28a.3, 28a.3, 28a.4, 28a.7, 28a.7, 28a.17, 29a.8, 29b.7, 30a.6, 30a.6, 30a.14, 30a.15, 30a.15, 30a.15, 30b.2, 30b.2, 31a.1, 31b.15, 32a.7, 33a.4, 35a.6, 35a.16, 36b.1, 35b.3, 35b.4, 36b.13, 36b.15, 36b.15, 36b.17, 37a.11, 37a.12, 37a.13, 37a.13, 37a.15, 38a.5, 38a.14, 38b.13, 39b.1, 39b.16, 40a.8, 40b.1, 40b.1, 40b.1, 41b.7, 41b.8, 41b.9, 42b.1, 42b.11, 43b.7, 43b.9, 43b.11, 44a.4, 44a.10, 44a.14, 45b.4, 46a.9, 46a.17, 46b.11, 52a.4, 52b.16, 53a.1, 53a.2, 53a.3, 55a.10, 55b.1, 56b.1, 56b.3, 56b.3, 56b.7, 57a.7, 57b.6, 57b.10, 58b.2, 58bb13, 62b.9, 64a.3, 64a.11, 65a.12, 66a.7, 66b.9, 69b.7, 73b.1, 73b.2, 73b.5, 73b.8, 74b.3, 77b.15, 80a.15, 83a.17, 85a.13, 89a.15, 89b.9, 91a.8, 92a.10, 92b.5, 92b.12, 93a.13, 95b.16, 112a.8, 113b.4, 113b.5,

i.de 18a.12, 54a.6, 54e.6,

i.si 75b.8, 97a.2,

i.sinø 23b.10

i.sinüg 15a.2,

iki ağır iki katı, iki katı ağırlıkta

i. 52b.11

iki üç iki üç

i. 20b.16

bir iki bir iki

i. 19a.17, 34a.10, 37b.2, 38b.11, 50b.6,

iki buçuk (ايكى بوجوك) iki buçuk

i. 110b.11,

ikinci (اَيْكِنِّي , اَيْكِنِّي) ikinci

i. 5b.14, 6a.7, 6a.16, 6b.11, 6b.17, 7a.2, 7a.5, 8b.1, 9a.7, 11b.3, 12b.5, 13a.4, 20a.6, 33a.9, 34b.7, 36b.3, 45b.12, 61a.4, 68a.14, 74b.5, 74b.8, 76a.3, 76a.6, 76a.8, 76a.8, 76a.13, 76b.16, 77a.5, 77a.12, 82b.9, 88b.16, 94a.3, 96b.9

i.si 11a.12

i.sine 9a.15

ikinci bāb (اَيْكِنِّي بَاب) ikinci bölüm

i. 5a.5

ikişer (اَيْكَيْشَر , اَيْكَيْشَر) iki iki olacak şekilde

i. 24a.16, 29b.10, 29b.11, 29b.13, 32a.9, 32a.11, 33b.11, 33b.17, 41a.5, 55a.8, 55a.17, 56a.5, 58b.16, 59a.3, 59a.8, 65a.8, 82b.13, 95b.3,

ikiyüz (اَيْكِيُوز , اَيْكِيُوز) iki yüz (sayı adı)

i. 25b.17, 29a.5, 41b.8, 57a.7, 57a.14, 61b.11, 62a.17, 62b.12, 63a.14, 63a.14, 63a.16, 63a.16, 68a.11,

ikindi (اَيْكِنْدِي) öğle ve akşam arasındaki süre

i.n 97a.9,

iqlīm (اَيْقْلِيم) ülk, memleket

i.inüq 97b.12,

ikrār (اَيْقْرَار) kabul ve tasdik etmek

ikrār iT- söylemek, tasdik etmek

i. üp 70a.16,

i.ı 'ac aczini söylemek itiraf etmek

i. 1b.6

iqtidā (اَيْقْتِدَا) bağlanma, tabi olma

i. 2b.16

'ilāc (اَيْلَاع) ilaç, hastalığı gidermek için kullanılan maddelerin genel adı

i. 2b.13, 16a.11, 23a.16, 24a.11, 36a.14, 55a.6, 88b.11, 69a.4, 69b.1, 72a.3

i.dan 17a.12,

i.ı 16b.16, 18b.3, 18b.16, 20a.5, 22b.11, 23b.12, 26b.1, 26b.9, 27a.5, 27a.13, 28a.1, 32a.3, 33a.15, 38b.1, 39a.5, 39a.11, 40a.16, 41a.14, 41b.15, 42b.14, 44a.14, 48b.13, 54b.8y54b.9, 69a.12, 69b.4, 69b.8,

- 'i.ıla 19a.3,22b.12,47a.7,70b.7,
 'i.inØ 5a.13,5a.13,5a.14,5a.15,5a.16,5a.17,5b.2,5b.6,
 5b.9,5b.15,5b.17,6a.1,6a.6,31b.17,33a.11,34a.9,
 42a.7,44b.9,47b.8,51a.7,53b.12,59a.12,68b.4,
 113a.14,
 'i.ında 45b.15,
 'i.ları 5b.1,6a.3,6a.15,19b.7,39a.5,
 'i.larınØ 5a.12,5b.10 5b.13,39a.12,46b.14,
 'i.larınuğ 5b.10,
 'i.um 32b.12,

'ilēc iT- ilaç vermek, tedavi etmek

- i. 33b.10,44b.17,45b.16,
 i. düğümüz 29b.4
 i.eler 50b.
 i.erdük 41a.2,
 i.esini 13b.15,38a.11,

'ilēç olun- ilaçlanmak, ilaç verilmek

- i.a 19a.11,

'i-ı bevāşır basur ilacı (bkz. bevāşır)

- i. 49a.13

ilāhī (*الله*) allahım '

- i. 1b.11,113a.17

ilāhī *

ṭālib-i esrār-ı i. ilahî ilmin sırlarını öğrenmek isteyen
 (bkz. ṭālib)

- i. 6b.7,11b.5

ṭılsım-ı i. ilāhī, sır Allah'a mahsus bilgi (bkz. ṭılsım)

- i.dür 3b.13,

i'lām *

i'lām iT- açıklamak, söylemek

- i.dür 113a.14,

ile (*ألى*) ile, birlikte

- i. 3a.15,3b.11,4b.7,4b.9,8a.12,8a.13,8b.1,8bb8,8b.8,
 10b.14,11a.4,11a.16,12b.1,12b.15,13a.5,14a.1,14b.15,

15b.14, 16b.4, 16b.5, 16b.9, 16b.13, 16b.15, 17a.1, 17a.6,
 17b.1, 17b.13, 17b.15, 17b.16, 18a.2, 18a.8, 18b.3, 18b.5,
 19b.15, 20a.4, 20a.5, 20b.3, 21a.1, 21a.10, 21a.12, 21a.13,
 21a.15, 21a.16, 21b.2, 21b.6, 21b.11, 21b.14, 21b.14, 22a.7,
 23a.9, 22b.3, 22b.3, 22b.3, 22b.14, 22b.14, 22b.16, 22b.17,
 23a.1, 23a.4, 23a.10, 23a.15, 23b.1, 23b.1, 24a.3, 24a.4,
 24a.8, 24a.12, 24b.12, 25a.6, 25a.10, 25a.15, 25b.4, 25b.14,
 25b.15, 25b.15, 26b.2, 26b.2, 26b.6, 26b.8, 26b.15, 27a.6,
 27a.9, 27a.12, 27a.13, 27a.14, 27a.15, 27a.15, 27a.17, 27b.3,
 27b.8, 27b.13, 27b.13, 27b.14, 27b.16, 28a.12, 28a.13, 28b.12,
 28b.16, 29a.5, 30a.7, 30b.16, 31a.2, 31a.3, 31a.8, 31a.14,
 31a.16, 31b.11, 32a.3, 32b.2, 33a.4, 33a.8, 33b.1, 33b.12,
 34a.7, 34a.13, 34a.17, 34b.1, 34b.14, 34b.15, 34b.15, 34b.16,
 35a.1, 35a.4, 35a.6, 35a.8, 35a.11, 35a.15, 35b.3, 35b.9,
 35b.17, 36a.9, 37a.15, 38a.11, 38a.12, 38b.9, 39a.5, 39a.16,
 39b.2, 39b.5, 39b.12, 39b.14, 39b.15, 39b.17, 40b.8, 40b.9,
 40b.10, 41a.7, 41a.9, 41a.17, 41b.1, 41b.10, 42a.2, 42a.14,
 42a.14, 42a.16, 42a.17, 42a.17, 42a.17, 42b.3, 42b.3, 42b.5
 42b.9, 42b.10, 42b.16, 43a.4, 43a.8, 43a.9, 43b.3, 43b.6, 43b.12
 44a.7, 44a.12, 44a.15, 44b.5, 44b.7, 44b.16, 44b.17, 44b.17,
 45a.11, 45a.15, 45a.17, 45b.3, 46a.1, 46a.10, 46a.14, 46a.15,
 46b.1, 46b.3, 47b.14, 48a.3, 48a.6, 48b.2, 48b.16, 49a.5,
 49a.8, 49a.14, 49b.5, 49b.7, 50a.2, 50b.1, 50b.14, 50b.17,
 51a.12, 51a.13, 51a.17, 51b.3, 51b.4, 51b.5, 51b.6, 51b.11,
 51b.14, 51b.15, 52a.8, 52a.9, 52b.2, 52b.4, 52b.4, 52b.7, 52b.11,
 53a.2, 53a.3, 53a.7, 53a.9, 53a.9, 53a.12, 53a.14, 53b.16, 54a.15,
 54a.11, 55a.1, 55b.4, 55b.10, 56a.1, 56a.1, 56a.6, 57a.17,
 58b.2, 58b.5, 58b.9, 58b.11, 58b.13, 59a.15, 59a.15, 59a.16,
 59b.11, 59b.12, 61a.2, 61b.2, 62a.1, 62a.7, 63a.6, 63a.7,
 63a.7, 63a.16, 63b.4, 63b.4, 64a.2, 64a.7, 65b.9, 65b.13, 66a.3,
 66a.5, 66a.6, 66b.17, 68a.4, 70a.2, 70a.3, 70a.10, 70b.13, 72a.17,
 70b.2, 73a.6, 73a.7, 73b.3, 73b.7, 73b.10, 74a.4, 74b.1, 74b.1,
 74b.2, 75a.13, 75b.11, 76a.7, 76b.2, 77b.11, 77b.13, 78a.13,
 78a.14, 78b.4, 78b.5, 78b.7, 78b.9, 78b.12, 78b.14, 79a.17,
 79b.2, 79b.3, 79b.4, 79b.4, 79b.10, 79b.15, 79b.16, 79b.17,
 80a.1, 80a.2, 80a.2, 80a.4, 80a.14, 80a.14, 80a.15, 80b.1, 80b.7,
 80b.7, 80b.8, 80b.10, 80b.11, 80b.13, 80b.16, 81a.2, 81a.4, 81a.6,
 81a.7, 81a.12, 81a.12, 81a.15, 81a.15, 81a.17, 81b.2, 81b.14,
 81b.14, 81b.16, 82a.3, 82a.5, 82a.7, 82a.9, 82a.10, 82a.12, 82a.12,

82a.14, 82a.15, 82b.4, 82b.5, 82b.7, 82b.14, 82b.14, 82b.15,
 82b.16, 82b.16, 83a.3, 83a.3, 83a.8, 83a.9, 83a.11, 83a.13,
 83b.7, 83b.9, 83b.15, 83b.16, 84a.4, 84a.13, 85b.16, 86a.2,
 86a.5, 86a.6, 86b.3, 86b.14, 87a.1, 87a.9, 87b.1, 87b.13,
 88a.3, 88a.12, 88a.13, 89b.4, 89b.6, 89b.17, 90a.4, 90a.6,
 90b.1, 90b.4, 90b.6, 90b.10, 90b.15, 91b.2, 91b.3, 91b.9,
 91b.17, 94b.14, 95a.14, 95b.2, 95b.8, 95b.12, 96a.7, 96a.10,
 96b.12, 97a.1, 97a.4, 97b.3, 98b.6, 110a.5, 111a.7, 111a.9,
 111b.1, 111b.16, 111b.17, 112a.6, 112a.10,

i.dür 10b.1, 76b.10, 96b.13

-i.11a 1b.13, 2a.13, 9b.17, 11a.9, 13b.7, 16a.15, 16a.17, 16a.17,
 16b.2, 18a.14, 18a.16, 18a.17, 18b.14, 19a.3, 19a.3, 19a.16,
 19b.9, 19b.17, 20a.9, 21a.1, 21a.4, 21a.14, 21a.15, 22b.12,
 23a.2, 26a.1, 26a.10, 26b.17, 27a.6, 27b.6, 28a.10, 28b.7,
 30b.4, 30b.4, 30b.17, 31a.10, 31b.14, 32a.2, 32b.13, 33a.2,
 34b.16, 35a.15, 35b.1, 35b.8, 36a.5, 36a.9, 36a.10, 39b.1,
 39b.11, 41a.8, 42a.7, 42a.12, 42a.8, 43b.3, 43b.12, 43b.13,
 44b.4, 44b.10, 45b.16, 46a.3, 47a.7, 47a.15, 48b.7, 48b.10,
 49a.1, 49a.2, 49b.10, 50b.15, 51a.4, 51b.10, 52b.5, 52b.13,
 54a.16, 54b.7, 54b.16, 55a.8, 55a.11, 55a.15, 55b.1, 55b.15,
 55b.17, 56a.2, 56a.15, 56b.1, 56b.5, 56b.10, 56b.17, 57a.5,
 57a.6, 57a.9, 57b.1, 58b.17, 62a.14, 62b.10, 64a.3, 64a.7,
 64b.4, 68b.9, 69a.2, 69a.3, 69a.10, 69b.2, 69b.6, 70b.7,
 73a.5, 73a.15, 74b.1, 75a.14, 76b.4, 76b.5, 77b.17, 78b.1,
 78b.8, 78b.10, 79a.4, 79a.5, 79b.13, 81a.6, 81b.7, 82a.2,
 82b.3, 82b.17, 83b.13, 85a.5, 86a.4, 88a.10, 88b.2, 90a.3,
 91a.10, 92a.2, 95b.9, 98b.15, 98b.16, 110a.13, 110b.2,
 110b.13, 111a.15, 112b.12, 113b.4,

+11adur 75a.14,

-ile 1b.5, 1b.15, 2a.6, 2a.11, 9b.17, 17a.10, 19b.2, 20a.15, 20b.8,
 20b.16, 22b.17, 26a.12, 32b.2, 33a.3, 36a.10, 36a.15, 40b.17,
 41a.4, 44b.13, 45b.9, 45b.14, 46a.6, 46a.11, 55b.1, 55b.4,
 56a.14, 61a.9, 61b.5, 62b.12, 63a.2, 63a.4, 64b.13, 68a.14,
 72a.2, 72a.14, 73a.17, 74a.7, 74a.14, 83b.13, 85b.12, 87a.10,
 91a.2, 91b.16, 97b.9, 110b.7, 112b.10,

+1a 1b.13,13a.3,20a.12,21a.4,26a.14,41a.16,44b.4,
45a.3,47b.15,47b.17,52b.13,61b.1,63a.17,78b.11,
86a.13,

+1e 1b.12,21a.7,21b.14,26b.11,27a.7,33a.15,48b.11,
98a.3,98a.7,98b.5

+ledür 113a.17

+yıla 28.b.7,45b.8,45b.9,54b.4,59b.12,65b.3,65b.6,
90b.8,

+yle 59a.17,

ileT- (- اَلِ) götürmek, eristirmek

i.üp 30b.16,

ilhāk (اِنكَاو) ilave etmek, ekleme

ilhāk iT- eklemek

i.düm 111a.12,

ilhām *

ilhām ol- kalbe mana doğmek

i.öl 25a.5,

i.-1 rabbēnī Allah'ın ilhamı (bkz. rabbēnī)

i. 111a.9

ilik (اِيلِك) ilik, kemik içi sıvısı

i. 7a.2,

i.öe 40b.16,

i.ı 57b.17,75a.17

'ilk (اِيلِك) sakız, reçine

i.i 43b.12,

'ilkü'l- enbād (اِيلِكُ الْاَنْبَادُ) kiraz zamkı, ağaç balı, ağaç zamkı

i. 43b.11,

illā (اِلَّا) ancak, yalnız

i. 7b.4,9a.5,9a.14,9b.5,11a.6,12b.13,13e.12,19a.8,

19a.11,32a.13,37b.5,37b.12,47a.12,50b.2,50b.5,

53b.17,63a.8,70a.1,70a.5,70a.15,71b.13,71b.16,73a.13,

75a.6,75a.8,76b.12,77a.1,78a.7,79a.10,89b.2,96b.7,

97a.7,

'illet (اِيلِت) hastalık

'i.16a.7,16a.9,19a.11,27b.16,28a.8,28a.17,29a.11,33a.13,

38a.5,39a.11,50b.8,51a.3,69a.4,97b.11,98a.15,

'i.den 32a.4,44a.11,44a.11,52a.17,54b.10,63b.11,
 'i.dür 40b.12
 'i.e 19a.13,24a.11,32b.10,32b.11,33b.10,39a.14,49a.9,
 51a.10,110a.7
 'i.i 18a.6,33a.11,
 'i.inØ 20a.1,88a.4,
 'i.ine 51a.14,
 'i.ler 7b.5,7b.11,20a.7,50a.14,68b.10,
 'i.lerdən 50b.12,
 'i.lere 7b.15,37a.3,59b.9,110a.2,
 'i.leri 5a.10,5a.12,5b.4,6a.2,6a.3,16a.5,19b.7,23a.13,
 33a.10,59a.7,68b.12,80b.8,
 'i.lerin Ø 5b.6,21b.4,53b.12,
 'i.lerinüq 5a.13, 5a.17,5b.9,26a.16,
 'i.lerüq 5a.13,5a.15,5b.15,18b.1,20b.10,33b.7,51b.8,
 'i.üq 18b.11,33b.9,34a.4,69b.8

diş 'illetleri diş hastalıkları (bkz. diş)

i.nØ 21b.4,

'illetlü (عَلِيلُو) hastalıklı, hasta olen

'i. 69a.3

'ilm (عِلْم) ilim, bilme

'i. 1b.3,3b.15,4a.12,112b.11,113a.6,

'i.den 3b.2,

'i.dür 4a.2

'i.e 1b.10

'i.i 3b.5,3b.15,3b.16,112a.13,112a.17,112b.16,113a.12,

'i.inde 112b.10

'i.ini 3b.16,4a.1,4a.1

'i.üq 4b.3,112b.1

'i.i'l-evvelin-i ve'l-âhirin ilklerin ve sonların ilimleri

'i.i 3b.2

'i.-i fesāhat doğru, güzel ve açık konuşma ilmi (bkz. fesāhat)

'i.dur 8a.3

'i-i hikmet eşyanın ve varlığın gerçeklerini araştırma,
 bilgelik ilmi (bkz. hikmet)

'i.den 1b.11

'i.-i taşavvuf tasavuf ilmi (bkz. taşavvuf)

'i.a 112a.8

'i-i tıp tıp ilmi, hekimlik bilgisi

'i. 4a.2,

'i.uq 112a.11

imdi (اِندِي) şimdi, artık

i. 3b.8,4a.2,4b.1,6b.7,7a.13,7a.17,7b.8,8a.4,8a.13,
9b.8,10a.15,10b.10,10b.13,11a.5⁹,12a.3,12a.4,13a.3,
13b.2,14a.2,17b.11,19a.10,29b.3,29b.5,33e.11,37a.14,
39a.4,43a.4,47a.8,37b.7,50b.12,65a.2,68b.10,70a.8,
70a.11,70b.172a.5,72a.8,74b.1,77b.3,96b.1,96b.11,
97a.17,98a.11,98b.8,

imiK (اِيَك) bingıldak, yeni doğan çocuğun tepesi ile alını arasındaki eğiklik

i.i 19b.9

imkân (اِيْمْكَان) ihtimal,

i.1 9a.13,

imsāk (اِيْمْسَاك) tutma, tutuş

imsāk iT- tutmak, bırakmamak

i.üp 8b.2

imtiḥān (اِيْمْتِيْحَان) deneme, sınav

i. 63b.10

imtiḥān olun. denenmek, sınavılmak

i.mişdur 54a.3

in- (اِيْن, اِيْنْد) inmek 1-yukarıdan aşağıya doğru gelmek

i.en 17b.4

i.er 41b.15,69b.6,

i.se 21a.14,21a.15,

2-keplamak, yer tutmak, yer etmek

i.en 23b.5,24b.15,25b.6,25b.8,25b.10,

i.er 41b.15,

i.erse 17b.6,17b.7,

i.miş 86b.15,87a.3,89a.16,92a.5,

i.mişdur 23a.16,

i.se 17b.8,17b.8,17b.8,17b.9,17b.10,17b.10,17b.11,

22b.15,41b.11,87b.1

i.üp 34a.5

3-kabaran bir şeyin tekrar eski haline gelmesi

i.e 33b.12

4-bir yerden geçmek

i.üp 41b.11

ağ in- göze beyaz su inmesi, bir tür kısmi körlük (bkz. ağ)

i. miş 92a.5

dilcik in- bademcikler düşmek (bkz. dilcik)

i.se 21a.14,21a.15

in'ām *

in'ām-ı rabbānī Allah'ın ikramları (bkz. rabbānī)

i. 32a.16,

inan- (- اِيْنَانٌ) inanmak, itikad etmek

i. meq 112a.3,

inendur- (- اِيْنَانْدُرٌ) inendurmak, bir şey hakkında kanaat ve düşünceyi etkileyerek kabul ettirmek

i.urlar 112a.5,

'ināyet *

'ināyet kıl- yardım etmek

i.∅ 1b.11

ince (اِنْجَة) kalınlığı az olan

i. 36a.11,55a.4,62a.13,65b.1,

incibār (اِنْجَبَارٌ) incibar kökü, beşparmak otu yedi parmak otu

i. 41b.9,79b.16,95b.1,

incik (اِنْجَلِكَةٌ) ayak bileklerinin üstünden dize kadar olan kısım

(bkz. incük)

i. 75a.17

i.ler 29b.2

i. iligi incik kemiği iliği

i. 75a.17

incin (- اِنْجِنٌ) çarpma, burkulma, bükülme sonucu vücudun bir yerinin ağrı vermesi

i. ürse 22a.12

incir (اِنْجِيرٌ, اِنْجِيرٌ) incir dutgillerden yaprakları geniş ve dilimli olan ağaç ve meyvesi

i. 45b.9,79a.10,84b.3,84b.4,

i.i 40a.2,40b.8,53b.3,84b.4,84b.6,

i.in∅ 53b.5

i.le 76b.10

i. ağacı incir ağacı

i. 84b.6

i. odunu incir odunu

i. nuq 84b.1,84b.17

i. suyu incir suyu

i.nØ 34a.14

i. südi incir meyvesi ve yaprağının saplarından çıkan beyaz süt

i. 19b.4

i. yaprağı incir yaprağı

i.nØ 27b.2,84b.2

i.nuq 37b.15

incire (انجيره) ısırgan dikeni

i. 92b.9

inciT- (- انجد) rahatsız etmek

i.ür 82b.13

i.ürlerdi 38b.14

incidür ol- rahatsızlık vermek

i.sa 82b.13

incü (انجو) inci, kabuklu deniz hayvanlarının içinden elde edilen beyaz renkli süs taşı

i. 63a.7

incük (انجك) ayak bilekleri ile diz arası (bkz. incik)

i.leri 82a.6

indür- (- اندور) 1, indirmek

i.Ø 61b.5

i.dügi 73b.10

i.e 64a.12,65a.10,

i.eler 61a.10

i.esin 28b.6,65b.3

i.üp 31a.3,40a.7,68b.1,72b.5,73a.17

2- ilaçla vücuttaki sıvıyı çekip akıtmak

i.e 54a.6,82a.13

ineb 𐤁

'i-i bevāşır basur üzümü basur hastalığının meydana getirdiği tanecikler (bkz. bevāşır)

'i.47a.2,47a.12,

i.ü's-sa'leb itüzümü tilki üzümü (bkz. sa'leb)

'i. 92b.4

inçen katı (اِيكْتِنَةُ قَتِي) çok fazla pek çok
i. 27a.1

inçize (اِكْبِرَة) zayıf, halsiz, hasta
i. de, 52a.13

inkār (اِنْكَار) bir şeyin varlığını kabul etmeme
inkār iT- yok saymak, varlığını reddetmek
i. erler 38a.7

inmek (اِنْمَكَ) 1- bir şeyin üstünden inmek
binüp inmek çıkıp inmek
i. 70a.9

2- bir yere yerleşmek, yer tutmak, yer etmek

i. i 36b.7, 83b.3

'innāb (عِنَاب) igde, igdegillerin örnek bitkisi
i. 94a.10

innā lillāhi ve innā ileyhi rāci'ūn (اِنَّا لِلّٰهِ وَاِنَّا اِلَيْهِ رَاٰجِعُونَ)
hepimiz Allah'ten geldik yine O'na döneceğiz

i. 112a.15

insān (اِنْسَان) kişi

i. 5a.8, 68b.5, 69b.13, 77b.3

i. a 3a.2, 85a.7, 91a.1

i. i 70a.10

i. uq 1b.6

beden-i i insan vücudu (bkz. beden)

i. 3b.12, 7a.9, 9a.1, 12b.1

i. a 3b.10, 5b.5, 6a.13, 6b.3, 8a.17, 34b.5, 70b.5, 71b.17, 73b.12,
77b.4, 96b.6,

i. da 6b.10, 6b.12, 6b.13, 6b.15, 7a.7, 11a.17, 11b.11, 23a.14,
36a.17,

i. dan 96a.11,

i. uq 38a.2,

cism-i i insan vücudu (bkz. cism)

i. 6b.16

damāyir-i i insan vücudundaki damarlar (bkz. damāyır)

i. 5a.9

i. i 12a.3

sekl-i i. insan şekli,,insanın dış görüüüüü (bkz. sekl)

i.dan 32b.3

terkīb-i i. insanın maddi yapısı (bkz. terkīb)

i. 6b.7

i.da 5a.4

inşēallāhu ta'āla (إِنشَاءَ اللَّهِ تَعَالَى) yüce Allāh'ın izniyle

i. 32a.13,41a.12,46a.7,49b.9,51a.14,97b.6,

intihā (إِنْتِهَاءً) son, en son

i.sı 12b.6,12b.12,

intikāl (إِنْتِقَالَ) göçmek, geçmek

intikāl eyle- yer değiştirmek

i.öi 112a.14

inzāl*

hīn-i i. bel geldiği an (bkz. hīn)

i.da 71b.4

inzal ol- menisi çıkmak, beli gelmek

i.a 71b.5

ipek (إِبْرِكُ) ipek

i. 96a.5

iplicek (إِبْلِيكُ) iplikçik

i. 54a.4,59a.1

ir- (-إِيرُ)1, Yetismek, ulaşmak

i.düq 38b.15

i.e 23a.3

2-elde etmek öğrenip anlamak, isteğine kavuşmak

i.dügümüzüq 53b.14

i.e 58b.12

i.se 113a.11,

i.süq 113b.5

3- isabet etmek, erişmek, dokunmak

i.medi 34b.17

*'āfet ir- kaza olmak, kaza ulaşmak (bkz. 'āfet)

i.erse 11b.2

i.se 11b.9

iri (إِيرِي)1-iri,büyük

i. 29a.13

i.ce 48b.17,

i.si 96b.17

2-kalın kalınca

i. 35a.4

irilik (*ايريلك*, *ايريلك*) sertlik kabalik

i.inø 78b.13, 81b.11

geqiz iriligi geniz sertliği

i.ne 74b.10

gögüs iriligi göğüs sertliği

i.ne 74b.10, 76a.2

irince (*ايرنجه*) yerinde, uygun, eksiksiz (y)irince

i.dür 49b.10, 49b.16, 79b.13, 80a.5, 83a.3,

iriq (*ايريك*) irin, cerahat

i. 47a.6

i.e 15b.11,

i.inø 61b.9.

iriqlü (*ايريكلو*, *ايريكلو*) irinli, cerahati bulunan

i. 15b.4, 44b.11

iriş- (*ايريش*) ulaşmek, yetişmek (bkz. deva)

i.di 98a.17

i.e 90a.16, 95a.7,

i.meyüp 47b.1

i.üp 38a.17

i.ür 11b.11

f fesād iriş- bozulmağa başlamak (bkz. fesād)

i.ür 19a.7

irişdür- (*ايريشدر*) ulaştırmak, yetiştirmek

i.ø 1b.14

i.ür 10b.3, 10b.4

irkil (*ايركل*, *ايركل*) birikmek, toplamak

i.üp 35a.6,

i.ür 26a.17, 26b.1

irsē (*ايرسا*) su zabağı, mavi zambak, menekşe kökü denilen bitki kelime yunanca da eleğimsağma demektir.

i. 57a.13

i.-yı murayyē Beyez nilüfer, su zabağı kökü veya menekşe kökünün bir alt türü (bkz. murayyē)

i. 56b.8

irte (*ايرت*, *ايرت*) sabah, ertesi gün

i. 21a.13

i.si 17b.17, 30b.14

irtele- (- اَيْرَتَلَ) Sabahlamak, akşamdan sabaha kalmak
i.r. 97a.16

'isā (عِيسَى) isa Peygamber, Hristiyan dininin peygamberi
i. 112b.11

tiryāk-i berş-i 'i. kısa zamanda etkisini gösteren güçlü bir
penzehir macun (bkz. tiryāk)

i. 110b.5

isfanāḥ (اِسْفَنَاح) ispenak, yaprakları sebze olarak kullanılan
bir bitki (bkz. isfināk)

i. 76a.12

isfīdāc (اِسْفِيدَاح) üstübeç, kurşun karbonat
i. 18b.6, 33a.4, 33b.14, 61a.13,

isfiḥānī *

kuḥl-i i. isfahan sürmesi (bkz. kuḥl)

i. 55a.14, 59b.3

isfīnāk (اِسْفِينَاك) yapraklarından sebze olarak faydalanılan bir
bitki (bkz. isfanāḥ)

i. 78a.11

ishāl (اِشْهَال) ishal, iç sürmek

i. 47a.16

i.e 33b.3, 66a.13, 79b.2, 79b.4, 80a.5, 95a.8, 95b.4, 95b.10,
95b.11, 95b.12, 95b.13, 95b.16, 96a.8,

i.i 58b.4, 64a.6, 74a.10, 74a.12, 78a.12, 95b.9, 95b.9,

i.ine 53a.8

ishāl iT- sürmek, vücuttan dışarıya çıkarmak vücutta, ilaç vermek
yoluyla belirli maddelerden temizlemek

i. 33a.16

i.dükden 27b.12

i.er 58a.10, 76b.14, 77a.6, 92b.13, 96b.9

ishāl itdür- vücutta bulunan fazlalık maddeleri ilaç vererek
dışarıya çıkartmak

i.esüḡ 26b.1, 27a.6, 32a.8, 39b.2, 41a.4, 51a.10,

i.üp 34a.10

ishāl ol- içi sürmek

i. 47a.15

i. anlara 95a.7

i.sa 96a.6

i.-i bevāşır basur ishali (bkz. bevāşır)

i.a 49b.16, 65b.5, 96a.9,

i.dur 46b.16

i.-i demevī kanla ilgili ishal kanlı ishal (bkz. demevī)

i.yi 66b.6

isķutūrī *

şabr-i i. sabırlık, terletici bir çit bitkisi (bkz. şabr)

İslām *

Ehl-i İ. İslamiyete mensup olanlar Müslümanlar (bkz. ehl)

i.a 3a.6

İslēmbol (إِسْلَامْبُول) istanbul

i.da 41b.4

ism (إِسْم) ad, isim

i.inüq 2a.16

İsrāf (إِسْرَاف) gereğinden fazla yenen yemek

i.11e 7b.4

İsrā'īl *

benī İsrā'īl İsrailoğulları (bkz. benī)

i.den 4a.14

İssi (إِسْسِي) heraret veren, sıcaklık, sıcaklık veren

i. 9b.14, 13a.12, 16a.8, 16b.4, 16b.6, 16b.6, 16b.7, 17a.7,
17b.6, 20a.2, 20a.3, 22a.13, 28b.7, 34b.1, 41b.16, 42b.12,
45a.5, 45a.8, 45b.5, 49b.5, 56a.3, 59a.14, 61a.1, 61b.16,
65a.3, 70b.15, 74a.13, 74b.3, 74b.17, 75a.2, 75a.3, 75a.5,
75b.10, 76a.3, 76a.15, 77a.1, 77a.12, 81a.6, 81a.7, 82b.7,
82b.14, 87a.1, 92b.10, 92b.11, 92b.15, 93a.1, 93a.1, 93a.2,
93a.4, 93a.7, 93a.8, 93a.8, 93a.10, 93a.11, 93a.12, 93a.14,
93b.1, 93b.2, 93b.3, 93b.4, 93b.5, 93b.7, 93b.8, 93b.9, 93b.11,
93b.13, 93b.14, 93b.15, 93b.16, 93b.16, 93b.17, 93b.17, 94a.1,
94a.2, 94a.2, 94a.2, 94a.3, 94a.10, 94a.11, 94a.12, 94a.14,
94a.14, 94a.16, 94a.17, 94b.1, 94b.4, 94b.5, 94b.6, 94b.6,
94b.8, 94b.9, 94b.9, 94b.10, 94b.12, 94b.14, 94b.15, 95a.1,
95a.4, 97a.8, 97a.10, 97a.14, 97a.15, 97a.15,

i.de 71a.16

i.den 16b.7, 66a.12

i.dür 9a.17,66a.8,73b.16,74a.1,74b.2,74b.15,75a.4,75a.8,
75a.9,75a.9,75a.10,75a.14,75a.17,75b.2,75b.4,
75b.5,75b.12,75b.16,76a.4,76a.6,76a.8,76a.11,
76b.8,93a.6,93a.17,93b.4,94b.15,

i.iken 59a.17

i.le 83b.13,

i. issi sıcak sıcak

i. 49b.5

i. mizāclu vücudunda kan diğer üç unsura göre çok bulunan kişi

i. 75b.10,76a.15

i.lar 77a.11

i. yağ sıvı yağlar

i.ler 42b.12

i. iT- ısıtmak, sıcaklık vermek

i.er 75a.16

i. ol- ısınmak, sıcak olmak

i.a 55b.2

i.sa 17a.4

issilik (إِسْطِيلٌ) 17, sıcaklık

i. 74b.15

i.ce 93a.3,

i.e 75b.7

i.i 77a.7,77a.10

2- Hararet, vücut ısısı

i.i 74b.13

i. in 74a.9,76b.16,77a.5

iste- (إِسْتِئْتَابٌ) dilemek, arzu etmek

i. dügi 96b.2

i.yen 55a.16,

istibrā (إِسْتِبْرَاءٌ) temizlenme, vücudun fazlalıktan arınması

istibrā kenı kadının aybaşı kanı

i. 54b.13

istidlāl *

istidlāl iT- delillerden hareketle sonuca varmak

i.eler 5a.5,

i.üp 77b.1

istidlāl olun- deliller bulmak

i.a 97b.9

istifrāğ (اِسْتِفْرَاقٌ) kusma, yediğini ağzından çıkarmak

i. uq 34a.11

istifrāğ itdür- kusturmak

i. esin 34a.11

istihrāc (اِسْتِخْرَاجٌ) okuduğunu anlama

i. indan 4b.17

istimā'*

istimā' eyle- diñlemek, kulak vermek

i. sün 3b.12

isti'māl (اِسْتِمْعَالَ) kullanma

i.i 47a.7,92b.12,111a.15

i.inde 53b.14

isti'māl eyle- kullanmak

i.Ø 64a.5,

isti'māl iT- kullanmak

i.düğümüz 27b.11,96b.8

i.düm 95a.8

i.e 29b.11,29b.14,33b.17,40a.10,40b.1,40b.8,41a.6,41b.10,
46a.7,46b.1,46b.3,49a.15,50b.11,57a.1,68b.3,72b.14,
95a.10,

i.ele 23b.17,26b.3,30a.10,30a.17,38a.17,44b.2,45a.15,
49b.17,50a.8,56b.6,57a.15,68a.15,72b.6,79b.3,
95b.3,110b.3,

i.en 30a.4,

i.enler 51a.5,

i.erdi 98a.9,

i.erler 56b.12,110b.7

i.erse 73a.11,84a.4,

i.erven 98b.1

i.esin 27a.12,57a.12,63a.7,64b.5,

i.se 73a.2,

i.seler 42b.11,

i.sün 32a.9,

i.üq 4a.15

i.üp 5a.6,8a.6,50a.11,73b.14,

isti'māl itdūr- kullandırtmak

i.Ø 32a.7,32a.15,

i.eler 13b.6,46b.12,

i.esin 45b.17,110a.10

isti'māl olun- kullanılmak

i.mışdur 25b.1

istiskā (اِسْتِسْكَآ) vücutta su toplanması hastalığı

i. 5b.13,45a.4,45a.10,80b.12,

i.ya 45a.9,45a.15,45b.7,45b.9,47b.7,79a.9,79b.7,80a.6,
94b.7

i.yı 44b.8,45a.6,

i.sı 45a.1,45a.2,

i.-yı lahmī etle ilgili olan istiska hastalığı (bkz. lahmī)

i. 44b.12

i.-vı tablī Karında çok ileri derecede su toplanması (bkz.
tablī)

i. 44b.9

i.-vı zakī istiska hastalığının karın ve kasıkta serı su
toplanan türü (bkz. zakı)

i. 44b.11

iş (اِش) 1- amel, hareket, davranma

i.idür 17b.12,70a.9,71a.12,

2-iş meşgale, fonksiyon

i.iØ 96b.14

i.inde 32a.12,

i.lerde 24a.4,

işe şun- işe başlamak

i. 61b.6

işāret (اِشَارَت) sözle, bir şeye değinme, açıklama işāret
etme

i. 111b. ,112a.11

i.i 70a.3

i.ler 38a.9

işe- (اِشْت) işemek, sidiğini yapmak

i.meye 43b.17,53b.3,79a.6,89b.7,90a.12,

i.yen 43b.16

i.vene 89b.7

- işegen (إِشْكَنَ, إِشْكَنَ) çok işeyen
döşege işegen âdem altını ıslatan kişi
 i.e 9a.11
- döşege işegen ol- altını ıslatır olmak
 i.sa 44a.1,52a.5,53b.2
- işit- (إِشْتَدَ, إِشْتَدَ) 1, dinlemek
 i.Ø 112b.6,
 2- duymak
 i. meyen 20b.9,89b.8
 i.mez 88a.8,89a.17
- işitmez ol- sağır olmak
 i.sa 20a.8,20b.4,20b.6,
- işidür ol- kulağı açılmak, sağır kulak açılmak
 i.a 20b.5,20b.7,88a.9,89b.9
- işidilmek (إِشْرَكَ) duyulmak
 i. 11a.16
- işle- (إِشْتَدَ) 1, kullanmak, tatbik etmek
 i. düğüm 20b.17
 i.r idüm 111a.11
 i.yüp 29a.3,
 2-yapmak
 i.dise 89a.14,
 i.r 96b.14
- işlevü gel- kullanıla gelmek, sürekli olarak tatbik etmek
 i. mişdür 51a.4
- işlegi *
işlegi vir (إِشْلِكِي بَرَّ) İrin akıtılan yer, yarılan yer
 i. ine 96a.1
- işlen- (إِشْلَنَ) yapılmak, yapılmış olmak
 i.miş 58b.3
- işleT- (إِشْلَدَ) çalıştırmak, harekete geçirmek
 i. endür 96b.5,
 i. üp 44b.16
- iştihā (إِشْتِهَا) iştah açlık
 i. 7a.17,7b.1,70b.5
 i.sı 50a.13,69a.8,69a.17
 i.yı 75a.7,77a.14,

i. getür- iştah açmak

i. ür 64a.1,76a.8

i.-vı şādık(a) tam ve gerçek iştah (bkz. şādık(a))

i. 50a.12,71a.13,

it (اَيْت) it, köpek

i. 81b.7,81b.17

i.e 24a.6,

i.üq 49a.2,51b.3,95b.6,96a.5

i. kafası it kafası

i. nØ 18a.10,

i.nı 39b.2

i.(üq) ak bokı itin beyaz dışkısı

i. 95b.6

i.nØ 51b.3

i.unı 96a.5

i(üq) ak necisi itin ak boku

i. ni 49a.2

it boncuğu it boncuğu denilen bitki

i. 48a.8,92b.6

i. keseri it keseri veya yaben perhası bitkisi

i. 45a.4,80b.12,81b.16

iT- (- اَيْد- اَيْت) 1, yapmak etmek

i. dügi 70b.7

i. dügüm 112b.2,

i. dügümüz 41a.3

i.e 30b.15,57b.14,61a.2

i.eler 23a.11,26b.14 73a.17

i.er 69a.2,112b.15

i.erlerse 71a.14

i.erse 68a.8,70a.6,

i.esin 24b.5, 36b.9,42a.6,

i.mek 52b.1,71b.5

i.mege 68b.10,78a.1,

i.megile 19b.2,20b.16

i.meye 70b.7,70b.10,70b.16,70b.16,70b.17,71a.1,71a.4,
71a.5,

2- kullanmak, bir ilacı kullanmak

i.düm 54b.10,63a.12,113a.14,

i.e 17b.14,20a.13,20a.17,20a.17,20b.16,21b.16,21b.16,
27b.15,31a.4,31b.2,57b.14,58a.2,70b.7,72a.6,

i.eler 18b.12,19b.17,21b.1,21b.2,22a.11,26a.15,26b.14,
27b.1,34a.9,34a.17,34b.1,51a.3,54b.8,

i.erlerse 23b.14,51a.15,57a.9,61a.3

i.esin 18a.9,26b.14,27a.13,47b.8

i.meyince 4a.17

i.mış 32b.3

i.mişüzdür 42b.7

i.seler 38a.14,57b.6,58a.3

i.seq 59b.12

i.üp 20b.12 83b.11

'add iT- saymak, (bkz. 'add)

i. erler 65b.5,68b.13,69a.5,69a.14

'ādet iT- adet haline getirmek

i. üp 39a.17

'ādetce iT- gerektiği gibi yapmak

i. 70a.4

āfitāb iT- güneş (gibi) kılmak

i. düm 2b.9

'afv iT- bağışlamak

i.e 112b.4

āheste iT- kısmak, yavaşlatmak (bkz. āheste)

i.e 66b.16

aḳ iT- beyazlatmak, temizlemek (bkz. aḳ)

i.er 63a.6

'aḳd iT- koyulaştırmak, akide yapmak (bkz. 'aḳd)

i. meyeler 66b.12

'aḳd-ı zībāḳ iT- eina gibi katmak, iyice karıştırmak (bkz. 'aḳd)

i. üp 62b.11

altı bahş iT- altı parçaya ayırmak

i. üp 40a.9

āmūht iT- bulamaç haline getirmek, karıştırmak (bkz. āmūht)

i.üp 27b.3

'arz iT- sunmak, göstermek (bkz. 'arz)

i. üp 2a.9

aşşı iT- fayda vermek, iyi gelmek (bkz. aşşı)

i. er 66a.10,66a.10,74b.10,76a.10,76a.16,77a.8,

'atā iT- vermek, ihsan etmek (bkz. 'atā)

i. di 111b.12

i. üq 4a.13

'avdet iT- dönmek, geri gelmek (bkz. 'avdet)

i. meye 32a.15

bātıl iT- kesmek, ezaltmak

i. er 77a.14,

belürsüz iT- silmek,

i. e 84a.11

berāber iT- biribirine katmak

i. üp 19b.5,50a.1, 80a.15,90a.14,96a.10

bend iT- bağlamak

i. eler 36a.13

beyān iT- açıklamak, söylemek

i. dük 5a.5,34b.5

i. dügüm 19a.3,

i. dügümüz 110b.4

i. düm 31b.9,97a.17

i. elüm 16a.6,23a.13,58a.16,59b.8,61a.5,72a.1,73b.13,

i. er 5b.4,5b.6,6a.2,97b.6

i. mişdür 110b.6

i. mişler 36b.2,

i. üp 5a.11

biryān iT- kebab yapmak

i. üp 78b.10

buhūr iT- tütsü yapmak

i. eler 54a.17

i. mek 57a.2

bulamaç gibi iT- bulamaç etmek

i. üp 42b.4

burma kurma iT- burgu şekli vermek

i. di 11a.15

cehd iT- gayret etmek

i. üp 17a.7

cem' iT- biraraya katmek, toplamak (bkz. cem')

i. e21a.5,49a.14,55b.8

i.esin 42a.2,43b.6,

i.mezden 63b.9

i.sem 111a.11

i.üp 6b.16,11a.3,24a.2,27b.6,28a.7,28b.14,28b.16,
31b.1,34b.3,40a.8,44b.1,46a.5,46b.11,56a.2,
56a.7,56b.2,56b.4,57a.2,58a.8,59a.8,63a.9,
90a.14,95b.17,112b.2,112b.3,

cezbiT- çekmek, hastalığı çekip almak

i. er 59a.7,

i.üp 58a.17

cimā' iT- cinsi münasabette bulunmak (bkz. cimā')

i.düğün 71a.16

i.e 55b.6,73b.1

i. mez 69b.6

i.erken 70b.11,70b.12,71a.2

i.erler 32a.1

i.erse 71a.10,71a.11,71b.7

i.memek 68b.9

i.memekden 69a.16

i.mekden 71b.12

i.meye 70b.14,70b.15,71a.3

i.meyesin 70b.9

i.es 69a.3,69a.10,71a.6,71b.14

cüş iT- coşmak, kaynamak

i.di 113b.4

cülūs iT- tahta oturmak, padişah olmak

i.di 2b.2

cüvān iT- gençleştirmek (bkz. cüvān)

i.er 84a.3,

çok iT- fazla yapmak, sık yapmak

i. meden 8b.1

def'iiT- kovmak, uzaklaştırmak, (bkz. def')

i.e 16a.12,

i.er 15a.2, 20a.1, 25b.3, 31a.17, 36b.7, 45a.6, 58a.17
64a.15, 66a.8, 66b.9, 73a.1, 74a.11, 76b.12,
81b.3, 81b.12, 83b.2, 84a.10, 92b.12, 66b.9,
73a.1, 74a.11, 76b.12, 81b.3, 81b.12, 83b.2,
84a.10, 92b.12, 92b.12, 94a.7, 110a.3, 110a.5,

i.erler 4b.10

i.üp 6a.5, 68b.12, 69b.9, 83b.1

delālet iT- göstermek, ispat etmek (bkz. delalet)

i.er 14a.7, 14a.8, 14a.11, 14a.12, 14a.13, 14a.15,
14a.16, 14a.17, 14b.2, 14b.2, 14b.4, 14b.4,
14b.6, 14b.7, 14b.7, 14b.10, 15a.2, 15a.10,
15a.11, 15a.14, 15a.16, 15a.17, 15b.1, 15b.3, 15b.5,
15b.6, 15b.9, 15b.10, 15b.11, 15b.13, 15b.14,
15b.15, 16a.1, 16a.2, 16a.4,

devā iT- tedavi etmek, ilaç vermek (bkz. deva)

i.Ø 113b.2

i.dük 49b.11

i.mek 113a.1,

dört beş iT- dörde bölmek

i.üp 31a.7, 64a.8

dūā iT- yalvermek istemek

i.di 2a.9

i.dükden 2b.17

i.e 2b.14, 32a.16,

i.eler 70a.17,

i.eriken 2b.7

duḥūl iT- görmek (bkz. duḥūl)

i.esin 13b.2,

edā iT- yerine getirmek

i.di 2a.9

i.esin 2a.5, 3b.12, 39b.8

i.mez 39a.10

faşō iT- kanalmak

i.esin 33b.2,

i.mez 110a.1

fāsid iT- bozmek

i.er 75b.14,

faşl iT- bölümlere ayırmak

i.üp 38a.2

fāvide iT- fayda vermek, hastalığa iyi gelmek

i.e 42a.15,42a.16,45a.5,52a.7,

i.er 25a.9,34b.2,37a.6,37a.9,42a.8,42a.9,43b.10,

45a.9,46b.10,48a.9,51a.15,51b.7,52b.17,

64b.6,64a.15,75b.10,75b.11,76a.1,76b.3,76b.9,

77a.10,80b.13,81b.13,82b.9,

fehm iT- anlamak

i.Ø 113a.5

i.üp 3b.9

ferāh iT- rahatlatmak, zevk vermek

i.er 64a.6,64a.16,

fetil iT- ilaç fitil haline getirmek

i.üp 36a.16,

fevż iT- gönlüne bilgi vermek, ışık vermek

i.e 112b.9,

fıkr(i) iT- düşünmek

i.üp 111b.11

fīl iT- şişmanlatmak

i.düm 98b.5,

firāmūş iT- unutmak

i.meyesiz 29b.5

ġaflet iT- gaflette bulunmak

i.me Ø 98b.8

ġalebe iT- galib gelmek, istila etmek

i.dügüne 14a.8

ġalīz iT- kalınlıştırmak

i.esin 42b.1

ġamz iT- suçlamak, iftira etmek

i.üp 112a.1,

ġerġere iT- ağzı çalkalamak

i.e 22b.14,31a.3,31b.8,82b.4,

i.eleler 21b.2,

gökçek iT- güzelleştirmek

i.e 84b.4,

ğubār iT- toz haline getirmek

i.üp 65b.1

ğulğul iT- gürültü çıkarmak

i.di 2b.3

gülşen iT- gülbahçesi yapmak

i.üp 3a.8

hab(lar) iT- hab yapmak, hâpler yapılar yapmak

i.eler 46b.9

i.esin 27a.9,97a.5

i.üp 16b.14,30a.8,30a.9,39a.13,30a.17,32b.16,40b.1,
46b.12,54a.5,95a.15,95b.12,

hacamât iT- kan almak

i.e 19a.16,

i.eler 35b.13

i.mek 19a.1

hacîl iT- utandırmak

i.düm98b.6

haddinden tecavüz iT- haddini aşmak

i.meye 54b.17

hāl iT- 1- eritmek, ısıtarak katıllığını gidermek,
sıvılaştırmak

i.üp 20a.1,86a.4

2- çözmek, ertadan kaldırmak

i. 3b.10

halās iT- kurtermak, hastalıktan kurtarmak,

i.e 80b.9,

i.er 40a.15,

halk iT- yaratmak

i.di 11b.1

i.medi 4b.1

i.üp 3b.1,6b.9,6b.16,

hāl-iT-eritmek, ısı vasıtasıyla sıvı hale getirmek

i.er 38a.10

i.esin 56b.10

hāliš iT- temizlemek, arıtmak

i.er 97b.11,97b.14,97b.17,98a.4,98a.8,98a.12,
98a.16,98b.3,98b.7,98b.11,

hālī iT- karıştırmak, katmak

i.e 58a.14,

i.esin 55b.16,

i.üp 40a.9,59b.12,59a.16,61a.8,63a.17,78b.8,81a.17,
82a.14,87a.1,90b.9,95b.2,97a.2,

hamīr iT- hamur yapmak

i.üp 27b.8

Harām iT- dinen yasaklanmak

i.dü 3a.6,

hareket iT- davranmak, harekete geçmek

i.e 12a.12,

i.en 80a.4,

i.esiz 71b.2

i.se 68b.15

harīre iT- eritip bulamaç haline getirmek

i.seler 74a.8

i.üp 74b.9,

hazer iT- dikkat etmek

i.eler 35b.7,50b.2,71b.12,

i.esin 24b.6,31b.7,

i.mek 28a.1,

i.üp 24a.5,

hāzır iT- hazırlamak, kullanmaya hazır hale getirmek

i.e 82b.7

i.esin 31b.4

hāzm iT- sindirmek, yemeğin sindirilmesi

i.er 50a.3,98b.17,76a.4,

hāzz iT- hoşlanmak

i.er 12a.8

helāk iT- yoketmek, bozmak

i.er 17b.8,70a.8

hōs iT- iyileştirmek

i.e 48b.6,48b.7,88a.15

i.er 72a.15

hōş kemend iT- iyice bağlamak

i.eler 23a.11,35b.4,

hūb iT- güzelleştirmek, iyileştirmek

i. 77b.13,

i.er 74b.6,74a.15

huknā iT- kan almak

i.eler 58a.15,

i.esin 58a.8

hūn bend iT- kan akan yeri bağlamak

i.eler 36a.13

hurūç iT- hucüm etmek, saldırmak

i.en 4b.10

hürmet iT- saygı göstermek

i. 87b.7

ıısıcaK iT- ısıtmak, sıcak yapmak

i. 30b.7

ııslāh iT- düzenlemek

i.es 75b.6,

ııtlāk iT- tutkunluğunu gidermek, salıvermek

i.er 74a.2,74b.5

ııbtidā iT- başlamak

i.dügi 49b.1

i.düm 1b.13,

i.üp 31a.14

ııctinēb iT- çekinmek, sakinmek

i.üp 3a.6,

ııçmege kabilce iT- içilecek hale getirmek

i.üp 51a.13

ııdrāk iT- anlamak

i.mek 95a.5,

ııdrār iT- yürütmek, akıtmak

i.e 43a.15

ııdrār-ı bevl iT- sidiği yürütmek

i.er 83a.1

ııhrāc iT- çıkartmak

i.üp 96a.13

ihtirāz iT- çekinmek, sakinmek

i.mek 5a.6,

ihtişār iT- kısa kesmek

i.elüm 10b.10

ihtiyār iT- seçmek, tercih etmek

i.üp 36b.1

iki kat iT- ikiye katlamak

i.er 17b.10

ihrār iT- söylemek

i.üp 70a.16

'ilāc iT- ilaç vermek, tedavi etmek

i.düğümüz 29b.4

i.eler 50b.14

i.eldük 41a.2,

i.esin 13b.15,38a.11

i.mek 33b.10,44b.17,45b.16

i'lām iT- açıklamak, söylemek

i.düm 113a.14

ilhāk iT- eklemek

i.çüm 111a.12

imsāk iT- tutmak, bırakmamak

i.üp 8b.2

inkār iT- varlığını red etmek, yok kabul etmek

i.erler 38a.7

ishāl iT- iç süzdürmek, içi temizlemek

i. dükden 27b.12

i.er 58a.10,76b.15,77a.6,92b.13,96b.9,

i.mek 33a.16

issi iT- ısıtmak

i.er 75a.16

istiklāl iT- sonuç çıkarmak, teşhis etmek

i.eler 5a.5,

i.üp 77b.1

istimāl iT- tedavi amacıyla kullanmak

i.düğümüz 72b.11,96b.8

i.düm 95a.8

i.ç 20b.11, 20b.14, 33b.17, 40b.1, 40b.8, 40a.10, 41a.6, 41b.10

i.eleler 23b.17, 26b.3, 30a.10, 30a.17, 38a.17, 44b.2, 45a.15,
49b.17, 50a.8, 56b.6, 57a.15, 68a.16, 72b.6, 79b.3,
95b.3, 110b.3,

i.en 30a.4,

i.enler 51a.5,

i.erdi 98a.9

i.erler, 56b.12, 110b.12

i.erse 73a.12, 84a.5,

i.ersen 98b.1

i.esin 27a.12, 57a.12, 63a.7, 64b.5,

i.se 73a.2,

i.seler 42b.11,

i.sün, 32a.10

i.ün 4a.15,

i.üp 5a.6, 8a.6, 50a.11, 73b.14,

i'tirāf iT- açığa vurmak, açıklamak

i.miş 1b.7

ittifāk iT- birleşmek, aynı şeyi söylemek

i.üp 8a.17

iz'ān iT- inanmak

i.üp 14a.1,

kabūl iT- kabullenmek

i.er 8b.14

kabz āT- tutmak, ishali durdurmak, kabızlık yapmak

i.e 95b.8, 95b.11, 95b.12, 95b.13,

i.er 66b.4, 74a.10, 75b.4, 76b.14,

i.meye 66b.2,

kalın iT- kalınlaştırmak

i.e 82b.8

kanāat iT- yetinmek

i.meye 78a.1

kapak iT- kapatmak

i.e 73b.9

kār iT- fayda vermek, sıhhat vermek

i.dükçe 56a.3

kat iT- kesmek, ortadan kaldırmak

kaḅī iT- kuvvet vermek

i.e 73a.12, 77b.13

i.er 68b.13, 69a.4, 72a.9, 73a.4, 73a.4,

i.üp 74b.6,

kaḅāna iT- kaygana yemeği yapmak

i.e 37b.6

kelimāt iT- söz söylemek

i.elüm 37b.11

ketm iT- gizlemek söylememek

i. medüm 2b.10

kiḅām iT- kıvam vermek, koyulaştırmak

i.üp 68a.4,

kiḅās iT- karşılaştırmak

i.e 73b.10

i.me 113a.9

kifāvet iT- yetmek

i.e 51a.14

i.er 13a.7, 32b.17, 50b.6, 59b.6, 95a.5, 110a.11,

i.mezse 95a.10,

kitāb iT- kitap yazmak, kipat haline getirmek

i.düm 2b.9,

kum iT- perçalamak, ufaltmak, kum haline getirmek

i.üp 43a.15, 52b.9

kursler iT- yuvarlamak, tekerlek haline getirmek

i.e 22a.10, 57a.1

i.üp 56a.17, 57a.12,

kursaler iT- yuvarlamak, tekerlek haline getirmek

i.eler 45b.4,

i.esin 24a.9

i.üp 21a.5,

kūl iT- yakmak

i.üp 90b.9

ma'cūn iT- ma'cun yapmak, yoğurarak hamur kıvamında ilaç yapmak (bkz ma'cūn)

i.oi 1b.5,

i.e 45a.11, 49a.14, 98b.16,

i.esin 40a.9,

i.üp 25b.4,27a.12,40b.8,41b.1,41a.7,41b.8,41b.10,
43b.6,45a.15,50a.2,52b.11,59b.11,80a.2,80a.9,
80a.11,81a.5,84a.2,84a.4,96a.10,110b.2,110b.13,
111a.15,

makām iT- yer etmek, yer tutmak

i.mişuür 8b.11,

mażmaża iT- ağızı çalkalamak

i.e 22a.7,75b.15,

mekr iT- kötölemek, hakkında kötü konuşmak,

i.meye 89a.11

melhem iT- melhem yapmak

i.üp 28b.13,31a.13,49b.7,59b.13,61b.3,61b.7,82a.3,

melhem gibi iT- melhem haline getirmek, yumuşatmak

i.e 25b.15,

i.esin 25a.14,

i.seler 42a.16

i.üp 31a.7,33a.5,34b.4,52b.5,

men iT- engel olmak

i.e 24b.16,83b.3,

i.eler 47b.1,

i.er 36b.6,36b.8,38a.5,63b.3,63b.16,77a.12,

i.erler 4b.9

i.meyüp 96b.3,

mevl iT- yürüme eğilmek,

i.er 14b.1,14a.16,14a.17,

mu'ālece iT- tedavi etmek

i.esin 39a.5

muḥli evlādī iT- ?

i.eler 35b.6,

murād iT- istemek, arzu etmek

i.esin 62a.5,

i.ersen 62a.10

muşāḥabat iT- arkadaşlık yapmak

i.se 88b.2

mübāşeret iT- bir işe girmek

i.eler 55b.12,

i.meyeler 71a.16

mülâzemet iT- uğraşmak, ilgilenmek

i. eler 8a.8,

i.esün 26b.10

mülâzimet iT- uğraşmak ilgilenmek

i.e 26b.13,33b.3,

i.eler 26b.5,

i.erse 33a.15,

mümtezil iT- içiçe katmak,

i.e 65a.12,

mürevvak kıvam iT- ince kıvam vermek, inceltmek

i.üp 66b.12,

müselles iT-üçte ikisini buharlaştırmak

i.eler 65a.2,

müşâhede iT-kalkmak gözlemek,

i.düm 97b.5,

i.üp 73b.15,

mütevellit iT- meydana getirmek

i.er 76b.9

mütevelliğ iT- meydana getirmek

i.er 75b.6,

müzeyyen iT- süslemek

i.miş 11a.4,

nâkış iT- eksiltmek

i.üp 31b.9

nazar iT- bakmak, muayene etme k

i.düğün 12a.3,

i.esin 35a.9

nerm iT- yumuşatmak

i.e 78a.10

i.er 74b.8,76a.15,76b.16,

nicē iT- seslenmek, dua etmek

i.düm 1b.13,

nikēb iT- örtmek

i.üp 15a.5,

nüfüz iT- sinmek, içine işlemek

i.mekden 38a.4

on beğ iT - on parçaya bölmek

olcumluk iT- heveslenmek, niyetlenmek

i.meyeler 24a.5,

pāk iT- temizlemek

i.e 33b.12,59b.15

i.eler 35b.5

i.er 16b.12,64b.7,79a.14,^

i.meyen 98b.9

i.üp 30b.17,

perhiz iT- diyet, sıhhatini bozan şeylerden çekinmek

i.e 26b.12,30a.11,32b.17

i.eler 50a.10

i.erlerse 32a.13,

i.erse 29a.17,69b.11,

i.mek 26b.5,

i.meyüp 27a.3,

i.üp 42b.2,50b.11

rēm iT- itaat ettirmek

i.mek 91a.8

redd iT- reddetmek

i.er 59a.7,

riwāvet iT- nakletmek, birinden duyduğunu anlatmak

i.eerler 61a.2,

rūsen iT- aydınlatmak

i.e 23b.6, 23b.14,24b.16,

şabr iT- sabretmek, dayanmak

i.e 34a.12,

i.üp 13b.5,

şāf iT- süzmek

i.e 59a.10

i.üp 48b.11,

şāfī iT- süzmek

i.er 81b.10

i.üp 66b.11,73a.1

şāğīr iT- sağırılaştırmak

i.er 17b.7

sehk iT- dövme, ufaltmak,

i.e 55a.15,55a.17,23b.10

i.eleler 35a.3,

i.esin 55b.16,55b.17,50b.16,

i.seler 42a.14,

i.üp 16b.13,18a.8,18a.11,18b.11,19a.16,20b.14,21a.7,
22a.14,24a.16,25b.4,25b.14,26a.6,26b.8,28b.5,
31b.15,33a.2,35b.16,40b.4,43b.8,44a.7,45a.11,
46a.3,49a.2,49a.8,49a.14,52b.2,52b.15,55a.11,
55b.8,56b.4,56a.6,57a.5,57a.16,58b.2,58b.5,58b.11
59b.10,65a.9,72b.3,72b.13,72a.14,77b.15,8^kb.14,
87b.13,95b.1,

sahk-ı belâ iT- iyice dövme, ezme

i.esin 62b.5

i.üp 23b.13,56b.8,62b.17,95a.14,

sâkin iT- durdurma, kesme

i.e 21b.6,24b.11,48b.12,61b.9,77b.17,78a.12,80b.14,
95b.14,95b.17,

i.er 25b.16,34b.4,64a.1,64a.14,66a.13,66b.4,73b.10,
74a.12,76a.15,76b.12,76b.12,76b.13,76b.15,76b.17,
76a.4,77a.5,77a.11,77a.14,79a.13,

salâ iT- dua etmek

i.üp 3a.2,3a.2,

sarf iT- harcamak

i.eleler 3a.8

i.er 71a.1

i.erler 62b.11,

sa'y iT- çalışmak

i.ersen 8a.11

sa'y-ı belâ iT- çok iyi çalışmak

i.üp 3b.5,

sebîl iT- bedava dağıtmak

i.düm 98b.4

secde iT- yere kapanmak

i.di 2a.5

semâ' iT- dönmek

serāsime iT- sersemleştirmek

i.üp 56b.10

sevāhet iT- yolculuk yapmak

i.üp 112b.2

seylān iT- akmak

i.meyüp 66b.1

şıvıra kılıç iT- kullanmak üzere kılıç çekmek

i.üp 38b.12,

sifūf iT- düzmek, ilaç terkiplerini biraraya getirmek

i.üp 43a.17

şofra iT- deriyi işleyip sofraya yapmak

i.seler 86b.16

şufūf iT- düzmek, ilaç terkiplerini biraraya getirmek

i.üp 53a.2

sünnet iT- sünnet etmek, erkeklik organı yüzündeki deriyi,
gepegevreye kesip atmak

i.en 37b.17

i.meguq 5b.8,37b.10

sürme iT- sürme çekmek, sürme yapmak

i.üp 25b.7,85a.6,87a.3,92a.4,

süst iT- gevşetmek, gevşeklik ver

i.er 77a.7,96b.10

sāf(lar) iT- ilacı fitil haline getirmek

i.e 54a.15,

i.esin 24a.2,59a.9

i.megi 54a.9

i.üp 49a.1,53b.16,54a.9,58b.3,58b.9,58b.11,58b.13,

59a.1,59a.6,69b.11,86a.6,

sedd-i vaşl iT- sıkıca bağlamak

i.esin 63a.4

şerbet iT- Şerbet yapmak

i.üp 16a.14

şerbet-i 'asel iT- bal, şerbeti yapmak

i.e 73a.10

şerh iT- açıklamak

i.üp 110 b.6

şorba iT- çorba yapmak

teğyir iT- değiştirmek

i.ecek 20b.14

i.üp 19a.5,

tehmîr iT- mayalandırmak

i.e 56b.17

i.esin 55b.17,97a.4,

i.üp 57a.5,95a.15,

tehsîl iT- kazanmak, öğrenmek,

i.emez 4a.1,

tekrarub hâşıl iT- yaklaşmak, yakın olmak

i.dükçe 111b.16

taksîm iT- sınıflandırmak, ayırmak

i.mek 9b.8

teleb iT- istemek, istekte bulunmak

i.di 25a.4

talîm iT- öğrenmek

i.elüm 29b.5

i.üp 3a.4,112a.14,

telîf iT- inceltmek, ince hale getirmek,

i.esin 38a.13

i.üp 9b.16,26b.13,58a.9,

temâm iT- tamamlamak

i.üp 72a.12,

tecâvüz iT- aşmak, geçmek

i.miş 97b.2,112a.13

tecribe in iT- denemek

i.dük 51a.5,

i.düm 68a.16,111a.10

tedbir iT- tedbir almak

i.esin 19a.4,

tefâvüt iT- fazlaca yapmak, aşmak

i.mek 27a.4

tekâsül iT- üşenmek

i.meyesin 3a.12

tekrâr iT- tekrarlamak

i.e 20a.4,

i.eler 43a.15,

telef iT- yok etmek elden çıkarmak

i.erdüm 111b.9

- telyin iT- yumuşatmak, yumuşaklık kazandırmak
i.er 58a.5,
- tenbih iT- uyarmak, bir konuda karşısındakine tavsiyede bulunmak.
i.esin 29b.7, 30a.4, 93b.3
i.erüz 39a.16
- tenkiye iT- temizlemek kan almak
i.eler 50a.11
- tertīb iT- düzmek
i.üp 10a.2,
- teskīn iT- yatıştırmak, dindirmek
i.üp 112a.14
- tevekkül iT- tedbirini alıp sonrasını Allah'a bırakmak
i.erin 4a.16,
- tevellüt iT- meydana getirmek
i.er 75a.1, 75a.8, 75b.9, 76b.4, 75b.17, 76a.17,
- tlā iT- sürülecek ilaç melhem yapmak
i.e 55b.10, 61a.2, 77b.15
i.eler 27b.8, 33a.3, 48b.6, 59a.15, 59a.16, 79b.6, 81a.7,
82b.5, 83a.12, 89b.4,
i.esūn 26b.17, 40b.5, 48b.3, 59b.2,
i.mek 51a.6,
i.seler 27b.9, 38b.7, 45a.6, 90b.7, 38b.10, 87a.17
i.üp 28a.12, 35b.16, 88a.13,
- timār iT- yeraya bakmak, bayındır hale getirmek, pansuman yapmak
i.düm 33b.10
i.eler 35b.4,
i.erse 8a.10
i.medük 11a.5
i.mek 32a.6
i.üp 35a.16,
- tırāş iT- tıraş etmek, kazımak
i.e 18a.13
i.üp 18a.6, 18a.9, 18a.11, 19b.9, 24b.1
- tīz iT- çabuklaştırmak
i.üp 62b.13,
- tütsü iT- tütsü yapmak
i.eler 80b.9, 83b.17, 85a.15, 85a.15, 88b.1
i.se 48a.7, 79a.8
i.seler 78b.15, 84b.9, 85a.17, 90b.12,
i.üp 31b.5

un gibi iT- ufaltmak

i.üp 59a.13,

üryān iT- soymak, üstünü çıkarmak

i.üp 30b.8

üç beş iT- üçe bölmek

i.esin 30b.6,31b.3,51a.16

üç faşl iT- üç bölüm yapmak

i.üp 33a.10,34b.5,

vehm iT- vehimde bulunmak

i.Ø 113a.5,

vād iT- anmak, şükretmek

i.eler 5a.2

i.üp 3e.13

yakı iT- yakı yakmak

i.e 18a.14,23a.11,39b.16,78a.9,

i.eler 23b.5,26a.7,34a.16,34a.17,39b.12,39b.17,42b.4,

44b.5,45b.11,51a.2,52b.5,59b.9,59b.11,80b.2,

80a.4,82a.5,83a.5,86b.1,88b.15,95b.5,95b.7,

i.erse 39b.14

i.esün 40a.14,42a.3,42a.5,49a.3,53a.10,53a.14,59b.11,

59b.13,

i.icek 94b.16,

i.seler 24b.12,27b.2,42a.8,42b.9,42a.10,45a.9,52a.10,

79a.17,

i.üp 27b.1,42b.1

yakup kül iT- yakmak

i.e 18a.14,

i.eler 47b.12,

i.üp 19b.10,86b.8,

vengi iT- yenileştirmek, yenilemek

i.er 92b.5,

yil iT- gaz yapmak

i.er 42b.3,

yoğun iT- kalınlaştırmak

i.e 82b.8

yol iT- yol açmak, yol bulmak

i.er 10b.15

yonga iT- araya telaş koymak

i.üp 57a.9

za'if iT- zayıflatmak

i.er 71b.12

zâmād iT- yara veya hastalık olan yere ilacı kalınca sürmek

i.e 79b.6,82b.8

i.eler 40a.3,43b.13,51a.3,59a.17,61b.3,81b.17,82b.3

i.esün 33b.5,53a.8

i.üp 53a.5

zāvil iT- yok etmek ortadan kaldırmak

i.e 28b.17,42b.2,78a.17,78b.17,86b.14,

i.er 72a.9,79a.17,79b.17

i.üp 61a.3

zebūn iT- rezil etmek

i.er 40b.12

zıkr iT- anmak,söylemek

i.elüm 39a.12,47b.9,

i.erüz 25b.9,35b.10,42a.7,

zivāde iT- artırmak

i.e 25b.11,86a.8

i.er 45a.7,69a.13,72b.17,74b.7,75b.1,77a.9,80b.4,81b.3,
82b.2,

i.üp 65a.3,

zivān iT- harcınmek, boş yere kaybetmek

i.emeye 89a.4,

i.er 76a.10

i.meye 90a.8

zuhūr iT- doğmak meydana gelmek

i.en 5a.11,38a.2,41a.1,59b.9,

i.er 8b.1,29b.14,40a.16,47b.7,7b.5,

i.üp 7b.9

i'tā *

i'tā eyle vermek, bahsetmek

i.rse 112b.16

it boncuğı (ايت بونجی) it boncuğı (bitki adı)

i. 48a.8,92b.6,

itdür (اِتْدُور- اِتْدُور) yaptırmak, ettirmek

faşd ü hacāmāt itdür- kan aldirmek

i.eler 16b.17

hez̄m itdür- hazmettirmek, hazmi kolaylaştirmek

i.ür 78a.6

icābet itdür- istenileni yerine getirmek

i.ür 59a.11

ishāl itdür- ishal ettirmek

i.esin 26b.1,27a.6,32a.8,39b.2,41a.5,51a.10,

i.üp 34a.10

istifrāğ itdür- kusturmak

i.esin 34a.11

isti'māl itdür- kullandırmak

i.Ø 32a.7,32a.15,

i.eler 13b.6,46b.12,

i.esin 45b.17,110a.10,

kat' itdür- kestirmek,önüne geçmek

i.esin 33b.11

key itdür- kusturmak

i.esin 34a.1

perhīz itdür perhiz yaptırmak, hestaya kendisine yaramayan yiyeceklerden uzak tutmasını tavsiye etmek

i.eler 19a.2,110a.8

i.esin 46a.1

i.üp 33b.17

i'tibār (اِعْتِبَار) kıymet, önem verme

i.inca 9b.8,14a.6,14a.10,14a.13,15a.16,

i'tidāl (اِعْتِدَال) aşırılıklardan uzak, orta hal, vasat

i. 13a.5,74a.4,

i.e 72b.6,77a.2,77a.7,

i.i 7a.13,14b.7,72b.5,

i'tidāl kıl vasat hal kazandırmak

i.ur 50a.15

i'tidāl vir- vasat hale getirmek

i.üp 63b.8

i'tidāle dönder- aşırılıktan uzaklaştırıp normale döndermek

i.ür 72b.6

i'timād *

i'timād eyle güvenmek, emniyet etmek, inanmak

i.meq 112a.4

i'tirāf *

i'tirāf iT- açıklamak, açığa vurmak

i.miş 1b.7

ittifāk (اِتِّفَاقٌ) sözbirliği, bir şeyin çevresindeki aynı görüş

ittifāk iT- aynı sözü söylemek, söz birliği etmek

i.üp 8a.17

it üzümü (اَيْتُ اَوْزُومِي) it üzümü, tilki üzümü

i. 92b.4

'iyālsiz (عِيَالِسٌ) kadınsız, eşsiz

'iyālsiz olmak kadınsız olmak

i. 69b.14

iz'ēn (اِذْعَانٌ) iyice kavrama

iz'ēn iT- tam olarak kavrama, öğrenmek

i.üp 14a.1

izhār (اِظْهَارٌ) gösterme,

izhār eyle- göstermek

i.∅ 1b.14

izn (اِذْنٌ) izin, destur, müsaade

i.i 4a.7

izni ol- izni bulunmak

i. 4a.7

i.-i rahmān Allah'ın izni (bkz. rahmān)

i. 113a.15

iizzet *

hiṭāb-ı 'i Allah hitabı, yüce söz (bkz. hiṭāb)

'i. 4a.16

-j-

ngār (زَنكَا) havacıva otu, eşek marulu

j. 27b.4,63b.13

kāleri j. havacıva otu veya eşek marulu bitkisi (bkz. kalem)

j. 22a.9,31b.11,33a.2

ngārī (زَنكَارِي) pas rengine çalan, pas rengine

j. 9a.11

ve -kirmānī (زِيَوَه كِرْمَانِي) Kirman civası

j. 51b.9

-K-

kabaca (قَبَاحَة) irice, büyükçe

k. 95a.15

kabaK (قَبْر) kabakgillerden bir çok türleri olan bir bitki

k. 46b.6,57b.15,76a.13

k.1 45b.11,62a.16

camel-i kabak yağı kabak yağının çıkarılması (bkz.'amel)

k.1 62a.6

kabak yağı kabak yağı

k. 34b.12

k.nØ 16b.8

su kabığı su kabığı

k.nØ 95b.8

kaber-(قَبْر) kabarmak

k.ur 29a.15

kâbiz () tutan, çeken, ishali kesen

k.6b.1,66.b,1,95a.6

k.dur 74a.2,77a.15,94a.6,95b.5

hâbb-ı k. kabızlık yapan hap, ishali kesen hap (bkz. hâb)

kâbih (قَبِيح) kötü, fena, çirkin

k. 9a.4

kâbilce *

kâbilce it- elverişli duruma, getirmek

k.üp 51a.13

kâbil ol- elverişli olmak, kabul etmek

k.en 31b.12

kâbilî *

k. helile kabil helilesi

k. 24b.8,26b.10,26b.12,98b.13

kabuK (قَبُوْرُ , قَبُوْرُ) kabuk, meyve veya sebzenin dış kabı

k.1 63b.4

k.11a 20a.9,49b.11

kabül (قَبُوْل) isteme, alma

kabül iT- istemek, almak

k.er 8b.14

qabz (قبض) tutmak, tutulmak, büyük aptestini yapmamak

q.ı 13a.1,58a.5

qabz evle- kabız yapmak

q.ı 66a.16,66b.6,66b.7

qabz iT- kabz etmek, kabızlığa sebep olmak

q.e 95b.8,95b.11,95b.12,95b.13

q.er 66b.4,74a.10,75b.4,76b.14,

q.meye 66b.2

qabz ol- kabız olmak

q. an 59a.9

q.ana 81b.13

q.se 48b.15

qabz olmak, kabız olmak

q. 47a.15

q.-ı bevāşır basur kabızlığı (bkz. bevāşır)

q.dur 46b.16

qabza (قبضة) bir avuç, bir tutam

q. 57b.8

qaç- (قح) kaçmak, bir yeri terketip gitmek

q. a 84b.7,87a.14,92a.3,

q.inca 73a.15,

q.up 38b.15

qaçan (قح) ne zaman, ne zaman ki..

q. 8b.8,8b.13,33b.10,34a.4,54b.5,58b.7,74a.8,74a.14,

74b.4,75a.10,75b.9,76a.4,76a.7,76b.1,76b.2,90a.7,91a.2,

qaçan kim (قح) ne zaman ki, o zamanki

q. 30b.13

qaçur (قحور) kaçırmak, elinden koymak

q. maya 23a.4

qader (قدر) miktar, ölçü, biraz

q. 8a.11,16a.5,18a.5,20a.2,20b.13,20b.14,21b.9,24b.3,

26b.12,29b.16,30a.7,30a.7,32a.12,32a.14,35b.4,38a.16,

39b.6,39b.9,39,40a.4,40a.7,43a.11,44b.2,44b.3,45a.16,

45b.7,48a.12,49a.17,53b.16,54b.11,58b.6,58b.7,62a.1,

62a.11,62b.4,64b.2,65a.4,66b.10,66b.12,68a.8,68a.8,

68a.17,68b.3,72a.17,73a.4,78b.1,79a.15,79b.12,83b.11,

83b.14,86a.9,95a.5,97a.5,98b.16

ķ.1 35b.5

ķ.1nØ 25a.1

ķadeh (قَدَح) küçük bardak

ķ. 46a.5, 77b.8, 85a.10

ķadın tutluğı (قَادِنَه طَوْرَلَجِي) kadın tuzluğı bitkisi

ķ. 94a.4

ķadim *

ķelēm-ı ķ. islam dininin temel kutsal kitabı, Kur'an
(bkz. kelam)

ķ. ünde 3a.2

ķādir (قَادِر) gücü yeten

ķādir ol- yapabilmek, gücü yetmek

ķ. a 65a.4

ķ.masa 77b.14

ķ.mayanlaruq 6a.11

ķ. maz 69a.10

ķādir olma- gücü yetmemek, yapamamak

ķ. 68b.10

ķ.uq 68b.4

ķ.-i ber-ķemāl kudretin en yüksek derecesinde olan Allah
(bkz. ķemāl)

ķ. 11a.1

ķ.uq 3a.9

ķafa (قَفَا , قَفَا) kafa, baş

ķ. 34b.14, 35b.2

ķ.den 17a.5, 35a.3, 35a.17, 35b.4

ķ.sını 86b.1

ķafa ķemügi kafatası

ķ. 34b.9

it ķafası(n) köpek kafası

ķ.nØ 18a.10

ķ.1 39b.3

ķoyun ķafası koyun kafası

ķ.nØ 18a.10

- kāfī (كَافِي) yeter, yeterli
k.dür 16a.5, 63a.6
- kāfūr (كَافُور) kafur ağacının zarkı
k. 22a.14, 55b.14, 56b.15
k.1 16b.5
- kāfūrī balmumu (كَافُورِي بَال مَوْي) kafur renkli balmumu
k.18b.9, 31a.5, 34b.3
- kāfūrī melhem (كَافُورِي مَلْهَم) kafur bitkisinden yapılmış özel melhem
k. 37b.8
- kağılğan diken (قَاغِلْغَانَه دِكْنِي) yabani deve diken
k. 80a.13
- kāhil (كَاهِل) olgun, erişkin
kāhil ol- olgun olmak,
k.a 12a.12
- kaḥr (كَاهِر) ezme, üzüntü
k. 111b.14
- kāhū (كَاهُو) marul, yaprakları, sebze olarak yenen bitki
k. 94b.10
- kāhū ḥar (كَاهُو حَر) veyl otu, eşek marulu
k.94b.16
- kā'ide (قَاعِدَه) düzen, düstur
k. 110a.8
- kā'ināt *
- esref-i k. ka'inatın en şerefli (bkz. eşref)
k. 3a.17
- zübde-i k. elemin kaymağı, alemin özü (insan) (bkz. zübde)
k. 2b.17
- kaķımak (كَافِيْمَق) hiddetlenmek, sınırlanmak
k. 17a.17
- kākūle (كَاكُولَه) kaküle bitkisi
k. 21a.13, 35b.15, 50a.5, 55a.11, 55a.14, 57a.8, 65a.17,
66b.9, 66b.15, 72b.2, 111a.3
- kākūme *
- k.-i tavuk (قَاكُومَه تَاوُوك) bir çeşit tavuk yemeğı (bkz. tavuk)
k. 73b.2
- kākūnç (كَاكُونْج) kenbel otu denilen bitki
k. 43b.4, 52b.9

1-(-قَالَ، -قَالَ)1- artakalmak, belirtilen mikterda bulunmak

ķ.a 20a.11,40a.7,46a.11,62a.17,63b.7,65a.6,
64b.3,66b.17

ķ.an42a.2,56a.16,

ķ.an1 20a.11

ķ.mamış 55b.7,111a.5

ķ.maya 24b.4,28a.9,29a.6,30b.5,35a.1,39b.9,64b.2,65 .15,
73a.8,73b.11,81b.1,85a.17,88a.17,88b.3,90a.4,
91a.8,91b.17,96b.17

ķ.mayup 52a.14

ķ.maz 29b.12,110b.17

ķ. mışdur 4b.13,64b.9,

ķ.sa 19a.15,36a.4

ķ.ursa 28b.13

2-aciz kalmak, yapamamak

ķ.a 73a.12,

ķ.an 81a.5

ķ.ur 7a.12

3-Bir iş belirli şekilde kalmak , bırakılmak

ķ.a 34b.14

ķ.up 20a.15

4-Beklemek, vakit geçirmek,

ķ.maz 26a.11,30a.1,111a.6

5-betmek,içinde kalmak

ķ.an 36a.6

ķ.sa 36a.4,91a.17

6-durmak, bir yerde durmak

ķ.maya 35a.6

ķ.ur 16a.10,66b.1,78a.6

ķ.urduk 3a.16

7- devamlılık bildirmek fazlası

ķ.mış 30b.1,31a.9

'amelden kal- güçsüz olup iş, ibadet yapamamak

ķ.ur 7a.12

hayzden kal- kadının aybaşı hali düzensizleşmek

ķ.makdur 53b.13

lay *

kalay çanak kalaylı kap, çanak (bkz. çanak)

k.dan 91b.14

kalay kap kalaylı kap (bkz. kap)

k.dan 41a.13

laylı (قَلَائِي) kalaylanmış, kalaylı

k.18b.8

lb (قَلْب) yürek, kanı vücuda dağıtan organ

k.dür 68b.14

k.inde 112b.12

k.üqi 3a.8

ferāh-i k. kalbin rahatlığı (bkz. ferāh)

k. 69b.17

lbiyye *

badeviyyetü'l- k. kalb tedavisi (bkz. badeviyyet)

k. 13b.12

ldur- (قَلْوَر) kaldırmak, yükseltmek

k.a 71b.1

k.alar 57b.13

k.up 30b.16

kalem *

kaleme getür- yazmak

k.düm 112b.3

k.üp 5a.1

k.-i jengār çengel sakızı, ak hindiba, çengel otu (bkz. kalem jengār, kalemī jengār)

k. 22a.9, 31b.11, 33a.2,

kalem- jengār (قَلَمُ جَنْجَار) çengel sakızı, akhindiba, çengel otu
(bkz. kalem-i jengār, jengār)

k.11a 79b.13

kalem-tırāş (قَلَمُ تَرَاش) tıpta sürmek ve yermek için kullanılan
bir alet

k. 25a.5

kalıq (قَالِق) 1-kalın, geniş

k. 34a.1, 74a.4, 82b.8

2-derin, derinliği fazla olan

k. 31b.12

kalın iT- kalınlaştırmak

q.e 82b.8

linca (قَالْنَجَه) kalın, kalınlığı çok

q.42b.6

lil *

q.ü'r- rāyiha az kokulu (bkz. rāyiha)

q. 14b.8

line (كَالْنَه) alıç denilen dağ yemişi otu, aşçılar otu

q. 94a.11

lk-(- قَلَو) 1- yükselmek, yukarıya çıkmak

q. a 21a.14

q. er 15a.4

2- ayağa kalkmak

q. a 48a.1

kalka gel- yükselmek, kabarmak

q. ür 69a.1

alkas (قَلْقَاس) kukas otu, köpek otu, bozotu, it sineği

(bkz. kulkas)

q. 94b.3

alnahdac (قَلْنَهْدَج) katır kuyruğu

q. 94a.4

alunc (كَالْوَجْج) kunbul otu, aşçılar otu, alıç denilen dağ yemişi

q. 94a.11

alya (قَلْبَه) sodyum oksit

q. 45b.5, 48a.15, 59a.4, 59b.15,

q. taşı sodyum oksit taşı (bkz. taş)

q. 22a.9

āb-1 q. sodyum oksit suyu (bkz. āb)

q. yı 52a.11

alya (+ قَلِي) kavurma, et yemeği

q. lar 50b.3

āmet. (قَامَتْ) boy, pos

q. i. 2a.15

āmet (قَامَتْ) farz namazını cemaatle kılmak için okunan ezan

q. 70b.13

amış (قَامِش) karnış, buğdaygillerden, sulak, nemli yerlerde

yetişen, boğumlu sert gövdesi olan bitkilere veri-

len ad

q. 19b.11, 24a.4

kāmil (كَامِلٌ) mükemmel, olgun
k.dür 110b.1

kāmil ol- mükemmel olmak, eksiksiz olmak

k.ø 113a.6

k.a 112b.10

k.up 1b.16,63a.9

k.-i ezeli başlangıcı olmayan zamanın mükemmeli, ezeli olan mükemmel (bkz. ezel)

k. 1b.3

keḥḥāl-ı k. mütehassıs göz hekimi (bkz. keḥḥāl)

k. 23b.7

üstād-ı k. mükemmel ve işinde tecrübe kazanmış kişi (bkz. üstād)

k. 23a15 ,113a.12

ķamu (كَامٍ) bütün, hep

ķ. 113e.11

ķān (كَانٌ) kan

ķ. ø 6b.12,6b.17,8b.9,9b.6,10b.15,12b.2,15a.17, 15b.12, 15b.13, 19a.12,19b.8,19b.12,24a.14,24b.4,24b.11, 33a.13,34a.7,34b.12,35a.1,35a.4,35a.13, 37a.7, 43b.13,49a.1,53a.15,55b.15,70b.2,70b.3,73a.15, 80b.1,81b.2,82b.15,91b.13,95b.6

ķ.a 7b.16,49a.3,79b.4,83a.11

ķ.dan 8b.9,38a.6,64a.15,66a.13,66a.14,

ķ.dandur 47a.12

ķ.dur 9a.2,47a.10

ķ.i 7b.17,8b.9,9b.16,14a.9,15b.14,19b.9,19b.11,19b.12, 19b.12,23b.12,24a.8,24b.13,28a.7,33b.2,34b.14,36a.13, 37b.15,47a.17,47b.5,54b.6,54b.7,54b.16,55b.15,58b.4, 65a.3,66a.13,66b.2,66b.7,72a.16,73a.1,79a.3,79b.17, 81b.15,86b.7

ķ.ile 26a.10,32a.2

ķ.in 36b.5,91b.9

ķ.inı 22a.11,24a.7,34b.17,48b.8,49a.3,86a.15,87a.4, 87a.8,88a.12,89b.8,90b.11

ķ.idi 9a.13

ķ.ları 33b.1

ķ.ların 50a.15

ķ.nuḡ 9a.3,9a.5,9a.14,9b.5,9b.10,14a.8,14a.10,15b.13, 16a.8,19a.3,47a.8,47a.9,59b.8,63a.2,

kān çıbanları kan çıbanları

ķ. 7b.16

ahmer kān koyu kırmızı kan

ķ.ı 14a.9

bavkuş kānı baykuş kanı

ķ.nı 20b.6

bevāşır kānı besur hastalığından doğan kan

ķ. 47a.16,66a.17,

ķ.nı 66a.15,66b.4,66b.6

bur(u)n kānı burundan gelen kan

ķ.na 36b.16,91b.10,92a.1,

gögercin kānı güvercin kanı

ķ. 55b.13

göz kānı göz kanı

ķ. 36b.4

ķ.ını 36b.3,

ķ.nuñ 36b.11

hayz kānı adet hâlinde gelen kan

ķ. 10b.15

ķ.ına 19a.4

ķ.ını 54a.6,54b.7

ifrād -ı uruķ kānı damarların kanı

ķ.∅ 47a.16

ķ.ı 66a.15

istibrā kānı adet hâlinde kadından gelen kan

ķ. 54b.13

kepāk kānı gözkepağı kanı

ķ.n∅ 36b.5

tavşan kānı tavşan kanı

ķ.ı 28a.11

teke kānı erkek keçi kanı

ķ.mdan 54b.6,86b.7

ķ.nı 86b.6

kān al- tedavi amacıyla vücuttan kan almak (bkz. al-)

ķ.alar 18b.16,34a.10,35b.11,

ķ.asun 37b.3,

ķ.ayın 37a.16

k.mâgı 37a.15
 k.makdan 37b.9
 k.sa 26a.11,36b.3
 k.salar 19b.14,22b.8,22b.10,
 k.up 19a.1
 k.ursan 36b.8

kān aldur- kan aldirmek

k.aler 16b.17,19b.8,34a.8

kān atıl- kan gelmek, akmak

k.ursa 34b.12

kān galebesi kanın vücutta çok artması

k.14b.10,

k.ndandür 16b.16

kān git- içinden kan gitmek

k.en 55a.1,91a.6,

k.ene 58b.14,83a.5,95b.15

k.ermiş 54b.9,

k.se 92a.16,96a.6

kān inmek kan akmak, kanamak

k.i 36b.7

kān ol- kana dönmek, kan meydana gelmek

k.ur 8b.15,10b.17

kān olmak- kan meydana gelmek

k.a 9a.13

ān *

kān-ı ğarab eyreti otu, iğneli tohumlu bir geşit kır bitkisi
(bkz. ğarab)

k. 83b.16

ana- (قنا, قاز, قنا) kanamak, kan almak

k.düğünø 22b.8

k.maz 86a.3

k.r 47a.3

k.sa 22b.7

k.ya 35b.2

kanamaz ol- kan durmak

k.a 86a.3

kanā'at *

kanā'at iT- yetinmek, kafi görmek

k.meye 78a.1

kanad (قَنَاد) kanat, kuşların ve böceklerin uçuş organı

k. inØ 89a.7

kanat-(قَانَد) kanatmak, bir yerden kan akıtmak

k.alar 28a.12

kanada(قَانَدَة) nerede

k. 2a.2,111b.6,112b.17

kanada ola nerede olabilir ? nerededir ?

k. 5a.3

kanadur (قَانَدُور) içme isteğini karşılamak, susuzluğu yatıştırmak

k.ur 63b.17, 64a.13

kanğı (قَنْغِي) hangi

k. 5b.7,36a.17,62a.5,88a.5,88b.6,89b.12

k.sı 41a.1,62a.6,

k.sın 62,62b.8

k.sına 11b.9,12a.4,82b.13

k.sından 65a.5

her kanğı herhangi, rastgele bir

k. 62a.5,88a.5,88b.6

k.sı 41a.1,62a.6

k.sınØ 62a.10,62b.8

k.sına 11b.9,12a.4,82b.13

k.sundan 65a.5

kanariyün (قَنْطَرِيُون) kantariyon, kantaron

k. 53b.15,59b.8

kanun *

k.-i hükemā hekimlerin kanunu (bkz. hekīm)

k. 62a.3

kitāb-i k. ibn-i sina'nın meşhur tıp kitabı (bkz. kitāb)

k.da 13a.6

kap (قَاب) 1- kap, kacak

k. 64b.14

k.a 18b.9,46a.6,65a.11

k.dan 41a.13

2- kabuk, bir bitkinin dışını örten tabaka

ķ.1 36a.9,57b.16,68a.10,73a.6,76b.9,77e.11,78b.14,

ķ.1nØ 64a.8

ķ.1ndan 96b.16

ķ.1n1 18a.13,40a.11

baġa kabı kaplumbaġa kabuġu

ķ.n1 18a.13,40a.11

elma kabı elma kabuġu

ķ. 56b.15

enār(uġ)kabı ner kabuġu

ķ. 47b.13,55b.8

ķ.n1 84b.8

fınduk kabı fındık kabuġu

ķ.n1 85a.5

gülnār kabı nerġiġeġi kabuġu

ķ. 53a.4

günlük kabı günlük kabuġu

ķ. 41b.17

hava kabı testislerin kabı, kavuk

ķ. 41b.12

hindibānuġ dibi kabı hindiba kökünün kabı

ķ. 66a.2

ķaleŷ kap ķalaylanmıŷ kap, ķanak (bkz. ķaleŷ)

ķ. 41a.13

ķebre dibinüġ kabı ķebre kökü kabuġu

ķ. 27b.7

ķaru helile kabı helile kabuġu

ķ. 51a.15,53a.1

turunġ kabı turunġ kabuġu

ķ. 21a.2,50a.1,55a.15,56a.8,56b.11,96a.9

ķ.n1 83a.12

yumurda kabı yumurta kabuġu

ķ.n1 43b.8,52b.15,53a.5

ķap- (-ķ) ķaġıŷmak, ķapıp ķaġmak

ķ.maya 85a.16

kapak (قَبْلَة) 1- göz kapağı

k.den 24a.4,

k.inØ 23b.17

kapak kanı göz kapağı kanı

k. nØ 36b.5

gözün kapağı göz kapağı

k. 24b.12

k.ndan 24b.10

2-kapak bir kabın üstünü kapatmak için kullanılan
parçası

k. 72b.5

k.inı 57a.17

k.uğ 63a.3

kapak eyle- kapak yapmak

k.Ø 63a.1

kapak iT- kapatmak

k.e 73b.9

kapakla-(- قَاتَل) kapakla kapatmak

k.ya 96a.2

kapla-(- قَالَا, قَالَا, قَالَا) kuşatmak, sarmak

k.mışdur 11b.5

k.r 27a.3, 39a.8, 51a.9

k.rsa 28a.1

k.sa 27b.17

kaplayu ur- kuşatacak şekilde yapıştırmak

k.alar 23b.4, 44b.6

kaplan (قَبْلَان) kaplan, enine siyah çizgili koyu sarı postu
olan gevik yırtıcı hayvan

k.88b.10

kaplan derisi kaplan derisi

k. 88b.11

kaplan eti kaplan eti

k.88b.11,

kaplan yağı kaplan yağı

k.58b.12

kaplubaga (قَبْلُوْبَغَا) kaplumbağa

k.nuğ 42a.10

kaplubağa kabı kaplumbağa kabuğu

k.nı 18a.13

kaplubağa külü kaplumbağa külü

k.nı 39b.16

kapu (قیو , قاپو) kapı, yerleşim biriminin girip çıkmak için bırakılan açılıp kapanan girişi

k. suna 85a.13,90b.2

kār (کار) iş, mesgele

k. 3b.2

k.da 37b.17

k.ında 97a.16

āhir-i k. işin sonu, son iş (bkz. āhir)

kār it- tesir etmek, etkisini göstermek

k.lb.14

k.dükçe 56a.3

kār kıl- zarar vermek

k.maya 88a.10

kārında ol-işine devam etmek

k.a 97a.16

kār *

k. çiçeği süsengillerden beyaz ve pembe çiçek açan soğanlı

bir bitki (bkz. çiçek)

karüre (قاروره , قاروره) idrar tahlili, idrar, idrar konulan şişe

k.5.a10,15a.7,16a.3,16a.4

k.nüg 14a.2,15a.7,15b.17,16a.1

k.sinØ 13b.15

k.yı 13b.16

karva - (قروا) kavramak, tutmak

k.sa 88b.6

k.yup 23a.1

karâ (قرا) kara, siyah renk

k. 7b.15,12a.17,14a.15,28a.15,53a.11,77b.9,85a.6,89b.9,

k.ca 47a.2,97a.5

k.dur 14a.13,14a.17,14b.1

k.iken 84b.14

k.sinØ 1b.15

k.sından 76b.8

k.sını 89b.10

karabahak karabahak, bir tür deri hastalığı

k.7b.14,26b.9,27b.11,

k.dur 26a.17

kara benK karaleke, deride meydana gelen leke hastalığı

k.81a.9

kara çalı karı çalı, çalı diken, kara diken (bkz. çalı)

k.nuğ 28b.17

kara çörek otı kara çörek otu

k. 24a.16,26a.5,44a.15,50a.1,

k.nø 40b.10

kara günlük yağı kara günlük bitkisinin yağı

k.56a.12

kara helile kara helile

k. 26b.10,27a.11,98b.13,111a.3

kara katran kara katran

k. 33a.6

kara kedi kara kedi (bkz. kedi)

k. nüğ 88a.9

kara kelb kara köpek

k.üğ 88b.7,88b.9

kara kıl kara kıl

k. 89b.10,90b.6,

kara kuru üzüm kara kuru üzüm

k. 21a.12;44b.1

kara melhem Balmumu, ift ve acı yağla yapılan bir tür yara melhemi.

k. 61a.15

kara sığır kara sığır

k.ug 46a.9

kara su gözün körlüğüne sebep olan su

k. 25b.6,25b.8,86b.15,87a.3,87b.1,89a.16,

kara üzüm çekirdeği kara üzüm çekirdeği

k. 49b.12

kara zernih kara zırnık otu

k. 22a.8

kara zeytün kara zeytin

k. 17a.15

qara dūşler gōrmek kötü rüyalar gōrmek

q. 7b.15

baldurı qara baldırđı qara

q. 93a.5

arabehaḡ (قرو بهقه) bir tür deri hastalığı

q. 7b.14, 26b.9, 27b.11,

q.dur 2a.17

araca ot (قرطه اوت) Karaca otu

q. 22a.17

araca üzüm (قرطه اوزم) qara üzüm ,

q. 54a.3, 79b.7

araçalı (قره چالی) qara çalı, çalı dikeni, qara dikeni

(bkz. qara çalı)

q. nuḡ 28b.17

aralık (قرالوق) qara olmaklık

q. 14a.3,

aramturaḡ (قرمتوروق) karaya çalan renk

q. 12a.15, 15a.11

arenfil (قرنفله) karanfil, güzel renkli çiçekler açan bir süs

bitkisi

q. 21a.3, 24a.16, 43b.11, 57a.7, 57a.13, 57b.16, 66b.9, 66b.16,

68a.4, 72b.3, 73a.9, 73a.11, 94a.3, 110a.16, 110b.8, 112a.2,

q.i 16a.13

beyābān qarañfil yaban qarañfili

q. nuḡ 93a.15

araqılık (قره كيلوق) karanlık, görememek, buḡu

q. 16a.10

aragu (قره كوق) karanlık, ışısız

q. 112a.6, 112a.7

araqulıḡ (+ قره كوق) karanlık, görememek

q. inØ 25a.16, 87b.6

arār (قرار) orta hal, kıvam

q. ina 44a.12

arār- (قرار-) kararmak, rengi karaya dönmek

q.a 26b.17

q.maya 35b.7

q.mıḡ 22b.2, 63a.5

q.sa 22b.2, 82a.6

q.up 26a.5

q.ur 49b.2

rarT- (- قَرَرَد) karartmak, siyahlaştırmak

k.ur 16a.10

reyise (قَرِيْه) kiraz gülgillerden kırmızı veya sarı küçük
tatlı meyve veren bir ağaç

k. 77a.2

r çiçeği (قَارِيْجِي) karçiçeği, süsengillerden beyaz ve pembe
çiçekler açan soğanlı bitki

k. 21b.7, 79b.11

rdaş (قَرْدَس) kardeş, arkadaş

k.lara 97b.7

rga (قَرْعَة) karga, siyah ve güvercin büyüklüğünde tarla ve bah-
çelere zarar veren bir kuş

karga dili karga dili

k.ni 90b.4

r(1)n (قَرِيْمَه , قَرِيْمَه , قَرِيْمَه) karın, gövdenin kaburga kenarlarından
kasıklara kadar olan ön bölgesi

k. 44b.10, 48b.16, 78b.3, 83a.4

k.a 82a.17

k.da 36a.1, 52a.4

k.dan 80b.3

k.1 8b.3, 44b.12, 52b.3, 66a.11, 66a.11, 74b.8, 75a.7, 75b.17,
76a.15, 78b.16

k.ıla 21b.15, 41a.8, 43b.3,

k.ına 46a.12, 48b.15, 51a.13, 52b.3, 53a.14, 54a.16, 54b.13,
78a.7, 81b.4, 85a.10, 90a.12, 90b.8, 95b.4, 95b.14,

k.ında 38a.13, 52a.2, 52a.3, 54a.1, 80b.9, 85a.14, 91a.14

k.ındağı 81b.3, 92a.16,

k.ını 52a.14

karın ağrısı karın ağrısı

k. 71b.14

k.nø 52a.10

k.na 52a.10, 83a.11, 90a.13, 96a.1

karın katısı karın sertliği

k.ne 83a.5

kar(1)n(1) bağla8 peklük vermek

k.1 74b.7, 75a.12, 75b.17, 76b.2, 77a.3, 77a15

karnı itlak iT- ishal etmek

k.er 74b.4

arındağ (قَرْنَدَاغ) kardeş aynı anne babadan doğanlardan herbiri

k.inØ 70b.11

k.idük 111b.7

arınca (قَرْنَجَه) karınca, zar kanatlılardan çok türü bulunan böceklerin genel adı

k.90a.10,90a.10

q.dan 54a.16

karınca yumurdası karınca yumurtası

k.19b.4

arış- (قَارِيْشَ , قَرِيْشَ , قَرِيْشَه) birbiri içinde dağılmak

k. a 65a.10

k.up 10b.14,32a.2

k.ur 9a.6,9a.8,9a.15,9a.16,9b.2

arışdur- (قَرِيْشْدُوْر , قَرِيْشْدُوْر) karıştırmak, katmak

k.Ø 29a.6,56b.5,61b.6,62a.1

k.a 25b.15,27b.6,53a.5,55b.4,56a.14,61a.1,61a.14,68a.6,
72a.13,72b.4,73a.17,77b.5,85a.4,90a.14,

k.a.ær 48a.10,50b.17,51b.1,61a.9,81b.9,89b.4,90b.1

k.asın 26b.8,26b.17,28b.6,57b.2,62b.13,63a.17,68b.2

k.sa 78b.4,

k.salar 90b.16,91b.16,

k.up 16b.2,16b.5,16b.15,18a.3,18a.14,18a.16,18b.11,19b.9,
20b.3,21a.1,22a.10,23b.1,24b.12,25a.2,27b.10,27b.14,
28a.13,28a.10,30b.5,32b.2,33a.2,37b.7,38b.5,39b.11,
39b.15,40b.10,41a.9,42b.9,44a.3,44a.7,44a.9,44a.12,
44a.15,46a.2,46b.1,46b.3,48a.3,48b.2,49a.2,49a.17,
51b.11,51b.14,51b.15,56b.5,57a.11,57b.10,58b.6,61b.2,
65b.6,77b.10,77b.11,78b.6,79b.13,80a.4,81a.3,81b.2,
81b.14,82a.4,82a.10,82a.12,83b.8,84a.13,85a.5,85b.12,
85b.16,86a.5,86a.6,86a.9,86a.10,86a.13,86b.1,86b.4,
87a.9,87b.1,88a.5,89b.7,90a.3,90a.5,90b.4,90b.6,91b.17,
93a.14,95b.7,

arışık (قَارِيْشِوْر) karışmış, içiçe girmiş

k. 15b.14,15b.14

şarniyye *

tabaka-i k. gözün saydam tabakası (bkz. tabaka)

k.11b.6

şarpuz (قارپوز) karpuz, dışı yeşil içi kırmızı sulu bir yaz meyvesi

k. 94a.7

şarşu (قرشو) 1- karşı, muhalif

k. 24b.7,26b.8,27a.17,28b.7,29a.8,45b.4,51a.6,62a.8,63b.9,
68b.15,71a.1,

k.sında 30b.7,

k.uşa 13b.7,

2-sırası gelince vaktinde

k.23a.7,24a.3,64b.13

3- karşı, yakın, ...a doğru

k. 35b.12,

şarşılayu *

karşulayu tırāş iT- dikâne tıraş etmek

k. 24b.1

şartal (قرتال) kartal, kızıl siyah tüylü, güçlü iri yırtıcı bir kuş

k. ug 90b.3

şar teşi (کارطاشی) ?

k. 27a.13

şasem *

şasem yād iT- yemin söylemek, yemin etmek

şasık (قاشق) kasık, vücudun karın ile uyluk arasındaki bölümü

k. 43a.11,

k.da 19b.4,

k. 42a.10, 44b.2,44b.15,

k.ina 44b.4,44b.6,

şasık ağrısı kasık ağrısı

k.nØ 77b.12

k.na 37a.7

şasık yarığı fitik

k. 42a.9

k.na 42a.9

kasık yıl(i) kasık yeli

k. 40b.15, 41b.10

k.lerinØ 25b.2

k.nØ 48b.10

k.ne 41b.4, 41b.9, 42a.11, 52b.12, 83b.17, 91b.1

kasık zahmı kasık yarası

k. na 42a.7

kaşığı yeril- fıtık olmak

k. an 42a.10

kaşide *

k.-i murabba' murabba keside (bkz. murabbâ)

k. 97b.8

kaşir (كشير) kısa, uzunluğu az olan

k. 13a.4

kaşni (كاشني) baldırgan zamkı

k. 94a.10, 94a.12,

k.ya 95b.9

kaşni tohumı kasni tohumu

k. 45b.2

kaşni suyu kasni suyu

k. 45b.3

dişi kasni kasni bitkisinin dişisi (bkz. dişi)

k. 58b.5

kaş (كاش) gözlerin üst tarafında yay şeklinde çizgi oluşturan

kısa kıllar

k. 11b.9, 19a.6, 36b.4

k.1 32a.6

kaş(1)kirpük(i)

k. 19a.6, 32a.6

kaşık (كاشك) kaşık, yemekleri yemek için kullanılan sofraya aracı

k. 18a.2, 18a.2, 20a.9, 20a.11, 24a.7, 29a.6, 29a.7, 30b.4, 31a.2,

31a.3, 39b.13, 40a.2, 44a.10, 45a.13, 46a.10, 48b.17, 59b.1,

59b.1, 61b.1, 61b.2, 64a.12, 65b.7, 66b.13, 81a.14, 81a.15,

81b.4, 95b.16, 95b.16, 97a.3, 97b.3

kaşit *

k.-1 hindî hindistan'da yetişen bir bitki (bkz. hindî)

k. 61b.13,

at (كَات) 1- kat, tabaka

k. 11b.2, 17b.10, 73b.6

k.ına 11b.3, 11b.3, 11b.4, 11b.5, 11b.6, 11b.7,

2- huzur, makam

k.ına 55a.16, 89a.8

k.ında 71a.12

IT- (كَات - كَات) katmak, iğine katmak, eklemek

k.a 34a.15, 56a.15, 65a.10, 66b.13, 68a.6,

k.aler 43a.7, 43a.12, 45b.1, 59a.6, 68a.13, 68a.15,

k.arlarsa 79a.4

k.asın 18b.6, 18b.8, 42a.12, 48b.14, 62b.4, 65a.7,

k.mayup 21e.7

k.sa 78b.17, 79a.8, 88a.3,

k.up 16a.14, 18b.9, 19b.5, 25b.10, 28b.2, 28b.5, 34a.16, 40a.3,

43a.14, 43b.9, 43b.17, 46a.15, 47b.13, 49a.16, 50a.8, 50b.16,

52b.13, 52b.15, 53a.13, 53a.16, 56a.9, 58b.9, 61b.5, 64a.4,

64a.10, 64a.12, 64b.4, 65a.15, 65a.17, 65b.7, 66a.4, 66a.7,

66b.12, 68a.14, 68b.1, 79a.6, 79b.5, 86b.11, 89a.15, 95b.10,

97a.3, 97a.3,

at' (كَات) kesilme, bitme

kat'eyle kesmek, yarayı veyakanı durdurmak, bitirmek

k.r 66a.5, 66b.6, 66b.7

k.seler 47b.6

kat'it- kesmek, durdurmak, iyileştirmek

k.er 30a.14, 33a.1, 66a.14, 66b.2,

kat'itdür- kestirmek, durdurmak

k.esin 33.11

kat'ol- kesilmek, durmak iyileşmek

k.üp 28a.9

atı (كَاتِي , كَاتِي) 1- sert ve çok

k. 13a.8, 43a.1, 47a.5, 71a.15, 71b.8, 73a.8, 74b.14, 74b.14,

87a.15, 94b.16, 95a.11

katı söylemek çok konuşmak

k.den 35b.7

igen katı iyice, pek çok

k. 27a.1

karın katısı karın sertliği

k.na 83a.5

eti'*

naşş-ı k. kesin ve gürütülemeyecek delil (bkz. haşş)

k.dur 32b.12

atılık- (قَاتِلِغْ) sertlik, nesnenin katı olma durumu

k.inØ 39b.15

atırak*

katırak yürü- hızla yürümek

k.se 68b.15

atır (كَاتِرْ, قَاتِرْ) katır, atgillerden kısarak ile erkek eşeğin çiftleşmesinden doğan melez hayvan

katır beynisi(n) katır beyni

k.i 85b.3

katır eti atır eti

k.ni 85b.7

katır hayaları katır erlik bezi

k.nØ 85b.3

katır sünügi katır kemiği

k.nØ 85b.3

katır tersi katır dışkısı

k.ni 85b.5

katır tuynəği katır tırnağı

k.nuq 85b.2

k.-ı sekākin ?

k. 48b.5

k. kuvruğı katır kuyruğu (bitki adı) (bkz. kuyruk)

k. 94a.3

atil (قَاتِلْ) öldüren, öldürücü özellikte

k.dür 96.b.11

atl *

katl olunmak öldürülmek

k. 112a.7

atlan- (- قَاتِلْ, قَاتِلْ) dayanmak, sabretmek

k.a 65a.12, 97a.14,

k.mak 49b.15

- atlu (قَتْلُو) katlanmış, katlı
 k.69a.7
- aṭrān (قَطْرَانَه) katran, organik maddelerden kuru damıtma
 yoluyla elde edilen ağır ve suda erimeyen bir
 madde
 k. 29a.1,33a.6,48b.2,61b.7
 k.a 95b.7
 k.1 45a.9
 k.11a 49a.2
- aṭrān göbegi (قَطْرَانَه تَوْبَانِي) garikun mantarı
 k. 93b.16
- aṭre (قَطْرَه) damla yuvarlak biçimde çok küçük miktarda sıvı
 k. 1b.9,6b.8,8b.8,8b.9,10b.4,97b.8
- attāl (قَتَالَه) öldürücü, zehirleyici
 k.ḍur 92b.5
- iv *
 k.-i zebān sinirlice ot (bkz. zebān)
 k. 93b.6
- ivaz (قَاوَزَه) Ğinde ilaç yapımında kullanılan (panax ginseng)
 bitkisinin kökü veya kara havuç (?)
 k. 41b.7,41b.9
- ivī (قَوِي) 1-şiddetli, çok fazla
 k. 10a.12,10a.13,68b.12
 2-kuvvetli
 k. 10b.6,29b.10,32a.9,43b.7,44a.3,46b.13,52b.11,65a.3,
 66b.8,68a.8,68b.11,95b.2
- ḳavī eyle kuvvet vermek
 k.ve 77b.10
- ḳavī iT- kuvvet vermek, kuvvetli kılmak
 k.e 77b.13,
 k.er 68b.13,69a.4,72a.9,73a.4,73a.4,
 k.üp 74b.6
- ḳavī kıl- pekiştirmek, kuvvet vermek
 k.a 78a.14,
 k.ur 58b.1,69a.13,69a.14,76a.10
- ḳavī ol- kuvvet kazanmak, güçlenmek
 k.a 65a.4,77b.17,78b.12,90a.15
 k.asın 3a.7

qavl *

q.-i hūkemā hekimlerin dedikleri (bkz. hūkemā)

q. 7a.17

qavluhu ta'ālā (قَوْلُهُ تَعَالَى) yüce (allah'ın) dediğidir.

q. 10b.12

qavm (قَوْمٌ) halk, bir yerin sakinleri

q.1 2b.12

qavrulmuş (قَاوْرُوْطِيْن) qavrulmuş

q.1 74a.12

qavuk (قَاوُكٌ) erlik bezi

q. 71b.8

q.a 42b.13, 64b.6, 66a.10, 75a.16,

q.da 43a.5, 65b.14, 71b.8, 80b.16, 93a.13

q.dağı 43b.4

q.1 57b.13, 80a.12

q.ında 52b.6, 52b.8, 80a.16

siğir qavuğı siğir erlik bezi

q.na 57b.11

qavuk ağırsı erlik bezi ağırsı

q. 71b.8

qavun (قَاوْنٌ) kabakgillerden sürüngeu gövdeli, iri meyveli
bir bitki

q. 17a.15

qavun çekirdeğı qavun çekirdeğı

q. 52b.6, 65b.13

q.nu 43a.8, 46b.6

qavur- (قَاوْرُوْزٌ, قَاوْرُوْزٌ) qavurmak, eti ateşte yağ içinde pişirmek

q.sa 28b.17, 48b.8, 78a.12, 78b.7, 78b.9,

q.up 42a.12, 46a.4, 48b.10, 52a.6, 52b.13, 75a.15,

qay (قَيْ) kusma, kusuntu

q. 34a.9

q.da 50b.7

qay itdür- kusturmak, kusmasını sağlamak

q.esin 34a.1

qayd *

q.-1 bend bağlamak, elini ayağını bağlama (bkz. bend)

q. 112a.6

k.alar 35a.15,43a.12,49a.11,65a.17,68a.12,68a.13,68a.14,
76b.5,82a.16

k.asın 20a.10, 22a.7,28b.5,40a.7,46a.6,48a.17,59b.17,
62a.15,62a.17,64a.10,64b.3,64b.11,65b.9,66a.3,
66a.4,66b.17

k.mış 63b.1

k.sa 79a.1

k.up 25a.10,43a.4,43b.1,44b.4,44b.6,45a.2,45a.14,45a.16,
45b.10,45b.8,46b.4,48b.4,51b.6,51b.7,52b.7,53a.12,
53a.14,54a.11,58a.5,58a.12,61a.7,61a.9,64a.4,65a.7,
65b.12,79a.9,79b.7,79b.16,80a.6,80a.16,80a.17,80b.1,
80b.8,80b.11,80b.13,80b.16,80b.17,81a.12,81b.4,
83a.5,83b.13,84b.11,96a.7,

yab yab kaynat- fokur fokur kaynatmak

k.up 64b.11.

az (قاز) kaz, perde ayaklılardan, suda ve karada yaşayan uçan
veya yürüyen, yabani veya evcil kuş

kaz etleri

k. 29b.15

ezen (قزانه) kazan çok büyük tencere (bkz. kazgan)

k.e 62a.14

ezgen (قزغانه) kazan, çok büyük tencere (bkz. kazan)

k. 8b.13

ezı-(- قازنی)1- kazımak, silmek

k.yalar 35a.11,35b.1,35b.5

k.yup 28a.12,40b.2,82a.4,83b.14,91b.8

2-tıraş etmek, kazımak

k. yalar 36a.9

āzib (كاذب) yalancı,yalan sövleyen

k. 113a.6

ebēb (كباب) kebab, közde veya yağda pişirilen et

k.e 72b.14,

k.inØ 73a.14

k.lar 50b.3

k.ug 72b.13

qayğena (قَيْغَنَه) yumurta tatlısı
 kayğena iT- yumurta tatlısı yapmak
 k.e 37b.5

kāyil (قَائِل) kabul etmiş
 kāyil ol- kabul etmek, razı olmak
 k.Ø 113a.3

kāyim (قَائِم , قَائِمَة) 1-ayakta olmak, meydana gelme
 k.dür 12b.1
 2-sert ve dik olma
 k. 61a.4, 77b.16, 69b.4, 69b.5

kāyim eyle- ayakta, tutmak
 k.di 70a.10

kāyim ol- sert ve dik olmak
 k.a 61a.4, 77b.16
 k.ur 69b.4, 69b.5

kāyim makām (قَائِم مَقَام) bir işin yerini tutan
 k.uğ 70a.17

kāymak (قَيْمًا , قَيْمًا) kaymak, sütün yüzündeki koyu yağlı
 tabaka

k. 40a.1

k.1 52a.8

kāyne- (قَيْنَة) kaynamak, sıcaklık tesiri ile kaynamak

k. mamışdur 9b.1

k.mış 73a.11, 95b.16

k.r 8b.13, 8b.15, 64b.1

k.rken 55a.4, 64b.3, 65a.17, 66a.4

k.up 8b.17

k.ya 31a.3, 48a.11, 55a.5, 62b.13, 64a.4, 64b.13, 73a.8,

k.yan 57b.10, 65a.9, 65b.2

kāynaT- (قَيْنَة) kaynatmak, ateşte ısıtıp kaynatmak

k.a 17b.16, 18b.10, 20a.16, 21a.15, 21b.15, 29a.1, 34a.13,

46a.11, 46a.15, 47b.14, 47b.17, 48b.11, 54b.12, 55a.8,

55a.12, 55a.15, 55b.1, 56a.9, 56a.9, 63b.4, 63b.6, 65a.6,

65a.10, 72b.4, 77b.15, 70a.15, 78b.14, 83b.9

kebāb eyle- küllemek, ateşte pişirmek

k.Ø 73a.7

kebābe (كَبَابَه) ? (bitki adı)

k. 111a.2

keb(e)re (كَبْرَه) kebere, gebere otu, kedi tırnağı (bkz. kebre)

k. 17a.16, 94a.13

penc-i k. kedi tırnağı bitkisi (bkz. penc)

k. 110a.14

kebredibi kebere bitkisinin kökü

k.nüg 27b.7

keder (كَدْرَه) sıkıntı, üzüntü

k. 71b.2

kedi (كَدِي, كَدِي) kedigillerden, köpek dişleri iyi gelişmiş çevik ve kuvvetli evcil ve yabani küçük memeli hayvan

k.nüg 20b.5, 20b.8, 88a.6

kara kedi

k.nüg 88a.9

kefenlendür-(- كَفَنَلْدُر) çepeçevre sarmak, kuşatmak

-k.mişdür 14b.12

kef (كَف) köpük, sıvı üzerinde meydana gelen hava kabarcıkları

k.i 40a.6, 68a.3, 110b.2, 110b.12

k.inØ 40a.5, 58a.5, 64a.4, 65a.7

keḥḥāl *

k.-ı kāmīl mütehassıs göz hekimi (bkz. kāmīl)

k. 23b.7

kehribā (كَهْرِبَا) kehribar, süs eşyası yapımında kullanılan fosilleşmiş reçine

k. 91b.6, 94b.18, 94b.8

k.yı 51b.4

keklik (كَكْلِك) keklik, sülüngillerden güvercin büyüklüğünde tüyü boz ayak ve gagaları kırmızı bir kuş

k. 75b.5

kekre (كَكْرَه) acı ile ekşi arasında tad

k. 9b.3

kel (كَل) kel, saçı olmayan

k. 18a.6, 18a.12, 18a.15, 18a.17, 82a.15, 86b.1

kel ol- kel olmak, sancı dökülmek

k.maya 70b.16

k.se 52a.11

selām *

k.-ı kadīm Kur'an islām dininin kutsal kitabı (bkz. kadim)

k.ünde 3a.2,

selb (كَلْب) köpek, köpekgillerd en iyi koku alan bekçilik
ve avcılık işleri için beslenen memeli bir hayvan

k. 84b.2,88b.5,88b.6,88b.10

k.e 88b.6

k.üğ 88b.8,88b.8

kara kelb kara köpek

k.üğ 88b.7,88b.9

selbeten (كَلْبَتَه) kelpeten, diş çekme aleti

k. 23a.4,34b.16,

k.dendür 22b.12

k.i 23a.2,23a.3

selēm (كَلَم) lahana, sarı ve geniş yaprakları olan bir bitki

k. 94b.4

seler (كَلَر) keler, bir tür kertenkele

k. 98a.1

keler necisi keler dışkısı

k. 25b.13,

selimāt (كَلِمَات) sözler, kelimeler

k. 37b.11

k.da 111b.2

k.inØ 3b.12

selle (كَلَّة) kafa, baş

k.yi 18a.11

selük otu+(+ كَلُونِ اَوْزُ) burçak, tanelerihayvan yemi olarak kul-
lanılan yıllık bir yem bitkisi

k.nı 17b.15

kemā yenbağī (كَمَا يَنْبَغِي) istenildiği gibi istenilen şekilde

k. 61a.3,72b.7

kemāl (كَمَال) olgunluk, tam olma, istenilen duruma gelme, erişme

k. 12a.1,

k. 12a.2

k.inØ 8b.13,8b.15,12b.6,62a.8

k.inde 70b.4

k.ini 111a.10

k-i kudret kudretin mükemmelliği eksiksiz oluşu (bkz. kudret)

k.inØ 77b.1

k.inden 6b.16

k.ini 10b.13

k.-i lütf ikramın eksiksizliği (bkz. lütf)

k.undan 112b.4

k.-i ma'rifet ma'rifetin, bilmenin eksiksizliği (bkz. ma'rifet)

k. 11a.4

kādir-i ber-k kudreti bütün mükemmelliklerin önünde olan,
Allah (bkz. kādir)

k.11a.1

k.uq 3a.9

kemāteryūs (کَمَا تَرِيوُس) kemateryus, mahmude yer palamudu,
sakamunya kökü (bkz. kemātiriyūs)

k. 79b.1,79b.3

kemātiriyūs (کَمَا تَرِيوُس) kemateryus (bkz. kemāteryūs)

k. 41a.7

kemend *

hōs kemend iT- iyice bağlamak

k.elar 23a.10,35b.4

kemhā *

kemhā yaprağı mısır püskülü

k.nØ 83a.13

kemmūn *

bilād-i k. Arap memleketleri ? (bkz. Bilad.)

k. 93a.4

kemük (كَمُوك) Vücudun ayakta durmasını sağlayan iskeletin parçalarından herbiri, kemik

k. 35a.12

k.den 11a.6

k.dendür 22b.13

k.e 35a.11,87b.10

k.i 26a.4,34a.13,34b.15,35a.2,35b.7,88b.14

çeçe kemügi çene kemiği (bkz. çeçne)

k.ne 23a.3

kafa kemügi kafa taşı

k. 34b.9

kenār (کنار) 1-kuytu, kıyı, yan taraf

k.ında 57b.2,87a.14

2-uzak yer,

k. 4b.15

kendene (کنده) pırasa, zambakgillerden sapından yararlanan
çok yıllık kış sebzesi

k. 17a.16,43b.17,57b.15,79a.5,94b.5,

k.yi 48b.7

kendene tohumı pırasa tohumu

k. 48b.8

kendüs (کندوس) Aksırık otu

k. 76a.4

k.i 43a.14

kene (کنه) kene denilen böcek

k. 14a.14,24a.6

kene toh(u)mı kene tohumu

k.nı 83b.6

k.nug 27a.6

kene otı kene otu, kene tohumu

k. 93a.17

kepçe (کپچه) kepçe, sulu yemekleri karıştırmak ve servis
yapmaya yarayan uzun saplı derin kaşık

k. 72b.2

kepek (کپک) buğday kepeği veya kabuğu

k. 30b.16,31a.8,42b.3,94a.14

k.i 74a.1

kepek suyu kepek suyu

k. 31a.16

kepek unu(n) kepek unu

k.i 51b.5

terdeme (کردمه) tere otu

k.58b.1

kerdeme tohumu tere tohumu

k.nØ 51b.14

kerdeme yağı tere otu yağı

k.nØ 52a.4

su kerdemesi suda yetişen tere

k. 52a.4

kerefis (کرفس) maydanozgillerden kök ve yaprağı sebze olarak kullanılan kokulu bir bitki (bkz. kerefüs, kerefüz) kereviz

k. 40b.7

kerefis suyu kereviz suyu

k. 16b.13

kerefüs (کرفس) kereviz bitkisi (bkz., kerefis, kerefüz)

k. 17a.16,43b.4,48b.453a.9,54b.11,111a.12

kerefüs dibi kereviz kökü (bkz. dip)

k. 43a.9,65b.15

kerefüs tohumu kereviz tohumu

k. 40a.5,

k.1 78a.14,

kerefüs suyu kereviz suyu

k.1 78a.13

kerefüz (کرفز) kereviz (bkz. kerefis kerefüs)

k. 21a.10

kerem (کرم) ikram, bağışlama, lütuf

k.den 113b.1

keremid (کرمید) Kiremit

k. 72b.10

k.i 49a.3,62b.4

keremid yağı Kiremit üzerinde ısıtılacak hazırlanmış zeytinyağı

k. 46a.1,62b.3

kerime *

Āvet-i kerime Kur'an'ın cümlelerinden her biri izzetli ayet (bkz. āyet)

k. 4a.11

k.nüg 10b.11

- kerme (كَرْمَة) kerme, germe (bitki adı)
k. 94a.15
- kerneb (كَرْنَب) lahana, kelem, geniş yapraklı sarı renkte
bir kış bitkisi
k. 94b.4
- kerrā' (كَرَّاع) hayvanların ayak eti, paça
k. 75a.4
- kerrāt (كَرَّات) defalar, kereler
k. 11a 51a.4
- kerre (كَرَّة) kez, defa
k. 13b.8, 16a.11, 18a.9, 18b.5, 18b.12, 18b.13, 19b.2, 19b.5,
19b.17, 20a.13, 20b.16, 20b.16, 21b.1, 21b.2, 22a.11, 26a.2,
26a.4, 26b.4, 27b.1, 33a.3, 33a.6, 33a.8, 34a.10, 35a.6,
38a.14, 38b.11, 38b.12, 41a.15, 45a.9, 49b.6, 51a.3, 62b.5,
63a.6, 63a.11, 63b.10, 78a.1, 78b.6, 68b.9, 96a.15, 112a.7,
- kes (كَس) kişi, insan
k.e 23b.8
- kes-(- كَسْر) 1-durdurmak, akıntıyı durdurmak, önüne geçmek, yok
etmek, iyileştirmek
k.e 25b.11, 48b.9, 48b.12, 61b.9, 78b.14, 84b.5, 91b.9, 95b.7,
k.er: 22a.11, 25a.12, 30a.1, 36b.3, 36b.4, 36b.5, 36b.12, 46b.2,
48b.8, 49a.3, 58b.5, 65b.7, 65b.8, 66a.15, 66b.4, 77a.4,
80b.3, 95a.10,
2-kesmek, bıçakla kesmek,
k.düğün 26a.14,
k.e 28a.3, 28a.6,
k.eler 37b.12, 37b.13, 37b.14
k.esin 28a.4,
k.meyeler 35b.1
k.üp 26a.13, 28a.14, 39b.4, 64a.3
- kesdür-(- كَسْرُ) kestirmek, deştirmek
k.eler 23b.8
- kesil- (كَسِيل , كَسِيل) kesilmek, yırtılmak
k.en 32b.1, 34b.13,
k.se 49a.7,
k.üp 34b.12, 37b.15
- kesilü kesilü (كَسِيلُ كَسِيلُ) kesik kesik ana ana

kesilü kesilü gel- ara ara akmak

k.ür 43a.1

kesdāne (كَسْدَانَه) kestane (bkz. kestāne)

k. 94a.16

kesfünü'l- bir (كَسْفَةُ الْبَيْرِ) baldırı kara otu

k. 93a.5

kesret *

k.-i cimā' çok cinsi münasebette bulunma (bkz. cimā')

k.dan 69b.3

kestāne (كَسْتَانَه) kestane (bkz. kestāne)

k. 47b.12

at kestānesi atkestanesi denilen bitki (bkz. at)

k.nüg 41a.9

keşnic (كَشْنِج) kişniş, maydanoza benzeyen bir yıllık otsu bir bitki (bkz. keşniz-kişnic)

k. 17a.3, 48b.4, 53a.1

keşnic tohumı kişniş tohumu

k.nø 22a.6

keşniz (كَشْنِز) kişniş, bir yıllık otsu bir bitki (bkz. keşnic-kişnic)

k. 94a.17

keşür (كَشُور) havuç, havuç tohumu

k. 78b.13, 94b.1

k.üq 78b.11

keşvuz (كَشْوُز) sarmaşık, koyu yeşil renkli yapışarak tırmanan bir bitki

k. 93b.5

keten (كَسْتَانَه) keten çiçekleri mavi renkli, beş taç yapraklı bir bitki (bkz. kettān)

k. 59b.10

keten tohumı keten tohumu

k.61a.6

k.n1 46a.4

keten bezi keten kumaşı

k.ne 65b.1

etkin *

k.-i ābī su kerdemesi (bkz. ābī)

*

etm iT- saklamak, su tutmak

k. medüm 2b.10

.-i 'adem yokluk, sırrı (bkz. 'adem)

k.den 3a.12

re (كَثْرَه) kitre zamkı, geven balı

k. 46b.7,56b.16,57a.4,96b.12,

k.yi 56b.17,57a.5,96b.15,97a.3

etire necisi bozuk ketre zamkı

k. 93a.13

tān (كَتَانَه) keten (bkz. ketān)

ettān tohumı keten tohumu

k. 94a.15

ettān bezi keten kumaşı

k. 17a.4

(كَي) iyi, iyice, çok

k. 58b.1,65a.9,65b.1,72a.3,72b.12,73a.1,73a.4,78b.12,

egir (كَيْكِيْرَه) kerme bitkisi, germe

k. 94a.16

ūs (كَيْلُوْسِي) bağırsaktan gelip içinde yağ damlacıkları bulunan
ak kan (bkz. keymūs)

k. 8b.11

māh (كَيْهَ مَاَه) domalan mantarı

k. 93b.13

ūs (كَيْمُوْسِي) bağırsaktan gelip içinde yağ damlacıkları bulunan
ak kan (bkz. keylūs)

k. 42b.16

(كَزَه) defa, kere, yol

k. 20a.17,23b.14,24b.17,25a.8,26a.1,26b.9,31a.4,35a.16,

35b.4,42a.6,42b.2,50a.11,50b.5,55b.16,57b.6,57b.6,58a.3,

88a.1,98a.5,

ere (كَزَبْرَه) kişniş, maydenoza benzer, otsu bir bitkinin
yuvarlak sarı tohumu

k. 94a.17

i (كَزْد) keşür, havuç,

k. 94b.1

ığ (قِغ) hayvanların toparlak ve kuru pisliği

ķ.ını 86a.16

deve kığı deve pisliği (bkz. deve)

ķ.nı 19b.12

koyun kığı koyun pisliği

ķ.nı 59a.17

ıl (قِيل , قِيل) kıl, saç

ķ. 7a.3,19a.15,19b.3,19b.6,24a.4,24a.5,24a.12,36b.5,78b.6,
85a.2,89b.10,90b.6,91b.11

ķ.ı 24a.12,24a.13,27a.2,27a.2,89b.11,91b.11,

ķ.inden 85b.15

ķ.ını 24a.6,

ķ.lar 19a.7,19a.10,

ķ.ları 19a.7,19a.16,

ķ.ug 24a.10

ıl- (قِيل , قِيل) yapmak, etmek

ķ.Ø/2a.1

ķ.d.11b.12,32b.4

ķ.dum 29a.3

ķ.salar 85b.13

ķ.up 3a.2,3a.10

cimā' kıl- cinsi münasebette bulunmak (bkz. cimā')

ķ. sa 88a.6

galebe kıl- ortaya çıkmak, galib olmak, hakim olmak

ķ.sa 91b.5

hāzır kıl- hazırlamak

ķ.Ø 20b.15

ķ.alar 38b.1,51a.1,

ķ.asın 40a.11,58a.6,62a.8,96b.16

ih̄ttiyār kıl- tercih etme, seçmek

ķ.urdı 3b.3

'ināyet kıl- yardım etmek

ķ.Ø 1b.11

'itidāl kıl- uygunluk kazandırmak

ķ.ur 50a.16

kār kıl- tesir etmek, etkilemek

k.maya 88a.10

kuvvetli kıl- güçlendirmek

k.a 78a.14

k.ur 58b.1,69a.13,69a.14,76a.10

maḥal kıl- yer yapmak

k.dı 11a.7,111b.13

mu'aṭṭal kıl- kullanılmaz etmek, durdurmak

k.ur 39a.4

mu'aṭṭar kıl- kokulu hale getirmek

k.ur 57a.6

muḥkem kıl- sağlamlaştırmak

k.esın 57b.3

muṣāhede kıl- görmek, öğrenmek

k.a 77b.2

k.up 3a.10

nezar kıl- bakmak, muayene etmek

k.up 19a.11

rāst kıl- doğrultmak,

k.a 2a.13

sāfi kıl- temizlemek, süzmek, netleştirmek

k.up 5a.15

k.ur 72a.16,74b.7

sarı kıl- sarartmak

k.ur 69a.7

tezyīn kıl- süslemek

k.up 11a.3

ziyāde kıl- arttırmak

k.ur 69a.5,81b.12

kılıc (كَلْبَع, كَلْبَع, كَلْبَع) kılıç, uzun ve keskin savaş aleti

k. 35a.12,

k.dan 34b.7,35a.10

k.ı 2a.10

sıyıra kılıç iT- kılıcı kullanmak üzere kınından çıkarmak

(bkz. sıyır-iT-)

k.üp 38b.12

- kıllu (قِلْلُو) kıllı, kılı olan
 k. 71b.13
- kır- (قِيرْ - قِرْ) yok etmek, imha etmek, öldürmek
 k. a 20b.2, 48a.6, 52a.5, 80a.9, 83a.14, 84b.2,
- kırgıllık (قِرْغَلْلِقْ) sağına ak düşme
 k. 12b.7
- kırıl- (قِرْيَلْ) yok olmak, mahvolmak, ölmek
 k. s 84b.9, 88a.17, 90a.11, 91b.16
- kırım (قِرْيَمْ) Kırım, karadenizlin kuzeyinde bir yarımada
 k. 111b.15
- kırk (قِرْقْ) kırk (sayı)
 k. 8b.8, 8b.9, 11a.1, 22a.15, 23a.14, 28a.9, 29b.14, 32a.13,
 36b.1, 41b.10, 45b.17, 46a.7, 46b.1, 48a.16, 49b.12, 59b.15,
 61a.8, 61b.17, 62a.8, 65a.12, 69b.2, 75b.16, 83b.8, 90b.2,
 90b.14
 k. dur 12b.6
- kırk altıncı bāb (قِرْقْ اَلْتِنْبِيْ بَابْ) kırk altıncı bölüm
 k. 6a.11, 68b.3,
- kırk beşinci bāb (قِرْقْ اَلْبِسْتِيْ بَابْ) kırk beşinci bölüm
 k. 6a.10,
- kırk birinci bāb (قِرْقْ اَلْبِرْبِيْ بَابْ) kırk birinci bölüm
 k. 6a.7, 59b.7
- kırk dördüncü bāb (قِرْقْ اَلدَوْرْدِيْ بَابْ) kırk dördüncü bölüm
 k. 6a.9, 63b.15,
- kırk elli (قِرْقْ اَلْاَلِيْ) kırk elli kadar
 k. 63a.2
- kırkıncı bāb (قِرْقْ اَلْاَلِيْ بَابْ) kırkıncı bölüm
 k. 6a.6, 59a.11,
- kırk ikinci bāb (قِرْقْ اَلْاَلِيْ بَابْ) kırk ikinci bölüm
 k. 6a.7, 61a.4,
- kırk sekizinci bāb (قِرْقْ اَلْاَلِيْ بَابْ) kırk sekizinci bölüm
 k. 6a.13, 71b.17
- kırk dokuzuncu bāb (قِرْقْ اَلْاَلِيْ بَابْ) kırk dokuzuncu bölüm
 k. 6a.14, 73b.12
- kırk üçüncü bāb (قِرْقْ اَلْاَلِيْ بَابْ) kırk üçüncü bölüm
 k. 6a.8, 62a.2

rk yedinci bāb (قَرْنٌ يَدْنَجِي بَابٌ) kırk yedinci bölüm

k. 6a.12,69b.12

rlağuş (قَرْنُ الْخَوْبِ) kırlangıç, kuşu, geniş gagalı çatal kuyruklu
küçük göçebe kuşu (bkz. kırlanguş)

k. 92a.10

rlanguş (قَرْنُ الْخَوْبِ) kırlanguş kuşu (bkz. kırlağuş)

k. 9a.1

rmızı (قَرْمِزِي) kırmızı, al

k. 62b.5

sel- (قَالَ-) kısalmak, uzunluğunu kaybetmek

k.mış 63b.2

s(ı)m (قِسْمٌ) bölüm, kısım, bölük, çeşit

k. 13a.6,59a.5,66a.6

k.dür 10a.10,10a.16,10a.16,13a.4,13a.8,14b.3,14b.8,15a.9,
15b.16

k.1 10a.16,10b.5,10b.7

k.ine 10a.11,10a.12,15b.1,15b.3,15b.6,15b.7,15b.10,15b.11,
15b.12

srak *

kısrak tırnağı dişi at tırnağı

k.dan 85a.4

ssa *

k.ü'l-himār eşek turpu (bkz. himār)

k.92b.10

stmurr (قَطْمُرٌ) kunduz hayası

k. 110a.14

ş (قَيْسٌ) kış, yılın en soğuk mevsimi

k. 8a.9,12b.3,12b.11,68a.10,

k.da 97b.1,110a.6

vā *

k.-vā hayvāniyye hayvani kuvvet maddi güç (bkz. hayvāniyye)

k.dür 70b.4

vām (قَوَامٌ) tav, kıvam, sıvının koyuluğu, yoğunluğu

k.a 43a.7,43a.11,48b.17,64a.4,64a.10,64a.11,64b.4,64b.14,
65b.12,65b.17,66a.4,68b.9,69a.17,69b.3

k.1 14b.2

kivām bul- koyulaşmak istenilen yoğunluğa gelmek (bkz. bul-)

kivām iT- koyulaştırmak, istenilen yoğunluğu vermek

k.üp 66b.12,68a.4

vēmlı (قَوَامِلِي) koyulaşmış istenilen kıvamda, koyu

kivēmlı bal koyu bal, yoğun bal

k. 58b.2,58b.9

kıy- (قِي) bıçakla ufaltmak

k.a 73a.15,

yās #

kıyās iT- karşılaştırmak, mukayese

k.e 73b.10

k.me 113a.9

vmet (قِيَمَت) değer, fiyat

kıymet vir- değer vermek

k.seler 98a.13,

z (قِر) kız, kız çocuğu

k.55b.2, 55b.3,

k.1 69b.7,79b.15

kız karındaş kız kardeş

k.1nØ 70b.11

z- (- قِر) ısınmak, ısı kazanmak

k.duğça 62a.12

k.mış 53a.7,72b.10

zamuğ (قِرَامُوغ) kızamık, bir iki hafta süren ateşli ufak kızıl

lekeler, döktüren bir hastalık

k.a 61b.15

zar- (- قِرَار) kızarmak, ısınmak ve kırmızılaşmak

k.up 73a.8

zdr - (- قِرْدُوْر) ısıtmak, ısı vermek

k.a 12a.11,27b.13

k.up 26b.16,49a.4,62b.4,92a.17

k.ur 69a.13

zgıltım (قِرْغَلْتِم) kırmızı, kızarmış

k. 12b.14

zgun (قِرْغُوْغ) sıcak, ısınmış

k. 12a.6

kızıl (قِرْل, قِرِيل) kırmızı, al

k. 12a.5, 14a.7, 14a.9, 14a.10, 15a.8, 15a.13, 15a.16, 64a.2,,
64b.15, 65b.6, 84a.17, 90a.1, 92a.10, 92a.10

k.ca 26a.12, 26a.13,

k.1 66b.5

kızıl behmen kırmızı kuduzotu (bkz. behmen)

k.i 45b.7, 79a.9

kızıl buğday (قِرْل بُغْدَاي) kırmızı buğday (bkz. buğday)

k. 57b.8 عه

kızıl gül (قِرْل كَل) kırmızı gül

k. 53a.8, 64a.16, 84a.16,

kızıl havc (قِرْل هَوَج) kırmızı havuç

k.ug 68a.1

kızıl temregü- kırmızı temriye hesteliği

k.ya 28a.11, 90a.17

kızıl üzüm kırmızı üzüm

k. 38a.15, 42a.15, 59a.5,

k.le 26b.11

kızıl kızıl ol- kırmızı olmak

k.up 37a.12

kızıl boya (قِرْل بَوِيَه) kızıl boya bitkisi

k. 26b.7, 26b.14, 54a.7, 81a.11

k.yı 26b.6

kızılçık (قِرْل جَعَه) kızılçık gillerden bir ağaç ve meyvesi

k. 94a.6

kızılçık çekirdeği kızılçık çekirdeği

k. 59a.1

kızılılık (قِرْل لَوَه) kırmızılık

k. 14a.3

k.a. 64b.16

kızıl (قِرْل لَو) kırmızı renkli

k. 15a.10

ki (ك) bağlama edatı

2a.1, 2b.12, 2b.17, 3a.6, 4a.2, 4a.6, 4a.15, 4a.15, 4a.16, 4b.5,
 4b.12, 4b.15, 5a.1, 6a.4, 6a.8, 6b.3, 6b.7, 7a.14, 7a.17, 7b.3,
 7b.4, 7b.5, 7b.8, 3b.14, 8a.1, 8a.5, 8a.6, 8a.13, 8a.17, 8b.9,
 8b.11, 8b.12, 8b.16, 9a.1, 9a.3, 9b.15, 10a.8, 10a.8, 10b.12,
 11a.2, 11b.15, 12a.2, 12a.3, 12a.5, 12a.12, 12a.14, 12a.17, 12b.15,
 13a.2, 13a.17, 13b.6, 13b.12, 13b.13, 14a.2, 14b.13, 14b.15,
 14b.17, 15a.5, 15b.12, 16a.11, 17b.5, 18a.4, 18a.13, 18b.3,
 18b.4, 18b.16, 19a.9, 19b.17, 20a.3, 20a.10, 2b.11, 20b.12,
 21b.2, 21b.4, 22a.17, 22b.2, 22b.13, 23a.14, 23a.16, 23a.16,
 23b.7, 23b.10, 23b.12, 25a.1, 25a.5, 25b.11, 26a.12, 26a.14,
 26a.2, 27a.1, 27a.5, 27b.16, 28a.2, 29a.4, 29b.7, 30a.9, 30a.4,
 30b.1, 31a.4, 31b.2, 31b.10, 32a.2, 32a.3, 32a.8, 33b.2, 33b.3,
 33b.11, 33b.12, 34a.4, 34a.6, 34b.1, 34b.10, 36a.8, 36a.15,
 36a.17, 37b.11, 38a.11, 38b.16, 38b.17, 39a.9, 39a.15, 39a.16,
 39b.8, 40a.4, 40a.6, 40a.7, 40a.12, 41a.7, 41a.8, 41a.11, 41a.14,
 41b.6, 41b.6, 41b.15, 42b.6, 42b.14, 43a.3, 43a.6, 44b.13, 44b.14,
 44b.17, 45b.13, 46a.4, 47a.9, 47a.11, 47a.14, 47b.2, 48b.3,
 49b.11, 50a.9, 50a.2, 50a.15, 50b.2, 51a.10, 53b.14, 54b.9, 54b.17,
 55b.3, 55b.5, 57b.4, 58a.4, 58a.16, 58b.1, 58b.4, 58b.14, 59b.10,
 61a.2, 61a.11, 62a.1, 62a.4, 62a.16, 62a.17, 62b.1, 62b.3, 62b.8,
 62b.9, 62b.10, 62b.11, 62b.12, 62b.17, 63a.4, 63b.3, 65b.15, 63b.4,
 63b.6, 64a.7, 64a.7, 64b.3, 64b.15, 65b.11, 66a.1, 66b.8, 68b.15,
 68a.8, 69a.11, 69a.12, 69a.17, 69b.3, 69b.8, 70a.14, 70a.16, 71b.9,
 72a.1, 72a.6, 72b.16, 73a.4, 73a.10, 73b.10, 73b.13, 73b.17,
 74a.4, 74b.5, 74b.5, 75b.2, 75b.15, 76a.1, 76b.4, 76b.6, 77b.4,
 78a.1, 78a.2, 78a.5, 77a.17, 73b.3, 80a.10, 83a.15, 83b.16, 91a.1,
 95a.7, 96a.11, 96b.2, 96b.4, 96b.7, 96b.15, 97a.6, 97a.17, 97b.2,
 97b.3, 97b.11, 98a.15, 98b.4, 110a.1, 111a.11, 111b.2, 111b.5,
 111b.9, 111b.10, 111b.14, 111b.14, 112a.1, 112a.3, 112b.3, 113b.2,

gi *

kiçi barmak küçük parmak, serçe parmak

k. 37a.9,

girek (كبيرك) küçücük, ufacık

k. 15a.13

ifāyet (كِفَايَت) yetme, yeter olmaklık

kifāvet iT- yetmek, kafi gelmek

k.e 51a.14,

k.er 13a.7,32b.17,50b.6,59b.6,95a.5,110a.11,

k.mezse 95a.10

11 (كِيل , كِل) yumuşak yağlı toprak türü, kil

k.i 52b.4,59b.12,62a.1

kil-ermenī kil. ermeni, bütün kil (bkz. kil-i ermeni)

k. 34a.15,94b.2

k.-i ermenī kilermeni, bütün kil (bkz. kil-ermenī)

k. 53a.12,61b.17,65b.10

k.-i mahtūm Limni adasında bulunan açık renkli çamur. Beyazı leke gidermekte, kırmızısı ilaç için kullanılır. (bkz. mahtūm)

k. 94b.2

k.-i yūmhir Limni adasında bulunan açık renkli çamur. Beyazı leke gidermekte, kırmızısı ise ilaç için kullanılır. (bkz. yūmhir)

k. 94b.3

m (كَيْسِر , كَيْسِر) soru zamiri

k. 9a.15,113a.11

k.üg 88a.13,111b.10,113b.3

m (كَيْسِر , كَيْسِر) 1-bağlaç olarak fiillerden sonra kullanılır.

k.1b.16,2a.7,3b.4,3b.4,9b.9,11a.14,15b.11,16b.17,29b.5,
37a.15,38a.3,38b.13,38b.13,41b.13,44b.9,47a.10,48a.12,
62a.3,65a.2,65a.4,68b.5,70a.1,70b.1,70b.7,70b.10,70b.12,
70b.13,70b.14,70b.15,70b.16,70b.17,70b.17,71a.1,71a.3,71a.4
71a.4,71a.5,73a.12,77b.2,88b.17,97a.12,112a.16,112b.14,
2- adlardan sonra ilgil zamiri olarak,

k. 2a.2,2a.10,3b.16,8b.11,8b.13,10a.6,10b.2,10b.14,11b.9,
13a.9,16a.6,16a.9,18b.5,19a.4,23b.8,23b.8,23b.12,24a.6,
24a.14,25a.9,25a.11,26a.1,26a.17,26b.1,26b.6,27b.3,
27b.10,28b.3,28b.11,29a.3,29a.16,30a.6,31a.9,31b.17,
32a.5,33a.11,33a.15,33a.16,32b.3,33b.10,34a.11,36b.2,
36b.11,36b.15,36b.17,37a.2,37a.4,37a.8,38a.9,37a.12,
37a.12,37a.13,37a.16,39a.2,38a.4,39a.13,38b.1,39a.7,

4a.17,40b.12,40b.12,40b.16,41b.10,42b.5,42b.8,43a.1,43a.2,
47b.11,48a.8,49a.9,49b.8,48b.16,53a.6,54a.10,54a.11,54a.13,
54b.10,55b.7,55b.13,58b.7,59b.8,62a.5,63a.7,64a.2,66a.16,
66b.2,68a.3,68b.11,69b.14,70a.13,70b.4,71b.13,71a.15,71b.13,
72a.3,73a.12,74a.2,79b.1,79b.3,80a.7,84b.2,89a.1,92b.6,
92b.7,93a.5,93b.7,94a.16,95a.3,95a.4,97b.13,98b.13,110a.2,
110b.3,111a.17,112b.13,112b.17,113a.8,113b.3

mi (کیمی, کیمی) kimisi, bazı

k. 4b.17,4b.17,32b.11,32b.11,40b.14,40b.14,40b.14,40b.15,
40b.15,40b.15,40b.16,112a.5,112a.5,

k.nüq 32b.10

mesne (کیمسه) kimse, kişi

k. 45a.2,89a.1,89a.10,91a.10

k.ler 20a.6

k.lere 38a.17,

k.ye 30a.4

k.yi 84b.2,92a.7,

mmün (کیمون) kimyon

k. 44a.17,48b.3,49a.10,94b.4,

mse (کیمسه) kimse, kişi

k. 25a.3,88b.13,

k.den 32a.17

k.lere 30b.1,32a.4,32a.17

k.nüq 90a.2

k.yi 88a.11

ndir (کندی) kendir ipi

k. 36a.11,

r (کیره) pislik, kis

k.inØ 83b.4

reç (کیره) kireç

k. 22a.8,27a.13,48a.15,84a.13,

kireç suyu kireç suyu

k. 59b.1

söyünmedük kireç sönmemiş kireç

k. 21b.3,54b.15

remid (کیرمید) kiremit, tuğla (bkz. keremid)

kiremid yağı kiremitle ısıtılmış zeytinyağı

k.nı 48a.5,

irpi (كِرْبِي) kirpi, derisi dikenli memeli hayvan

kirpi başı(n) kirpi başı

k.1 88b.14

kirpi ödi kirpi ödü

k. 24a.7,

k.üni 88b.12

irpük (كِرْبُك) kirpikş göz kapaklarının ucundaki kıllar

k. 19a.6,

k.i 23b.15,32a.6

iği (كِشِي) şahıs kimse

k. 3b.8,3b.16,20b.6,22a.7,23a.1,29b.5,37b.17,39a.4,39b.13,

39b.14,40a.1,41a.10,41a.13,43a.4,44a.1,51b.5,66a.6,

72a.6,74a.5,74a.15,76b.6,77b.14,80b.15,81a.9,81a.13,

84a.2,84a.6,84b.17,85a.7,85a.9,85b.6,86a.12,86b.17,

87a.2,87b.4,87b.4,87b.7,88a.7,88a.9,88b.2,88b.11,89a.4,

89a.7,89a.8,89a.9,90a.12,90a.17,90b.7,91a.2,91a.5,

91a.6,91a.11,91b.2,92a.10,92a.13,96a.6,

k. de 85b.14

k.den 91b.13

k.ler 71b.13,96b.2

k.lere 6a.2,53b.11,68a.10,73b.17,75a.3,75b.10,97b.2,

k.nüg 19a.14,19a.17,20b.4,22b.15,26a.3,39b.10,43a.16,

43b.2,44a.8,47b.9,72a.3,81b.5,83b.9,83b.12,85a.1,

86a.3,86b.2,87b.10,89a.5,89b.3,89b.12,90b.2,91b.4,

91b.11,92a.16,110a.9

k.ye 32b.1,32b.17,35b.17,38a.14,38b.4,38b.8,38b.9,45a.1,

46a.17,79a.1,,79b.9,85b.3,85b.8,86b.13,87a.7,

87a.12,89a.17,89b.5,89b.6,89b.14,91a.14,

k.yi 80b.17,81b.7,82b.10,84a.8,87a.15,88b.4,91a.8

işnic (كِشْنِي) kişniş (bkz. keşnic ,kişniz)

k. 22a.13,43b.17,49a.10,50a.5,79a.5,79a.6,94a.17,

itāb (كِتَاب) kitap, bir araya getirilmiş basılı veya yazılı
kağıt yapraklarının bütünü

k. 10b.10,62b.15,111b.6,112a.9,113b.3,

k.a 1b.16,113a.9

k.da 111a.16,

k.dan 2b.14

k.ı 1b.12,5a.2,112b.3,113b.1,113b.3,

k.ınØ 3b.12

k.um 2a.1,113a.7,

k.umı 2b.13

kitāb iT- kitap yazmak

k.đüm 2b.9

k.-ı k̄ānūn bni ina'nın meşhur tıp kitabı (bkz. k̄ānūn)

k.da 13a.6

k.-ı serīf kıymetli ve şereflı kitap (bkz. serīf)

k. 112b.4

k.-ı tı̄b tıp kitabı, hekimlik konusunda yazılmış kitap

(bkz. tı̄b)

k. 4b.16

kitābet (كِتَابَت) yazma, yazma işi

k.den 2b.10

kizb (كِذْب) yalan, doğruluk özelliği olmayan asılsız söz

k. 113a.17

koça (قَوْج) yaşlı, ihtiyar

k.ya 110a.6

koḥ (قَوْل) kokmak, koku yeymek

k.ar 14b.13

k.arsa 52a.9

koḥu (قَحْو) koku, maddelerden yayılan ve burnun algıladığı nesne

k.sı 14b.11,14b.13,14b.10,29a.4

k.sınØ 21a.9,21a.10,21a.11,22a.10,77a.12,77b.13,84.a.7

k.sına 21a.2,21a.8,21a.11,80bb10

ağız koḥusı ağız kokusu (bkz. ağız)

k.nØ 21a.9,21a.10,21a.11,22a.10,77a.12,77b.13,84a.7,

k.na 21a.2,21a.8,21a.11,80b.10

koḥulemak (قَحْوَلَم) koklamak, kokuyu burundan içeri çekmek

k. 24b.7

koḥuleT- (قَحْوَلْت) kokletmek, kokusunu burnuna çektirmek

k.alar 17a.1

kol (كَوْل) kol, vücudun omuz başından parmak uçlarına kadar

uzanan bölümü

k.da 37a.4

k.inØ 37b.4

k.ında 37b.2

k.indan 34a.8,34a.9

k.lara 17b.8

(y) - (قوى رقيب) 1- koymak, bir kaba koyup kaldırmak doldurmak

k. 29a.6, 57a.16

k.a 21b.14, 54b.11, 57b.9, 65a.11

k.alar 59a.1, 66b.10,

k.asun 56b.9, 57a.17, 62a.14, 63a.1, 64a.17,

k.up 17b.16, 20a.10, 20a.15, 46a.6, 46a.6, 46a.10, 48a.11, 49b.13

51a.11, 52a.16, 53a.5, 55a.5, 56a.2, 56b.6, 57b.3, 58a.1,

62a.7, 62a.11, 64b.2, 65b.2, 68a.2,

2-bırakmak, terketmek

k.a 54b.12, 71b.1

k.alar 35a.2, 35a.5, 35a.5, 35b.2, 35b.3

k.asın 27a.14, 62a.12, 63a.2,

k.dı 2a.7

k.ma 113a.7,

k.maz 23b.9, 25b.2, 30a.1, 39a.8, 53a.6, 97a.16, 98a.15,

k.r 111a.12,

k.salar 22a.2, 84b.7, 84b.10, 84b.10, 87a.7, 87a.14, 91a.2,

92b.1,

k.up 20a.16, 20a.17, 45a.13, 57a.10, 40a.13, 63b.7, 64b.12,

3- katmak, eklemek, ekmek

k. 31a.2, 64a.4, 73a.6,

k.a 17a.10, 18a.6, 22b.5, 55a.4, 56a.13, 56a.13, 57b.9, 58a.1,

65a.6, 65a.12, 73b.8, 72a.10, 73b.10,

k.alar 17a.13, 66b.10

k.asın 40a.5, 64b.1, 64b.10, 64b.13,

k.salar 90b.15

k.up 20b.13, 18a.2, 18b.7, 29a.6, 29a.7, 58a.7, 58a.15, 61a.9,

61a.14, 63b.6, 63b.8, 66a.1, 66a.4, 66b.17, 68b.2, 73b.9,

97a.2

4-yerleştirmek, ilıstirmek, koymak

k.a 23a.7, 36a.13, 48a.12, 57b.11, 57b.12,

k.alar 35b.3, 49b.1, 59a.1, 66b.10, 84b.13,

k.asın 17a.9, 39b.6, 41b.16, 41b.16, 53b.4, 54a.4,

k.dı 11a.14

k.mayasın 39b.7, 39b.9

k.mıgdur 42b.2, 8b.12, 77b.1, 88b.17,

k.sa 22a.16,85a.8

k.salar 21b.17,22a.1,22b.1,84a.12,84b.8,84b.17,86b.3,86b.3,
86b.17,87b.3,87b.11,88b.7,89a.2,90a.2,90a.9,90a.10,
92a.14,

k.üp 11a.4,28b.9,63a.3,72b.10,

asa ko- asmek, asılı bırakmak, (bkz. as-)

k.Ø 73a.15

k.salar 88a.15,89b.1,90a.8,92a.9,

k.yalar 85a.13,

göme ko- gömüp bırakmak (bkz. göm-)

k.salar 87b.12,88b.8

oturdu ko- oturtmak, oturtup bırakmak (bkz. Oturt-)

k.salar 42a.11

k.larda 79b.5

k.una 85b.15,89a.14,

k.unden 37b.2,37b.3,

kolay (قولاي) (قولاي) sıkıntısız, zahmetsiz, zorluk çekmek gerektirmeyen

kolay ol- kolaylaşmak

k.üp 11a.11,

koltuk (قولتوق, قولتوق) koltuk, omuzun alt tarafı

k.da 19b.4

k.1 71b.3

kon- (قول-) konmak, kuşun bir yere konması

k.maya 88b.7,8 b.1,90a.9

kepeklen- (قولقلنت) kepeklenmek, kavlamak

k.ur 28b.1

kop- (قولب) kopmak, bir yerden kopup gelmek

k.er 9a.10

koparmak- (قولكار-) koparmak, bir yerden söküp çıkarmak

k.ur 77a.9

kor (قولر) ateş parçası, kor

k.22b.5,57a.17,62a.12,62b.4,73b.9,86a.16

küçük kar parçası (قولر بئغز)

k. 84b.13.

kork- (قولر) korkmak

k.arsa 91a.13

k.maya 42b.16,88a.12

k.mayup 34b.16

k.sa 91a.14

kak (قورقه) korkak, korkan kişi

k. 82a.14

lı (قورلى) korlu, koru bulunan

k. 96a.3

uk (قوروق) koruk, olgunlaşmamış ekşi üzüm

k. 94a.8,

(- قو) kavlamak, kuruyup kalkmak dökülmek

k.ar 19a.10

arlık (قوارلىخ) kirlilik, kepeklenme

k.inØ 78a.11

ı (قويى) yoğun (bkz. koyu)

oyl ol- yoğunlaşmak

k.a 51b.1

u (قويو, قيوو) 1- karaya çalan renk (bkz. koyu)

k.4a.8,14a.10

2-yoğun akışkanlığı az olan sıvı

k. 48a.17,51a.12

umturak (قويستورقه) rengi koyuya çalan

k.9a.4

urak (قيورقه) koyuca, rengi çok siyaha çalan

k.9a.8

ul- (قيوزل-) koyulaşmak, yoğun hale gelmek

k.e 59b.17,65a.15

un (قيوونه) koyun, eti sütü yapağı ve derisi için yetiştirilen

evcil hayvan

k.un 47b.11,86a.14

oyun eti koyun eti

k. 29b.15,74a.7,74b.14

k.dür 74b.13

oyun iligi koyun iliği

k. 57b.17

oyun kafası koyun kafası

k.nØ 18a.10

oyun kığı koyunun yuvarlak kuru pisliği

k.n1 59a.17

koyun ödi koyun ödü

k. 20a.9, 25a.12
 öz (قوز) cevizgillerin örnek bitkisi

k. 36a.9, 76a.1, 83b.10

k.dan 77a.10

koz yağı ceviz yağı

k.nØ 48a.5

koz içi ceviz içi

k. 48b.13

hindistān kozı hindistan cevizi (bkz. hindistān)

k. 72b.12

ozalāk (-قوزالغز) koza, kozalak

k.inØ 44a.3, 84b.11,

ozalaksız (قوزالغز) kozalağı olmaksızın

k. 42a.9

hne (كهنه) eskimiş, yıllanmış

k. 2a.14

ök (كوك) kök, dip, alt taraf

k. 22a.17

ök (كوك) kök, bitki vs. kökü

k.dür 82a.2,

k.i 21b.9, 79b.11, 79b.16,

k.inØ 83a.16

.k.üni 29a.1, 80a.9, 80b.16, 83a.9

k köki dişbudak bitkisinin kökü, kudrethelvası

k.nØ 48a.7

yān köki meyan kökü

k.50a.5, 84a.2, 84a.3,

ei enār köki ekşi nar köki

k.nØ 82a.16

ndibā köki güneğik kökü

k.nØ 80a.6

cibār kökü beşparmak otu, yedi parmak otu

k.ni 79b.16

ç encār kökü pancar kökü

k.ni 79a.17

rāziyāne köki rezene kökü

k.ne 83b.6

süsen kökü süsen kökü

k.ni 42a.13

knār (کونار) kökner, çamgillerden yüksek bölgelerde yetişen,
iğne yaprakları, kısa yassı olan, reçineli bir

orman ağacı

mür (کومر) kömür, odun kömürü

k. 18a.16,68a.2

kömür unı kömür unu

k. 97a.4

sögut kömürü odun kömürü

k. 57a.2

nyek *

k.-i haşuk hindiba, güneşik birkaç yıllık otsu bir bitki

(bkz. haşuk)

k. 94b.6

pük (کویک) köpük, sıvının üstünde oluşan hava kabarcıkları

k. 18b.10,85b.11,

k.den 85b.12

k.e 15a.5

k.i 15a.3

k.inØ 64b.3,64b.13

k.inden 8b.15,9a.5

egiz k.-i lüle taşı (bkz. deqiz)

k. 19b.5,87b.13,93b.2

k.nØ 54b.3,92a.3

ürüm *

ötürüm ol- yatalak düşmek

k.ana 81a.13

ūlī (قُبُولِي) çok sarken fıtık,fıtığın aşağıya çok sarken türü

k. 41b.13

ret (قُدْرَت) güç, kuvvet, iktidar

k. 3a.9,7a.12,96b.14

k.in 3e.10,5a.4

k.üq 1b.14

kemāl-i k. kudretin mükemmelliği ve eksiksiz oluşu (bkz. kemāl)

k.inØ 77b.1

k.inden 6b.16

k.ini 10b.13

yed-i k. kudret eli (bkz. yed)

k.ile 3a.14

duz (قودوز) kuduz, kudurmuş olan

k.Ø 88b.5

hi *

büzine-i k. yabani tilki taşığı (bkz. büzine)

k. 54a.13

hl *

k.-i isfihāni isfahan sürmesi (bkz. isfihāni)

k. 55a.14, 59b.3

lak (قولاغ, قولاغ) kulak, işitme organı

k. 5a.13, 18b.16, 20a.7, 20a.8, 20b.2, 20b.3, 20b.7, 36b.3, 36b.10,

36b.10, 37a.1, 81b.7, 83a.10,

k.a 17b.7, 20a.6, 20a.12, 20b.2, 20b.4, 20b.5, 20b.6, 20b.8, 20b.9,

35a.17, 77b.5, 81b.8, 82a.1, 86a.4, 86b.4, 86b.10, 88a.8, 89

89a.6, 89a.17, 90b.4,

k.da 37a.2,

k.dan 20b.1, 35b.12, 77b.5,

k.dur 11a.14,

k.i 17b.7, 20b.4, 22a.3, 28a.2, 35a.9, 86a.3, 88a.9, 88a.14, 89a.17,

89b.8, 90a.7,

k.ına 89b.8,

k.ını 20a.16,

k.larında 18b.16

k.uğ 20a.13

at kulağı at kulağı (bitki adı) (bkz. at)

k. 27b.3,

kurt kulağı kurt kulağı bitkisi (bkz. kurt)

k.22a.3

lcagaz (قوجاغز) kul, küçük kul

k.larımızuğ 4a.12

k.larına 3a.4

ulkaş (قَلْقَاش) kulkaş otu köpek otu, bozotu it sinegi (bkz. kalkaş)

k. 76b.8

ullandır- (قَوْلَانْدُرْ) kullandırmak

k.dur 63b.10

ulunç (قَوْلُنْج) kulunç, şiddetli omuz ağrısı

k.25b.2,34a.4,40b.6,41a.6,41a.10,57b.5,62b.6,71b.15,

75b.17,82b.10,90b.1,91b.14,97b.16,

k.a 79b.1,88b.1

k.i 41a.12,83a.1,86a.7,86b.14,87a.9,

bā-i kulunç kulunç yeli, omuz ağrısı (bkz. bā)

k. 63a.11,

kulunç agrısı kulunç ağrısı; kulunç

k. 62b.6

kulunç yeli kulunç romatizması, yeli

k. 41a.6

kulunç ol- kulunçu tutulmak

k.an 91b.14

k.ana 90b.1

k.sa 82b.10

kum (قَوْم) kum, çok küçük toz halde olan taş

k.43a.15,43b.2,52b.9,

k.a 15b.9,45b.5,

kum iT- kum gibi ufaltmak, parçalamak

k.üp 43a.15,52b.9

umsal (قَوْمَال) kumsal, kumlu yer

k. 79b.8

unbul (قَنْبُل) alçı denilen dağ yemişi kunbul otu, aşçılar otu

k. 94a.11

unduz hayası (قوندز حایه سی) kunduz hayası (bitki adı)

k. 24a.7,94a.11

urbağa (قورباغه) kurbağa, gelişimini durgun sularda tamamlama-

k.nuğ 24a.13 dıktan sonra karada yaşayan sıçrayarak yürüyen küçük hayvan

urbān (قربانه) adak için kesilen hayvan

kurban ol- birisi için kendini kurban etmek (dua ve övgü makamında)

k. up 2a.17

urd (قورد) kurt (vahşi hayvan)

k.uğ 88a.2,88a.5

kurd dili kurt dili

ķ.nüq 88a.2

kurd dişi kurt dişi

ķ.nø 88a.4

kurd ödü(n) kurt ödü

ķ.i 88a.1

urdeşen (قورداشه) kurdeşen, ciltte meydana gelen kaşıntılı
döküntüler

ķ.e 83b.14

ķ.ine 83b.16

urdegeş (قوردجغز) kurtçuk, küçüç kurtçuk

ķ.86a.12

ķ.lar 48b.12

arı (قوری, قوری) kuru, susuz olan (bkz. ķuru)

ķ. 7b.7,12a.9,17a.3,18a.7,21a.12,22a.6,44b.1,45a.14,
55b.13,58a.10,66a.2,74a.8,75a.2,80b.10,85b.1,93b.4,
94a.9

ķ.dur 74a.1,74a.13,74b.2,74b.17,75a.3,75a.9,75a.10,75a.12,
75a.13,75b.5,75b.13,76a.11,76b.11,77a.12,77a.15,
92b.10,92b.11,92b.15,92b.15,93a.1,93a.2,93a.2,93a.3,
93a.4,93a.7,93a.8,93a.9,93a.9,93a.12,93a.12,93a.14,
93a.16,93a.16,93b.1,93b.2,93b.3,93b.4,93b.5,93b.6,
93b.7,93b.8,93b.9,93b.10,93b.11,93b.13,93b.15,93b.15,
93b.15,93b.16,93b.16,93b.17,93b.17,94a.1,94a.2,
94a.3,94a.3,94a.5,94a.6,94a.8,94a.10,94a.10,94a.11,
94a.12,94a.13,94a.14,94a.16,94a.17,94b.1,94b.2,
94b.3,94b.4,94b.5,94b.6,94b.9,94b.9,94b.10,94b.11,
94b.12,94b.13,94b.14,94b.15,95a.4

arılık (قوریلوق) kuruluk, kuru olma hali

ķ.da 66a.9,94b.12,

ķ.da 66a.9,94b.12

ķ.ına 76a.14

arıT- (قورید, قورید) kurutmak, yarayı ve iltihabı kesmek (bkz. -
ķurüT)

ķ.up 88b.12

ķ.ur 18a.9,29b.17,30a.3,33a.9,61b.16

rka (قورقه) ? (bitki adı olabilir)

k. 57b.16

rş (قورص) yuvarlak tekerlek şeklinde yapılmış ilağ

k.lar 22a.10,56a.17,56b.2,57a.1,57a.5,57a.12

rşa (قورصه) yuvarlak tekerlek şeklinde yapılmış ilağ

k.lar 21a.5,24a.9,45b.3,

k.laruq 24a.9

rsaK (قورسته , قورسته) kursak, yemek borusu

k.1 47a.11

k.1na 47a.4

kursak ağrısı kursak ağrısı

k.na 96a.4

rşun (قورسون) kurşun maddesi, yumuşak ve bükülgen, mavimtrak renkte bir element

k. 48a.17,59b.17

rT (قورت , قورت) kurtçuk, solucan vs.

k. 74b.5,84a.16,86a.7,

k.1 22b.6,64a.7,86a.12,

k.1n0 20b.2,22b.4,80a.8,83a.14,

k.un1 31b.13,48a.6,84b.1,

tater kurdı karda meydana gelen şiddetli ağrı hastalığı

k. 49a.9,79b.2

k.una 83a.13,

rt (قرت) kurt otu (bitki)

k.94a.8

kurt kulağı kurt kulağı

k. 22a.3,

rtar- (قورتر) kurtermak, sıkıntıdan çıkarmak

k.ur 81a.1,

rtıl- (قورتلا) kurtulmak

k.ur 32b.11

rt kulağı (قرت قولغی) kurt kulağı

k. 22a.13

rtlan- (قورتلن) kurtlanmak

k.mış 80a.8

urtul- (قورتل- قورتل) kurtulmak, hastalığı sıkıntıyı atmak
(bkz. kurtıl-)

k.a 29a.3, 83b.11

k.dukdan 44a.11

k.maz 32b.11

urulda- (قورلد- قورلد) guruldamak, karından ses gelmesi

k.yup 41b.13

uru (قور, قور, قور) kuru, ıslak olmayan, susuz (bkz. kırı)

k.dur 48a.8, 76b.17

k.sinØ 95b.11

uru- (قور, قور, قور) kurumak, ıslaklığı geçmek

k.dukça 52b.5, 86b.5

k.dukdan 49b.4, 86a.16

k.maya 73a.8

k.mış 55b.15, 64b.9, 90a.14

k.ur 69a.7

k.yınca 27b.1, 59a.13

dili tamağı kuru- ağzının suyu kurumak (bkz. dil)

k.r 69a.7

uruluk (قورولق, قورولق) kuruluk (bkz. kırılık)

k.a 75b.3

k.da 73b.16, 94a.15

uruT- (قورت, قورت, قورت) kurutmak (bkz. kırıt-)

k.Ø 56a.17

k.a 19a.5, 30a.13, 48b.9, 57a.1, 85a.8, 95a.15,

k.asın 24a.3, 24a.9, 25a.14, 27a.9, 55b.17

k.sa 88a.3, 88a.10,

k.up 32b.2, 32b.16, 44a.1, 48a.7, 53b.2, 59a.13, 85b.4, 88b.9,

89a.12, 90a.11, 90b.5, 90b.8, 90b.10, 95b.14

uş- (قوس, قوس) kusmak, yediklerini ağızdan çıkarmak

k.a 17a.6, 17a.7, 50b.5, 50b.5,

k.ena 81b.2, 81b.4

k.er 51a.12,

k.mağı 53b.16, 64a.6, 64a.14, 65b.8, 76b.11, 76b.13,

k.mak 17a.6, 60b.6,

çok kuşar ol- çok kusmak, sık sık, kusmak

k.se 53a.12

usdur- (قوسلر) kusturmak, kusmasını sağlamak

k.a 77b.8, 79a.15, 83b.11,

k.asın 27a.5, 34a.2, 34a.12,

ust (قسط) kunduz hayası (bitki adı)

k. 43b.10

uşundı (قصدی) kusuntu, kusmuk

k.yı 51a.12

usür (قصور) noksan, eksik

k. 12a.2

uş (قوش) kuş, uçan layvanların genel adı

k. 45b.5, 89b.1,

kuş uyuhulu ol- kuş uykulu olmak, çabuk uyanabilmek

k. 74a.15

uşluk*

sultāni kuşluk sabahla öğle arasındaki bir zaman dilimi

k.a 66b.13

uvā (قوى) his, kuvvet, duyu

k. 10b.9

uvvet (قوت) kuvvet, güç

k. 6b.3, 7a.13, 11b.14, 13b.13, 50a.4, 63b.17, 64a.6, 64a.16,

65a.4, 65b.3, 66a.15, 66b.3, 66b.4, 66b.5, 66b.8, 72b.16,

73a.1, 74a.3, 74a.14, 74a.16, 74b.9, 75a.2, 75b.5, 75b.13,

76b.11, 77a.3, 77a.9, 77a.11, 77a.14, 77b.1, 84b.15, 96b.14,

98b.17,

k.i 10b.1, 10b.8, 12b.4, 16a.14, 39a.10, 55a.5, 55a.9, 55a.15,

63b.1, 63b.4, 64b.11, 65b.9, 66a.3, 66b.11, 68b.7,

k.inØ 39a.8, 89a.10, 111a.12,

k.inden 55a.6,

k.ini 10b.3

k.inüg 10a.14,

k.-i cāzibe çekme kuvveti (bkz. cāzibe)

k. 55a.6

k.-i cimā' cinsi münasebet gücü (bkz. cimā')

k.i 77a.8

k.-i hayvāni vücut kuvveti, maddi güç (bkz. hayvāni)

k.nüg 10a.14

k.-i hażime gıdaları hazmettirici kuvvet (bkz. hażime)

k. 77b.10

k.-i muşavvar şekillenmiş kuvvet (bkz. muşavvar)

k. 10b.15

vvetlü (قَوِّتْلُو) güçlü

k. 37b.3

k.dür 82b.7

yruk (قَوِّيرُوق) 1- kuyruk

k. 57b.7, 75a.14

k.inØ 87b.4

k.ine 85b.17, 92a.8

k.indan 85a.13

kuyruk yağı kuyruk yağı

k. 35a.7, 46a.14, 57b.17

katır kuyruğı katır kuyruğı (bitki adı (bkz. katır)

k. 94a.4

siğir kuyruğı siğir kuyruğı (bitki adı)

k. 93b.9

zgun (قَوِّزَعُو) karga adıyla bilinen siyah güvercin büyüklüğünde

kuş

kuzgun yüregi karga yüregi

k.nØ 90b.10

zı (قَوِّزِي) kuzu, koyun yavrusu

k.nuq 72b.3

kuzı eti kuzu eti

k. 50a.16, 72a.17

kuzı haye(sı)

k.leri 57b.7

k.sı 57b.17

kuzı yağı kuzu yağı

k. 57b.10

gük (كَوِّوَك) 1- küçük

k. 63a.1,

2-Yaşça küçük olma, çocuk, çocukluk

k.den 69a.16

k.lere 53a.3

k.leri 111b.8

ıkürt (کوردر, کوررت) kükürt

k. 18a.15,27b.4,28b.4,28b.15,30a.15,48a.10,90a.6,

k.dür 62b.9

k.i 28b.5,28b.12,54a.17

il (کول) kül, yakılan maddenin ertakalan hali

k. 15b.10,96a.3

k.den 18a.10

k.e 47b.13

k.i 34a.5,34a.16,39b.5,48a.16,59b.15,59b.16,61b.7,86a.2,
89b.2,

k.in 43a.4,89a.7,89b.16,

k.ünø 37b.15,37b.16,

k.üni 25a.8,28a.13,39b.17,84a.13,84b.1,87b.12,88b.15,

yakıp kül eyle- yakıp kül haline getirmek

k.ø 18a.10,39b.3

k.di 39a.1

k.seler 88b.4

(yakıp)kül iT- yakıp kül haline getirmek

k.e 18a.14

k.eiler 47b.12

k.üp 19b.10,86b.8,90b.9

kül ol- kül haline gelmek

k. medin, 84b.14

küneid(کنجد) küncü,susam

k. 93b.7

ruĝan-ı k. susam yapı (bkz. ruĝan)

k. 25a.13

kündür (کندر) kabak, sebzisinin farsça adı

k. 58b.15

kündüs (کندس) çogan kökü ve dalları suyu köpürten temizleyici

bir bitki, sabun otu, helvacı kökü

k. 25a.1,25a.4,26b.7,27b.7,93a.12,

k.i 27b.13

küp *

şu küp kilden yapılmış büyük veya küçük yuvarlak su veya sıvı maddeler konan kap

k. 17a.9

küpcegez (كُفَّيْجَز) küçük küp

k.e 64a.17

kürāt (كُرَات) kendene

k.94b.5

kürkçi (كُورْجِي) kürkçü, kürk diken

kürkçi iğnesi kürkçü iğnesi

k. 35b.2

kürtek (كُورْتَك) eklemler ve küçük kemikler

k. 7a.6

k.ler 10b.8

küşāde (كُشَادَة) açma

küşāde eyle- açmak

k.Ø 112b.17

kütüb *

k.-1 mu'teberāt itibar edilir kitaplar, güvenilir ciddi
kitaplar (bkz. mu'teberāt)

k.dan 112b.2

-L-

III

at̄a (لَابَطَه) at kulağı, gok yıllık otsu bir bitki
1.27b.3, 83a.4

lābata tohumu at kulağı tohumu
1. 95b.15

üverd (لَا جُورِد) koyu mavi renkte bir süs taşı (bkz. lāciverd)
1. 23b.16

en (لَادَه) laden otu, Akdeniz ülkelerinde yetişen yapışkan
yapraklı beyaz ve pembe çiçekli, reçinesi hekim-
likte kullanılan bir bitki.
1. 57a.16

l. -i hāş laden otu
1. 56b.15

er[#]
lāğar ol- güçsüz düşmek, zayıflamak
1.up 81a.9

rī (لَحْمِي) etle ilgili, etten dolayı meydana gelmiş
1. 15b.1, 45a.1
1.dür 44b.17

istiskā-yı l. etle ilgili su toplanma hastalığı (bkz. istiskā)
1. 44b.12

ze (لَحْفَه) an, zamanın küçük parçası
1.de 59a.11
1.den 55b.10

iverd (لَا جُورِد) koyu mavi renkli bir süs taşı (bkz. lāciverd)
1.den 16a.16, 91b.5

in (لَا كِبَه) ancak, fakat
1. 39a.10, 64, b117, 70a.3, 74a.17, 76a.16

lak^{*}
l. necisi leylek dışkısı
1.ni 38b.9

ve (لَقْوَه) ağız ve yüzde inme hali (bkz. laqvī)
1.den 17a.8

vī (لَقْوِي) ağız ve yüzde olan inme hastalığı (bkz. laqve)
1. 78a.16

ا. (لام) Arap alfebesinde 1 harfinin adı

1. 69a.7

1.1 2a.16

naẓīr (لا نظير) eşsiz, benzersiz

1.dür 57a.6

īf (لطيف) güzel, hoş, ince

1. 11a.17, 13b.6, 21a.7, 23a.14, 33a.9, 61a.17, 2a.6, 73a.1,
73b.11, 74a.7

1.dür 56b.11, 57a.13, 61b.8, 70a.4

aṭīf ol- güzel olmak, hoş olmak

1.a 15a.6

1.sa 3b...2

1.ur 56a.7

1k *

ēyık ol- yaraşmak, yakışmak, uygun olmak

1.an 3a.6

m (لازم) gerekli, gerek

1. 13a.7, 110a.11, 112b.7

1.dür 4a.1, 4b.11, 12b.17, 16a.15, 17b.12, 69b.16, 70b.1,
71a.13, 96b.4

zım ol- gerekmek, ihtiyaç hissedilmek

1.an 6a.3, 50a.9, 53b.12, 55b.11

1.đukda 55b.12

1.maya 2a.2

1.sa 97a.11

1.ursa 2b.13, 5a.3, 34a.14, 48a.1, 68b.13

n (لبنة) süt, kadınların ve memeli diğı hayvanların yavrularını
beslemek için memelerinden gelen beyaz sıvı

1. 75b.11

-i tūrş ekşi süt (bkz. tūrş)

1.75b.13

kna-i l. hastalıklara karşı vücuda bağışıklık kazandırmak için
yapılan özel yoğurtlu ilaç (bkz. hıkna)

1.58a.2

(كس) dokunmak, ellemek, yapışmak

1. 70a.11

m- yezelī (كَلِمَةٌ يَزَلِي) devamlı, yok olmayan, zeval bulmayan
Allah

1.lb.3

vn (كَوْنٌ) renk

1.de 15a.13, 15b.2

1.i 12e.14, 15a.15, 15a.16, 68b.7, 68b.17, 72a.15, 74a.3, 84b.4

1.ine 15e.17

tağyīr-i l. renk değigtirme (bkz. tağyīr)

1. 70e.7

vzī *

mā'cūn-ı l. varis hastalığı için kullanılan badem mā'cūnu
(bkz. mā'cūn)

1. 19a.13

zzet (لَذَّةٌ) zevk duyma, tad

1.3a.9, 11a.13, 70a.14, 72b.15

1.inden 70a.15

1.ine 9b.3

lezzet bul- lezzet almak, zevk duymak

1.68b.8

lezzet ol- lezzet bulunmak

1.maz 7a.13

zzetlü (لَذِيذٌ) lezzetli leziz, tadça güzel

1. 70a.14

bās (بَاسٌ) elbise, giyecek

1.a 57a.6

kin (كَيْنٌ) yalnız, ancak, fakat

1. 4a.10, 10b.9, 14a.17, 14b.1, 14b.3, 14b.7, 14b.16, 38a.5,

75a.11, 77a.9

mūn (لَمُونٌ) limon, turuncgillerden ekşilięi ile bilinen meyve

ā.b-ı l. limon suyu (bkz. āb)

1.30ā.7, 32b.15

1.ā 64a.11

līmūn şuyı limon suyu

1. 30a.16

1.nø 27a.16

1.nda 40a.1

līmūn şarābı limon şerbeti

1.na 64a.12

1.aug 64a.19

isān *

l.u'l-'aşāfir kuş dili

1. 72b.11

l.ü'l-ḥaml Sinirlice ot 90 cm yüksekliğinde küçük çiçekleri gövdenin ucunda başak şeklinde toplanan bir bitki (bkz. ḥaml)

1. 93b.6

l.ü's-sevr Sığır dili zembil çiçeği suyu, tüylü, 60 cm yükseklikte çok yıllık otsu bir bitki (bkz. sevr)l. şuyı

1. 80b.11

i's-şar' (لِلصَّرَعِ) sara için, sara hastalığına

1.38a.14

iyākat (لِيَأْكُتْ) layık olmak, vıraşırılık

1.1b.10

kma (لِقْمَةً) ağza bir defada götürülen yiyecek miktarı

1. 110a.7

1.dan 8b.8

kmān (لِقْمَانَهُ) hekimlerin başı sayılan lokman peygamber

1. 4a.8

1.a 4a.12

1.1 1b.4

ḥaḏret-i l. lokman peygamber (bkz. ḥaḏret)

1. 97b.10,98a.9

l.-ı Sānī ikinci lokman (bkz. sānī)

1.113a.7

k (لَوْكُ) bakam ağacı, mor bakam, siyah bakam

1. 55a.2

'āb (لُعَابُ) bitkinin suda kaynatılmasıyla elde edilen sıvı, şurup

1. 46b.9

1.1nØ 61a.7

ayva çekirdeği lu'ābı ayva çekirdeği şurubu

1. 46b.9

ḥūm *

Cemī'-i l. bütün etler, her çeşit et (bkz. Cemī')

1. 74b.12

'ūk (لِعَوْقُ) bal sirke ve kudan yapılmış ilaç

1.dur 40a.4

z (^ولوز) badem, gülgillerden bir ağaç

1. 93a.1

tf (^ولطف) iyilik, yardım, ihsan

1. 111b.14

kemāl-i l. ikramın eksiksizliği (bkz. kemāl)

1.undan 112b.4

178
NİDĀYĪ

M E N Ā F İ ' Ü ' N - Ā S

(Dil Özellikleri-Metin-Söz Dizini)

III.Cilt

DOKTORA TEZİ

Hazırlayan : Sadettin Özçelik

Tez Danışmanı :Prof.Dr. Osman Nedim TUNA

Malatya-1990

-M-

mā (م) su

m.10a.6,34b.6

cerhīzū'l-mā su kerdemesi adlı bitki (bkz. cerhīz)

m.93b.8

ma'ācīn (مَعَاجِيز) macunlar, hamur kıvamına getirilmiş ilaçlar.

m.25b.5,45a.16

ma'ādin (مَعَادِن) madenler

m.6a.17,90a.17

mā-beyn (مَا بَيْن) ara, iki şeyin arası

m.de4a.10

m.inde 12b.15,19a.9,27a.172a.2

ma'cūn (مَعْجُون) hamur haline getirilmiş ilaç

m. 1b.5,25a.17,44b.2,49b.1,69b.8,98b.12

m.a 26b.10,90b.14

m.đan 41b.5

m.1 27a.10,49b.17

m.1nØ 82b.2

m.lar 6b.3,38a.10,49b.9

m.ları 13b.13

m.uğ 41b.6

aķşemseddin m.1 idrar, bel ağrısı, bel soğukluğu için yapılan

m.nØ 41a.16 özel bir macun (bkz. ĥazret, aķşemseddin)

ma'cūn iT-ma'cun yapmak, ma'cun haline getirmek, yoğurmak

(bkz. it-)

m.di 1b.5

m.e 45a.11,49a.14,98b.16

m.esin 40a.9

m.mek 80a.15

m.up 25b.4,27a.12,40b.8,41a.7,41b.1,41b.8,41b.10,

43b.6,45a.15,50a.2,52b.11,59b.11,80a.2,80a.9,

80a.11,81a.5,84a.2,84a.4,96a.10,110b.2,110b.13,

111a.15

ma'cūn ol ma'cun olmak, ma'cun haline gelmek

m.ur 10b.14

m.-1 cimcim Ćinde yetişen acılı bitki ile yapılan ma'cun

m.41b.4

m.-i levzī varis hastalığı için kullanılan badem ma'cunu
(bkz. levzī)

m.19a.13

m.-i misk misk ma'cunu (bkz. misk)

m.i 69b.11

m.i müşhil ishal edici, içi temizleyici macun (bkz. müşhil)

m.98b.17

mācūya (مأجوية) helyun, kuşkonmaz bitkisi (bitki adı)

m. 94b.17

ma'denūs (معدنوش) meydana

m.42b.5,48b.4,54b.11

mādde (مادة) 1-içte meydana gelen yara ve bunun sıvısı, madde

m.14b.5,14b.17,17b.8,40b.14,40b.17,47a.16,59b.8

m.si 47a.12

mādde baḡla- vücudun bir yerinde sıvı birikmek, içte yara olmak

m.r 39a.14

mādde in- vücudun bir yerinde sıvı birikmek, içte yara meydana
gelmek

m.se 22b.15

2- kaynak, hamedde

m.-i menī meni maddesi, bel suyu, hameddesi (bkz. menī)

m.72b.15

m.ü'l-hayāt hayat maddesi, hayat sıvısı, hayat kaynağı

(bkz. hayāt)

m.8b.10

m.tü'n-nişāt zevk kaynağı

m.72b.14

ma'den *

m.-i 'akl akıl kaynağı

m.đur 11b.14

m.-i muḡlīfıyel zararlı yellerin kaynağı (bkz. vel)

m.leri 77b.16

ma'denī *

hās-ı m. acı marul, has marul, egek marulu (bkz. hās)

m. 56b.7

mafāşıl (مَفَاصِلُ) eklemler, kemiklerin eklem yerlerindeki küçük kemikler

m.larda 40b.15

mafāşıllar ağrısı eklem ağrıları

m.na 62b.6

vecā'-ı m. eklem ağrısı, eklem romatizması (bkz. vecā')

m.17b.9

m.a 42b.10

m.i 57b.6

mafşūl (مَفْصُولٌ) eklenmiş olan, eklem

m.71b.1

mağfūr (مَغْفُورٌ) Allah'ın bağışlamasına ulaşması için ölünün ardından edilen dua, ölmüş kimse

m.78a.3

mağsūl *

nūre-i m. zırnık ve kireç karışımı bir madde (bkz. nūre)

m.i 59b.3

māh (مَاهٌ) ay, dünyanın uydusu olan gezegen

m.2a.6,2a.11

maḥāl (مَحَالٌ) yer, layık yer

m.2a.7

m.a 3b.13,7a.14,8a.1

m.da 4a.11,10b.10,12b.5

maḥāl kıl- yer yapmak, yer haline getirmek

m.dı 11a.7,111b.13

maḥāṭī (مَخَاطِي) sümüğe benzer, sümükle ilgili

m. 15b.5

māhī (مَاهِي) balık

m.75b.9

māhī nehrec (مَاهِي نَهْرَجٌ) sığır kuyruğu bitkisi

m. 93b.10

mahlūt (مَخْلُوطٌ) karışık, karışmış

m.dur 32a.3

maḥmūde (مَحْمُودَةٌ) gift sarmegıgillerden, yaprakları ok ucu biçiminde çiçekleri soluk renkte çok yıllık otsu bir bitki, sakmunya

m. 27a.8, 94b.12

mahrūm (مَحْرُومٌ) nasibsiz, bir şeyden payı olmayan, dilediğini elde edemeyen

mahrūm ol- bir şeyi elde edememek

m.mayasın 3b.6

m.mıg 32b.13

maḥşūs (مَخْصُوصٌ) başkasında bulunmayan, ait yalnız birine ait olma

m.dur 10b.9,12b.3

mahtūm *

kil-i m. limni adasında bulunan açık renkli çamur (bkz. kil.)

m.94b.2

maḥv *

maḥv ol- yok olmak

m.ur 40b.3

ma'ide (مَعِيَدَةٌ) mide, sindirim, sisteminin yemek borusu ile on iki parmak bağırsağı arası kısım

m. 7a.16,10b.6,50b.7,58a.17,65a.2,76e.17

m.çen 9a.10

m.nüg 15b.8

m.sinØ 77b10,78a.15

m.sinde 82b.12

m.ye 64a.5,64b.8,66a.10,66a.15,75a.16,72b.2,76a.9,

76b.10,77a.3,77a.10,94b.7,98b.17

m.yi 77a.7

ma'işet*

halāvet-i m. yaşamının tadı, hayatın tatlılığı (bkz. ḥalāvet)

m.dür 69b.17

maḳ'ad (مَقْعَدٌ) oturak yeri, geri, kığı

m. 47b.11,47b114,47b.15,47b.16

m.a 48a.3,48a.6

m.de 46b.17,48a.13,48b.1,48b.12,82b.2

m.i 47b.9

m.ug 47a.6,48a.4

maḳ'ad ağrısı maḳ'ad hastalığı, ağrısı

m.na 58b.15

maḳām (مَقَامٌ) durulan yer, büyüklük

m.ında 11a.4

maḳām iT- yer etmek, yer tutmak

m.mıgdür 8b.11

- meqar (مَقَر) durulan yer, karargah
meqar dut- yer edinmek
 m.d1 2a.16
- maqbul (مَقْبُول) kabul gören, beğenilen
 m. 6a.10,6b.3,25b.11,29a.3,38b.11,58b.4,59b.6,63b.15,
 63b.15,95a.16
 m.dur 18b.10,23b.15,24b.5,63b.12,64b.5
 m.umdur 33b.16
- m.-1 hükemā hekimler tarafından beğenilmiş kabul edilmiş
 (bkz. hükemā)
 m.dandur 96b.7
- maqşud (مَقْصُود) istenilen, meram olunan
 m.111a.17
 m.1na 58b.12
 m.uq1 2a.5
- māl (مَال) mal, verlik
 m.111b.8
 m.1 111b.10
 m.1n1 71a.1
- ma'l (مَعْل) kurt otu
 m. 94a.8
- māliḥ *
- balgām-1 māliḥ tuzlu balgam (bkz. balgām)
 māliḥūlyā (مَالِحُولِيَا) melankoli, karasevda
 m. 7b.14,16a.13,16a.15,16a.15,33a.16,47b.2,91b.5
 m.dur 16a.b
 m.y1 16a.12,92b.12,92b.12
- ma'lül (مَعْلُول) hastalıklı, yaralı
 m.50b.17
- ma'lūm (مَعْلُوم) bilinen, bilgi
 m.đur 14b.17
- ma'lūm idin- bilgi edinmek
 m.üp 5a.3
- ma'lūm ol- öğrenilmek, bilinmek
 m.đukta 97b.7
- ma'mūr (مَعْمُور) bayındır, bakımlı
ma'mūr ol- bayındır olmak
 m.ur 8a.10

ma'nen (مَعْنًا) mana bakımından, mana yönünden
m. 16a.7

ma'nî *

'ālem-i ma'nî mana alemi, manevi alan (bkz. 'ālem)
m.den 111b.6

manķafa (مَانَقَفَا) özellikle atlarda görülen ve insanlara da
bulaşabilen öldürücü hastalık, ruem, sakağı
m.19b.15

maraz (مَرَضٌ) hastalık, illet
m. 3b.11, 23a.15, 50b.8, 76b.7, 76b.7, 80a.11, 96a.16,
m.a 47b.7, 68b.5, 74e.3, 110b.7
m.dur 31b.17, 33a.11, 97b.13
m.1 32a.15
m.ına 64b.9
m.lar 7b.9, 8e.17, 50a.14.
m.lara 84a.2
m.lardan 47b.2, 47b.5
m.ları 5a.16, 64a.1, 83a.7

marazî (مَرَضِيٌّ) marazi, gözotu
m. 23b.10, 23b.13, 25b.13, 25b.17, 32b.14, 61b.12, 94b.14

ma'rifet (مَعْرِفَةٌ) bilme, ustalık
m.inde 3b.5

kemāl-i m. eksiksiz ve tam bilme (bkz. kemāl)

mariz (مَرِيضٌ) hasta, sıhhati bozulmuş olan
mariz ol- hastalanmak, sıhhati bozulmak
m.113a.1

marş *

m.-i ef'i ?

m. 110b.1

ma'rūf (مَعْرُوفٌ) bilinen, tanınmış
m. 98b.12

m.dur 92b.11, 92b.16, 93a.16, 94a.14, 94b.11

mārūl (مَارُولٌ) birleşikgillerden geniş ve uzun yeşil yaprakları
taze olarak yenilen bir bitki

m.81b.8, 94b.10

bakça mārūl bahçe marulu

m. 81b.15

mārūl şuyı marul suyu

m.nø 81b.13

m.-1 bevābānī yaban marulu (bkz. beyābānī)

m. 81b.13

māseriyye (مَاسِرِيَّة) toplardamarlar, vücuttaki kirli kanı toplayan damarlar

m. 8b.14

maşra (مَاشِرَة) kamıştan kesilmiş boru (bkz. māşūra)

m. 21a.17

maşrū' (مَاشِرُوع) saralı, sara hastalığına tutulmuş olan

m. 92a.13,

m.a 84b.3

maştaki (مَاشَتَكِي) köknar sakızı veya reçinesi

m. 18b.6,21a.3,21a.17,31a.5,31a.11,34b.12,35a.3,40a.8

41b.7,41b.17,45a.11,49a.2,49a.13,50a.6,50b.4,53a.1,

55a.1 59a.3,61a.13,61b.4,56b.13,68a.5,77a.2,79a.8,

95b.6,96a.2,111a.2

māştāba (مَاشْتَابَة) yoğurt aşısı, yoğurttan yapılan yemek veya çorba

m. 34b.2

ma'sūm (مَاضُوم) küçük çocuk

m. 52a.13

m.lara 52b.16,110a.6

m.uq 53a.10

māsūra (مَاشُورَة) kamıştan boru (bkz. maşra)

m.y1 57b.11;57b.12

māş (مَاشَة) Bir tür bürülce

m. 35b.15,94b.11

māşa (مَاشَة) maşa, kor parçasını tutarak ve eteği karıştırmak için kullanılan çetel şeklinde kışkaç

m. 33a.7

maşreba (مَاشِرَة) maşreba, su içilecek kulplu kap

m. 46a.9

maşbūh (مَاشْبُوح) haşlanmış, suda kaynatılmış

m.inØ 26b.9

maşlūb (مَاشْلُوب) istenilen arzu edilen şey

m. 68b.16

maş'un (مَاشُوع) veba hastalığına yakalanmış olan

m.a 80a.9

nāü'l-cebīn (مَاءُ الْجَبِينِ) peynir suyu

m. 76a.1

māya (مَآيَة) maya,
m.sınØ 87a.9

oğlak māyası oğlak midesinden yapılan peynir mayası,
m.nı 51b.11

mayāsıl (مَائِيْرٌ مَائِيْرٌ) elde meydana gelen çatlaklar
m. 32b.9
m.a 33a.7
m.ı 32b.8

māye-hōş (مَائِيَة خَوْشَة) ekşimsi, ekşiye çalan tat
m.64a.2

māyıl (مَائِيْلٌ) yakın, yönelmiş, hevesli, istekli
m.dür 75a.9, 75b.4, 75b.7

māyıl ol- heves etmek, istemek
m.ma 113a.3

māymūn (مَائِيْمُونٌ) maymun, insandan başka bütün primatlara verilen
genel ad
m.ıla 88b.2

māymūn dişi maymun dişi
m.nı 88b.3

māzarrat (مَاضِرَاتٌ) zararlar,
m.ınØ 69b.13, 76b.12, 84a.10, 110a.5
m.ından 91a.13

mazariyyūn (مَاضِرِيَّوْنٌ , مَاضِرِيَّوْنٌ) mazaryūn bitkisi
m. 45b.3, 79a.14

māzi (مَازِي) mazi, pelid ağacı gövdesinde meydana gelen fındık
büyüklüğünde madde
m. 26a.5

m.yı 17b.13

māzmaza (مَاضِمَاضَةٌ) ağzı çalkalama
māzmaza iT- ağzı çalkalamak
m.e 22a.7, 75b.15

māzū (مَازُو) pelid ağacı gövde ve dallarında meydana gelen fın-
dık büyüklüğünde madde
m. 9b.3, 33b.6, 40b.4, 45a.16, 47b.12, 47b.16, 49a.14, 49b.17,
53a.4, 53e.7, 55a.8, 55b.8, 90a.14, 94b.11, 96a.9

me'āl *

āhīr- meāl son anlam (bkz. āhīr)
m. 111b.8

nebādī (مَبَادِي) başlangıçlar, bir şeyin başlangıç ve belirtileri
m. 10a.12

nebde (مَبْدَه) başlangıç, baş
m. idür 10a.14, 10a.15

m.-i hayāt hayatın başlangıcı (bkz. hayāt)
m. dur 37a.17

neçāl (مَجَال) güç, kuvvet
m. i 51a.9

mecāl vir- güç vermek, kuvvet vermek
m. mez 110a.1

neclis (مَجْلِس) bir işi konuşan görüşen topluluk, oturulan yer
m. ine 3b.10

necmū' *

m. -i mücerrebāt tecrübelerin toplamı, bütün denenmiş ilaçlar
(bkz. mücerrebāt)

m. 1ncan 112b.3

necnūn (مَجْنُونَه) deli, aklını kaybetmiş
mecnūn ol- deli olmak, deli doğmak

m. ur 70b.10

neded(مَدَدَه) imdat, yardım istemi
m. 41a.11

nefhar *

m. -i nās insanların iftiharı (Hz. Muhammed) (bkz. nās)

m. 2a.1

nefhūm (مَفْهُوم) mana, anlam
m. 1 10b.12

neflūc (مَفْلُوح) felçli, felç olmuş
m. 69a.11

meflūc ol- felç olmak

m. miş 31a.9

m. up 30b.

m. ur 17b.9

neger (مَكْرَه) ancak, şu kadarki, şu verki
m. 55b.7, 69b.1, 70b.7, 71a.15, 71b.3

nekān (مَكَانَه) yerş bulunulan yer
m. 15b.16

m. 1nØ 30b.7

ekes (مَكْس) sinek, çiftkanatlılardan birtakım uçucu böceklerin genel adı

m. 98b.5

ekkār (مَكَّار) hileci, düzenbaz

m. 71a.11

ekke ayrığı (مَكَّةَ اَبْرِيغِي) bir çeşit hoş kokulu ot

m. 54a.10

ek(i)r (مَكْر, مَكِرَة) hile, düzen

m.den 87b.5

mēkr iT- hile ve düzen kurmak

m.emeye 89a.11

elālet (مَلَالَتْ) melal, sıkıntı, üzüntü

m. 88b.3

elhem (مَلْهَم) melhem, yaraya sürülecek ilaç

m. 22b.16, 22b.17, 25a.13, 25b.15, 30b.6, 31a.7, 33a.4, 33b.15, 34b.4, 35b.6, 35b.9, 37b.7, 37b.16, 42a.3, 42a.16, 49b.12, 52b.5, 59b.2, 59b.11, 61a.17, 61a.14, 62a.1,

m.dür 34b.1, 61a.11, 61b.12,

m.e 48b.14

m.1 33b.16, 33b.13, 61b.3

m.ile 6a.10

m.ler 35b.10, 61a.5

m.lerdür 6a.8

m.leri 35b.9

ak melhem acı yağ ve balmumu ile yapılan bir melhem, yara, çıban ve çatlaklar için kullanılır.

m.61a.11

kāfūrī m. bir tür yara melhemi

m. 37b.9

kara m. zift, acı yağ, balmumu karışımı bir yara melhemi

m. 61a.15

sirke m. sirke melhemi

m. 52a.12

tatlı m. yumurta, bal ve un karışımı bir yara melhemi

m. 61b.1

melhem iT- melhem yapmak, melhem haline getirmek

m.üp 28b.13,31a.13,49b.7,59b.13,61b,2,61b.7,82a.2

melhem evle- melhem haline getirmek

m.Ø 61b.11

melhem ür- melhem sürmek

m.mayalar 35a.16

m.-i bāsālīkūn fesleğen veya reyhan bitkisinden yapılan
melhem (bkz. bāsālīkūn)

m. 36a.14,37b.8

m.11a 35a.15

m.-i dahliyūn keten, boyotu, hatme dibi ve zeytinyağı karışımı
bir melhem

m.dur 61a.5

m.-i hanāzīr Vücuttaki çatlak ve şişlikler veya çıbanlar için
yapılmış melhem

m. 31b.10

m.-i mīşrī bir tür yara melhemi

m. 35a.6

m.-i sirke Sirke melhemi, rürdesenk kil-i ermeni ve zeytinyağı
karışımı bir melhem

m. 61b.15

melhemsüz (مَلْهَمَسُوزٌ) melhemsüz olarak

m. 30a.2

elīk *

eklīl-i m. köç boynuzu, kroton tohumu (bkz. eklīl)

m. 59b.10

eklīlū'l m. köç boynuzu, kroton tohumu (bkz. eklīl)

m. 92b.16

elūf *

'ādet-i melūf alışılan tarz, şekil (bkz. 'ādet)

m. 30a.15,31b.1

emleket (مَمْلَكَةٌ) ülke, memleket

m. 2b.12,4b.10

en' (مَنْعٌ) önleme, karşısına geçme, engel olma

m.1 17b.12

men' iT- engel olmak, önünü almak

m.e 24b.16, 83b.3

m.er 36b.5, 36b.8, 38a.4, 63b.3, 63b.16, 77a.12

m.eler 47b.1

m.erler 4b.9

m.mevüp 96b.3

menāfi'*

m. '-i nās insanların menfaati insanların faydalanacağı
(bkz. nās)

m. 2a.1

m.-i tuvūr kuşların faydaları (bkz. tuvūr)

m.1 6a.16, 88b.16

m. i'ü'n-nās insanların faydalanacağı kitap, nidayi Mehmet
Çelebi'nin tıp konusundaki (mensur-manzum
karışık) eseri (bkz. nās)

m. 5a.1, 5a.1

menfa'at (مَنْفَعَات) fayda, kar

m.1 36b.14, 63a.5, 110a.16

m.inØ 6a.10, 6a.17, 62a.3, 63b.16, 69b.13, 84a.5

m.ları 37a.15

m.larınØ 36b.2

menfa'atı ol- faydası dokunmak, faydası bulunmek

m.e 77b.4, 85a.7

m. -i şırf sadece fayda olma hali (bkz. şırf)

m.de 65a.1

menfa'atlu (مَنْفَعَاتِلُو) faydalı

m. 6a.6, 6b.5, 11b.17, 63a.13, 78a.2, 96b.6

m.sınØ 3a.1

menzene (مَنْزَنَة) sıkıştırma aleti, pres

m. 11a.15

menī (مَنْي) döl suyu, bel suyu

m. 10b.14, 32a.2, 55a.7, 69a.10, 71b.10

m.den 6b.8,

m.yi 45a.7, 69a.4, 69b.10, 72b.6, 74b.7, 81b.11

ev'iye-i m. meninin toplandığı yer (bkz. ev'iye)

m.dür 10b.4

- mādde-i m. meni maddesi, belsuyu hameddesi (bkz. menī)
m.72b.15
- menkūl (مَنْقُولٌ) anlatılan, anlatıla gelen
m.dur 55b.5
- menkūr (مَنْقُورٌ) delinmiş, oyulmuş
m.21a.5,57a.1
- mensūb (مَنْسُوبٌ) bir şahıs veya şeyle ilgisi bulunan
m.dur 12a.4,37a.16
- mensūb ol- eit olmak, bağlanmak
m.up 4b.14
- merāre (مَرَارَةٌ) öd, karaciğerin salgıladığı yeşilsarı
renkte acı sıvı, safra
m.23b.1,77b.5
- merātib (مَرَاتِبٌ) basamaklar, kademeler
m. 14a.6,14a.10,14a.13
m.inØ 5a.7,6a.15,9a.1,73b.14
- mercirek (مَرْجَلَةٌ) mercimek, baklagillerden beyaz çiçekli bir
tarım bitkisi (bkz. mercümek)
m. 29a.13
- mercümek (مَرْجَمَةٌ) beyaz çiçekli bir baklagil (bkz. mercimek)
m. 25a.1,36b.9,44b.3
- mercümek esı mercimek yemeği
m. 21a.16
- mercümek sorbası mercimek çorbası
m. 17a.2
- merhūm (مَرْهُومٌ) rahmetli, "Allah'ın rahmetine kavuşmuş"
anlamında ölen kimseden bahsedilirken edilen
dua
m. 78a.3
- merkez *
m. -i rūh ruhun merkezi (bkz. rūh)
m. 70b.3
- merrih (مَرِّيخٌ) merih gezegeni
m. 2a.10
- mersin (مَرْسِيْنٌ) Güney ve batı Anadolu'da yetişen yaprak-
ları yılboyu yeşil kalan beyaz çiçekli
bir ağaç
m. 47b.13

mersin yaprağı mersin yaprağı

m.21a.12,33b.6,56a.8,56b.14

m.nØ 26a.2,95b.4

mersin yemişi mersin meyvesi

m. 44a.5

mersin toh(u)mı mersin tohumu

m. 44a.17

m.nØ 95b.5

mertebe (مَرْتَبَة) basamak, kademe

m. 14a.4

m.si 14a.7,14a.11,14a.15

m.sine 9a.7,9a.9,9a.11,34a.12

mervese (مَرْوَسَة) reisin idaresi altında olan, esil uzuvlar-
dan sonraki uzuvlar ikinci derecede önemli
uzuvlar

m. 10b.7

m.dür 10b.5

neşâne (نَشَانَة) sidik kavuğu

m. 7a.6,15a.10,42b.13,42b.14,43a.15,64b.6,

m.de 15a.15,15b.1,42b.14

m.nür 42b.15,42b.17

m.ye 75b.17

m.yi 69b.9

neşük (نَشُوكَة) dövülmüş, ufatılmış

m. 24b.2,59b.4

neşih (نَشِيح) İsa peygamber

m. 113a.2

neşenet (نَشَانَت) miskinlik, acizlik, güçsüzlük

m.6b.13

neştür (نَشْتُور) kapalı, örtülü

m.dur 73a.3

neşhür (نَشْهُور) yayılmış bilinen şöhretli

m. 98b.12

m.dur 48a.13,51b.5,61b.15,79a.4,80a.1,83a.8

neşin (نَشِير) deri, hayvan derisinin işlenerek kullanılmakta
olan şekli

m. 39b.3,40a.11,50b.17

m.e 51a.1

metn *

metnü'r-rāyiha keskin kokulu

m. 14b.13

me'vā (مَأْوَى) cennetin en yüksek ve en güzel yeri me'va

m. 112b.16

mevcūd (مَوْجُودٌ) var olan, bulunan

m.dur 70a.14,110b.4

mevcūdāt *

esref-i m. varlıkların en şereflişi (bkz. eşref)

m.dur 2b.17

hālīk-i m. bütün varlıkların yaratıcısı, Allah (bkz. hālīk)

m. 3a.17

hulāṣa-i m. bütün varlıkların özü, Hz. Muhammed (bkz. hulāṣa)

mevelī (مَوْلَى) orta, ortada, arada

m. 78a.5

mevīzek (مَوْزِكٌ) mevzek, tohumu, kokarot, kokarotu

m. 22a.12

mevt *

'alāmet-i m. ölüm belirtisi (bkz. 'alāmet)

m.dür 13b.7

mevzi' (مَوْضِعٌ) yer mevzi

m.a 34a.17,36a.6

mevāne (مِیَانَهُ) orta, iki şeyin ortası

m.dür 15a.3

meydān (مِیْدَانٌ) meydan, saha, alan

siyāset meydānı darağacı, idam cezası

m.na 112a.7

m.nde 78a.5

meyl (مِیْلٌ) yönelme, eğilme, yakın olmak

meyl iT- yönelmek, eğilmek, yakın olmak

m.er 14a.16,14a.17,14b.1

mezbele (مَزْبَلٌ) göplük, göp dökülen yer

m.ye 30b.13

mezīd *

m.-i sehvet sehvet artırıcı (bkz. sehvet)

m.dür 76a.7

zkūr (مذکور) adı geçmiş, zikrolunmuş
 m. 21e.4,39b.4,50t.17,56b.4,95a.13
 m.1 46a.5
 m.ları 58a.8
 m.uq 46a.10

mī (مِي) soru eki
 - mī 113aa9
 m.ici 78a.2
 -mī 49b.2

m.dür 13b.16,13b.17

knātīs (مِقْنَاتِيْس) mīknatīs, demir oksit
 m. 54b.5,86b.6
 m.dur91a.1
 m.1 36a.4,91a.8,91b.2

sır *
terkib-i etıbbā-yı m. Mısır tabiblerinin terkibi, ilacı
 (bkz. terkīb)

m. 110b.17

sultān-ı m. mısır padişahı (bkz. sultān)
 m. 110b.17

'ra (مِيْعَه) bir tür güzel kokulu reçine
 m. 43b.12,56a.5
 m.yı 43b.12

m.-vı sāyile bir tür güzel kokulu reçinenin akışkan olanı
 (bkz. sāyile)

m. 57a.8,110a.13

ddī (مِدِّي) irinli, cerahatla ilgili
 m. 15b.4

'de (مِعْدَه) mide, sindirim sisteminin yemek borusu ile oniki
 permak bağırsağı arasında besini sindirme hazır
 duruma getiren bölge

m.ye 63b.17

mide harāreti mide sıcaklığı
 m.nø 64a.14

hr (مِهْر) güneş, dünyayı ve diğer gezegenleri ısıtan ve
 aydınlatan gök cismi
 m.ile 2a.6,2a.11

ikdār (**مقدار**) parça, kısım, bir miktar

m. 9a.6, 9a.16, 9b.16, 10a.6, 16b.1, 19b.5, 19b.16, 20a.12, 20b.12, 21a.8, 22b.5, 30b. , 31a.1, 31a.2, 31a.2, 34b.3, 47b.17, 49b.6, 49b.6, 49b.6, 53a.2, 54b.5, 56a.1, 56a.14, 56b.7, 57b.2, 61a.7, 63a.17, 65b.10, 86b.12, 91a.4, 91b.8, 97a.12, 97b.8

m.ca 25b.14, 57a.14

m.ı 16b.13, 17a.10, 20b.16, 24a.10, 30a.12, 40b.7, 41b.5, 44a.16, 45a.12, 46b.11, 49a.11, 49a.15, 49a.16, 49a.17, 50a.7, 54a.5, 56b.5, 57a.2, 57b.1, 59a.9, 62b.14, 68a.15, 95b.2, 110b.2, 111a.4

m.ınØ 41a.8

m.inca 30a.2, 30a.16, 40a.12, 43b.7, 44a.4, 52b.17, 53a.3, 53a.16, 57a.9, 57b.9, 58a.1, 61b.2, 65b.7, 68b.1, 73a.17, 87b.15, 97b.4

m.inı 91a.12, 91a.13, 91a.16,

ıql (**مقل**) Belesan bitkisi (Ummendenizi kıyıları ve Hindis-
tan'da yeşitir (bkz. muql)

m. 58b.16

ıl (**میل**) 1-sürme çekme aleti

m. 25b.15,

m.e 23b.6

2-iğne gibi uzun ince alet

m. 35a.11, 35a.11, 37b.11

ıldān (**مئلان**) sürme çekme aleti

m.ıla 26a.1

ilh *

m.-i enderāni ? (bkz. enderāni)

m. 72b.9

ilk (**ملك**) 1- mülk, varlık

m. 111b.8

m.ini 97b.11

2-ülke, memleket

m.ine 4b.8

m.ini 97b.14, 97b.17, 98a.4, 98a.8, 98a.12, 98a.16, 98b.3, 98b.7, 98b.11

n (ميم) mim harfi

m.i 2a.17

inet (مِنْت) görülen iyiliğe karşı teşekkür etme yük altında kalma

m. 111b.13

ivāl (مِنْوَال) davranış, yol, usul

m. 31b.9

sk (مِسْك) ceylan göğsünden çıkarılan pıhtılaşmış hoş kokulu kan

m. 18b.7, 21a.3, 32b.2, 55a.3, 55b.4, 55b.15, 56a.4, 56a.6, 56b.1, 56b.3, 56b.16, 57a.3, 57a.8, 57a.14, 57b.2, 65a.9, 65b.1, 72b.3, 111a.3

m.i 56a.15, 56b.1, 57a.8,

'amel-i misk misk kokusunun elde edilişi (bkz. 'amel)

amel-i ağız misk ağız kokusunu giderici ilaç (bkz. ağız)

m.56a.17

ma'cūn-ı m. misk macunu (bkz. ma'cūn)

m.i 69b.11

ma'cūn m.-i ağız kokusunu giderici ma'cun (bkz. ma'cūn)

m.dür 69b.8

ma'cūn m.-i nāfe ceylanın göbek derisi iç kısmından elde edilen güzel kokulu madde (bkz. nāfe)

m.56b.7

nāj-ı m. miskotu, kefurotu, erkek gelin, kara pelin (bkz.nāj)

m. 37a.9

mis-kāl (مِسْقَال) birbuçuk dirhemlik ağırlık ölçüsü, yirmi kırat

m. 8b.9, 20b.5, 25b.5, 35b.11, 38b.4, 43b.7, 43b.17, 45a.17, 49a.5, 51b.9, 52a.4, 52a.5, 55b.15, 55b.15, 56b.3, 56b.4, 56b.7, 79a.5, 80b.6, 87b.14, 89b.8, 110b.15, 111a.7

m.dür 44a.7

m.e 110a.9, 111a.16,

m.ine 86b.11

mis-kīn (مِسْكِين) fakir, aciz

m.e 98a.17

mis-l (مِثْل) eş, benzer, denk

m.i 21b.5, 23b.9, 33b.15, 95a.12, 98b.2

mis-ve *

mis-ve-i gez ilgin meyvesi (bkz. gez)

m. 92b.14

izāc (مزاج) insendeki dört unsurun oranına göre meydana
çıkan yaratılış

m. 14b.8, 70b.3

m.a 13b.6, 43b.7, 44a.3, 46b.13, 73b.2, 77a.13, 95b.2,

m.1 29b.10, 32a.9, 32a.9, 39a.10, 82b.14

m.1nØ 12b.1, 77b.12

m.1ne 38a.11, 39b.1, 41a.4', 44b.14, 50b.11, 72a.6, 73b.14,
110a.9, 110b.14

aḥlāt-ı m. Vücuttaki dört unsur (bkz. aḥlāt)

m.uq 10a.9

fesād-ı m. mizacın bozulması, sıhhatin kaybolması (bkz. fesād)

m. 70a.7

m.-ı fāsīd vücutta dört unsurun dengesiz olması (bkz. fāsīd)

m.1 72b.6

m.-ı insān insan vücudundaki dört unsurun dengede olma hali
(bkz. insan)

m.a 72a.8

ışlāḥ-ı m. mizacı düzelterek hastalığı tedavi etmek (bkz.
ışlāḥ)

m. 65a.1 ,

izāclu (مزاجلو) mizaçlı, yapılı

balāamī mizāclu diğer dört unsura göre vücudunda balgam
fazla olan kişi

m. 73a.3

issi mizāclu sıcak ve vücudunda kan çok olan kişi

m. 75b.10, 76a.15

m.lar 77a.1

sovuk mizāclu soğuk ve vücudunda balgam çok olan kişi

m. 68a.10, 75b.10,

m.lar 77a.1

or (مور) mor renk

m.1 21b.8

u'ālece (معالجة) ilaç verme, tedavi, ilaç kullanma

m. 4b.9, 32a.3, 39a.15

m.dür 41a.3

m.si 13b.17, 20b.10, 26a.16,

m.sinØ 5a.11, 5b.3, 5b.3, 5b.12, 5b.13, 5b.16, 16a.6, 17b.4
21b.4, 29a.11, 45b.13

m.sinde 27a.4,29b.4

m.leri 47b.9

m.lerinØ 6a.12,

u'âlece it- tedavi etmek, ilaç kullanmak

m.esin 39b.5

aṭṭal (مَعْطَلٌ) kullanılmaz, baş bozuk

u'ettal kıl- kullanılmaz hale getirmek, bozmak

m.ur 39a.4

aṭṭar (مُعْطَرٌ) güzel kokulu

u'aṭṭar kıl- güzel kokulu yapmak

m.ur 57a.6

âvenetsiz (مُعَاوَنَتِيْزٌ) yardımsız desteksiz

m. 69b.15

faṣṣal (مُفَصَّلٌ) ayrıntılı, teferruatlı

m. 62b.16

ḡlāb (مُعْلَبٌ) Birkaç maddenin suda kaynatılması sonucu elde edilen şurup geklinde ilaç

m. 38a.12,44b.13,97a.9

m.lla 16a.15,39b.1,45b.16

ḡl (مُخٌ) beyin, ilik

m. 75a.17

ḡabbet (مُحَبَّتٌ) sevgi

m.ine 3b.1

ḡālif (مُخَالِفٌ) uymaz, zor, karşı, ters

m. 7a.14,50a.10,50a.14,72a.4

ḡālifet (مُخَالِفَتٌ) uymaz, karşı olug, terslik

m. 72a.2

m.den 40b.13

ḡallaṣa (مُخَلَّصَةٌ) Nevruz otu, yabani keten yaban aslan ağzı

m. 80a.10

ḡallil (مُخَلِّلٌ) tutukluḡu giderici ilaç

m. 37b.8,50a.10,59b.7

ḡammed (مُحَمَّدٌ) Hz. Muhammed, İslam dininin Peygamberi

m. 3a.17

nūr-1 m. Hz Muhammed'in nuru (bkz. nūr)

m. 3a.15

muḥannes (**مُحْنَت**) korkak

m. 87a.12

muḥarrā (**مُحَرَّرَا**) kaynamış, kaynatılmış, ısıtılmış

m. 21a.15, 42b.5, 46b.4, 57b.9, 58a.1, 68a.3, 72a.11, 72a.12,
73b.9, 74a.7, 88b.14, 95b.4,

muḥarrā ol- ısınmak, kaynamak

m.a 18b.8, 34a.13, 47b.17, 56a.9, 68a.12, 72b.1, 96a.7,

m.unca 18b.7

m.up 66b.11

muḥkem (**مُحْكَم**) sağlam, iyice sıkı, pek

m. 18a.9, 19b.1, 20b.14, 23a.2, 23a.3, 23a.7, 23b.3, 23b.13,
26b.11, 27b.13, 28b.7, 33a.8, 35a.3, 35a.14, 36a.13,
39a.16, 42a.4, 44a.6, 48b.14, 49b.15, 52b.15, 53a.6,
55a.3, 55a.17, 55b.16, 55b.17, 57e.11, 57b.3, 58b.5,
61a.1, 62a.1, 62a.11, 63a.3, 63b.5, 64b.1, 64b.12, 65a.14,
66b.16, 68b.12, 73a.14, 73a.15, 82a.4, 82a.14, 88a.10,
96b.17

m.ce 39b.1, 63a.11

muḥrika *

muḥmā-ı m. yakıcı sıtma (bkz. muḥmā)

m.7b.10

muḥtāc (**مُحْتَاج**) ihtiyacı olan

m.ḍur 10a.12, 10a.13,

m.laruq 4b.15

muḥtāc evle - muḥtāc olmak

m.maz 63a.12

muḥtāc ol- ihtiyacı olmak, bulunmak

m.mayalar 113a.16

m.maz 95a.12

m.ur 23b.6

muḥtaşer (**مُحْتَصِر**) özet, kısaltılmış

m.ḍur 110a.12

m.1 5a.1

muḥtebis (**مُحْتَبَس**) hapsolmuş, bir yerde sıkışmış

muḥtebis ol- hapsolmek, sıkışmak

m.ur 66a.17

muhyî *

mürri-i m. hay t verici acılığı bulunan (bkz. mürri)

m.9a.7

muhtelif (مُخْتَلِفٌ) çeşitli, farklı farklı

m. 13a.15

m.dür 13a.14

muhtelif olmak çeşitli olmak, çeşitlilik

m.dur 13a.13

ahlât-ı muhtelif vücuttaki değişik unsurlar (bkz. ahlât)

m.yi 96a.12

muğâbele (مُغَابَلَةٌ) karşı, bir şeyin karşı tarafı

m.sinde 91a.1

muğerrar (مُغَرَّرٌ) güpşesiz, keskin

m. 113a.2

muğeşşar (مُغَشَّشٌ) soyulmuş, kabuğu soyulmuş

muğeşşar bādem soyulmuş bādem

m. 46a.4

m.1 96b.17

muğavvî (مُغَوِّىٌّ) kuvvet veren, kuvvet için verilen ilaç

m. 84a.2, 111a.1

m-i beden vücutu kuvvetlendirici (bkz. beden)

m.dür 74b.12

m.-i cimā' cinsi gücü kuvvetlendirici

m.dur 72b.7

muğayyed (مُغَيِّدٌ) işine önem verip dikkat eden

muğayyed ol- dikkat etmek, dikkatli olmak

m.masa 27a.4

muğl (مُغْلٌ) mekke belasan ağacı (orman denizi ve hindisten-
de yetişir) (bkz. miğl)

m. 40a.17

m.-i ezrāk mavi belasan (bkz. ezrāk)

m. 54a.8, 56b.14

rum (مُؤْمِرٌ) mum, ıçyağı

m. 61b.5

balrumı balrumu

m. 31b.1, 56a.5, 56a.17, 51a.16, 61b.9, 61b.13, 62a.7,

63a.14, 53b.13

malı (موملى) mumlu, mumu olan

mumlu bal petek balı

m. 46b.4

mumlu evlādi ?

m. 35b.6

ayā (موميا) İran'da bir mağaradan damlayan ve batı denizle-
rinin sahillerinde bulunan sıvı bir madde

m. 36a.3

ışarif (منصرف) harcanma, kullanılma

ışarif ol - harcanmak, kullanılmak

m. duğına 14b.6

ıtağım (منتظم) düzenleyen, düzen veren

m. 13a.15

ıabba *

ıı murabba murabba, dörtlenmiş, beyitleri dörtlükler halinde
yazılmış kaside (bkz. kaside)

m. 97b.9

ıād (مراد) istek, maksat

m. 7b.3, 7b.8, 19b.2

m.a 113b.5

m.1 91b.3

m.um 113b.2

ıurād iT- dilemek, istemek hedef tutmak

m.erseq 62a.10

m.esia 62a.5

ıurād idin- maksat edinmek, hedef edinmek

m. ürseq 62b.8

ıurād olun- maksat haline gelmek.

m.sa 65a.11

m.urse 65a.5

ıeyyā *

ırsā-yı m. menekşe kökü denilen bitkinin alt türlerinden biri
(bkz. irsā)

m. 56b.8

ıā *

ıağret-i m. Musa Peygamber (bkz. hağret)

m. 4a.15

m .ya 4a.13

şaffā *

m.-i dem kanı temiz süzölmüş (bkz. dem)

m.74a.3

şāḥabet (صَاحَبَتْ) sohbet etme,

muşāḥabet iT- sohbet etmek, sohbet arkadaşlığı yapmak

m.se.88b.2

sallat (سَلَطَ) üzerine varan, üzerine düşüp rahat bırakmayan

musallat eyle- üzerine düşürmek, rahatsız ettirmek

m.di 11a.5

şavver*

muşavver eyle- şekil vermek

m.di 3a.15

kuvvet-i m. şekillenmiş kuvvet (bkz. kuvvet)

m. 10b.15

şlih (+ مُضِلِحٌ) iyileştiren, islah eden, düzelten

m.dur 13a.15,72a.8,72a.15

ṭābık (مُطَابِقٌ) uygun, iyi gelen

m. 72a.7

'tād (مُعْتَادٌ) alışılmış, alışılâgelen

nu'tād ol- alışmak

m. an 20a.6

ṭavassıt (مُتَوَسِّطٌ) orta, vasat

m.dur 13a.9,13a.10

ḥuknā-i m. vücudu temizlemek ve bağışıklık kazandırmak için

kullanılan bir tür ilaç (bkz. ḥuknā)

m. 58a.9

ṭavval (مُطَوَّلٌ) uzatılmış, uzun, söylenmiş

nutavval ol- uzatılmak, uzun söylenmek

m.maya 10b.11

'teber (مُعْتَبَرٌ) itibar gören, beğenilen

m.dür 110a.13

teberāt *

kütüb-i m. güvenilir ciddi kitaplar (bkz. kütüb)

m.dan 112b.2

'tedil (مُعْتَدِلٌ) aşırı olmayan, orta, vasat, aşırılıklardan

uzak olan

m.9b.10,9b.11,9b.13,10a.3,13a.4,13a.16,13b.5,14b.3,
15a.2,50a.12,70b.2

m.dür 64b.5,66a.9,73b.16,74b.16,75a.4,75b.1,75b.3,
75b.8,76b.10,76b.13,93a.3,94a.4,94a.10,94a.15,
94a.17,94b.3,94b.12,94b.17

nu'tedil mizāclu dört unsur vücudunda dengeli şekilde bulunan
kişi

m.73b.17

nu'tedil ol- ortada olmak aşırılıklardan uzak bulunmak

m.an 14b.16

m.un 47b.8

m.ur 13a.12, 15b.7,74a.14

ttaşıl (مُتَّصِلٌ) devamlı, devamlı olma
m. 54b.9,62b.12,77b.17

nuttaşıl ol- devamlı olmak

m.a 15a.6

rēfaket (مُؤَافَقَةٌ) uygunluk, uymak

m.72a.2

rēfık (مُؤَافِعَةٌ) uygun, münasip

m.50a.9,50a.11,74a.3

m.dür 73b.17,75b.2,75b.3

uvēfık ol- uygun olmak, uygun bulunmak

m.a 13b.6

zar (مُضِرٌّ) zararlı, zarar veren

m.dür 70b.7

zārek (مُبَارَكٌ) uğurlu, bereketli olan

m. 30a.5,80a.10,112b.3

dühn-i m. ağrı giderici olarak kullanılan bir tür merhem

(bkz. dühn)

m. 41a.15,63a.10

m.i 41a.10

pīr-i m. mübarek yaşlı (bkz. pīr)

m.112a.13

başaret (مُبَاشَرَةٌ) başlama, girişme

mübāşeret iT - bir işe başlamak, el uzatmak, girişmek

m.eiler 55b.12

m.meyeler 71a.16

müberrā (مَبْرَأٌ) temiz, temize çıkmış, uzak

müberrā ol- temize çıkmak, uzak olmak.

m.a 8a.7

mübtelā (مُبْتَلَاً) bir şeye aşırı derecede düşkün olan

mübtelā ol- bir şeye çok düşkün olmak

m. anlarmıq 6b.4

m.maya 74a.6

m.sa 29b.6,85a.9,91a.11

m.up 32a.5

m.ur 7b.11,7b.15,8a.1,17b.7,69b.11,90a.17

mübtelā olmak birşeye çok düşkün olmak

m. 68b.5

mücerreb (مُجْرَبٌ) denenmiş, kullanılmış, uygulanmış

m. 19a.4,20b.12,23b.8,27b.10,46a.4,58b.3,59b.6,
61b.12,63b.13,63b.15

m.dür 16b.11,17b.2,18a.6,18a.17,20a.1,20b.1,
21a.7,21b.1,21b.4,21b.6,25b.16,26a.1,26a.7,
26a.15,29a.10,30a.9,30a.17,31b.9,31b.16,33a.7,
35b.16,40a.2,40a.15,40b.8,41a.9,41b.4,42a.13,
42b.11,43a.13,43a.15,43b.15,44b.6,45a.2,46a.16,
46b.5,46b.12,48a.2,48a.13,49b.8,49b.15, 52a.12,
53b.6,54b.8,54b.13,54b.16,55a.1,59a.11,61a.4,
61a.6,63b.1,63b.10,65b.8,66b.14,79a.15,81b.16,
84a.5,85b.15,94b.15,95b.8,96a.3,96a.5,96a.8,96a.10

m.leri 112b.2

m.üm- 32b.12

m.ümdür 20b.17

m.ümüz 39a.15,51a.10

m.ümüzdür 28b.3,61a.14

mücerrebāt (مُجْرَبَاتٌ) kullanılmış, denenmiş

m+1.1b.15

m+1n. 112a.14

m. umuzdandır 24b.4

mecmū-ı m. tecrübelerin toplamı, bütün denenmiş ilaçlar

(bkz. mecmu)

m.ından 112b.3

cevvef (مَجْوُف) içi boş, içi oyuk

m. 116.8, 11b.11

ddebber (مَدْتَبِر) düşünce ile hareket edilmiş

m. 98b.15

dëbbir *

vüzerā-yı m. teâbü gören vezirler (bkz. vüzerā)

m. 4b.9

ferrih (مَفْرِح) ferahlatıcı, rahatlatıcı özelliği olan nesne

m. 111a.1

fīd (مُفِيد) faydalı, faydalı olan şey

m. 110a.12

m.dür 36b.15, 36b.17, 37a.3, 37a.7, 37a.10, 37a.11, 37a.13,
37a.14, 58b.15

müfīd ol- fayda vermek, faydalı olmak

m.an 6a.14, 37a.15, 72a.1

m.up 70b.6

fred (مُفْرَد) basit ve mürekkep olmayan yiyecek veya ilaç
maddesi

m. 6a.14, 6a.15, 73b.13, 77a.16, 110a.3

fredāt *

esāmī-i m. Tıp bitkisinin isimleri (bkz. esāmī)

m.1 6b.1, 92b.2

hr *

m.-i hātem-i 'unvān ismin son harfi, mührü (bkz. 'unvān)

m.2a.17

kedder *

mükedder ol- üzölmek, hasta olmak

m.ur 7b.14

kemmel *

mükemmel evle- tamamlamak, eksiksiz yapmak

m.miş 6b.16, 12a.1

kerrer (مَكْرَر) tekrar edilmiş

m. 30a.12

lāyim (مَلَايِم) yumuşak, sertliği az olan

m. 74a.3

mülazemet (bkz. mülāzimet)

mülāzemet iT- meşgul olmak, bir işi işlemek

m.eler 8a.8

m.esin 26b.10

mülāzım *

mülāzım ol- çalışmak

m.a 112b.7

mülāzimet (مُلَازِمَتٌ) bir işle meşguliyet (bkz. mülāzemet)
bir işe sıkı bağıllık

mülāzimet iT- çok meşgul olmak, sıkı bağlanmak

m.e 26b.13, 33b.3

m.eler 26b.5

m.erse 33a.15

mültehem *

bahr-ı m. yapışık kısım (bkz. bahr)

m.de 71b.10

mümkın (مُمْكِنَةٌ) imkan dahilinde olan

m.dür 41a.2

mümtāz (مُمْتَازٌ) üstün, seçkin

m.inØ 3a.1

münteziç (مُمْتَزِجٌ) birleşmiş, içice girmiş

münteziç iT- içice katmak, birleştirmek

m.e 65a.12

münāfık (مُنَافِقَةٌ) iki yüzlü, araya fitne sokan

m. 70b.15

münāşib (مُنَاصِبٌ) uygun, yararış

m. 3b.13, 7a.14, 8a.1, 42a.4, 50a.9, 68a.15, 68b.1,

110a.8, 110b.7,

m.dür 2 a.4, 50a.17, 50b.3, 61b.4, 68a.10, 73a.3, 73a.13,

83b.8,

münāşib ol- uygun düşmek, yakışmak

m.an 6a.3

münbet *

m.-i zürer ?

m. 35b.2

münevver (مُنَوَّرٌ) nurlanmış, nurlandırılmış

münevver eyle- aydınlatmak, nur vermek

m.di 3a.15

nürdeseng (مُرْدَسَنْج) ada soğanı, aksoğan, ayı soğanı

m. 26b.15, 31a.6, 31b.10, 59b.3, 61a.8, 61b.17, 61b.17

rürekkeb (مُرَكَّبَت) birkaç maddeden meydana gelmiş gıda

m.72a.1, 72a.8, 110a.4

nürevvāk-kıvām (مُرْوَقَة قِوَام) süzülüp durultulmuş ince kıvamlı sıvı

mürevvāk-kıvām iT- süzüp, durultmak

m.üp 66b.1

ürri*

m.-i şāfī Arabistan, somali ve Habeşistan'da yetişen küçük ağaç (bkz. mürrüşāfī, şāfī)

m. 42a.1, 44a.2, 54a.13, 61b.10, 95a.13, 95a.17, 110a.14, 110b.8, 111a.14

m. -i vaşak mürrisafi, mür ağacı, kokulu frenk maydanozu (bkz. vaşak)

m.53b.14

ürri (مُرِّي) acı, acımsı tadı olan

m. 9a.6

m.-i muhyī hayat verici acılığa bulunan (bkz. muhyī)

m.9a.7

ürümüki (مُرْمُكِي) ?

m. 59a.8

ürüşāfī (مُرْصَافِي) mürrüşāfī (bkz. mürr-i şāfī)

m.16b.12, 43b.10, 58b.15, 94b.10

ürşid (مُرْشِد) yol gösterici

ürtefi* m. 113a.13

mürtefi' ol- yükselmek, kalkmak

m.ur 16a.6, 16a.9, 17b.5

ürselles (مُرْسَلَسَة) üçte biri buharlaşma

müselles iT- bir sıvının üçte birisini buharlaştırmak

m.eler 65a.2

ürşil (مُرْشِيل) kabızlık ve pekiği gideren mide yumuşatıcı ilaç

m. 6b.2,19a.1,27b.12,29b.9,32a.8,50a.11,97b.10,110a.1

m.dür 94a.1

ma'cūn-ı m. ishal edici macun , içi temizleyici macun (bkz
ma'cūn)

m. 98b.17

shilāt (مُشَلَات) kabızlık ve pekliği giderici ilaçlar

m. 19a.13,30a.8,32a.8,34a.9

m.dan 19a.11,98b.12

m.1 96a.11

m.uq 96b.13

esribe-i m. ishal ettirici içecekler (bkz. esribe)

m.uq 96b.6

stagñi (مُتَغْنِي) kimseye muhtağ olmayan

m. 63a.9

stagrak (مُتَغْرَوِّ) dalmış, dalgın olan batmış

rüstagrak ol - dalmak, batmak

m.esin 3a.10

stahakk (مُتَحَكِّم) hak eden, hak etmiş

m.ında 9a.12,14b.7

m.unda 9b.12

stahrec (مُتَخْرِج) alınmış, çıkarılmış

m.dür 68a.9

stevli (مُتَوَلِي) istila eden, kaplayan

nüstevli ol- kaplamak

m. mışdur 14b.12

şāhede (مُشَاهَدَة) görme, bakıp anlama

nüşāhede iT- görmek, anlamak

m.düğüm 97b.5

m.üp 73b.14

şāhede kıl- görmek

m.a 77b.2

m.up 3a.10

āhede olın- görülmek, şahit olunmak

m.ur 25b.1

arref (مُشَرَّف) şerefleşmiş şerefli

m. 70a.10

müşerref eyle - şereflendirmek

m.miş 11a.3

m.yüp 7a.8

müşevvak (مُشَوِّقٌ) yakıcı, yakıcılık

m.13a.5

müşk (مُسْكٌ) misk, ceylan, göbeğinden çıkarılan güzel kokulu madde

m.ile 85b.12

müşkilât (مُشْكِلَاتٌ) zorluklar

m.1 3b.9

müşteri (مُشْتَرِي) jüpiter gezegeni

m. 2a.8

müte'allak (مُتَعَلِّقٌ) asılmış, asılıolan

m.16a.1

müte'allık (مُتَعَلِّقَةٌ) ilgili, birşeyden kaynaklanan

m. 4b.16,5a.14,7b.9,7b.11,7b.14,7b.16,112a.8

m.dür 38a.7

müte'allık ol- bir şeyle ilgili olmak

m. urşa 7b.9,7b.14

müte'assir (مُتَعَسِّرٌ) zor, olması güç şey

m.dür 32a.3

müte'azzir (مُتَعَزِّرٌ) meydana gelmesi zor, zor olmak

m.dür 47a.7,69b.1

müteğayyir (مُتَغَيِّرٌ) değişen, bozulmuşmüteğayyir ol- değişmek

m. 68b.7

m.ur 68b.17

müteharrik (مُتَحَرِّكٌ) kıvıldaayan, hareket eden

m.10a.17

m.dür 37a.16

müteqaddimîn *

hükemā-vı m. eski tabibler (bkz. hükemā)

m.den 55b.5

mütekebbir (مُتَكَبِّرٌ) kibirli , büyüklenen

m. 70b.13

mütevālidāt (مُتَوَالِدَاتٌ) birbiri ardınca sıra ile gelen

m.1nØ 5a.7

m.1n1 10a.8

ütevəcch *
 75

mütevəcch ol- yönelmek, dönmek

m.miş 14b.17

m.ur 7a.11

ütevellid *

mütevellid iT- meydana getirmek

m.er 75b.6,76b.9

mütevellid ol- meydana gelmek

m.ur 75a.13

m.ursa 47a.11

üyesser (ميسر) kolay olan, kolay

müyesser ol- kolay olmak kolaylaşmak

m.a 91b.4

m.up 112a.10

üzeyyen (مزينة) süslü, süslenmiş

müzeyyen iT- süslemek

m. miş 11a.4

üzhil *

m.-i bevāşir basurlu yer, basurun yerleştiği ve işlediği
 yer (bkz. bevāşir)

m.a 66b.3

üzmin (مزمين, مزمين) eskimiş, üstünden zaman geçmiş

m. 61b.11

müzmin ol- eskimek, yerleşmek

m.ursa 30b.9,40a.4

-K-

نَبْضٌ (نَبْضٌ) nabız, kəlp vuruşu basıncıyla bilekteki damara basıldı-
ğında duyulan kıvılcama

n. 13a.1

n.a 13b.2, 13b.3

n.inuq 13a.17

n.uq 13b.14

temeri nabız damarı, bileğin iç tarafında kalp atışlarının
duyulduğu demar

n.inØ 13b.9

tabāyī'-i n. nabzın özellikleri (bkz. tabāyī')

n.1, 5a.9, 12b.7

نَجَافٌ (نَجَافٌ) hanger

n.dan 35a.10

نَادِرٌ (نَادِرٌ) ez, kıt bulunan

nadir ol- az olmak, az meydana gelmek

n.ur 35a.13

نَافٌ (نَافٌ) deri parçasından yapılmış küçük çıkın

n.ye 56a.2

نَافِعٌ (نَافِعٌ) faydalı, faydası olan

n.dür 16b.6, 16b.9, 17a.3, 17a.11, 19a.13, 21a.2, 21a.13, 22b.11,
23b.15, 24b.9, 25a.15, 28a.11, 31b.12, 36a.2, 39b.12, 39b.16,
39b.17, 40a.3, 40b.4, 40b.5, 41b.1, 42a.10, 42a.14, 45a.6,
45a.7, 45b.7, 45b.11, 46b.3, 48a.5, 48b.1, 49a.4, 49a.9, 50a.15,
51a.6, 51b.13, 52a.13, 52b.1, 52b.3, 52b.5, 53a.8, 59a.16,
61b.16, 62b.7, 64a.13, 64b.7, 64b.9, 65a.1, 65b.5, 66a.13, 66a.13,
66b.15, 72a.16, 72b.8, 74a.13, 75a.5, 75a.15, 76a.14, 77b.8,
78a.16, 77a.13, 80a.7, 80a.9, 80b.2, 80b.7, 81a.2, 81b.5, 81b.17,
83a.10, 84b.5, 91b.7, 93a.1, 94b.8, 95a.2, 95b.15

düş- ilaç iyi gelmek, fayda vermek (bkz. düş-)

n.üp 6a.8

fi' ol- faydalı olmak, fayda vermek (bkz. ol-)

n.a 39b.11

n.en 47b.9

هَنْكَا (هَنْكَا) ansızın, aniden

n. 43a.16

ag̃ine (+ نَغْمَة) ehenkli şarkı

n.ler 2a.4

ā-hōşlık (نَاخَوْشَلِيْلَه) rahetsizlik, hastalık

n. 12a.7

āj *

n.-1 misk miskotu, kafurotu, erkek gelin, kara gelin (bkz. misk)

n. 73a.9

ākış (نَاقِص) eksik, eksik olan

nākış i't- eksiltmek

n.üp 31b.9

nākış ol- eksilmek

n.g 85b.3

akl (نَقْل) taşıma, riyayet etme

n.ile 97b.9

ām (نَام) isim, ed, şan

n.unla 1b.13

amēz (نَسَاز) dua, zikir, Kur'an, kunut, ruku', salat, şükür, tesbih, secde, Allah'a ibadet ile müslümanların günde beş vakit yaptığı ibadet

n.1 97a.7

n.inde 97a.9

amēzbūn (نَسَاز بُونَه) bir çeşit bağırsak kurdu, aptesbozan (bkz. nemēzbūr, namēzbūrd)

n.1 51b.14

amēzbūr (نَسَاز بُوْر) bir çeşit bağırsak kurdu, aptesbozan (bkz. nemēzbūn, namēzbūrd)

n.1 51b.15, 51b.15, 51b.17, 52a.3, 79a.16

amēzbūrd (نَسَاز بُوْرْد) aptesbozan, bir çeşit bağırsak kurdu (bkz. namēzbūn, namēzbūr)

n.1 51b.13, 82a.16

ān (نَانَه) ekmek

n.1 38a.13

a'na' (نَعْنَع) nane, ballı babagillerden, yaprakları sapsız ıtırılı çok yıllık bir bitki (bkz. na'ne)

n.94b.15

a'ne (نَعْنَه) nane, ballı babagillerden yaprakları sapsız, ıtırılı çok yıllık bir bitki (bkz. na'na')

n. 40a.5, 45a.10, 48b.4, 51b.6, 54a.13, 64a.4, 81b.1, 94b.15,

n.yi 42a.15, 53a.12, 65b.9

nānh⁴āh (نَانْخَوَاهُ) bir tür kimyon
n.43a.10,55b.16
n.1 24b.12

nār (نَار) nar meyvesi nargillerden yaprakları karşılıklı çiçekleri
iri kırmızı renkte küçük bir ağaç

nārsuyı narsuyu
n.81b.6

nār (نَار) ateş
n.da 57a.10

nārencī (نَارَنْجِي) turuncu renkte, turuncu rengine çalan
n.14a.5

nārī (نَارِي) ateş rengine çalan, kırmızımsırek
n.dür 94a.5

nās *

refhax-i n. insanların iftiharı (Hz. Muhammed) (bkz. mefher)
n. 2a.1

menāfi'-i n. İnsanların menfaatleri, insanlara faydalı (bkz. menāfi
n.2a.1

menāfi'ü'n- n. insanların faydalanacağı kitap, Nidayi Mehmet
Celebi'nin mensur - menzum tıp kitabı (bkz.
menāfi')

n. 5a.1.5a.1

naşihat (نَصِيحَات) öğüt
n. 112 b.6

naşş *

n.-i kaṭī' kesin ve çürütülemeyecek delil (bkz. kaṭī')
n.dür 32b.12

nāşūr (نَاصُور) nasır, ellerin ve ayakların üstünde meydana gelen
kalın ve sert tabaka
n. 48a.14,59b.13,90a.17,90b.13
n.a 78b.8,91b.17,92a.1
n.ler 61a.15
n.lara 6a.8,61b.14

n.-i bevāşir basur hastalıkları, nasur (bkz. bevāşir)
n.47a.4

nāşūr ol- nasırleşmek, nasır bağlamak
n.mış 59b.13,61b.8,79b.14

nāṭika *

nefs-i n. insan ruhu (bkz. nef's)
n.y1 6b.9

atrön (نُضْرُون) nebat şekeri, kuyumcuların kullandıkları tuzla benzer bir madde

n. 93a.7

'Üzu bi'llâhi ta'âlâ (نَعُوذُ بِاللَّهِ تَعَالَى) "yüce Allah'a sığınırım" anlamında dua

n. 29b.3, 71b.11

nazar (نَظَرٌ) bakma, görme

nazar evle- bakarak, gözlemek

n.düm 111b.11

nazar it- bakarak, teğhis için mu'ayene amacıyla bakmak

n.esin 35a.9

n.düğün 12a.3

nazar kıl bakmak, teğhis için mu'ayene amacıyla bakmak

n.up 19a.11

ğargāh (نَظْرُ كَاهٍ) bakılan yer, gönül

n.1q1 3a.8

nezile (نَازِلَةٌ) nezle hastalığı

n.17b.4, 17b.5, 17b.6, 17b.12, 17b.13, 17b.15, 18a.1, 18a.1, 18a.4, 18a.5, 21a.13, 21b.16, 34a.4

n.den 21b.12, 24a.14, 22b.15

n.dendür 29a.7

n.sinØ 22a.4

n.ve 76a.12, 80a.4, 81a.4, 82a.11, 83b.13

n.yi 21b.16, 26a.9, 82a.13

nezm (نَظْمٌ) nazım, manzum yazılmış olan

nezm evle- manzum şekilde yazarak

n.düm 112a.9

nezük *

ne-ṭeb' nazik yaratılışlı, kibar (bkz. ṭeb')

n.29a.4

ṭeb'-ı n. nazik ve ince yaratılışlı (bkz. ṭeb')

n.lerinden 78a.4

(نَزْدٌ) 1-ne, hengi şey?

n. 3b.11, 4b.3, 4b.3, 5a.6, 8a.6, 8a.11, 14a.1, 29b.7, 29b.11,

32a.12, 38b.17, 39b.9, 40a.4, 62b.2, 65a.4, 68a.8, 68a.17,

70a.14, 72a.17, 73a.4, 78b.1, 86a.9, 89a.14, 112b.15, 113a.14

n.den 3b.11, 3b.12, 5a.6, 8a.6

n.dür 13b.17, 29b.4, 70b.1, 113a.10

n.nüq 3b.13

n.ye 111b.12

2, hangi?

n. 113a.16

3-nasıl, nice?

n.4b.2, 77a.17, 77b.1, 88b.17

ne.....ne (olumsuzluk)

n.12b.6, 25a.4, 72a.17, 74a.4, 74b.14

neki her ne

n.2b.10

ne kim her ne

n.113a.8

ne vüzden ne sebebiyle, hangi sebepten

n.dür 4b.3

nebāt (نبات) bitki, genel olarak bitkilerin adı

n.56b.13

n.den 62a.5

nebātāt (نباتات) bitkiler veya otlar

n.77a.17

nebi (نبي) peygamber, Allah tarafından insanlara elçi olarak gön-

derilen kişi

n.1er 3b.3

neccāset (نجاست) pislik, irin

n.47a.6

neccis (نجس) pis, dışkı, pislik, çürük

n.inØ 87b.5

n.ini 90b.1, 90b.6

neccat necisi at dışkısı

n.22b.14

neccat necisi fare dışkısı

n.48b.17

neccat necisi güvercin dışkısı

n.nØ 40a.3

n.ni 49a.2

neccat necisi keler dışkısı

n.25b.13

neccat necisi bozulmuş ketre zembek

n.93a.13

neccat necisi leylek dışkısı

n.ni 38b.9

neccat necisi fare dışkısı

n.86a.6

yarasa necisi yarasa dışkısı

n.ni 90a.10

ē-çerlik (نَجَارَةٌ) güçsüzlük, çaresizlik

n.12b.10

ef' (نَفْع) fayda, menfaat, yarar

n.inüq 50a.3

efāvis (نَفَائِس) nefis şeyler, güzel yemekler

n.dendür 73b.2

n.dür 73b.12

efes (نَفْس) soluk, nefes

n.13a.2,46a.8

n.ile 17a.10

nefes darlığı nefes darlığı

n.nə 80b.5

nefes alıp ver- nefes alıp verrek, havayı solurak

n.11a.10,11a.12

nefesin alınma- nefesini almama

n.z. 69a.1

effāh (نَفَّاح) gaz yapan, midede gaz meydana getiren

n.dur 74b.11

efh (نَفْح) şişkinlik, vücudun herhangi bir yerinde meydana gelen

şiş

n. 71b.9

n.-i bevāşır basur şişkinliği (bkz. bevāşır)

n.47a.3

fīs (نَفِيس) pek hoş, istek uyandıran, çok güzel

n.50b.3

fs (نَفْس) nefis, insanın kendisi

n.6b.14,7a8

n.inde 92a.11

n.üq 96b.2

n.üqe 3a.9

n.-i nāṭıka insan ruhu (bkz. nāṭıka)

n.y1 6b.9

halīmü'n-nefs ol- yumuşak huylu olmak (bkz. halīm)

n.91b.7

ihlāk-i n- insanın ölümü, ölüm (bkz. ihlāk)

n.e 70e.8

fsānī *

rūh-ı n. insan ruhu, benlik taşıyan insan ruhu (bkz. rūh)

n.yi 38a.4

ft*

neftyağı neftyağı, organik maddelerin ayrışmasından oluşan tutucu sıvıların bir çoğuna verilen ad.

n.63a.14

hrec (نَهْرَج) sığır kuvruğu denilen bitki

n.93b.10

rgis (نَرْكِسِي) nergis çiçeği

n.45a.6

nergis suvu nergis suyu

n.7 78b.16

nergis yağı nergis yağı

n.62a.5

n.n1 45a.5

rm (نَرْم) yumuşak

ātes-i nerm kısık ateş (bkz. āteş)

n.ile 46a.11, 56a.14

nerm evle- yumuşatmak

n.r 75a.7, 76a.12

nerm iT- yumuşatmak

n.e 78a.10

n.er 74b.8, 76a.15, 76b.16

sne (نَسْنَه) 1-şey, nesne

n. 13b.4, 35b.8, 70a.10, 71b.2, 71b.9, 112b.7

n.den 8a.17, 8b.4

n.dendür 68b.6

n.dür 33a.9

n.ler 12a.7, 23a.15, 24b.8, 26a.4, 27a.16, 32a.16, 45b.15

n.lerden 3a.6, 26b.12, 42b.3

n.leri 11b.17

n.ye 11a.6

n.vi 62a.13

2-birşey, hiçbir şey

n. 4a.11, 6b.1, 11a.17, 13b.4, 23 .14, 34b.10, 45b.6, 66b.14, 70a.12

78a.2, 86a.5, 88b.5, 91a.5, 96b.6,

n.yi 77b.2

sr (نَسْر) nesir, düz yazı

n.8a.4

ter (نَشْرٌ) tıpta kan almak, aşı yapmak veya küçük apseleri açmak için kullanılan ufak bıçak

n. 22b.17, 42b.6

n.den 37a.17

' (نَوْعٌ) çeşit, tür

n.6.b.17, 9a.17, 13a.4, 15a.9, 15a.10, 15a.11, 16a.7, 16a.8,

26a.16, 28a.17, 29a.12, 38a.5, 44b.9, 69a.16, 92b.5,

n.a 9b.4

n.den 9a.9, 9a.10

n.dür 9a.6, 9a.14

n.1 15a.13, 38a.6, 69b.2, 69b.5

n.11a 7a.7

n.ından 9b.4

n.uç 69b.7

kā-yı nev' nevin devamı, soyun devamı (bkz. beḳā)

n.10a.15

'-i hūkemā hekimlerin adetleri (bkz. hūkemā)

n.62b.16

(نَوَا) ahenk, ses, seda

vā kıl- şarkı söylemek

n.d 2a.13

şır (نَوَاصِرٌ) nesirler, nasır hastalıkları

n. 30a.1

n. 62b.16

iz-gün (نَوْرُوزِ كُوْنٌ) baharın ilk günü, nevruz günü

n.80a.10

(نِصْفٌ) yarım, varı

n. 66b.17

n.1 20b.13, 50a.7

n.n1 20b.13

ü'd-din (نِصْفُ الدِّيْنِ) dinin yarısı

n.dür 69b.15

(نِجَةٌ , نِجَةٌ) 1- ne şekilde, nasıl

n.5a.8

2- bir çok çok

n. 98b.6

r nice gün birkaç gün

n.25a.10

(نِيَّة) 1-birçok, çok

n.1b.4, 1b.8, 4a.3, 29a.3, 38a.8, 39a.1, 48a.17, 56b.11, 35a.8,
98b.1, 98a.10, 112b.1

n.lere 49b.10, 54b.8

n.leri 31a.10,

n.lerinØ 42b.7

n.sine 33b.9

n.sini 98a.3

2-Hangi, nasıl

n.7b.5

n nice bir zaman

n.83b.11

ce nice çok çok , çokca

n.33a.9

(نِدَاء) seslenme, çağırma

dā it- yekarmak, dua etmek

n.düm 1b.13

dā alin- seslenilmek

n.d1 3b.7

yi (نِدَائِي) seslenen, dua eden, Eserin müellifi Mehmet Celebi'nin
mahlası

n. 98b.10, 111b.7

n.den 112b.6

is (نِفَاس) lohusalık, yeni doğum yapmış kadın

n. 54b.7

bet (نِهَائِيَّت) son, bir şeyin veya bir işin bitim noktası, bitişi

n.1b.10

n.1 4b.15, 40a.15, 50a.4, 96b.7

ē (نِقَاب) perde, örtü

kāb it örtmek, örtü yapmak

n.üp 19a.5

iz (نِقْرِيض) el ve ayak parmaklarındaki ağrı

n. 34e.13, 34b.1, 34b.4

n.dur 34e.3

križ ol nikriz meydana gelmek

n.ur 17b.11, 34a.6

(نِيلِي) mavimsi renkte olan

n.14a.12

ifer (نِيلُوفَر) nilüfer

n.83a.8

- ne (نِيْمَةٌ) parça bir kısım
n.sini 39e.6
- me-kivām az kivanlı koyuluğu az olan
n. 68e.6
- net (نِيْمَتْ) iyilik, bahşis
n.den 1b.11
n.lerinden 3e.7
- ne-güft (نِيْمٌ كَوْفٌ) yarım dövülmüş
n. 57b.7
- ne-reflūc (نِيْمٌ مَفْلُوحٌ) yarı felçli
n.39e.9
- nebet (نَيْبَةٌ) çokluk, oran, nisbet
n.ine 14e.6
- nişadır (نِيْشَادِرٌ) nişadır
n.23b.10,47b.10,78a.13,94b.13
- nişta (نِيْشَاتَه) nişta, baklagillerden çıkarılan bir çeşit un
(bkz. nişāšta)
n.40e.17,56a.17,56b.12
- nişta (نِيْشَاتَه) nişta, baklagillerden çıkarılan bir çeşit un
(bkz. nişāšta)
n.46b.7,46b.10,74a.8
n.yı 18b.14,97a.2
- nişat (نِيْشَاطٌ) sevinç, keyif, sürur
n.70b.4
n.11a 68b.9,69b.6
- nişdetü'n-n zevk kaynağı (bkz mādde)
n. 72b.14
- nişkim (نِيْشَكِيْمٌ) nesil ki, nitekim
n.4b.9,10a.9,12b.1,12b.11,16a.10,19a.8,32b.12,91a.11
- nişm (نِيْشَامٌ) düzen, tertip
n.1 13a.14
- nişām bul- düzene girmek(bkz. bul-)
n.mez 13a.14
- nişūd (نِيْشُوْدٌ) baklagillerden birleşik telek yapraklı, çiçekleri sarımsak renkte bol nişastalı bir bitki
n.16b.13,45b.7,57b.8,57b.16,58b.7,68a.11,74b.3,97a.5,110b.9
n.den 30a.16,32b.17,74b.5,95e.15
n.1 51b.16

nohūd mikdārı nohut büyüklüğünde, nohut kadar

n. 16b.13, 30a.12, 46b.11, 49a.16, 54a.5, 95b.2

ḳṣān (نَفْصَانٌ) eksik, kusur, eksiklik

n.1 111a.5

n.11a 1b.13

n.uy 12b.10

1- (نُوْرٌ -) ne olmak

n.duḡ 38b.13

fūs (نَفُوسٌ) nesifler, insanlar

n.2b.2

fūz (نَفُوزٌ) içe işleme, sinme

nufūz iṭmek etki etmek, işlemek

n.den 38a.4

ḫāle (نَحَالَةٌ) kepek, un kepeği

n.94a.14

mūne (نَمُونَةٌ) örnek, düstur

n.10b.11

r (نُوْرٌ) nur, ışık, aydınlık

n.116.10

n.1 3a.8, 11b.10

n.1nØ 25b.11, 86a.8

n.ından 3b.1

göz nūri göz ışığı, gözün görür olması

n.68b.7

nūr vir- aydınlanmak

n.ür 11b.13

n.1 Muḫammed Hz. Muhammed'in nuru (bkz. Muḫammed)

n.3a.15

ire *

n.-i maḡsūl zırnık ve kireç karışımı bir madde (bkz. maḡsūl)

n.1 59b.3

irilen- (نُوْرِلْنِ -) aydınlanmak

n.a 90b.8

ṣṭfe (نَظْفَةٌ) meni, rahimde iki yarım ve ayrı cinsten hücrelerin birleşimi

n.10b.14

n.den 10b.16

ş (^ونظر) söyleme kabiliyeti, söz, hitabet
n.um 113a.17

ş *
rûh-1 n. teneffüs yolu, gözenek (bkz. rûh)
n.inuş 39a.3

ş (^وعصج) pişmek, sindirilecek gıdaların midede pişmesi
n. 14b.8
n.dür 10e.3
n.üş 14b.6,16a.2,16a.4

ifrât-1 n. aşırı pişmeklik (bkz. ifrât)
n.10a.4
n.dür 9b.14

ş-1 fâzıl fazla pişmek (bkz. fâzıl)
n.dür 9b.11

(او) 1. o (zamir)

o. 3a.16

2, 0 (sıfat)
o.2b.12, 7b.7

ur (اوْبور) obur aşırı yenek yiyen kimse

o. 86b.2

cağ (+ اوْجاغ) ocak, ateş yakmaya yarayan, piginme ısıtma
ve ısınma gibi amaçlarla kullanılan yer

o.a 64b.12

i (اوْد) ateş, yanıcı maddelerin yanmasıyla ortaya çıkan

ısı ve ışık

o.48a.11, 57b.1, 58b.6, 63b.7, 78b.7

o.a.24b.7, 62b.2

o.11a.17b.16, 57b.1, 64b.4

od göyündüğü ateş yanığı

o.ne 59a.16

od yanığı ateş yanığı

o.na 59b.1, 89b.15

o.uç 6a.6.59a.11

od yanığı ateş yanığı

o.na 59b.2

od görmedük 'asel petek balı (bkz. 'asel)

o. 39b.4

od görmedük bal petek balı

o. 44a.9

oda gövün- ateşte yanmak

o. se 59a.14

oda yan- ateşte yanmak

o.sa 59a.12

vumşak . od ağır ateş

o.11a 64b.4

ode (اوْد) oda, evin duvarla bölünmüş bir kısmı

o.88b.6

oğlak (اوْغلاق) keçi yavrusu

oğlak eti oğlak eti

o. 50a.16, 74b.15

Oğlak mayası oğlak midesinden çıkarılan peynir mayası

o.nı 51b.11

an (^{اوغلا}) çocuk, delikanlı, genç

o. 19b.1, 32a.2, 38b.13, 38b.17, 52a.5, 52a.6, 52a.7, 53a.17, 53b.1, 54a.1, 7 b.9, 70b.10, 70b.12, 70b.12, 70b.13, 70b.14, 70b.15, 70b.16, 70b.17, 71a.1, 71a.2, 71a.3, 71a.4, 71a.5, 71a.5, 71a.6, 71a.7, 71a.8, 71a.9, 71a.10, 71a.10, 71a.12, 78b.16, 81b.8, 82a.8, 83b.2, 84a.10, 85a.14, 85b.8, 87b.15, 89b.16, 91a.3, 91a.14, 92a.16,

o.a 53a.2, 53b.2, 79a.5

o.ı 42a.11, 52a.15, 54a.17, 54b.1, 54b.2, 80b.9,

o.ınø 53b.17, 92a.15

o.uç 13a.17, 52a.11, 52a.12, 52b.6, 52b.12, 53a.3, 53a.15, 53a.17, 85a.3

Oğlan sidügi çocuk sidügi

o. 27a.13, 40b.9

Ādem oğlanı insanoğlu, insan (bkz. ādem)

o.nı 11b.15

Sünnet oğlanı sünnet çocuğu

o.nuç 32b.1

lancık (^{اوغلا}) çocuk (bkz. oglancık)

o.lar 53b.5, 92a.13

o.lara 6a.1, 43b.7, 51b.8, 51b.11, 90a.5, 97b.4

o.larda 51b.13, 52a.1, 53b.3

o.larına 90e.16

o.laruç 51b.12, 52a.10, 52b.3, 52b.8, 52b.14,

53a.13, 61b.15, 82a.14, 85a.11

lancık (^{اوغلا}) çocuk (bkz. oğlancık)

o.a 85a.5

o.ı 84b.16

o.lar 51b.8, 53a.11, 91b.12

o.lara 21a.1, 21a.1, 52b.11,

o.laruç 53a.8

ğ(u)l (اَوْغُل) erkek çocuk, oğul evlat

o. 55b.3

o.1 69b.7,79b.14

oğul kız baş- çokçocuğu olmak

o.ar 55b.2

ğul balı (اَوْغُلْ بَالِي) oğul arılarının balı

o. 68a.17

h (اَوْح) oh! ağzını hava doldurarak üflemeden çıkan ses

o. 26a.3

k (اَوْح) ok

o. 36a.4

o.dan 34b.7

kka (اَوْق) okka, 1283gramlık ağırlık birimi

o. 34a.13

kumak (اَوْقَوْمَهُ) okumak

o. 112b.10

l (اول) o (sıfat) (bkz. o)

o. 2a.1,2a.6,2b.9,3a.1,3a.1,3a.9,3a.16,4a.17,4b.17,
5a.3,6b.9,7b.7,8b.17,9a.9,9a.10,9b.2,10a.15,10b.13,
10b.16,11a.1,11b.5,11b.10,11b.13,11b.14,13a.7,13a.9,
13b.13,14b.12,14b.13,17a.9,18a.4,19a.7,19a.7,19a.15,
19a.3,19b.14,20a.1,20a.2,21a.15,21b.9,22b.5,23a.16,
23b.3,23b.7,24a.4,24a.9,24a.10,24b.3,24b.3,24b.14,
27b.14,25a.5,25a.10,25b.14,26a.13,26b.16,27a.7,28a.3,
28a.3,28a.4,28a.5,29a.1,29b.12,30a.5,30b.6,30b.8,31b.8,
32a.2,32a.3,32a.3,32a.4,32a.6,32a.14,32a.15,33a.17,
33b.1,33b.2,34a.16,34a.16,34b.12,34b.13,34b.15,35a.2,
35a.3,35a.4,35a.9,35a.11,35a.16,35b.1,35b.5,36a.16,
37a.15,37b.4,37b.4,37b.5,37b.12,37b.13,38a.7,38a.9,
38a.12,38b.3,38b.16,38b.17,39a.1,39a.2,39a.5,39a.9,
39a.10,39b.6,39b.9,40a.6,40a.12,41b.5,41b.6,41b.11,
41b.16,41b.15,42a.3,42a.11,44b.14,44b.15,44b.17,
47a.17,47a.11,47b.14,48a.1,48a.2,48a.12,48a.17,48b.13,
49b.5,49a.9,49a.11,49a.12,49b.4,49b.5,50b.1,50b.17,
51a.1,51a.2,51a.12,52a.8,53a.17,53b.2,53b.4,54b.10,
54b.11,56a.13,57b.12,57b.13,58a.7,58b.7,58b.8,59b.4,
59b.17,61a.9,61a.9,62a.13,62b.1,63a.3,63a.6,63b.5,63b.9,

63b.11, 64b.1, 64b.2, 64b.2, 64b.3, 65a.5, 65a.15, 65b.2, 65b.4,
 65b.9, 66b.1, 68a.6, 68a.8, 68b.12, 70b.5, 71b.9, 71b.13, 72a.12
 72b.3, 72b.13, 73a.16, 73b.8, 76b.5, 76b.7, 77a.3, 77a.6, 81a.16,
 81b.7, 83b.5, 84a.9, 84b.7, 84b.11, 84b.12, 84b.17, 85a.12, 85a.17,
 85b.1, 85b.12, 86a.2, 86a.9, 86a.10, 86a.12, 86b.5, 86b.16, 86b.17,
 87a.11, 87a.13, 87a.14, 87b.8, 87b.12, 88a.11, 88a.17, 88b.6,
 88b.6, 88b.7, 88b.8, 89a.12, 89b.1, 90a.8, 90a.9, 90a.10, 90b.3,
 91a.7, 91a.10, 91a.11, 91b.3, 91b.11, 91b.15, 92a.2, 92a.7, 92a.12,
 92a.13, 92a.16, 98a.9, 110b.4, 111b.13, 112a.3, 112a.8, 112a.9,
 112a.10, 113a.3, 113a.4, 113a.6, 11b.10, 4a.16, 7a.17, 9a.2, 9a.3,
 12a.5, 12a.12, 12a.14, 15a.5, 17b.5, 20b.12, 23b.16, 28a.2, 34b.10,
 36a.15, 41a.14, 46a.4, 48b.3, 49b.11, 55b.13, 62b.1, 62b.11,
 62b.17, 62a.4, 64a.7, 64b.15, 66a.1, 68b.15, 69a.17, 74b.5, 75b.15,
 96b.15, 2b.12, 8b.16, 111b.10,

(— اَوْز) 1-olmak

.a 19b.1, 19b.14, 20b.3, 20b.6, 20b.7, 23b.2, 54b.2, 55a.7,
 55a.9, 55a.12, 55a.13, 55b.7, 55b.11, 69b.2, 70b.11, 70b.12,
 71a.1, 71a.15, 74a.2, 81b.10, 85a.6, 85a.9, 85b.3, 85b.9,
 86a.3, 86a.16, 87a.12, 88a.9, 89a.2, 89b.9,

o .alar 65a.9,

o .am 3b.10

o .an 53b.17, 54a.12,

o .ana 50a.17, 112b.7

o .anda 72a.2

o .anı 98b.5

o .anlara 32a.6

o .esin 47a.9, 63b.1, 71a.16, 72a.1, 111b.2, 113a.7,

o .esinki 111b.5

o .dı 2a.15, 25a.6

o .duğı 32b.8

o .duğına 15a.10

o .duk 32b.1

o .dukundandır 69b.8

o .madin 84b.14

o .mağ 55a.16

o .mağdur 10a.5

o .maya 18a.1, 38b.3, 41a.12, 55b.5, 55b.6, 70b.16, 72b.11, 91a.17,

- o.mayalar 113a.16
o.mayınca 7b.1,50a.13
o.maz 27a.1,27a.2,69b.15,95a.12,
o.mış 25a.3,61a.13,79b.14,85b.7,
o.mışıldı 111a.5
o.sa 3b.17,17a.4,19b.15,20a.8,20b.5,20b.6,24a.15,26a.2,
26a.7,52a.7,52a.11,52b.2,52b.2,53a.11,53a.12,53b.1,
53b.6,64b.8,78a.8,82a.7,82a.14,83a.15,91a.2
o.sağ 1b.8,
o.unca 18b.5,
o.up 32a.4,33b.15,55a.6,55b.5,70a.17,70a.17,81a.7,85a.14,
111b.15;112b.1
o.ur 17b.11,25a.13,29a.7,50b.10,62b.16,69a.8,69a.9,70b.4,
70b.13,70b.14,70b.14,70b.15,70b.17,71a.3,71a.5,71b.10,
74a.16,111b.18
o.ursa 12b.14,33b.9,81b.13,16b.4,
o.ursağ 113a.2
2-hasil olmak, bir şeyden meydana gelmek
o.a 84a.12,84b.5,92a.9,
o.en 26a.14,42b.11,45a.10,64a.1,64a.6,66a.14,64a.15,66a.12,
66a.13,66b.14,74a.12,84a.1,95b. ,96a.12,110a.3
o.dı 16b.6,16b.7,16b.8
o.mak 14a.11
o.maya 64a.7,79a.8
o.sa 36a.2,36b.15,51b.9,
o.up 7a.11,17a.3,42b.6,55a.7,
o.ur 8b.4,7b.7,3b.11,3b.12,8b.15,8b.16,8b.16,8b.17,9a.5,
9a.7,9b.6,9b.6,9b.7,9b.7,9b.8,10a.3,11a.1,11a.14,
10b.15,10b.17,10b.17,12b.11,12b.12,13a.4,15a.4,15b.2,
16a.8,16a.9,17b.6,17b.8,17b.9,17b.9,17b.10,17b.11,
18b.3,19a.2,19a.3,19a.13,19b.2,27a.3,27b.16,27b.17,
28b.1,29b.1,32a.1,32b.9,33a.14,34a.4,34a.5,34a.6,
34b.7,34b.7,34b.7,34b.8,34b.8,35a.13,36a.8,38a.6,
38a.6,41b.14,42b.17,45b.15,47a.10,50a.14,50a.14,

50b.8,59b.2,61a.17,62b.6;63b.1,61b.14,63b.14,69b.3,71b.16,
74e.17,75a.13,76b.7,96a.17.

o.ursa 17a.8,24b.6,24b.8,47a.11

3- gerçekleştirmek

o.a 28b.4,28b.6,30b.3,30b.4,30b.6,31a.6,39a.13,35a.3,38b.3,
39b.1,40a.12,40b.2,42a.3,42b.1,42b.17,47b.17,47b.15,
49b.12,49b.13,50b.16,53a.17,55a.16,55b.2,55b.2,55b.15,
56a.2,56a.9,56a.10,56a.13,56b.6,57b.12,61a.13,62a.2,
63a.6,63a.8,64a.2,64b.3,66b.5,68a.12,71a.17,71a.17,
71b.1,71b.3,72b.1,72b.5,74a.4,74a.5,73a.5,73a.11,74e.5,
75b.8,74b.14,88b.3,97a.6,110b.1

o.en 14b.11,14b.12,14b.16

o.dı 111b.8

o.ıcağ 73e.13

o.inca 51b.17,

o.makdur 13a.13,13a.13

o.mışdur 13a.13,13a.13

o.sun 113b.4

o.unca 18b.10

o.up 4b.14

o.ur 7a.9,8a.12,8a.13,9a. ,9a.8,9a.9,9a.11,9a.13,31b.11,
37e.10,110b.5,

o.ursa 7a.9,7a.10,7b.9,7b.14,37b.12

4-bulunmak, var olmak

o.a 2a.2,5a.3,7b.4,18b.15,29b.5,97a.17,113a.16

o.alar 73b.15

o.en 3b.9,5b.1,5b.4,5b.4,6.a.5,18b.1,18b.10,18b.13,19a.11,
22b.11,25b.12,27a.17,27b.13,28b.2,28b.8,29a.9,32b.7,
32b.8,33a.1,33a.3,33a.6,33a.7,33b.7,36b.1,36b.10,
36b.13,36b.17,37a.3,37a.12,37a.14,38a.14,39b.13,40a.1,
40b.12,41a.12,42a.16,42b.2,42b.4,42b.13,43a.17,45a.1,
45a.2,45a.14,46a.2,46a.17,48b.1,49a.6,52a.2,52a.3,
52a.4,53a.2,54a.16,57b.4,58b.4,59a.7,63a.12,65b.14,
78b.10,79b.9,80b.8,80b.9,81a.8,82a.1,82a.11,82b.2,
83a.7,83b.2,85b.5,86b.5,86b.9,86b.17,91a.14,92a.11,
92a.14,93a.13,96b.14,

- o.sa 3b. ,3b.2,13b.15,19b.15,20b.11,21a.16,23b.12,33b.6,
 36a.7,41a.10,43b.2,44a.8,49a.7,51b.13,52a.1,52a.12,
 52b. 6, 52b.8,53b.3,54a.1,59a.2,70a.14,71b.15,79b.5,
 80b.16,81a.8,82b.5,82b.11,82b.15,83b.12,85a.12,87a.13,
 90a.3,90a.10,113a.1,
- o.sun 45a.2,48a.13,50b.13,110a.4,110a.4,
- o.up 52a.14,71a.13,72a.7,
- o.ur 10b.9,13a.17,15b.17,19b.13,21b.7,21b.9,29a.15,33a.12,
 33b.4,40a.14,41a.14,43a.3,46b.15,46b.17,48b.12,50b.9,
 55b.2,66a.16,70b.5,79b.8,79b.9,79b.11,79b.11,79b.11,
 79b.14,86a.12,89b.9,92a.10,92a.12,
- o.urda 11b.7,
- o.ursa 1b.8,2b.14,2b.14,7a.10,16b.16,17a.5,19b.8,28b.1,
 36a.8,41a.1,43a.5,55a.13,62a.6,
 2-Durmak, kalmak, bulunmak
- o.a 12a.15
- o.ana 43a.13,45b.11,80a.16,81a.14,81a.17,81a.17,82a.16,
 82b.5,82b.6,82b.12,83a.2,86b.14,87a.9
- o.enler 28b.10,111b.16,
- o.enleri 4b.14
- o.anın 36b.7
- o.anuğ 46b.16
- o.dı 32b.12,39a.1
- o.duğı 86a.17
- o.duğın 22b.9
- o.duğına 15a.14,15a.16,11b.1
- o.duğında 54a.9
- o.duğında 54a.9
- o.duğu 90a.9,110a.10
- o.duğça 111a.13
- o.masa 3a.16, 4a.5,4a.7,4a.7,7a.12,29a.4,71b.17,91b.4,
- o.maya 4a.9,55a.9,55a.12,91a.11,112b.10,112b.12
- o.meyınca 23a.15,23b.7
- o.mayup 68b.7, 96b.2

o.maz 7a.13,23a.14,24a.11,33b.9,6. .10,63a.13,69a.17,
79b.12,97b.13

o.mış 15a.1

o.up 3a.11

o.ursa 71b.16

6-olgunlaşmak, yetişmek

o.en 95b.9

o.mış 64a.2

o.up 84b.6

7-Emir ves. gelmek, verilme

o.dı 3b.4,3b.4,25a.5

o.masa 111b.6

o.mışdur 32a.16,76b.6,96a.14

o.updur 7a.14

8-var olmak, yaratılmak, doğmak

o. masun 55b.3

o. mayan 79b.15

o.maz 69b.7

o.up 5a.8,70a.16

9+dur (bildirme)

o.a 4a.13,7b.3,9a.3,12a.5,12a.7,12a.8,12a.8,12a.9,12a.11,
12a.12,12a.13,12a.14,12a.15,12a.16,12a.16,12a.17,
12a.17,13b.6,15a.1,15 .5,15a.5,15a6,15a.6,15a.6,15a.7,
22b.2,71b.13,71b.14,72a.17,86b.2,110a.2,

o.ur 1b.6,8b.10,9a.15,9a.16,9b.4,9b.5,12b. .7,12b.8,12b.13,
12b.14,12b.15,12b.16,15a10,15a.10,15a.11,15a.13,15b.7,
15b.10,16a.3,16a.7,16a.7,16a.9,18a.7,18a.8,21b.8,
21b.8,21b.9,21b.10,26a.16,27a.1,28a.4,28a.5,28a.17,
29a.1,29a.1,

o.ur 29a.1,29a.12,29a.17,36a.12,38a.5,40a.1,41b.13,42b.15,
42b.16,43a.1,44b.9,47a.1,47a.1,47a.2,47a.6,47a.11,
47a.14,56a.7,57a.9,64a.14,69a.10,69a.16,69a.17,69b.1,
69b.1,70b.3,74b.2,79b.12,89b.10,92b.5,98a.7

ol-ur ol-maz yerli yersiz, gelisigüzel

o. 23a.15

eyle ol-sa o halde, öyle ise

o. 3a.5,4a.1,96b.5,50b.10

Ābid ol- çok ibadet etmek, kulluk etmek

o.a 71a.8

Āciz ol- gücü yetmemek

o.up 55b.3

Ādem ol- insan olmak

o.en 8a.4

ağlayan ol çok ağlamak

o.sa 85b.8

ağrır ol- ağrımak, acımak

o.sa 49a.8

Āmüht ol- karışmak içice girmek

o.a 56b.5

Ālim ol- alim olmak

o.a 71a.7,71a.10

Āyid ol- ayit olmak, mal olmak

o.ur 10b.9

arîk ol- zayıflamak

o.a 87b.4

o.lur 69a.8

'āriż ol- meydana gelmek,sonradan yapışmak

o.en 5a.10,5a.15,5b.14,6a.2,16a.5,19b.17,20a.7,23a.13,
33a.10,34b.5,45b.12,51b.8,53b.12

o.dı 4a.14

o.sa 12a.10

o.ur 23a.15,71b.6,76b.7

o.ursa 12a.7

'ārif billāh ol- Allah'ı bilmek

o.a 71a.9

Āsikāre ol- meydana çıkmak

o.ur 71b.15

az ol- azalmak, az bulunmak

o.mak 68b.7

bağırğan ol- bağırır olmak

o.sa 85b.17

bāṭıl ol- boşuna olmak,boşa gitmek

o.maya 72a.5

bedel ol- bir şeyin yerini tutmak

o.ur 113a.9

ber- murād ol- istegine kavuşmak

o.sun 2b.1

bevāşir ol- basur hastalığına yekalanmak

o.sa 85b.6

bī-ğam ol- kadersiz olmak

o.ur 2b.6

bī-hūş ol- akli başından gitmek

o.a 79a.4

büyük ol- büyü mek, büyük olmak

o.sa 39b.10

cārī ol- Meydana gelmek, cereyan etmek

o.ur 10b.7

cem' ol- toplanmak, bir araya gelmek

o.a 86a.10

o.ur 18a.7

cüvān ol- gençleşmek, gencelmek

o.d1 2a.14

o.up 97b.2

cüzam ol- cüzam hastalığına yakalanmak

o.en 32b.1

o.ur 32a.2,71a.4

çıkamaz ol- sabitleşmek, çıkmamak

o.a 47b.15

çok ol- artmak, çoğalmak

o.a 84a.12,84b.5,92a.9

o.sa 85a.12

dāhil ol içine girmek

o.mak 69b.16,

o.up 3a.11,69b.16

def'ol - uzaklaşmak,uzak olmak

o.a 20a.5,87b.2

o.ur 50b.13

delü ol- delirmek, aklını kaybetmek

o.sa 87a.2

ermān ol- ilaç ve şifa olmak

o.maya 4a.8

evā ol- ilacın şifa vermesi .

o.ur 76b.7

ilcük ol- bademciği şişmek, ağrımak

o.na 74b.10

ivāne ol- delirmek, aklını kaybetmek

o.sa 38a.17

üşegen ol- çok değer olmak

o.sa 85b.15

ksük ol- eksilmek

o.maya 86b.17,90b.3

mīn ol- rahat olmak, inanmak, güvenmek

o.a 47b.2,47b.5,50b.12,57b.7,57b.15,
58a.4,70a.5,87b.5,91a.13,

o.suñ 11b.1

o.up 52a.17

yü ol- sıhhat bulmak

o.a 48b.5

o.đum 29b.13

yüce ol- tam iyileşmek

o.dı 111a.9

āriğ ol- rahatlamak

o.a 46a.13

aşih ol- düzgün konuşmak

o.a 89b.5

aşih-zübān ol- düzgün konuşmak

o.a 90a.5

āyidesi ol- fayda etmek

o.a 91a.1

eth ol- açılmak

o.a 54a.12

evt ol- ölmek

o.ur 111a.6

āfil ol- bir şeyden habersiz olmak

o.mayalar 83a.12

o.mayasın 19a.14,70b.8

lîz ol- kalınlaşmak

o.a 61a.10

gebe ol- hamile kalmak

o.a 87a.10,87b.6,88a.16,89e.7

o.maya 87b.17,88e.7

geñez ol- kolaylaşmak, kolay olmak

o. 11a.9

gerek ol- gerekmek

o.a 57b.3

o.dukda 64a.12

gökçek ol- güzelleşmek

o.a 87b.16

gökçök ol- morarmak

o.mek 7b.17

güzel ol- güzelleşmek

o.a 84b.16

habsü'l bevi ol- sidiğini yeparmak

o.an 83b.4

hâfız ol- hafız olmak, hafızası kuvvetli olmak

o.a 90a.5

hâkim ol- hikmet sahibi olmak

o.a 71a.8

halâş ol- hastalıktan kurtulmak

o.a 39b.2,40e.10,44a.10,80b.11,81e.3,85a.10,

o.mışlardur. 32b.5,

halîmü'n- nefis ol- yumuşak huylu olmak

o.up 91b.7

hall ol- erimek

o.a 68a.3,68e.13,

o.dukdan 97a.1,

o.up 68b.12

hāmile ol- gebe olmak

o.a 87a.6

o.mek 55a.2

o.d1 2e.15,2b.8

harāb ol- yıkılmak,

o.a 88b.8

harc ol- harcanmak, kullanılmak

o.maya 70b.8

hāric ol- bir şeyin dışında olmak .. den başka olmak

o.ur 13b.1

hetā ol- kesilmek, yaralanmak

o.up 37a.17

hāzır ol- hazır bulunmak

o.a 72a.11,73b.5

hazm ol- sindirilmek

o.sa 75a.10

o.ur 74a.16,74b.2,74b.14,74b.16,75a.2,75a.5,75a.11,
75a.12,75a.16,76a.11,76b.9,

helāk ol- yok olmak, ölmek

o.masun 11a.16,

o.lur 69a.3

hızır ol- hazır olmak

o.up 38b.15

hīlebāz ol- hileci olmak

o.a 71a.11,

hissedār ol pay olmak, ortak olmak

o.ur 8a.5

hōs ol- iyileşmek, sıhhat bulmak

o.e 20b.4, 20b.5,20b.8,21b.11,25b.8,25b.9,32b.5,32b.5,
32b.7,38b.6,38b.6,38b.7,38b.10,41a.13,43b.16,44a.2,
45a.9,47b.10,51b.2,51b.3,51b.4,51b.6,51b.10,51b.12,
53b.1,54b.6,80b.5,80b.16,82a.8,84a.15,84b.1,84b.3,
84b.4,84b.10,85b.7,85b.8,85b.9,85b.10,85b.11,85b.13,
85b.14,85b.17,86a.2,86a.4,86a.6,86a.11,86a.14,86a.17,
86b.1,86b.4,86b.3,86b.10, 86b.11,86b.13,86b.15,87a.2,
87a.4,87a.5,87a.7,87a.9,87a.10,87a.13,87a.17,87b.2,
87b.9,87b.10,87b.11,87b.15,88a.1,88b.1,88b. 4,88b.11,
89b.3,89b.14,89b.16,90a.1,90a.15,90b.1,90b.2,90b.4,
90b.7,90b.12,90b.14,91a.6,91a.7,91a.12,91b.10,91b.15,
91b.17,92a.2,92a.8,92a.13,92a.17,92b.1,

o.masa 12a.13,

o.up 84a.9,91a.13,

b ol- güzel olmak

o.ur 9a.4,56b.2,56b.11,

rmetlü ol- hürmet görür olmak

o.a 88b.12,

ag ol- uzaklaşmak, uzak olmak

o.mazlar 4b.15

ret ol-

o.urdı 111b.12

cidür ol- incitmek, vermek

o.sa 82b.13

zāl ol- boşalmak, beli gelmek

o.a 71b.5

shāl ol- ıshal olmak, iç sürmek

o. anlara 95a.7

o.mak 47a.15,

o.sa 96a.6

segen ol- çok işeyen olmak, çok işer

o.sa 44a.1,52a.5,53b.2

iyālsiz ol- ailesiz olmak, evlenmemek

o.mak 69b.14

ābil ol- mümkün olmak

o.an 31b.12

abz ol- tutulmek

o.en 59a.9

o.ana 81b.13

o.mak 47a.15

o.sa 48b.15

ādir ol- gücü yetmek

o.a 65a.4,

o. mamağuş 68b.4

o.mamak 68b.10

o.masa 77b.15

o.mayenlaruş 6a.12

o.maz 69a.10

āhil ol- Tecrübeli göz doktoru olmak,

o.a 12a.12

āmīl ol- olgunlaşmak

o.a 112b.10

o.up 1b.15,63a.9

in ol- kan meydana gelmek

o.maga 9a.13

if ol- kesilmek, ekmesi durmak

o.up 28a.9

iti ol- sertleşmek

o.up 47a.5

ivī ol- kuvvetli olmak, sertleşmek

o.a 65a.4, 68a.8, 78a.1, 78b.12, 90b.15,

o.asın 3a.7,

o.maga 68b.11

iyim ol- kalkmak, dik duruma getirmek

o.a 61a.4, 77b.16

o.ur 69b.4, 69b.5

lām ol- söz bulunmak

o.ur 97b.6

zıl ol- kızarmak

o.a 84a.17

alay ol- kolaylaşmak

o.up 11a.11,

ayı ol- kolulasmak, katılaşmak

o.a 48a.17, 51b.1

ütürüm ol- yatılamak düşmek

o.ana 81a.13

lunc ol- omuzu ağrılamak

o.en 91b.14

o.ana 90b.1

o.sa 82b.10

urbān ol- canını vermek

o.up 2a.17

ığar ol- zayıflamak, kilo kaybetmek

o.up 81a.9

iyik ol- yaraşmak, uygun düşmek

o.en 3a.6

izim ol- gerekmek,

o.en 6a.3, 50a.9, 53b.12, 55b.11

o.dukda 55b.12

o.maya 2a.2

o.sa 97a.12

o.ursa 2b.13, 5a.3, 34a.14, 48a.2, 68b.13,

mahrūm ol- mahrum olmak

o.mayasın 3b.6

o.mış 32b.13

mahv ol- yok olmak

o.ur 40b.3

ma'lūm ol- bilinmek

o.dukda 97b.7

ma'mūr ol- bayındır olmak

o.ur 8a.10

māyil ol- yönelmek, eğilmek

o.ma 113a.3

meznūn ol- delirmek

o.ur 70b.10

mevlūc ol- felcli olmak, felc olmak

o.mış 31a.9

o.up 30b.1

o.m

menfa'atı ol- yaramak

o.a 77b.4,85a.7

muharrā ol- çok ısınmak

o.a 18b.8,96a.7

o.uñca 18b.7

o.up 66b.11

muhtāc ol- ihtiyacı olmak

o.ur 23b.6

muhtebis ol- habsolmak, sıkışmak

o.ur 66a.17

mukavved ol- dikkat etmek

o.masa 27a.4

munşarif ol- harcanmak, kullanılmak

o.dugına 14b.6

mu'tād ol- alışılmak

o.en 20a.6

mutavvel ol- uzamak

o.maya 10b.11

mu'tedil ol- aşırılıktan uzak orta halli olmak

o.ur 13a.13,74a.14

muṭṭali' ol- bilmek, şahid olmak

o.up 47b.8

müberrā ol- uzaklaşmak, arınmak

a.a 8a.7

mübtelā ol- düşkünleşmek

o.anlaruḡ 6b.4

o.maḡ 68b.5

o.maya 74a.6

o.sa 29b.6,85a.10,91a.12

o.up 32a.5

o.ur 7b.11,7b.16,8a.1,17b.7,69b.11,90a.17

müfid ol- faydalı olmak

o.an 6a.14,37a.15,72a.1

o.up 70b.6

mükedder ol- kederlenmek

o.ur 7b.14

mülāzim ol- meşgul olmak, dikkatle bağlanmak

o.a 112b.7

münāsib ol- uygun düşmek

o.an 6a.3

mürtefi' ol- yükselmek, yukarı kalkmak

o.ur 16a.7,1 a.10,17b.5

müstağni ol- muhtac olmamak

o.ur 63a.9

müstağrak ol- dalmak

o.asın 3a.10

müstevlī ol- keşlemek

o. mışdur 14b.12

mütegayyir ol- değişmek, başkalaşmak

o.mek 68b.7

o.ur 68b.17

mütevccih ol- yönelmek,

o.ur 7a.11

iyesser ol- kolaylaşmak

o.a 91b.4

o.up 112a.10

izmīn ol- eskimek, iyice yerleşmek

o.ursa 40a.4

āfi' ol- yaramak, iyi gelmek

o.a 39b.11

o.an 47b.9

īşūr ol- nasırlaşmak

o.mış 59b.13,61b.8

asne ol- zarar gelmek

o.maya 71b.2,88b.5

o.maz 13b.5,96b.6

īm meflūc ol- yarı felcli olmak

o.ur 39a.9

āk ol- temizlenmek

o.a 18a.13

aydā ol- ortaya çıkmak, belirlemek

o.ur 9a.10,71b.9,71b.9,74b.5

ağbetlü ol- çok aranmak, istenilmek, sevilme

o.a 71a.12

ām ol- uymak, tabi olmak

o.dı 2b.2

ūsen ol- aydınlanmak

o.dı 2b.5

ādir ol- bir şeyden meydana gelmek

o.muş 78a.4

ağ ol- sıhhatli olmak

o.mayınca 4a.6

ağır ol- sağırlaşmak

o.an 20a.12

o.mağ 20a.7

ebih ol- doğruluk, doğru olmak

o.maz 4a.5

ebk ol- ufelmak, toz haline gelmek

o.mış 30b.3,63a.16,63b.6,73b.5

k̄il ol- ağırlaşmak, ağırlık kazanmak

o.up 10a.5

kin ol- sakinleşmek, kesilmek

o.a 17a.1,17a.4,17a.8,17a.13,17a.14, 17a.1,19b.11,19b.12,
21b.12,22a.1,22a.2,22a.3,22a.6,22a.8,31a.4,45b.8,59b.5,
79a.11,79a.12,84b.12,91b.14,95b.9,

o.inca 84b.13

o. madan 84b.12,

o.up 24b.3

r' ol- sere hastalığına tutulmak

o.an 38b.4

o.dukda 38b.12

o.sa 52a.6,

o.up 38b.2

o.urdi 38b.11,

rf ol- harcanmak, kullanılmek

o.a 30b.15

rı ol- serarmak

o.ur 7b.9

bebli dest ol- eli şifalı olmak

o.a 112b.11

kbār ol- yağmak, boşalmak

o.ur 71a.14

lāret ol- sıhhatli olmak

o.a 11b.2

lāsīl-i bevl ol- sidigini tutamamak, sidigi ekmek

o.ane 83a.11,

o.sa 85b.14

mūr ol- şişmenlemek

o.mak 12b.12

vgülü ol- sevilmek

o.a 89a.13

st ol- gevşemek, cinsi yetmezliği bulunmak

o.ur 3b.17,7a.12,43a.2,69a.9

st endēm ol- hasta olmak, kuvvetini kaybetmek

o.up 6a.11, 68b.4,68b.5

o.ur 69a.11,

ād ü hürrem ol- çok sevinçli olmak

o.ur 2b.6

ak ol- yarılmak, çatlamak

o.ur 35a.12

āz ol- sevinmek, mutlu olmak

o.sun 112a.15

eb-körol- gece körlüğü olmak

a. anuq 63b.11

ev-i vāhid ol- tek şey olmak

o.a 97a.2

ikeste ol- üzülmek, incinmek

o.up 3b.17

ış ol- şişmek, vücudun bir bölgesi şişmek

o.sa 33b.4

āğyir ol- değişmek

o. mişdur 15b.11

o.up 32a.6

o.ur 13b.1

ālīb-i hikmet ol- hikmet isteyen

o.sen 1b.8

ama'kār ol- hırslı olmak

o.a 113a.3

anām ol- tamamlanmak, hazır olmak

o.ıcaq 11a.2,

o.mesa 29a.10

ar ol- daralmak, darlaşmak

o.mek 13a.5

ebdīl ol- değişmek

o. mamak 32a.14

o.ur 32a.14

tendürüst ol- sıhhatli olmak

o.a 72a.8

o.mayup 81a.9,

o.sun 85a.11,

terlegen ol- çok terlemek

o.se 86a.15

tezkiye ol- temize çıkarmak

o.up 112a.5

tezyin ol- süslenmek

o.ur 2b.5

tiz-kār ol- eli çabuk olmak

o.mak 38a.1

tuhme ol- mide dolgunluğu olmak

o. makden 96a.17

o.up 7b.5

vāki' ol- meydana gelmek

o.a 38a.9,

o.an 5a.12,5a.16,5b.5,6a.2,

o.maz 72b.7

o.up 7a.11,34b.9,41b.10

o.ur 69a.12,71b.9

o.ursa 35a.10

vākif ol- bilmek, bir işi ayrıntılarıyla bilmek

o.an 63a.9

o.duğumuz 77b.3

o.mıguzdur 38a.8,

o.up 96b.8

yakın ol- yaklaşmak, cinsi münasebet kurmak

o.mekde 68b.17

yarağan ol- sarılık olmak

o.an 51b.5

yavaş ol- yavaş hareket etmek,

o.a 88b.9

yoğun ol- kalınlaşmak

o.ur 33b.8

yüklü ol- hamile olmak

o.am 87a.5

zāhir ol- meydana gelmek, belirlemek

o.a 58b.8

o.up 40b.14

zār ol- ağlamak, üzülme

o.mayasın 113a.4

ayıl ol- yok olmak

o.a 28a.9,28b.2,87a.2

o.mez 70a.15

o.sun 27b.11,

o.ur 70a.15, 111b.1

abün ol- güçsüz kalmak , gücü tükenmek

o.unca 52a.15

ayrek ol- zeki ve uyanık olmak

o.a 89b.15,91a.5

ıkr ol- anılmak, söylenmek

o.an 47b.6

inde ol- dinleşmek

o.dı 97b.2

iyād ol- ertmek, uzun olmak

o.sun 2b.1

iyēde ol- artmak

o.a 89a.5,89a.16

o.muş 54b.9

o.sun 3b.9,113b.15

o.ur 9a.8,12b.5,19a.9,29b.2,39a.14,56a.4,70b.3,110b.16

o.ursa 22a.13

iyān ol- zararlı olmak

o.ur 7b.7

ēr ol- karnı eğrımak

o.se 96a.6

ımluk (اوچوملوق) havetlenmek, bir işe kalkışmak

ıcumluk iT-

o.meyeler 24a.5

ı- (اولون) olunmak, edilmek,yapılmak (bkz. olun-)

aflet olın- gafil bulunmak, gafil kalmak

o.maya 19a.12

ısti'māl olın kullanılmak

o.mışdur 25b.2

ışāhede olın- görülmek, müşahede edilmek

o.ur 25b.1

ıdd olın- geri çevrilmek

o.ur 8b.14

ikr olun- zikr edilmek, anılmak

o.ur 39a.11

n- (اولوز - اولوز) olunmak, edilmek, yapılmak, (bkz.olin)

ef' olun- kovulmak, atılmak (bkz. def')

o.ur 13a.3

aflet olun gafil bulunmak, gafil kalmak

o.maya 21b.10, 23b.9, 31b.9, 39b.7, 42b.7, 64b.15

lāc olun- tedavi görmek, tedavi edilmek

o.a 19a.11

mtihān olun- denenmek

o.mışdur 54a.3

stidlāl olun- delil çıkarılmak, düşünerek sonuca gitmek

o.a 97b.9

etl olun- öldürülmek

o.112a.7

urād olun- istenilmek, arzu edilmek

o.sa 65a.11

o.ursa 65a.5

idā olun- çağırılmak, seslenilmek

o.dı 2b.7

ivāvet olun- anlatılmak

o.ur 4a.13

ahk olun- dövülmek, dövülerek ufaltılmak

o.a 20b.15, 59b.4, 66b.16

o.mış 61a.8, 61a.13, 62b.12

o.up 56b.17, 68a.6, 110b.1

ecrebe olun- denenmek

o.mışdur 33a.9

ikr olun- söylenilmek, adı geçmek

o.ur 47b.2

z (اوز, اوموز) kolların gövdeye bağlandığı kısım

o. 37a.8, 51a.2, 62b.6

o.larına 30b.10

muz ağrısı omuz ağrısı, kulunç

o.nø 36b.6

omuz ağrısı omuz ağrısı, kulunç

o.nø 36b.6

او (ا) sawı adı

o. 13a.4, 18b.7, 18b.9, 23a.11, 23a.11, 23b.13, 24a.1, 25a.12, 25b.13, 27b.6, 27b.10, 29b.11, 29b.17, 31b.11, 32a.5, 34a.2, 35b.1, 45b.3, 46b.15, 48a.10, 48a.10, 48b.2, 48b.14, 48b.15, 50a.5, 51a.15, 54a.14, 56a.12, 56b.8, 56b.13, 56b.16, 57a.16, 61a.3, 61a.12, 61a.13, 61a.16, 61b.4, 61b.17, 63b.5, 63b.13, 65b.13, 72b.14, 73b.4, 78b.8, 81b.17, 84a.2, 84a.4, 88b.2,

eş on beş on kadar

o. 32a.7, 49b.17, 51a.11

İtinci (اَوْنَةُ التَّنْبِي) on altıncısı

o. 7a.3

İtinci bāb (اَوْنَةُ التَّنْبِي بَاب) on altıncı bölüm

o. 5a.17, 26a.11,
(اَوْنَةُ) on on

o. 22a.9, 31a.5, 31a.12, 40b.7, 46b.10, 56a.4, 56b.1, 57a.13, 78a.1, 95b.1, 98b.14, 110b.10,

eş (اَوْنَةُ بَسْم) onbeş (sayı)

o. 10b.16, 29b.17, 31a.12, 34a.2, 40b.1, 41a.1, 61b.10

Şinci (اَوْنَةُ بَشْنِي) on beşincisi

o. 7a.3, 70b.9

eşinci bāb (اَوْنَةُ بَشْنِي بَاب) on beşinci bölüm

o. 5a.16, 23a.13

İrinci (اَوْنَةُ بَرْنِي) onbirinci

o. 7a.2

İrinci bāb (اَوْنَةُ بَرْنِي بَاب) on birinci bölüm

o. 5a.12, 19b.16

Ördüncü (اَوْنَةُ دُورْدَنْجِي) ondördüncüsü

o. 7a.3

Ördüncü bāb (اَوْنَةُ دُورْدَنْجِي بَاب) on dördüncü bölüm

o. 5a.15, 21b.13

ki (اَوْنَةُ اِيكِي, اَوْنَةُ اِكِي) on iki (sayı)

o. 15a.9, 18a.16, 25b.13, 25b.17, 30a.6, 30a.14, 30a.15, 30a.15, 30b.2, 31b.15, 40a.1, 42b.10, 53a.2, 57a.7

ikinci (اَوْنَةُ الْكِنْبِيِّ) on ikincisi

o. 7a.2

ikinci bāb (اَوْنَةُ الْكِنْبِيِّ بَابُ) on ikinci bölüm

o. 5a.13, 20a.6

sekiz (اَوْنَةُ سَكْرٍ) on sekiz (sayı)

o. 23a.17, 34a.14, 65b.4, 68b.13

sekiz bin (اَوْنَةُ سَكْرٍ بَيْتٍ) on sekiz bin (sayı)

o. 3b.1

sekizinci (اَوْنَةُ سَكْرٍ نَجْمِي) on sekizincisi

o. 7a.14

sekizinci bāb (اَوْنَةُ سَكْرٍ نَجْمِي بَابُ) on sekizinci bölüm

o. 5b.1, 28a.16

toğuz (اَوْنَةُ طُقُوزٍ) on dokuz (sayı adı)

o. 69a.5

toğuzuncu (اَوْنَةُ طُقُوزٍ نَجْمِي) ondoğuzuncu

o. 7a.4

toğuzuncu bāb (اَوْنَةُ طُقُوزٍ نَجْمِي بَابُ) ondoğuzuncu bölüm

o. 5b.2, 29a.10

onuncu (اَوْنَةُ نَجْمِي) onuncu

o. 7a.2

o. s1 13a.15

onuncu bāb (اَوْنَةُ نَجْمِي بَابُ) onuncu bölüm

o. 5a.11, 18b.1

üçüncü (اَوْنَةُ اَوْحِنِي) on üçüncü

o. 7a.2

üçüncü bāb (اَوْنَةُ اَوْحِنِي بَابُ) on üçüncü bölüm

o. 5a.14, 20b.8

yediyedi (اَوْنَةُ يَدِي) on yedi (sayı)

o. 41a.16

yedinci (اَوْنَةُ يَدِي نَجْمِي) on yedinci

o. 7a.3

yedinci bāb (اَوْنَةُ يَدِي نَجْمِي بَابُ) on yedinci bölüm

o. 5a.17, 27b.15

hanluk (اَوْنَةُ اَوْحِنِي) dikkat, ustalık, maharet

o. 34b.15

net (اَوْنَةُ اَوْحِنِي) uygun, iyi, tamamen

o. 56b.9, 97a.10

şifa bulmak, yara kapanmak (bkz. oğul) (اَوْنَةُ اَوْحِنِي)

o. ur 29b.12

ful-(اوکول -) şifa bulmak, yara kapanmak (bkz. Cn11-)

o.a 37b.17

o. mayan 61a.6

o.maz 18a.12,37b.7,61a.11,61b.12,61b.14

o.ur 30a.2

o.unca 49b.8

ful T (اوکولڈ -) hastalığı, yarayı iyileştirmek

o.a 23a.1

o.ur 18a.14,61a.5,61a.11,61a.15,61b.1

fulğa (اوکولڈغا) omurga, belkemiği

o.larına 30b.11

ota (اوڑتا) orta, beyn, vasat

o. 34a.1,55b.9

o.da 78a.5

o.dur 13a.10

o.sı 34a.1,47a.6

o.sına 40a.13,54a.4,59a.1,62a.14

o.sında 16a.2

o.sındadur 11b.13

o.sından 26a.13,28a.6,73a.6

o.ya 73b.11

ortalık (+ اوڑتالغ) orta, orta kısım

o.1 50b.6

ot (اوٹ) ilaç

o. 24b.5

o.1 27a.15,49a.17,49b.2,81a.8

o.lardan 77b.4

o.lardandur 21b.5

o.larığuzug 96b.5

ot (اوٹ) ateş (bkz.-od)

o.dan 61a.12

ot (اوٹ) ot, toprak üstündeki bölümleriyumuşak olup sertleş-

meyen mevsimlik küçük bitkilerin ortak adı

o. 77b.4,81a.11,83b.1

o.dur 45a.4,80a.5,80a.10

o.1 27a.15,49a.17,49b.2

o.ları 26b.11,35a.4,43b.6,52b.10,55a.4,58a.12,66a.4

ayrık otı ayrık otu

o.nø 80a.15

örek otı çörek otu (bkz. çörek)

o. 40b.6,55a.14,72b.11,83b.9,93a.11

egreti otı eğreti otu (bkz. eğreti)

o. 83b.16

güyegü otı güyegi otu, kekik

o. 21a.17,49a.10,54a.8,74b.11,94b.9.

araçörek otı karaçörek (bkz. çörek)

o. 24a.16,26a.6,44a.15,50a.1

o.naø 40b.10

araca ot hazbak, harbük, ak göpleme ve kara göpleme adında

iki çeşit olan zehirli bir otun adı

o. 22a.17

elük otu bürgak

o.nı 17b.15

kene otı kene otu kene tohumu

o. 93a.17

siqil otı sinirli ot (bkz. siqirlice ot)

o. 79b.8

siqirlice ot sinirli ot, (bkz. siqil otı)

o. 66b.7,93b.6

turak otı turak otu

o. 17a.6,43b.1,57b.15,82b.17,

uşak otı uşak otı, uşak çadırı

o. 80a.17

eyl otı eşek marulu

o. 94b.16

ot bit- ot yeşermek, ot çıkmak, yetişmek

o. mez 19a.8

levā otı tedavi etmek, ilaç vermek (bkz. otı)

o. mezin 4a.16,

ar-(^{اوتور} , ^{اوتور}) oturmak

o.a 24b.3,27b.1,47b.15,48a.1,48a.2

o.alar 43a.13

o.mağ 45b.4,

o.mağdan 24b.7

o.maya 16b.4

o.sa 49a.4,69a.9,90a.7,92a.17

o.ud 13b.2,17a.7

rT- (اوتورد -) oturtmak

o. eler 52a.15,

o. esin 49b.13

turdi ko- oturtup bırakmak, oturtmak

o.salar 42a.11

uz (اوتوز) otuz (sayı)

o. 23b.1,26b.15,30a.6,30a.11,30a.16,43a.11,48a.15,57b.10,

57b.10,59b.15,61a.11,61a.15,61b.11,63a.15,65b.17,

66a.5,110b.15

yigirmi otuz yirmi otuz

o. 20a.13

uz altı (اوتوز الٹی) otuz altı (sayı)

o. 58a.12

uz altıncı bāb (اوتوز الٹنجی باب) otuz altıncı bölüm

o. 6a.1,51b.7

uz beş (اوتوز بے) otuz beş (sayı)

o. 68a.12

uz beşinci bāb (اوتوز بےنجی باب) otuz beşinci bölüm

o. 5b.17,51a.6

uz birinci bāb (اوتوز بیرنجی باب) otuz birinci bölüm

o. 5b.13,44b.8

uz dördüncü bāb (اوتوز دوردنجی باب) otuz dördüncü bölüm

o. 5b.16,50b.7

uz iki (اوتوز ایکی) otuz iki (sayı)

o. 36b.1,37a.15

uz ikinci bāb (اوتوز اینجی باب) otuz ikinci bölüm

o. 5b.14,45b.11

uz sekizinci bāb (اوتوز سکزنجی باب) otuz sekizinci bölüm

o. 6a.4,57b.3

uz tokuzuncı bāb (اوتوز طقوزنجی باب) otuz dokuzuncu bölüm

o. 6a.5,58a.15

uzuncı bāb (اوتوزنجی باب) otuzuncu bölüm

o. 5b.12,42b.12

uz üçüncü bāb (اَوْتُوْر اَوْثِيْنِي بَابُ) otuz üçüncü bölüm

o. 5b.15,46b.13

uz yedinci bāb (اَوْتُوْر يَدِيْنِي بَابُ) otuz yedinci bölüm

o. 6a.2,53b.11

-(-اَوْ)ovmak, okşamak

o.a 61a.2

o. ar 43a.4

o. asın 18a.9,39a.16,39a.17

ova ova yu- ovarak yıkamak

o. asın 30b.16

ova yu(y)- ovup yıkamak, ovarak yıkamak

o.a 82b.8

durmak (اَوْدُرْمُوْهُ) ovdurmak

o. 50a.12

ul- (-اَوْوُلْ) ufaltılmış, dövülmüş

o.mış 98b.15

-(-اَوْيْ)oymak, bir şeyin içini çıkarmak

o.up 96a.1

na-(-اَوْيْنِ) çarpmak, atmak

yüregi oyna- kalbi çarpmak

o.r 68b.17,69a.2

yürek oynaması kalp çarpıntısı

o.na 79a.11

-ö-

دود
(اود) öd, karaciğerin salgıladığı yeşil, sarı renkte acı sıvı, safra

ö. 20a.11

ö.den 86a.9,

ö.i 17b.13, 20a.9, 24a.7, 25a.12, 36a.15, 40b.5, 53b.15,
54a.14, 86b.3, 90b.3

ö.inØ 20b.3, 87b.1, 87b.6, 87b.14, 87b.16,

ö.inden 20b.5, 86a.8, 86b.13, 87a.1

ö.ünden 89a.16, 89a.17,

ö.üni 25a.7, 25b.8, 25b.9, 27b.9, 38b.6, 38b.7, 55b.3,
86a.6, 86a.7, 86b.4, 86b.5, 86b.9, 87a.7, 87a.12,
87a.16, 87a.17, 87b.9, 87b.17, 88a.1, 88a.5, 88a.7,
88a.8, 88a.15, 88b.12, 89b.4, 89b.5, 89b.6, 89b.11
89b.14, 90b.5,

üm ögüm (اوگوم) sık ve çok olma yığın, yığın

ögüm ögüm bit- yığın yığın, topluca bitmek, topluca yaşamak

ö.er 21b.7,

renmek (اوگرنمك) öğrenmek, bilgi edinmek

ö.4a.1

reT- (اوگرت -) öğretmek, bilgi ve beceri kazandırmak

ö.di 112a.17

ütme (اوگوشمك) öğütmek, ufaltmak, çiğnemek

ö. 11a.8

sürük (اوگوروك) öksürme, ciğerlerdeki havanın
solunum organlarının kasılması
sonucu ağızdan gürültülü çıkması

ö.5b.14, 7b.13, 45b.13, 46b.17, 53b.3, 83a.2,

ö.e 46a.15, 46b.2, 46b.5, 46b.9, 74a.8, 75a.5, 75a.15,
76a.13, 76a.14, 76b.3, 80b.7, 81a.4, 83a.7, 83b.8,

ö.i 46a.13, 46b.1, 82b.15, 85a.4, 85b.5, 85b.6

ksürüklü (اوگوروكلي) öksürüğü olan, öksüren

ö.80b.11

küz (اوگوز) öküz, iğdiş edilmiş erkek sığır

ö. 20b.3

ö.üq 19b.10, 86a.1

öl- (^{وَمَاتَ} اول) ölüm, ölmek

ö.ince 32a.15

ö.mez 31a.10

ö.miş 22a.1,39a.4,54a.1,78b.16

ö.ürsen 113a.12

ölmüş ol- ölmüş bulunmak, ölü durumda olmak

ö.sa 54a.1

öldür- (^{وَأَكْرَمَ} اولدور) öldürmek, hayatına son vermek

ö.ür 71a.2

öli (^{وَأَكْرَمَ} اولي) ölü, ölmüş olan

ö.85a.14

ölüm (^{وَأَكْرَمَ} اولوم) ölmeklik, canlıda hayatın son bulma hali

ö. 31a.10

ö.den 113a.15

ölüm hâline var- ölecek hale gel-, ölecek durumda olmak

ö.an 49b.10

ö.sa 48b.16

'ömr (^{وَأَكْرَمَ} عمر) ömür, yaşama süresi

ö.i 2b.1,12b.3

'ö.inde 55a.13,74a.5,89a.14

'ö.üm 32b.12,111a.13

'ö.üq 1b.8,12b.9,12b.12

öq (^{وَأَكْرَمَ} اولق) ön, önde, önce, ilk

ö.21b.17

ö.inde 2a.7

ö.inden 54b.7

ö.ince 78a.3

öqdin (^{وَأَكْرَمَ} اولدینه) önce, ilkönce

ö. 38a.16,50b.4,76a.5,76b.14,76b.17

öqürdirek (^{وَأَكْرَمَ} اولكوردرك) en önce, ilk olarak

ö.68a.7

ördek (^{وَأَكْرَمَ} اولردك) ördek

ö. 38b.10,43b.16,89a.2

örgüç (^{وَأَكْرَمَ} اولرگيچ) devenın sırtındaki tümsek

ö.i 48b.6,85b.13

ört- (- اَوْرَتْ) örtmek, üstünü kapatmak

ö. 11a.12

ö.e.eler 82a.10

ö.esin 31b.6

ö.se 26a.5

ö.üp 30b.13, 31a.15, 49b.14

örtül- (- اَوْرَتْ) kesilmek, yaralanmak

ö.se 37b.11

öt- (- اَوْت) geçmek, aşmak

ö.er 44b.10

öte (اَوْتَا) öbür taraf, ileri, fazla

ö.39b.10

öyken (اَوَيْكَه) akciğer, göğüs kafesini sağlı sollu iki parça halinde dolduran temel solunum organı (bkz öykün)

ö. 31b.13, 75a.9

ö.de 46a.2

ö.den 46b.13, 80b.5

ö.e 45b.12, 64b.6, 66a.9, 66a.12, 74b.6, 76b.9,

ö.i 69a.1

ö.inØ 88a.3

ö.inde 83a.2

öykün (اَوَيْكَه) akciğer (bkz. öyken)

ö. 7a.4, 10b.6

ö.e 5b.14, 76a.9

öyle (اَوَيْلَه) öğle zamanı, öğle

ö. 49a.15

ö.ye 95a.10, 97a.16

öyle ol-öğle mazamı gelmek, öğle olmak

ö.inca 51b.17

öz (اَوْرُ) 1- nefis, zat, kendisi

ö. üqe 2a.7

2- iç, bir şeyin içi

özünü gider- içini çıkarmak

ö.üp 68a.1

-P-

pābūnec (^{ا ب و ن ع}) papatya (bkz. papuneç)

p. 34b.2,41a.14,92b.17

pābūnec yağı papatya yağı

p. 34b.2,41a.14

pāça (^{پ ا چ ه}) kasaplık hayvanların ayaklarından yapılan yemek

pāça yağı paça yemeğinin yağı

p. 19b.2

pāça gemügi yağı kasaplık hayvanların ayaklarında olan yağ

p.nı 26a.4,

pādişāh (^{پ ا د ش ا ه}) hakan, hükümdar

p.111b.17

p.a 4b.14

p.lar 71a.2

p.ları 56b.12

p.lar 4b.7

hazret-i p. padişah hazretleri (bkz. hazret)

p.a 2b.14,2b.16

p.-i ezel bağıngıcı olmayan zamanın padişahı (bkz. ezel)

p.111b.13

pāk (^{پ ا ک}) temiz, kirli olmayan

p.43b.8,50b.14,52b.15

pāk eyle- temizlemek, arıtmak

p.ye 78a.15,92a.4

pāpūnec *

pāpūnec yağı papatya yağı

p. 48a.4,62a.5,63a.14

pāk it- Temizlemek, arıtmak

p.e 33b.12,59b.15

p.eler 35b...

p.er 16.b.11,64b.7,79a.14

p.meyen 98b.9

p.üp 30b.17

pāk ol- Temizlenmek, temiz hale gelmek

p.18a.13

Pāncī (^{پ ا ن ج ی}) pancar ispanakgillerden vitamince zengin bir bitki

p. 76a.11

Pārāla-(- پارِلا) Parçalamak, ufaltmak

P.Ø -91a.9

Pāre (پاره) 1-Parça, kısım

p.19a.4,35b.16,39b.3,40a.11,52a.13,53a.12,54b.2,55b.1,
65b.10,92a.15,96a.2

p.ler 15a.3

2-adet, tane

p.11b.15,22b.12,112.a.8

p.leri 15.b.2,23a.10

p.leridür 15b.12

p.lerine 15b.8

p.si 35b.4,36a.4

p.sinØ 92a.17

p.sine 85b.4

p.sini 32b.1,91a.4,91b.12

pāre pāre eyle- parçalamak

p.ye 86b.7

pāre pāre ol- parça parça olmak,

p.ur 29b.1

parḥa (پاره) it keseri (bitki adı)

yaban parḥası yabani it keseri

p. 80b.12

pāzū (پازو) pazı, yaban pancarı,yabani ispanak

p.yı 58a.5

pāzū yaprağı pancar yaprağı

p. 58a.11

pejmürde (پیمزده) dağınık, gevşek

pejmürde ol- dağılmak, gevşemek

p.ur 69b.1

pelīd (پیلید) meşe ağacının meyvesi, pələmut

p. 33b.4

pelīd ağacının külün meşe odunu külü

p.i 34a.16

pelīd küli meşe külü

p.89b.6

pelīd vemişi meşe pələmudu

p.nØ 44a.11

pelīn *

p.-i horasānī pelin otu, acı pelin ak pelin (bkz. horasānī)

p.79a.15

peltek (پَلتَك) s,z gibi sesleri çıkaramayan kimse

peltek ol- dili peltekleşrek

p.ur 70b.13

penbe (پَنْبِه) pamuk , ebegümecigillerden, koza biçimindeki meyvesi dört beş dilimli sıcak bölgelerde yetişen tarım bitkisi

p. 22b.3,34b.14,35a.1,36a.13,49a.17,58b. 1359a.10,62b.1,
63a.6,82a.12,84a.12

p.ye 56a.3

penbe çekirdegi pamuk çekirdegi

p. 58b.12

penbe çekirdegi içi pamuk çekirdeği içi

p. 58b.10, 62a.10

penbe külü pamuk külü.

p.ni 84a.13

penc *

p.-i kebere kebere, kedi tırnağı bitkisi (bkz. kebere)

p.110a.14

pencere (پَنْجَرَه) pencere, yapı ve araçları aydınlatmak ve havalandırmak için yapılan açıklık

p.ye 38b.15

pençşenbih (پَنْجَشَنْبِه) perşembe günü

p. 71a.7, 71a.8

pend (پَنْد) nasihat, öğüt

p.112b.6

pendnāme (پَنْدَنَامَه) nasihatname, nasihat

p.111b.8

perbehen (پَرْبِهَه) semizotu tohumu, nebat tohumu

p. 93a.10

perde (پَرْدَه) 1-iki şeyi birbirinden ayıran bölme zar

p.11b.12

2-göze inen körlük, görme za'fı

p. 23b.8

p.sini 85b.12

p.yi 25b.12

p.çekil- göz kapanıp görmez olmak (bkz. çekil)

n.e 23b.8

perdelü (پَرْدَلُو) perdeli, örtülü

p. 37b.12

perdesiz (پَرْدَهٔ سِز) örtüsüz, utanma duygusu olmamak

p. 69b.14

peres (پَرَسَهٔ) sarmaşık, sarılarak yükselen koyu yeşil renkli, değişik biçimli yaprakları olan bir bitki

p. 93b.5

perhiz (پَرِهِيْز) sağlığı korumak ve düzeltmek amacıyla uygulanan beslenme düzeni, diyet

p. 8a.13, 50b.3

p. iledür 7a.13

perhiz eyle- perhiz yapmak, sıhhatini bozan yiyeceklerden çekinmek

p. 8a.13

perhiz iT- perhiz yapmak, sıhhatini bozan yiyeceklerden çekinmek

p. 26b.5,

p.e 26b.12, 30a.11, 32b.17

p.e ler 50a.10

p.erlerse 32a.12

p.erse 29b.17, 69b.11

p.meyüp 27a.3

p.üp 42b.2, 50b.11

perhiz itdür- perhiz yaptırmak, sıhhatini bozan yiyeceklerden yememesini tembih etmek

p.e ler 19a.1, 111a.8

p.eşin 46a.1

p.üp 33b.17

perseyāvşān (پَرَسِيَاوَشَانَهٔ) baldırı kara otu

p. 93a.5

pes (پَس) 1- öyleyse şu halde

p. 3a.5, 4a.2, 10a.10, 10a.11, 16a.3, 35b.8, 50b.8, 69a.4, 70a.8, 70a.8, 70a.15, 70a.17, 96b.5,

2- şimdi, şu durumda, o zaman

3b.4, 4b.4, 4b.11, 7a.12, 8b.17, 9b.8, 10a.7, 10b.6, 10b.10, 11b.10, 15a.2, 16a.10, 27a.4, 33b.16, 39a.13, 47a.9, 50b.13 65a.2, 69b.8, 96b.14

3- artık, bundan böyle

p. 2b.2, 6b.15, 4b.14

peyēpey (پي‌پي) birbirini ardınca, durmadan
p. 73a.2

peydā (پیدا) belli açık, görünen

peydā ol- çıkmak, ortaya çıkmak, oluşmak

p.ur 9a.10,12b.12,71b.9,71b.9,74b.5

peygamber *

peygamber düğmesi peygamber çiçeği veya düğme çiçeği (?)
(bkz. gül)

p.80a.8

peynir (پنیر) peynir mayası ile katılaştırılarak süttten
yapılan bir besin maddesi

p. 29b.15

peynir suyu peynir suyu

p.nı 18b.13

pīç ancār (پیش انجیر) pancar

p. 79a.17

pilüg (پیلوچ) pilüç, tavuğun küğüğü

p.i 72b.9

p.ler 85a.16

pir (پیر) 1-ihtiyar, yaşlı kimse

p.i 84a.3

p.idi 2a.14

p.lerde 50b.9

p.lerüç 13a.17

2-üstad, usta, bir meslekte, tecrübe kazınmış kimse

p.üm 21b.5,98b.4,113a.10

p.ümden 25a.3,31b.8

p.ümüzden 29b.4,53b.13

p.ümüzüç 112b.2

p.-i mübārek mübarek yaşlı (bkz.mübārek)

p.112a.13

p.-i perver yetiştirici usta, yetiştiren pir

p.113a.16

pirinç (پرنج) piring

p.52a.8,74a.13,74a.15

p.i 33a.7,52a.7

pirinç aşı piringç pilavı, pilav

p.29b.16

p.nı 74a.17

piring çorbası piring çorbası, lapa

p.35b.8

pīrlık (پیرلیک) ihtiyarlık, yaşlılık

p.12a.16,12b.10,50b.10

p.de 71b.15

piş- (- پِش) ısı etkisiyle yenir duruma gelmek

p. dükden 72a.12,73a.15,73a.16,

p.e 57b.9,72a.11

p.en 50b.1,52a.8,72b.4,73b.10,74a.7

p.er 57b.1

p.erken 73a.7

p.medi 8b.17

p.mek 15b.17

p.mekdür 9b.12,9b.15

p.miş 48b.2,53b.4,78a.7,78a.8,78a.9,78b.2,78b.11

pişmiş ol- pişmiş duruma gelmek

p.a 74a.4

pismemiş ol- çiğ kalmak, olgunlaşmamak

p.ur 9a.12

pişik (پيشك) tende meydana gelen kızartı

p.inØ 36b.12

pişim (پيشيم) pişmek işi, pişirim

p.i 20b.15

pişmeklik (پيشمكلك) pişmiş duruma gelmiş olmaklık

p.ine 14b.7

pişmemişlik (پيشميشلك) pişmemiş olmaklık

p.e 14b.4

pişür-(- پيشور) pişirmek, ısıda tutarak yenilecek duruma getirmek

p.Ø 73a.8

p.dükden 73b.3

p.e 22b.17,49b.5,53a.5,58a.2,68a.3,72a.12,72b.1,72b.10,
73a.14,73b.9,96,.3

p.eler 42b.1,65a.15,76b.4,76b.5

p.se 74b.4,78b.7,

p.seler 21b.11,42a.10,43b.3,74a.14,76b.1,76b.2,76b.3

p. (p 21a.10, 21a.16, 25b.6, 32b.5, 36a.5, 38a.13, 40a.2, 40b.8,
42b.5, 45b.11, 46a.14, 46b.4, 52a.8, 53a.9, 59a.15, 77b.14,
80b.10, 81a.8, 81a.10, 81b.14, 83a.7, 84b.10, 86b.15, 88b.14,
95b.4, 95b.8

piyāh (پيآه) besfayic , pespaye bitkisi
p. 93a.2

piyāz (پيآز) ince doğrenmiş tuzla öldürülmüş soğan
piyāz eyle- soğanı ince doğrayarak tuzla öldürmek
p. 73a.7

pul (پول) akçeden küçük metal para, tablet haline getirilmiş
ilaç
p. 56a.16

balık pūlī balık vücudunu kaplayan sert levhacık
p. 24a.8

pūlād (پولاد) gelik, su verilerek sert ve esnek hale getiril-
miş demir ve karbon alaşımı
p. 52a.13

püre (پوره) pire, insan ve bazı hayvanların kanını emerek
yaşayan, iyi sığrayan küçük asalak böcek
p. 86a.9, 91a.7
p. ler 87b.3

-R-

rab (رَب) terbiye eden, Allah

r. 113b.2

rabbānī *

ilhām-ı r. Allāh'ın ilhamı (bkz. ilhām)

r. 111a.9

rağbetlü (رَغْبَتْلُو) iyi kabul gören, beğenilen

rağbetlü ol- iyi kabul görmek, beğenilmek

r. a 71a.12

rāḥat (رَاحَتٌ) sıkıntısız, dinç

r. 81b.9, 91b.5

r. 1 97b.13

raḥ(i)m (رَحِيمٌ) döl vetağı. rahim

r. 7a.7

r. e 10b.14, 55a.6, 55a.7

rahm eğrisi döl vetağı eğrisi

r. 47b.4

rahmān *

izn-i r. Allāh'ın izni (bkz. izn)

r. 113a.15

raḥmet (رَحْمَتٌ) esirgeme, merhamet

r. inØ 112b.1

sehāb-ı r. rahmet bulutu (bkz. sehāb)

r. dür 8a.3

raḥne'i (رَحْنَةٌ) delikli, gedikli olan

r. 30a.1

raḥne'i bevāşir (رَحْنَةٌ بِوَأْسِرٍ) delikli basur

r. 47a.5

raḥne'i frengi (رَحْنَةٌ فِرَنْجِي) delikli frengi hastalığı

r. dür 29a.16

rakīk (رَاقِيَةٌ) 1- cıvık, sulu

r. 9a.7, 14b.3, 14b.3

2-ince

r. 25b.12

rām (رَامٌ) teslim olmuş, itaatlı, uymuş

rām itmek kendi itastine almak, kendine tabi etmek

r. 91a.8

rām ol-tabi olmak, uymak

r.d1 2b.2

ramādī (رَمَادِي) kül renginde, küle benzer

r. 15b.10

rās *

halfü'r-rās ensede kan alınan damar (bkz. half)

r. 36b.6

rāseb (رَاسِب) durulmuş, çökmüş, suyun dibine çökmüş madde

r. 15a.5

rāsıh (رَاسِح) rastık taşı

r. 25b.13, 62b.17

rāsib (رَاسِب) sıvı çöküntüsü, tortu

r.16a.13

rāst (رَاسِت) doğru

rāst kıl- doğrultmak, başlamak

r.d1 2a.13

ra'se (رَاسِع) titreme, titreme hastalığı

r. 5b.16, 50b.12

r.yi 50b.8

raṭ(a)b (رَاطِب) yağ, sulu, taze

r. 8a.8, 8a.9, 10a.1

r.dur 6b.12, 6b.13, 81b.12, 92b.4, 93a.10, 93a.15

raṭba (رَاطِبَة) yonca, koyu yeşil renkte hayvanlara yem olarak yetiştirilen birkaç yıllık otsu bir bitki

r. 95a.1

rāvend *

r.-i cīnī ravent bitkisi kökü (bkz. cīnī)

r. 32b.13, 43b.11, 53a.1

r.-i tavīl uzun ravent (bkz. tavīl)

r. 79b.13

rāyiha (رَايِحَة) koku, nesnelere ayrılan küçük zerrelerin burun zarı üzerinde uyandırdığı duygu

r. 11a.12, 19b.15

r.s1 9a.3, 9a.4, 14b.8, 55b.7, 56a.3, 56b.11

r.s1n0 21a.11, 91b.8,

hāmizü'r-rāyiha ekşi kokulu (bkz. hāmiz)

r. 14b.10

rāyiha-i tayyibe güzel koku, güzel kokmek için kullanılan
(bkz. tayyibe)

r.den 55b.11

r.leri 6a.3,53b.12

hulvu'r-rāyiha tatlı kokulu (bkz. hulū)

r.14b.9

kalīlü'rāyiha az kokulu (bkz. kalīl)

r. 14b.8

rāzaki üzüm (رازقي اوزم) razaki üzümü bir tür üzümün kurutulmuş
hali

r. 55b.4

rāziyāne (رازبانة) rezene (bkz. rāziyānic)

r. 16b.9,25b.3,50a.5,83a.17,93b.4

rāziyāne dibi (rezene kökü (bkz. dip)

r. 43a.9,65b.16,66a.1

r.nØ 43a.12

rāziyāne köki rezene kökü

r. 83b.6

rāziyāne suyu rezene suyu

r. 43a.8,65b.13

rāziyāne toh(u)m(1) rezene tohuru

r.1 16b.9,40a.5,59a.5,111a.2

r.ları 45a.10

rāziyānic (رازبانج) rezene bitkisi (bkz. rāziyāne)

r. 93b.4

redd (رد) geri çevirilme, döndürülme

redd iT - geri çevirmek, döndermek

r.er 59a.7

redd olun- geri dönderilmek

r.ur 8b.14

re'īs(e)*

a'zā-i re'īs(e) temel organlar (bkz. a'zā)

a.6b.3,10a.11,74a.3

a.den 10b.6,10b.9

a.ün 10a.6

a.yē 72b.16

remlî (رَمَلِي) kumlu, kumla ilgili

r. 15b.9

remz (رَمَز) gizliden, işaretle anlatma

r. idür 113a.10

renc (رَنْج) hastalık, ağrı sızı

r. 70a.6, 82a.2

r.den 69a.11

r.e 19a.8, 48b.13 51a.7

r.1 36b.10, 39a.2, 78b.10

r.inø 38a.3, 48b.10, 80a.14, 92a.12

r.ine 34a.13, 37a.1, 37a.10, 45a.4, 78a.16, 80b.6,

80b.13, 81a.12 82a.10, 90a.17, 90b.13, 91a.11

r.inüq 5b.3, 31b.17, 48b.9

r.lere 83a.3

r.üq 7a.16

renc götür- hastalık yapmak, rahatsızlık meydana getirmek

rencbüye*

bād-ı r. tırfıl, acemotu, oğulotu, bitkisi (bkz. bād)

r. 93b.12

renclü (رَنْجَلُو) hasta kişi, hastalıklı olan

r. 69a.10

rende (رَنْدَ , رَنْدَك) rende, mutfakta soğan, havuç vs.yi ufak parçalara ayırmak için kullanılan delikli alet

rendeden geçür- rendelemek, ufaltmak

r.üp 41b.2, 53a.14, 68a.2

rengürü (رَنْكُرُو) koruk, üzümün çok ekşi ve olgunlaşmamış hali

r.94a.10

renk (رَنْك) renk

r. 28b.5, 63a.17, 74a.15

r.de 9a.9, 9a.11

rli 9a.4, 12a.8, 12a.11, 12a.13, 12a.17, 15b.10, 15b.13,

26b.16, 32a.13, 47a.14, 51a.9, 64b.16,

r.ine 14a.4, 14a.5, 14a.9, 14a.12, 14a.14,

r.ini 19a.5, 20b.14

resm (رَسْم) şekil tarz yol

bu resme bu şekilde, bu tarzda

r. 81a.3

resül (رَسُول) kendisine vahiy gelmiş Peygamber,
r.ına 2b.16

r.uğ 113a.10

evlād-ı r. Peygamberin soyundan gelen (bkz. evlād)

r.dan 112a.12

r.ı ekrem en şerefli Peygamber Hz. Muhammed (bkz. ekrem)

r. 4a.3

revā (رَوَا) uygun, layık

r. 69b.14

r.dur 45b.1, 113a.1

revā gör- uygun görmek, layık görmek

r.medük 54a.10

revāk (رَوَاك) süzülmüslük, incelik

r.1 8b.15

revān *

rūh-ı r. ahirete göç etmiş ruh (bkz. rūh)

r.1 112a.15

reyhān (رَيْحَانَه) reyhan, fesleğen

r. 81b.17

rıfķ (رِفْق) yavaş, sakince

r.11a 41b.16

rıṭıl (رِطِيل) yaklaşık bir litre kadarlık sıvı birimi

r. 17a.10, 49a.11

ri'āyet (رِعَايَات) uyma, itaat etme

ri'āyet eylemek uymak, itaat etmek

r. 71a.13

rīh *

r.-i bevāşir basur yeli, basur romatizması

r. 40b.15, 47a.8

r.dur 46b.17

r.-i kulune kulunç romatizması

r. 40b.15

r.-i tayyār vücutta gezen romatizma

r. 40b.14, 40b.16

risāle (رِسَالَه) kitap, kitapçık

r. 4b.16

r.-i tıb tıp kitabı (bkz. tıb)

r. 2a.2

risālet *

tarīk-ı r. peygamberlik yolu (bkz. tarīk)

r. 111b.17

rişte (رِشْتَه) erişte

rişte eyle- erişte yapmak, ince ince doğramak

r. 73b.4

rivāyet (رِوَايَت) anlatılan söz, nakledilen

r.dür 72b.15

rivāyet iT- anlatmak, nakletmek

r.erler 61a.2

rivāyet olun- anlatılmak, nakledilmek

r.ur 4a.13

riyā (رِيَا) iki yüzlülük

r. 112b.12

riyāh (رِيَا ح) yeller, romatizmalar

r.1 57b.5

riyāzet (رِيَا زَت) perhiz yapma

r.1er 41a.3

rub' (رُبْع) dörtte bir, bir şeyin dörtte biri

r.1 46a.11

hummā-y. r. dört günde bir tutan sıtma (bkz. hummā)

r. 47b.3

rub' ısıtması dört günde bir tutan sıtma

r.na 110a.7

r.n1 79a.12

rūfidan (رُوْفِدَان) rafadan, az haşlanmış yumurta (bkz. rūfudān)

r. 35b.9

rūfudān (رُوْفُدَان) rafadan, az haşlanmış yumurta (bkz. rūfidan)

r. 75b.8, 79b.3

ruġan *

r.-ı küncid susam yağı (bkz. küncid)

r. 25a.13

(رُوح) 1-ruh, insanda vücuttan ayrı bir varlık olarak kabul edilen canlandırıcı ve etkin ilke, tin

r. 8b.9

r.uq 13a.3

r.uqa 70a.17

2-yanak yüzün göz kulak ve burun erası kısmı

.-1 hursîd yanağı sararmış hasta (bkz. hursîd)

r. 113a.13

erkez-i r. ruh merkezi (bkz. merkez)

r. 70b.3

.-1 nefsanî insan ruhu, (bkz. nefsanî)

r.yi 38a.4

.-1 nüfûs teneffüs yolu , gözenek (bkz. nüfûs)

r.inuq 39a.3

.-1 revân ahirete göç etmiş ruh (bkz. revân)

r.1 112a.15

(رُوم) 1-rum, rum milletinden olan

r.32b.10

r.uq 8a.16

2- Anadolu

r. 93b.14

ca (رُومِجَا) rumca, rum milletinin konuştuğu dil

r. 93b.12

î *

cedr-i r. peygamber düğmesi denilen bitki (bkz. cedr)

r. 80a.7

ceviz-i r. Anadolu'da yetişen ceviz (bkz. ceviz)

r. 28b.4,28b.16

zift-i r. Anadolu karasakızı (bkz. zift)

r. 61b.13

en (رُوشَن) parlak, aydınlık

r. 3a.8

r.dür 4b.5

ışen eyle aydınlatmak, parlatmak

r.ye 26a.9

üsen iT- aydınlatmak, parlatmak ışık vermek

r.e 23b.6,23b.14,24b.16

üsen ol- aydınlatmak

r.ol1 2b.5

übet (رَطُوبَت) ıslaklık, yağlık

r. 9a.6,9b.4,12b.5,12b.11,12b.13,39a.7,50b.10,68b.11,
69b.8

r.de 64b.5

r.den 39a.10

r.dendür 68b.10

r.dür 18a.6

r.e 19a.7

r.i 6a.5,10a.4,19a.8,57b.4,58a.16,69b.9,72b.17,75a.3,
75a.14

r.inden 9a.15,19a.3,28a.17

ıbiyye *

ı-i bayziyye gözün beyaz tabakası (bkz. bayziyye)

r. 11b.6

ı-i zücāciyye gözün saydam tabakası

r. 11b.3

(رُوشِي) yüz, gehre, sima

r.ını 74a.15

r.unı 6b.13

ı-i cihān alemin yüzü, cihanın yüzü (bkz. cihān)

r. 2b.3

ıy-ı zemīn yeryüzü, dünya

r. 2b.5

ıh *

ıgür-i rüyāh it üzümü (bkz. engür)

r. 92b.4

ıgār (رُوزِ كَاه) rüzgar, yaşanan hastalıklar

r.dan 4b.8

ıb (رُسُوب) tortu, sıvı dibindeki çöküntü

r. 15a.3

r.ı 15b.16

r.uq 15a.5,15a.8

ıh (رُشِي) alışkanlık, ustalık

ısub bul- alışkanlık kazanmak, ustalık kazanmak

r.mış 38a.1

- S -

ādet (مَعَادَات) mutluluk

s.dür 112b.16

s.e 2a.16

s.lerinden 3b.5

sitāne-i sa'ādet yüce eşik,istanbul (bkz.āsitāne)

s.den 4b.14

at, (سَاعَات) saat,60dk.

s.24a.10,54b.15,55b.9,65a.12,68a.7,85b.1,97a.14

s.da 110b.5

s.dan 55b.1,73a.10,73b.1,97a.13

āh (صَبَاح) sabah vakti,sabah

ş.21b.5,23b.2,23b.11,25a.6,30a.17,31a.14,31b.15,32a.7,

40a.2,40a.10,40b.1,41a.6,44a.10,45a.13,46a.11,49a.15

51a.13,51a.17,51b.17,54b.13,56a.15,57b.13,59a.6,63b.11

65b.7,66a.5,66b.13,79a.6,95a.10,95b.3,95b.13,97a.7,

111a.7

ş.a 35b.12,58a.1,95a.9

ş.da 25b.5,25b.15,32b.16,44a.15,45a.12,45a.15,46a.7,68b.2

73a.11

ş.larda 69b.4

(صَبْر) sabır,katlanma

br iT- beklemek,katlanmak,sabretmek

ş.e 34a.12

ş.üp 13b.5

(صَبْر) sabırlık,kökleri idrar verici ve terletici bir bitki

ş.35b.15

-1 iskutūri sabırlık,idrar verici ve terletici bitki,ken-
disi çit yapımında kullanılır (bkz.iskutūri).

ş.27a.7,51a.15

or-1 uskutūri sabırlık

s.16b.2

ib (صَبُون) dökülen,aşağıya sarkan

s.41b.13

in (صَابُون) sabun,yağlı ve kirli maddeleri temizlemekte kul-

lanılan yağlar ve alkalilerden yapılan madde

ş.30b.4,57a.14

ş.30b.3,30b.5,41a.17,57a.9,57a.10

s.11a 28b.7,30b.4,30b.17,52b.5

'araki sabūn sabun otu bitkisi (bkz.'araki)

ş.25a.12,30b.3,57a.7,59a.9,

'amel-i sabūn sabun yapılışı (bkz.'amel)

ş.57a.12

'amel-i sabūn-ı misk misk sabununun yapılışı (bkz.'amel)

ş.57a.6,

;(صَاحٍ, صَاحٍ) tepedeki kılların tümü, saç

s.19a.6,19b.3

s.a 79a.1

s.1 19a.17,23b.3,78a.10,78b.3,82a.15,83b.9,85a.1,

87b.9,90a.13

s.ından 19a.14

s.ını 36a.9

- (صَاحٍ, - صَاحٍ) serpmek, saçmak

ş.a 41b.3,73a.9

ş.alar 43a.6,61b.8,65b.11

ş.arlarsa 84b.1

ş.salar 84a.16,88a.17,91a.7

ş.üp 41b.3,73a.17

aklı (سَاقِي) saçağı olan,kenarlarında püskül bulunan

s.21b.9

aklı (سَاقِي) saçağı olan

s.79b.12

nak (سَاقِي) kas,tellerden oluşan ve kasılarak vücut hare-
ketini sağlayan organ ve bunun telsi dokusu

s.7a.2

d (سَعْد) topalak

s.57a.13,93b.1

ā (صَدَا) ses,seda,ün

ş.11a.15

aka resūlu'llāh (صَدَقَ رَسُولُ اللَّهِ) Allah'ın Resulu doğru söyledi

ş.7a.17,

e yağ (سَادَةٌ يَافِعٌ) sade yağ,sütten elde edilen yemeklik yağ

s.11a 51b.10

āde tatlu yağ taze sade yağ

s.71b.8

def (صَدَف) sedef, deniz böceği kabuğu

s.91b.11

s.i 91b.9

dık (صَادِقَة) doğru, tam

s.70b.5

istihā-yı ş.(a) tam ve gerçek iştah (bkz.iştihā)

s.50a.12,71a.13

dir*

şādır ol- çıkmak, doğmak, meydana gelmek

s.mış 78a.4

dr*

ş.-ı a'lā herşeyin başı, önü, ilerisinde olan (bkz.a'lā)

s.113b.4

f*

sāf iT- arıtmak, temizlemek

s.üp 48b.11

'fe (سَعْفَة) başta, yüzde meydana gelen kabarcıklar, bir çeşit

deri hastalığı

sa'fe ol- yüzde kabarcık şeklinde hastalık bulunmak

s.a 18b.15

fī (صَانِي) 1.karışiksız, katıksız

s.8b.15,9a.3,16a.10,20a.10,20a.11,29a.4,34a.14,52a.8,

62a.9,64a.12,64b.3,65a.3,66 b.17,69b.9,70b.2,74a.1,

75b.6

2.sade

s.4b.17

sāfī eyle- tasfiye etmek, temizlemek

s.r 81b.15

s.ye 78a.14

sāfī iT- süzmek, durultmak

s.er 81b.10

s.üp 66b.11,73a.1

sāfī kıl- durultmak, tasfiye etmek

s.up 50a.15

s.ur 72a.16,74b.6

mürr-i ş. Arabistan, Somali ve Habeşistan'da yetişen küçük

ağaç

s.42a.1,44a.2,54a.13,61b.10,95a.13,95a.17,110a,14,110b.8

111a.14

- frā (صَفْرَا) öd kesesinde bulunan sıvı
 ş.6b.11,6b.17,9a.16,9b.6,12b.2,16a.7,19a.12,75b.6,
 97b.14,98a.6,
 ş.dan 9b.15,14a.16,16b.3,17a.3,34a.9,38a.6,64a.1,64a.6
 64a.15,74a.12,81b.5,82a.5,95b.4,
 ş.nun 9a.5,51a.7,74a.11
 ş.ya 7b.8,64b.7,76a.14
 ş.yı 49a.6,74a.10,77a.3,77a.5,94a.13,96a.12,96b.9
- .-vı tabi'î normal ve faydalı safra (bkz.ṭabi'î)
 ş.nun 9b.12
- alebe-i ş. safranın vücutta çoğalması (bkz.ḡalebe)
 ş.yı 76b.1
- afra ol- safraya dönmek
 ş.ur 8b.16
- afra(vı) sür- safrayı vücuttan sürmek, çıkarmak
 s.er 76b.16,77a.5,94a.13,94b.13
- rāvi (صَفْرَاوِي) safra ile ilgili, safraya ait
 ş.7b.9,12ä.8,13b.7,72a.16,72b.8,73a.13
- rāviyye*
- skām-i s. safradan kaynaklanan hastalıklar (bkz.eskām)
 s.70a.4
- (صَاعُ) sağ, sağ taraf
 ş.11b.7,11b.8,13b.2,22a.15,37b.1,37b.2,37b.2,34a.8,
 34a.8,71b.14,89a.7,89b.13,91a.4
 ş.da 22a.5,89b.12
- (صَاعٌ) sağlam, esen
 ş.2b.12,81a.10
 ş.ısa 34b.17
- āḡ ol- sıhhatli olmak, esen durumunda olmak
 ş.mayınca 4a.6
- il-(صَاعِدٌ) iyileşmek, sıhhat bulmak
 ş.mak 47a.7
- il-(صَاعِلٌ) sütün hayvanın göğsünden sağılması
 ş.a 75b.16
 s.duḡı 75b.12
- ilt-(صَاعِلَةٌ) tedavi etmek, iyileştirmek
 ş.dum 112b.14

ır (صَاغِرٌ) işitmeyen, sağır

ş.90a.6, 90b.4

ağır iT- sağırılaştırmak, duymaz etmek

ş.er 17b.7

ağır ol- sağırlaşmak, duymaz olmak

ş.20a.7,

ş.an 20a.12

ırlık (صَاغِرْلُؤْ , صَاغِرْلُؤْ) kulağı duymama

ş.1 82a.1

ş.un 20a.14

ir*

trāfil-i ş. küçük cennet biberi bitkisi (bkz.eṭrāfīl)

ş.26b.3

lık (صَاغِلْ , صَاغِلْ) esenlik, sıhhat

ş.un 7a.17, 8b.10

ib-firāş (صَاغِبْ فِرَاشْ) yatak hastası, yataktan çıkamayacak kadar hasta

ş.idi 41b.5, 97b.3

ib girāy hān (صَاغِبْ كِرَانِ خَانْ) Kırım hanı

ş.a 111b.15

ife (صَاغِفَا) yaprak

ahifeler ol- yaprak yaprak olmak

ş.ur 15a.9, 15a.11

iḥ (صَاغِيحْ) gerçek, doğru

ahih ol- doğru olmak, gerçek olmak

ş.maz 4a.5

k (صَاغِيحْ) dövme, ufaltma

aḥk eyle- dövmek, ufaltmak

s.Ø 62a.1

aḥk iT- dövmek, ufaltmak

s.e 23b.10, 55a.15, 55a.17

s.eler 35a.3

s.esin 50b.16, 55b.16, 55b.17

s.seler 42a.14

s.üp 16b.13, 18a.8, 18a.11, 18b.11, 19a.16, 20b.14, 21a.7,
22a.14, 24a.16, 25b.4, 25b.14, 26a.6, 26b.8, 28b.5, 31b.15,
33a.2, 35b.16, 40b.4, 43b.8, 44a.7, 45a.11, 46a.3, 49a.2,
49a.8, 49a.14, 52b.2, 52b.15, 55a.11, 55b.8, 56a.6, 56b.4,
57a.5, 57a.16, 58b.2, 58b.5, 58b.11, 59b.10, 65a.9, 72a.14,
72b.3, 72b.13, 77b.15, 84b.14, 87b.13, 95b.1

ahk ol- ufalmak, dövülmüş olmak

s.mış 30b.3, 63a.16, 63b.5, 73b.5,

s.una 20b.14, 59b.4, 66b.16

s.unmış 61a.8, 61a.13, 62b.12,

s.unup 56b.17, 68a.5, 110b.1,

.-1 belîğ iT- un ufak etmek, iyice ezmek (bkz.belîğ)

s.esin 62b.5

s.üp 23b.13, 56b.8, 62b.17, 95a.14

ahk-1 belîğ ol- unufak olmak, iyice ezilmek (bkz.belîğ)

s.a 56a.12

t (سخت) sert, katı

s.77b.16, 82b.8

aht eyle- sertleştirmek

s.ye 78b.2

tiyân (سَيَّان)) deri, işlenmiş deri

s.39b.3

ka (سَعْفَة) deri altında kelliğe sebep olan sıvı

s.18a.7

al (صَقَال) sakal, yanak ve çenedeki kılların tümü

s.19a.6, 19b.2

ş.a 79a.2

s.ı 19a.17, 78a.11, 78b.4, 82a.15, 85a.1, 85a.3, 90a.13,

112b.11,

s.ından 19a.15

s.um 19b.1

teke sakalı teke sakalı (bitki)

ş.72b.12

ayn (صَاقِبَة) ayak bileğinin iç ve dıştaki topuklarında

kan alınan iki damar

ş.dur 37a.12

ın- (صَقِيذ, صَاقِذ, صَقِيذ) korunmak, sakınmak, dikkat etmek

ş.ø 113a.3

ş.a 42b.3, 95a.11, 97a.16

ş.alar 30b.14, 35a.7, 35a.9, 35b.7

ş.asın 31a.15

ş.mak 8a.6, 8b.4, 33a.17, 70a.9, 71b.11

sakını dut- dikkatle tutmak (bkz.dut-)

ş.a 22b.13

ınmaklık (صَاقِنَقْلِيَّة) korunmak, dikkatlilik, dikkat etmekle

s.7a.16

z (صَاقِرْ) sakız ağacı reçinesi

ş.49b.6

ş.1 45a.16, 61b.5

m s. çam ağacının reçinesi (bkz. çām)

ş.46a.9

ş.nØ 35a.2

ş.nun 61b.10

m s. şam sakızı, köknar reçinesi bitkisi (bkz. şām)

ş.93b.7

maķi şākız çam sakızı, çam reçinesi (bkz. şāmaķi)

s. un 61a.12

l (ثَقِيل) 1. ağır, ağırlığı fazla olan

ol- ağırlaşmak, ağır olmak

s. up 10a.5

2. yavaş

tağıl- yavaş dağılmak

s. ur 14b.15

n (سَاكِر) 1. durmak, bir yerde durmak

s.4a.5

kin eyle- bir yere koymak, bir yere yerleştirmek

s. di 6b.9

2. durdurmak, kesmek, ortadan kaldırmak

kin eyle- durdurmak, önüne geçmek

s. ye 79a.10, 95b.5

kin iT- kesmek, iyileştirmek

s. e 21b.6, 24b.11, 48b.12, 61b.9, 77b.16, 78a.12, 80b.14,

95b.14, 95b.17

s. er 25b.16, 34b.4, 64a.1, 64a.14, 66a.13, 66b.4, 74a.10,

74a.12, 76a.15, 76b.2, 76b.11, 76b.13, 76b.15, 76b.17,

77a.4, 77a.5, 77a.11, 77a.14, 79a.13,

kin ol- kesilmek, bitmek, durmak

s. a 17a.1, 17a.4, 17a.8, 17a.13, 17a.14, 17b.1, 19b.11, 19b.12,

21b.12, 22a.1, 22a.2, 22a.3, 22a.6, 22a.8, 31a.4, 45b.8, 59b.5

79a.11, 79a.12, 84b.12, 91b.14, 95b.9,

s. lncā 84b.13

s. madan 84b.12

s. up 24b.3

- la- (- صَقَلَ - صَقَلَهُ) saklamak, muhafaza etmek
 s.∅ 26a.1, 31a.3, 61a.7, 63b.8, 64a.5, 64b.4, 64b.14,
 s. dukdan 110b.3, 110b.13,
 s. ya 11a.6, 55a.5, 56b.6, 61a.1, 95a.15,
 s. yalar 68a.15
 s. yasin 46a.6, 48b.1, 59b.17, 62a.9, 62b.14
 s. yup 20a.11, 57a.12,
- nūniyā (سُقُونِيَا) mahmude, çadır çiçeği, kaplumbağa otu, tarla
 sarmaşığı
 s. 51a.16, 94b.12
- sıgan (صَقِصَانٌ , سُقِصَانٌ) saksagan
 aqsıgan beynisi saksagan beyni
 s. n∅ 44b.3
 s. ni 90a.4
- i'l-'ayn (سَاوُ الْعَيْنِ) gözün burun tarafında kan alınan damar
 s. 19b.14, 26a.10
 s. dur 36b.11
- (صَالَ) koymak, atmak, göndermek
 s. d1 112a.6
- indāna sal- hapsedmek
 s. d1 112a.6
- leb*
- ü's-sa'leb saçkıran hastalığı, kellik (bkz. dā)
 d: 7b.12, 19a.8
 d. de 19a.10
 d. e 37a.1
- inebü's-sa'leb it üzümü, tilki üzümü (bkz. 'ineb)
 i. 92b.4
- in- (- صَالِنٌ) sallanmak, salınmak, sarkmak
 s. ura 35a.17
- ā (صَلَا) davet etme, çağırma
alā it- davet etmek, çağırma
 s. üp 3a.2
- āh (صَلَاحٌ) iyilik, sıhhatli olma
alāha gel- iyileşmek
 s. ür 69b.11

ihiyet. (صَلَاةٌ) işe yarar durum, işe yarar
s.e 61a.2, 69b.5

ib (صَلِيبٌ) sert, katı
s.13a.10

ih (صَالِحٌ) uygun, işe yarar, faydalı
ş.9b.11, 75a.8, 75a.11

em-i s. faydalı ve hastaliksız kan (bkz.dem)
s.76b.8

: (سَلْوَةٌ) pancar, pazı yaprağı ve kökü
s.93a.15

allāhu 'aleyhi ve sellem (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) Hz.Muhammed'in
adı anıldığında yapılan dua, Allah'ın selamı üzerine
olsun.

ş.3a.16, 4a.3

allāhu ta'ālā 'aleyhi ve sellem (صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) Allah'-
in salat ve selamı üzerine olsun.

ş.112a.9

anat (مَلْطَنَةٌ) hükümdarlık, devleti idare işi
s.2a.7, 2b.2

ār (صَلْيَارٌ) salya, ağızdan sızan tükürük
s.112a.5

ş.11a.11a.9

n (سَمَانٌ, صَمَانٌ) saman, ekinlerin taneleri ayrıldıktan sonra
kalan sapların harmanlanmış

mān şuvı saman suyu

ş.na 24a.1

ş.nuḡ 14a.4

(-صَنَدٌ) zannetmek, sanmak

ş.ur.39a.4

at (صِنْعٌ) yapılış, bir şeyin tarifi

ş.1 18b.4, 23b.10, 25b.3, 25b.13, 26b.2, 26b.7, 26b.10, 26b.14,
27a.4, 27a.10, 30a.11, 30b.2, 32b.13, 34a.11, 40a.4, 41b.6,
46b.6, 48a.15, 49b.11, 50a.5, 50b.14, 54a.13, 54b.10, 55b.3,
55b.13, 58a.10, 58b.1, 58b.15, 59b.9, 59b.15, 61b.16, 63a.13,
63b.3, 64a.1, 64a.7, 64a.16, 64b.9, 65a.5, 65b.10, 66b.9,
66b.15, 72a.9, 95a.12, 95a.16, 96b.15, 98b.13, 110a.13,
110b.7, 111a.1, 111a.13,

ş.ın Ø 5b.6,5b.8,6a.9,6a.10,37b.10,62a.2,63b.16
ş.ında 12a.2

s.-1 hikmet hikmetli yapılaş (bkz.hikmet)

ş.ile 1b.5

nc(1)- (+ صَنِج) sancımak, ağırmak

ş.dügi 40a.14

ş.up 37b.1

ncu (سَنْجُو) sancı, karın ağrısı, kuru

s.89a.11

s.sı 82a.1,82b.11,82b.12

s.ya 25b.2,37a.6,37a.9,79b.2,80a.16,83a.5,97b.14,95b.15

s,yı 81b.3,83a.1

nç- (- صَنِج) sançmak, batırmak

ş.maya 73a.14

ndal (صَنْدَل) sandal bitkisi, kocayemiş yaprağı bitkisinin

alt türlerinden biri

ş.50a.7,55b.14

ş.i 55b.17

s.-1 abyaż sandal bitkisinin gövde dal ve kabukları kırmızı olup ilk baharda çiçek açan türü

ş.56a.11

s.-1 ahżar yeşil sandal

ş.56a.11

s.-1 'anber anber sandalı, güzel kokulu sandal

ş.16b.2

ii' (صَانِح) Yaratıcı, Sanatkar

ş.12a.2

ş.i 5a.5

ii*

lokman-1 s. ikinci lokman (bkz.lokman)

ş.113a.7

o (صَانِح) küçük bitkilerin gövde kısmı

ş.i 25a.6,64b.8

ş.11a 44b.4

ş.ılarınØ 64b.10

' (صَرَع) sara hastalığı

ş.5b.8,38a.3,38b.2,38a.3,47b.3,91a.11,92a.11,

ar' ol- sara hali,saraya düşmek

ş.dukda 38b.12

ş.an 38b.4

ş.sa 52a.6

ş.up 38b.2

ş.urdu 38b.11

- (صَرَّ, صَارَ) çepeçevre dolamak

ş.a 20a.4

ş.alar 35a.14

ş.asın 56a.2

ş.up 56a.3,59a.10,96a.3

ara koy- sarıp bırakmak

ş.up 52a.16

ur- (صَرَّ) sararmak,sarı renk almak

ş.mış 22b.2,63a.6

iy*

abādān-ı s. sarayın imarlı durumu,sarayın süsü (bkz.abādān)

s.69b.17

,*

arf iT- kullanmak,harcamak (bkz,iT-)

ş.eleler 30a.8

ş.er 71a.1

ş.erler 62b.11

arf ol- harcanmak,kullanılmak

ş.a 30b.15

ı (صَارِي) sarı renk (bkz.şaru)

ş.9a.8,12a.9,12a.11,14a.3,19b.13,44b.11,44b.15,

69a.7,89b.11,

ş.sı 73a.14,75b.7,95a.14

ş.sınØ 37b.5

ş.sını 89b.11

sarı enār çiçeği sarı nar çiçeği

ş.47b.12

sarı giçi yağı sade keçi yağı,keçi sütünden yapılmış sade yağ

ş.31a.12

sarı yağ sade yağ

ş.29a.4,35b.17,42a.17,42b.3,

s.11a.36a.5

sarı ol- sararmak

ş.ur.7b.9

sarılık (صَارِيْلَه) 1.sarılık hastalığı

ş.6a.1,7b.10,14a.2,47a.14,51a.7,51b.1,85b.16,

2.sarı renk,sarı olmaklık

ş.a.14a.15

ş.dan.64b.16

sarılık düş- sarılık hastalığına yakalanmak

ş.en.51b.1

ş.miş.85b.16

şarımşak (صَرْمَسَاَه) şarımşak,kokulu yağlı bir kültür bitkisi

(bkz.şarmuşak)

ş.17a.11,26a.12,44b.4,68a.13,68a.13,84a.6,19a.16,

ş.20a.9,26a.14,48b.9,63b.4,78a.15,78a.17,78b.1,78b.3,

78b.4

şarımşak yağı şarımşak yağı

ş.78b.2,78b.5

şarırak (صَارِيْرَه) çok sarı

ş.21b.8

şarmaşık (صَرْمَشِيْه) şarmaşık,küçük yapraklı sarı olarak yükselen bir bitki

ş.83a.6,93b.5

şarmuşak (صَرْمَسَاَه) şarımşak,zambakgillerden soğan biçiminde

sürgünleri toprak altında bulunan ve kokulu,yağlı

bir kültür bitkisi (bkz.şarımşak)

ş.49b.11,66a.7

şarp (صَرِيْب) sert,keskin

ş.20b.1,21b.1,21b.13,22a.15,26b.8,28a.12,55b.1

şarplan- (صَرِيْلَانْ) doğumda güçlük çekmek,zorlanmak

ş.an.54b.4

ş.sa.54b.3,85b.1,86b.12,89b.16,

v (صَارُو) sarı renk

ş.36b.12,42b.6,80a.5,89b.10

ş.s.1 9a.8,37b.7,61b.6,75b.9,

ş.s.ıla 61b.1

ş.s.inØ 73a.16

aru helile kabı sarı helile kabuğu

ş.51a.15,52b.17

aru zernih sarı zırnık,arsenik (bkz.zırnık)

ş.28b.11

ter (عُتْر) güyegi otu

s.80a.3,94b.9

ab (صَوَاب) Allah'ın mükafaatı

s.1 113b.3

y (عَمِيَ) çalışma,gayret etme

a'y iT- çalışmak,gayret etmek

s.ersen 8a.11

a'y-ı belig iT- çok gayret göstermek

s.üp 3b.5

ib (صَائِب) uygun,isabetli

âyib gel- isabetli olmak,uygun düşmek

s.e 110b.7

il (سَائِل) soru soran,isteyen

s.112b.13

rile^{*}

ii'â-yı s. bir tür güzel kokulu reçinenin akışkan olanı

(bkz.mi'â)

s.57a.8,110a.13

kal (سَائِقِل) ?

s.in 80b.1

ru (صَيْرُو) hasta,hastalığı olan

savru ol- hasta olmak

s.dugına 15a.10

ruI- (- صَيْرُ) hastalanmak,hasta düşmek

s.dugına 15a.11,15a.12

z (سَاز) saz (çalgı aleti)

s.1 2a.13

mak () ders, öğrenilmiş bilgi
s.dur 113a.8

seb () 1.sebep, neden, amil
s.14b.15, 70a.8

s.den 3a.1, 4b.17, 9b.2, 19a.7

s.dendür 9b.1

s.i 33a.12, 34a.4, 34b.6, 39a.7, 41b.14, 47a.13, 69b.7,
111b.14

s.inden 110a.1

2.aracı, aracı

s.dür 4a.10

ebeb kıl- araç yapmak, bir şeyin gerçekleşmesi için aracı
yapmak

s.dı 32b.4

ebeb ol- neden olmak, aracı olmak

s.duk 32b.1

s.up 32a.4

.-i fā'ili meydana getiren sebep, yapılış sebebi (bkz.fā'ili)

s.si 9b.6, 9b.10, 9b.13, 9b.17, 10a.3

.-i gāyi gaye, asıl sebep, gerektiren sebep

s.si 9b.9, 9b.12, 9b.17, 10a.2, 10a.7

.-i mādde maddi sebep

s.si 9b.10, 9b.14, 10a.1, 10a.4

.-i mādde-i şuverī maddi şekil sebebi

s.si 9b.9

.-i ruṭūbet yaşlık sebebi nem ve ıslaklık sebebi

s.dür 15b.7

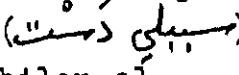
.-i şuverī görünüşteki sebep

s.si 9b.11, 9b.14, 10a.2, 10a.5

.-i te'līf-i kitāb kitabın yazılış sebebi

s.6b.6

s.i 111b.5

ebli dest () şifali el, sebep olabilen el, araç
olabilen el

ebibli dest ol- hastalığa iyi gelen el, olmak, şifa veren

el olmak

s.a 112b.11

ebsüz (عَبْسُوز) nedensiz, araçsız
s.4a.10

ele (عَلَه) göze gelen hafif perde
s.sinØ 23b.17

il*

ebil iT- parasız dağıtmak, vermek
s.düm 98b.4

t (تَبْت) yonca, baklagillerden kırmızı mor çiçekli yem
bitkilerinin genel adı

s.95a.1

tān (تَانَه) yonca tohumları
s.58a.12

de (دَه) yere kapanma

ecde iT- yere kapanmak
s.de 2a.6

il- (اِل) ayrılmak, farkedilmek
s.ür 11a.1

er (ر) yolculuk, savaşa gitme
s.e 70b.17

efer eyle- yolculuk yapmak, yola çıkmak
s.düm 111b.11

ercel (رَجَل) ayva, gülgillerden çiçekleri iri ve pembe
yapraklarının altı tüylü orta yükseklikte bir ağaç
s.92b.17

rem*

.-i sefrem fesleğen bitkisi ve çiçeği (bkz.şāh)
s.93b.11

āb*

.-i rahmet rahmet bulutu (bkz.rahmet)
s.dür 8a.3

.-i zulmet karanlık bulutu (bkz.zulmet)
s.dür 8a.4

qār (قَار) sihirbaz, büyü yapan
s.71a.11

ün*

ilbül-i sehūn saz bülbülü, konuşan bülbül (bkz.bülbül)
s.2a.4

ākīn*

atır-i s. ?

s.48b.5

bār*

ekbār ol- boşalmak, su dökmek

s.ur 71a.14

iz (سِکْز) sekiz (sayı adı)

s.3b.1, 6b.17, 7a.7, 11b.15, 23a.17, 32b.14, 34a.14, 49b.2,

50a.5, 54a.14, 55b.14, 56a.8, 56b.4, 68b.13, 95a.17, 97a.5

izinci (سِکْزِجِی) sekizinci

s.5a.9, 6a.4, 6a.13, 6b.4, 7a.1, 7a.4, 7a.6, 13b.16, 28a.16,

36b.12, 40a.15, 57b.4, 71b.17

izinci bāb (سِکْزِجِی بَاب) sekizinci bölüm

s.5a.9, 13b.16

sen (سِنَان , سِنَان) seksen (sayı adı)

s.31a.6, 31a.13

te (سِنَان) durgunluk, bozukluk, kanın aniden durması

s.5b.8, 39a.2

āmet (سَلَامَت) salim olma, iyi son

elāmet ol- salim olmak, tehlike erişmemek

s.a 11b.2

lāsīl*

.-i bevl sidiğini tutamama (bkz. bevl)

s.42b.12, 44a.2, 44a.4, 44a.14, 44a.16, 83a.10, 85b.14

s.e 84a.1

s.i 5b.12

ef (سَلْف) öncekiler, bir yerde daha önce bulunmuş olanlar

s.111b.9

īha (سَلِیْنَه) tarçın yerine kullanılan bir ağaç kabuğu

s.110a.16

īm*

ān-ı selīm selim han, 2. selim, sarı selim (bkz. hān)

s.2a.5

elīm hān selim han, 2. selim, sarı selim (bkz. hān)

s.78a.3

s.um 2a.3, 2b.8

' (سَمِع) işitme, duyma

s.70a.10

ē' (سَمَاعٌ) mevlevi ayini dönüşü

emā' it- dönmek, mevlevi gibi dönmek

s.er 2b.8

māri' (سَمَارِغٌ) tomalan, Arap mantarı, keme

s.93b.13

erü't-turfā (شَمْرُ الطَّرْفَا) ilgin meyvesi

s.92b.14

ir- (سَمِيرٌ) şişmanlamak

s.mese 81a.10

iril- (سَمِيرِدٌ) tavlandırmak, şişmanlatmak (bkz.semürd)

s.e 84b.4

s.ür 50a.4, 74a.1, 74a.14, 75a.4, 75a.6, 76b.8

mü'l-far (سَمَّ الْفَارِ) sıçanotu, arsenik (?)

s.28b.14, 31b.10, 49a.16

t (سَمْتٌ) yön, yer

s.inØ 5b.11

ürt- (سَمُودٌ) şişmanlatmak (bkz.semirt-)

s.üp 81b.15

s.ür 77a.9

ürdici (سَمُرْدِجِي) şişmanlatan, şişmanlatıcı

s.dir 1b.10

ürdüci (سَمُرْدِجِي) şişmanlatan, şişmanlatıcı

s.dür 75a.17

üz (سَمُوزٌ) şişman, tavl

s.31a.6, 72a.17, 87b.14

s.i 76b.2

emüz ol- şişmanlamak, kilo almak

s.12b.12

s.a 74b.14

(سَمَةٌ) sen (2. tekil kişi şahıs zamiri)

s.1b.14, 38b.15, 113a.17, 113b.1

s.a (sana) 8a.12, 32a.15, 112b.16, 113a.13

s.dedür 91a.11

s.den 13b.3, 13b.5, 30b.9, 97b.15, 97b.16

s.i 3a.12

s.ün 13b.6, 112a.17, 113a.17

ā (سَمْنَا) övme, ululamak

s.2b.16

- āmekī (سِنَامَكِي) sinemaki
s.58a.10,83b.9
- ncid (سِنَجِيد) iğdegillerin örnek bitkisi olan bir ağaç
s.92b.15,94a.9
- süz (سِنُز) sensiz, sen olmaksızın
s.91a.10
- ihend-i mühre (سِنِهِنْدُ مِهْرَه) it boncuğu bitkisi (bkz.seyyid mühre)
s.92b.6
- ös (سِنُوش) kepek, buğday kabuğu
s.94a.14
- (سِنْد) baş, önder
s.2a.15
- agāz (سِرَاغَاز) şarkı veya nağme başı
s.1 2a.13
- āsime (سِرَاسِمَه) sersem, bilinç veya duyguları zayıf olan, başı dinme
- erāsime iT- sersem etmek , sersemleştirmek, baş döndürmek
s.üp 96b.10
- erçe (سِرْجَه) serçe kuşu, koyu boz renkli küçük ötücü bir kuş
s.nün 90b.13
- erçe beyni serçe beyni
s.sine 58b.9
s.sini 90b.14
- erçe barmaq (سِرْجَه بَرْمَقَه) serçeparmak, elin dış tarafındaki en küçük parmak
s.21b.9,59a.9,79b.12
- erī' (سِرِيخ) süratle, hızlı
s.13a.9
- erāye (سِرْمَايَه) ana mal
s.si 8b.10
- er- (سِرِه) serpmek, bir şeyi dağınık şekilde saçmak
s.üp 62a.12
- erām (سِرْمَام) baş dönmesi
s.37a.1,47b.4
- erān (سِرْطَانَه) bir tür çıban
s.36a.7,47b.5
- er (سِرْو) selvi, servi (bkz.servi)
s.ün 42a.9,46a.3,84b.10

serv yemişi selvi yemişi

s.41b.17

servün yaprağı selvi yaprağı

s.42a.9

servün kozalağı selvi kozalağı

s.nø 46a.3,84b.10

selvi (سَرْوِي) selvi, servi (bkz.serv)

selvi ağacı selvi odunu kabuğu

s.ndan 21b.10,84b.9,84b.9

senbih (سَهْنَبِيَه) salı günü

s.71a.5

- (سَوَّ) 1.sevmek, muhabbet beslemek

s.e 89a.13

s.meye 88a.12,88a.13

2.hoşlanmak

s.erse 34b.1,81a.7

s.mezse 20a.3

sdā (سَوْدَا) eski tıbbā göre vücuttaki dört ana unsurdan

biri, sevda

s.66b.15,7a.1,9b.2,9b.7,12b.2,14b.1,16a.8,16a.13,

26b.1,26b.12,33a.14,33a.17,33b.3,47a.10,47a.10,

74b.17,75a.1,75a.13,76a.17,76b.3,79a.13

s.ya ya 7b.14,14a.17,33a.12,47a.12

s.dan 10a.6,16a.17,38a.5,45a.9,79a.11,

s.nun 14a.16,19a.12,27b.16

s.sı 12a.16

s.yı 16a.12,33a.16,49a.6,58a.12,92b.11,94a.5,96a.13,

96b.9,98b.12

sevdā ol- sevda olmak, meydana gelmek, sevdaya dönmek

s.ur 8b.16,9b.6,9b.7,9b.7

vdāvī (سَوْدَاوِي) sevda ile ilgili, sevdadan kaynaklanan

(bkz.sevdāvīyye)

s.16a.9,47a.10,72b.8

vdāvīyye (سَوْدَاوِيَه) sevdadan kaynaklanan

s.70a.5

sdā*

sdā-vī cünūn delilik sevdası (bkz.cünūn)

s.1 47b.2

.-vı ğayr-ı tabi'î bozuk sevda

s.9b.7

.-vı ham hastalıklı sevda (bkz. tabi'î)

s.11a 74b.1

.-vı tabi'î tabii sevda, sıhhat veren hastaliksız sevda
(bkz. tabi'î)

s.9b.5

s.nün 10a.3

dāyī (سودایی) sevda ile ilgili

s.12a.14, 13b.17, 16a.17, 72a.16, 76a.16

gülü*

evgülü ol- sevgili olmak, çok sevilmek

s.a 89a.13

r*

isānū's-s. sığır dili, tüylü 60cm yükseklikte çok yıllık
otsu bir bitki (bkz. lisān)

s.80b.11

āhat*

eyāhat iT- yolculuk yapmak

s.üp 112b.2

ālem-i seyāhat seyahat alemi (bkz. 'ālem)

s.de 111b.15

elān (سَيْلَان) akma, akıntı meydana gelme (bkz. seylān)

s.1 10a.5

f*

.-i alī Hz. Ali'nin kılıcı, zülfikar (bkz. 'Alī)

s.dür 113a.11

lān*

eylān iT- akmak, sıvının akması

s.meyüp 66b.1

vid mūhre (سَيْلَان) it boncuğu (bkz. sephend-i mūhre)

s.48a.8

ā (سَزَا) uygun, layık

s.69b.14

āb (سَزَاب) sedefotu, 50cm kadar yükselabilen özel kokulu
sarı çiçekli, çok yıllık bir ağaççık

s.16b.9, 110a.15

sezāb yaprağı sedefotu yaprağı

s.54a.8

s.nø 22a.2

san (سَوَانٌ, سَوَانٌ) fareden iri zararlı türleri bulunan kemirgen
memeli hayvan

s.85a.17,86b.16,87a.14,88a.17,92a.2

ıçan necisi sıçan pisliği

s.86a.6

ramak (صَيَّرَ مَوْجَةً) sıçramak, hızla yukarı ve ileri atılmak

s.dan 41b.14

ıç (صِدْقٌ) doğruluk, gerçeklik

ş.dur 97b.6,

ş.ıla 32b.13

ş.um 113a.17

ş.umuz 97b.7

aḥānī*

ürme-i s. isfahan sürmesi (bkz.sürme)

s.23b.16

at (صِفَتْ) şekil, yapılış şekli

s.1 27a.7,43a.6

.-i hūḳna vücudu hastalıklara karşı korumak için ilaç
tarifi (bkz.hūḳna)

ş.57b.7

.-i kebāb kebab tarifi

ş.72b.9, 73a.4

.-i melhem-i bāsalīkūn basalikum melheminin yapılışı

ş.61b.9

ı tiryāk (صِفَتْ تِرْيَاكٌ) tirak tarifi

ş.110b.17

- (صَغَا) sığmak, bir yere bütünüyle girebilmek

ş.ar 29a.17

ş.maz 68b.17,69a.1

ı- (صَغَا) sıvamak, meshetmek

ş.yup 33b.1

ır (صِغْرٌ) sığır

ş.29b.15,52a.14,57b.11

ıgır kavuğı sığırın sidik torbası

ş.na 57b.11

ıġır ödi sıġır ödü

ş.17b.13,40b.5,53b.15,54a.14
ş.üni 86b.3

ıġır tersi sıġır dışkısı

ş.ni 45a.3,59a.17

ıġır yoġurdu sıġır yoġurdu

ş.nø 50b.14

ara sıġır kara sıġır

ş.uñ 46a.9

su sıġırı manda

ş.86a.12

ş.nuñ 28a.10

ırcık (صیغره جیره) sıġırcık,kuşu,serçegillerden siyah renkli,uzun gagalı,serçeden iri ötücü bir kuş

ıġırcık eti sıġırcık kuşu eti

ş.nø 90b.7

ır kıyruġı (صیغره قویرونغی) sıġır kıyruġu (bitki adı)

ş.93b.9

hat (صحت) saġlık

ş.6a.5,6b.3,7a.9,7a.12.7b.4,13b.14,25a.5,72a.2,
96a.13,97b.10,98b.10,

ş.dur 13b.3

ş.ı 3b.11,8a.12,13a.2,

ş.la 2b.12

ıhhat bul- saġlıklı olmak,iyileşmek (bkz.bul-)

ş.a 23a.12,34a.2,81a.11,82a.11,87a.17,

ş.dı 33b.10,41b.6,49b.11,97b.4,

ş.mayanlara 41a.3

ş.unca 35a.8,88a.13

ş.up 111a.8

ş.ur 26a.11, 32a.4,

ş.ursa 112b.13

sıhhat üzerine ol- sıhhati devamlı olmak

ş.a 7b.4

ş.alar 73b.15

ş.ur 7a.9

ıhhat üzre ol- sıhhati devam etmek

ş.up 72a.7

sihhat vir- sihhat kazandırmak, sağlığı dengelemek

ş.e 6a.5, 25a.5, 96a.13

- (صَفْرٌ) basınçla su, yağ vs. sıvı kısmını çıkarıp akıtmak

ş.a 18a.1

ş.alar 43a.7, 64b.1, 65a.16

ş.asın 58a.5, 62a.9, 64b.12, 65b.12, 66a.2

ş.up 16a.14, 17a.9, 17a.12, 19b.16, 22b.14, 52a.3, 62a.15

64a.9, 64a.11, 65a.14, 68a.12, 68a.17,

ılmak (صِقْلٌ) sidiği birikip sıkışmak, aptesti gel-

ş.dan 8b.3

l (ثِقْلٌ) ağırlık, birşeyin koyu ve katılığı

ş.66a.17,

ş.indan 8b.16, 9b.5

- (صِنْدٌ) kırılmak, parçalanmak

ş.an 34b.15

ş.arsa 35b.14

un- (صِنَانٌ) denenmiş olmak, denenmek

ş.mışdur 30a.14, 31a.11, 31b.2, 64b.9

ur- (سِنْدُورٌ) kırmak

s.a 96a.4

ak (صِنْفَةٌ) kırılmak, parçalanmak

ş.35a.13

ca ((صِرْحَةٌ, سِرْحَةٌ)) deride ve daha çok koyunda görülen lenf

düğümlemesi şişkinliği

s.31b.10, 31b.15, 83a.14

s.ya 31b.2, 80a.9

calu (صِرَاجَلُ) sıracası olan kişi

ş.80a.2

a (صِرْحَةٌ) cam

s.yı 92a.4

alu (صِرْحَلُ, سِرْحَلُ) camlı, camla sıvanmış

s.64a.17, 110b.13

(صِرْفٌ) katıksız, halis, saf

ş.14a.17, 65a.14

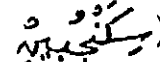
ş.da 65a.2

ifa'at-ı s. sadece fayda olma hali (bkz.menfa'at)

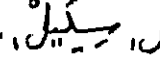
ş.da 65a.1

- lu (سِرٌّ) sır sürülmüş olan, sırlı
 ş.64b.14,65a.11
- r (سِرٌّ) gizli,gizli tutulan şey,hikmet
 s.ina 77b.3,96b.7,113a.11
- .-1 'acīb büyük hikmet,büyük ve acaip sır (bkz.'acīb)
 s.dür 22a.16,63b.2
- a- (صَوًّا) sıvamak,düzeltilmek,kapatmak
 ş.ya 17b.16,21b.14
 ş.yasın 57a.17,63a.2
 ş.yup 46a.10
- ar-(صَوًّا) sulamak (bkz.şavar-)
- ır- (سِيرًا) 1. sürtünerek bir şeyin yüzeyinden bir parça
 soymak
 ş.a 23a.3
 2. çekmek, sıyırmak
- ıyıra kılıç iT- kılıcı kullanmak üzere kınından sıyırmak (bkz.kılıç iT-)
 ş.üp 38b.12
- (سِرٌّ) az miktarda ve belli bir yerden akmak
 s.dugına 15a.1
- ı (سِرٌّ) hafif ve ince ağrı
 ş.59a.2
 ş.dur 29b.1
 ş.lar 29b.12,40b.16
 ş.lara 62b.6,62b.14,63a.10,93a.1
 ş.lardan 31b.7
 ş.ları 29b.17,63b.3,63b.12
 ş.sı 24b.3
- ındı (سِرٌّ) sızıntı,sızan şey
 ş,ya 15a.9
- la- (سِرٌّ) hafif ve ince şekilde ağırmak
 s.r 29b.2
- ık (سِرٌّ) sidik,küçük aptas ,işek
 s.27a.15,27a.13,37a.7,43b.1,79a.13,80b.17,93a.12
 s.i 40b.10,43a.4,43a.5,43a.5,43a.16,43b.2,43b.15,
 44a.8,44a.11,44a.13,44b.2,44b.3,44b.5,44b.6,
 52b.14,80b.6,81a.3,81a.12,82b.11,89a.17,

s.inØ 51b.2

şencübîn () sirke şeker karışmış şerbet (bkz.şir-
kencübîn, şirkengübîn)

s.77a.1

şil () deride özellikle ellerde çıkan
pürtüklü küçük sivilce

s.5b.10,40b.6,83b.7,88b.15

s.e 40b.4,40b.5,40b.9,40b.10,59b.14,86a.17

s.i 40a.6,40b.2,79b.9,83b.7,86b.9

s.inØ 86b.9

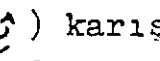
s.lere 48a.15

şil otı () sigil otu

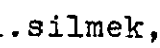
s.79b.8

şrlen- () büyülenmiş,kendisine büyü yapılmış olan

s.miş 89a.8

şāl () karışım,güre

ş.ina 65a.15

- () 1.silmek,bezle temizlemek

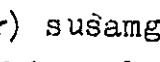
s.esin 64a.7

s.üp 23b.9

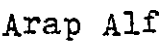
2.yok etmek

şilüp aI- ortadam kaldırmak,gidermek

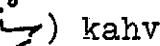
s.ur 23b.9

şim () suşamgillerden sıcak bölgede yetişen küçük bir
bitki ve bunun küçük sarımsaklı yağlı tohumu,susam

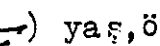
s.93b.6

() Arap Alfabesindeki sin harfi

s.idür 2a.16

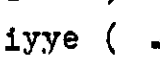
şābī () kahverengi ile kurşuni arası renkte

s.9a.9

ş(n) () yaş,ömür

s.de 12b.8,12b.8,12b.10,12b.11,

s.ün 12b.6,12b.12,

şü'l-kuhūliyye () erişkinlik yaşı

s.dür 12b.7

şü'l-nümūvv () gelişme çağı

s.12b.4

inü' ş-şuyūh(a) (سِنَّةُ الشُّيْخَةِ) yaşlılık çağı
s.a 50b.9
s.dur 12b.9

inü'l-vukūf (سِنَّةُ التَّوْقُوفِ) duraklama çağı, insan vücudu-
nun gelişmesinin durduğu yaş
s.da 69b.2

s.dur 12b.5
- (سِنَّةٌ) işlemek, geçmek, nüfuz etmek

s.e 50b.15
s.mez 69a.9

pek (سِنَّةٌ) sinek, çiftkanatlılardan bir takım uçucu
böceklerin genel adı

s.92a.2

s.ler 84b.9, 91b.15

pir (سِنَّةٌ) hareket ve duyu yazılarına taşıyan küçük
damarlar, teller

s.7a.1, 11b.8, 11b.8, 11b.11, 39a.8,

s.den 11b.11

s.ler 11b.10, 15a.12

s.lerdür 10b.3

s.lere 10b.16, 11b.14

s.leri 63b.2, 71b.5, 80a.17

s.lerine 39a.8

pirlice (سِنَّةٌ لَيْجَةٍ) sinirlice ot, sinirotu
s.31b.14

sinirlice ot sinirlice ot

s.66b.7, 93b.5

pend (سِنَّةٌ) üzerlik bitkisi

s.92b.8

güvāriş-i s. sarmaşık hazmettiricisi (bkz.güvāriş)

s.68a.9

ke (سِنَّةٌ) sirke, ekşimiş üzüm suyu

s.16b.15, 18a.2, 18a.8, 20a.9, 20a.11, 20a.17, 21b.1, 21b.10

21b.12, 21b.14, 22a.7, 22b.3, 25b.14, 25b.14, 25b.17,

26b.6, 26b.8, 26b.15, 27a.14, 27a.15, 27b.8, 28a.12, 28a.13

28b.16, 30a.7, 30a.12, 31a.2, 34a.15, 34a.17, 39b.12,

39b.14, 40a.5, 40a.7, 42a.2, 42a.17, 42b.9, 48a.3, 48b.2,

49a.4, 52a.11, 52b.4, 53a.7, 53a.7, 59a.15, 59b.12,

63a.7, 75a.13, 75b.9, 75b.15, 76a.7, 76b.1, 78b.9,
80b.7, 81a.6, 81a.15, 81a.17, 81b.2, 81b.14, 81b.16,
82a.3, 82a.5, 82a.7, 82b.16, 83a.11, 84b.10, 87a.8,
87b.1, 90b.1, 90b.6, 91b.9, 95b.8, 96b.12,
s.de 22a.15, 26b.16, 28a.14, 40a.2, 44a.4, 51b.16

s.nün 20a.14

s.si 27a.14

s.ye 78b.17

s.yi 19b.9, 20b.1, 45a.2

irke dortusu sirkenin dibindeki tortu (bkz.dortu)

s.53a.7

keli (سِرْكَلِي) sirke katılmış, içinde sirkesi olan

s.40a.6

kencübün (سِرْكَنْجِيْبِيْن) sirke ve şeker şerbeti (bkz.sirken-
gübün)

s.76b.10

kengübün (سِرْكَنْكَبِيْبِيْن) sirke ve şeker şerbeti (bkz.sirken-
cübün)

s.17a.5

ilci (سَوِيْجِيْد) sivike, ciltte çıkan küçük çiban

s.ler 52a.12

s.lere 37a.12

ril- (سَوِيْرِيْ) sivri olmak, sivri hale gelmek

s.ür 47a.5

risineğ (سَوِيْرِيْ سِيْكِيْ) çiftkanatlılardan insan ve memeli

hayvan kanı ile beslenen sulak ve bataklık yerler-
de üreyen uçucu böcek.

s.85a.12

āh (سِيَاْ) kara renk

s.a 56a.10

ivāha dön- kararmak

s.e 56a.10

iyāh eyle- karartmak

s.ye 79a.2

āset (سِيَاْسَت) ceza, ölüm cezası

s.112a.7

(سِيْر) siz (1. çoğul şahıs zamiri)

s.lere 112a.3

s.ün 112a.1

ra (صَفْرًا, صَفْرَه) sofrâ bezi, üzerinde yemek yenecek yaygı
 ş.86b.15
 ş.dan 86b.16

fra iT- sofrâ yapmak, herhangi birşeyi sofrâ yaygısı
 olarak kullanmaya hazır hale getirmek

ı (صَفْرًا, صَفْرَه) mak'ad, kış, geri
 ş.43a.3
 ş.dan 49b.1

ş.sına 49a.17, 91a.6

yi (صَفْرَه) mak'adla ilgili
 ş.48b.12

(صَوْغَانَه) soğan, zambakgillerden yemeklere tat vermek için
 yu mrusu ve yaprağı kullanılan ıtırılı bitki

ş.11b.12, 52b.12, 57b.15, 73a.7, 73b.6, 73b.7, 84a.6

ş.ı 28b.16, 42a.12, 46a.14, 72a.10, 72a.12, 73a.13, 73b.4,

78b.5, 78b.6, 78b.7, 78b.9, 78b.10,

ş.ıla 75a.14

an tohmı soğan tohumu (bkz.tohm)
 ş.52b.12, 73a.7

oğan aksoğan, beyaz soğan (bkz.ak)

ş.ı 72b.1, 73a.7

ş.unj 73a.6

an soğanı yaban soğanı (bkz.yaban)

ş.90b.15

an (صَوْغَانَه) yuvarlak veya yassı, uzun kurtlara
 verilen genel ad.

ş.52a.1

ş.ı 52a.2, 52a.3, 79a.16, 81b.3, 97b.15

ş.ını 79b.1

(صَوْغَانَه) 1.içine veya arasına girmesini sağlamak

ş.a 57b.13

ş.alar 36a.16, 37b.13, 82a.12, 84b.12, 89a.6,

ş.asın 37b.11, 41b.17

ş.up 83a.16

2.zelirli hayvan ısırarak

ş.an 81a.1, 89b.12

ş.ana 82a.9

ş.mak 61b.13

ş.maya 85a.1

ş.mış 84a.15

ş.sa 80b.17,82b.10,84a.9

1 (صَوْل) sol, kalbin bulunduğu tarafın karşısı

ş.11b.8,11b.8,22a.5,34a.8,34a.9,37b.2,39a.14,

54b.4,71b.16,85b.15,89b.13,89b.13,

ş.da 22a.5,37a.10

1- (صَوْل-) rengini yitirmek, rengi uçmak

ş.sa 52a.14

1ı- (صَوْلِي-) sık ve kesik nefes alıp vermek (bkz.şolu-)

ş.mak 83a.3

lu- (صَوْلُو-) sık ve kesik nefes alıp vermek (bkz.solı-)

ş.r 69a.2

ş.sa 69a.1

luk (صَوْلُق) solmuş, rengini kaybetmiş

ş.l2a.15

luK (صَوْلُك-) nefes, ciğere hava alıp vermek

ş.unı 69a.2

lumak (صَوْلُومَ) sık ve kesik nefes alıp vermek (bkz.şo-

lımak)

ş.88a.3

1 (صَوْلُ) bir şeyin en gerisi, en arka zamanda olan

ş.ına 69a.2

1ra (صَوْلِرَ) 1.daha ileri bir zamanda, müteakiben

ş.2a.5,2b.17,7b.8,8b.4,10b.15,10b.16,10b.17,10b.17,

11a.1,11a.2,12a.11,15a.8,16b.3,17a.6,17a.9,17b.16,

18b.5,18b.8,19a.1,19b.16,22b.17,22b.17,23a.11,23b.4,

23b.5,23b.6,26b.10,26b.17,27a.5,27a.10,27b.4,27b.12,

27b.14,28a.8,28b.10,29a.7,29b.11,30b.16,31a.16,

31b.6,32a.10,32a.14,34a.9,35a.2,35a.15,36a.10,36a.14,

37b.2,37b.16,38b.3,39a.1,39b.1,44a.11,44b.16,47b.16,

49b.4,50a.3,50a.3,52a.11,52a.16,52a.16,55b.1,55b.2,

55b.10,55b.10,56a.9,56a.10,56b.1,57a.10,57b.14,62b.5,

63a.2,65a.11,65a.16,68b.2,69b.2,70b.14,71b.6,72a.12,

73a.10,73a.16,73a.16,73b.1,73b.3,75b.14,75b.16,

76a.4,76b.5,76b.14,86a.16,97a.1,97a.13,97a.16,

110a.4,110b.3,110b.14,110b.16,112a.5,112a.11,112a.12,

112b.8,

2.daha sonra,sonda

ş.111a.17

3.aksi halde

ş.49b.3

- (صَوَّرَ) sormak,sual etmek

ş.up 4a.14

gâtirin sor- gönlünü almak,halini sormak

ş.up 4a.14

ru- (صَوَّفَ) soğumak

ş.dukdan 65a.11

ş.madın 63a.16

ş.mağa 48a.1

ş.sa 84b.13

ş.yacağına 61b.5

ş.yınca 20a.17,61b.6,63a.17

ş.yunca 28b.6

ruk (صَوَّفَ) soğuk

ş.9b.5,12a.8,13a.12,14b.11,14b.12,16a.9,17a.13,

17b.6,18b.3,18b.5,20a.4,20a.5,20a.5,29b.14,

35a.7,37b.9,39a.7,39a.10,45b.14,45b.17,45b.17,

48a.9,50a.17,50b.2,50b.10,55b.10,68a.10,69a.12,

75b.10,76a.6,76b.11,76b.15,77a.1,77a.15,82b.14,

93a.9,93b.6,94b.11,94b.11,

ş.da 68b.9,71a.15

ş.dan 16b.6,18b.2,22a.12,30b.14,31a.15,31b.7,42b.11,

45b.14,50b.10,80a.3,83a.15,84a.1,97a.16,

ş.dandur 47a.13,

ş.đur 48a.8,66a.11,66b.5,74a.1,74a.8,74a.10,74b.2,

74b.8,74b.16,75a.6,75a.12,75a.13,75b.9,75b.12,

75b.13,76a.2,76a.12,76a.13,76a.17,77a.2,77a.4,

92b.15,93a.6,93a.16,93a.16,93b.13,94a.3,94a.5,

94a.6,94a.7,94a.8,94a.13,94b.1,94b.2,94b.3,94b.4,

94b.10,95a.4,

ovuk mizâclü balgamın diğer üç unsuruna göre vücutta çok

bulunduğu insan mizacı

ş.68a.10,75b.10,

ş.lar 77a.1

sovuk şiş (صَوْوَه شِيشَه) soğuk almaktan dolayı meydana gelen şişlik

ş.lere 45a.7

sovuk almak (صَوْوَه اَلْمَقَه) üşütmek

ş.dan 50b.8

sovuk etmek (صَوْوَه اَتْمَكْ +) mizacı soğutmak

ş.i 77a.7

sovuk ol- soğumak

ş.inca 61a.14

ş.unca 18b.5

ş.up 81a.7

sovuk üzmiş ol- soğuk almış olmak

ş.sa 78a.8

sovuk soğuk (صَوْوَه صَوْوَه) soğuk soğuk

ş.69b.6

sovukla- (صَوْوَقْلَه -) soğumak, ısınısını kaybetmek

ş.26b.16

sovukluk (صَوْوَقْلِيْخَه) soğukluk (bkz.şovukluk)

ş.ila 16a.17

ş.in 52b.7

sovukluğu bel soğukluğu

b.nø 52b.7

sovukluk (صَوْوَقْلِيْخَه صَوْوَقْلِيْخَه) soğukluk (bkz.şovukluk)

ş.74b.15

ş.a 75b.7

ş.ila 14b.2

ş.inø 43b.15,78a.7

ş.ina 14b.9,84a.1

sovukluğu bel soğukluğu, cinsi yetmezlik

ş.nø 43b.15

ş.na 84a.1

sovut- (صَوْوَقْلَه, صَوْوَقْلَه -) soğutmak

ş.a 56a.14,68a.4

ş.up 57a.11

ş.ur 96b.11

soğüt (صَوْوَقْلِيْخَه صَوْوَقْلِيْخَه) söğütgillerden akarsu kenarlarında

yetişen almaşık yapraklı ağaç

söğüt kömürü söğüt kömürü, odun kömürü

s.57a.2

söğüt küli söğüt külü

s.48a.16, 59b.16

s.üni 28a.13

k- (سَوَّرَ) sökmek, yerinden çıkarmak

s.er 46b.13

lpük (سَلْبُكُ) derisi buruşuk, sarkık

sölpük ol- derisi buruşmak, sarkmak

s.ur 69b.1

vle- (سَوَّى، سَوَّى) konuşmak

s.Ø 2a.4, 2a.4, 2a.4

s.mege 11a.11

s.mek 11a.8

s.mekden 35b.7

s.meye 88b.13

çok s. çok konuşmak (bkz.çok)

s.17a.17

katı s. çok konuşmak (bkz.katı)

s.den 35b.7

vleş- (سَوَّى) karşılıklı konuşmak

s.meye 70b.12

yün- (سَوَّى) sönmek

söyünmedük kireç sönmemiş kireç

s.medük 21b.3, 54b.15

yündür- (سَوَّى) söndürmek

s.üp 84b.14

z (سَوَّى) söz, konuşulan, bir düşünceyi anlatan kelime dizisi

s.10b.10, 16a.5, 47a.13, 59b.6, 97b.6

s.i 112b.6

s.lerden 7b.8, 8a.5

(صَوَّى) şu

s.8b.3, 9a.7, 14b.5, 14b.5, 14b.5, 15b.9, 16b.5, 17a.1,

17a.7, 17a.13, 17b.15, 18b.3, 18b.5, 19b.13, 19b.14,

19b.15, 20a.4, 20a.5, 20a.7, 20a.10, 20a.10, 21a.15,

21a.16, 22a.13, 22b.5, 23a.16, 24a.3, 25a.10, 27a.9,

31a.2, 31b.5, 32b.2, 33a.6, 33a.8, 33b.12, 34a.13,

34a.14, 34a.14, 35a.7, 36b.12, 37b.10, 38b.9, 40a.5,

40a.7, 42a.10, 42b.6, 42b.10, 43a.4, 43a.6, 43a.12,
 44b.5, 44b.7, 45b.6, 45b.8, 45b.14, 45b.17, 46a.15,
 46b.4, 46b.5, 46b.15, 47b.14, 48a.1, 48a.9, 48b.11,
 49a.5, 49a.8, 50a.3, 51a.13, 51b.5, 51b.6, 52a.8,
 52b.2, 53a.9, 53a.12, 54b.11, 55a.1, 55b.10, 57b.9,
 57b.13, 58a.1, 59a.14, 61a.1, 62a.12, 62a.14, 62a.17,
 62b.4, 63b.4, 63b.6, 64a.12, 64b.1, 64b.2, 64b.3,
 64b.10, 65a.6, 65a.12, 65b.9, 65b.11, 66a.1, 66a.3,
 66a.5, 66a.6, 66b.10, 66b.17, 66b.17, 68a.11, 73a.10,
 73b.3, 73b.11, 79a.9, 79a.15, 79a.17, 80a.6, 80b.16,
 81a.12, 82b.7, 82b.14, 83a.13, 83b.15, 83b.16, 85a.16,
 87a.1, 87a.14, 87a.15, 89b.17, 90b.10, 91b.3, 95a.9,
 95a.11, 95b.2, 95b.12, 96a.7, 97a.8, 97a.10, 97a.14,
 97a.15, 111a.7,
 ş.da 15b.8, 48a.16, 59b.16, 76b.4
 ş.dan 12a.9, 15a.4, 18a.2, 24b.14, 49a.11, 57b.10, 65a.14,
 65a.16, 65b.12, 66a.3, 73b.3, 73b.10, 76b.5, 87a.14,
 ş.dur 44b.12
 ş.lar 23a.6, 64a.13
 ş.ya 16a.13, 16a.14, 22b.6, 28b.2, 41b.16, 42a.11, 53a.12,
 58a.7, 63b.5, 64a.3, 64b.4, 64b.11, 65b.9, 65b.9, 66a.3,
 66b.11, 72a.10, 81a.13, 84b.11, 91b.3,
 ş.yı 17b.7, 20a.2, 22b.14, 23b.5, 24b.15, 25b.10, 26a.14,
 39a.13, 44b.15, 48a.2, 48a.17, 50b.15, 52b.2, 59b.17,
 62a.15, 63b.5, 64b.2, 65b.6, 68a.14, 73b.9, 77b.9, 78b.12,
 78b.13, 82b.4, 95b.10,
 ş.yıla 25a.9, 28b.7, 45b.8, 45b.9, 54b.4, 59b.12, 65b.3,
 65b.6, 79b.7, 80a.6, 84b.6, 84b.11, 90b.8
 ş.yın∅ 16b.15, 17a.12, 18a.2, 22b.15, 32b.6, 43b.1, 45b.10,
 46b.5, 48b.4, 52a.3, 54a.11, 54b.12, 63a.5, 64a.9, 64b.12,
 65a.14, 66a.2, 68a.17, 78b.14, 79a.2, 79a.10, 79b.7, 80a.16,
 80a.17, 80b.1, 81b.2, 81b.7, 81b.9, 82a.17, 83a.6, 83a.8,
 83b.3, 84b.5, 94b.7, 96a.7,
 ş.yına 16a.14, 68a.12
 ş.yında 43a.13
 ş.yından 17a.9, 81b.6
 ş.yundan 62a.16, 73b.8
 ş.yını 19b.16, 48b.11

ş.yunı 26a.13,52b.7,72a.15,79a.11,79b.17,81b.6,
82a.1,84a.9,84a.10,

ş.yun 20a.3,47b.14,48a.1,63a.5,

su kabağı alt bölümü şişkin,kurutulup su kabı olarak
kullanılan bir tür asma kabağı

ş.nø 95b.8

su kerdemesi tereotu

ş.93b.8

su küpi su küpü,içilmek üzere içine su konan,kilden yapıl-
mış büyük kap

ş.17a.9

su şığırı manda

ş.86a.12

ş.nun 28a.10

amel-i buhūr şuyı tütüsü suyunun yapılışı

ş.a.57a.15

bögürtlen şuyı bögürtlen suyu

ş.nø 24b.17

ş.unı 45a.12

egir şuyun egir suyu

ş.ı 24b.14

kāfet şuyı koyun otu suyu

ş.45b.2

gül şuyı gülsuyu

ş.18b.6,31a.5,31a.11,53a.13,65b.10

ām turunç şuyun olgunlaşmamış turunç suyu

ş.ı 84a.11

incir şuyı incir suyu

ş.nø 34a.15

incir ağacının şuyun incir odununun suyu

ş.ı 84a.17

kasnı şuyı kasnı suyu

ş.ı 45b.3

kavun çekirdeği şuyı kavun çekirdeği suyu

ş.nø 65b.14

kepek şuyı kepek suyu

ş.31a.16

- kerefis suyu kereviz suyu
 ş.16b.13
 ş.nı 18a.13
- kızıl gül suyu kırmızı gül suyu
 ş.nı 84a.16
- kireç suyu kireç suyu
 ş.1 59b.1
- limon suyu limon suyu
 ş.30a.16
 ş.nø 27a.16
 ş.nda 40a.1
- lisâ'nü's-sevr suyu siğir dili suyu
 ş.80b.11
- marul suyu marul suyu
 ş.nø 81b.3
- nar suyu narsuyu
 ş.81b.6
- na'ne suyu nane suyu
 ş.nø 51b.7
- nergis suyu nergis suyu
 ş.nø 78b.16
- peynir suyu peynir suyu
 ş.nı 18b.13
- rezeyâne suyu rezene suyu
 ş.43a.8,65b.13
- saman suyu saman suyu
 ş.na 24a.1
 ş.nun 14a.4
- sumak suyu sumak suyu
 ş.75b.15,95b.17
 ş.unı 25a.15
- şalgam suyu şalgam suyu
 ş.73a.10
- şap suyu şap suyu
 ş.27b.9
 ş.nø 77b.9,91b.14
 ş.unı 41a.13

- tavuk suyu tavuk suyu
ş.35a.8
- turak otı suyu turak otı suyu
ş.nø 17a.6
- turp suyu turp suyu
ş.17a.5,77b.9
ş.nø 77b.5,77b.7,77b.8
- turunç suyu turunç suyu
ş.19b.5
- zerāvend-i tavīl suyu uzun zerevend suyu
ş.nø 38b.8
- su gelmesi su akması
ş.nø 24b.16
- göze su inmek gözün görmez olması,kör olmak
ş.i 83b.3
- gara su in- gözün tamamının kör olması
ş.en 25b.6,25b.8
ş.miş 86b.15,87a.8,89a.16
ş.se 87b.1
- su irkil- su birikmek,su toplanmak
ş.üp 35a.6
- 'āī (سَوَال) soru,karşılık gerektiren söz
s.78a.1
s.1erinde 72a.4
- 'ā' (صَدَاع) baş ağrısı
s.4a.14
- fūf (سَوْفُوف) toz halinde ilaç
s.52b.17,
s.dur 50a.2
- sufūf iT- maddeleri döverek ilaç haline getirmek
s.üp 43a.16,53a.2
- lan- (صَوْلَانُ) sulu hale gelmek,çözünme
ş.dukça 21a.8
ş.ur 28a.17,37a.13
- landur- (صَوْلَانُ) sulu hale getirmek
ş.ur 76b.3
- lbiyye*
- tabaka-i s. gözün sert tabakası (bkz.ṭabaka)
s.11b.3

ltān (سلطان) padişah, han

s.1 97b.12

s.1dur 96b.13

s. selim hān bin bāyezīd hān (سلطان سليم خان بن بایزید خان)

beyazid'in oğlu sultan selim han

s.78a.3

s. börki bey börkü

s. 92b.8

s. süleymān hāzretleri kanuni sultan süleyman

s.ne 112a.2

s.-1 mışır Mısır Sultanı (bkz.mışır)

s.110b.17

ltānī kuşluk (سلطانی قوشلۇق) sabah ile öğle arası bir zaman dilimi (?)

s.a 66b.13

lu (صولو) suy çok olan, içinde su bulunan

s.18a.8

naK (صوماغ, صوماغ, صوماغ) antep fıstığıgillerden, kabuğu hekimlikte kullanılan bir ağaç

ş.24a.2, 76b.2, 90a.14, 95a.17,

ş.a 66a.7

ş.1 52a.9, 66a.6

ş.unj 25a.15

sumak suyu sumak suyu

ş.75b.15, 95b.17

sumak yaprağı sumak yaprağı

ş.n0. 36a.2

1- (سوز, سوز) 1.el uzatmak

ş.mayasın 7b.1

2.uzamak, uzanmak

ş.arsa 61a.10

işe sun- işe başlamak

ş.0 61b.6

n' (سنىچ) san'at, yaradılış, yapılış

ş.indan 5a.5

re*

s.-i cinn Kur'anı Kerimdeki 72. sure (cin şüresi)

ş.38b.1,

ret (^وصورت) 1.şekil,sima

ş.12a.1

ş.i 32a.5

ş.ine 12a.3

.2.yol,tane

ş.de 6b.9

h*

behmen-i surh kızıl kuduzotu (bkz.behmen)

s.50a.1,96a.9

alıK (^وصوَالِغ) suya kanmama hastalığı,susama,susuzluk

ş.i 63b.17,76a.15,80b.3

ş.inø 76b.17,77a.5

uzluK (^وصَوْمَزَلُو) susuzluk,susama,suya kanmama

ş.12a.9

ş.i 64a.13,65b.7,76b.13,77a.4,90b.5,90b.11,

ter (^ومُعْتَر) arnavut biberi

s.75b.11

ar- (^وصَوَاة) sulamak (bkz.şıvar)

ş.dukları 95b.10

aT- (^وصَوَاة) sulamak,su ile beslemek

ş.an 19a.7

i (^وسَوِي) şarap,özel şekilde mayalandırılmış çeşitli meyvelerden elde edilen alkollü içki

s.35a.14,53a.9,84a.6

(^وسُو , ^وسُو) süt,kadınların ve memeli dişi hayvanların

memelerinden gelen beyaz sıvı

s.43a.1,43b.3,74a.17,76a.5,77b.13,87a.9,88a.3

s.e 53b.4

s.i 51b.11,53a.3,53b.4,74b.7,83a.1,83b.3

s.ile 20b.8,74a.14,81b.9,91a.2

s.inø 53a.11,76a.6,80b.4,81b.11,81b.15,85b.9,95a.1,

s.inden 85b.10

s.ün 75b.15

dem südi insan sütü (bkz.âdem)

s.44a.8

'avrāt südi kadın sütü

s.34b.2

devenün südi deve sütü

s.51a.17,85b.16

eşek südün eşek sütü

s.i 46a.16

himār südün eşek sütü

s.i 53b.1

s.inØ 85b.9

incir südi incir ve yapraklarının dallarından çıkan usare

s.19b.4

kara sığırın südi kara sığır sütü

s.46a.9

pişmiş süd kaynamış süt

s.53b.4

üdde (سُدَّة) tutkunluk, vücudun herhangi bir yerinde gereksiz

madde toplanması

s.38a.5,39a.5,52b.4,75b.16,76a.3

s.den 38a.9

s.dür 38a.4,39a.2,39a.13

s.lere 14b.4,74b.7

s.lerinØ 69b.10,94b.7

s.si 38a.13,55a.7

s.sinØ 76b.1,77a.10,83b.1

s.sini 38a.14

s.yi 38a.10,94a.13,

südde eyle- (?)

s.r 76a.11

üdlî*

südlî pirinç aşı(n) sütlü pirinç yemeği, sütleç

s.l 74a.16

üflî (سُفْلِي) alçak, kötü şeylerle ilgili

s.dür 6b.14

ükün (سُكُون) durma, duruş

s.dur 13a.10

üküme (**سُكُومَه**) demirdiken (bitki adı)

s.93b.3

ileymāni*

gencine-i s. Hz. Süleyman'ın Hazinesi (bkz.gencine)

s.2a.8

ilmen (**سَلْمَه**) (?)

s.29a.5, 30a.6, 30a.15, 30b.2, 30b.3, 31a.12, 31a.17,
32b.13, 33a.2, 33a.3,

s.i 29a.5, 30b.4

ülük (**سُلُوك**) sülüklerin örnek asalak hayvanı

s.21b.1, 21b.2

s.e 15b.12

sülük üfür- sülük ile kan almak

s.eler 24b.11

lüs (**سُلُوس**) üçte bir

s.65a.6

mük (**سُوك**) burun boşluklarından gelen yapışkan sıvı

s.69b.6

s.e 15b.6

mükli böcek (**سُوكَلِي بُوَجَك**) karnından ve bacaklılardan akci-
ğerli, otçul ve kabuksuz yer yumuşakçası

s.51a.11

mbül (**سُنبُل**) sümbül, sümbül soğanı

s.23b.16, 43a.10, 56a.4, 56b.14, 57a.4, 65a.8, 65b.16,
66b.15, 68a.5, 110a.14, 110b.8, 111a.1,

mbül-i nāfi' (**سُنبُل نَافِع**) sümbül soğanı

s.21a.2

nger (**سُونَكْر**) süngerin iskeleti olan yumuşak nesne

s.34b.15

nnet (**سُنَّت**) erkeklik organı ucundaki derinin çepeçevre
kesilmesi

s.61b.4, 61b.7

sünnet iT- sünnet yerini kesmek

s.en 37b.17

sünnet itmek sünnet yerini kesmek

s.ün 5b.8, 37b.10

sünnet oğlanı sünnet çocuğu, sünnet edilen çocuk

s.nun 32b.1

nnetlü (^{وَسَّو}سُنَّتُو) sünnet olmuş olan

gük (^{s.37b.14}سَلَوَن, سَكَلَكْ) kemik, insan ve hayvanların çatısını oluşturan türlü biçimdeki sert organların genel adı

s.7a.2

s.inø 85b.6

s.ler 10b.8,11a.1,80a.17

r- (^{سَوْر}سَوْر) 1.bir yüzey üzerinde bir maddeyi sürmek

s.dügi 26a.11

s.e 19b.2,22a.13,22a.14,22b.3,26a.18,28b.9,27b.14,
27b.15,28b.13,29a.1,30b.9,30b.13,41a.11,96a.12

s.eler 16b.1,16b.8,18a.17,18b.13,19a.16,19b.3,19b.6,
22a.10,26a.4,28b.14,28b.16,30a.3,30b.11,31a.8,33a.5,
33a.6,34b.4,35b.8,35b.13,41a.15,41a.15,52a.1,52b.3,
63b.9 , 80b.4,81a.17,82a.3,82a.4,82b.6,82b.16,87b.14,

s.erken 63a.11

s.erlerse 63a.11

s.esin 24a.7,65b.11

s.mege 41a.12

s.mek 24b.7,24b.9,63a.6

s.mekile 33a.3

s.se 28b.17,48b.8,78a.10,78b.5,79a.1,84a.10,86a.16,
88b.14,

s.seler 16b.5,17a.14,18b.14,22a.3,27b.4,28a.10,28a.11,
28a.13,28a.15,28b.13,38b.6,45a.3,45a.8,48a.3,48b.6,
48b.7,51b.1,51b.6,81b.11,84a.11,84a.13,84a.16,84a.17,
85a.2,85b.14,86a.5,86a.7,86a.9,86a.14,86b.7,87a.4,
87a.4,87a.8,87a.9,87a.13,87b.3,87b.9,87b.10,88a.2,
88a.15,89b.10,89b.11,90a.17,90b.3,90b.6,90b.14,91b.8,
91b.10,92a.4,92b.5,

s.üp 26a.14,27b.13,29a.9,31a.15,33a.8,39b.4,51a.1,
54b.14,54b.16,55b.6,80b.9,87b.5,

2.çıkarmak,uzaklaştırmak

s.e 78b.15

s.er 74b.17,76b.16,77a.5,80b.3,94a.13,94b.13,97b.14

s.mezse 97a.14

3.yürütmek

s.er 78a.5,

4.ovmak, ovuşturmak

s.erler 83b.6

*
c'at

s.-i sīb çabuk ihtiyarlama.(bkz.şīb)

s.70a.7

sür- (سُورِدُور-) çıkarttırmak, sürdürtmek, uzaklaştırmak

s.esin 38a.12

sürencān (سُورِنَجَانِه) sürencan, güz çiğdemi, kalkgit, morca (bkz. sürincān)

s.58b.12

süncān (سُورِنَجَانِه) güz çiğdemi, kalkgit, morca (bkz.sürencān)

s.35b.15

sürme (سُورْمِه) sürme, göze çekilen siyah boya

s.23b.14, 24b.9

sürme çek- gözü sürmelemek

s.eler 89b.13

sürme it- göze sürülecek sürme haline getirmek

s.üp 25b.7, 85a.6, 87a.3, 92a.4

s.-i sıfāhānī isfahan sürmesi (bkz.şifāhāmī)

s.23b.16

sürt- (سُورْت-) sürmek, sürtmek

s.e 28b.8

s.eler 17a.2, 21a.1, 35a.4,

alısduı sürt- karıştırarak sürmek

s.e 28b.8

sür (سُورُور) sevinç, mutluluk

s.11a 2b.4

sürün- (سُورُون-) bir şeyi kendi üzerine sürmek, sürünmek

s.e 29a.10

süsen (سُوسِنِه) susam, susam kökü, zambak

süsen kökü susam kökü

s.ni 42a.13

ak süsen ak susam, beyaz susam (bkz.ak)

s.i 59a.15

st (سوت) gevşek, yumuşak

süst eyle- gevşetmek, yumuşatmak

s.r 71b.5

süst iT- gevşetmek, yumuşatmak

s.r 77a.7, 96b.10

süst ol- gevşemek, yumuşak olmak

s.68b.8

s.ur 3b.17, 7a.12, 43a.2, 69a.9

st-endām (سوت اندām) gevşek, cinsi iktidarsızlık

süst endām ol- cinsi münasebette bulunamaz olmak

s.up 6a.11, 68b.4, 68b.5

s.ur 69a.11

st-endāmlik (سوت اندāmлік) cinsi iktidarsızlık

s.69a.15, 70a.7

s.a 66b.14

s.1 66b.8, 72a.9, 73a.12, 78a.16

stlük (سوتلک) cinsi yetmezlik (bkz.süstlük)

s.65a.4, 68a.9

s.1 61a.3, 78a.17

s.inØ 77b.14

s.ina 83a.15

stlük (سوتلک) cinsi yetmezlik (bkz.süstlük)

s.dür 39a.6

z- (سوز) süzmek, bir sıvıyı içindeki katı maddelerden

ayırmak için delikli bir kap veya bezden geçirmek

s.e 55a.12, 56a.9, 56a.10, 56a.16, 66b.17,

s.esin 58a.7

s.üp 45b.10, 52a.8, 54b.12, 55a.5, 57b.2, 62b.14, 63b.5,

64b.12

zil- (سوزید) süzülme, tortudan arınarak akmak

s.en 56a.13

- Ş -

- şab (شَب) şap, alimünyüm fosfat
 ş.18a.15, 22b.3, 26a.5, 42a.14, 47b.12, 48b.2, 55b.7,
 63a.7
 ş.1 20b.12, 22b.1, 31a.1, 31b.15, 91b.13,
şab suyu şapsuyu (bkz.şu)
 ş.27b.9
 ş.inØ 77b.9, 91b.14
 ş.unı 41a.13
şab(b)-ı yemenî yemen şapı (bkz.yemenî)
 ş.18a.11, 33b.6, 40b.4, 53a.6,
ak şab beyaz şap (bkz.ak)
 ş.41a.13
 şad (شَاد) mutlu, sevinçli (bkz.şāz)
şād ol- mutlu olmak (bkz.ol-)
 ş.ur 2b.6
 şif (شَاف) uzun yuvarlak şekil verilmiş ilaç, fitil
 ş.25a.14, 36a.16, 59a.2, 83a.16
 ş.dur 54a.7, 58b.4, 58b.14,
 ş.ıar 69b.10
 ş.ları 6a.6, 58a.16
 ş.uñ 54a.9, 58b.7,
şāf iT- ilaca fitil şekli vermek
 ş.e 59a.10
 ş.mek 54a.9
 ş.up 58b.3, 58b.9, 58b.11, 58b.13, 86a.6,
şāflar eyle- şaf haline getirmek
 ş.Ø 54a.4, 58b.6
şāflar iT- şaf haline getirmek
 ş.e 54a.15
 ş.esin 24a.2, 59a.9,
 ş.üp 49a.1, 53b.16, 54a.9, 59a.1, 59a.6
 şāh (شَاه) padişah, hükümdar (bkz.şāh)
 ş.2a.6
ş.-ı sefrem fesleğen bitkisi ve çiçeği (bkz.sefrem)
 ş.93b.11

āh ballūt (شاه بلوط) kestane

§.94a.16

āhdāna (شاه دانه) kendir tohumu veya kenevir otu dediğimiz
bitki ağzı, herici ve keyif vericidir.

§.63a.7, 94b.5

āhdānic (شاه انجیر) kendir tohumu veya kenevir otu dediğimiz
bitki ağzı, herici ve keyif vericidir.

§.94b.5

āhid (شاهد) tanık, şahitlik yapan

§.112a.5

āhin*

āhin bokı āhin dışkısı (bkz. bok)

§.nØ 44a.13

āhm*

ā.-1 bat kazın iç yağı (bkz. bat)

§.75b.6

ā.-1 dūcāc tavuk içi yağı

§.75b.6

ā.-1 hanzal ebucehil karpuzu yağı

§.26b.4, 27a.8

āhs*

ākā-yı şahs şahsın devamı (bkz. bekā)

§.10a.12, 10a.13

āk (شور) yarık, çatlak

āk ol- yarılmak, çatlamak

§.ur 35a.2

ākūl (شقا قول) yaban havucu

§.1 68a.17

lām (سلغم) şalgam, turpgillerden yumru köklü bir bitki

§.76a.6

§.dan 76a.9

§.1 78a.7, 78a.8, 78a.9

§.uñ 78a.10

salgam tohumı şalgam tohumu

§.57b.8

lgamlu (شَلْغَمْلُو) şalgamlı, şalgamı bulunan

ş.24b.8

m şakızı (شَامِ صَقْرِي) çam sakızı, şam sakızı, çam reçinesi

ş.93b.7

makī şakız (شَامَقِي صَاقِرِي) çam sakızı, şam sakızı, çam reçinesi

ş.uḡ 61a.12

rāb (شَرَاب) üzüm veya başka meyve sularının mayalandırılması sonucu elde edilen alkollü içki

ş.44a.9, 55a.4, 65b.14

ş.a 50a.12, 55a.5, 55a.9, 64b.15, 65a.10, 65b.2, 65b.2,

ş.dan 50a.13, 65a.15,

ş.ı 17a.2, 44b.4, 64a.13, 64b.14,

ş.ıla 42a.7, 43b.13, 46a.3, 54a.16, 55a.8, 55a.11, 55a.15,

55b.1, 79a.4, 81a.6

ş.lar 13b.12, 38a.9, 44b.17

ş.ları 13b.13

ş.laruḡ 6a.10, 63b.15, 65a.5,

çiçekler sarābı bitkilerin çiçeklerinden elde edilen şarap (bkz.çiçek)

ş.64b.14

elma sarābı elma şarabı

ş.64a.5

ş.inø 34b.11

gül sarābı gül şarabı

ş.64a.14

helyūn sarābı kuşkonmaz bitkisi şarabı

ş.nı 43a.6

lîmon sarābı limon şarabı

ş.a 64a.12

ş,uḡ 64a.10

'unnāb sarābı hünnap şarabı

ş.17a.2

ş.-ı ās mersin ağacı meyvesinden yapılan şarap (bkz.ās)

ş.66a.12

ş.-ı 'atş susuzluk giderici şarap (bkz.'atş)

ş,65b.5, 66a.6

- Ş.-1 emlec bir tür kuşkonmaz şarabı
ş.66b.3
- Ş.-1 helyūn kuşkonmaz bitkisi şarabı
ş.65b.10
- Ş.-1 incibār incibar kökü şarabı, (yedi parmak, beş parmak)
otu şarabı
ş.66a.14, 66b.2
- Ş.-1 la'li koyu kırmızı renkli şarap
ş.64b.16
- Ş.-1 müselles üçte biri buharlaştırılmış şarap
ş.64b.15
- Ş.-1 na'ne nane şarabı
ş.65b.8
- Ş.-1 nilüfer nilüfer şarabı
ş.66a.11
- Ş.-1 revhānī misket üzümü şarabı
ş.64b.17
- Ş.-1 rummān nar şarabı
ş.dur 63b.16
- Ş.-1 şandal sandal şarabı
ş.66b.5
- Ş.-1 sükker şeker şarabı
ş.66b.8
ş.dür 68b.11
- Ş.-1 sūnbül sūnbül şarabı (bkz. şarāb-ı sūnbül)
ş.66b.14
- Ş.-1 sūnbülī sūnbül şarabı (bkz. şarāb-ı sūnbül)
ş.dür 69a.12
- Ş.-1 tüffāh elma şarabı
ş.dur 69a.4
- Ş.-1 uşūl ağaç ve bitkilerin köklerinden yapılmış şarap
ş.43a.9, 65b.15, 65b.15
- Ş.-1 zūfā zufa otu şarabı, çördük bitkisi şarabı
ş.46a.1
- Ş.-1 zūmürrüdü zümrüt renginde şarap
ş.64b.16

şark (شَرْق) doğu, güneşin doğduğu taraf

ş.1 2a.11

sart (شَرْط) olması başka durumları gerçekleştiren şey

ş.larınØ 6a.13

şāyed (سَائِد) eğer

ş.43a.2

şaytarac (شَيْطَرَج) şahtere (bkz.şaytaroc)

ş.27a.13,27b.8

ş.1 25a.9,26b.5

şaytaroc (شَيْطَرَج) şahtere (bkz.şaytarac)

ş.26b.7,26b.14

şaytaru'l-ğab(d) (شَيْطَرُ الْغَب) ?

ş.da 110a.7

şāz (سَاز) mutluluk,sevinç

şāz ol- mutlu olmak

ş.şun 112a.15'

şazılık (سَازِلِيْخ) mutluluk,sevinç hali,zevk almaklık

ş.1 71a.14

şazılık getir- mutluluk vermek,zevk vermek

ş.e 73b.1

şebbāy (شَبْبَوِي) şebboy çiçeği,turpgillerden güzel kokulu,
dar yapraklı değişik renkte çiçekleri olan çok yıllık
otsu bir bitki

ş.159b.10

şeb-kör (شَبِّ كُوْر) gece körlüğü olan kişi

ş.63b.10

şeb-körlik (شَبِّ كُوْرِيْكَ) gece körlüğü

ş.i 25a.2

ş.inØ 78b.17

şeb_s (شَبِّس) turak otu,dere otu,60cm yüksekliğinde tüysüz bir
yıllık otsu bir bitki

ş.dür 93b.2

şedd*

şedd=i vaşl iT- sıkı sıkıya bağlamak

ş.esin 63a.4

şedid (شَدِيْد) şiddetli

ş.4b.8

şeftālu (شَفْتَالُو) şeftali, gülgillerden ılıman bölgelerde yetişen pembe çiçekli bir ağaç
ş.50b.1

şeftālu yaprağı şeftali yaprağı

ş.nø 52a.1, 52a.2

şeh (شَه) padişah, şah (bkz. şāh)

ş.i 2a.15

ş.ün 2a.9

şehā (شَهَا) ey padişah, ey!

ş.97b.9

şehr (شَهْر) şehir, büyük yerleşim alanı

ş.2b.5

şehvet (شَهْوَت) cinsi istek, arzu

ş.75a.5, 75b.4

ş.i 69b.6, 75a.4, 78b.7, 78b.12, 82b.1, 84b.5

ş.inø 80b.4, 95a.2

mezīd-ī ş. şehvet arttırıcı (bkz. mezīd)

ş.dür 76a.7

şehzād (شَهْزَاد) şehzade, padişahların ve oğullarının erkek çocuklarına verilen san.

ş.2b.11

şeker (شَكْر) şeker kamışı, pancar gibi bitkilerden elde edilen beyaz, suda eriyen, tatlı maddelerin genel adı.

ş.16a.14, 30a.12, 34b.11, 35a.1, 35b.17, 36a.12, 38b.4, 40a.4, 42a.12, 43a.7, 43a.11, 43a.14, 43a.16, 43b.8, 44a.3, 46a.5, 46a.15, 46b.8, 50a.7, 51a.12, 52b.13, 52b.15, 53a.2, 53a.16, 56a.17, 58a.7, 58a.14, 64a.4, 64a.9, 64a.10, 64a.11, 64b.4, 64b.13, 65a.7, 65b.7, 65b.12, 65a.16, 65b.17, 66a.4, 66b.12, 74b.1, 76a.2, 78a.14, 79a.6, 86b.11, 90a.4,

ş.1e 21a.7

şeker şerbeti şeker şerbeti

ş.34b.11

ş.nø 35a.7

şekl (شَكْل) şekil, suret

ş.12a.1

ş.i 32a.13

ş.-i insān insan şekli, insanın dış görünüşü (bkz. insān)

ş.dan 32b.3

şem (شَم) koku alma ,koklama

s.70a.11

şems (شَمْس) güneş,dünyaya ve gezegenlere ışığı ve ışık
veren gök cismi

ş.den 1b.9

şenbih (شَنِيبَه) cumartesi günü

ş.31a.14,71a.10

şerayān (شَرِيَان) atardamarlar (bkz.şerāyin)

serāyān su'banları atardamar kısımları

ş.dan 36a.9

şerāyin (شَرَايِن) atardamarlar,vücutta kanı dağıtan damarlar
(bkz.şerayan)

ş.10a.17,13a.1

şerāyit (شَرَايِط) şartlar,durumlar

ş.inØ 69b.13

şerbet (شَرِبَت) şerbet,su ve şeker yada tatlı bir madde ile
yapılmış içecek

ş.16a.15,29b.9,29b.12,32a.8,32a.10,32a.11,32a.14,
38a.12,39b.2,44b.14,45b.4,45b.16,66b.1,96a.15,
96b.3,97a.10,97a.11,97b.4,97b.11,97b.13,97b.14,
97b.17,98a.4,98a.8,98a.12,98a.16,98b.2,98b.3,
98b.6,98b.7,98b.8,98b.10,98b.11,

ş.de 97b.5

ş.den 96b.6

ş.dür 26b.3,26b.4,97a.5

ş.i 30a.8,43b.9,45b.4,52b.16,79b.17,80a.7,94a.1,

94b.13,96b.13,97a.17,97b.1,98a.11,98b.16,110a.9,

ş.ile 41a.4

ş.le 98a.3,98a.7,98b.5

ş.ler 6b.2,49b.9; 50a.10

ağız şerbeti ağızda meydana gelen sıracca hastalığı

için yapılan şerbet (bkz.ağız)

ş.nØ 31b.8

bal şerbeti bal şerbeti

ş.45b.6,51b.3,75b.14

ş.nØ 35b.12

helyūn şerbeti kuşkonmaz bitkisi şerbeti

ş.43a.9

- nilüfer şerbeti nilüfer şerbeti
 §.83a.8
- seker şerbeti şeker şerbeti
 §.34b.11
 §.nØ 35a.8
- şifā şerbeti şifa şerbeti
 §.nØ 4a.8
- şerbet iT- şerbet yapmak
 §.üp 16a.14
- şerbet-i 'asel iT- bal şerbeti içmek,kullanmak (bkz.âsel)
 §.e 73a.10
- ş.-i cān can şerbeti,hayat verici şerbet
 §.dur 98b.10
- ş.-i dāniyāl bir çeşit müshil şerbet
 §.51a.10
- şerefü'd-dīn (شرف الدين) sabuncüoğlu şerefü'd-din ali
 (doğ.1385m.) adlı tercüme-i akrabâdin-i harzemşahi
 adlı kitabın sahibi
 §.110b.6
- şerḥ (شرح) açıklama,tafsilat
 §.i 62b.16
- şerḥ iT- bir konunun açıklamasını yapmak
 §.üp 110b.6
- şerī'at (شريعة) Din,Allah'ın buyruğu,Allah'ın Kanunu
 §.69b.15
- şerīf (شريف) şerefli,kıymeti yüksek
 §.4a.2,66a.16
- kitāb-ı ş. kıymeti yüksek kitap (bkz.kitāb)
 §.112b.4
- şerr (شر) kötülük,kavga
 §.90b.3
- şevḳ (شوق) keyif,neşe,sevinç
 §.112a.10
 §.dan 2a.6
 §.11a 2a.13,2b.3,113b.4
- şevniz (شونيز) çörek otu
 §.27b.5,48b.3,59a.4,93a.11,96a.9
 §.i 19b.15,19b.17

şey'-i vāhid*

şey'-i vāhid ol- iki şeyin iyice karışması

ş.a 97a.2

şī'rī (شِغْرِي) kıl, kıl ile ilgili

ş.15b.6

şīb*

sūr'at s. çabuk ihtiyarlamak (bkz.sūr'at)

ş.70a.7

şibrebeti (شِبْرَبَتِي) ?

ş.27a.10

şifā (شِفَا) hastalıktan kurtulma, sağ olma

ş.30b.2, 30b.9

şifā şerbetin ic- şifa bulmak, sağ olmak

ş.ürse 4a.8

şifā bul- hastalıktan kurtulmak (bkz.bul-)

ş.a 16b.10, 17a.12, 22a.14, 25a.9, 25b.7, 27b.9,
31b.12, 32b.2, 33b.7, 36a.11, 38a.17, 38b.5,
38b.8, 38b.9, 39b.13, 40b.9, 40b.10, 41a.6, 42b.9,
43b.4, 44a.13, 45a.1, 45a.3, 45a.4, 45b.10, 46a.3,
46a.8, 46a.16, 46a.17, 48a.4, 48a.4, 52b.14, 54b.4,
59b.5, 80a.3, 80a.6, 80b.12, 80b.15, 82a.16, 82b.4,
82b.17, 83a.3, 83a.13, 83b.14, 88b.1, 89a.3, 89a.12,
91a.3, 91b.2, 92a.5, 96a.7,

ş.alar 19a.6, 28a.12

ş.dı 31a.10, 51a.5,

ş.madı 4b.1

ş.ursız 4a.15

şikāk (شِقَاك) 1.vücutta özellikle el ve ayaklarda meydana gelen çatlaklar

ş. 32b.9

ş.a 33a.6, 33a.8

ş.1 5b.4, 32b.7, 33a.1, 33a.3,

2.şakak, elmacık kemiğinin üstündeki çukur bölge

ş.ina 23a.9

ş.-1 bevāşır basur çatlakları (bkz.bevāşır)

ş.47a.3

şikeste (شِكَّة) kırık,üzgün

gönlü şikeste ol- gönlü kırık,üzüntülü

ş.up 3b.17

şimdi (شَمْدِي) şimdi,şu anda

ş.38b.14

şimden girü bundan sonra,bundan geri

ş.38a.1,47b.9

şir'atü'l-islām (شَرَاةُ الْإِسْلَامِ) rüknü'l-islam,sa'dü'ddin muhammed bin ebübekre'l-buhari (ölüm.573m.) nin fıkha dair eseri,uzun zaman medreselerde okutulmuş (x)

ş.da 4b.11

şirinende (شِيرِينْدَه) bey börkü bitkisi

ş.93a.3

şirket (شِرْكَة) ilgi,ortak taraf

ş.i 70a.13

şir-nāk (شِيرِنَاك) göz kapağının ucunda çıkan arpacık

ş.dur 23b.7

şirūğan (شِيرُوغَان) susam yağı (bkz.şir-rūgān)

ş.59b.1,61b.14,97a.3

şirūğan yağı susam yağı

ş.62a.17

şir-rūgān (شِيرُوغَان) susam yağı (bkz.şirūgān)

ş.18b.9,48b.16,55b.6,96b.12,

şir-rūgān yağı susam yağı

ş.58a.15

şiş (شِيش) şişlik,şişmiş olan yer

ş.24b.4,33b.4,45a.2,45b.11,79b.5,

ş.e 45a.3

ş.i 25b.12,31a.4,33b.11,59b.12,79a.10,

ş.ler 45a.14

ş.lere 37a.14,42a.16,42b.5,45a.5

ş.leri 42b.2,45a.8,45a.10,45b.8,94b.16,111a.8

ş.lerinØ 80b.13

(x) Brockelman Geschidite der Arabichen litteratur
c.1.s.464

gevde şişi gövdede meydana gelmiş şiş

ş.ne 45a.4

göz şişi göz şişliği

ş.ne 45a.5

havā şişi erlik bezi şişliği

ş.42b.2

ş.sine 42a.14

kulak şişi kulak şişi

ş.ne 83a.10

issi şiş sıcak şiş,sıcaktan olmuş şiş

ş.lere 45a.5,45a.8

sovuk şiş soğuk şiş,soğuktan olmuş şiş

ş,lere 45a.7

talāk şişi dalak şişkinliği

ş.ne 45b.9

yürek şişi yürek şişi

ş.ne 79b.6

şiş- () şişmek,içi hava ile dolup gerilmek

ş,e 18a.4,42b.5

ş.en 39b.12,80b.15

ş.er 41b.12,47a.4

ş.erse 29b.8,34b.10,35b.8,37b.1,53a.13,

ş.mek 71b.15

ş.mese 35b.10

ş.mez 59b.12

ş.üp 24a.14,111a.5

şişe () sıvıların içine konulduğu camdan yapılmış dar ağızlı uzun kap

ş.56b.9,63a.3,

ş.ye 55a.5,57b.3,62a.7,65a.11,

şişek () bir veya iki yaş arasında koyun

şişek eti(n) genç koyun eti

ş.i 73a.5

şol () şu,o (işaret sıfatı)

ş.8b.13,10a.8,13a.2,13b.12,15a.4,15a.9,15b.6,15b.8,

15b.9,20a.5,20a.12,23b.12,24a.6,40a.7,40b.11,44b.13,

47b.12,48a.12,50a.15,51a.8,59b.13,62a.1,63a.7,

69a.7,77a.16,96a.12,96b.1

şörbā (شُورْبَا, شُورْبَا) çorba, sıcak sulu etle veya sebze ile
hazırlanan içecek
ş.79b.9,86a.2,97b.3
ş.lar 50b.1

mercümek şörbāsi mercimek çorbası
ş.17a.2

pirinç şörbāsi pirinç çorbası
ş.35b.9

şörbā iT- çorba yapmak
ş.üp 32b.6

şöyle (شُؤْلَا) Löyle, onun gibi, olduğu gibi, öylece
ş.32a.5,69a.16,70a.13,73b.10,88a.14,113a.13
2.o kadar, o kadar ki,
ş.2a.10,19b.16,32b.3,41a.11,48b.16,68a.3,

söyle tur- öylece durmak, kala kalmak
ş.ur 2b.4

şu'bān (شُؤْبَانَا) şubeler

serevān şu'bānları atardamarlar
ş.ndan 36b.9

şu(n)+ (شُؤْنَا) şu (işaret zamiri olarak)
ş.a 14b.13
ş.lar 96b.7

şūr (شُؤْرَا) tuzlu, çorak yer
ş.19a.8

şükr (شُؤْكَرَا) görülen iyiliğe karşı memnuniyet duyma ve
gösterme, dua manasında söz
ş.111b.13

-T-

tā (^ú)₁ - kadar, ...-incaya kadar

t. 16b.10, 18b.5, 18b.7, 18b.10, 20a.17, 23a.9, 28b.6, 30b.15,
32a.15, 34a.13, 38a.13, 39a.17, 47b.17, 48a.1, 49b.5, 51a.2,
52a.15, 55a.5, 56a.9, 57b.9, 57b.12, 57b.13, 59a.13, 59b.17,
61a.2, 61a.14, 64b.11, 64b.14, 65a.6, 84b.13,

2-için, diye

t. 16a.13, 23a.3, 49b.14, 97b.11,

tā ki taki, ...-incaya kadar

t. 5a.5, 7b.4, 8a.6, 10b.3, 11a.5, 18a.4, 18a.13, 20a.10, 31a.4,
33b.2, 33b.11, 41a.8, 42b.6, 54b.1, 62a.17, 63b.4, 63b.6,
79b.17,

tā kim taki, ...-incaya kadar

t. 3b.12, 5a.2, 8b.13, 9b.16, 10b.10, 11b.2, 16a.14, 22b.16,
24a.17, 28b.5, 30a.5, 32a.15, 34b.14, 35a.1, 35a.4, 35a.6,
35b.1, 35b.6, 37b.16, 44a.10, 44a.12, 46a.11, 46a.12, 49b.16,
50b.12, 50b.16, 55a.9, 56b.10, 58b.11, 61a.10, 62a.11, 64b.1,
65a.10, 65a.13, 65b.2, 65b.9, 66a.3, 70a.4, 71b.2, 72a.5,
72a.7, 72b.1, 85a.7, 91a.15, 91b.3, 97b.8, 110b.7,

ṭa'ām (^{طعام}) yemek, aş

ṭ. 7b.3, 7b.3, 8b.4, 8b.8, 24b.8, 34a.11, 65a.13, 69a.9, 70a.14,
72a.2, 97a.13,

ṭ.a 7b.1, 50a.12, 69a.8, 72b.4,

ṭ.dan 7b.1, 7b.4, 38a.16, 50a.3, 50a.13, 50b.4, 76a.4, 76a.5,
76b.14, 76b.14, 76b.17,

ṭ.dur 73b.11,

ṭ.1 11a.8, 50a.3, 63b.17, 98b.17,

ṭ.1a 91a.10,

ṭ.lar 50a.17, 72a.7,

ṭ.lardan 27a.16, 32b.17, 50b.2, 96b.3,

cemī'-i ṭ. bütün yemekler (bkz. cemī')

ṭ. 78a.6

haẓm-1 ṭ. yemeğin sindirilmesi (bkz. haẓm)

ṭ. 50a.2

ṭ.dur 8b.11

ibtılāf-1 ṭ. yemeklerin değişikliği, tezdı (bkz. ihtılāf)

ṭ.dandur 74a.6

ṭab' *

nāzük- ṭab' nazik yaratılışlı (bkz. nāzük)

ṭ. 29a.4

ṭ.-i nāzük nazik ve ince yaratılış (bkz. nāzük)

ṭ.lerinden 78a.4

ṭabābet (طِبَابَت) hekimlik, doktorluk

ṭ.den 2b.10

ṭabaka *

ṭ.-i karniyye gözün saydam tabakası (bkz. karniyye)

ṭ. 11b.6

ṭ.-i mülteḥime gözün ağ tabakası (bkz. mülteḥime)

ṭ. 11b.7

ṭ.-i şulbiyye gözün sert tabakası (bkz. şulbiyye)

ṭ. 11b.3

ṭaban (طَبَان) ayağın alt tarafı, taban

ṭ. 88b.14,

ṭ.1 54b.14,

ṭabāşir (طَبَاشِير) tebeşir,

ṭ.21a.2, 44a.17, 51b.12, 93a.9,

ṭ.1 45a.8,

ṭabāyi' (طَبَايِع) tabiat- vücudun tıbbi yönden özellikleri

ṭ. 112a.9

ṭ.1nØ 92b.2,

ṭ.-i nabż nabzın özellikleri (bkz. nabż)

ṭ.1 5a.9, 12b.17

ṭabh *

helvün-i ṭ. kuşkonmaz bitkisinin tatlalarda kullanılan türü
(bkz. helyün)

ṭ.11a 43a.8

ṭabī'at (طَبِيعَات) yaratılış, yapı, özellik, vücudun dört
unsura göre durumu

ṭ.15a.2

ṭ.a 75b.3,

ṭ.da 6b.10, 6b.11, 6b.13, 6b.14, 50b.9, 76b.11, 94a.6,

ṭ.1 9a.2, 9a.3, 9a.11, 9a.12, 14a.2, 50a.17, 50b.2, 58a.9,

64a.15, 64b.7, 66a.16, 66b.2, 66b.4, 66b.6, 66b.7, 75b.4,

76a.12, 76b.16, 82b.14, 95a.5,

t.ına 41a.4,72a.3

t.inuq 9a.4

t.ları 4b.3

t.-i em'ā bağırsakların yapısı (bkz. em'ā)

t.da 66a.17

tabī'at-ı insān (طَبِيعَاتِ إِنْسَانٍ) insan yapısı

t.ə 72a.15,74a.2,

tabī'atlu (طَبِيعَاتُلُو) yapılı, özellikleri

sovuk tabi'atlu gıda sılardan

t.lardan 29b.14

sovuk tabi'atlu yemis

t.ler 45b.14

tabīb (طَبِيبٌ) hekim, doktor

t. 2a.2,4b.16,

t.e 4b.15

t.leri 8a.16,32b.10,

tabīb ol- hekim olmak

t.ena 112b.7

t.anda 72a.2

t.-i ğayr başka hekim (bkz. ğayr)

t.a 113a.16

t.-i hāzık usta ve tecrübeli doktor, hekim (bkz. hāzık)

t. 4a.5,4b.11,4b.13,

tabī'ī (طَبِيعِي) tabii hal yaratılıştaki normal durum

t.si 9a.5,9a.5,9a.14,9b.5,15a.5,

t.sinde 16a.3,

ğayri-it. tabii olmayan normalin dışında (bkz. ğayr)

t. 96a.12,

t.si 9a.5,9a.14,9b.5,9b.13,10a.3,15a.8,

t.sinde 16a.4,

t.sinden 47a.9

safrā-yı t. Normal ve faydalı safra (bkz.safrā)

t. 9b.12

sevdā-yı ğayr-ı t. bozuk sevda, hastalıklı sevda, (bkz. sevdā)

t. 9b.7

sevdā-yı t. tabii, sıhhat veren, faydalı, ve hastaliksız sevda

(bkz. sevdā)

t. 9b.5

t.nüq 10a.3

ṭablī (+ طَبْلِي) davul gibi, davula benzer
ṭ.dur 44b.13

istiskā-yı ṭ. Karında çok ileri derecede su toplanma
hastalığı (bkz. istiskā)

t. 44b.9

tāc (تَاج) taç, soyluluk güç veya hükümdarlık sembolü olarak
başa giyilen değerli taşlarla süslü başlık
t. 16b.11, 89a.1

t.-1 devlet talih tacı, devlet tacı (bkz. devlet)

t. 2a.7

tafşīl (تَفْصِيل) geniş açıklama, izahat
t. 13a.6, 13a.7

t.inde 62b.15, 97b.8

ṭağ (طَاح) dağ, yara
ṭağur- dağlamak, ateşle yara açmak
ṭ.asın 36b.9,

ṭağ *

ṭağ gecisi yaban keçisi, dağ keçisi (bkz. geçi)

ṭ.nūq, 25b.6, 38b.4

ṭağarcuḳ (طَغَارِجُوق) dağarcık, küçük bez parçası
ṭ. 51a.1,

devenūq ṭağarcuḳı deve örgücü

ṭ.ndan 85b.11

ṭağdiye (تَغْرِيه) besleme, gıda verme
t. 10b.3

t.si 9b.12

t.sinde 9b.15

t.sine 10a.6

ṭağıl- (طَاحِيلُ) dağılmak, yayılmak
ṭ.ur 14b.15, 38a.4, 39a.3, 39a.3,

ṭağıt- (طَاحِيْدُ) dağıtmak, engellemek, yok etmek
ṭ.ur 49a.6, 49a.6, 59b.9,

ṭağla- (طَاحِلُ) dağlamak, dağ vırmak
ṭ. 24a.12
ṭ.yalar 34b.13

ğyîr (تَغْيِيرٌ) değiştirme, başkalaştırma

ğyîr iT- değiştirmek, başkalaştırmak

t.içek 20b.14

t.üp 19a.5

ğyîr ol- değişmek, başkalaşmak

t.mışdur 15b.11

t.up 32a.6

t.ur 13b.1

ğ.r-i levn renk değiştirme (bkz. levn)

t. 70a.7

ğkîka (حَقِيقَاتٌ) geręekten, araştırarak

t. 8a.17

ğlab (طَلَبٌ) su mercimeği, yosun

t.95a.3

ğlîl (تَحْلِيلٌ) eritmek, sıvı hale getirmek

t. 14b.17,

t.1 10a.5

ğliyûn (تَخْلِيُوهٌ) ?

t. 18a.6

ğmîr (تَخْمِيرٌ) yoğurma, mayalandırma

ğmîr eyle- yoğurup mayalandırmak

t. 56b.2

ğmîr iT- yoğurup mayalandırmak

t.esin 55b.17

ğmîr (تَحْمِيرٌ) kızartma, kırmızı renk kazandırmek, boyamak

ğmîr iT- kızartmak

t.e 56b.17

t.esin 97a.4

t.üp 57a.5,95a.14

ğşîl (تَحْصِيلٌ) bilgi edinme, öğrenme

ğşîl iT- öğrenmek, bilgi olarak kazanmak

t.emez 4a.1

ğht (كَلْبَتٌ) koltuk, hükümdar koltuğu

t.a 2b.7

t.ına 2a.6,2b.2

hte (نَحْتَه) tahta, odun

t. 23a.10,50b.15

k- (- طَفَّ) takmak, esmek

t.alar 82a.8

ked *

balğam-ı takad tatsız balgam (bkz. balğam)

t. 9b.3

ķarrüb (تَقَرَّبَ) yaklaşma, yanaşma

t. 111b.16

ķsım (تَقْسِيم) bölme, parçalara ayırma

taksım itmek tasnif ederek düzenlemek

t. 9b.8

ķşır (تَقْصِير) azaltma, kısma

t.inde 8b.16

t.inden 9a.12

t.-i harāret harareti azaltma (bkz. harāret)

t.dür 10a.1

t.-i nūze pişmekliđi kısma, az pişirme (bkz. nūze)

t.dür 10a.2

tekviyyet-i cimā' (تَقْوِيَّتِ جَمَاعٍ) cinsi gücü kuvvetlendirme,
artırma

t.a 65a.1

talāk (طَلَاكٌ) dalak, vücutta akyuvar üreten sol böbrek
üzerinde, damarlı gevşek bir dokudan oluşmuş
organ

t.7a.5,10b.6,39a.13,39b.3,39b.5,39b.5,39,39b.11,39b.12,
40a.3,40a.3,75a.13,90b.7

t.a 39b.14,39b.16,39b.17,77a.13,79a.16,79b.6,80b.2,82b.2,
82b.4,91b.1;

t.den 39b.9

t.1 39b.10,39a.16,39b.12,39b.13,40a.1,76a.12,82a.14,82b.12,
86b.4,86b.6,86b.17,87a.1,

t.inØ 39b.7,39b.14

t.uğ 39a.12,40a.12,40a.13

talāk renci dalak hastalığı

t. 36b.10

t.ne 37e.10,80b.6

alāk şişi dalak şişkinliği

t.ne 45b.9

alāk zahmeti dalak hastalığı

t.nØ 5b.9

t.nden 90b.16

t.ne 82b.1

ab (طلب) talep, istek, isteme

aleb iT- istemek, dilemek

t.di 25a.4

iben- (طلبت) hevacanlanmek, çirpınmak

t.ur 69a.2

ib (طالب) isteyen, istekli, talebe

t. 97b.7,97a.17

t.ler 98a.3

t.lere 10b.11

.-i esrār-ı ilāhi Allah'ın ilim sırlarını öğrenmek isteyen
(bkz. ilāhi)

t. 6b.7,111b.5

.-i hikmet

ālib-i hikmet ol- hikmet istemek, hikmet isteyen kişi olmak

t.saq 1b.8

līm *

a'līm iT- öğretmek

t.elüm 29b.5

t.üp 3a.4,112a.13

tīf (تطيف) yumuşatma, yumuşaklık için ilaç ve özel gıda alma

t.ile 9b.17

tīf iT- yumuşatmak

t.esin 38a.12

t.üp 9b.16,26b.13,58a.9,

'm (طعم) tat, lezzet (bkz. tu'm).

t.1 9a.15,9b.3,9b.3

naK (طاء) damak, ağız, boşluğunun tavanı

t.1 69a.7

ma'kār (طعكار) aç gözlü, hırslı kimse

tama'kār ol- aç gözlü olmak

t. ma 113a.3

tamām (تَمَامًا) tam, eksiksiz, tamamen

t. 8b.15, 8b.16, 9b.1, 14a.1, 18a.11, 21a.6, 27b.12, 28a.9,
29a.7, 29b.13, 30b.15, 31a.14, 31a.15, 35a.15, 38a.5, 39a.2,
39a.6, 48a.11, 61b.6, 62b.13, 65a.10, 66b.13, 68a.6, 69b.5,
70b.5, 71b.5, 72b.4, 73a.8, 73b.1, 73b.7,

t.a 1b.14,

t.dur 62b.2, 62b.5, 64a.9,

tamām iT- tamamlamak

t.üp 72a.12

tamām ol- tamamlanmak

t.ıca 11a.2

t.ince 91a.15

t.masa 29a.10

t.mışdur 61a.10

tamāmlik (تَمَامًا لِيَكُونَ) tam olma, eksiksiz olma

t.ına 16a.4

tamar (طَمْر) 1-demar, kanın veya besleyici sıvının dolacağı
kanal

t. 7a.1, 11a.8, 13b.8, 13b.11, 19b.13, 22b.7, 22b.9, 26a.10,
28a.2, 28a.3, 28a.4, 34b.12, 36b.15, 36b.17, 37a.6, 37a.10,
37a.12, 37a.13,

t.dan 5b.7, 18b.17, 36a.17, 36b.1

t.uğ 13a.8, 13a.13, 36b.1,

t.lar 11b.16, 15a.12, 33a.12

t.larda 33a.12, 75a.11,

t.lardan 28a.7, 33a.17,

t.lardur 10a.17

t.ları 12a.5, 12a.10, 12a.12, 28a.2, 28a.4, 28a.5, 37a.15,
37a.16, 74a.17,

t.larından 8b.14, 18b.17, 33a.16

t.larınuğ 13a.1, 83b.1,

t.laruğ 33b.1, 33b.2

2-kök, bir şeyin temeli, aslı

t.inØ 78b.14

baş tamarı sağ kulak arkasından kan alınan damar

t. 36b.2,37a.2

t. nden 16b.16,35b.11

ekhal tamarı kolda kan alınan damarlardan biri

t. 37a.5

fiğāl tamarı sağ kulak arkasından kan alınan damar, beşdemarı

t.ndan 18b.16

gevde tamarı dirseğin iç kısmında kan alınan damarlardan
üstte olanı

t. 37a.4

nebž tamarı bileğin iç tarafında kalp atışlarının duyulduğu
damar

t.nØ 13b.9

useylim tamarı kolda kan alınan damarlardan en altta kalanı

t.dur 37a.7

tamla (طمله) damla, bir sıvının küçük parçası

t. 20a.12

tamla- (- طملا) damlamak

t.sa 19b.13, 43b.13,

tamlayu tamlayu gel- damlayarak gelmek, akmak

t.se 44a.8,44a.14,

t.ür 43a.1

tamzur- (- طمزر) damlatmak, sıvıyı damlatmak

t.a 20b.2

t.alar 17a.12,19b.17,20a.1,20b.4,20b.8,24a.3,24a.13,

26a.14,81b.8,82a.1,83a.7,89b.8,90b.4,

t.asın 25a.16,

t.mak 20b.9,

t.sa 77b.5

t.selar 20b.5,20b.7,24b.14,24b.17,25a.2,25b.8,86a.4,

86b.4,86b.10,88a.8,89a.16,89a.17

t.up 20a.12

tar (طار) der, sıkışık

t. 9.16,

tar ol- daralmak

t. 13a.5,

t.ur 42b.15

taraf (طرف) yan yön,

t.a 14b.17,38b.16

t.ına 26a.6

tarak (طرفه) turak otu, tere otu, 60 cm kadar yükselen tüysüz bir yıllık otsu bir bitki

t. 93b.2-

taraklık (طرفقة) ayak tarağı, ayağın üst tarafı

t. 37a.13

tarf (طرف) ilgingillerden, Akdeniz bölgesinde yetişen bir ağaç veya ağaççık cinsi, ılgın

t.92b.14

tarhün (ترخون) tarhun, 60-120 cm yükseklikte kuvvetli kokulu, tüysüz yaprakları olan çok yıllık otsu bir bitki

t. 21a.9,22a.8,

tarih (تاريخ) gün, içinde bulunulan günün tarihi

t. 2b.11

tarik (طريق) yol, tarz usul, yöntem

t. 29b.5,62a.16,

t.1 62b.8,62b.10,64b.15

t.ıdur 62b.10

t.-1 risalet peygamberlik yolu (bkz. risalet)

t. 111b.17

tarlık (طارلج) tar olmaklık, darlık

t.ına80b.5

tas (طاس) su kabı, su içilen kap

t. 18b.4,22b.5

t.uq 22b.5

taşalanmak (تصه لثمه) kaygılanmak, üzülme

t. 17a.17

taşarruf *

t.-1 'akliyye akıllıca işler, akla uygun işler (bkz.'akliyye)

t. 12b.17

tesavvuf *

'ilm-i t. tesavvuf ilmi (bkz. 'ilm)

t.a 112a.8

taşfiyye *

t.-i dem kanun temizliği veya temizlenmesi

t.e 64b.17

taş (طاس) 1- taş, kum

t. 34b.8, 34b.8, 85b.17, 88b.6, 91a.11, 92a.8,

t.a 43a.17,

t.1 43b.4, 52b.7, 65b.14, 80b.16, 88b.6, 88b.6, 92a.9, 92a.10,
92a.11, 92a.12, 92a.13, 93a.13,

t.11a 50b.15

t.ından 54b.2, 95a.15

t.inı 43a.15, 68a.1

t.nuq 92a.14

t.uq 92a.17,

2- dış bir şeyin dış tarafı

t.ına 86b.6,

t.ında 45b.10

taş cölmek kilden cömlek

t.e 57b.9

bilegü taşı bileme taşı

t. 24a.3

içinde taşında içinde dışında, her tarafında

t. 45b.10

taş bağlan- taş meydana gelmek

t. dugına 15b.9

taş belür- taş oluşmak

t.ür 42b.15

taş ol- taş bulunmak, taş meydana gelmek

t.ana 43a.13, 80a.16

t.sa 44a.8, 52b.6, 52b.8, 80b.16, 92a.12,

t.ur 42b.17, 92a.10

t.ursa 43a.5

kalıya taşı sodyum oksit taşı (bkz. kalıya)

k. 22a.9

taşra (طَاشِرَة , طَاشِرَة) dışarı, dış taraf

t. 30b.17, 43a.3, 47b.10, 47b.11, 47b.15, 47b.16, 53a.4,
53a.6

t. dan 23a.10

tātārḥān (تَاتَارْ حَان) kırım hanlarına atfen söylenir, kırım hanı

t. a 112a.3

tētār kurdı (تَاتَارْ قُورْدِي) karında şiddetli ağrı yapan bir hastalık

t. 49a.9, 79b.2

t. nØ 97b.16

t. una 83a.13

tatlı *

tatlı melhem bir çeşit yara merhemi, yumurta, zeytinyağı, bal ve urden yapılır

t. 61b.1

tatlu (طَنْلُو) tatlı, güzel (bkz. tatlı)

t. 9a.3, 9b.12, 12a.5, 35b.8, 64b.17, 74a.5,

t. dur 14b.10, 73b.16, 77a.6,

t. sı 76b.10, 76b.13,

t. sindan 65a.13

tatlu bādem yağı tatlı badem yağı

t. 58a.7

tatlu sarāb tatlı şarap

t. a 64b.15

sāde tatlu yağ sade yağ

t. 73b.8

tatlu zeytyağı tatlı zeytinyağı

t. 72a.10

tatlu ol- tatlılaşmak, tatlı olmak

t. 84b.6

tatlurak (طَنْلُورْ قُورْدِي) çok tatlı

tatlurak ol- çok tatlılaşmak

t. ur 9a.15

tātranbu (طَاطْرَنْبُو) ağul otu, acem otu

t. 93b.12

tatsuz (طَاطْرُوزْ) tatsız, tadı bozuk

tatsız ol- tatsız olmak

t.ur 9a.4

atvîl-i kelâm *

tatvîl-i kelâm ol- sözün uzatılması, sözün uzaması

t.ur 97b.6

â'ün (طاعون) veba hastalığı, sığınlardan insanlara geçen bir mikrobuun sebep olduğu bulaşıcı hastalık

t. 59b.8

ava (ئاو, ئوا) içinde kızartma işi yapılan saplı yavvan kep

t.da 46a.4, 56a.14, 61a.12, 73a.15

t.ya 46a.5

aver (طوا) koyun, dört ayaklı çiftlik hayvanı

t.uq 24a.6

avassut (توسط) araya girmek

t.ina 16a.2

avîl (طويل) uzun, boylamasına iki ucu arasındaki mesafesi fazla olan

t. 13a.4

zerāvend-i t. uzun zeravend bitkisi (bkz. zerāvend)

t. 38b.8, 110a.14, 110b.9, 111a.14

zerenbād-ı t. uzun zeravend bitkisi (bkz. zerāvend)

t. 110b.9

avşan (طوشنه, طوشانه) tavşan, uzunluğu 70 cm eti yenen hızlı koşan postundan yararlanılan bir memeli

t. 29b.15

t.uq 21b.17

tavşan beyni tavşan beyni

t. nØ 40b.2

t.sinØ 87a.5

tavşan eti tavşan eti

t. 74b.17

tavşan kanı tavşan kanı

t.n1 28a.10

avuk (ئاووه, ئاووه, ئاووه) sülüngillerden eti ve yumurtası için üretilen kümes hayvanı

t. 73b.3, 73b.7, 73b.7, 73b.10

tavuk eti Tavuk eti

t. 29b.16, 50a.16,

t.inØ 90a.16

tavuk göğsi tavuk göğsi

t.nde 92a.12

tavuk suyu tavuk suyu

t.35a.8

t.unden 73b.8

tavuk yağı tavuk yağı

t. 28a.11

t.n1 16a.11

tavuk yavrusu piliç

t.dur 75b.2

tavuk yumurdası tavuk yumurtası

t.n1 90b.2

tavuk tüyü tavuk tüyü

t.nØ 44b.5

kaḳūme-i t. Bir geşit tavuk yemeği (bkz. kaḳūme)

t. 73b.2

vul (طَاوُلٌ, طَوْلٌ) davul, büyük ve ehli bir kasnağın iki yanına deri geçirilerek yapılan, tokmak ve değnekle çalınan bir çalgı aleti

t. 44b.10

t.a 42b.5, 52b.4

vūs (طَاوُوسٌ) tavus kuşu, sülüngillerden erkeğinin tüyleri uzun, kuyruğu parlak, güzel renkli, acı ve tiz sesli, süs hayvanı olarak beslenen bir kuş

t.uq 90b.11

ya- (- طِيًا) dayamak, bir şeyi bir yere dokunur duruma getirip tutmak

t.yasın 71b.4

yife (طَائِفَةٌ, طَائِفَةٌ) bölük, kısım, kavim, grup

t.dür 112a.4

havātīn t.si kadınlar kısmı, kadınlar grubu..

t.ne 55b.11

t.-i zenān kadınlar, kadınler insenlerin kadın kısmı
(bkz.zenān)

t. 69b.17

ṭayyibe *

rayihā-i t. güzel koku, güzel kokmak için kullanılan koku
(bkz. rāyiḥa)

t.den 55b.11,

t.leri 6a.3,53b.12

tāze (تازة) yeni, bayatlanmamış

t. 2a.14,22a.11,24b.5,28a.14,42a.5,42a.12,50a.17,
50b.13,52b.13,64a.16,64b.9,83a.14,84a.3,88a.3,97b.2

t.iken 59b.12,68a.17

t.si 45a.14,

t.sinden 74b.13

tāzele- (تازلة) yenilemek, değiştirmek

t.ye 6a.8,33b.13,

t.yüp 17b.14,39b.8

tebāšid (تباشيد) tebeşir, çizdiği yerde iz bırakan beyaz
renkte kireçli kaya

t. 93a.9

tebdil (تبدل) değişme, başkalaşma

tebdil ol- değişmek

t.mamak 32a.14

t.ur 32a.14

tepsi (تپس) derinliği az olan geniş ve düz kap

t. 33a.7,62a.11,62a.12,73b.9,

t.yi 62a.12

börek tepsisi börek pişirilen geniş yayvan tepsi

t.ne 73b.5

tecāvüz (تجاوز) ötesine geçme aşma, atlama

tecāvüz iT- geçmek, aşmak

t.meye 54b.17

t.miş 97b.1,112a.13

techiz (تجهيز) donatma, tamamlayarak eksiklerini giderme

t. 111a.6

tecribe (تَجْرِبَة) döneme, sınama, tecrübe

t. 25b.3, 63a.12, 111a.9

t. lerin 111a.13

t. sinØ 29a.3, 51a.4, 68a.16, 111a.10

tecribe eyle- denemek

t. düğümdür 95a.8

t. dük 54b.8

tecribe olun- denenmek

t. mışdur 33a.9

t.-i delil tecrübe delili (bkz. delil)

t. 97b.6

tecvif (تَجْوِيف) oyuk, iç kısımlar

t.lerinde 39a.3

t.lerinden 39a.7

tedārük (تَدَارُك) tedbir alma, bir şeyin gereğini yapma

tedārükün görmek, tedbirini almak, önüne geçmek için çare
aramak

t. 17b.12

tebdir (تَدْبِير) bir işin sonunu düşünerek başarısını sağlama,
tedavi etme

t. 29b.4

t.i 18b.1, 23a.6, 32a.7, 34b.10, 44b.13, 51b.8,

t.ile 4b.10, 110b.7

t.inØ 47b.8

t.inde 70b.8

t.ile 110a.8

tedbir iT- çaresine bakmak, tedavi etmek

t. esin 19a.3

t.-i hükemā hekimlerin tedavisi (bkz. hükemā)

t.den 83a.12

tedrīc (تَدْرِج) kademe kademe, basamak basamak, yavaş yavaş

t. 44b.13

tefāvut (تَفَاوُت) fark, iki, şey arasındaki farklılık

t.i 110a.11

tefāvut itmek farklı yapmak, farkı gözetmek

t. 27a.4

efekkür (تَفَكَّرَ) düşünme, kara kara düşünme
t.de 12a.15

eheccî *

hurûf-ı t. alfabe, alfabetik sırası ile harfler (bkz. hurûf
t. 6b.1

t.de 92b.3

ekāsül (تَكَاثُرٌ) üşenme, kayıtsızlık

tekāşül eyle- üşenmek, tembellik göstermek

t.me 112b.9

tekāsül iT- üşenmek

t.meyesin 3a.12

eke (تَكَّة) teke, erkek keçi

teke eti erkek keçi eti

t. 74b.16

teke kenı erkek keçi kanı

t..ndan 54b.6,86b.7

t.nı 86b.6

teke ödi erkek keçi ödü

t. 20b.3,86b.3

t.üni 86b.5

teke sakalı teke sakalı (bitki)

t. 72b.12

ekebbürlik (تَكْبُرٌ) büyüklenmek, kibirlilik

t.i 91b.8

ekfîn (تَكْفِينٌ) kefene sarma, kefenleme

tekfîn görül- kefenlemek

t.miş 111a.6

ekrār (تَكَرَّرَ) yeniden, ikinci defa bir şeyi iki veya daha
çok defa yapma

t. 8b.14,17b.14,18a.12,18b.7,32a.15,56a.9,63b.6,97a.3,
111a.10,

tekrār iT- tekrarlamak, yeniden yapmak

t.e 20a.4

t.eler 43b.15

tekrār ol- tekrar meydana gelmek

t.maya 38b.3

el (^هكَلِّ) kıl, saç kılı

t. 85a.13

elef (كَلَّفَ) bozma, yok etme

telef iT- yok etmek

t.erdüm 111b.9

elezzüzāt (تَلَذُّذَات) zevkler, lezzetler

t.dan 70a.12

cemī'-i telezzüzāt-ı et'ime ve esribe yiyecek ve içeceklerin
bütün lezzetleri (bkz.-
'cemī')

t. 11a.14

elyin (تَلْيِين) yumuşatma

t. 77a.6

telvīn iT- yumuşatmak

t.er 58a.5

t.üp 58a.9

emēšā (تَمَّشَا) ibretle bakma

temāšā eyle- ibretle bakmak

t.Ø 10b.13

emiz (تَمِيَز) temiz, pak

temiz eyle- temizlemek

t.ye 24b.10

emregü (تَمْرُكُو، تَمْرُهْ كُو) temriye, deride yer yer küme durumundaki
kabartılarla ortaya çıkan hastalık

t. 28a.1, 47b.3

t.nüq 82b.16

t.sine 28a.8

t.sini 79a.12

t.ye 5b.1, 28a.10, 28a.11, 28a.15, 448a.14, 48b.1, 59b.14,

81a.16, 82a.3, 82a.3, 83a.4, 86a.5, 86a.13, 87a.8,

t.yi 27b.15, 28a.12, 28a.14, 28a.15, 28a.15, 82a.4

kızıl temregü kırmızı temriye

t.ye 28a.11, 90a.17

ten (تَن) vücut, ten

t. 97b.12

t.de 7a.12

t.den 97b.14

t.inde 29a.14

t.ine 28b.17,78b.9,78b.13,82a.10,

t.ün 27a.2,27a.2

enbîh (تَنْبِيْهٌ) ikaz etme, tavsiyede bulunma

tenbîh iT- ikaz etmek, tavsiyede bulunmak

t.erüz 39a.15,

t.esin 29b.7,30a.4,33b.3

encere (تَنْجِرَةٌ) tencere, içinde yemek pişirilen kapaklı
derin kep

t.de 61a.8

t.ye 57a.15

endürüst (تَنْدُرُوسْتٌ) sıhhatli, sağlam vücutlu, kuvvetli gücü
kuvveti yerinde

t.lere 74b.8

tendürüst ol- gücü kuvveti yerinde olmak sıhhat bulmak

t.a 57a.17,72a.7

t.mayup 81a.9

t.sun 85a.11

enezzü'l (تَنْزِيلٌ) iniş,

t.dedür 110b.16

tenkiye (تَنْقِيْهٌ) ayıklama, temizleme, vücudu fazla maddelerden
temizlemek,için kullanılan ilaç ve bu ilacı
kullanmak

tenkiye iT- vücudu fazlalıklardan arındırmak

t.eler 50a.11

t.-i beden vücudu fazla maddelerden temizleme (bkz. beden)

t. 97b.5

t.-i dimâğ beyni fazla maddelerden temizleme

t.dur 37a.3,97b.5

tennür (تَنْوُورٌ) tandır, içinde ekmek pişirilen kilden yapılmış
ocak veya küçük fırın

t.da 68a.2

tennūr ekmeği tandır ekmeği

t.dür 74a.4

epser- (تيسر) kuruyup buruşmak

t.ür 69a.7

er (تر) teze, ıslak

ter ol- tazelenmek

t.ur 70b.3

er (تر) ter, vücutta derine çıkan tuzlu sıvı

t.inØ 46a.12

t.ini 85b.2

teri alış teri yatışmak, terleme kesilmek (bkz. alış)

t.e 49b.19

ere (تره) tere, turpgillerden, yaprakları salata olarak yenen baharlı bir bitki

t. 17a.15

tere tohumı tere tohumu

t. 40b.4, 58b.1

erengübān (ترنگبانه) deve dikenli bitkisi üzerine geceleri düşen tatlı madde, kudret helvası

t. 58a.13

ereyağ (تره ياغ) tere yağı, süttten elde edilmiş sade yağ

t.11a 42a.12,

erf (ترف) kurt otu

t. 94a.8

erkīb (تركيب) yapı, bir şeyi meydana getiren unsurların yapısı, yapılış, birbirine karışmış maddeler

t.i 69a.5, 69a.14,

t.ini 11a.6

terkīb ol- meydana gelmek

t.ur 3b.12

t.-i etıbbā-yı mısır mısır tabiblerinin terkibi ilacı (bkz. mısır)

t. 110b.17

t.-i insān insanın yapısı (bkz. insān)

t. 6b.7

t.da 5a.4

terle- (تَرَلَّ) terlemek, vücudundan ter çıkmak (bkz. derle-)

t. 26b.13,

t.dükden 27b.12

t.mez 86a.16

t.ye 30b.13,30b.13,31b.6,41a.8,46a.12,48a.13,49b.14,
82a.11,83b.13

t.yen 80b.14

t.yüp 45b.14

terlegen (تَرَلَّكَه) çok terleyen,

terlegen ol- çok terlemek

t.sa 86a.15

terlet- (تَرَلَّه) terletmek, hastayı örtterek terlemesini sağ-
lamak

t.e 31b.6

t.eler 31a.8

t.esin 31a.15

ters (تَرَس) karşı taraf, ters

t.iñe 96a.5

ters (تَرَس) dışkı, pislik

t.inØ 88a.17

t.ini 85b.1,89b.17

göğercin tersi güvercin dışkısı

t.ni 90a.1

katır tersi katır dışkısı

t.ni 85b.5

sığır tersi sığır dışkısı

t. 45a.3,59a.17

tertīb (تَرْتِيب) düzenleme, hazırlama, düzen

t. 31a.13,73b.7

t.idür 9b.12

tertīb iT- düzenlemek, düzene sokmak

t.üp 10a.2

teslīm (تَسْلِيم) verme, emanet etme

teslīm iT- vermek

t. üp 112a.14

tesvīd (تَسْوِيدٌ) yazma karalama

tesvīd eyle- yazmak

t.dük 55b.12

teşhīs *

t.-i emrāz hastalıkların teşhisi (bkz. emrāz)

t. 112b.9

tevātūr (تَوَاتُرٌ) Bir şeyin bir kaç kişiden anlatılarak gelmesi, değişik kişilerce anlatılagelen

t. 98a.17

t.le 33a.15

tevekkül (تَوَكَّلٌ) sebeplere tevessül ettikten sonra işi Allah'a bırakma :

tevekkül iT- sebepleri yerine getirip işini Allah'a bırakmak

t.erin 4a.16

tevellüd (تَوَلَّدٌ) doğma, meydana gelme

t.i 10a.9,10a.9,74b.12

tevellüd iT- meydana getirmek

t.er 75a.1,75a.8,75a.9,75b.17,76a.17,76b.3,

tevellüd ol- meydana gelmek

t.ur 74a.17

tezkiye (تَزْكِيَةٌ) birini temize çıkarmak

tezkiye ol- temize çıkmak

t.up 112a.5

tezyīn (تَزْيِينٌ) süsleme, süslü hale getirme, bezeme

tezyīn kıl- süslemek

t.up 11a.3

tezyīn ol- süslenmek

t.ur 2b.5

tıb(b) (طِبُّ) hastalıkları iyileştirmek amacıyla başvurulan ilmi çalışmaların bütünü, tababet

t.a 4b.16

t.i 111b.2

encüm-i t. tıb ilminin bilginleri, yıldızları (bkz. encüm)

t. 2b.9

'ilm-i t. tıp ilmi, hekimlik bilgisi (bkz. tıb)

t. 4a.2

t.uq 1112a.11

t.u 'ilec tabiblik ve ilaç

t. 2b.13

kitāb-ı t. hekimlik konusunda yazılmış kitap (bkz. kitāb)

t. 4b.16

risāle-i t. tıp kitabı (bkz. risāle)

t.2a.2

ihāl (طحان) dalak, akyuvar üreten ve yıpranmış alyuvarları toplayan organ

t.1 39a.12

ılā (طلا) hastalığa sürülecek ilaç melhem (bkz. tulā)

t. 16b.6,44b.17

t.1er 39a.11,59b.7,69b.10,

t.1erından 29b.13,

t.yü 26b.17

ılā eyle- sürmek, melhemi hastalıklı yere bolca sürmek

t. se 78b.2

t.ye 27b.7

ılā iT- sürmek, melhemi hastalıklı yere sürmek

t. 51a.6,

t.e 55b.10, 61a.2,77b.15,

t.eler 27b.8,33a.3,36a.2,48b.6,59a.15,59a.16,79b.6,81a.7,
82b.5,83a.11,89b.4,

t.esin 26b.17,40b.5,48b.3,59b.2,

t.seler 27b.9,38b.7,38b.10,45a.6,87a.17,90b.7,

t.üp 28a.12,35b.16,88a.13,

ılā kıl- melhem sürmek

t.salar 85b.13,

ılā ur- yaraya melhem sürmek

t.alar 35b.12,

t.-yı bahak bahak hastalığı için yapılmış bir nevi yoğun melhem (bkz. bahak)

t. 27b.4,27b.7

t.-vı nāşūr nesir hastalığı için yapılmış bir nevi yoğun melhem (bkz. nāşūr)

t. 59b.13

ilsım *

t. -1 ilāhī ilahi sır Allaha'a mahsus bilgi

t.dür 3b.13

imār (تيمار) bakma, koruma

t.1 41a.1

t.ına 27a.3

tirār iT- bakmak, korumak

t. 32a.6,

t.düm 33b.9

t.eler 35b.4

t.erse 8a.10

t.medük 111a.5

t.üp 35a.16

irāş (تيراش) kazıma, yontma

t.da 18a.12

t.dan 52a.11,

tirāş iT-yontmak, kazımak

t.e 18a.13

t.üp 18a.5, 18a.9, 18a.11, 19b.9, 24b.1,

tirāş ol- tıraş, olmak, saçına veya bir pürüzü kazımak

t.a 23b.2

ırfıl (طريفيل) Antiseptik ve balgam söktürücü olan bir bitki

tırfıl

t. 93b.11

ırnaK (طرناء, طرناء, طرناء) tırnak, (bkt. dirnaK)

t. 7a.3, 37b.12,

t, inØ 39b.1

t.ından 85a.15, 85a.14, 85a.16

t.ını 90b.12

t.lara 51a.2

t.larından 29a.16

t.larını 89a.10

başından tırnaklara tepeden tırnağa, baştan ayağa

t. 51a.2

tıynaK (طيناء) iki tırnaklı hayvanların ayağı

katır tıynağı katır ayağı

t.nuq 85b.2

tibnī (تِبْنِي) saman renginde, saman rengine çalan

t. 14a.4

til til (تِيل تِيل) tel tel olmaklık

t. 15b.7

tīn *

t.-i ermenī kil-i ermeni bir tür kil (bkz. finü'l ermen
kīl-i ermen, kil-i ermenī ermenī)

t. 35a.15

t.-i hikmet kimyacıların inbik ve şişeler üzerine sıvadıkları
toprak (bkz. hikmet)

t. ile 63a.2

t.ü'l-ermen ermeni kili kil-i ermen (bkz. tīn-i ermen, kiler-
menī, kīl-i ermenī, ermen)

t. 94b.2

iriyāk (تِرْيَاك) panzehir

t. 45b.7, 110a.10, 110a.11, 111a.1, 111a.13, 111a.16,

t. dan 25b.2, 110a.2, 111a.7,

t. dur 110b.3, 111b.1,

t. e 79b.16

t. i 110a.6, 110b.6, 110b.17,

t. lar 6b.5, 59b.9, 111b.1,

t. ü 110a.8, 110b.4

cekçe t. kematiryus, mehmude, sakmunya kökü, yer palamudu
(bkz. çekçe)

t. 41a.7, 79b.1, 111a.15

t.-i bers-i 'isā kısa zamanda etkisini gösteren güçlü bir
panzehir, macun (bkz. 'isā)

t.-i erba'a özel bir panzehir

t. 111a.10

t.-i fārūk yılan sokmasına ve sıtmaya karşı kullanılan özel
bir panzehir

t. 110a.10

t. u 110a.12

tiryās (تِرْيَاس) hekimlikte kullanılan bir bitki kökü

t. 40b.6, 83b.17, 111a.15

- t̄iz (تيز) tez, çabuk, acele, erken
 t. 9b.14,19b.1,23a.9, 54b.5,61a.14,69b.11,75a.16,74b.14,
 74b.16,75a.4,85a.3,85a.4,90a.13,91b.13,110a.2,
 t.dür 25b.2,95b.15,
- t̄iz t̄iz çabuk çabuk, acele
 t. 12a.10
- t̄iz zemān kısa zaman
 t.da 34a.2,
- t̄iz iT̄ çabuklaştırmak, hızlandırmak
 t.üp 62b 3,
- t̄izāb (تيزاب) derişik nitrik asidin hekk arasındaki adı,
 kezzap
 t. 22b.3, 30a.3,
- t̄izcek (تيزجك) çabuk, çabucak, hemen
 t. 15a.7, 35a.2,42b.7,50a.2,82a.9,
- t̄iz-kār (تيزكار) çabuk iş yapan, eli çabuk
t̄iz-kār olmak eli çabuk olmak
 t. 38a.1
- tizgerç (تيزگرچ) ?
 t. 59b.15
- t̄izlik (تيزليق) çabukluk, tezlik
 t.i 110a.1
- t̄izrek (تيزرک) çok çabuk, erken
 t. 69b.4
- toğ- (طوغ-) 1- doğmak, dünyaya gelmek
 t.en 32a.2,53a.10,70b.12,70b.12,70b.13,70b.14,70b.15,
 70b.16,70b.17,70b.17,71a.4,71a.4,71a.5,71a.6,
 71a.7,71a.8,71a.9,71a.9,71a.10,71a.11,
 t.ar 69a.16,
 t.arken 71a.2,
 t.arsan 70b.10,71b.10,71a.3
 t.dı 37b.14,
 t.duğı 97a.12
 2-meydana gelmek, hasıl olmak
 t.ar, 75a.12,76b.17
- toğan (طغان) doğan, kartalgillerden, kügük,kuş fare vb.ile
 beslenen, kuş avında kullanılan yırtıcı bir kuş
 t.uğ 89a.16

ğra (طَغْرَا، طَوْغْرَا) doğremak, kesip ufaltmak (bkz. doğra-)

t.ya 72a.10,73b.4,

t.yup 72.a.11,72b.1,73a.9,

ğru (طَوْغْرُو، طَغْرُو) dosdoğru, doğruca

t. 55a.7

t.suna 23a.3

ğur- (طَوْغْرُو، طَغْرُو، طَوْغْرُو) doğurmak, çocuk dünyaya getirmek

t.a 24b.5,82a.9,85b.1,86b.12,90b.12,91a.4,91a.15,92a.3,

t.amasa 54b.3,91a.33

t.mamış 55a.13,81a.2,

t.maya 85b.2,84a.11,

t.mayen 90b.12,

t.mayayın 91a.16,

t.umasa 85a.17

t.urken 82a.8,89b.16

h(u)m (طَوْحْم) çekirdek, tohum, bitkilerde döllenme sonunda yumurtacıktan oluşan ve yeni bir bitki olumasını sağlayan tane

t.1 29a.2,58a.11,82b.7,

t.unı 80a.12,80a.13,

bov tohmı boy tohumu

t. 59a.5,61a.7,

civîd tohmı çivit tohumu

t.27a.8

gül toh(u)mı gül tohumu

t. 54a.7,54a.9,

ısırğan tohmı ısırgan otu tohumu

t. 48b.13,

havıç toh(u)mı havuç tohumu

t.nø 43b.14,78b.15

t.nı 53a.15,

t.nug 79a.7

ısfınak tohmı ıspanak tohumu

t.mø 78a.11,

kasnı tohmı kasnı tohumu

t. 45b.2

kendene tohmı gendene tohumu

t. 48b.8

kene toh(u)mı tene tohumu

t. nuç 27a.6

t.unı 83b.6

kerdeme tohmı kerdeme tohumu

t.nø 51b.14,

kerefüs toh(u)mı kereviz tohumu

t. 40a.6,

t.nı 78a.14

keşnic tohmı

t.nø 22a.6

ket(t)an tohmı keten tohumu

t. 61a.6, 94a.15

t.nı 46a.4

lābata tohmı labada tohumu

t. 95b.15

mersin toh(u)mı mersin tohumu

t. 44a.17

t.nø 95b.5

rāziyāne toh(u)mı rezene tohumu

t. 16b.9, 40a.5, 59a.5, 111a.2

t.ları 45a.10,

soğan tohm(ı)— soğan tohumu

t. 52b.13

t.ları 57b.15

şalgem tohmı şalgem tohumu

t. 57b.8

tere tohmı tere otu tohumu

t. 40b.4, 58b.1,

turp toh(u)mı turp tohumu

t.26b.7, 27b.8, 84a.4,

t.nø 27b.9, 77b.16,

t.unı 77b.15

üzerlik tohmı üzerlik tohumu

t. 59a.4

t.nø 39b.15

t.unı 49a.5

t.-1 kerefus kereviz tohumu

t. 52b.9,54a.8

t.-1 mersin mersin tohumu

t. 95a.16

t.-1 turp turp tohumu

t. 27b.5

k (طوقه) tok, karnı tok olan, karnı ağ olmayan

t. iken 7b.7

kın- (طوقيد-) dokünmek, vermek

t.up 13b.8

kluk (طوقلله) karnın tok olma hali

t.8a.3

kun- (طوقن-) dokunmak, değmek, ulaşmak,

t.mak 34b.8,34b.8,35a.12,

t.maya 56b.10,62a.8,

t.sa 13b.8,

t.up 35a.11,

kuz (طقوز) dokuz (sayı adı)

t. 46b.3,49b.2,54a.16,

kuzunci. (طقوزنجي) dokuzuncu

t. 7a.2

kuzunci bāb (طقوزنجي باب) dokuzuncu bölüm

t. 5a.10,16a.5

1- (طولا-) dolmek

t.dukda 21b.15

t.sa 26a.10,35a.16,48b.16,52b.4,

t.up 24a.14

1a-(طولا-) dolamak, çevresine sarmak,

t.yalar 38b.2

tolayı tut- çevresini sarmak, dolamak

t.up 38b.2

laşık tolaşık (طولايشو) dolaşık. dolaşık

t. 33a.12

ldur- (طولدور-) doldurmak

t.a 96a.2,

t.alar 19b.12,36a.10,

t.ayın 1b.12

- tulin- (- طُولِيْ) tolmaq, yuvarlaklaşmaq
gün tulin- güneşin doğumu, güneşi doğduğu zaman
 t. urken 30b.7
- tolu (طَلُوْ, طَوْلُوْ) dolu, içi boş olmayan
 t. lb.4,12a.5
- tomien (طوملائه) domalan, keme arap mantarı
 t. 93b.13
- tomur- (- طُمُوْر) şişip kabarmak
 t. masına 37e.3
- tonan- (- طونان) keplanmaq, kuşanmaq
 t. ur 29a.16
- tonuq (طونقه) donuk, soluk, renk
 t. 12a.14
- tonuqluq (طونقلخ) donukluk, buğu
 t. inØ 36b.5
- toquz *
- toquz yağı (طكوز ياغي) domuz yağı
 t. 48a.10
- topalak (توبلاق - طوبلاق) topalak (btki adı)(bkz. doblak,
 toplak)
 t. 21a.2,21a.11,43b.1,44a.2,44a.6,44a.16,54a.7,55a.11,
topalak yağı
 t. 62a.4,62a.6,
- toplak (توبلاق) Hünnapgillerden yapraklarından yeşil beya
 çıkarılan bir bitki (bkz. doblak, topalak)
 t. 93b.1
- topuk (طيوغ - طيوقه) topuk, ayak bileği üzerindeki iki çıkıntı
 t. 37a.12,37a.14
 t. ina 16b.10
 t. lardan 17b.11
 t. larına 30b.12
 t. larından 34b.5
 t. uq 28a.5
- iç topuk ayak bileğinin iç tarafındaki çıkıntı
 t. 28a.4

iki topuk ayak bileğinin iki tarafındaki iki çıkıntı

t. 37a.12

toy-(-طوي) doymak, açlığı kalmamak isteği kalmayıncaya kadar yemek

t. dukdan 7b.8, 8b.3

t.ınca 34a.11,

tudağ (طوداغ, طوداغ, طوداغ) ağzın dişleri örten ve dışarıya doğru kıvrılan üst ve alt kenarlarından herbiri

t. 11a.11, 22b.7, 22b.8, 36b.14, 36b.14,

t. da 20b.11,

t. 1. 35a.9, 69a.7

tuhme (تحمه) mide dolgunluğu

tuhme eyle- mide dolgunluğu yapmak

t. r 76a.5

tuhme ol- mide dolgunluğu olmak

t. up 7b.5

tuhme olmak mide dolgunluğu meydana gelmek

t. dan 96a.17,

tuhmelik (تحمليک) mide dolgunluğu hali

t. den 50a.14

tuhmekān (تحمكانه) adam taşığı, nebat tohumu, semizotu tohumu

t. 93a.9,

tül*

t. -1 zamān uzun zaman

t. 11a 69b.1

tulā (طولا) yaraya sürülecek melhem veya hazırlanmış yağ

(bkz. tılā)

t. 25a.9

t. lar 6a.7,

tuluğ (طلوئ, طوئ) şakak, göz alın ve yanak arasında, elmacık kemiği üstündeki çukur bölge

t. da 36b.7

t. lar 36b.8

t. larından 24b.11

tuluğ ağrısı şakak ağrısı

t. 17a.8

tu'm (^متعم) tad, lezzet (bkz.ta'm)

t.1 9a.3,9a.4,9a.16

tuman (^{طمانه}) duman, buğu

t. 16a.11,26a.5

tur- (^{طور} -) 1-bir müddet beklemek, durmak, kalmak

t.a 17b.14,17b.15,17b.17,22a.6,23a.11,25a.10,26a.7,

26a.9,28a.8,28b.13,35a.14,36a.10,36a.14,40b.5,

41b.3,42a.4,48a.17,51a.4,54b.15,56a.15,57b.1,

59b.16,64b.1,65b.6,65b.11,68a.11,

t.dukça 63b.1,

t.dukdan 16b.3,19b.16,27b.3,68b.2,

t.sa 13b.9

t.sun 23b.2

t.up 73a.5

t.ur 13a.11

2- akan sıvı kesilmek, akmaz olmak

t.a 79a.3,

t.masa 19b.9,44a.11,54b.6,54b.14,86b.7,

t.mayan 19b.11,43b.15,79a.3,

t.mayana 80b.6

t.mayanuq 86a.3

t.mazise 37b.15

3- bir şeyin karşısında durmak, oturmak

t.a 57b.2

t.ma 113a.6

t.salar 48b.5

4- ayağa kalkmak, kalkmak

t.dı 111a.8

t.mak 11b.17

5-vazgeçmek, birekmek

t.a.16b.2

t.6-dur

t.ur 16a.2

'ahdine tur- sözünde durmak

t.maz 112a.4

ici tur- ishali kesilmek

t.a 52a.9

gövle tur- kalakalmak

t.ur 2b.4

baka tur- görmek, gözün görür olma heli

t.urken 26a.7

turu gel- ayağa kalkmak

t.üp 38b.13

turak (طَوْرًا) turakotu, 60 cm kadar yükselebilen tüysüz bir yıllık otsu bir bitki, tere otu

t. 93b.1

turak otı turak otu, tüysüz 60 cm kadar yükselebilen bir yıllık otsu bir bitki, tere otu

t. 17a.6, 43b.1, 57b.15, 82b.17

turgur- (طَوْرُغْرَه, طَوْرُغْرَه) 1-vücuttan akan bir sıvıyı veya kanı durdurma, kesme

t.a 19b.10, 25b.9, 77b.6, 87b.17

2-Ağrıyı kesme, hastalığı iyi etme

t.a 48b.9,

turıl(ı)K (طَوْرِيْلِك) duru hal, (bkz. turulık)

t.1 14b.15

turna (طَوْرْنَه) turnagillerden, Avrupa ve Kuzey Afrika'da toplu halde yaşayan göçebe iri bir kuş

turna beynisi turna beyni

t.ni 90b.15

turp (تَوْرَب, تَوْرَب), turpgillerden yaprakları tüylü beyaz çiçekleri sarı mor renkli bir bitki

t. 26b.2, 77b.17, 78a.6, 93a.10,

t.a 78e.5

t.dan 78a.1

t.1 21a.10, 41b.2, 43b.3, 53a.14, 77b.11, 77b.12, 77b.13, 78a.2,

t.uq 77b.5

turp suyu turp suyu

t. 17a.5, 77b.9

t.nø 77b.7, 77b.8

turp toh(u)mı turp tohumu

t. 26b.7, 27b.8, 84a.4

t.nø 27b.9, 77b.16

t.unı 77b.15

turp yağı turp yağı

t. 62b.2

t.nø 20b.9

eşek turpı eşek turpu

t.92b.10

yaban turpı yaban turpu

t. 82b.4

turult- (- طوړل) durultınak, sıvının tortusunun dibe çökmesini sağlamak, beklemek

t.a 55b.1

turuluk (طورولغ) duruluk, sıvının içindeki tortunun dibe çökmüş hali (bkz. turuluk)

t.11a 14b.16

turunç (تورنج) turunç, bütün kiş yapraklarını dökmeyen bir Akdeniz ağacı

t. 110b.9

t.1 84a.12,84a.7

turunç ağacı turunç ağacı

t.na 84a.13

t.nuq 84a.12

turunç kabı turunç kabuğu

t. 21a.2,50a.1,55a.15,56a.8,56b.14,96a.9,

t.nı 83a.12

turunç suyu turunç suyu

t. 19b.5

t.unı 84a.9,84a.11,

turunç yaprağı turunç yaprağı

t.nø 84a.7

tut (طوت) dutgillerden, kuzey yarımkürenin ılıman bölgelerinde yetişen yapraklarıyla ipekböceği beslenen ağaç

t.1 22b.13

tut-ı bevāşır taneli olan basur hastalığı

t. 47a.1

t.dur 47a.11

tut- (طوت) 1-tutmak, yapışmak, yakalamak

t.a 23a.4

t.a 23a.4

t.ar 34b.16,77a.3,98a.6

ṭ.dı 112a.6

ṭ.makdan 17b.6

ṭ.up 11b.17,34b.16,96a.5

2-Kaplamak, istila etmek

ṭ.an 77b.6,86a.1

ṭ.ana 79a.14

ṭ.ara39a.6

3-kaşısına koymak,kaşısına tutmak

ṭ.a 20a.16,22b.5

4-

ṭ.a 80b.11

ṭ.alar 23a.6

ṭ.sa 21b.6

ṭ.up 97a.15

5-kapamak, tıkamak

ṭ.up 20a.15

6-yakalamak,avlamak

ṭ.ar 70a.2

7-bezemek

ṭ.ar 12b.1

alısdırı tut- yavaş yavaş, alıştırarak sürmek

ṭ.up 27b.14

tolayı tut- dolamak,dolayıp sarmak

ṭ.up 38b.2

tutam (^{توتام}) avuç içi veya, parmak uçlarıyla tutulabilecek miktar

t. 54b.11

tutğün (^{طتغون}) tutulmuş, tutuk

tutğün ol- tutulmak, tutuk olmak

ṭ.sa 19b.15

tütî (^{طوطي}) papağan cinsinden bir kuş

ṭ.nün 89b.5

tütüyâ (^{توتيا}) taz haline getirilmiş sürme taşı

t. 94b.14

ṭ.dan 61b.8

tutul- (^{طوتول-طوتول}) 1-durmak, ekmez olmak, hapsolmek

ṭ.an 43a.4,44b.5,44a.13

ṭ.ana 44b.6

ṭ.anlara 81a.3

ṭ.makdandmr 20a.8

ṭ.sa 43a.16,52b.14,90a.1

ṭ.ur 43a.2

2-sesi çıkmaz olmak

ṭ.đugına 75a.15

ṭ.mış 78a.13

ṭ.mış 78a.13,

ṭ.sa 46a.14

3-nefes tıkanmak zor nefes almak

ṭ.sa 83b.12

ṭ.up 46a.8

tutuş- (طوتوش) tutuşmak, alev almak

yanup tutuş- çok yanmak, harareti çok olmak

ṭ. 66a.6

tuy (طوی) duymak, hissetmek

ṭ.a 20a.3

tuyur (طیور) kuşlar, yumurtlayan omurgalılardan uçan hayvanların ortak adı

ṭ.70a.1

menāfī'-i t. kuşların faydaları (bkz. menāfī')

ṭ.1 6a.16,88b.16

tuz (طوز) tuz, kokusuz suda eriyen, yiyecekleri tadlandıran billursu madde

ṭ.20b.13,28b.2,28b.15,31a.2,36a.12,42b.3,51a.12,66a.7,73a.6,73b.6,73b.7,83a.3

ṭ.1 18a.8,42a.14,74a.5

ṭ.1nØ 72a.12

ṭ.11a 19a.16,28a.10,31b.14,36a.10,73a.5,73a.15,81b.7,

ṭ.1a 86a.13

iflāk tuzı Eflak tuzu

ṭ.n1 41b.2

tuzak (طوزق) tuzak, kış veya yaban hayvanlarını yakalamaya yarayan araç veya düzen

ṭ.dur 70a.1

ṭ.lar 70a.1

tuzla-(-طوزل) tuz katmak, tuz ekmek

ṭ.Ø 73a.5

ṭ.laya 72b.10

ṭ.layup 85a.8,86b.5

tuzlu (طوزلو) tuzlu, tuzu çok olan

t. 19a.2, 32b.9, 50b.2, 59b.12, 76b.4

t.dur 74b.11

tuzlu ol- tuzlu olmak

t.ur 9a.16

tuzluK (طوزلك) tuzluk, tuz kolu

kadın tuzluğu sarı, galı tağ yapraklı iki geneklilerden,
çiçekleri sarı, meyvesi ekşimesi kırmızı renkli
bir bitki, amberbaris

t. 94a.4

tuzluluK (طوزلولك) tuzlu olmak, çok tuzlu olmak

t.1 74b.4

tuzsuz (طوزسز) tuzsuz, tuzu az olan veya hiç olmayan

t. 73b.3

tüs (توس) tüy, saç

t. üni 90a.2

tüffāh (تفاح) elma, gülgillerden çiçekleri pembe veya beyaz
bir ağaç

t. 76b.10

tükürük (توكوروك) tükürük bezlerinden ağza akan salgı

t. 24a.9

t.ile 26a.12

tükür-(-توكور, توكور) tükürüğü azğı içinden dışarıya atmak

t.dükçe 82b.15

t.e 20b.16

t.se 85b.5

t.üp 26a.13

tüm *

tüm tüm (توم توم) büyük ve bütün

t. 79b.11

türbüd (تربود) türbüd bitkisi

t. 26b.3, 45a.17

ağ türbüd aktürbüd (bkz. ağ)

t. 27a.7

türki (توركي, تركي) Türkçe, Türk milletinin konuştuğu dil

t. 1b.16

t.de 4b.17

türkice Türkçe, Türk milletinin konuştuğu dil

t. 92b.8

türş (تورس) delice bakla

t. 42b.8

leben-i t. ekşimis süt (bkz. leben)

t.75b.13

tütsi (توتسى) ilaç yapmak amacı ile yakılan kokulu madde,

tütsü

t.dür 31b.2

tütsi eyle- tütsü yakmak, tütsü yapmak

t.rseq 57a.6

t.ye 85b.7

tütsi iT- tütsü yapmak

t.eler 80b.9,83b.17,85a.15,88b.1,

t.se 48a.7,79a.8,

t.seler 78b.15,84b.9,85a.17,90b.12

t.üp 31b.5

tütsi idin- kendine tütsü yapmak

t.se 89a.9

tütsi vir- birine tütsü yapmak

t.üp 31b.6

tütün (توتون, توتون) duman, yakılan maddeden alevle beraber çıkan is

t.ine 24b.16,48b.5,90a.6

tütüz-(-توتوز) tütsülemek, koku vermek için bir şey yapıp

tüttürmek

t.e 22b.6

t.eler 85b.1

t.seler 47b.10

-U-

u (و , ؤ) ve

u. 1b.13, 2a.12, 2a.17, 2b.6, 2b.12, 2b.13, 2b.16, 7a.8, 8a.9,
12a.6, 16b.17, 97b.16, 112a.10,

'ūc (عوج) böğürtlen, gülgillerden, bahçe çitlerinde, yol kenarlarında kendiliğinden yetişen dikenli ve çok yıllık bir çalı, diken dutu

u.dur 93a.4
uç- (اوج , اوج) son, nihayet, uç
u.1 24a.12
u.ına 63a.3
u.ından 30b.9
u.larına 34b.13
u.una 62b.1
u.undan 19b.8uçuk^zuçuk dut- sara tutmak, cin tutmak (bkz.dut-)

u.an 38b.8, 38b.9

'ūd (عود) öd ağacı

u. 56.5, 56a.11, 56b.13, 57a.4, 57a.16,
u.1 55b.16'u.-1 hindī öd ağacı, ud Hindi, hindistan öd ağacı (bkz.hindī)

u. 55a.2, 55a.10, 55a.17, 56b.3, 65a.8, 66b.15, 93b.16,

'ūdu'l-ḥavc egir kökü, dere ve durgun su kenarlarında yetişen
50-125 cm.yüksekliğinde çok yıllık otsu bir bitki

u. 92b.13 و و و

'ūdu'l-kahr (عود القهر) udu'l-kahr, akın karha

u. 30a.15, 32b.14, 58b.2,
u.dur 93b.15

u.1 22a.15, 58b.11

'ūd-ḳumārī (عود قماري) yalan öd ağacı, Hindistan'ın Kumar şeh-
rinden getirilen bir tür ağaç kabuğu

u. 55b.14

'ūdu'ş-şalīb (عود الصليب) şakayık bitkisinin kökü (bkz.'abdu'ş-
şalīb)

u. 72a.14,

ufak (اَوْفَاقٌ , اَوْفَاقٌ) küçük (bkz.uvak)

u. 21b.13, 33b.4

ufacık (اَوْفَاقِيكٌ) ufacık, küçücük (bkz.ufacık)

u. 26c.4, 48a.6

ufacuk (اَوْفَاقِيكٌ) küçücük (bkz.ufacık)

u. 18b.15, 19a.16, 33b.4, 79b.8

ufād-(اَوْفَادٌ) ufaltmak, kısmak, parçalanak,

u. 52b.8

ufan-(اَوْفَانٌ , اَوْفَانٌ) kırılmak, ufalmak, parçalanmak

u.mak 35a.12

u.makdan 34b.9

u.mış 87b.10

u.sa 87b.11

'ufūnet (اَوْفُونَةٌ) rutubet, küf

'u. 14b.14, 76b.17

'u.i 51a.8

'u.inden 29b.1

envā'-i 'u. iltihab çeşitleri (bkz.envā'-)

'ukab[¶]

u. 40b.13

dühn-i 'u. ağrı giderici olarak kullanılan bir tür merhem

(bkz.dühn)

'uqalā (اَوْقَالٌ) akıllılar, akıllı insanlar

u.71a.12

u.ya 95a.4

'ulemā (اَوْمِلَاءٌ) alimler

u. 3b.10, 4a.10

ulu (اَوْلُو) 1-büyük

ulu bayram kurban bayramı

u. 70b.10

2-kudsi, şerefli, büyüklük sahibi

u.lar 7b.5, 8a.13, 89a.8

ululuk (اَوْلُوْلُكٌ) büyüklük, yücelik

u.ında 3a.11

'ulvī (^وعلوي) yüce, yüksek

u.dür 6b.10

un (^واون) un, öğütülmüş toz hale getirilmiş tahıl, toz

u. 35a.3, 50b.16, 59a.13, 61.a13, 74a.1

u.1 74a.2

u.undan 74b.9

un as(ı) unlu yemek

u.ları 29b.16

arpa unı

u. 40b.9, 41b.3, 54a.4, 95.b16

u.unı 39b.12

bakla unı bakla unu

u. 53a.4

u.nø 42a.17

u.unı 26a.9

buğday unı buğday unu

u. 30a.7, 30a.12, 30a.16, 32b.15, 37b.6, 61b.2,

delice bakla unı delice bakla unu

u.nø 51b.13

kepek unı buğday kabuğu unu

u.unı 51b.6

kömür unı kömür tozu

u.97a.4

'unnāb (^وعناب) Hünnap, 2-8 m. dikenli bir ağacın meyvesi, öksürük kesici ve göğüs yumuşatıcı özelliği vardır.

'u. 17a.2

'u.1 17a.2

'unnāb sarābı Hünnap şarabı (bkz. sarāb)

'u. 17a.2

'amel-i 'unnāb hünnap şarabının yapılışı (bkz. 'amel)

u. 66a.14

'unşur (^وعنصر) madde, unsur, dört maddeden biri

'u. 7a.8

cār 'unşur dört unsur; toprak,su,hava,ateş

u.1 7a.8
 unut- (أونوت - أونوت) akıldan çıkarmak, unutmak
 u.maya 91a.5

u.mayalar 97b.7
 unutşaklık (أنتشاقلم) unutkanlık, unutma
 u. 7b.15, 76b.12
 u.1 36b-11

'unvān*

mühr-i hātem-i 'u. isminin son harfi, mührü (bkz.mühr)

'u. 2a.17
 ur (أور) ur, hücrelerin aşırı çoğalmasıyla vücutta ortaya çıkan yumru

u. 36a.7
 ur- (أور) 1) koymak, sürmek, üzerini ilaçla kapatmak
 u.Ø 113a.1
 u.a 52a.1, 77b.11, 78a.9, 83b.10
 u.alar 18a.17, 19b.10, 23a.9, 23b.4, 35a.6, 35a.7, 35a.13,
 35a.15, 35b.6, 35b.12, 37b.6, 37b.7, 37b.8, 37b.9,
 37b.15, 37b.16, 37b.16, 39b.11, 42b.2, 42b.5, 44b.6,
 45a.14, 49b.3, 49b.4, 49b.5, 49b.8, 59a.17, 61b.7, 80a.8,
 81b.17, 83b.14, 91b.7, 91b.13,
 u.asın 39b.5, 56a.1, 62a.12,
 u.mak 23a.9
 u.mayalar 35a.16
 u.maz 32a.11
 u.sa 17a.4, 78b.8, 91a.6,
 u.salar 21b.11, 25b.7, 31b.13, 31b.14, 36a.5, 36a.6, 40b.9
 40b.10, 41a.17, 45a.3, 45a.5, 83a.14, 83b.7, 84a.9,
 84b.3, 86b.15, 89b.3, 91a.7, 91b.10, 91b.17, 92a.1,
 92a.5, 92a.7,
 u.up 33b.13, 33b.16, 36a.14
 2) dokunmak, müdahale etmek
 u.dukda 44b.10

el ur-

u.asın 13b.3, 39b.1
 u.maya 35a.10,

- u.mayalar 23a.16,23b.7,
 3)dövmek,ufaltmak
 u.asın 64b.12
 4)kaplamak,tutmak,yer etmek
 u.ur 30b.10
 u.ursa 30a.10,31a.1,31b.8
 5) hayvan sokmak,hayvan ısırarak
 u.sa 88b.10,92a.7
 6)çarparak incitmek
 u.makdan 23a.9

- tag ur- kızgın demirle yarayı dağlamak
 u.asın 36b.9
 'urfiyye (عَرْفِيَّة) (hastalık adı)
 u.sine 61b.15
 'urük (عَرُوق) insan vücudaki damarlar
 'u.an 69b.10
efrād-ı'u. damarlar,damar şubeleri (bkz.efrād)
 'u. 47a.16,66a.15,66a.17
'u. ğavrı žavāri toplardamarlar,şerayin (bkz.žavāri)
 'u.10b.2
'u.žavāri atardamarlar, evride (bkz.žavāri)
 'u.10a.17
 'uryān[⌘]
'urvān iT- soymak,elbisesini çıkartmak
 u-üp 30b.8
 uş[⌘]
uşı git-korkmak çok korkmak
 u-erse 37b.9
 useylim (اَوْسَيْلِم) kolda kan alınandamarlardan en alttaki damar
 u.37a.3
 uskuşus (اسْقَطُوس) keşiş otu, karabaş otu,gargan(bkz.ustuküş)
 firka çiçeği,kara börüklü
 'usru'l - bevl (عُسْرُ الْبَوْل) sidiğini yapamamak
 u. 42b.12

ustuktūs (اِسْتَقْتُوْس) karabaş otu, keşiş otu (bkz.uskutūs)
u. 44a.3, 98b.15

uşak *
u. cadır çadır çiçeği, mahmude, kaplumbağa otu (bkz.çadır)

u.59a.3

u.otı uşak otu, kaplumbağa otu (bkz.ot)

u. 80a.17

'uşşāk

dil-i 'u. aşıkların gönlü (bkz.dil)

u. 2b.6

utan- (اَوْتَانَتْ) utanmak, sıkılmak

u.acak 71a.15

utanmak (اَوْتَانَمَتْ) utanmek, sıkılmak

u. 68b.8

'utārid*

'u.-i devrān zamanın katibi, yazarların başkanı (bkz.devrān)

u. 2a.12

uvak (اَوْوَاكَمْ) ufak, küçük (bkz.ufak)

u. 73a.8

uyan- (اَوْيَانَتْ) uyanmak, ayılmak, kendine gelmek

u.a 87a.8

u.maya 86b.3, 87a.8

uyhu (اَوْيْحُو) uyku, uyuma hali

u. 89a.3, 90a.3,

u.sı 88b.3

u.yı 80b.3

uyhu getir uyutmak, uykusunu getirmek, uyuşturmak

u.ür 66a.11, 75a.1, 81b.8

uyhulu (اَوْيْحُولُو) uykulu

u.74a.16

uyhusuzluk (اَوْيْحُوْسُزْلُو) uykusuzluk

u. 17a.16

uyluk (اَوْيْلُو +) bacağın kalçadan dize kadar olan kısmı

u.larını 71b.1

uyluk ağırları uylukağırları

u.37a.11

uyu- (أيو، أويو) uyumak, uyku hali

u.madan 8b.1

u.mağtan 8b.2

u.masa 81b.8, 91b.5

u.maya 86a.13, 88a.14

u.mayan 82b.17

u.r 89a.14

u.sa 87a.16

u.ya 12a.13, 81b.9, 82b.17, 87a.7

u.yacak 77b.12

u.yınca 28b.9

uyuş- (أويوش) pıhtılaşmak

u. mıs kan pıhtılaşmış kan

u. 10b.17, 15b.12

uyuşdur- (أويشدر) uyuşturmak

u.ur 82b.10

uyut- (أويود) uyutmak, yatırmak

u.a 80b.3

uyuz (أويوز, أويوز) uyuz hastalığı

u. 7b.12, 15a.15, 15b.1, 78b.10

u.a 37a.8, 83a.4, 86a.13, 92a.1, 92a.5

u.dan 29a.2,

u.ı 5b.1, 28a.16

u.inØ 23b.17

u.inı 79a.12

uzat (أوزاد) uzatmak, uzun hale getirmek

u.a 87b.9

u.ur 19b.3, 63b.2

uzluk (أوزلعه) ihtiyat, dikkat ve ustalık

u.23a.4

uzun (أوزونه) baş ve son tarafı arasında fazla mesafe bulunan,

uzun

u. 33b.17, 38b.1, 50b.6, 62b.15

u.ca 25a.14, 47a.1

ء
'użv (عضو) üye, organ

'u. 9b.15

'u.a 34b.6, 51a.2, 59b.4, 63b.9

'u.ı 59a.12, 59a.14

'u.ını 28b.2

'u.lar 10a.6

'u.uñ 50b.17

-ü-

ü (²اُو, ²اُو, ²اُو) ve

1b.3, 1b.3, 1b.3, 2a.11, 2b.5, 2b.6, 3b.13, 7a.8, 8a.4, 8a.9,
10a.14, 10b.4, 49a.4, 39a.8, 66a.12, 74a.15, 90b.3, 98a.10,
111a.6, 111b.8, 111b.13, 112b.6, 112b.6, 113a.1, 113a.6,
113a.17

üç (³اُوچ) üç (sayı adı)

11b.12, 13a.8, 14b.3, 15b.16, 17b.14, 17b.14, 20b.16, 21b.16,
23b.1, 23b.4, 23b.5, 24b.4, 25a.6, 25a.6, 26a.7, 26a.9, 26a.11,
27a.9, 27b.14, 28a.8, 28b.10, 28b.13, 29a.9, 29b.7, 30a.17,
30b.6, 30b.15, 30b.15, 31a.14, 31b.3, 31b.6, 32a.7, 33a.6,
33a.10, 33b.11, 34b.5, 34b.6, 35a.14, 36a.10, 36a.13, 37b.16,
39b.13, 40a.10, 40a.15, 40b.3, 40b.7, 41a.4, 41a.15, 41b.5,
42a.4, 43a.11, 43a.14, 43b.14, 44b.9, 45a.6, 46b.4, 48b.8,
49b.6, 50a.6, 50a.8, 51a.13, 51a.16, 51a.17, 51b.9, 52a.16,
52b.7, 52b.12, 53a.6, 53a.7, 54b.12, 56a.1, 57a.2, 58b.9,
58b.10, 59b.5, 62b.13, 63a.5, 63b.11, 63b.14, 64a.17, 65b.1,
65b.7, 65b.17, 66a.7, 68a.5, 68a.7, 69a.11, 69a.16, 72b.12,
73a.2, 77b.6, 79a.7, 81b.4, 86a.1, 86a.11, 87a.1, 95a.12, 97a.7
97a.9, 97a.13, 110b.2, 111a.4, 111a.7

ü.de 18a.12, 54a.6, 54a.6

ü.dür 13a.16,

ü.i 10a.12,

ü.üni 25b.14

üç ağırlı üçkatı, üç misli ağırlıkta

ü. 25b.4, 50a.1, 110b.13, 111a.15

üç dört üç dört kadar (bkz.dört)

ü. 20a.12, 23b.14, 26a.2, 33a.3, 50b.5

üçer (³اُوچَر) üç üç olacak şekilde

ü. 17b.15, 21a.13, 23b.5, 29a.2, 29b.11, 32a.9, 32a.11, 32b.16,
33b.17, 40a.2, 41a.5, 43a.10, 43b.11, 44a.6, 44a.10, 44b.2,
45b.2, 46b.8, 49a.13, 51a.3, 57b.16, 58b.12, 59a.4, 65b.7,
65b.16, 77b.17,

üçüncü (³اُوچُنبُ) üçüncü

ü. 5a.6, 5b.15, 6a.9, 6a.17, 6b.12, 6b.17, 7a.2, 7a.5, 8b.2,
9a.9, 11b.4, 12b.7, 13a.4, 20b.9, 34b.4, 34b.7, 36b.4,
46b.14, 62a.2, 69a.6, 76a.6, 84b.16, 90b.17, 96b.10

ü.si 11a.14,

ü.sine 9a.17

üçüncü bāb üçüncü bölüm

ü. 9a.1,

üç yüz (**أَوْحِي**) üçyüz (sayı)

ü. 61a.6, 68a.13,

üç yüz on sekiz (**أَوْحِي مِائَتَيْ سِتِّينَ**) üç yüz on sekiz (Sayı)

ü. 11b.15,

üfür- (**أَوْفَرُ**) üfürmek, üfleme

ü.düm 38b.16

ü.eleler 19b.11, 21a.17,

ü.seleler 86a.3,

ümitsiz (**أُمِيدِسِرٌ**) ümitsiz, kötü durumda olan

ü. 31a9

ümid (**أَوْمِيدٌ**) ümit, beklemek

ü.dür 5a.1, 112b.3,

ümmü'sşibyan (**أُمَّةُ الصَّبِيَّانِ**) çocuk felci

ü.a 52b.17

ünük (**أَوْكُوكٌ**) hançere girtlak

ü. 7a.5

üsküre (**أَوْسُكُورَةٌ**) ağız yayvan kap, toprak çanak

ü. 63a.4,

ü.ye 63a.1

üslüb (**أَوْسُوبٌ**) tarz, yol

ü. 23b.4, 57a.14, 6.a.10, 97a.6

üst (**أَوْسُتٌ**) üst, üst taraf

ü. 24a.4

ü.inde 37a.12

ü.ine 39b.5, 71b.12

ü.ünde, 37a.8, 37a.14, 71a.1, 73b.9, 87a.15

ü.ünce 23a.2, 23b.3, 27a.12, 44b.15

ü.üne 21b.17, 22a.1, 22a.1, 26a.8, 40a.13, 42a.3, 51a.1, 55a.4,
58a.13, 59a.13, 62a.12, 62b.4, 63a.2, 65b.6, 71b.4, 71b.7,
71b.14, 71b.16, 79a.15, 80a.12

üstād (^{اُستاد}) rehber, üstad, yol gösterici

ü.a 112b.8

ü.dan 24a.5, 37b.17

ü.larımız 51a.4

ü.umdan 98a.17

ü-i kâmil nükemmel, üstad, işinde tecrübe kazanmış kişi (bkz. kâmil.)

üstübi (^{اُستوبي}) üstüpi, üstüp bezi

ü. 96a.2

üş- (^{اُش}) toplanmak, üşüşmek

ü.e 87b.3

üşür*

ü-i hār devedikeni, yabancı enginar (bkz. hār)

ü. 95a.4

üşür- (^{اُشور}) üşürmek, yapıştırarak musallat etmek

sülük üşür- sülükle kan aldirmek

ü.e.eler 24b.11

üz- (^{اُوز}) bozmak, yüzmek

üz-miş ol- 78a.8

üzer (^{اُوزر}) üst taraf, üst

ü. inde 28a.3, 28a.5, 37a.9, 37a.13, 40a.3, 57a.17, 68a.2, 71b.5

ü. inden 22b.16, 37b.14,

ü. ine 4b.2, 4b.10, 6b.1, 7a.9, 7a.10, 7b.3, 7b.3, 7b.4, 14b.11,
19b.9, 22a.6, 22a.17, 22b.5, 22b.6, 23b.3, 23b.5, 24b.2,
29b.5, 30a.16, 31a.13, 31b.1, 31b.9, 34a.16, 35a.7, 35b.1,
35b.2, 35b.6, 35b.16, 36a.5, 36b.9, 37b.6, 37b.13, 38b.12,
39b.4, 39b.4, 39b.8, 39b.11, 39b.12, 40a.12, 40a.13, 40b.2,
41b.2, 41b.3, 42a.5, 45a.5, 49a.4, 49a.17, 49b.5, 49b.8,
49b.13, 50b.15, 51a.11, 51b.9, 53a.10, 54b.15, 54b.17,
58a.15, 59a.10, 59b.2, 59b.4, 61a.9, 61b.8, 63b.7, 63b.14,
64a.17, 64b.12, 65b.11, 66b.10, 72a.5, 72a.13, 72a.14,
72b.10, 72b.13, 73a.9, 73a.16, 73b.6, 73b.9, 73b.15, 78a.9,
79b.5, 79b.15, 82a.4, 82b.8, 82b.16, 83a.14, 83b.7, 84b.3,
85b.5, 87a.11, 87b.11, 88b.15, 90a.2, 90b.7, 91a.17, 92a.17,
95a.9, 96a.2, 96a.5, 97a.8,

Ü. inedir 13a.15

üzerlik (أوزرلية) sedefotugillerden yaprakları almasıık,çiçekleri beyaz renkte susama benzeyen tohumları acı bir bitki

ü. 51b.9,51b.15,92b.8,

ü.i 42b.9

üzerlik tohumı üzerlik tohumu

ü. 59a.4,

ü.nø 39b.15,

ü.unı 49a.5,

üzñ[#]

halfü'l-üzñ kulak arkasında kan alınan damar (bkz.half)

ü. 28a.2

ü.gür 36b.10

üzre (أوزرة) üzerine,üstüne

ü. 27b.7,57a.14,72a.7,113a.4,

üzül- (أوزل) yüzülmek,sıyrılmış olmak

ü.miş 49a.7

üzüm (أوزم) üzüm

ü. 21a.12,47a.2,

ü.i 78b.14

ü.ile 45b.9

ü.le 48b.11

üzüm çekirdeği üzüm çekirdeği

ü.ø 95b.9

ak üzüm beyaz üzüm

ü.den 64b.17

it üzümü it üzümü,tilki üzümü

ü. 92b.4

kara kuru üzüm kurutulmuş kara üzüm

ü. 44b.1,

kara üzüm çekirdeği kara üzüm çekirdeği

ü. 49b.12

karaca üzüm kara üzüm

ü. 54a.3,79b.7

kızıl üzüm kırmızı üzüm

ü. 38a.15,42a.15,59a.5

ü.le 26b.11

kuru üzüm kuru üzüm

ü. 21a.12

râzaki üzüm razaki üzüm

ü. 55b.4

- V -

vācib (وَأَجِبْ) yapılması gereken

v. 3b.4,

v.dür 96a.16

vācib ol- gerekmek

vācibü'r-ri'āye (وَأَجِبْ الرِّعَايَةَ) uyulması gerekli

v.leri 4b.8

vādā' (وَدَاعٍ) it boncuğu bitkisi

v. 92b.6

vāddeçin (وَادِدٌ حِمْرٌ) boğaz altında kan alınan iki damar

v.dür 36b.17,

vāfir (وَأَفْرَهُ) çok, bol

v. 56a.3, 76b.4, 76b.5

vahdanıyyet (وَأُحْدَانِيَّةٌ) Allahın birliği

v.ine 70a.16

vahdet[¶]

'ālem-i vahdet birlik alemi, teklik alemi (bkz.'ālem)

v.de 112a.8

vāki' (وَأَقْبَحُ) meydana gelen

vāki' ol- meydana gelmek

v.a 3a.9

v.an 5a.12, 5a.16, 5b.5, 6a.2,

v.mez 72b.7

v.m 7a.11, 34b.9, 41b.10

v.mr 6a.12, 72b.8

v.mrs 35a.10

vākıf (وَأَقْفُ) bir işi iyi bilen

vākıf ol- bir işi iyice öğrenmiş olmak, bilmek (bkz.ol)

v.an 63a.8

v.düğumuz 77b.3

v.mazuzdur 38a.8

v.up 96b.7

vākıyye (وَأَقْيَاهُ) dört yüz dirhem, 780 gramlık birim

v. 49a.11, 57a.15, 64a.3, 64a.9, 64a.11, 64a.11, 64a.17, 64a.17,

64b.4, 64b.10, 64b.13

v.sine 64a.9, 64b.10

vaqt (وقت) zaman, an

v. 15a.17, 29a.8, 39a.9, 40a.14, 43a.3, 58b.10, 66a.16, 71a.17,
73b.11, 83b.5, 97a.7

v.da 70a.9,

v.1 8b.8, 70a.17, 70b.2

v.larda 70b.6

v.ları 71a.13

v.inØ 70a.4

v.ında 54a.5, 64a.5, 64b.4, 68b.8, 88a.7, 88a.11, 89b.2, 97a.7,

v.-1 hācet ihtiyac zamanı (bkz.hācet)

v.de 24a.9, 25a.14, 25b.4, 29a.8, 30a.8, 46a.7, 56b.6, 56b.10,
57b.3, 92b.2

vaqtın (وقتیه) zaman, vakit

v. 29b.7, 29b.9, 58a.2, 58b.3, 59a.6, 66b.1, 70b.5, 75b.12, 77b.12,
83b.5,

vaqtsiz (وقتیز) yersiz, zamansız (bkz.vaqtsiz)

v. 47b.6, 78a.11

vaqtsiz (وقتیز) yersiz, zamansız (bkz.vaqtsiz)

v. 53b.13,

vāle (واله) bir çeşit ipekkumaş

v.den 23b.10

vāleden seçür- elemek

v.e 23b.10

vallāhi (والله) Allah için, Allah hakkı için

v. 98a.3, 98a.14

vallāhu a'lem (والله أعلم) Allah daha çok bilendir

v. 12b.17, 40b.11

vallāhu ta'ālā a'lem (والله تعالى أعلم) Yüce Allah daha çok bilendir.

v. 19b.6, 31b.16, 32b.7, 59b.6, 61a.4, 69b.12, 77a.16, 95a.6,
111a.16,

var (وار) var, mevcut, bulunan

v. 111b.10, 111b.10, 112b.17, 113a.15

v.iur 4a.6, 4b.15, 9a.13, 9b.10, 9b.15, 10a.6, 10b.8, 12a.17,
14a.2, 14a.4, 14a.7, 14a.11, 14a.15, 14b.14, 22b.7, 22b.10,
26a.10, 28a.2, 28a.3, 29a.2, 34b.6, 37a.4, 38a.6, 39a.9,
47a.7, 58a.3, 59a.3, 62b.10, 62b.16, 65a.2, 70a.13, 71b.11,
72a.2, 72b.8, 72b.16, 74b.4, 76a.9, 76a.13, 77a.13, 89a.1,
90a.15, 110a.1,

v.ıdı 38b.11

v.ıduğına 15a.2,15b.15,

v.ısa 34a.7,54b.16,62b.3,76b.1,86a.10,98b.2,113c.14

v.iken 7b.1

var- (**وَارٍ**) gitmek,ulaşmak ,varmak

v.e 11a.15,21a.8,24a.17,29a.8,30b.7,44a.13,55a.7,61a.1,
91a.3,

v.eşak 113a.4,

v.ıhar 31a.17,

v.ıhı 61b.10

v.ıhna 64b.10

v.ıngın 78b.12,

v.ırpça 27c.4,78a.6,89c.14,

v.ırpçım 47b.14,

v.ıncea 12b.4,23a.9,23a.6,30b.13,34a.12,51a.3,113b.16

v.ıncadur 52b.16

v.mak 91b.2

v.mayup 41a.2,

v.maz 30a.2,32a.13,40b.3

v.sa 48b.16,89a.8

v.sınø 13b.4

v.sunø 3b.h0

v.up 13b.3,16b.3,20a.2,23b.2,27b.12,27b.15,28b.10,32b.3,
37b.16

v.ursa 34a.6,

fesâda var- bozulmağa başlamak (bkz.fesâd)

v.updur 39a.10

varıl (**وَارٍ**) ulaşmak,yetişilmek

v.mazdı 3a.16

v.sa 50b.9

vârid (**وَارِدٍ**) gelen,erişen

vârid ol- gelmek,ulaşmak

v.dı 3b.4

v.mışdur 76b.6,96a.14

v.updur 7a.14

vaşiiyetnâme (وَصِيَّةُ نَائِمَةٍ) yazılı vasiyet

v. 112b.5

vaşak (وَشَكْ) mürr-i safi, mür ağacı, korkulu frenk maydanozu

v. 17a.10

ve (وَ) ve

2b.6, 2b.16, 2b.17, 3a.1, 3a.2, 3a.2, 3a.8, 3a.9, 3a.9, 3a.9,
 3a.11, 3a.11, 3a.15, 3a.17, 3b.2, 3b.3, 3b.5, 3b.5, 3b.6, 3b.10,
 3b.10, 3b.11, 3b.12, 3b.12, 3b.13, 3b.16, 3b.17, 3b.17, 4a.2,
 4a.3, 4a.10, 4a.13, 4b.2, 4b.3, 4bb3, 4b.7, 4b.7, 4b.8, 4b.15,
 4b.15, 4b.16, 4b.17, 5a.6, 5a.7, 5a.11, 5a.12, 5a.14, 5a.16,
 5a.17, 5a.17, 5b.1, 5b.6, 5b.6, 5b.8, 5b.9, 5b.10, 5b.12, 5b.13,
 5b.14, 5b.15, 5b.16, 6a.3, 6a.3, 6a.7, 6a.7, 6a.8, 6a.8, 6a.10,
 6a.11, 6a.12, 6a.13, 6a.13, 6a.14, 6a.15, 6a.15, 6a.17, 6b.3,
 6b.4, 6b.6, 6b.9, 6b.10, 6b.11, 6b.12, 6b.13, 6b.14, 7a.10, 7a.12
 7a.12, 7a.13, 7a.13, 7a.16, 7b.1, 7b.4, 7b.7, 7b.10, 7b.12, 7b.12
 7b.12, 7b.13, 7b.13, 7b.13, 7b.13, 7b.13, 7b.14, 7b.14, 7b.15,
 7b.15, 7b.16, 7b.17, 7b.17, 8a.6, 8a.7, 8a.8, 8a.8, 8a.9, 8a.11,
 8a.13, 8a.16, 8a.16, 8b.8, 8b.9, 8b.15, 8b.16, 8b.16, 9a.4,
 9a.5, 9a.7, 9a.0, 9a.14, 9a.15, 9a.17, 9b.1, 9b.3, 9b.4, 9b.5,
 9b.6, 9b.7, 9b.7, 9b.9, 9b.9, 9b.10, 9b.11, 9b.11, 9b.11, 9b.12,
 9b.12, 9b.13, 9b.14, 9b.14, 9b.14, 9b.14, 9b.15, 9b.16, 9b.17,
 10a.1, 10a.1, 10a.1, 10a.2, 10a.2, 10a.3, 10a.4, 10a.4, 10a.5,
 10a.5, 10a.5, 10a.8, 10a.14, 10a.15, 10b.1, 10b.3, 10b.4, 10b.5,
 10b.6, 10b.6, 10b.6, 10b.7, 10b.7, 10b.8, 11a.1, 11a.3, 11a.4,
 11a.6, 11a.7, 11a.8, 11a.8, 11a.9, 11a.10, 11a.10, 11a.11, .
 11a.12, 11a.13, 11a.13, 11a.17, 11b.1, 11b.1, 11b.2, 11b.7,
 11b.8, 11b.12, 11b.13, 11b.14, 11b.16, 11b.16, 11b.17, 12a.1,
 12a.1, 12a.1, 12a.5, 12a.5, 12a.6, 12a.6, 12a.7, 12a.8, 12a.9,
 12a.9, 12a.9, 12a.10, 12a.10, 12a.11, 12a.11, 12a.12, 12a.12,
 12a.13, 12a.13, 12a.13, 12a.13, 12a.14, 12a.14, 12a.15, 12a.15,
 12a.16, 12a.16, 12a.17, 12b.1, 12b.2, 12b.2, 12b.3, 12b.3,
 12b.4, 12b.4, 12b.5, 12b.5, 12b.6, 12b.7, 12b.8, 12b.8, 12b.9,
 12b.10, 12b.10, 12b.11, 12b.11, 12b.11, 12b.12, 12b.13, 12b.13,
 12b.14, 12b.14, 12b.15, 12b.16, 12b.16, 13a.1, 13a.2, 13a.2,
 13a.2, 13a.8, 13a.8, 13a.10, 13a.11, 13a.12, 13a.12, 13a.13,
 13a.13, 13a.14, 13a.15, 13a.17, 13a.17, 13b.5, 13b.6, 13b.6,

13b.7,13b.9,13b.10,13b.10,13b.11,13b.13,13b.13,13b.13,
 13b.13,13b.14,13b.17,13b.17,14a.3,14a.3,14a.3,14a.3,
 14a.3,14a.4,14a.5,14a.5,14a.5,14a.8,14a.9,14a.9,14a.10,
 14a.10,14a.12,14a.12,14a.12,14a.13,14a.16,14a.17,14b.2,
 14b.3,14b.9,14b.10,14b.11,14b.12,14b.13,15a.2,15a.3,
 15a.6,15a.6,15a.7,15a.10,15a.11,15a.12,15a.12,15a.13,
 15a.13,15a.13,15a.14,15a.15,15a.16,15a.17,15a.17,15b.1,
 15b.3,15b.4,15b.5,15b.6,15b.7,15b.9,15b.10,15b.11,15b.11,
 15b.12,15b.14,16a.1,16a.1,16a.2,16a.2,16a.4,16a.6,16a.8,
 16a.12,16a.13,16b.9,17a.1,17a.2,17a.2,17a.2,17a.3,17a.10,
 17a.15,17a.15,17a.15,17a.15,17a.15,17a.16,17a.16,17a.16,
 17a.16,17a.16,17a.16,17a.17,17a.17,17a.17,17a.17,17a.6,
 17b.7,17b.7,17b.8,17b.9,17b.9,17b.10,17b.10,17b.13,
 18a.2,18a.3,18a.7,18a.8,18a.10,18a.15,18b.2,18b.6,18b.6,
 18b.7,18b.9,18b.17,18b.17,19a.2,19a.5,19a.6,19a.8,19a.11,
 19b.4,19b.4,19b.5,19b.7,20a.9,20a.9,20a.11,20a.14,20a.14,
 20b.10,20b.13,20b.14,20b.17,21a.1,21a.2,21a.2,21a.3,
 21a.3,21a.3,21a.3,21a.3,21a.4,21a.7,21a.8,21a.9,21a.10,
 21a.11,21a.11,21a.13,21a.17,21b.4,21b.7,21b.8,21b.16,
 22a.9,22a.10,22a.11,22a.12,22a.12,22a.13,22a.14,22b.2,
 22b.3,22b.8,22b.9,22b.10,22b.11,22b.11,23a.4,23a.10,
 23a.17,23b.7,23b.10,23b.12,23b.12,23b.12,23b.13,23b.16,
 23b.16,23b.16,23b.16,23b.17,24a.2,24a.3,24a.7,24a.8,
 24a.8,24a.10,24a.10,24a.12,24a.16,24a.16,24b.4,24b.7,
 24b.10,24b.13,24b.14,24b.16,25a.4,25a.12,25a.12,25a.13,
 25a.16,25a.17,25b.2,25b.2,25b.2,25b.2,25b.3,25b.3,
 25b.5,25b.11,25b.12,25b.12,25b.12,25b.12,25b.14,25b.14,
 25b.14,25b.15,26a.5,26a.5,26a.16,26a.17,26b.1,26b.3,
 26b.4,26b.4,26b.5,26b.7,26b.7,26b.7,26b.7,26b.8,26b.10,
 26b.11,26b.11,26b.12,26b.12,26b.13,26b.14,26b.15,26b.15,
 27a.1,27a.1,27a.1,27a.2,27a.2,27a.3,27a.8,27a.9,27a.11,
 27a.11,27a.11,27a.11,27a.11,27a.12,27a.12,27a.12,
 27a.13,27a.13,27a.14,27a.16,27a.16,27a.16,27a.17,
 27b.1,27b.4,27b.4,27b.4,27b.5,27b.6,27b.7,27b.8,27b.8,
 28a.3,28a.4,28a.6,28a.7,28a.16,28a.17,28b.1,28b.7,28b.8,
 28b.8,28b.12,28b.12,28b.12,28b.15,28b.15,28b.15,28b.15,
 28b.16,29a.1,29a.5,29a.5,29a.11,29a.13,29a.13,29a.14

29a.14, 29a.15, 29a.16, 29a.17, 29b.1, 29b.2, 29b.2, 29b.7,
 29b.8, 29b.14, 29b.14, 29b.15, 29b.15, 29b.15, 29b.15, 29b.15,
 29b.16, 29b.16, 29b.16, 29b.16, 30a.1, 30a.1, 30a.1, 30a.3,
 30a.6, 30a.6, 30a.7, 30a.14, 30a.15, 30a.15, 30a.15, 30a.15,
 30a.16, 30b.2, 30b.2, 30b.3, 30b.4, 30b.9, 30b.14, 31a.1, 31a.2,
 31a.5, 31a.5, 31a.5, 31a.5, 31a.5, 31a.6, 31a.6, 31a.7, 31a.11,
 31a.11, 31a.11, 31a.11, 31a.12, 31a.12, 31a.12, 31a.12,
 31a.14, 31a.15, 31a.17, 31a.17, 31a.17, 31b.2, 31b.4, 31b.7,
 31b.7, 31b.10, 31b.11, 31b.11, 31b.12, 31b.16, 32a.5, 32a.9,
 32a.12, 32a.12, 32a.13, 32a.15, 32b.8, 32b.9, 32b.9, 32b.10,
 32b.11, 32b.11, 32b.11, 32b.12, 32b.13, 32b.14, 32b.14, 32b.14,
 32b.14, 32b.15, 32b.15, 32b.16, 32b.17, 33a.2, 33a.3, 33a.4,
 33a.4, 33a.5, 33a.11, 33a.12, 33a.13, 33a.14, 33a.14, 33a.16,
 33a.17, 33a.17, 33b.3, 33b.3, 33b.6, 33b.6, 33b.6, 33b.6, 33b.13
 33b.14, 33b.14, 33b.14, 34a.1, 34a.9, 34a.10, 34a.15, 34b.2,
 34b.2, 34b.2, 34b.2, 34b.3, 34b.3, 34b.3, 34b.7, 34b.7, 34b.8,
 34b.13, 34b.14, 34b.15, 34b.15, 35a.1, 35a.2, 35a.2, 35a.3,
 35a.3, 35a.7, 35a.8, 35a.9, 35a.9, 35a.11, 35a.12, 35a.14,
 35a.16, 35a.17, 35b.2, 35b.3, 35b.3, 35b.4, 35b.6, 35b.7, 35b.7,
 35b.7, 35b.8, 35b.9, 35b.9, 35b.11, 35b.11, 35b.13, 35b.13,
 35b.15, 35b.15, 35b.15, 35b.15, 35b.17, 36a.1, 36a.1, 36a.8,
 36a.10, 36a.11, 36a.12, 36a.12, 36a.13, 36b.3, 36b.4, 36b.4,
 36b.5, 36b.5, 36b.5, 36b.6, 36b.7, 36b.8, 36b.9, 36b.10, 36b.11,
 36b.12, 36b.12, 36b.13, 36b.13, 36b.16, 36b.16, 36b.16, 36b.17,
 36b.17, 37a.1, 37a.1, 37a.1, 37a.2, 37a.3, 37a.5, 37a.5, 37a.6,
 37a.6, 37a.6, 37a.6, 37a.7, 37a.7, 37a.8, 37a.8, 37a.8, 37a.9,
 37a.9, 37a.10, 37a.10, 37a.10, 37a.11, 37a.11, 37a.11, 37a.13,
 37a.14, 37b.2, 37b.5, 37b.6, 37b.6, 37b.6, 37b.6, 37b.8, 37b.9,
 37b.9, 37b.12, 37b.13, 37b.14, 37b.17, 38a.1, 38a.4, 38a.5,
 38a.5, 38a.6, 38a.6, 38a.10, 38a.12, 39a.3, 39a.3, 39a.8, 39a.9,
 39a.9, 39a.11, 39b.6, 39b.15, 39b.16, 40a.5, 40a.5, 40a.5,
 40a.7, 40a.8, 40a.8, 40a.10, 40a.17, 40a.17, 40a.17, 40a.17,
 40b.1, 40b.4, 40b.4, 40b.6, 40b.7, 40b.7, 40b.14, 40b.15, 40b.15
 40b.15, 40b.16, 40b.17, 41a.13, 41a.14, 41a.14, 41a.14, 41a.15,
 41a.17, 41b.7, 41b.7, 41b.8, 41b.9, 41b.9, 41b.9, 41b.9, 41b.13
 41b.17, 41b.17, 42a.1, 42a.1, 42a.1, 42a.1, 42a.2, 42a.2, 42a.2,
 42a.4, 42a.8, 42a.17, 42a.17, 42b.10, 42b.12, 42b.13, 42b.13

42b.13, 42b.16, 42b.17, 42b.17, 43a.1, 43a.1, 43a.2, 43a.2,
 43a.3, 43a.3, 43a.8, 43a.9, 43a.10, 43a.10, 43a.10, 43a.12,
 43a.12, 43a.15, 43b.1, 43b.3, 43b.3, 43b.4, 43b.5, 43b.5,
 43b.5, 43b.7, 43b.10, 43b.10, 43b.11, 43b.11, 43b.11, 43b.11,
 43b.12, 43b.12, 43b.12, 43b.14, 43b.14, 43b.17, 44a.2, 44a.2,
 44a.2, 44a.3, 44a.3, 44a.5, 44a.5, 44a.5, 44a.5, 44a.6, 44a.6,
 44a.9, 44a.9, 44a.10, 44a.15, 44a.16, 44a.17, 44a.17, 44a.17,
 44a.17, 44a.17, 44a.17, 44b.1, 44b.4, 44b.9, 44b.11, 44b.12,
 44b.14, 44b.14, 44b.17, 44b.17, 45a.1, 45a.4, 45a.4, 45a.5,
 45a.5, 45a.7, 45a.9, 45a.10, 45a.11, 45a.12, 45a.13, 45a.13,
 45a.14, 45a.15, 45a.16, 45a.16, 45b.1, 45b.2, 45b.2, 45b.2,
 45b.3, 45b.4, 45b.5, 45b.5, 45b.5, 45b.5, 45b.5, 45b.6, 45b.6, 45b.7,
 45b.9, 45b.9, 45b.12, 45b.13, 45b.14, 45b.14, 45b.17, 46a.5,
 46a.5, 46a.7, 46a.9, 46a.9, 46a.13, 46a.15, 46a.17, 46b.2,
 46b.4, 46b.6, 46b.6, 46b.7, 46b.7, 46b.7, 46b.7, 46b.8, 46b.8,
 46b.8, 46b.8, 46b.9, 46b.10, 46b.10, 46b.10, 46b.11, 46b.14,
 46b.15, 46b.16, 46b.16, 46b.17, 47a.1, 47a.2, 47a.3, 47a.3,
 47a.4, 47a.6, 47a.12, 47a.12, 47a.14, 47a.15, 47a.16, 47a.17,
 47b.2, 47b.3, 47b.3, 47b.3, 47b.3, 47b.3, 47b.3, 47b.3, 47b.4,
 47b.4, 47b.4, 47b.4, 47b.4, 47b.4, 47b.7, 47b.8, 47b.12, 47b.12,
 47b.12, 47b.12, 47b.13, 47b.16, 47b.17, 48a.5, 48a.10, 48a.13,
 48a.14, 48a.14, 48a.14, 48a.14, 48a.15, 48a.15, 48a.15, 48a.16,
 48a.16, 48b.1, 48b.2, 48b.3, 48b.3, 48b.4, 48b.4, 48b.4, 48b.4,
 48b.8, 48b.9, 48b.9, 48b.10, 48b.11, 48b.13, 48b.16, 48b.17,
 49a.1, 49a.2, 49a.2, 49a.3, 49a.3, 49a.6, 49a.6, 49a.7, 49a.10,
 49a.10, 49a.10, 49a.11, 49a.13, 49a.13, 49a.13, 49a.14, 49b.3,
 49b.6, 49b.6, 49b.9, 49b.9, 49b.9, 49b.9, 49b.12, 49b.16, 50a.1,
 50a.1, 50a.1, 50a.3, 50a.3, 50a.3, 50a.3, 50a.4, 50a.5, 50a.5,
 50a.5, 50a.5, 50a.6, 50a.6, 50a.6, 50a.6, 50a.6, 50a.6, 50a.7, 50a.9,
 50a.10, 50a.10, 50a.10, 50a.10, 50a.11, 50a.11, 50a.12, 50a.12,
 50a.12, 50a.13, 50a.13, 50a.14, 50a.14, 50a.16, 50a.16, 50a.16,
 50a.17, 50b.1, 50b.1, 50b.1, 50b.1, 50b.2, 50b.3, 50b.3, 50b.4,
 50b.4, 50b.4, 50b.4, 50b.5, 50b.6, 50b.9, 50b.10, 51a.5, 51a.8,
 51a.8, 51a.9, 51a.9, 51a.9, 51a.15, 51b.4, 51b.5, 51b.10,
 51b.15, 51a.16, 52a.2, 52a.3, 52a.8, 52b.2, 52b.3, 52b.6,
 52b.7, 52b.9, 52b.9, 52b.9, 52b.9, 52b.9, 52b.10, 52b.16,

53a.1, 53a.1, 53a.1, 53a.4, 53a.4, 53a.4, 53a.5, 53a.7,
 53a.8, 53a.9, 53a.13, 53a.17, 53b.12, 53b.12, 53b.14,
 53b.15, 53b.17, 54a.3, 54a.3, 54a.4, 54a.5, 54a.7, 54a.7,
 54a.7, 54a.8, 54a.8, 54a.8, 54a.10, 54a.13, 54b.11, 54b.12,
 54b.14, 54b.14, 54b.16, 55a.2, 55a.2, 55a.3, 55a.3, 55a.8,
 55a.9, 55a.10, 55a.10, 55a.10, 55a.11, 55a.11, 55a.11, 55a.
 12, 55a.12, 55a.14, 55a.14, 55a.14, 55a.15, 55a.17, 55a.17,
 55b.4, 55b.7, 55b.8, 55b.8, 55b.8, 55b.16, 56a.2, 56a.4,
 56a.4, 56a.4, 56a.6, 56a.8, 56a.8, 56a.11, 56a.11, 56a.11,
 56a.12, 56a.13, 56a.15, 56a.16, 56a.17, 56b.3, 56b.3, 56b.5,
 56b.7, 56b.7, 56b.11, 56b.13, 56b.14, 56b.14, 56b.14, 56b.14,
 56b.15, 56b.16, 57a.3, 57a.4, 57a.4, 57a.5, 57a.6, 57a.7,
 57a.8, 57a.8, 57a.8, 57a.8, 57a.13, 57a.13, 57a.13, 57a.13,
 57a.14, 57a.14, 57a.16, 57a.16, 57b.3, 57b.4, 57b.5, 57b.5,
 57b.5, 57b.5, 57b.5, 57b.5, 57b.6, 57b.7, 57b.7, 57b.7,
 57b.7, 57b.8, 57b.8, 57b.9, 57b.9, 57b.10, 57b.11, 57b.11,
 57b.11, 57b.12, 57b.14, 57b.15, 57b.15, 57b.15, 57b.15,
 57b.16, 57b.16, 57b.16, 57b.16, 57b.16, 57b.17, 57b.17,
 57b.17, 57b.17, 57b.17, 57b.17, 58a.4, 58a.5, 58a.6, 58a.7,
 58a.9, 58a.10, 58a.10, 58a.11, 58a.11, 58a.11, 58a.11,
 58a.12, 58a.14, 58a.14, 58a.16, 58a.17, 58a.17, 58a.17,
 58a.17, 58b.1, 58b.1, 58b.2, 58b.3, 58b.3, 58b.4, 58b.4,
 58b.4, 58b.5, 58b.7, 58b.10, 58b.12, 58b.12, 58b.14, 58b.14,
 58b.15, 58b.15, 58b.15, 58b.16, 58b.16, 58b.16, 58b.16,
 58b.17, 58b.17, 59a.2, 59a.3, 59a.3, 59a.3, 59a.3, 59a.4,
 59a.4, 59a.4, 59a.4, 59a.4, 59a.4, 59a.5, 59a.5, 59a.5, 59a.8,
 59a.8, 59a.17, 59b.1, 59b.3, 59b.3, 59b.3, 59b.7, 59b.7,
 59b.7, 59b.8, 59b.9, 59b.10, 59b.10, 59b.10, 59b.14, 59b.14,
 59b.14, 59b.14, 59b.14, 59b.14, 59b.15, 59b.15, 59b.16,
 61a.4, 61a.5, 61a.5, 61a.6, 61a.6, 61a.7, 61a.8, 61a.13,
 61b.1, 61b.1, 61b.2, 61b.4, 61b.7, 61b.10, 61b.12, 61b.13,
 61b.13, 61b.13, 61b.13, 61b.14, 61b.15, 61b.16, 61b.16,
 61b.16, 61b.17, 62a.2, 62a.5, 62a.8, 62a.9, 62a.9, 62a.9,
 62a.10, 62a.10, 62a.17, 62b.2, 62b.6, 62b.6, 62b.6, 62b.6,
 62b.6, 62b.7, 62b.7, 62b.10, 62b.12, 62b.12, 62b.14, 62b.14,

62b.15, 62b.15, 62b.16, 62b.17, 63a.1, 63a.3, 63a.6, 63a.7,
 63a.7, 63a.8, 63a.10, 63a.11, 63a.14, 63a.14, 63a.14, 63a.14,
 63a.15, 63a.15, 63b.3, 63b.6, 63b.7, 63b.12, 63b.15, 63b.16,
 63b.17, 63b.17, 63b.17, 64a.1, 64a.5, 64a.6, 64a.6, 64a.6, 64a.8,
 64a.13, 64a.13, 64a.14, 64a.15, 64a.15, 64b.5, 64b.6, 64b.6,
 64b.6, 64b.6, 64b.6, 64b.7, 64b.7, 64b.8, 64b.16, 64b.17, 65a.1,
 65a.1, 65a.3, 65a.3, 65a.3, 65a.3, 65a.5, 65a.8, 65a.8, 65a.8,
 65a.8, 65a.8, 65a.9, 65a.9, 65a.10, 65a.11, 65a.13, 65a.14,
 65a.16, 65a.17, 65a.17, 65b.1, 65b.8, 65b.10, 65b.12, 65b.13,
 65b.14, 65b.15, 65b.16, 65b.16, 65b.16, 65b.16, 65b.16, 66a.1,
 66a.2, 66a.7, 66a.9, 66a.9, 66a.10, 66a.10, 66a.10, 66a.10,
 66a.13, 66a.13, 66a.13, 66a.15, 66a.15, 66a.16, 66a.17, 66b.2,
 66b.3, 66b.3, 66b.4, 66b.4, 66b.4, 66b.5, 66b.5, 66b.6, 66b.6,
 66b.6, 66b.7, 66b.7, 66b.8, 66b.8, 66b.9, 66b.9, 66b.9, 66b.10,
 66b.10, 66b.11, 66b.11, 66b.13, 66b.15, 66b.15, 66b.16, 68a.1,
 68a.2, 68a.4, 68a.4, 68a.4, 68a.4, 68a.5, 68a.5, 68a.6, 68a.7,
 68a.9, 68a.10, 68a.12, 68b.2, 68b.4, 68b.5, 68b.7, 68b.7, 68b.7,
 68b.8, 68b.8, 68b.8, 68b.9, 68b.9, 68b.11, 68b.12, 68b.12, 68b.13,
 68b.17, 68b.17, 69a.1, 69a.1, 69a.2, 69a.2, 69a.2, 69a.4, 69a.5,
 69a.7, 69a.8, 69a.8, 69a.9, 69a.10, 69a.10, 69a.11, 69a.12,
 69a.12, 69a.13, 69a.13, 69a.14, 69a.15, 69a.17, 69b.2, 69b.3,
 69b.4, 69b.5, 69b.6, 69b.6, 69b.7, 69b.9, 69b.9, 69b.10, 69b.10,
 69b.10, 69b.10, 69b.12, 69b.13, 69b.13, 69b.13, 69b.14, 69b.14,
 69b.17, 69b.17, 69b.17, 70a.1, 70a.1, 70a.5, 70a.5, 70a.5, 70a.5,
 70a.6, 70a.6, 70a.7, 70a.7, 70a.7, 70a.7, 70a.10, 70a.10, 70a.11,
 70a.11, 70a.11, 70a.14, 70a.16, 70a.17, 70b.2, 70b.2, 70b.3,
 70b.3, 70b.3, 70b.3, 70b.4, 70b.4, 70b.5, 70b.5, 70b.6, 70b.6,
 70b.7, 70b.9, 70b.9, 70b.10, 70b.11, 70b.11, 70b.12, 70b.13,
 70b.14, 70b.15, 70b.15, 70b.17, 71a.1, 71a.1, 71a.2, 71a.3, 71a.4,
 71a.5, 71a.6, 71a.6, 71a.7, 71a.7, 71a.8, 71a.8, 71a.8, 71a.9,
 71a.10, 71a.11, 71a.11, 71a.13, 71a.15, 71a.15, 71a.16, 71a.17,
 71a.17, 71b.1, 71b.2, 71b.4, 71b.5, 71b.15, 71b.6, 71b.7, 71b.8,
 71b.9, 71b.9, 71b.11, 71b.13, 71b.16, 72a.2, 72a.3, 72a.3, 72a.4,
 72a.6, 72a.8, 72a.9, 72a.9, 72a.10, 72a.11, 72a.13, 72a.13,
 72a.14, 72a.15, 72a.15, 72a.15, 72a.15, 72a.16, 72a.16, 72a.17,
 72b.1, 72b.2, 72b.2, 72b.3, 72b.6, 72b.7, 72b.8, 72b.10, 72b.10,
 72b.11, 72b.12, 72b.12, 72b.15, 72b.15, 72b.17, 72b.17, 72b.17,

73a.1,73a.1,73a.1,73a.2,73a.7,73a.7,73a.8,73a.8,73a.9,
 73a.9,73a.9,73a.10,73a.11,73a.11,73a.17,73a.4,73a.13,
 73b.6,73b.8,73b.9,73b.14,73b.16,73b.16,74a.2,74a.2,
 74a.3,74a.3,74a.3,74a.3,74a.4,74a.5,74a.5,74a.5,74a.6,
 74a.7,74a.7,74a.8,74a.9,74a.9,74a.10,74a.10,74a.11,74a.12
 74a.13,74a.13,74a.14,74a.14,74a.15,74a.16,74b.3,74b.4,
 74b.5,74b.6,74b.7,74b.7,74b.7,74b.10,74b.10,74b.11,
 74b.12,74b.13,74b.12,74b.13,74b.14,74b.15,74b.16,74b.17,
 75a.1,75a.1,75a.1,75a.2,75a.2,75a.3,75a.3,75a.4,75a.5,
 75a.6,75a.6,75a.7,75a.7,75a.7,75a.7,75a.8,75a.9,75a.10,
 75a.11,75a.15,75a.15,75a.16,75a.16,75a.16,75a.17,75b.1,
 75b.4,75b.6,75b.6,75b.7,75b.11,75b.11,75b.14,75b.17,
 75b.17,75b.17,75b.17,76a.1,76a.2,76a.3,76a.4,76a.7,
 76a.9,76a.9,76a.9,76a.10,76a.10,76a.11,76a.11,76a.12,
 76a.13,76a.13,76a.14,76a.14,76a.14,76a.14,76a.15,76a.15,
 76a.16,76a.16,76a.17,76a.17,76b.2,76b.3,76b.7,76b.8,
 76b.11,76b.12,76b.12,76b.12,76b.14,76b.15,76b.16,76b.16,
 77a.1,77a.2,77a.4,77a.5,77a.5,77a.8,77a.8,77a.9,77a.9,
 77a.10,77a.11,77a.12,77a.13,77a.13,77a.13,77a.14,77a.15,
 77a.15,77b.1,77b.7,77b.8,77b.9,77b.10,77b.11,77b.11,
 77b.12,77b.13,77b.16,77b.17,78a.3,78a.4,78a.6,78a.11,
 78a.11,78a.15,78a.16,78a.16,78a.17,78a.17,78b.5,78b.12,
 78b.14,79a.1,79a.2,79a.2,79a.3,79a.3,79a.4,79a.5,79a.10,
 79a.12,79a.12,79a.13,79a.13,79a.16,79a.16,79b.2,79b.2,
 79b.2,79b.2,79b.4,79b.4,79b.4,79b.5,79b.5,79b.6,79b.7,
 79b.8,79b.11,79b.11,79b.14,79b.14,79b.16,79b.17,79b.17,
 80a.1,80a.2,80a.7,80a.7,80a.9,80a.9,80a.16,80a.17,80a.17,
 80a.1,80b.1,80b.3,80b.3,80b.4,80b.5,80b.6,80b.7,80b.9,
 80b.14,80b.16,80b.17,80b.17,81a.3,81a.4,81a.5,81a.5,
 81a.5,81a.7,81a.7,81a.9,81a.9,81a.12,81a.13,81a.14,81a.
 16,81b.2,81b.3,81b.3,81b.3,81b.5,81b.6,81b.7,81b.10,
 81b.10,81b.10,81b.10,81b.11,81b.11,81b.12,81b.12,81b.14,
 81b.17,82a.1,82a.4,82a.4,82a.7,82a.8,82a.9,82a.10,82a.11,
 82a.11,82a.13,82a.13,82a.13,82a.14,82a.15,82a.15,82a.16,
 82b.1,82b.1,82b.1,82b.2,82b.2,82b.3,82b.4,82b.5,82b.6,

82b.6, 82b.6, 82b.7, 82b.8, 82b.8, 82b.9, 83a.1, 83a.1, 83a.1,
 83a.1, 83a.2, 83a.2, 83a.3, 83a.4, 83a.4, 83a.4, 83a.4, 83a.5,
 83a.5, 83a.5, 83a.5, 83a.7, 83a.9, 83a.10, 83a.10, 83a.10, 83a.11,
 83a.11, 83a.11, 83a.14, 83b.1, 83b.3, 83b.4, 83b.5, 83b.8,
 83b.17, 84a.1, 84a.1, 84a.1, 84a.1, 84a.3, 84a.4, 84a.8, 84a.16,
 84b.4, 84b.5, 85a.1, 85a.1, 85.12, 86a.13, 86a.14, 87a.4, 87a.6,
 87a.8, 87a.14, 84b.9, 87b.10, 88a.16, 88b.1, 89a.5, 89a.5, 89a.11,
 89b.9, 89b.10, 89b.11, 89b.13, 90a.14, 90a.14, 90a.16, 90b.8,
 90b.17, 91a.10, 91b.1, 91b.1, 91b.5, 91b.5, 91b.6, 91b.6, 91b.6,
 91b.7, 91b.9, 91b.9, 91b.10, 91b.17, 92a.1, 92a.1, 92a.1, 92a.2,
 92a.11, 92b.2, 92b.4, 92b.5, 92b.5, 92b.6, 92b.7, 92b.7, 92b.7,
 92b.8, 92b.8, 92b.9, 92b.10, 92b.10, 92b.11, 92b.11, 92b.13,
 92b.13, 92b.14, 92b.15, 92b.15, 92b.16, 92b.16, 92b.17, 93a.1,
 93a.2, 93a.2, 93a.3, 93a.4, 93a.5, 93a.6, 93a.7, 93a.8, 93a.8,
 93a.9, 93a.10, 93a.10, 93a.11, 93a.12, 93a.12, 93a.12, 93a.14,
 93a.14, 93a.15, 93b.1, 93b.1, 93b.1, 93b.1, 93b.2, 93b.2,
 93b.2, 93b.3, 93b.3, 93b.4, 93b.4, 93b.5, 93b.6, 93b.7, 93b.8,
 93b.8, 93b.9, 93b.9, 93b.10, 93b.10, 93b.11, 93b.13, 93b.14,
 93b.14, 93b.15, 93b.15, 93b.15, 93b.16, 93b.16, 93b.17, 93b.17,
 94a.1, 94a.2, 94a.2, 94a.3, 94a.3, 94a.5, 94a.7, 94a.8, 94a.8,
 94a.9, 94a.9, 94a.10, 94a.11, 94a.12, 94a.14, 94a.14, 94a.15,
 94a.16, 94a.17, 94a.17, 94b.1, 94b.4, 94b.5, 94b.5, 94b.6, 94b.6,
 94b.7, 94b.7, 94b.8, 94b.9, 94b.9, 94b.10, 94b.11, 94b.12, 94b.12,
 94b.13, 94b.14, 94b.15, 95a.1, 95a.2, 95a.2, 95a.4, 95a.4, 95a.7,
 95a.7, 95a.11, 95a.11, 95a.11, 95a.11, 95a.15, 95a.15, 95a.15,
 95a.15, 95a.15, 95a.16, 95a.16, 95a.17, 95a.17, 95a.17, 95a.17,
 95a.17, 95a.17, 95b.1, 95b.1, 95b.3, 95b.3, 95b.6, 95b.6, 95b.6,
 95b.13, 95b.16, 95b.16, 96a.6, 96a.9, 96a.9, 96a.9, 96a.12,
 96a.13, 96a.13, 96a.15, 96a.16, 96b.2, 96b.7, 96b.7, 96b.9,
 96b.9, 96b.10, 96b.12, 96b.12, 96b.12, 96b.14, 96b.15, 96b.15,
 97a.3, 97a.6, 97a.6, 97a.8, 97a.11, 97a.15, 97b.1, 97b.1, 97b.2,
 97b.4, 97b.5, 97b.7, 97b.9, 98b.12, 98b.12, 98b.12, 98b.13,
 98b.13, 98b.13, 98b.13, 98b.14, 98b.14, 98b.14, 98b.15, 98b.17,
 98b.17, 110a.2, 110a.3, 110a.3, 110a.4, 110a.4, 110a.4, 110a.5,

110a.6,110a.6,110a.6,110a.6,110a.6,110a.7,110a.7,110a.6,
 110a.7,110a.10,110a.12,110a.13,110a.13,110a.14,110a.14,
 110a.14,110a.14,110a.14,110a.14,110a.15,110a.15,110a.15,
 110a.15,110a.15,110a.16,110a.16,110a.16,110a.16,110a.17,
 110a.17,110a.17,110a.17,110a.17,110b.1,110b.8,110b.8,
 110b.8,110b.8,110b.8,110b.9,110b.9,110b.9,110b.9,110b.9,
 110b.9,110b.10,110b.10,110b.10,110b.10,110b.11,110b.11,110b.12,
 111a.,111a.1,111a.1,111a.1,111a.2,111a.2,111a.2,111a.2,
 111a.2,111a.2,111a.2,111a.3,111a.3,111a.3,111a.3,111a.3,
 111a.14,111a.14,111a.14,111a.14,111a.14,111a.15,111a.15,
 111a.15,111a.17,112b.2,112a.3,112a.4,113a.14

vec (وَجِعَ) ağır otu, solucan otu

v. 92b.13,

vecâ'*

v.-i nafâşıl (وَجِعَ الْمَفَاصِلُ) eklem ağrısı (bkz.mcfâşıl)

v. 17b.9,

v.a 42b.10,

v.1 57b.5,

vech (وَجْهٌ) yol,tarz,yön

v.ile 112b.10,

v.iledür 9a.1,

âsân vech kolay yol

v. 38a.10

vehm (وَهْمٌ) vehim,kuruntu

v. 113a.5,

velhâşıl (وَالْحَاصِلُ) kısacası,sözün kısası (bkz.elhâşıl)

v. 29a.15,

velî (وَلِيٌّ) ermiş kişi,allaha yakınlık kazanmış kişi

v. 111b.10,113a.11

verd*

v.-i ahmer kırmızı gül çiçeği (bkz. ahmer)

v. 56b.14,57a.13

verdi (وَرْدِي) gül renkli,gül renginde

v.dür 14a.8,

verem (وَرَمٌ) şiş,verem,tüberküloz

v. 5b.15,7b.13,45b.12,46b.12,83a.2,85a.9,

v.e 42a.8,91b.6

v.inØ 39b.15

v.ine 48a.4

v.lere 61a.6

vejā (وَيَا) ya da, yahut, olmazsa...

v. 7a.10, 7b.16, 12a.7, 13a.9, 13a.10, 13a.10, 13a.10, 13a.12, 13a.12, 13a.13, 13a.15, 13b.16, 13b.17, 13b.17, 14b.4, 14b.5, 14b.5, 14b.5, 14b.8, 14b.9, 14b.14, 14b.17, 14b.17, 15a.1, 16a.8, 16a.8, 16b.17, 17a.1, 17b.6, 18a.10, 18b.2, 18b.2, 18b.3, 19a.2, 19a.2, 19a.2, 19a.2, 19a.2, 19a.15, 19a.17, 19a.17, 19b.4, 19b.4, 19b.17, 20a.7, 20a.8, 22b.14, 22b.17, 23a.5, 23a.9, 23b.7, 23b.8, 24a.6, 24a.6, 24a.13, 24a.14, 24b.8, 24b.8, 24b.6, 24b.14, 27a.15, 27b.11, 27b.16, 31b.5, 32a.11, 32b.8, 33b.17, 34a.2, 34a.7, 34b.7, 34b.8, 34b.8, 34b.9, 34b.10, 34b.11, 34b.15, 35a.10, 35a.17, 35b.13, 35b.14, 36a.3, 36a.4, 36a.7, 36a.12, 37b.1, 37b.5, 37b.8, 37b.8, 37b.15, 38a.6, 39a.13, 39b.3, 39b.6, 39b.14, 40a.15, 41a.3, 41a.5, 41a.5, 41a.10, 41a.11, 41a.15, 41b.13, 41b.14, 41b.15, 41b.15, 42a.4, 42b.15, 42b.15, 43a.11, 44a.8, 47a.16, 47b.11, 49a.7, 49b.2, 50b.17, 53a.9, 54b.7, 54b.7, 55b.6, 58a.13, 58a.15, 59a.14, 59a.14, 59b.8, 59b.8, 59b.12, 62a.4, 62a.4, 62a.4, 62a.4, 62a.5, 62a.6, 64b.9, 65a.7, 65a.17, 65b.17, 66a.17, 68a.2, 68b.15, 65b.15, 68b.16, 68b.16, 68b.16, 68b.16, 70b.16, 74b.1, 74b.1, 75b.14, 75b.15, 79b.3, 79b.4, 79b.6, 80a.1, 80b.7, 81a.10, 81b.5, 81b.14, 81b.16, 82a.6, 82a.6, 82a.6, 82a.7, 82b.11, 82b.11, 82b.12, 82b.12, 82b.12, 82b.12, 82b.14, 83a.3, 83b.12, 84a.6, 84a.6, 84a.9, 84b.8, 84a.14, 84a.15, 85b.7, 85b.14, 87b.12, 89a.8, 96b.12, 110a.1,

vejāhūd (وَيَاهُودٌ) ya da, yahut

14b.5, 16b.3, 32a.1, 34b.16, 37b.6, 37b.13, 42b.16, 47b.6, 79b.9, 91b.5

vejl otı (وَيَلِ اُوتَى) eşek marulu

94b.16,

vezn (وَزْنٌ) ölçü, miktar, tartı

91a.9

v.1 86b.8

vilāyet (وَوَالِيَةٌ) şehir, il

v. 4b.15

v.âe 4a.5, 4b.11

vir- (وَيُرِّ -) vermek

v.Ø 97b.1, 113b.3

v.di 2a.10

- v.dügi 113a.5
v.dük 4a.12
v.dükken 57a.10
v.düm 41b.5, 97b.2, 97b.4, 97b.4 , 111a.13
v.dün 113b.1
v.e 6a.5, 29b.8
v.eler 35a.8, 35b.9, 41b.8, 43a.9, 45a.17, 45b.1, 45b.1, 45b.4,
50a.2, 53a.3, 110a.2, 110a.7, 110b.14
v.en 74a.4, 112b.15
v.esin 14a.1, 26b.12, 27a.10, 29b.6, 29b.9, 42a.13, 43b.7, 43b.9,
44a.10, 44a.12, 45b.16, 51a.17, 52b.12, 52b.14, 52b.16,
53a.13, 64a.12, 65b.10, 65b.15, 110a.8
v.gil 27b.12
v.iserdür 37b.1
v.mege 110a.1
v.mek 11a.10, 11a.12, 66b.1, 66b.2, 97a.11
v.mese 29b.9
v.meyeler 35a.7, 35b.8, 48a.9
v.meyesin 54a.2
v.meyüp 21b.5, 72a.5
v.mez 110a.2,
v.se 110b.15
v.seler 76a.8, 98a.13
v.üp 12a.1, 19a.1, 31b.6, 32a.8, 33b.11, 38a.12, 39a.15, 41a.4,
44b.14, 44b.14, 51a.10, 63b.8, 64a.11, 65a.4, 7a.8, 95a.9,
97a.9
v.ür 11a.2, 11b.13
v.ürler 32b.10
v.ürse 30a.4
v.ürsen 97a.9
v.ürsin 13a.3

amān vir- bırakmak, affetmek

v.meyüp 21b.5

aralık vir- ara vermek

v.e 30a.10

başı vir- basıvermek, bastırmak

v.e 23a.8;

cān vir- canını feda etmek(bkz.cān)

v.ür 11a.2

cevāb vir- karşılık vermek,cevap vermek

v.esin 14a.1

v.meyüp 72a.5

cilā vir- parlatmak

v.e 24b.13,25a.16

andivir- söyleyivermek

v.e 89a.14

ālem vir- acı vermek,acıtmak

v.iserdür 37b.1

v.se 17b.13

v.üp 70a.8,

fāride vir- fayda vermek,fayda etmek

v.e 31b.14

ferāh vir- ferahlatmak,rahatlatmak

v.ür 82b.9

larğara vir- ağzı çalkalamak

v.e 78a.13

hidā vir- gıdalandırmak,beslemek

v.mekdür 9b.17,10a.7

v.üp 3a.7

v.ür 74a.1,74b.3,74b.6,75a.8,75a.11,76a.7

icāzet vir- izin vermek,diploma

v.üp 112a.14

i'tidāl vir- uygunluk vermek,orta halligetirmek

v.üp 63b.8

kuvvet vir- kuvvet vermek,güçlendirmek

v.e 6b.4,13b.13,65b.4,84b.15,

v.üp 65a.4

v.ür 11b.14,50a.4,63b.17,64a.6,64a.16,66a.15,66b.3,66b.4,
66b.5,72b.16,73a.2,74a.5,74a.16,74b.9,75a.2,75b.5,
75b.13,75b.11,77a.3,77a.9,77a.11,77a.14,98b.17

saḥat vir- sağlık vermek,iyileştirmek

v.e 6a.5,25a.5,96a.13

siḥā vir- şifa vermek,iyileştirmek

v.ür 30b.2,

İsâf vir- sayıflatmak, üstsüz düğürmek

v. mese 47a.17

v.ür 4b.8

v.ürse 47b.1

İsmet vir- acıtmak, acı vermek

v.ür 47b.1

kuş (وَكُوش) gıbanca hayvanlar

v. 70a.1,

ku (و) ve, ve de

v. 2b.1, 97b.14, 98a.6, 98a.8, 113a.14

kuş (وَكُوش) vücut, beden

v. a 5a.8

v. inç 4b.9

v. inç 30a.8

v. un 97b.11, 97b.14, 97b.17, 98a.4, 98a.8, 98a.12, 98a.16, 98b.3,
98b.7, 98b.11

kuşda gel (وَكُوشْدَه كَل) doğmak, yaratılmak

v.ür 5a.8

kuşerā (وَكُوشَرَا) vezirler, sadrazam, Osmanlılarda bugünkü başbakanlık makamına denk olan bir makam.

v. nuç 4b.7

K.-vı müdebber Tedbir gören vezirler (bkz. müdebber)

v. 4b.9

- yā (يآ) Arap alfabesindeki ye harfi
y.sina
- yā (يآ) ya,ey! (seslenme)
y. lb.11,113b.2
- yā (يآ) veya,yada
y. 28b.1,34b.8,36b.14,36b.15,81a.15,85b.2,89b.12,92a.7,
vā..... veva..... ya öyle ya böyle,ya o veya bu
y. 13a.9,14b.8,18b.2,19a.2,19a.12,27b.16,41b.14,41b.15,
82b.10
vā..... vā ya veya
y. 13a.16,19b.15,36b.15
- yaban (يبانہ) dış,dışarı
y.a 48a.12,63a.4,72b.5,85b.5
- yaban parhası (يبانہ برھسی) yabani itkeseri
y. 80b.12,
- yaban soğanı (يبانہ صوغنی) yabani soğan
y. 90b.15
- yaban turpı (يبانہ تورپی) yabani turp
y.82b.4
- yābis (يابس) kuru,suyu azolan
y. 8a.7,8a.9,14b.15,19a.2,27a.16,79b.8,110a.13,
y.dür 6b.10,6b.14,66a.12,66a.12,92b.7,92b.9,92b.13,92b.15,
92b.16,92b.17,94a.9,
- yāb yāb (يآب يآب) fokur fokur
yāb yāb kaynat- fokur fokur kaynatmak.
y.asın 64b.11
- yād (يآذ) anma, söyleme
yād eyle- anmak,söylemek
y.di 3b.16,
yād iT- anmak,söylemek
y.eler 5a.2
y.üp 3a.13
- yāfūc (يافوج) kulak ardında kan alınan damar
y.16b.17,36b.2
- yağ (يانغ) yağ,birleşmesinde stearik,oleik,palmitik,asitlerle
gliserin bulunan ve bukların oranlarına göre kıvam-
ları değişen bitkisel veya hayvansal madde

- y. 7a.2, 19b.1, 28b.3, 28b.11, 29a.3, 29a.6, 30b.15, 35b.6,
 36a.12, 41b.15, 42a.4, 62a.17, 62b.5, 62b.7, 63a.10, 63a.13,
 63b.1, 63b.7, 63b.14, 89a.12,
 y.a 28b.5, 43b.17, 56a.13, 62b.1, 86a.9
 y.dan 89a.12
 y.dur 25b.11, 25b.16, 30b.1, 31a.9, 31a.16, 63b.3, 63b.25,
 y.ı 20a.1, 27a.6, 28a.15, 28b.7, 28b.8, 29a.7, 30b.6, 31a.6,
 33a.8, 62a.3, 62a.13, 63a.9, 63b.9, 63b.10, 87b.8, 95a.2
 y.ıla 27b.6, 31a.10, 35b.8, 48b.7, 48b.10, 52a.6, 52b.13, 56a.15,
 75b.5, 77b.15, 78b.1, 78b.10, 79a.5, 82a.2, 82b.17, 88a.10,
 90a.3, 98b.15
 y.ıladur 75a.14
 y.inØ 56a.16, 62a.13
 y.inı 28a.10, 62b.14, 85b.2, 87a.4, 87a.12, 87a.14, 86a.13,
 87b.3, 87b.10, 88a.2, 88b.14, 90a.17, 90b.4,
 y.lar 6a.9,
 y.ları 62b.3
 y.larla 41a.16, 63a.17
 y.unı 28b.15, 29a.3, 30b.8, 55b.7, 62a.3

acı yağ eskimiş ve acılaşmış yağ

- y. 27b.6, 28b.3, 28b.14, 28b.15, 33b.14, 61a.11, 61a.16, 61b.11
 y.a 86b.1
 y.ıla 18a.14, 18a.16, 18a.17, 33a.2, 78b.8

acı bādAm yağı acı badem yağı (bkz.acı bādem)

- y. 18b.12, 34b.2

acı günlük yağı günlükyağının acıması (bkz. acı,yağ)

- y. 33a.4

at yağı at yağı (bkz.at)

- y. 46b.2, 63a.13
 y.nı 85a.10

bulgārī yağı Bulgaristandan getirilen özel bir yağ (bkz.
 bulgārī)

harr yağ sıvı yağ

- y.lar 51a.5,

ıssı yağ sıvı yağ

- y.lar 42b.12

sāde yağ sade yağ

- y.ıla 51b.10

sāde tatlu yağ sade yağ

y. 73b.8

şāfi yağ sade yağ, sarı yağ

y. 29a.4,

y. 1 62a.9

sarı yağ sadeyağ

y. 29a.5, 35b.17, 42a.17

y. 1 42b.4

y. 11a 36a.5

acı bādēm yağ acı badem yağı

y. 18b.12, 34b.2

acı günlük yağ acı günlükyağı

y. 33a.4

arслан yağ arslan yağı

y. 87a.13

y. n1 46b.7

at yağ

y. 46b.12, 63a.13

y. n1 85a.10

bābūnç yağ papatya yağı (bkz. pāpūnç yağ)

y. 62a.5

bādēm yağ bademyağı

y. 56a.1, 56a.5, 56a.6, 58a.14, 59a.15, 74a.8, 96b.12

y. n1 39b.13

belesān yağ belesan yağı

y. n1 10b.12,

benefşe yağ menekşe yağı

y. 25a.4, 58a.15, 89b.4

y. n 35b.13

y. na 25a.2

böbrek yağ böbrek yağı

y. 31a.6

y. n1 18b.4, 18b.8

bulgārī yağ bulgar yağı

y. 63a.15

devenün çrâgücü yağı deve hörgücü yağı

y.n1 48b.6,85b.15

erkec yağı erkek keçi yağı

y. 31a.6

ferfiyün yağı ferfiyon bitkisinin yağı (bkz.ferfiyün)

y. 25a.5,27b.14,28a.15,39a.15,41a.14,45a.8

y.dur 63b.12

y.n1 17a.14,41a.10

fesligen yağı fesleğen yağı

y. 62a.4

gici yağı keçi yağı

y. 31a.12

gül yağı gül yağı

y. 31a.5,31a.11,35b.8,37b.5,42a.13,43b.12,59b.4,62a.4,

62a.6,63a.14,78a.12,91b.17,

y.la 56b.5,59a.17

y.na 87b.8

günlük yağı günlük bitkisi yağı

y. 56a.13,63a.15

hinzir yağı domuz yağı

y. 49b.5,49b.7

ic yağı iç yağı

y. 59a.8,61a.16

icler yağı bitki tohumlarının yağları

y. 62a.10

kabak yağı kabak yağı

y. 34b.2,62a.16

y.n 16b.8

kaplan yağı kaplan yağı

y. 58b.13

kara günlük yağı kara günlük bitkisi yağı

y. 56a.12

kardeme yağı kardeme bitkisi yağı

y.n1 52a.4

keremid yağı

y. 46a.1,62b.3

y.n1 48a.6

koz yağı ceviz yağı

y.n 48a.5

kuyruk yağı kuyruk yağı

y. 35a.7, 46a.14, 57b.17

kuzı yağı kuzu yağı

y. 57b.10

neft yağı neft, bir tür mineral yağ

y. 63a.14

nergis yağı nergis yağı

y. 62a.5

y.n1 45a.5

paça yağı paça yağı

y. 19b.3

paça kemüsi yağı paça yağı

y.n1 26a.4

reyhân yağı reyhan yağı

y.n1 82a.1,

pābūne yağı papatya yağı

y. 41a.15

pābūnec yağı papatya yağı

y. 34b.2

pāpūnc yağı papatya yağı

pāpūnec yağı papatya yağı

y. 48a.4, 63a.14

sarımsak yağı sarımsak yağı

y. 78b.2, 78b.5

sīr-ruān yağı susam yağı

y. 58a.15, 62a.17

tatlı bādem yağı tatlı badem yağı

y. 58a.8

tavuk yağı tavuk yağı

y. 28a.11

y.n1 16a.11

tonuz yağı domuz yağı

y. 48a.10

topalak yağı topalak yağı

y. 62a.4, 62a.6

turp yağı turp yağı

y. 62b.2

y.n 20b.9

rüz yağı rüze sürülecek özel bir yağ,

y.dur 10b.3

zeyt yağı zeytinyağı

y. 25b.16,28b.12,28b.16,31a.12,31a.17,33b.14,37b.5,37b.6,

44a.12,49b.7,53a.14,56a.8,61a.8,61a.16,61b.2,61b.4,

61b.11,61b.17,62a.7,63b.6,63b.13,72a.10

y.la 19b.17,82b.3,85a.5,86a.4

y.na 59a.10,62b.4,78b.4

y.nı 35a.15,62b.12

'amel-i zülf yağı güzel kokulu özel bir kremin yapılışı
(brz.'amel zülf)

y. 56a.8

yağ- (- يَأْغُ) üstüste ve çok olmak, yağmak

y.an 8a.3

yağlı (- يَأْغِي) yağı çok olan (bkz.yağlı)

y.lardan 95a.11

yağlı (- يَأْغِي) yağı çok olan (bkz.yalı)

y.9b.14,21b.13

yağmur (- يَأْغِي) atmosferdeki su buğusunun yoğunlaşmasıyla oluşan
ve yeryüzüne düşen yağışın sıvı durumunda olanı

y. 8a.4

yağsız (- يَأْغِي) yağsız, yağı bulunmayan

y. 52a.7

yāhūd (- يَأْخُودُ) ya da, veya, olmazsa

y. 27a.6,38b.7,40a.4,110a.1,

yak- (- يَأْخُودُ) 1- yakmak, fazla ısıtmak

y.Ø 20b.13

y.alar 48a.11

y.mak 13a.5

y.maya 72b.10

y.mayasın 62b.13

y.salar 86b.2,91b.10

y.up 18a.10,18a.14,19b.10,22b.1,24b.15,25a.8,31a.1,37b.15,

39a.1,38b.3,39b.17,47b.11,48b.5,84b.14,85b.6,86a.1,

86a.16,86b.1,86b.8,87b.12,88a.16,88b.4,88b.15,89a.6,

89b.15,

2- sürmek, yakmak

y.a 17b.14,17b.17,18a.3

y.alar 83a.9

- y.üp 23b.3
 yaka (**يَقَا**) yaka, elbisenin boynu çeviren kısmı
 y.sından 31b.4
 yaka (**يَقِي , يَأَقِي**) yaka, hastalığı iyileştirmek için bez üzerine
 yayılmış ilaç (bkz.yaķu)
 y. 17b.5, 23a.11, 39b.5
 y.lar 6a.7, 39a.11, 59b.7, 59b.7
yakı iT- yakı, yakmak, yakı vurmak
 y.e 18a.14, 39b.16, 78a.9
 y.eler 23b.5, 26a.6, 34a.16, 34a.17, 39b.12, 39b.17, 42b.4,
 44b.5, 45b.11, 51a.2, 52b.5, 59b.11, 59b.9, 80a.4, 80b.2,
 82a.5, 83a.5, 86b.1, 88b.15, 95b.4, 95b.7
 y.erse 39b.14
 y.ezin 40a.14, 42a.3, 42a.5, 49a.3, 53a.10, 53a.14, 59b.11, 59b.13
 y.icek 94b.16
 y.seler 24b.12, 27b.2, 42a.8, 42a.10, 42b.9, 45a.9, 52a.10,
 79a.16,
 y.üp 27b.1, 42b.1,
yakı ur- yakı yakmak, yakıyı hastalığın olduğu yere yapıştırmak
 y.alar 23a.9, 37b.8
 yakın (**يَقِين**) yakın, az bir ara ile ayrılmış olan
 y. 47a.12, 61b.5
 y.dur 8a.12, 9a.12, 77a.2
 y.ına 12b.9
yakın ol- yaklaşmak, davranmak, teşekkür etmek
 y.a 55b.11
yakın olmak yaklaşmak, davranmak
 y.da 68b.17
 yakmaca (**يَقِي**) yakmaca (hastalık adı)
 y. 47b.4
 yaķu (**يَأَقُو**) yak, bazı hastalıkları tedavi etmek amacıyla bez
 üzerine yayılıp vücuda yapıştırılan lapa vb. bi-
 çimde yapılmış eczalı parça (bkz.yaķı)
 y.yı 23b.3

- yalala- (يَالَا -) bir şeyi diliyle almak,
 y.sa 86b.9
 y.yup 25a.15
- yalama (يَالَمَة) dudak yarığı,
yalama ci- dudağında yanık olmak
 y.sa 20b.11
- yalan (يَالَانْ) aslı olmayan söz
 y.1 112b.14
- yalancı (يَالَانْجِي) yalan söyleyen
 y.70b.12
- yan (يَانْ) yan taraf " sağ veya soldan biri"
 y.a 17b.10,34a.5
 y.da 41a.13
 y.1 39b.1,71b.11,71b.14
 y.ına 13b.2,26a.7,35b.3,38b.2
 y.ında 11b.7,11b.8,36b.4,37b.1,58b.6,89b.12,89b.13,111b.16
 y.ından 36a.15
 y.ını 35a.5,35a.11
 y.larda 79b.5
 y.unda 25a.4,39a.1
- yan- (يَانْ) yanmak işi,yanmak
 y.duğına 37a.5,
 y.mış 91a.6
 y.mışlar 111b.16
 y.sa 59a.12
 y.up 66a.6
- yanbaşı (يَانْبَاشِي) sıyatık,kalça kemiğinin üst başı
 y. 37a.11
 y.ında 59a.2
- yanduk (يَانْدُقْ) deve dikenini,yabani enginar
 y. 95a.4
- yanık (يَانِئْ) yanık,yanmış yer (bkz. yanuk)
od yanığı ateşe yanmış vücut yanığı
 y.na 59b.1,89b.15
 y.nun 6a.6,59a.11
- ya'nî (يَانِي) şu demek ki, yani
 y. 1b.7,2a.8,3b.15,4a.4,4a.12,5b.17,5b.17,7a.16,7b.10,
 8a.3,8a.16,8b.4,8b.6,8b.10,9b.6,9b.11,9b.15,10a.17,
 10b.2,10b.6,12b.10,13a.1,13a.5,13a.9,13a.10,13b.4,

13b.9,13b.12,14a.4,14a.5,14a.7,14a.8,14a.9,14a.9,14a.12,
14a.14,14b.8,14b.10,14b.11,14b.13,15a.5,15a.12,15b.3,
15b.16,16a.3,16a.3,18b.15,18b.16,26b.14,27a.8,28a.16,
28b.3,29a.12,29b.8,39a.12,40b.13,44a.11,47a.10,47b.4,
48b.6,48b.15,49b.14,58b.1,68b.14,69b.1,69b.2,71b.11,74a.10,
74a.11,74b.3,74b.10,75a.17,75b.11,77a.4,77a.12,77a.15,
78a.9,80b.12,95b.11,96a.15,96b.5,110b.5,

yanık (يَانُوكٌ) yanık, ateş yanığı, vücudun ateş veya kızgın madde ile yanmış yeri (bkz.yanık)

y.ına 59b.3
yan (يَانُوكٌ) yan, yan taraf

y.a 13b.3,13b.5,13b.10,13b.11,16b.16,17a.5,81a.16,81a.6,
y.adur 11b.13,11b.14,

yapış- (يَاطِشُ) yapışmak, bir şeye esili vaziyette yapışmak
y.up 21b.3
y.ur24a.7,

çevre y. bir şeyin Dört tarafı, çevre (bkz.çevre)

y.ına 38b.2,

yapışdur- (يَاطِشُدُورٌ) yapıştırmak
y.a 16b.2,35b.16

yapışgan*

y.dikeni () yapışkan diken (bkz.diken)

y.nün 80a.11

yapışmak (يَاطِشُ) yapışmak, tutmak
y. 11b.17

y.dur 13a.6

yaprak (يَاطِرَاقٌ) yaprak, bitkilerde solunum, karbon özümle-
mesi, terleme gibi olayların olduğu yeşil
ve türlü biçimdeki bölümler.

y.ı 21b.7,41b.17,64b.1,79b.11,93a.6,

y.inø 45a.13,45a.14,79a.2,80a.8,82b.2,82b.7,83b.2,84b.14

y.inı 80b.17

y.indan

bağa yaprağı sinirlice ot, sinirotu (bkz.bağa)

y. 66b.7,

benefşe yaprağı menekşe yaprağı (bkz.benefşe)

y.46a.15

böğürtlen yaprağı böğürtlen yaprağı

y. 21a9

y.nø 59a.12,80b.15

- y.nun 45a.12
dut yaprağı dut yaprağı (bkz.dut)
y. 55a.3
ebem gömeci yaprağı ebem gömeci yaprağı
y.nı 49b.4
elma ağacının yaprağı elma ağacının yaprağı
y.nı 84a.14
incir yaprağı inciryaprağı
y.nø 84b.2
y.nun 37b.15
kemba yaprağı mısır püskülü
y.nø 83a.14
kendüs yaprağı aksırık otu yaprağı
y.ndan 76a.4
kesür yaprağı havuç yaprağı
y.nun 78b.13
kızıl gül yaprağı kırmızı gül yaprağı
y. 64a.16
kurt kulağı yaprağı kurt kulağı yaprağı
y.nø 22a.3
mersin yaprağı mersin yaprağı
y. 21a.12, 33b.6, 56a.8, 56b.14
y.nø 95b.4
pazu yaprağı pazu yaprağı, pancar yaprağı
y. 58a.11
rāvend-i tavīl yaprağı uzun ravent yaprağı
y.nø 79b.13
servū yaprağı selvi yaprağı
y.nø 42a.9
sezāb yaprağı sedefotu yaprağı
y.54a.8
y.nø 22a.2
siñirlice yaprağı sinirotu yaprağı
y.31b.14
sumak yaprağı sumak yaprağı
y.nø 36a.2

seftâlu yaprağı seftali yaprağı

y.nø 52a.1, 52a.2

turunc yaprağı turunc yaprağı

y.nø 84a.7

yar- (- يَارَ) yarmak, ortadan kesmek, deşmek

y.ø 75a.6

y.alar 34b.12, 36a.9, 36a.12

y.arlar 47a.7

y.up 52a.14, 72b.9

yara (يَارَة) vücutta meydana gelen kesik veya zedelenme, oruk,
yarık

y. 37b.17

y.lar 29b.12, 33b.15, 61a.4

y.lara 6a.8, 59b.11, 61b.3, 61b.14, 61b.16, 79b.14, 80a.8, 90b.9

y.ları 20b.17, 37b.7, 61a.11, 61a.14, 61b.11, 61b.12,

y.larınø 44b.16

y.larına 18a.11

y.nun 35a.16

y.sı 59a.13

y.sınø 33b.12, 61b.7

yara- (- يَارَا) 1- yaranak, iyi gelmek, fayda etmek

y.maz 5b.11, 58a.9

y.mazdur 16a.4, 33a.15, 47a.15, 66b.1, 71b.7,

y.r 69b.10, 73b.2, 75a.3, 111b.10

2- kötü

yaramaz sövle- kötü konuşmak, kötülemek

y.meye 88b.13

yarağan (يَارَاغَانْ) sarılık, doku ve organizmadaki sıvıların sarı
bir renk almasıyla beliren hastalık

y. 5b.17, 7b.10, 51a.6, 51a.14, 51b.2, 51b.3, 61a.12, 82a.10

y.a 37a.9, 51a.17, 51b.4, 51b.7, 76a.14, 91b.6,

yarağan ol- sarılık olmak

y.an 51b.5

yara a (يَارَا) yarasa kuşu, ön ayakları perdeli kanat biçiminde
gelişmiş, vücudu yumuşak sık kıllarla kaplı, hafif
yapılı, uçabilen memeli hayvan

y. 90a.7

y.yı 90a.8

yarasa başı yarasa başı

y.ni 90a.9

yarasa necisi yarasa pisliği

y.ni 90a.10

yaradıl- (يَرَادِيكَ) yaradılmak, yokluktan varlığa çıkarılmak

y.mışdur 4b.2

yarı (يَارِي) yarım, bir şeyin yarısı (bkz.yaru)

y.64a.9

yarat - (يَرَاتُ - يَرَاتُ) var etmek, yaratmak

y.dı 3b.2, 11a.6, 11a.7, 11a.8, 11a.9, 11a.10, 11a.11, 11b.2, 11b.3,
11b.16, 11b.16, 11b.17,

y.madı 11a.17

y.mışdur 77b.2

yarık (يَارِيْقُ, يَارِيْقُ +) yarılarak açılmış, açılmış yara (bkzyaruk)

y.a 41b.16

y.da 42a.8

y.dan 41b.11, 41b.15

y.i 42a.11

y.ur 42a.3

yarıl - (يَارِيْلُ - يَارِيْلُ) yarılmak, üzerine yarık açılmak

y.an 35a.3, 42a.11, 80a.12

y.duğınø 22b.8

y.sa 36b.14, 41b.11

y.ur 18b.2, 47a.3

yarım (يَارِيْمُ) yarım, yarı

y. 17a.10, 24a.10, 46a.9, 49a.11, 59b.1

yarım baş ağrısı (يَارِيْمُ بِأَسْنَانِ) migren

y. 47b.3

y.na 17a.11, 81a.6, 83a.6

yarma (يَارِمَةٌ +) gelişigüzel kurumuş olan tahıl

y.ya 15a.15

yarpuz (يَارْبُوزٌ) bir tür nane, yarpuz

y. 85a.2

y.i 18a.1

yarı (يَارِي) yarı, yarım (bkz.yarı)

y.64b.3

y.sinø 39a.7

y.sında 8b.3

dün varusu gece yarısı (bkz. dün)

y.ında 8b.5

yarık (+ یَارُوقْ) yarık, yazılmış olan (bkz. yarıK)

y.ını 80a.13

kasık varusu Fıtık, kasıkta meydana gelen boşluk

y.ına 42a.9

yasduk (یَصْدُقْ) yastık, başın altına koymak, veya sırtı dayatmak için kullanılan içi tün, pamuk, kuş tüyü gibi şeylerle doldurulan minder

y. 35b.3

y.lar 57b.12

y.ları 23a.10

yılan yasduğı yılan yastığı (bitki)

y.40a.17, 40b.2, 80a.14, 81a.4

yasemin (یَاسَمِیْن) zeytingillerden, beyaz kırmızı ve sarı çiçekleri güzel kokusu olan bir ağaçcık

y. 95b.14

yaşşı (یَیْصِی) yayvan ve düz

y.21b.7

yaşşı yaşşı (یَیْصِی یَیْصِی) yaşşı şekilde

y. 21a.5, 72b.9

yaşşılt- (یَیْصِیْلْت) yaşşıltmak, ezmek

y.şp 16b.1

yaş (یَیْش) 1- ıslak, nemli, ıslaklık, sulu

y.29b.14, 52b.4, 96a.2

y.dur 66a.11, 74a.11, 74b.3, 74b.8, 74b.12, 74b.15, 75a.2, 75a.4 ,

75a.5, 75a.6, 75a.9, 75a.14, 75a.17, 75b.5, 75b.9, 75b.12

75b.12, 75b.13, 75b.16, 76a.2, 76a.3, 76a.6, 76a.8, 76a.12,

76a.13, 76b.8, 76b.15, 77a.2, 77a.4, 93a.1, 93a.6, 93a.11,

93b.14, 94a.2, 94a.8, 94a.15, 94b.1, 94b.4, 94b.6, 94b.8,

94b.10, 95a.1, 95a.4

2- Taze

y. 54b.11, 62a.16

3- Göz suyu, gözden akan su, göz yaşı

y. 36b.5

y.1 23b.12

y.ını 25a.12

4- ömür,doğumdan başlayarak yaşanmış olan yılların toplamı

y. inØ 112a.13

y.ında 53a.2

y.ından 69b.2,97b.1

göz vası gözden gelen su

y.inØ 25b.9,87b.17

yaşa- (يَأْكُلُ) hayat sürmek,yaşamak

y.dı 98a.10

yaşar- (يَأْسُرُ) göz sulanmak

y.sa 26a.4

yaşlık (يَأْتِلِفُ) ıslaklık,nemlilik,sulu olma

y.da 66a.9,73b.16,94a.15,94a.17,94b.12

y.inØ 76a.17

yat- (يَأْتِ) 1- yatmak

y.a 18a.3,20a.13,24b.4,28b.9,29a.9,41a.8,46a.12,82a.11,
83a.16,88a.14,97a.11

y.acak 29a.8,39a.16,58a.2,58b.3,59a.6,97b.7

y.an 90a.2

y.asın 16b.14

y.ıcağ 21a.16,41a.5,41.b12,58b.14,95a.9,

y.sa 77b.12

y.urken 38b.2,71b.7

2- kalmak,ikamet etmek

y.dım 112a.7,

yatur-(يَأْتُرُ) yatırmak,bir şeyin içinde bekletmek

y.a 30b.13

y.alar 76b.4

y.asın 31b.5

y.salar 80a.13

y.up 27a.17,31a.8,42a.5,49b.14

yaturd- (يَأْتُرِدُ) yatırmak,bir yere koyup bekletmek

y.alar 52a.16

yavaş (يَوَاسِرُ) ağır,yavaş olan

yavaş ol- yumuşak huylu olmak

y.a 88b.9.

- yavru (يَاوُرِي) yavru (ilk. yavru)
tehi surra şiddetli harın a. haran, tatar kurdu
 yavru (يَاوُرُو) yavru
fare yavrusu fare yavrusu
 y.nı 36a.6
güvercin yavrusu güvercin yavrusu
 y.nı 72a.11
tavuk yavrusu piliç
 y.đur 75b.2
 yavuz (يَاوُز) kötü, pis, fena
 y.75a.12, 88b.8
 yaz (يَاي) yaz
 y. 8a.8, 12b.2, 97a.8
 y.da 97b.1
 yayıl- (يَايِلْ) dağılmak, yayılmak
 y.a 15a.7
 y.ur 27b.17, 51a.8, 79b.9
 yıkanmak - (يَيْقَنْ , يَيْقَانْ) yıkanmak, banyo yapmak
 y.a 16b.3
 y.alar 51b.5
 y.madin 24a.17
 y.up 24b.3, 54b.15
 yaz (يَايَز) bahar, ilkbahar
 y.da 57b.14, 97b.1, 110a.6
 y.in 83b.5
 yaz- (يَايَزْ) yazmak, yazı yazmak
 y.ø 112a.16, 112a.16
 y.alar 38b.1
 y.em 1b.15
 y.ar 4b.12, 32b.16
 y.arlar 39a.15, 45b.15
 y.aruz 19a.14, 30a.8, 32a.8, 45a.16, 69b.11
 y.avuz 13b.14, 49b.9
 y.đugum 31b.8, 32a.6
 y.đugumuzdan 111a.17

- y. duk 97b.8
y. duklarum 113b.2
y. dum 113a.8, 113b.3
y. mağa 2a.12
y. makda 112a.16
y. mışlar 54a.11
y. up 17b.1, 25b.5, 44b.7, 53b.6
yazdur - (يازدور -) yazdırmak
y. ø 113a.7
yazıl- (يازيل -) yazılmış olmak, yazılmak
y. mışdur 69a.6, 69a.15
yazu (يازو) yazı
y. ya 84a.11
ye- (ي -) yemek yeme, karın doyurma işi (bkz. yi-)
y. meye 86b.16
y. se 81a.10
y. yicek 76b.12
yedi (يدي) yedi (sayı)
y. 11b.2, 13a.4, 29a.12, 31a.17, 31a.17, 31a.17, 31b.13, 39b.10,
40a.15, 42a.4, 53a.16, 54a.12, 55b.14, 55b.14, 58a.14, 62b.5
66b.10, 79a.7, 80a.10, 88a.14, 98b.16, 112a.6
y. de 13a.7
yed *
y-i kudret kudret eli (bkz. kudret)
y. ile 3a.14
yedinci (يديجي) yedinci
y. 7a.1, 11b.7, 13a.6, 31a.8, 36b.11
yedinci bāb (يديجي باب) yedinci bölüm
y. 5a.9, 12b.17
yedür- (ييدور - , ييدور -) yedirmek, yemekvermek (bkz. yidür-)
y. ø 91a.10
y. eler 31b.15, 51b.4, 82b.2, 93a.14, 96a.10,
y. seler 32b.4, 85b.8, 86b.11, 87a.2, 87b.2, 95b.12, 96a.8
yeg (يگ) daha iyi, üstün
y. dür 15a.8, 37b.4, 71a.15, 74b.13, 75b.9, 76b.8, 80a.11, 80a.15
yegrek (يگرگ) daha iyi, üstün (bkz. yigrek)
y. i 74b.13

pekşenbih (يَكْنِبُه) pazar günü

y. 71a.11

vel (يَل) hava, gaz, vücutta meydana gelen gaz

y. 41b.11, 48b.16, 56b.10, 74b.11, 82b.12

y.den 18b.2, 31a.15,

y.i 80b.3, 83b.12

y.ini 78b.14

y.ler 40b.12, 40b.17, 40b.17

y.leri 77b.16

y.lerinø 25b.2, 25b.2, 25b.3

y.lerini 42a.6

y.lerini 5b.11, 41a.1

kasık veli fıtık, kasıkta boşluk meydana gelmesi

y. 41b.10

y.ne 41b.4, 41b.9, 42a.12, 52b.12, 91b.1

kulunç veli kulunç romatizması

y.ne 41a.6

va'den-i muhelif v- zararlı yellerin kaynağı (bkz.ma'den)

y.leri 77b.16

velüm

balık velümi balıklardan çıkarılan ber tür zank (bkz.balık)

y. 42a.1

yemeni*

sabb-ı y. yemen şapı (bkz.şab)

y. 18a.11, 33b.6, 40b.4, 53a.6

yeniş (يَنْيَس) meyve, bitkilerin çiçek döllenmesinden sonra

yumurtalığın gelişmesi sonucu meydana gelen organ

y.i 84a.10, 88a.16, 92a.9

y.inden 81a.15

y.ine 86a.8, 92b.14

y.ler 45b.14, 64a.13, 84b.17, 84b.17

y.lerden 45b.6

yenis ağacı meyve ağacı

y.na 86a.7

- ardıç yemisi ardıç meyvesi
y.ni 80b.8
- algın yemisi algın meyvesi
y.nØ 41b.1
- mersin yemisi mersin meyvesi
y.44a.5
- palıd yemisi palamut
y.nØ 44a.12
- servi yemisi servi meyvesi
y. 41b.7
- rengaç (رِنَجَاح) yengeç, eklem bacaklılardan birinci ayak çifti iki kışkaç olarak gelişmiş, eti için avlanan suda yaşayan bir böcek
y. 98a.1
y.125a.8
- reñi (رِنِي) yeni, kullanılmamış olan
y. 25b.12, 73b.17, 79a.8, 92b.5
- reñi iT yenilemek, tazelemek
y.er 92b.5
- rer (رِر) yer, mevki (bkz. yir)
y.i 34b.12
y.ine 47a.16, 90b.6, 91b.11
y.ini 34b.11
- reşil (رِشِل) yeşil renk
y. 9a.11, 14a.11, 24a.13, 61b.8, 63b.14
- reşillik (رِشِلَّة) yeşillik
y. 47a.14
- reşillik (رِشِلَّة) yeşil renkte olmak, yeşillik
y.14a.3
y.e 14a.17
- ret - (رِت) yetmek, kafi gelmek
y.ecek 30a.7
y.icek 98b.16
- retmiş (رِتْمِش) yetmiş (sayı adı)
y. 32b.16, 98b.4

- aym (**يَوْم**) gün, hayat
y.i 2b.12
- ğ- (**يَجْمَعُ**) yığmak, biriktirmek, toplamak
y.ar 111b.8
- l (**يَلِي**) yıl, sene
y. 1b.8, 12b.2, 23b.6, 54a.12, 80a.11, 96b.3, 98b.4
y.a 84a.14, 110b.15
y.da 50b.6, 57b.6, 58a.3, 96a.15, 98a.5, 98a.9, 98a.11, 98b.9
y.dan 32a.5, 54b.9, 63a.12, 84a.13, 112a.6
y.lar 39a.1, 95a.8, 97b.3, 98a.10, 112b.1
y.lardur 98b.1
- lan (**يَلَان**) sürüngenlerden, ayaksız, ince ve uzun olanların genel adı
y. 80b.17, 81a.1, 84a.8, 84a.15, 85a.1, 89b.12, 92a.7, 98a.1
y.lar 83b.5
- yılan boncuğu yılan boncuğu (bitki adı)
y.nun 39b.17
- yılan yaşadığı yılan yastığı (bitki adı)
y. 40a.17, 40b.1, 80a.14, 81a.4
- lduz (**يَلْدُوزُ**) yıldız, gökyüzünde görülen ışıklıgök cisimlerinden herbiri (güneş veay dışında)
yıldıza göster- gece açıkavada bırakmak
y.e 46a.11, 54b.12
- rt- (**يَرْتُ**) yırtmak, kesmek
y.alar 37b.13
- llan- (**يَلْتَنُ**) yıllanmak, üstünden bir veya daha çok yıl geçmek
y.mış 27b.6
- llık (**يَلْتِقُ**) yılını doldurmuş olan, yıllık
y. 20a.13, 27b.10, 61a.3, 78b.8
- (**يَلِي**) yemek, bir gıdayı yeme işi (bkz.ye-)
y.dügi 7b.11
y.düğün 7b.8, 8b.12
y.dükden 29b.11, 75b.14
y.mege 64a.1
y.mek 8a.7, 17a.2, 17a.3, 24b.8, 51b.17, 80a.11
y.mekde 74a.17, 96b.2
y.mekden 8b.4, 17a.14, 45b.15, 96a.16
y.mekdür 112b.8

y.mesün 32a.10

y.meye 29b.11, 30a.5, 33b.4, 41a.b, 45b.6, 51b.17, 65a.13, 66b.14,
84a.16, 95a.11

y.meyeler 50a.13, 81a.16

y.meyesin 7b.4, 29b.8

y.meyüp 29b.15, 79a.10

y.r 51a.12

y.rlerse 31b.16

y.rse 53b.5, 83b.2, 83b.4, 89b.5

y.se 7b.16, 17b.5, 21a.10, 43b.16, 46a.14, 48b.9, 48b.10, 51b.15,
69a.9, 74b.4, 76b.7, 76b.7, 77b.10, 77b.12, 77b.14, 77b.16,
77b.17, 78a.7, 78a.14, 78a.15, 78a.17, 78b.1, 78b.3, 78b.7,
78b.11, 78b.11, 78b.12, 81b.13, 81b.14, 84a.3, 84a.6, 84b.16,
87a.10, 88a.9, 90a.15, 90b.5, 90b.7,

y.seler 41b.1, 75a.15, 75b.10, 76a.4, 76a.5, 76b.14, 76b.14,
79a.7, 80b.2, 84b.4, 84b.15, 89a.15, 95b.8

y.señ 7b.7, 7b.7, 8b.8, 77a.6

y.sün 32a.11

y.ye 24b.8, 27b.10, 29b.15, 29b.16, 32b.16, 34a.12, 38a.16, 39b.16
41a.9, 42a.13, 43b.17, 45b.5, 45b.6, 45b.6, 45b.9, 48b.15,
50a.9, 50a.17, 50b.2, 50b.4, 51b.16, 53a.16, 68a.7, 72a.7,
72a.15, 73a.10, 73a.17, 73b.1, 79a.10, 83b.8, 84a.2, 85a.4,
87a.5, 97a.11, 97a.15, 97a.16,

y.yeler 25a.5, 44a.16, 45a.12, 73b.11, 75b.11, 76a.3, 77a.1, 77a.2

y.yen 74a.15, 80a.10, 89b.15, 90a.17, 96b.3

y.yenün 84b.5

y.yesin 72b.14

y.yüp 16b.14, 41a.8, 46b.5, 51b.17, 96a.16,

yiyüp içmek yemek içmek

y. 3a.4

idür- (يُدِرُ, يَدِيرُ) yedirmek, yemek yedirmek (bkz.yedür)

y.ø 32a.10

y.eler 21a.16, 35a.8, 35b.11, 41a.16, 43b.14, 51b.10, 52a.6, 52a.9
79b.4, 79b.10, 79b.15, 80a.2, 80a.3, 80a.5, 80a.9, 81a.5,

81a.5, 81a.11, 83a.7, 95b.17, 96a.3

y.esin 27a.16, 53b.5

y.seler: 32b.5, 38b.5, 43a.17, 43b.3, 45a.6, 51b.14, 79a.5, 79a.15,
80a.14, 84b.3, 85b.3, 86a.2, 88a.16, 88b.11, 89a.2, 89b.6,
89b.7, 90a.5, 95b.10,

y.süngerler 110a.5

y.üp 80a.12, 83b.11

girmi (**يَكْرَمِي**) yirmi (sayı)

y.25a.12, 30a.1, 30a.2, 31b.10, 32b.14, 32b.14, 33b.14, 35b.17,
44b.1, 56a.17, 57a.14, 58a.6, 58a.7, 58a.12, 58a.13, 61a.3, 61a.7,
61a.16, 61a.16, 63a.14, 63a.15, 63a.15, 63b.3, 65b.3, 73a.14,
80a.12

yigirmi otuz yirmi otuz arası, yirmi otuz kadar

y. 20a.13

girmi altı (**يَكْرَمِي اَلْتِي**) yirmi altı (sayı)

y. 69a.14

girmi altıncı (**يَكْرَمِي اَلْتِنِي**) yirmi altıncı

y. 7a.6

girmi altıncı bāb (**يَكْرَمِي اَلْتِنِي بَاب**) yirmi altıncı bābın

y.5b.8, 38a.1,

girmi beş (**يَكْرَمِي بَشَه**) yirmi beş (sayı)

y.18b.9, 30a.1, 30a.12, 32b.14, 43a.7, 56a.11, 57a.14, 55b.12

y.e 12b.4

girmi beşer (**يَكْرَمِي بَشَر**) yirmi beşer adet

y. 1a.15, 4a.16

girmi beşinci (**يَكْرَمِي بَشِنِي**) yirmi beşinci

y. 7a.6

girmi beşinci bāb (**يَكْرَمِي بَشِنِي بَاب**) yirmi beşinci bābın

y. 5b.7, 57b.10

girmi bir (**يَكْرَمِي بَر**) yirmi bir

y. 70a.6

girmi birinci (**يَكْرَمِي بَرِنِي**) yirmi birinci

y. 7a.4

girmi birinci bāb (**يَكْرَمِي بَرِنِي بَاب**) yirmi birinci bābın

y.5b.3, 32b.7

- yigirmi dōrt (**يَكْرَمِي دُورْت**) yirmi dōrt (bkz.dōrt)
y. 72b.7
- yigirmi dōrdüncü (**يَكْرَمِي دُورْدُونْجِي**) yirmi dōrdüncü
y. 7a.5
- yigirmi dōrdüncü bāb (**يَكْرَمِي دُورْدُونْجِي بَاب**) yirmi dōrdüncü bölüm
y. 5b.6, 36a.16
- yigirmi iki (**يَكْرَمِي اِيْكِي**) yirmi iki (sayı)
y. 112a.8
- yigirmi ikinci (**يَكْرَمِي اَيْنْدِي**) yirmi ikinci
y. 7a.5
- yigirmi ikinci bāb (**يَكْرَمِي اَيْنْدِي بَاب**) yirmi ikinci bölüm
y. 56.4, 33a.9
- yigirminci (**يَكْرَمِي مِئْبِي**) yirminci
y. 7a.4
- yigirminci bāb (**يَكْرَمِي مِئْبِي بَاب**) yirminci bölüm
y. 5b.3, 31b.16
- yigirmi sekiz (**يَكْرَمِي سَكْرِي**) yirmi sekiz (sayı)
y. 6b.17, 7a.7
- yigirmi sekizinci (**يَكْرَمِي سَكْرِي مِئْبِي**) yirmi sekizinci
y. 7a.6
- yigirmi sekizinci bab (**يَكْرَمِي سَكْرِي مِئْبِي بَاب**) yirmi sekizinci bölüm
y. 5b.10, 40a.15,
- yigirmişer (**يَكْرَمِي مِشْر**) yirmi, yirmi, yirmişer
y. 40b.7, 59b.16, 61b.10, 35a.17
- yigirmi üçüzüncü bāb (**يَكْرَمِي طُقُوزُونْجِي بَاب**) yirmi üçüzüncü bölüm
y. 5b.11, 40b.11
- yigirmi üçüncü (**يَكْرَمِي اُوْچُونْجِي**) yirmi üçüncü
y. 7a.3
- yigirmi üçüncü bāb (**يَكْرَمِي اُوْچُونْجِي بَاب**) yirmi üçüncü bölüm
y. 3a.3, 30b.4
- yigirmi yedi (**يَكْرَمِي يَدِي**) yirmi yedi (sayı)
y. 11a.3, 53a.3, 72b.16
- yigirmi yedinci (**يَكْرَمِي يَدِي مِئْبِي**) yirmi yedinci
y. 7a.4
- yigirmi yedinci bāb (**يَكْرَمِي يَدِي مِئْبِي بَاب**) yirmi yedinci bölüm
y. 3a.1, 19a.12

il (يَكِيذ) leğ, delinçili içki
y.e 110a.6

y.lerde 55a.15

y.ün 15a.16

igrek (يَكْرِك) daha önce (bkz.yakrak)

y.i 75b.15, 96b.5

y.i 75b.15, 96b.5

il (يِل , يِيل) ruhun, hava, gaz (bkz.yel)

y. 1 b.11, 2a.5, 41b.15, 4b.17, 57b.5, 66c.9, 77 .1,

78b.17, 81b.1, 80a.11

y.e 78b.20

y.i 78b.1

y.inØ 40a.12

y.ine 87b.17

y.neri 49a.6

y.ün 10a.2

il bevâşarı gazla ilgili nebislik hali, midede gassirikmesi

y.46b.15

kasık wili kasık fitişi

y. 40b.15

y.nØ 46b.10

il iT- vücutta gaz meydana getirmek

y.er 42b.2

mek (يَمَك) aş, yemek

y. 95a.11, 97a.11, 97a.16

y.i 17b.5

n- (يِن) 1-yemek, gıdanın yenmesi

y. 7b.4

2- aşınmak, sıyrılmak

y.se 36b.14

y.ür 29b.3

ne (يِنَه) tekrar, bir daha

y. 13a.11, 98b.2

r (يِر) 1- yer, yerlikt, toprak (bkz.yer)

y. 77a.17

y.den 83b.5

y.e 71b.1,71b.3,71b.4,79b.9,
y.lerde 19a.8

2- yer,mevki,kaplanan boşluk

y.de 70b.15,84b.7,90a.10,98b.6,110a.10,113.a.16

y.den 18a.4,23b.13,36a.3,44b.15,

y.e 17a.4,19a.11,19b.6,21b.2,31b.11,31b.12,36a.12,43b.6,
48b.14,50b.15,50b.15,59a.6,59a.16,78b.6,81a.1,81b.7,
90a.7,90a.8,90a.10,91a.6

y.i 19a.15,19a.15,34b.16,37b.8

y.inø 36a.10

y.ine 19b.2,23a.8,24a.6,24a.10,24a.13,31b.12,35a.1,35a.2,
36a.12,37b.5,47b.14,61b.4,96a.1,98b.1

y.lerde 4b.15,38a.8,79b.8

y.lerden 9b.16,

y.lere 45a.14,71a.1,85a.2

y.leri 12a.6,27b.13,29a.16,

y.lerine 27a.17,27b.14,28b.8,28b.8,29a.9,31b.12,35a.5,

y.ün 112b.16

y.ünde 70a.16

y.üni 113a.4

3-karşılık,bir şeye bedel olma,yerini tutma,a.bedel

y.ine 34a.14,45b.6,45b.8,45b.8,46a.16,46b.5,48b.11,72b.14
73a.10,79a.9,79a.10,80a.6,

yirden götür- yükseltmek,perişanlıktan kurtarmak

1.mez 6b.13

virince ol- yerinde ve kıvamında olmak

y.a 74a.5

vir yüzi yer yüzü, arz,dünya

y.nde 77a.17

ne vir nere,nerede

y.de 113a.16

yir (بير) kötü,pis

y. 14b.13

yir yir (بير بير بير) bazı yerler, ara ara

y. 19a.15,29a.14,29b.1

yitür- (يتور) yetiştirmek,eklemek

y.esin 27a.14

ritürmek (**يَتَوَرَّمُ**), yarayı iyileştirmek
y.de 33b.15

yoğun (**يُوغُونُ**) kalın, sert
y. 33a.12, 33b.8
y.ların 33a.17

yoğun iT- kalınlaştırmak
y.e 82b.8

yoğun yoğun (**يُوغُونُ يُوغُونُ**) kalın kalın
yoğun yoğun sür- kalınca sürmek

y.e 30b.9

yoğur- (**يُوغُرُ**) yoğurmak, üstüste katıp su ile yoğurmak
y.Ø 23b.2

y.a 26b.2

y.al r 38a.16, 59a.6

y.asın 18a.8, 24a.8, 26b.11, 27a.14, 40b.5, 42a.2, 57a.12

y.sa 88a.11

y.up 16b.9, 17b.14, 26b.15, 27a.9, 40b.9, 41a.17, 43b.13, 45b.1,
46b.9, 53a.7, 53b.16, 54a.15, 59a.1, 97a.4,

yoğurt (**يُوغُرْتٌ**) yoğurt, maya katılarak koyulaştırılmış
beyaz kıvamlı süt ürünü

y.27b.3, 50b.17

y.a 79b.5

y.i 51a.1, 52a.8

y.inØ 50b.14

yoğurtlu (**يُوغُورْتَلِيٌّ**) yoğurtlu, yoğurdu bol

y.ca 97a.11,

yoğur (**يُوغُورٌ**) yok, mevcut olmayan şey bulunmayan

y. 1b.10, 1b.10, 12a.2

y.dur 4a.11, 4b.15, 9b.4, 11b.11, 13a.14, 13b.4, 21b.5, 23b.9

31a.10, 33b.15, 50a.4, 70a.8, 70a.12, 70a.13, 70b.2, 95a.12,

96b.7, 96b.15, 110a.11

y.ısa 13b.12

y.mı idi 78a.2

yoğur (**يُوغُورٌ**) yukarı, üst taraf

y. 21a.14, 37b.4

y.da 65b.4, 110b.4

y.sından 28a.4, 28a.5

y.ya 15a.4

yokaru ko- yükseltmek

y.r 111a.12

yokaru ol- yükselmek

y.a 57b.12

oqlan - (- بوقلن) aranılmak,bakılmak

y.a 92b.3

oqlıg (- بوقلغ) yokluk,yok olma,bakılmama durumu

y.ına 14b.8

oquş (+ بوقش) yokuş,dik yamaç

y.a 68b.15

ol (بول) yol,içinde veya üstünde bir sıvının geçtiği yer

y. 3a.16,10b.16

y.dan 87b.12

y.ı 20a.8,43a.5

y.ın 43b.1,79a.13,80b.17,93a.12

y.ına 39a.3

y.ında 14b.15,15b.15,43a.13,43b.2

y.ından 37a.7,53a.15

y.ların 43a.15,64b.7

y.larında 14b.5,15b.5,42b.13

y.una 87b.12

y.unda 14b.14,38a.4,15b.9

y.unı 83b.1

yol bul- fırsat bulmak,etkilemek

y.up 34a.5

yol eyle- yol açmak

y.di 11a.13

yol göster- rehber olmak,

y.ür 113a.13

yol it- yolaçmak,yol bulmak

y.er 10b.15

olı (بولي) kez,defa

zy. 23b.1

on- (بون) yonmak,yontmak

y.a 30b.3

y.up 59a.10,68a.1,83a.16

- onca (^ويُونَجَا) yonca, koyu yeşil yapraklı, hayvanlara yem olarak verilen birkaç yıllık otsu bir bitki
y. 95a.1
- onğa (^ويُونْغَا) talaş, kırpıntı
y. 39b.6, 39b.6
- yonğa it- ufaltmak, yontarak talaş yapmak
y. üp 57a.9
- onul- (- ^ويُونُلْ) yontulmak, üzerinden sıyırmak
y. mış 98b.14
- orul- (^ويُونُلْ - ^ويُونُولْ) yorulmak, yorgun düşmek
y. a 41a.11
y. duğına 43b.10
y. maya 85b.4
- osun (^ويُونُسْ) yosun, tallı bitkilerin çoğu sularda yetişen ilkel yapıdaki örneklerine verilen genel ad, su mercimeği
y. 95a.3, 98a.6,
- öre (^ويُونْرَه , ^ويُونْر) çevre, etraf
y. su 22b.9, 36b.15, 71b.15
- ı(y)- (^ويُونْ - ^ويُونْ) yıkınmak, su veya başka bir sıvı ile temizlemek
y. maga 20a.5
y. sa 78a.10, 86a.16
y. salar 86a.11
y. san 98a.5
y. ya 22b.3, 28b.7, 33b.12, 55b.10, 82b.8, 91b.3
y. yalar 31a.8, 52a.17
y. yasin 18b.15, 27a.15, 30b.17, 31a.16, 43b.8, 52b.15
y. yup 17b.17, 63a.7
- ıbūset (^ويُونْسَتْ) kuruluk, nemliği az olmak
y. 12b.7, 12b.8, 12b.14, 12b.15
y. e 14b.5
y. i 12b.16
y. inden 28b.1, 32b.8
- ıfka (^ويُونْفَا) 1- ince, hafif, ufak
y. 28b.8, 31b.12, 39b.6
g- zayıf çelimsi
y. 74a.5

3- az, küçücük, biraz

y. 30b.3

4- yufka, yassıtılmış hamur veya ekmeği

y. 40a.13, 72a.17

yufkacık (**يُوفَقَةُ هَوَ**) küçük yassı şekil verilmiş ilaç

y. 24a.8

ulaf (**يُولُف**) mak'adda kurt bulunması, kurtuluşması

y. 48b.13

um-(**يُود**) yummak, kapatmak

y.myasın 24a.11

yumruk (**يُومِرُوف**) yumruk, elin sıkılmış hali

y. 111a.4

umrulan - (**يُومِرُوكُ**) toplanmak, yuvarlak şekil almak, tümsek-
leşmek

y.a 18a.4, 59b.8,

y.ur 36a.8, 40b.14, 40b.17

umşa - (**يُومِشَا**) yumuşamak, sertliği yitmek

y.ya 39a.17, 41b.16

umşak (**يُومِشَا ف**) 1- yumuşak, sertliği az olan (bkz.yumuşak)

y. 13a.10, 37b.16, 71a.17

2- yuvaş, hafif, kısık

y.durl3a.8, 64b.4

3- iyice, güzelce, iyi şekilde

y. 16a.13, 24a.8, 25b.10, 31b.11, 33b.4, 47b.12, 51a.11, 53a.5

95b.7, 98b.14

yumşak ol- çok ufanmak

y.a 50b.16 **وَهُ مَشَاد**

umşat- (**يُومِشَاد - يُمِشَاد**) yumuşatmak, sertliğini gidermek

y.a 78b.13, 81b.11

y.ır 66a.11, 75a.16

y.uy 19b.12, 22b.16

y.ur 18b.4, 59b.9, 46b.6, 64a.15, 64b.7, 75b.7, 83a.4,

umurda (**يُومِرُودَا , يُمِورِدَا , يُمِورِدَا**) yumurta, bir dişinin vücudunda
olduğın, yumurtlama ve döllenme-
den sonra aynı türden canlının
çıkıldığı hücre (bkz.yumurta)

y. 9a.8,18ab.4,20b.15,22a.9,35b.9,37b.6,43b.8,52b.15,
57b.1,58b.17,61b.1,61b.6,73a.14,73a.16,79b.3,79b.4,
79b.9,80a.2,95a.14,96a.4,

y.sı 89b.9

karınca yumurdası karınca lavası

y. 19b.4

sercenün yumurdası serçe yumurtası

y.nı 90b.13

tavukyumurdası tavuk yumurdası

y.nı 90b.2

yumurta (وَمُورَاتُ) yumurta (bkz.yumurda)

y. 37b.5,53a.4,53a.5

yumuşak (يُومَشَقٌ) iyice,güzelce,iyi şekilde (bkz.yumuşak)

y. 27a.9,58a.10,110b.12

yun- (يُونُ) yıkanmak,su ile vücudunu temizlemek

y.a 28a.8,28b.10

y.sa 42b.10

yūsuf*

hüsn-i y. gaga çiçeği, hüsnüyusuf

y. 82a.2

yut-(يُوتُ) 1- yutmak,ilacı yutmak

y.21a.13,22b.15,29a.2,58b.8,95a.9,97a.7

y.arsa 49a.5

y.mak 11a.9

y.up 97a.7,97a.13,97a.15

2- şurup veya şerbet haldeki ilacı içmek

y.a 97a.10,21a.6,21a.8,

yuva (يُوَا) kuş evi,yuva

y.sında 92a.10

yuvala- (يُوَالٍ) yuvarlamak,yuvarlak şekil vermek

y.yasın 25a.14

yuvalak (يُوَالِقٌ) yuvarlak,hap

y.21a.13,31a.13

y.ı 31a.14

yuvarlak evle- yuvarlak hap şekline getirmek

y.ye 21a.12

yuvalanmak (يُوَالِنُ) yuvarlanmak, debelenmek

y.45b.5

yük (يُوكٌ) miktar, ölçek

bir yük bir miktar

y.üni 89a.6

yüklü (يُوكِي) hamile, gebe, karnında çocuk bulunan kadın
(bkz.yüklü)

y. 78b.15, 80b.9

yüklü (يُوكَلُو) hamile, gebe (bkz.yüklü)

y. 87a.5

yüksek (يُوكَسَكٌ) yüksek, altı ile üstü arasındaki uzaklık çok olan

y. 36a.3

yümhir*

kil-i y. limni adasında bulunan açık renkli çamur (bkz.kil)

y. 94b.3

yün (يُونٌ , يُونٌ) yün, koyun tüyü

y. 48a.6

y.ile 55b.1, 55b.4

y.inØ 44b.5

yürek (يُورَكٌ) 1-yürek, kalb

y. 7a.4, 13b.12, 37a.16, 75a.9

y.den 10b.1

y.dür 10a.13

y.e 15b.13, 64a.5, 64a.16, 66b.5, 84b.15,

y.i 68b.17, 69a.2, 69a.4, 90b.5

y.inØ 89a.14

y.ün, 10a.17

2- mide

y. 8b.10, 22b.11

y.de 40b.15, 46b.15, 48a.13

y.i 53a.13

y.inØ 50b.5, 76b.16

yürek harâreti midenin aşırı derecede ısınması

y.a 22b.11, 36b.16, 64a.12,

yürek ıssılığı midenin aşırı derecede ıssısı

y.nØ 77a.5

yürek oynaması kalp çarpıntısı, hafakan

y.na 79a.11

yürek şişi mide şişkinliği

y.ne 79b.6

yürek za'fı kalp yetmezliği

y. 68b.14

kuzânyüreği karga yüreği

y.nø 90b.10

yüri- (- يورِي) yürümek, adım atarak ilerlemek (bkz.yürü-)

y.mekden 24b.6

y.se 68b.15, 68b.16

y.yenlerde 33a.14

yürüt- (- يورِيْدُ) yürütmek, bulunduğu yerden çıkarmak

y.ür 54a.10, 54a.17, 81a.12

yürü- (- يُوْرُ) akmak, bir yere akarak gitmek (bkz.yüri-)

y.r 75a.11

y.ye 57b.13

yüz (يُوْرُ) 1- yüz, çehre, siza

y. 7b.17, 18b.2

y.de 5a.11, 18b.1, 18b.10, 18b.15, 19b.3, 29a.15, 36b.13

y.den 18b.14

y.e 18b.11, 18b.13, 18b.14, 26a.11, 89b.10,

y.i 11b.4, 12a.5, 13b.3, 21b.8, 81b.10

y.inø 51b.6, 49b.14

y.inde 81a.16

y.ün 1b.15

y.ünde 15b.17, 51a.8

y.üje 19a.5, 27b.17, 89a.13

y.üji 30b.13

2- bir şeyin üst tarafı, yüz

y.inde 26c.17, 26b.1, 27a.2,

yüz vâkı yüze sürülecek kren

y.18b.5

yüz yığı vergüsü, dâru, toprak

y.nde 77a.17

elin yüzün vu- elini yüzünü yıkanak

y.ya 91b.3

yüz (يُوز) yüz (sayı adı)

y.25b.17,28b.13,30a.13,32b.15,33b.13,40a.5,46b.13,56a.8,
62a.6,62a.16,62b.11,63a.14,63b.6,65a.14,65a.16,66a.3,
68a.3,68a.10,97b.1,112a.7,112a.13

yüzbin (يُوز بِيْلَه) yüzbin (çokluk ifadesi)

y. 1b.8,4a.8

yüzden (بُوزْدَه) sebebiyle, ..den dolayı

ne yüzden hangi sebepten,ne sebebiyle

y.dür 4b.3

yüzük (يُوزُك) yüzük,permağa geçirilen metal halka

yüzük düz- yüzük yapmak

y.üp 91b.5

yüzük düzdür- yüzük yaptırmak

y.üp 16a.16

yüz yigirmi (يُوز يِكْرِمِي) yüzyirmi (sayı)

y. 58a.6

zabbān (ظَبَّانَة) yasemin, zeytingillerden beyaz, kırmızı veya sarı renkte çiçek açan bir ağaç

z. 93b.14

zāc (زَاخ) boyacılıkta ve tıpta kullanılan bir çeşit tuz kükürt ile demirbirleşimlerinden biri

z. 26b.15, 28b.12, 47b.17, 55b.8

z.1 92a.1

z.11a 92a.2

za'f (ضَعْف) zayıflık, güçsüzlük

z. 65a.5, 68a.9, 70b.5, 72b.7

z.1 1b.6, 68b.14, 69a.6

z.11a 69a.2

z.1nØ 24b.10

z.1na 14b.9, 14b.17, 15b.14

z.1ndan 66b.14

z.1ndandur 68b.6, 69a.6, 69a.15

za'f vir- zayıf düşürmek, güçsüz kılmaz

z. mese 47a.17

z.ür 64b.8

z.ürse 47b.1

zafar (ظَفَر) fare kulağı, idrar artırıcı bir bitki (bkz. zafır)

z. 56a.9, 56b.15

za'ferān (زَعْفَرَان) safranı süsengillerden baharda çiçek açan 20-30 cm. boyunda soğanlı bir kültür bitkisi (bkz. za'firān)

z. 16b.12, 17a.16, 43b.11, 56a.4, 56b.13, 58b.16, 66b.13, 68a.5, 95a.13, 110a.15, 110b.11, 111a.3

z.1 16a.17

z.11a 18b.14, 43b.12

za'ferānī (زَعْفَرَانِي) safran renginde, sarı

z.ür 14a.5

zaf(1)r (ظَفْر) fare kulağı, balgam söktürücü, idrar artırıcı bitki (bkz. zafar)

z. 56a.4

z.1 56a.6

za'firān (زَعْفَرَان) safran, süsengillerden baharda çiçek açan 20-30 cm. boyunda soğanlı bir kültür bitkisi (bkz. za'ferān)

z. 34b.5, 62b.9

zāğara (ظَغْرَه) zayıf, güçsüz

z.dur 23b.7,

zāhid (زَاهِد) dini emirlere çok bağlı olan

z. 71a.8

zāhir (ظَاهِر) suret, dış taraf, dış görünüş (bkz.zāhire)

z. 5b.13, 11a.5, 12b.11

z.inø 6b.8, 11a.35, 51a.9

z.üni 3a.14

zāhir ol- ortaya çıkmak, meydana gelmek

z.a 58b.8,

z.up 63a.5,

zahir (زَاهِر) dizanteri, kanlı basur, kanlı ve sancılı ishal

z.a 58b.14

zāhire (ظَاهِرَه) dış yüz, dış görünüş (bkz.zāhir)

z.si. 63a.5

zahm (زَحْم) yana, keskin bir şeyle, birvuruşla veya bu iç etki ile oluşan gedik, yarık

z. 37b.5, 37b.8

z.ina 42a.7

z.inden 36a.4

zahmet (زَحْمَت) hastalık sıkıntılı ağrı

z. 29a.12, 70b.6

z.den 31b.7

z.i 13b.17, 29b.2, 92a.11

z.ler 7b.17, 71b.16

z.lerinin 45b.13,

z.lerinin 34a.3

bevāsır zahmeti basur hastalığı

z.nø 5b.16

f(i)renk zahmet(i) firengi hastalığı

z. 7b.12

z.inden 30b.1

z.ine 29b.6, 31b.2, 62b.15

z.inin 30a.13

z.lerinin 29a.11, 30a.9, 31a.16

z.lerine 31a.9

z.merinün 5b.2

humma zahmetleri sıtma hatalıkları

z. 12a.10

z.nden 39a.13

'ırku'n-nisā zahmeti siyatik hastalığı

z. 71b.6

z.ne 42b.8,

mesāne zahmeti mesane rahatsızlığı

z. 42b.11

nıkriz zahmeti el ve ayak parmaklarının ağırması rahatsızlığı

z.ne 31b.1,

ra'se zahmeti titreme rahatsızlığı

z. 50b.12

sarılık zahmeti sarılık hastalığı

z. 51a.7

talak zahmeti dalak rahatsızlığı

z.nē 5b.9

z.nden 90b.16

z.ne 82b.1

verem zahmeti verem, ince hastalık, tüberküloz

z.ne 46b.12, 85a.9

varakan zahmeti sarılık hastalığı

z.ne 51b.2, 51b.3

z.nün 51a.7

zıkü'n-nefes zahmeti nefes darlığı

z.ne 45b.16

zahmet çek- yorulmak (bkz. çek-)

z.meye 5a.4

zahmet vir- acı vermek, rahatsız etmek

z.üp 37b.1.

zahmetli (زحمتلو) zahmetli, zor, acı veren

z.dir 49b.6

zahmetsüz (زَهْمَتْسُوز) acısız, zorlanmadan

z. 85a.12

za'îf (ضَعِيف) zayıf, güçsüz, çelimsiz

z. 3b.17, 32a.9, 37b.3, 68b.14, 75b.1, 87b.15, 95b.3, 98b.5

z.dür 13b.12

z.lere 44a.4

za'îf iT- zayıflatmak, zayıf düşürmek

z.er 71b.2, 96b.10

za'îf ol- zayıflamak, güçsüzleşmek

z.ur 3b.17, 7a.11, 7a.12, 68b.5

za'îflik (ضَعِيفِيَّة) zayıflık, güçsüzlük

z.ine 14b.4, 15b.8

za'îf-mizâc (ضَعِيف مِزَاج) zayıf tabiatlı, vücudu zayıf

z. 37b.3, 71b.13

z.a 87b.15, 95b.3

zakî (زَقِي) karında ve kasıkta su toplanma hastalığı

z.dür 44b.15

istiskâ-yı z. istiska hastalığının karın ve kasıkta su toplanması şekli (bkz.istiskâ)

z. 44b.11

zâlim (ظَالِم) zalim, haksızlık eden

z. 90b.2

z.dür 112a.3

zamâd (صَمَاد) yakı, hastalıklı yere bir tabaka şeklinde ilaç sürme

z.16b.8, 53a.6

z.dur 43b.10

z.ler 6a.7, 59b.7

zamâd iT- yakı yakmak, ilaç sürmek

z.e 79b.6, 82b.8

z.eleler 40a.3, 43b.13, 51a.3, 59a.17, 61b.3, 81b.17, 82b.3

z.esin 33b.5, 53a.7

z.üp 53a.5

z.-ı dānīvāl titreme hastalığı için kullanılan zift, kına, siğir yoğurdu karışımı bir tür kalın merhem (bkz.dānīvāl)

z. 50b.14

zaman (زمان) zaman, süre

z. 13a.9, 13b.8, 29a.3

z.a 29b.12

z.da 13a.14, 20b.17, 25a.3, 39a.16, 40a.9

z.ıdur 12b.10

z.ımuzda 4b.13

z.ında 12a.16, 54a.15, 72b.5

z.inunı 13b.1

bir zaman biraz, bir müddet

z. 47b.15

her zaman dayıma, devanlı olmak

z.da 27b.10, 38b.14, 41a.2, 72a.7

tiz zaman çabuk, kısa zamanda

z.da 34a.2

amg (صمغ) zank, reçine, akasya ve benzeri ağaçlardan elde edilen reçine

z. 21a.7, 44a.17, 56a.17

z.ı 24a.1, 56b.1, 95b.1

z.-ı 'arabî arap zankı (bkz. arabî)

z. 21a.4, 40a.17, 46b.7, 46b.10, 55a.14, 56a.2, 58b.16, 95a.13, 95a.16

z.yi 28a.14

ar (زار) arık, bitkin inleyen

zâr ol- yorulmak, bitkin düşmek

z.mayasın 113a.4

ar (زار) iki şey arasındaki ince perde, bölme

z.ı 11b.12, 34b.17, 42a.1

z.ını 68a.1

arar (ضرر) zarar, ziyan, eksiklik

z. 65a.2

zarar ir- zarar görmek

z.medi 34b.17

arb (ضرب) vurmak, çarpmak

z.dur 13a.8

z.ıla 13b.7

zârf (**ظَرْفٌ**) kılıf,kağıt,deri vb. şeylerden yapılmış küçük torba

z. 110b.13

z.a 56b.6 **ذَوِّ**

zâtu'l-cenb (**ذَاتُ الْجَنْبِ**) akciğer örtüsü iltihabı

z. 47b.4

z.e 37a.7,64b.6

zavārī[≠]

'uruk-ı gayr-ı z. toplardamarlar,şerayin (bkz.'uruk)

z. 10b,2

zāyil (**زَايِلٌ**) sona eren,geçen,geçici

zāyil eyle(y)- geçirmek,bitirmek,yok etmek

z.e 77b.17,78a.16,78b.11,79a.1,80a.14,86a.7,88a.4,92a.12

z.er 28a.15,30a.9,66b.6

zāyil iT- geçirmek,bitirmek,yok etmek

z.e 28b.17,42b.2,78a.17,78b.17,86b.14

z.er 72a.9,79a.17,79b.17

z.üp 61a.3

zāyil ol geçmek,yok olmak

z.a 28a.9,28b.2,87a.1

z.maz 70a.15

z.sun 27b.11

z.ur 70a.15,111b.1

zebān[≠]

kāv-i z. sinirlince ot (bkz.kāv)

z. 93b.6

zebedü'l-baḥr (**زَبْدُ الْبَحْرِ**) denizköpüğü, lüle taşı

z. 93b.3

zebel (**ذَبَلٌ**) selgunluk,kerarma

z.i 25b.12

zebūn (**زَبُونٌ**) zayıf,güçsüz,kuvvetsiz

zebūn iT- zayıflatmak,güçsüz düşürmek

z.er 40b.12

zebūn ol- yorulmak,gücü tükenmek

z.unca 52a.15

- zehr (زَهْر) zehir, ağız
 z.inø 81a.1
- zehre (زَهْرَه) cesaret verici, cesaret arttırıcı
 z.dür 94a.12
- zeker (ذَكَرَه) erkeklik aleti
 z. 45b.10, 69a.15, 69a.17, 69b.4, 77b.16, 83a.16
 z.de 70b.5
 z.dür 10a.15
 z.e 42b.13, 45b.13, 78b.2, 87b.5, 88a.12
 z.i 61a.1, 68b.8, 71b.15, 77b.14, 82b.7, 82b.8
 z.inø 43a.3
 z.inden 45b.13
 z.ine 55b.6, 77b.15, 88a.5, 88a.11
zeker süstlüğü erkeklik aleti sertleşmeye
 z.na 83a.15
- zelzele (زَلْزَلَه) deprem, sarsıntı
 z. 7a.10
- zenân (زَمِيْنَه) yeryüzü, yer
 z. 2b.4
- zenân =
tâyife-i z. kadınlar, insanın kadın kısmı (bkz. tâyife)
 z.69b.17
- zenbūr =
z.-i bevâşır arı gibi uzunca taneleri olan basur hastalığı
 (bkz. bevâşır)
 z.dur 40b.17
- zencebîl (زَنْجَبِيل) zencefil Hindistan ve Aslezyada yetişen 100
 cm.yüksekliğinde kavis görünümlünde çok yıllık
 otsu bir bitki
 z. 22a.12, 25b.13, 24a.16, 25b.3, 40b.7, 45a.17, 57a.8, 57b.16,
 58b.1, 65a.7, 65a.17, 66b.9, 68a.4, 73a.10, 73a.17, 73b.5,
 75b.11, 111a.1
 z.i 63a.16
- zerāvend (زَرَاوَنْد) zerāvend, çok yıllık otsu veya çalı biçiminde bir bitki, kabakulak otu
 z. 27a.11
 z.ün 49a.8

z.-i tavil uzun saravend (bkn.zerenbād-ı tavil)

z. 38b.8, 110.14, 110b.9, 111a.14

zerdālū (زردالو) zerdali, kayısı ağacının Akdeniz ülkelerinde yetişen küçük meyveli bir türü

z. 50b.1, 79b.15

zerdeçāv (زردچاوه) Hint safranı, zerdeçal, safran kökü, sarı boya (bkn.zerdeçüp)

z. 20b.14

zerdeçüb (زردچوب) Hint safranı, zerdeçal, safran kökü, sarı boya (bkn.zerdeçāv)

z. 25b.12

z.ı 52b.2

zerenbād^ız.-ı tavil uzun saravend (bkn.tavil)

z. 110b.9

zergüle (زرگوله) zergüle, kılma çiçeği, sarı çiçek, altın çiçeği

z. 20b.14

z.ı 22a.4

zerz (زرز) iki tane zerkul

z. 112b.12

zerzob (زرزوب) çakırge ağacı, çakırge otu

z. 110b.9

zerzih (زرزیه) zarnaklıkula, zerkula, kütür ve sarımsaklıkula

z. 110a.1, 41.11, 110b.5, 111b.5

z.ı 110b.10

zerzih (زرزیه) sarı sarımsak, sarımsak (bkn.z.ı 110b.10)

z. 110b.10

zerzih (زرزیه) sarımsak, sarımsak

z. 110b.1, 110c.1, 111b.1

z.ı 110b.12

z.ı 110b.15

zerzih (زرزیه) sarımsak, sarımsak (bkn.z.ı 110b.10)

z. 110b.12

zerjek (زَرْجَكْ) in dən təşkil - kəndən təşkil

zəvāl (زَوَالْ) tək olmaq, qışqış

z.1 7a.13

zəvā (زَوْفْ) zəvā, tət ələmə, kəs

z. 61b.6, 70b.4

z. dən 112a.10

z. dər 70s.11

zəzək (زَزِيكْ) zəzək, səliqəyə, uyğun

z. 71a.7, 88b.15, 91a.5

zəzət (زَزِيْتْ) zəzət, tən

z. 25b.14

z. dən 31b.5, 31b.16

zəzət zəzət, zəzət, zəzət, zəzət, zəzət, zəzət, zəzət

z. 25b.10, 38b.12, 28b.15, 31a.12, 31a.17, 37b.5, 55b.5, 55b.14,

37b.5, 40c.12, 49b.7, 51c.14, 51s.8, 51c.2, 41a.16, 61b.1,

31b.4, 31b.11, 11b.17, 32c.5, 33b.4, 33c.11, 35b.5, 57b.15,

72a.10

z. dən 35b.17, 35b.5, 47a.5, 48a.4,

z. dən 31a.10, 11a.4

z. dən 35a.15

zəzət (زَزِيْتُو) zəzət, zəzət, zəzət, zəzət, zəzət, zəzət

10-20 m. zəzət, zəzət, zəzət, zəzət, zəzət, zəzət, zəzət, zəzət, zəzət, zəzət

zəzət, zəzət, zəzət, zəzət, zəzət, zəzət, zəzət, zəzət, zəzət, zəzət

z. 30

zəzət zəzət, zəzət, zəzət, zəzət, zəzət, zəzət

z. 11 11a.1

zəzət zəzət, zəzət, zəzət, zəzət, zəzət, zəzət

z. 11 11a.16

zəzət (زَزِيْتُوِيْ) zəzət, zəzət, zəzət, zəzət, zəzət, zəzət

z. 28b.5

zəzək (زَزِيْبُو) yer fəsləgəni, yabani fəsləgən, çiçək dalları
müshil və idrər verici

z. 16a.16, 29a.5, 29a.5, 29a.6, 30a.6, 30a.11, 30a.14, 30b.2,

30b.5, 31a.4, 31a.12, 31a.17, 32b.14, 33a.4

z.1 30b.4, 31a.7

zift (زِفْت) kara sakız, kstran ve diğer organik maddelerin buharlaşması veya damıtılmasından elde edilen katı siyah, parlakmadde

z. 43b.11, 44b.1, 59a.8, 61a.15,

z.i 24b.35, 43b.12, 50b.15

z.-i rūmī Anadolu kara sakızı (bkz.rūmī)

z. 61b.13,

zihi (زِهِي) ne güzel, ne hoş

z. 12a.2

zıkr (زِكْر) söyleme, anma

zıkr evle- anmak, söylemek

z.dün 78a.2

zıkr if- anmak, söylemek, anlatmak

z.elüm 39a.12, 47b.9

z.evüz 25b.6, 35b.10, 42a.7

zıkr ol- söylenilmek, anlatılmak

z.an 47b.6

z.unur 39a.11

z.unur 47b.2

zıkr'ın-nefes (ضِيُوهُ النَّفْسِ) nefes darlığı

z. 5b.14, 7b.13, 45b.12, 46a.1, 46a.2, 46a.17, 46b.2, 33a.2
85b.8

z.e 46a.3, 46a.16, 46b.6, 46b.9, 85b.10, 85b.10

zincefre (زِنْجَفْرَه) kırmızı renkli tabii civa sülfür kırıntı kurşun oksit veya sülfürün eski adı

z.31a.11, 31b.3

zindān (زِنْدَانَه) yeraltı hapisanesi

z.da 112a.7

zindāna şal- zindana kapatmak

z.d1 112a.6

zinde (زِنْدَه) dinç, gücü kuvveti yerinde

zindeol- dinçleşmek

z.d1 97b.2

zīnet #

z.-i dīn dinin güzelliği, şıktı (bkz.dīn)

z. 69b.17

zihār (زِهَار) sakın, asla

z. 23a.15, 24a.4, 24b.5, 29b.13, 37a.16, 39b.7, 54a.2, 54a.2
69c.3, 70b.8, 83a.12, 112a.3, 113a.4

zīrā (زِيرَا) çünkü, bundan dolayı ki....

z. 3a.3, 3a.12, 3b.6, 4a.2, 4a.5, 4b.5, 4b.8, 4b.11, 5a.17, 7a.11,
7b.2, 7b.5, 8a.9, 8a.11, 8a.12, 9b.3, 10a.14, 12b.7, 13a.7,
27a.2, 35a.12, 37a.17, 39a.10, 47a.16, 50a.14, 50a.15, 50b.9,
53b.17, 63a.10, 65a.2, 69b.13, 69b.15, 69b.16, 70a.12, 70b.2,
74a.6, 74a.17, 81b.12, 86a.16, 96b.14, 98a.15, 110a.11

zira^c #

zibel-i z. cevaplamak hususunda kan alınca damar (bir. zibel)

z. dur 37a.3

zīre (زِيرَة) kinyon, magdamozgillerden 50 cm. yüksekliğine bir
yillik, tuzlu ve otsu bir bitki

z. 94b.4

ziyād (زِيَاد) artma, çoğalma

ziyādi ol- artmak, çoğalmak

z. sun 2b.1

ziyāde (زِيَادَة) fazla, çok, çoğalma

z. 14a.14, 47a.15, 66a.3, 66b.10, 69b.11, 83b.3, 86b.1, 112a.6

z. ce 57b.1

z. cesinØ 91a.9, 91a.14

z. dür 9a.10

z. sinmen 47a.9

z. sine 14a.6, 14a.10, 14b.6

ziyāde exle- arttırmak, fazlalettırmek

z. ye 112b.1

ziyāde kal- arttırmak

z. ur 6a.5, 61b.12

ziyāde id- arttırmak, fazlalettırmek

z. e 25b.11, 36a.8

z. er 45a.7, 69a.13, 72b.17, 74b.7, 75b.1, 77a.6, 80b.1, 81b.3,

82b.1

z. üp 63a.3

ziyāde ol- artmak

z.a. 12a.17, 89a.5, 89a.15

z.miş 54b.9

z.sun 3b.9, 113b.5

z.ur 9a.8, 12b.5, 19a.9, 25b.2, 39a.14, 56a.5, 70b.3, 110b.18

z.ursa 22a.13

ziyādet (+ زِيَادَةٌ) artmak, artıklık , fazlalaşmak

z.ile 14a.13

ziyān (زِيَانٌ) zarar, bir olayın pol açtığı kötü sonuç

z.dur 48a.9, 71b.3, 71b.11, 71b.14

ziyān ol- zarar vermek

z.uz 110b.15

z.r 47a.15

ziyān ol- hasar etmek, zarar getirmek

z.e 90a.18

ziyān ol- zarar vermek

z.eneye 89a.4

z.er 75b.14, 76b.17, 76c.18

z.eneye 90a.8

ziyān ol- zarar etmek, zarar görmek

z.ur 7b.7

zōr (زُورٌ) iç çamaşır, kumaş çamaşır, burun tüpü

z.a. 49a.5, 49b.18, 56b.1-, 79b.4, 89a.11

z.a. 58b.4, 79b.17

z.als 49a.1,

zōr ol- kumaş burun tüpü almak

z.er 51b.9, 58a.4, 96a.6,

zōbān (زُوبَانٌ) eriklik, erikliklik

z. 10b.5

z. 13b.4

zōfā (زُوفَا) zuka çu., titik u. çu., pa sökmüş ol., tilerdi

z. 30a.14

zūlā (زُؤْلَا) satırın çu., satır

z. 31.7

zühür (ظهور) belirme, ortaya çıkma, meydana gelme
 ş.a. 3a.13, 4b.3, 5a.3, 112a.10
 z.ına 112a.11

zühür-ül-e- ortaya çıkmak, belirme
 s.ıze 17b.11

zühür-ül-e- değeri, değere gelme
 ş.a. 112a.11
 ş.a. 112a.11

zühür-ül-e- ortaya çıkma, belirme
 s.ıze 17b.11

zühür-i- ortaya çıkmak, meydana gelmek
 ş.en 5a.11, 58a.2, 40b.17, 59b.9
 ş.en 7b.5, 8b.1, 21a.14, 40a.16, 47b.7
 ş.ıy 7b.9

zulmet [☾]

sch̄o-ı ş. karanlık bulut, karanlık bulutu (bkz. şeh̄ab)
 z.ür 8a.4

zulmāt (ظلمات) karanlık, perde, örtü
 ş.a 21b.12
 ş.an 24b.10, 24b.14, 25a.17

zürribā (زوربیا) özel kök, zerenbad, çekirge ayağı
 z.57a.13

zübān [☾]

f̄āsh-zübān düzgün ve hatasız konuşan (bkz. f̄āsh)
 90a.5

zūbe [☾]

z.-i k̄'inēt alemin kaynağı, kaimatan üzü (insān) (bkz. k̄'inēt)
 z. 2b.17

zūcāciyye (زجاجية) sırdan tabaka
 z.yi 11b.5

zühre (زهره) çoban yıldızı, sabah yıldızı, venüs
 z.2a.13

zūlī [☾]

'amel-i z. yedī kâğıtların kullandığı özel bir kremen çuvalışı
 (bkz. 'amel)

Anlamı Bulunamayan Kelimeler :

27a.6	astantahkut	(bitki veya madde adı)
57a.13	belheb	(bitki veya madde adı)
44a.6	belic	(bitki veya madde adı)
83b.13	dahliyyun	(bitki adı)
83b.13	heraniyye	(bitki veya madde adı)
27a.13	kartaşı	(Madde adı)
48b. 5	katır-ı sekakin	
111a.2	kebabe	(bitki adı)
57b.1	kurka	(bitki veya madde adı)
110b.1	mars-ı ef'i	(bitki veya madde adı)
35b.6	mumlu evladi iT-	
35b.2	münbet-i zürer	(ilaç terkibi adı)
59a.8	mürrümeke	(bitki adı)
80b.1	saykal	
33a.3	sülmen	(bitki adı)
110a.7	şaytaru'l-gab(d)	(hastalık adı)
27a.10	şibrebeti	(bitki veya madde adı)
59b.15	tizgerç	(bitki veya madde adı)
61b.15	'urfiyye	(hastalık adı)

1- استغفر من ذنبي
 2- اجمعك وعلو وديرتي
 3- حنك بحري طلال كوجي خان
 4- صفت حكمتك ابا غار طين
 5- بري ابرار عجزنا ووزرائك
 6- يسبحي عجز نيام اعوانك
 7- عزالنا ووزركه نينا بوزيد
 8- فحسنتك ذرة وكرامه سن
 9- جوهركه بوعلمك صبح نيات بيك
 10- بالالهي ابو جبار حكمتك
 11- ذوقنا آفتابني بلبله رو بين
 12- جوهركه ناهاه ايتنا الانام
 13- سن نيامد ما بچو نينا دوزخ
 14- اشك نيامد بوزنه نرسنا انام
 15- حاشا اهل اوليك بلن حبه وعلو
 16-

1- اولك ايجي كاه عجز ناس
 2- جينه ناس ايله بوز ناس ايله طيب
 3- كاه و سيبان ناس خايرين سيبان
 4- سوبان ايلي بلبل عجز ناس
 5- اولك ناس بسليله ايله عطا
 6- استي جينه ناس كوجي اولك شاه
 7- بلبل دولت ناس اولك ناس
 8- مستري سحر خرينه عطا
 9- صرخا ايله نوب خايرين اولك ناس
 10- كلاه عجز ناس بوز ناس
 11- مشرق خرينه كوز عكاه
 12- بيه ناس عجز ناس
 13- نفع و بوز ناس ايله اولك ناس
 14- ديو كچه ناس اولك ناس
 15- اولك ناس عجز ناس
 16- استغفر من ذنبي

Handwritten text at the top of the page, including a title and introductory lines.

- 1 صا ر ب ق ع ا ل ح ي ق ي ل د و ر د ن ا ح ر ح ا ل ا ن ج ي ا ب ا ن ا ل و ا ل ج ن ا ل و ا ح ا ر ح
- 2 ا و ل ا ن ع ا ل ق ي ب ا ن ا ن ا ب ا ن و ر د ن و ر د ن ا ن ج ي ا ن ج ا ن ج ا ن ج ا ن ج ا ن ج ا ن ج ا ن ج ا ن ج
- 3 ع ل ق ي و ا ن و ر د ن ا ن ج ا ن ج ا ن ج ا ن ج ا ن ج ا ن ج ا ن ج ا ن ج ا ن ج ا ن ج ا ن ج
- 4 ط ي ه ا ر ي ب ل د و ر د ن ا ن ج ا ن ج ا ن ج ا ن ج ا ن ج ا ن ج ا ن ج ا ن ج ا ن ج ا ن ج
- 5 ا و ل ا ن ا و ر د ن ا ن ج ا ن ج ا ن ج ا ن ج ا ن ج ا ن ج ا ن ج ا ن ج ا ن ج ا ن ج
- 6 م س ت ع ا ر ا ن ج ا ن ج ا ن ج ا ن ج ا ن ج ا ن ج ا ن ج ا ن ج a ن ج a ن ج
- 7 ق ر ق م ر ج ي ا ن ج ا ن ج ا ن ج ا ن ج ا ن ج a ن ج a ن ج a ن ج a ن ج a ن ج
- 8 م ه ل د ر ك ا ر ه ا ر ه ا ن ج ا ن ج ا ن ج ا ن ج a ن ج a ن ج a ن ج a ن ج
- 9 ا و ر ج ي ا ن ج a ن ج a ن ج a ن ج a ن ج a ن ج a ن ج a ن ج a ن ج a ن ج
- 10 م ع ل ا ن ا ل ا ن ج a ن ج a ن ج a ن ج a ن ج a ن ج a ن ج a ن ج a ن ج a ن ج
- 11 و ح ل ا ن ا ل و ر د ن ا ن ج a ن ج a ن ج a ن ج a ن ج a ن ج a ن ج a ن ج a ن ج
- 12 ا و ل ا ن ا ل و ر د ن ا ن ج a ن ج a ن ج a ن ج a ن ج a ن ج a ن ج a ن ج a ن ج
- 13 ج م ا ن ج م ر ك ن ا ن ج a ن ج a ن ج a ن ج a ن ج a ن ج a ن ج a ن ج a ن ج
- 14 م س ت ع ا ر ا ن ج a ن ج a ن ج a ن ج a ن ج a ن ج a ن ج a ن ج a ن ج
- 15 ا و ر ج ي ا ن ج a ن ج a ن ج a ن ج a ن ج a ن ج a ن ج a ن ج a ن ج
- 16 ا ن ج a ن ج a ن ج a ن ج a ن ج a ن ج a ن ج a ن ج a ن ج

Handwritten text on the right side of the page, including a title and introductory lines.

- 1 م ر ك ن ا ن ج a ن ج a ن ج a ن ج a ن ج a ن ج a ن ج a ن ج a ن ج
- 2 م ه ل د ر ك ا ر ه a ر ه a ن ج a ن ج a ن ج a ن ج a ن ج a ن ج a ن ج
- 3 م س ت ع ا ر a ن ج a ن ج a ن ج a ن ج a ن ج a ن ج a ن ج a ن ج a ن ج
- 4 ا و ر ج ي a ن ج a ن ج a ن ج a ن ج a ن ج a ن ج a ن ج a ن ج a ن ج
- 5 و ح ل ا ن ا ل و ر د ن a ن ج a ن ج a ن ج a ن ج a ن ج a ن ج a ن ج a ن ج
- 6 م ع ل ا ن a ل ا ن ج a ن ج a ن ج a ن ج a ن ج a ن ج a ن ج a ن ج a ن ج
- 7 ق ر ق م ر ج ي a ن ج a ن ج a ن ج a ن ج a ن ج a ن ج a ن ج a ن ج a ن ج
- 8 م ه ل د ر ك ا ر ه a ر ه a ن ج a ن ج a ن ج a ن ج a ن ج a ن ج a ن ج
- 9 و ح ل ا ن ا ل و ر د ن a ن ج a ن ج a ن ج a ن ج a ن ج a ن ج a ن ج a ن ج
- 10 م ع ل ا ن a ل ا ن ج a ن ج a ن ج a ن ج a ن ج a ن ج a ن ج a ن ج a ن ج
- 11 م س ت ع ا ر a ن ج a ن ج a ن ج a ن ج a ن ج a ن ج a ن ج a ن ج a ن ج
- 12 م ه ل د ر ك ا ر ه a ر ه a ن ج a ن ج a ن ج a ن ج a ن ج a ن ج a ن ج
- 13 م ع ل ا ن a ل ا ن ج a ن ج a ن ج a ن ج a ن ج a ن ج a ن ج a ن ج a ن ج
- 14 م ه ل د ر ك ا ر ه a ر ه a ن ج a ن ج a ن ج a ن ج a ن ج a ن ج a ن ج
- 15 و ح ل ا ن ا ل و ر د ن a ن ج a ن ج a ن ج a ن ج a ن ج a ن ج a ن ج a ن ج
- 16 م ع ل ا ن a ل ا ن ج a ن ج a ن ج a ن ج a ن ج a ن ج a ن ج a ن ج a ن ج

از آنکه در...

عنه جبر...

تواند...

و ما...

و در...

و در...

و در...

و در...

و در...

و در...

و در...

و در...

و در...

1 ساکن از آنکه...

2 الله الا...

3 اغرض...

4 تا...

5 اغرض...

6 که...

7 ساکن...

8 در...

9 و...

10 اول...

11 اول...

12 ص...

13 س...

14 ف...

1 ب...

2 ب...

3 ب...

4 ب...

5 ب...

6 ب...

7 ب...

8 ب...

9 ب...

10 ب...

11 ب...

12 ب...

13 ب...

14 ب...

15 ب...

- 1 ایلجا کزلیکده زنه قوشونکین ایلجا کزلیکده ایلجا کزلیکده
- 2 بئینکده اولمشین بئینکده ایلجا کزلیکده ایلجا کزلیکده
- 3 صوره کتبی دخی ایلجا کزلیکده ایلجا کزلیکده
- 4 وکیل بئینکده ایلجا کزلیکده ایلجا کزلیکده
- 5 عینه دخی ایلجا کزلیکده ایلجا کزلیکده
- 6 بئر بئینکده ایلجا کزلیکده ایلجا کزلیکده
- 7 دخی بئینکده ایلجا کزلیکده ایلجا کزلیکده
- 8 دخی بئینکده ایلجا کزلیکده ایلجا کزلیکده
- 9 وکیل بئینکده ایلجا کزلیکده ایلجا کزلیکده
- 10 وکیل بئینکده ایلجا کزلیکده ایلجا کزلیکده
- 11 ایلجا کزلیکده ایلجا کزلیکده ایلجا کزلیکده
- 12 ایلجا کزلیکده ایلجا کزلیکده ایلجا کزلیکده
- 13 ایلجا کزلیکده ایلجا کزلیکده ایلجا کزلیکده
- 14 ایلجا کزلیکده ایلجا کزلیکده ایلجا کزلیکده
- 15 ایلجا کزلیکده ایلجا کزلیکده ایلجا کزلیکده
- 16 ایلجا کزلیکده ایلجا کزلیکده ایلجا کزلیکده

- 1 ایلجا کزلیکده ایلجا کزلیکده ایلجا کزلیکده
- 2 ایلجا کزلیکده ایلجا کزلیکده ایلجا کزلیکده
- 3 ایلجا کزلیکده ایلجا کزلیکده ایلجا کزلیکده
- 4 ایلجا کزلیکده ایلجا کزلیکده ایلجا کزلیکده
- 5 ایلجا کزلیکده ایلجا کزلیکده ایلجا کزلیکده
- 6 ایلجا کزلیکده ایلجا کزلیکده ایلجا کزلیکده
- 7 ایلجا کزلیکده ایلجا کزلیکده ایلجا کزلیکده
- 8 ایلجا کزلیکده ایلجا کزلیکده ایلجا کزلیکده
- 9 ایلجا کزلیکده ایلجا کزلیکده ایلجا کزلیکده
- 10 ایلجا کزلیکده ایلجا کزلیکده ایلجا کزلیکده
- 11 ایلجا کزلیکده ایلجا کزلیکده ایلجا کزلیکده
- 12 ایلجا کزلیکده ایلجا کزلیکده ایلجا کزلیکده
- 13 ایلجا کزلیکده ایلجا کزلیکده ایلجا کزلیکده
- 14 ایلجا کزلیکده ایلجا کزلیکده ایلجا کزلیکده
- 15 ایلجا کزلیکده ایلجا کزلیکده ایلجا کزلیکده
- 16 ایلجا کزلیکده ایلجا کزلیکده ایلجا کزلیکده

16
15
14
13
12
11
10
9
8
7
6
5
4
3
2
1

16
15
14
13
12
11
10
9
8
7
6
5
4
3
2
1

10
11

- 1 عذرا سید مطهر است که در روز شنبه در وقت نماز با شش تن از اهل خانه در آنجا
- 2 اولاد که از آنجا میروند و در وقت نماز در آنجا میمانند و در وقت نماز در آنجا
- 3 کشته و یکی از آنها در وقت نماز در آنجا میمانند و در وقت نماز در آنجا
- 4 اولاد که از آنجا میروند و در وقت نماز در آنجا میمانند و در وقت نماز در آنجا
- 5 اولاد که از آنجا میروند و در وقت نماز در آنجا میمانند و در وقت نماز در آنجا
- 6 کشته و یکی از آنها در وقت نماز در آنجا میمانند و در وقت نماز در آنجا
- 7 و یکی از آنها در وقت نماز در آنجا میمانند و در وقت نماز در آنجا
- 8 کشته و یکی از آنها در وقت نماز در آنجا میمانند و در وقت نماز در آنجا
- 9 زمان آنکه در آنجا میمانند و در وقت نماز در آنجا میمانند و در وقت نماز در آنجا
- 10 صبح روزی که در آنجا میمانند و در وقت نماز در آنجا میمانند و در وقت نماز در آنجا
- 11 کاری که در آنجا میمانند و در وقت نماز در آنجا میمانند و در وقت نماز در آنجا
- 12 صبح روزی که در آنجا میمانند و در وقت نماز در آنجا میمانند و در وقت نماز در آنجا
- 13 بعد از آنکه در آنجا میمانند و در وقت نماز در آنجا میمانند و در وقت نماز در آنجا
- 14 فتح شد و یکی از آنها در وقت نماز در آنجا میمانند و در وقت نماز در آنجا
- 15 خانه یا یکی از آنها در وقت نماز در آنجا میمانند و در وقت نماز در آنجا
- 16 اولاد که از آنجا میروند و در وقت نماز در آنجا میمانند و در وقت نماز در آنجا
- 17 خانه یا یکی از آنها در وقت نماز در آنجا میمانند و در وقت نماز در آنجا

- 1 با او بیرون رفتند و در وقت نماز در آنجا میمانند و در وقت نماز در آنجا
- 2 اندر مکان دیگر از آنجا میروند و در وقت نماز در آنجا میمانند و در وقت نماز در آنجا
- 3 لایق آنجا میمانند و در وقت نماز در آنجا میمانند و در وقت نماز در آنجا
- 4 مکه را به آنجا میروند و در وقت نماز در آنجا میمانند و در وقت نماز در آنجا
- 5 شب و صبح روزی که در آنجا میمانند و در وقت نماز در آنجا میمانند و در وقت نماز در آنجا
- 6 و یکی از آنها در وقت نماز در آنجا میمانند و در وقت نماز در آنجا
- 7 عادت آنجا میمانند و در وقت نماز در آنجا میمانند و در وقت نماز در آنجا
- 8 شب و صبح روزی که در آنجا میمانند و در وقت نماز در آنجا میمانند و در وقت نماز در آنجا
- 9 قبل از آنکه در آنجا میمانند و در وقت نماز در آنجا میمانند و در وقت نماز در آنجا
- 10 و یکی از آنها در وقت نماز در آنجا میمانند و در وقت نماز در آنجا
- 11 از آنجا میروند و در وقت نماز در آنجا میمانند و در وقت نماز در آنجا
- 12 صبح روزی که در آنجا میمانند و در وقت نماز در آنجا میمانند و در وقت نماز در آنجا
- 13 اولاد که از آنجا میروند و در وقت نماز در آنجا میمانند و در وقت نماز در آنجا
- 14 با او بیرون رفتند و در وقت نماز در آنجا میمانند و در وقت نماز در آنجا
- 15 حکامه طاعت چشمانه و در وقت نماز در آنجا میمانند و در وقت نماز در آنجا
- 16 سخن میگویند و در وقت نماز در آنجا میمانند و در وقت نماز در آنجا
- 17 خانه یا یکی از آنها در وقت نماز در آنجا میمانند و در وقت نماز در آنجا

عاشق الیسی صفی صفا

نعتی
عاشق الیسی صفی صفا
عاشق الیسی صفی صفا

- 1 اے صفا تو ایسی کون کون سی چیزیں ہیں جو تیری آنکھوں میں آتے ہیں
- 2 کہو مجھے اسی آتے ہیں انہیں تو کہہ دو کہ میں انہیں بھی جاننا چاہتا ہوں
- 3 اسی آتے ہیں وہ چیزیں جو تیری آنکھوں میں آتے ہیں
- 4 صفی صفا ہم جہاں تک جوتے ہیں وہ جہاں تک جوتے ہیں
- 5 اے صفا تو ایسی کون کون سی چیزیں ہیں جو تیری آنکھوں میں آتے ہیں
- 6 کیا ہیں انہیں اسی آتے ہیں انہیں تو کہہ دو کہ میں انہیں بھی جاننا چاہتا ہوں
- 7 اے صفا تو ایسی کون کون سی چیزیں ہیں جو تیری آنکھوں میں آتے ہیں
- 8 کیا ہیں انہیں اسی آتے ہیں انہیں تو کہہ دو کہ میں انہیں بھی جاننا چاہتا ہوں
- 9 اسی آتے ہیں وہ چیزیں جو تیری آنکھوں میں آتے ہیں
- 10 اے صفا تو ایسی کون کون سی چیزیں ہیں جو تیری آنکھوں میں آتے ہیں
- 11 کیا ہیں انہیں اسی آتے ہیں انہیں تو کہہ دو کہ میں انہیں بھی جاننا چاہتا ہوں
- 12 اے صفا تو ایسی کون کون سی چیزیں ہیں جو تیری آنکھوں میں آتے ہیں
- 13 اے صفا تو ایسی کون کون سی چیزیں ہیں جو تیری آنکھوں میں آتے ہیں
- 14 اے صفا تو ایسی کون کون سی چیزیں ہیں جو تیری آنکھوں میں آتے ہیں
- 15 اے صفا تو ایسی کون کون سی چیزیں ہیں جو تیری آنکھوں میں آتے ہیں

- 1 چہ بخت ہو گیا تو کہہ دو کہ میں نے تجھے کبھی نہیں دیکھا
- 2 اے صفا تو ایسی کون کون سی چیزیں ہیں جو تیری آنکھوں میں آتے ہیں
- 3 کیا ہیں انہیں اسی آتے ہیں انہیں تو کہہ دو کہ میں انہیں بھی جاننا چاہتا ہوں
- 4 اے صفا تو ایسی کون کون سی چیزیں ہیں جو تیری آنکھوں میں آتے ہیں
- 5 کیا ہیں انہیں اسی آتے ہیں انہیں تو کہہ دو کہ میں انہیں بھی جاننا چاہتا ہوں
- 6 اے صفا تو ایسی کون کون سی چیزیں ہیں جو تیری آنکھوں میں آتے ہیں
- 7 کیا ہیں انہیں اسی آتے ہیں انہیں تو کہہ دو کہ میں انہیں بھی جاننا چاہتا ہوں
- 8 اے صفا تو ایسی کون کون سی چیزیں ہیں جو تیری آنکھوں میں آتے ہیں
- 9 کیا ہیں انہیں اسی آتے ہیں انہیں تو کہہ دو کہ میں انہیں بھی جاننا چاہتا ہوں
- 10 اے صفا تو ایسی کون کون سی چیزیں ہیں جو تیری آنکھوں میں آتے ہیں
- 11 کیا ہیں انہیں اسی آتے ہیں انہیں تو کہہ دو کہ میں انہیں بھی جاننا چاہتا ہوں
- 12 اے صفا تو ایسی کون کون سی چیزیں ہیں جو تیری آنکھوں میں آتے ہیں
- 13 اے صفا تو ایسی کون کون سی چیزیں ہیں جو تیری آنکھوں میں آتے ہیں
- 14 اے صفا تو ایسی کون کون سی چیزیں ہیں جو تیری آنکھوں میں آتے ہیں
- 15 اے صفا تو ایسی کون کون سی چیزیں ہیں جو تیری آنکھوں میں آتے ہیں

- 1 اشتیاق اولای غیبه در آنچه میجوید و در شتاب اولای که در آنچه میجوید
- 2 اولای غیبه در یک اشتیاق اولای که در آنچه میجوید
- 3 اولای غیبه در یک اشتیاق اولای که در آنچه میجوید
- 4 اشتیاق اولای که در آنچه میجوید
- 5 اشتیاق اولای که در آنچه میجوید
- 6 اشتیاق اولای که در آنچه میجوید
- 7 اشتیاق اولای که در آنچه میجوید
- 8 اشتیاق اولای که در آنچه میجوید
- 9 اشتیاق اولای که در آنچه میجوید
- 10 اشتیاق اولای که در آنچه میجوید
- 11 اشتیاق اولای که در آنچه میجوید
- 12 اشتیاق اولای که در آنچه میجوید
- 13 اشتیاق اولای که در آنچه میجوید
- 14 اشتیاق اولای که در آنچه میجوید
- 15 اشتیاق اولای که در آنچه میجوید
- 16 اشتیاق اولای که در آنچه میجوید

- 1 وقت غیبه در یک اشتیاق اولای که در آنچه میجوید
- 2 اشتیاق اولای که در آنچه میجوید
- 3 اشتیاق اولای که در آنچه میجوید
- 4 اشتیاق اولای که در آنچه میجوید
- 5 اشتیاق اولای که در آنچه میجوید
- 6 اشتیاق اولای که در آنچه میجوید
- 7 اشتیاق اولای که در آنچه میجوید
- 8 اشتیاق اولای که در آنچه میجوید
- 9 اشتیاق اولای که در آنچه میجوید
- 10 اشتیاق اولای که در آنچه میجوید
- 11 اشتیاق اولای که در آنچه میجوید
- 12 اشتیاق اولای که در آنچه میجوید
- 13 اشتیاق اولای که در آنچه میجوید
- 14 اشتیاق اولای که در آنچه میجوید
- 15 اشتیاق اولای که در آنچه میجوید
- 16 اشتیاق اولای که در آنچه میجوید

- 1 ودر پنج تالی و در هر تالی پنج و در هر یک از این پنج تالی
- 2 ایله یعنی در این وقت بر مالد یک هفتاد طام ایچ برت مندی که بر
- 3 طامی برت ایچ و در هر تالی در هر یک از این تالی در هر یک
- 4 بنای ایچ بقدر یک تالی و در هر یک از این تالی در هر یک
- 5 صغیری برت ایچ که در هر یک از این تالی در هر یک
- 6 در هم و در هر یک از این تالی در هر یک
- 7 و در هر یک از این تالی در هر یک
- 8 و در هر یک از این تالی در هر یک
- 9 و در هر یک از این تالی در هر یک
- 10 و در هر یک از این تالی در هر یک
- 11 و در هر یک از این تالی در هر یک
- 12 و در هر یک از این تالی در هر یک
- 13 و در هر یک از این تالی در هر یک
- 14 و در هر یک از این تالی در هر یک
- 15 و در هر یک از این تالی در هر یک
- 16 و در هر یک از این تالی در هر یک

- 1 و در هر یک از این تالی در هر یک
- 2 و در هر یک از این تالی در هر یک
- 3 و در هر یک از این تالی در هر یک
- 4 و در هر یک از این تالی در هر یک
- 5 و در هر یک از این تالی در هر یک
- 6 و در هر یک از این تالی در هر یک
- 7 و در هر یک از این تالی در هر یک
- 8 و در هر یک از این تالی در هر یک
- 9 و در هر یک از این تالی در هر یک
- 10 و در هر یک از این تالی در هر یک
- 11 و در هر یک از این تالی در هر یک
- 12 و در هر یک از این تالی در هر یک
- 13 و در هر یک از این تالی در هر یک
- 14 و در هر یک از این تالی در هر یک
- 15 و در هر یک از این تالی در هر یک
- 16 و در هر یک از این تالی در هر یک

دوستی سے ہم آہنگی

1. بچپن سے ہی اپنے جتنی باتیں کرنا شروع کرنا چاہئے۔
2. دوسرے کے اگلی باتوں کا جواب دینا چاہئے۔
3. ہمیشہ اپنے دوستوں کے ساتھ رہنا چاہئے۔
4. اپنے دوستوں کے ساتھ ہنسنا اور کھیلنا چاہئے۔
5. دوسرے کے ساتھ کھانا کھانا چاہئے۔
6. دوسرے کے ساتھ کھانا کھانا چاہئے۔
7. دوسرے کے ساتھ کھانا کھانا چاہئے۔
8. دوسرے کے ساتھ کھانا کھانا چاہئے۔
9. دوسرے کے ساتھ کھانا کھانا چاہئے۔
10. دوسرے کے ساتھ کھانا کھانا چاہئے۔
11. دوسرے کے ساتھ کھانا کھانا چاہئے۔
12. دوسرے کے ساتھ کھانا کھانا چاہئے۔
13. دوسرے کے ساتھ کھانا کھانا چاہئے۔
14. دوسرے کے ساتھ کھانا کھانا چاہئے۔
15. دوسرے کے ساتھ کھانا کھانا چاہئے۔

1. دوستوں سے ملنا چاہئے۔
2. دوستوں سے ملنا چاہئے۔
3. دوستوں سے ملنا چاہئے۔
4. دوستوں سے ملنا چاہئے۔
5. دوستوں سے ملنا چاہئے۔
6. دوستوں سے ملنا چاہئے۔
7. دوستوں سے ملنا چاہئے۔
8. دوستوں سے ملنا چاہئے۔
9. دوستوں سے ملنا چاہئے۔
10. دوستوں سے ملنا چاہئے۔
11. دوستوں سے ملنا چاہئے۔
12. دوستوں سے ملنا چاہئے۔
13. دوستوں سے ملنا چاہئے۔
14. دوستوں سے ملنا چاہئے۔
15. دوستوں سے ملنا چاہئے۔

1. بعودت بفرستد که یکی شایسته پندار است از کتابها اینچنان مکتوبه شود
2. شایسته در پیشگاه و نهان باشد و چه در اول که حکم بفرستد و در کتب شایسته
3. اولاد و مستحقان که در کتابها و شایسته با خود و چه در کتب مستحقان
4. در کتب شایسته و چه در کتب مستحقان و چه در کتب مستحقان
5. و در کتب شایسته و چه در کتب مستحقان و چه در کتب مستحقان
6. در کتب شایسته و چه در کتب مستحقان و چه در کتب مستحقان
7. حکام و شایسته که در کتب شایسته و چه در کتب مستحقان
8. اولاد و مستحقان که در کتب شایسته و چه در کتب مستحقان
9. شایسته و چه در کتب مستحقان و چه در کتب مستحقان
10. بفرستد از کتابها یکی از شایسته و چه در کتب مستحقان
11. در کتب شایسته و چه در کتب مستحقان و چه در کتب مستحقان
12. در کتب شایسته و چه در کتب مستحقان و چه در کتب مستحقان
13. در کتب شایسته و چه در کتب مستحقان و چه در کتب مستحقان
14. در کتب شایسته و چه در کتب مستحقان و چه در کتب مستحقان
15. در کتب شایسته و چه در کتب مستحقان و چه در کتب مستحقان
16. در کتب شایسته و چه در کتب مستحقان و چه در کتب مستحقان

1. در کتب شایسته و چه در کتب مستحقان و چه در کتب مستحقان
2. در کتب شایسته و چه در کتب مستحقان و چه در کتب مستحقان
3. در کتب شایسته و چه در کتب مستحقان و چه در کتب مستحقان
4. در کتب شایسته و چه در کتب مستحقان و چه در کتب مستحقان
5. در کتب شایسته و چه در کتب مستحقان و چه در کتب مستحقان
6. در کتب شایسته و چه در کتب مستحقان و چه در کتب مستحقان
7. در کتب شایسته و چه در کتب مستحقان و چه در کتب مستحقان
8. در کتب شایسته و چه در کتب مستحقان و چه در کتب مستحقان
9. در کتب شایسته و چه در کتب مستحقان و چه در کتب مستحقان
10. در کتب شایسته و چه در کتب مستحقان و چه در کتب مستحقان
11. در کتب شایسته و چه در کتب مستحقان و چه در کتب مستحقان
12. در کتب شایسته و چه در کتب مستحقان و چه در کتب مستحقان
13. در کتب شایسته و چه در کتب مستحقان و چه در کتب مستحقان
14. در کتب شایسته و چه در کتب مستحقان و چه در کتب مستحقان
15. در کتب شایسته و چه در کتب مستحقان و چه در کتب مستحقان
16. در کتب شایسته و چه در کتب مستحقان و چه در کتب مستحقان

2 دَمِنْدَه كَوَكْ اُولُوذ دِيكُو طَلَاكِيْمُ يُوْرُوذَه اُولُوذْ كُطْفَه
 3 وَكِيِكِه فَايْدَه اِيْدَه فُجْرِيْدَه مُصْفِي يُوْرُوذَه اِيْنِ سَا
 4 وَفَرْبِكْ اِيْرُوْجَه سَحَقْ اِيْدُوْبْ شِرِكَه اِيْلَه طَلَا اِيْدَه
 5 دِيكُو طَلَا بِلْ اَعْرِيْسِيْنَه سِيَاَه نُوْرُوْبْ رَنْدَه دَنْ جَكُوْبْ
 6 اَفْلَاخْ طُوْنِي اِيْلَه سَحَقْ اِيْدُوْبْ اُوْدَرْبِيْنَه اَرْبِيْه اُوْبِي
 7 صَاچَه بِلِيْنَه بَطْلِيَه بَرِيْجَه طُوْرَه دِيكُو بُوْنِي طَلَا
 8 دُنْ كِيْمْ دُكُوْبِي قَايْمْ اِيْدَه بَرِيْجُوْغَا نِي وَفَرْبِكْ
 9 وَعَاوِرْ فَرْخَا هَر بَرِيْدِيْنَه بَرِيْدِيْمْ صِفْرَا وُدِي اِيْلَه
 10 قَا رَشِيْدُوْرُبْ بُوْغُوْرَه بَعْدَه دُكُوْرَه وَحَيَايَه طَلَا اِيْدَه
 11 لَرْدُكُوْرَ قَايْمْ اُولُوْبْ فِرْغُوْدْ اُولُوْبْ يَا نِيْه وَاَكُوْرْ
 12 خَا نُوْنَلَرْ قَا سِيْغِي اُوْدَرْبِيْنَه دُوْرُتْسَه جَمَاعَكْ لَذِيْتْ
 13 غَا لِيْبْ اُولُوْبْ بِيْرُوْشْ اُولُوْزْ اِيْكِيْسِيْنَه دَخِي لَذِيْتْ
 14 كَلَه فُجْرِيْدَه دِيكُوْرَ صَمَادْ كِيْمْ دُكُوْرَ اَكْلِيْدُوْ كِيْرَه وَبُوْرُوْلُوْغِيْنَه
 15 فَايْدَه اِيْدَه فَرْصَا فِي بَرِيْدِيْمْ وَفَسَطْ بَجْرِي اِيْكِي دُوْرِيْمْ
 16 وَدَرُوْا تِلْ وَفَرْبِقْلْ وَفَرْعَفْرَانْ اَوْجَرْدُوْرِيْمْ وَعَلِكْ
 17 اَلْاَنَادُ بِيْعِي لُوْكَ وَفَرْقَتْ وَفِيْعَه بَشَرْدُوْرِيْمْ

وَاَرْسَهُ قَوْنِدْرَهَايَه سِنِي دُو كُوْب رَنِيْت يَا غِيْلَه قَايْت
 لَز دُو كَلِي اَنْدَا مَه دُو رَه لَز يُو جَك دَرْ لِيَه بَا دِيْن اَنْد
 نَقَالِي فَصْل نَطُو بِل ذَكَر اِيْجُوْن فَرِيُوْن بِيْجُو دَرْ هَه
 عَا قَر قَر خَا وَ هِنْدِيْسْتَان قُوْرِي اِيْجِي بِيْجُو دَرْ هَه
 مُحْكَم اِيْرُوْجَه سَحَقْ اَوْلُوْب كُل يَا غِيْلَه ذَكَرَه طَلَه
 اِيْدَه لَو اَمَّا اَوْل اِيْتِي صُو اِيْلَه ذَكَرِي مُحْكَم اَوْ غُوْ
 اَنْدَن طَلَه اِيْدَه سِيْن يُو غُوْن قَايْم اَوْلَه دِيْكَر بُوْدُو
 اَسْرَارِ مُحْكَمَا دَنْدُر اِيْكَرِي دَرِهْم بِيْئَه جِكْرِي دِي اِيْجُو
 وَ بِيْجُو دَرِهْم نُو بِلَا قْ وَ اِيْكَرِي بِيْجُو دَرِهْم بِيْجُو
 بُو يُوْرِي جِكْرِي دِي اِيْجِي وَ بِيْجُو دَرِهْم بُوْدَنْك
 هِنْدِيْسْتَان قُوْرِي اِيْجِي هَبْ سَحَقْ اِيْدُوْب رَزَا
 اُوْرِي صُو اِيْلَه قَايْنْدَه تَا كِيْم اُوْتَلْرُكْ قُوْتْ
 صُو اِيْ جِقْرَه دَمْنِدَه اَوْلِكِي كِي اِيْدَه عَجَايِبْ كُوْرَه
 دِيْكَر سُسْت اَنْدَا مَلُرَا اِيْجُوْن بِيْ بُوْتُوْن تَكْر اُوْدُو
 وَ عَا قَر قَر خَا اُوْن دَرِهْم سَحَقْ اِيْدُوْب نُو بِلَا قْ
 نَا غِي يَا خُوْد فَسَلِكْن يَا غِيْلَه فَارْشِيْدُوْرِي

2
 3
 4
 5
 6
 7
 8
 9
 10
 11
 12
 13
 14
 15
 16
 17

2 بُولَهُ وَبِرَجْحَى دِرْهَمِ هِنْدِ سَتَانِ قَوْزِي اِبْحِي مُخَلِّمِ
 3 دُكُوبِ قَائِرِ شَدُورِ بَ اَنْدَرِ صُكْرٍ صَقْلِيَه دَمِيْدَه
 4 اَوْلِ حَمَامَه وَارَه زَكُوِي اَيْتِي صَوَائِلَه اَوْوَه لَو دَخِي
 5 طَلَا اَيْدِه لَو تَا صِلَا حِيْتَه كَلِيْجَه مَرْكُوْنَه بُوَيْدَه اَيْدِه
 6 عَجَائِبِ كُوْرَه رِوَايَتِ اَيْدِرْ لَزِيْ كِرِ اَوْنِ كُوْنَه دَكِ اَيْدِرْ لَزِيْ
 7 سَه يَكِي مِي بَلِيْقِ دَخِي اَوْلُورِ سَه سَتْسَلِيْ كِي نَزَائِلِ اَيْدِيْ
 8 كَمَا يَنْبَغِي غَلِيْظِ وَقَائِمِ اَوْلَه مَجْرِيْدَه قَرِيْقِ اَيْكَبْجِي بَابِ
 9 بُوَيْدَه يَارَه لَو وَنَصُوْر لَزِيْ اَوْكَلْمَقِ اَيْچُوْنِ بُوَقَاجِ
 10 مَرْحَمَاتِ بِيَانِ اَيْدِه لَمْ جُمْلَدَانِ بُوِيْ مَرْهَمِ خَلِيْقُوْنَدَه
 11 قِيْ نِيْمَلِيْ وَخَنَازِيْرَه وَاَوْكَلْمَرِ جِيَانِلَه مَجْرِيْدَه
 12 صَنْعَتِيْ كِنَانِ تَخِيْ وَبُوِيْ تَخِيْ وَخَطِيْبِيْ كُوِيْ بُوِيْ
 13 مَقْدَارِ قَائِنِدُوْبِ لَعَابِيْنِ اَلُوْبِ صَقْلِيَه بَعْدَه
 14 يَكُوِيْ دِرْهَمِ مَرْدَه سَنَكِ سَحَقِ اَيْدُوْبِ وَاَلَه دَنِ كَجُوْرَه
 15 سَحَقِ اَوْلِيْشِ مَرْدَه سَنَكِيْ وَقَرِيْقِ دِرْهَمِ نَزِيْتِ يَاعِيْ
 16 خَلَطِ اَيْدُوْبِ نَجْرَه يَه قُوْبُوْبِ اَهْسَتَه اَهْسَتَه اَنْشِيْلَه
 17 قَائِنِدُوْبِ دَخِي لَعَابِيْدَانِ اَزَا اَوْزْدِيْنَه قُوْبُوْبِ

- 1 عجايبها كثر وروضها كثر اولادها كثر وبناتها كثر
- 2 اولادها كثر بناتها كثر وبناتها كثر اولادها كثر
- 3 كثر بناتها كثر بناتها كثر بناتها كثر
- 4 كثر بناتها كثر بناتها كثر بناتها كثر
- 5 اولادها كثر بناتها كثر بناتها كثر
- 6 كثر بناتها كثر بناتها كثر بناتها كثر
- 7 كثر بناتها كثر بناتها كثر بناتها كثر
- 8 كثر بناتها كثر بناتها كثر بناتها كثر
- 9 كثر بناتها كثر بناتها كثر بناتها كثر
- 10 كثر بناتها كثر بناتها كثر بناتها كثر
- 11 كثر بناتها كثر بناتها كثر بناتها كثر
- 12 كثر بناتها كثر بناتها كثر بناتها كثر
- 13 كثر بناتها كثر بناتها كثر بناتها كثر
- 14 اولادها كثر بناتها كثر بناتها كثر
- 15 كثر بناتها كثر بناتها كثر بناتها كثر
- 16 كثر بناتها كثر بناتها كثر بناتها كثر

- 1 كثر بناتها كثر بناتها كثر بناتها كثر
- 2 كثر بناتها كثر بناتها كثر بناتها كثر
- 3 كثر بناتها كثر بناتها كثر بناتها كثر
- 4 كثر بناتها كثر بناتها كثر بناتها كثر
- 5 كثر بناتها كثر بناتها كثر بناتها كثر
- 6 كثر بناتها كثر بناتها كثر بناتها كثر
- 7 كثر بناتها كثر بناتها كثر بناتها كثر
- 8 كثر بناتها كثر بناتها كثر بناتها كثر
- 9 كثر بناتها كثر بناتها كثر بناتها كثر
- 10 كثر بناتها كثر بناتها كثر بناتها كثر
- 11 كثر بناتها كثر بناتها كثر بناتها كثر
- 12 كثر بناتها كثر بناتها كثر بناتها كثر
- 13 كثر بناتها كثر بناتها كثر بناتها كثر
- 14 كثر بناتها كثر بناتها كثر بناتها كثر
- 15 كثر بناتها كثر بناتها كثر بناتها كثر

- 1 / برادر صوفی با پیروی من و سکن اولاد که این را بخیر و اولاد باشد و بی
- 2 / وجود مالک در دنیا و بی نیکی در دنیا و بی نیکی در دنیا و بی نیکی در دنیا
- 3 / صوفی است و بی نیکی در دنیا و بی نیکی در دنیا و بی نیکی در دنیا
- 4 / با الهی بر سر منگونی و بی نیکی در دنیا و بی نیکی در دنیا و بی نیکی در دنیا
- 5 / اعیان با بی نیکی در دنیا و بی نیکی در دنیا و بی نیکی در دنیا
- 6 / شایسته است که بی نیکی در دنیا و بی نیکی در دنیا و بی نیکی در دنیا
- 7 / صفا و پاکیزگی و بی نیکی در دنیا و بی نیکی در دنیا و بی نیکی در دنیا
- 8 / اولاد و بی نیکی در دنیا و بی نیکی در دنیا و بی نیکی در دنیا
- 9 / اولاد و بی نیکی در دنیا و بی نیکی در دنیا و بی نیکی در دنیا
- 10 / اولاد و بی نیکی در دنیا و بی نیکی در دنیا و بی نیکی در دنیا
- 11 / اولاد و بی نیکی در دنیا و بی نیکی در دنیا و بی نیکی در دنیا
- 12 / اولاد و بی نیکی در دنیا و بی نیکی در دنیا و بی نیکی در دنیا
- 13 / اولاد و بی نیکی در دنیا و بی نیکی در دنیا و بی نیکی در دنیا
- 14 / اولاد و بی نیکی در دنیا و بی نیکی در دنیا و بی نیکی در دنیا
- 15 / اولاد و بی نیکی در دنیا و بی نیکی در دنیا و بی نیکی در دنیا

- 1 / ابرو و چشم و بی نیکی در دنیا و بی نیکی در دنیا و بی نیکی در دنیا
- 2 / بینی و بی نیکی در دنیا و بی نیکی در دنیا و بی نیکی در دنیا
- 3 / اندام و بی نیکی در دنیا و بی نیکی در دنیا و بی نیکی در دنیا
- 4 / و بی نیکی در دنیا و بی نیکی در دنیا و بی نیکی در دنیا
- 5 / ابرو و چشم و بی نیکی در دنیا و بی نیکی در دنیا و بی نیکی در دنیا
- 6 / بینی و بی نیکی در دنیا و بی نیکی در دنیا و بی نیکی در دنیا
- 7 / اندام و بی نیکی در دنیا و بی نیکی در دنیا و بی نیکی در دنیا
- 8 / و بی نیکی در دنیا و بی نیکی در دنیا و بی نیکی در دنیا
- 9 / ابرو و چشم و بی نیکی در دنیا و بی نیکی در دنیا و بی نیکی در دنیا
- 10 / بینی و بی نیکی در دنیا و بی نیکی در دنیا و بی نیکی در دنیا
- 11 / اندام و بی نیکی در دنیا و بی نیکی در دنیا و بی نیکی در دنیا
- 12 / و بی نیکی در دنیا و بی نیکی در دنیا و بی نیکی در دنیا
- 13 / ابرو و چشم و بی نیکی در دنیا و بی نیکی در دنیا و بی نیکی در دنیا
- 14 / بینی و بی نیکی در دنیا و بی نیکی در دنیا و بی نیکی در دنیا
- 15 / اندام و بی نیکی در دنیا و بی نیکی در دنیا و بی نیکی در دنیا

رَجَبِيلُ وَرَبِيْعٌ بِرِسْمِ رِجْمٍ وَقَالَ قَوْلُهُ اِيَّيْكُمْ
 وَقَرَنَ فُلٌ بِرِدِّهِمْ جُمْلَةً سِيْنٌ دُوْكَ لَوْ تُوْجُوْا لَكُمُ
 قُوِيَّةٌ لَوْ وَاوَزَدَ يَدِي اِدْوِيَّةٌ قُدْرَتُ صُو
 قُوِيَّةٌ لَوْ وَحَرَّ اِبْتُوْرُ فُوْبٍ قُوْتِي صُوِيَّةٌ حَقِيْقَةٌ
 اَنْتِي اَهْسَتَهُ اِيْدَهُ دَخِي بَحِيْقٌ دَرِيْعٌ زَعْفَرَانٌ
 اَزَهُ قَاةٌ وَدُوْرَتٌ اِدْوِيَّةٌ قُدْرَتُ شَكْرٌ قَا قُوْبٌ
 قُدْرَتُ قُوَايِ وَيُوْبٌ مَرَضِيْعٌ مِيْرٌ قَا شِيْقٌ
 اِيْكُهُ وَتَمَامٌ قُوْشَلُوْعُهُ دَكٌ نَسْنَنُهُ يِيْكُهُ
 دِيْكُوْ شَرَابٌ سُنْبِيْلٌ بَغِيْرُ ضَمْفِيْدَانٍ اَوْلَاةٌ
 سُنْتُ اَنْدَامِلِي كِيْدُرُوْنَا فَعِيْدُ صَنْغِي بُوْدِي
 كِرِيْدَانِ جِيْبِي وَنَسْبِيْلُ خُوْشِ بُوِي وَقَا قَوْلُهُ وَعُو
 وَجُوْرُ هِنْدِي بُوْرِدِيْعِيْمٌ قَرَنَ فُلٌ بِحَقِيْقٍ دِي هَسْرٍ
 جُمْلَةً سِيْنٌ سَحَقٌ اِيْدُوْبٌ بَشٌ اِدْوِيَّةٌ قُدْرَتُ
 صُو قُوْيُوْبٌ قَا يِنْدَهُ سِيْنٌ نَضِيْفِي قَا لَهْ اِنْدَانٌ
 سُوْرُهُ دَخِي بُوْصُوْيِيْكُ بُوْ اِيْرِي كِفِي اَلِنِيْسِرِ
 اَقِي اُوْغُلُ بَالِي قَا قُوْبٌ قَا يِنْدَهُ لُوْ رُوَاقٌ قُوَا مِ
 اَلُوْ قُوِيَّةٌ اَبَا حَسْبُ دُوْرُهُ اَبَا اَبُوْ

2
 3
 4
 5
 6
 7
 8
 9
 10
 11
 12
 13
 14
 15
 16
 17

996
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17

شَرَابِ هِنْدِيَا كَوِي قَابِي اَوْنِ بَشِ دَرِهَمِ هِنْدِيَا
تَجْنِي اَوْ تَوَزِدِرِهَمِ وَهَوُجِ تَجْنِي اَوْجِ دَرِهَمِ وَهِنْدِيَا
اِبْلَهْ كُلِّ قَرُوْسِي اَوْنِ بَشِ دَرِهَمِ رَاوَنْدِ جِي
الَّتِي دَرِهَمِ كَبِي كَوِي قَابِي اَوْنِ دَرِهَمِ عَنَبَرِ بَارِسِ
اَوْنِ دَرِهَمِ دِيكْرِ شَرَابِ دِي نَارِي صَنْعَتِي بُوْدُرِكِي
هِنْدِيَا تَجْنِي اَوْ تَوَزِدِرِهَمِ كُلِّ قَرُوْسِي اَوْجِ دَرِهَمِ
بَنْدِ بَارِسِ اَوْجِ دَرِهَمِ هَوُجِ تَجْنِي اَوْنِ بَشِ
دَرِهَمِ بِي رَطْلِ شَكْرِ لِي مَوْنِ صَوْتِ الَّتِي دَرِهَمِ
دِيكْرِ شَرَابِ دِي نَارِي بَنْدِ هِنْدِيَا بِي وَقِيْتِهْ وَزِيَا
رِيْسِ وَعَرَقِ السُّوسِ وَزَرِي وَزِدِ مِنْ كُلِّ وَاحِدًا
وَقِيْتِهْ وَبَنْدِ كَثُوْتِ نَصِيْفِ وَقِيْتِهْ وَصَنْدَلِ مَقَا
صِرِي ثَلَاثَةَ دَرِهَمِ يَنْقَعُ فِي عَمْرَةٍ مَاءِ يَوْمًا وَلَيْلَةً
وَيُعْلَى بِنَايَهَا وَايَةٌ وَيَمِيْسُ وَيَصْفَى وَيَلْقَى
عَلَيْهِ شَكْرٌ وَثَلَاثُ اَرْطَالٍ مِنْ مَاءِ هِنْدِيَا مِائَةً
دَرِهَمِ خَمْزِ خَلِّ وَخَمْزِيَّةٍ مِنْ كُلِّ وَاحِدًا فَرَاقِ وَمِنْ
مَاءِ لِي مَوْنِ اَخْضَرِ خَمْسَةَ عَدَدٍ تَنْزِلُ عَنِ النَّارِ

ويكر شراب دیناری من دستور این بیان بینی
 من العفونات وينفع من الحيات المتطاولة
 من الحرارة الكبد يؤخذ بئر هندی باعشرة درهم
 وبنیر باریس سبعة درهم صندل مقاصری من
 كل واحد مثقال وعرق السوس أربعة وبنیر
 كسود ثلاثة درهم وورد متدوع الاقان ثلاثة
 درهم برض الجميع وينفع في ماء هندی يصفى
 بعد غليانه الى ان يخرج قوة الادوية فيه على
 نارهاوية وينضاف اليه قرننه سكن ويطبخ
 الى ان ياخذ قواما ويرفع الشره منه من عشرة
 درهم الى عشرين درهما وبعض الناس يضيف
 اليه مثقال راوند جینی مستحوقا ويرفع
 ويستعمل هذا مجربا ورق تشبجي باب
 بوبابده كوارش وعلو الوبی بیان ابده لم بدی
 انسانی نافع وصحت وقوت وزياده تقويت
 وروف شهوته فائدة الملك وجماعة قوي قلوب

2
 3
 4
 5
 6
 7
 8
 9
 10
 11
 12
 13
 14
 15
 16
 17

وَمَهِيَ أَرْقُودًا وَغَيْرَ كِيَادٍ يَلُوهُ مَخْتِاجُ إِيمَرٍ صَمِي

بِرَوَيْتِهِ أَقْ صَوْغَانِ صَوْتِي وَبِرَوَيْتِهِ يَأَلُ بُوَيْتَانِي

بِحِرَّةٍ دَهْ أَهْسَتْ أَهْسَتْ شَوْلُ دَكَلُو وَقَامَهُ كَعُورُ

سَنَكِرُ وَوَأَقْ يَأَلُ كِبِي أَلُوَيْتَ بَالَهُ دُونََهُ دَخِي أَنْفُورُ

سِيئَةُ أَنْدَانِ ضَنْكِي أَلُ دُونََهُ وَيَزُ بُوَيْتَانِ تَلُونِي أَكْرَسِي

أَنْدَانُ دَارِ حَبِيئِي مَعْفَرَانُ وَجِي زَبَقًا وَقَاقُ لَهُ وَهَارُ

فَلَمْعَالُ دُجْرُهُ زِي هَمُّ وَعَوُ دَهْيِدِي وَسَيْبِلُ بِي مِرْهَمُ

مَسَلِكُ بِي دُنْكَ مَخْتَكُمُ سَحَقُ أَيْدِي وَتَابُ تَمْرِي دَخِي

الْشِدْمُ مِرْ سِيئَةُ بِنِ هَمْضَرُونِ ضَنْكِي هُرْكَونِ أَوْقُونِ

دِرْجَمُ اسْتِعْمَالِ أَيْدِي نَحْيَا يَيْلِي مِ دِيكِي صَارِي مَخْرَجِي

صُودُهُ أَضْلَلَهُ سِيئَةُ وَقَابِنْدُونِ جِفْرَةُ سِيئَةُ وَسَكَادَةُ

يَا غَيْلَهُ بِي يَانَ أَيْدِي سِيئَةُ آتَا يَا قِيْرَةَ أَنْدَانُ دُونََهُ

وَخُجْرَةُ دَرِيئَةُ وَخُجْرَةُ قَدْرُ كَلْمَانُ أَيْجِي مِرْ دُونََهُ كُونُ

قَابِلُ وَكَيْفِي الْإِيْمَشِي أَقْ بَابِلِيلَهُ قَابِلُ شِدْقُونِ دَخِي

بِحَقِّ دُونَِهِمْ زَعْمَانُ وَعَوُ دَهْيِدِي بِيئِي دَرِ هَمْصَرُ

وَدَقِ مَسْجَعِي قَابِلِي بِي دُونَِهِمْ أَوُونِ دَرِ هَمْ دَارِ حَبِيئِي بُوَيْتَانِي

صَاحِبَهُ قَانِ شِدْقَهُ لَوِ اَنْدَنَّ ظَرْفَهُ فَوِيهِ كَرِيكَ
دَمْنِدَهُ يَانَهُ چَقِ وَقْتِ اَوْجِ ذَرِيهِمْ يَكِيهِ لَوِ عَجَابِ
كُورَهُ غَيْرِي فَايْدَهُ لَوِ نِدَنَ زِيَادَهُ جَمَاعَهُ غَايَتِ قَوِي
اُولَهُ دِيكِرِي قَوْلِهِ هُوَ جَكَ طَاشِي يُوغُونِ زَارِي
وَاجْبِدَهُ اُوْدِيكَ كِي دَرُوفِ رَنْدَهُ دَنَ حِكَمَهُ وَبِي
جُولِكَهُ قَوِي وَبِ اَخْرِي نِي كِي دَهُ شَعْرَدَهُ وَبَا كُودِ
دَهُ مَحْرَابِ شُورَهُ شُؤْيَلَهُ كِي مَحَلِّ اُولَهُ اَنْدَنَّ يُوغِ
ذَرِيهِمْ هُوَ جِ بِي اَبِي كَفِي اَلْمِشْرِ بَالِ اَيْلَهُ نِي مِ قَوَامِ
اَيْدِوِي صُوغُونَدَهُ اَنْدَنَّ زِي جَبِيلِ وَجَعْرِ بِي
وَمَرِ نَفْلِ وَدَا رَجِي وَخُولِ جَانِ بِي مَرِ دَرِ هَمِ
وَمَرِ عَفْرَانِ اَوْجِ ذَرِيهِمْ وَهَسْبِيلِ هِنْدِي وَمَضْطَكِي
بِي جُوغَرِ ذَرِيهِمْ جَمَلَهُ بِي سَحَقِ اَيْدِوِي جَمَعِ اَيْلَهُ اَنْدَنَّ
اَيْلَهُ دَخِي نِي مِ قَوَامِ بَالَهُ قَاةَ تَمَامِ قَامِ شِدْقَهُ
وَالْمِشْدُورَهُ سِي دَمْنِدَهُ اُو كُورِ وَبِي كِ بِي شِ ذَرِيهِمْ
يَكِي لَرِ وَاَوْجِ سَاعَتِ اَكَلَتَهُ عَجَابِ كُورَهُ بُوخِ
زَانَهُ لَوِ نِدَنَ زِيَادَهُ جَمَاعَهُ قَادِرِ اَوَّلِ قَدَرِ قَوِي

- ۱ جوق خنجر بر سر دخی سهند در آنجا صاف میسوزد و اگر یکی بر سر دخی سهند در آنجا
- ۲ و قایم سوزد و اگر اول و ثانی اولی اولی اولی اولی اولی اولی اولی اولی اولی اولی اولی
- ۳ ملامت میسوزد و در وقت سوزش و در وقت سوزش و در وقت سوزش و در وقت سوزش
- ۴ و سوزش ملامت میسوزد و در وقت سوزش و در وقت سوزش و در وقت سوزش
- ۵ و در وقت سوزش و در وقت سوزش و در وقت سوزش و در وقت سوزش
- ۶ و در وقت سوزش و در وقت سوزش و در وقت سوزش و در وقت سوزش
- ۷ و در وقت سوزش و در وقت سوزش و در وقت سوزش و در وقت سوزش
- ۸ و در وقت سوزش و در وقت سوزش و در وقت سوزش و در وقت سوزش
- ۹ و در وقت سوزش و در وقت سوزش و در وقت سوزش و در وقت سوزش
- ۱۰ و در وقت سوزش و در وقت سوزش و در وقت سوزش و در وقت سوزش
- ۱۱ و در وقت سوزش و در وقت سوزش و در وقت سوزش و در وقت سوزش
- ۱۲ و در وقت سوزش و در وقت سوزش و در وقت سوزش و در وقت سوزش
- ۱۳ و در وقت سوزش و در وقت سوزش و در وقت سوزش و در وقت سوزش
- ۱۴ و در وقت سوزش و در وقت سوزش و در وقت سوزش و در وقت سوزش
- ۱۵ و در وقت سوزش و در وقت سوزش و در وقت سوزش و در وقت سوزش
- ۱۶ و در وقت سوزش و در وقت سوزش و در وقت سوزش و در وقت سوزش

- ۱ بعد از آنکه سوزش در آنجا تمام شود و اگر یکی در آنجا تمام شود
- ۲ تا آنکه سوزش تمام شود و اگر یکی در آنجا تمام شود
- ۳ تا آنکه سوزش تمام شود و اگر یکی در آنجا تمام شود
- ۴ تا آنکه سوزش تمام شود و اگر یکی در آنجا تمام شود
- ۵ تا آنکه سوزش تمام شود و اگر یکی در آنجا تمام شود
- ۶ تا آنکه سوزش تمام شود و اگر یکی در آنجا تمام شود
- ۷ تا آنکه سوزش تمام شود و اگر یکی در آنجا تمام شود
- ۸ تا آنکه سوزش تمام شود و اگر یکی در آنجا تمام شود
- ۹ تا آنکه سوزش تمام شود و اگر یکی در آنجا تمام شود
- ۱۰ تا آنکه سوزش تمام شود و اگر یکی در آنجا تمام شود
- ۱۱ تا آنکه سوزش تمام شود و اگر یکی در آنجا تمام شود
- ۱۲ تا آنکه سوزش تمام شود و اگر یکی در آنجا تمام شود
- ۱۳ تا آنکه سوزش تمام شود و اگر یکی در آنجا تمام شود
- ۱۴ تا آنکه سوزش تمام شود و اگر یکی در آنجا تمام شود
- ۱۵ تا آنکه سوزش تمام شود و اگر یکی در آنجا تمام شود
- ۱۶ تا آنکه سوزش تمام شود و اگر یکی در آنجا تمام شود

- ۱ بندین اربینا دردی او بیخود کرد و دردی که در او است از آن است که این دردی
- ۲ این دردی که این است و بیانش برضا عنه خونت بر سر بیخ هم از آن دردی است
- ۳ استی و قدری دردی است که دردی و دردی است که دردی است که این است
- ۴ استی از بیانش دردی که دردی است که دردی است که دردی است که دردی است
- ۵ همدم از آن دردی که دردی است که دردی است که دردی است که دردی است
- ۶ از آن دردی که دردی است که دردی است که دردی است که دردی است که دردی است
- ۷ بیخی از آن دردی که دردی است که دردی است که دردی است که دردی است که دردی است
- ۸ این استی از بیانش دردی که دردی است که دردی است که دردی است که دردی است
- ۹ از آن دردی که دردی است که دردی است که دردی است که دردی است که دردی است
- ۱۰ که دردی است که دردی است که دردی است که دردی است که دردی است که دردی است
- ۱۱ صلاح بخون و دردی که دردی است که دردی است که دردی است که دردی است که دردی است
- ۱۲ صحتی و دردی که دردی است که دردی است که دردی است که دردی است که دردی است
- ۱۳ سرگشته از آن دردی که دردی است که دردی است که دردی است که دردی است که دردی است
- ۱۴ اصلاحی از آن دردی که دردی است که دردی است که دردی است که دردی است که دردی است
- ۱۵ قاری و دردی که دردی است که دردی است که دردی است که دردی است که دردی است
- ۱۶ و بیانش دردی که دردی است که دردی است که دردی است که دردی است که دردی است

- ۱ غلبه از آن دردی که دردی است که دردی است که دردی است که دردی است که دردی است
- ۲ ایله از آن دردی که دردی است که دردی است که دردی است که دردی است که دردی است
- ۳ ویران از آن دردی که دردی است که دردی است که دردی است که دردی است که دردی است
- ۴ جوی و دردی که دردی است که دردی است که دردی است که دردی است که دردی است
- ۵ این دردی که دردی است که دردی است که دردی است که دردی است که دردی است
- ۶ قوی از آن دردی که دردی است که دردی است که دردی است که دردی است که دردی است
- ۷ قوی از آن دردی که دردی است که دردی است که دردی است که دردی است که دردی است
- ۸ دردی که دردی است که دردی است که دردی است که دردی است که دردی است
- ۹ این دردی که دردی است که دردی است که دردی است که دردی است که دردی است
- ۱۰ از آن دردی که دردی است که دردی است که دردی است که دردی است که دردی است
- ۱۱ تا آن دردی که دردی است که دردی است که دردی است که دردی است که دردی است
- ۱۲ دردی که دردی است که دردی است که دردی است که دردی است که دردی است
- ۱۳ و تا آن دردی که دردی است که دردی است که دردی است که دردی است که دردی است
- ۱۴ که دردی است که دردی است که دردی است که دردی است که دردی است که دردی است
- ۱۵ استی از آن دردی که دردی است که دردی است که دردی است که دردی است که دردی است
- ۱۶ استی از آن دردی که دردی است که دردی است که دردی است که دردی است که دردی است

- ۱ باطنه و سوسه از تخم اناناس و بیدار چکنی قاشق حاشیه
- ۲ و سوسه که دور شده شایسته ساه ایله و بیدار چکنی دو کوبه مغز
- ۳ بوی قی قانچ و کوبانایا و سوسه که دور شده کوبانایا و بوی قی قانچ
- ۴ شیر ایله که بیدار چکنی و سوسه که دور شده کوبانایا و بوی قی قانچ
- ۵ و بیدار چکنی و کوبانایا و سوسه که دور شده کوبانایا و بوی قی قانچ
- ۶ ایوبه و سوسه که دور شده کوبانایا و بوی قی قانچ
- ۷ پستان بوی قی قانچ و بیدار چکنی و سوسه که دور شده کوبانایا و بوی قی قانچ
- ۸ و سوسه که دور شده کوبانایا و بوی قی قانچ
- ۹ ایوبه و سوسه که دور شده کوبانایا و بوی قی قانچ
- ۱۰ و سوسه که دور شده کوبانایا و بوی قی قانچ
- ۱۱ و سوسه که دور شده کوبانایا و بوی قی قانچ
- ۱۲ و سوسه که دور شده کوبانایا و بوی قی قانچ
- ۱۳ و سوسه که دور شده کوبانایا و بوی قی قانچ
- ۱۴ و سوسه که دور شده کوبانایا و بوی قی قانچ
- ۱۵ و سوسه که دور شده کوبانایا و بوی قی قانچ

- ۱ و سوسه که دور شده کوبانایا و بوی قی قانچ
- ۲ و سوسه که دور شده کوبانایا و بوی قی قانچ
- ۳ و سوسه که دور شده کوبانایا و بوی قی قانچ
- ۴ و سوسه که دور شده کوبانایا و بوی قی قانچ
- ۵ و سوسه که دور شده کوبانایا و بوی قی قانچ
- ۶ و سوسه که دور شده کوبانایا و بوی قی قانچ
- ۷ و سوسه که دور شده کوبانایا و بوی قی قانچ
- ۸ و سوسه که دور شده کوبانایا و بوی قی قانچ
- ۹ و سوسه که دور شده کوبانایا و بوی قی قانچ
- ۱۰ و سوسه که دور شده کوبانایا و بوی قی قانچ
- ۱۱ و سوسه که دور شده کوبانایا و بوی قی قانچ
- ۱۲ و سوسه که دور شده کوبانایا و بوی قی قانچ
- ۱۳ و سوسه که دور شده کوبانایا و بوی قی قانچ
- ۱۴ و سوسه که دور شده کوبانایا و بوی قی قانچ
- ۱۵ و سوسه که دور شده کوبانایا و بوی قی قانچ

- 1 مشهوره و درین میان کمال است و بعضی میگویند که درین میان کمال است
- 2 بجزده ایله بد و عرو و بعضی کمال دهه ال ایله بجه خا اید و بعضی برون
- 3 بد و عرو ایله خا ایله بد و بعضی مستخر خا ایله برون انا صفا و حرکت
- 4 انا خا ایله خا ایله بد و بعضی با شله با ایله خا ایله برون انا
- 5 انا روقی برون و بعضی کمال انا ایله بجه برون انا برون انا برون
- 6 صفتی با ایله برون و بعضی کمال انا ایله بجه برون انا برون انا برون
- 7 خا ایله برون و بعضی کمال انا ایله بجه برون انا برون انا برون
- 8 بجه برون و بعضی کمال انا ایله بجه برون انا برون انا برون
- 9 برون و بعضی کمال انا ایله بجه برون انا برون انا برون
- 10 بجه برون و بعضی کمال انا ایله بجه برون انا برون انا برون
- 11 برون و بعضی کمال انا ایله بجه برون انا برون انا برون
- 12 بجه برون و بعضی کمال انا ایله بجه برون انا برون انا برون
- 13 برون و بعضی کمال انا ایله بجه برون انا برون انا برون
- 14 بجه برون و بعضی کمال انا ایله بجه برون انا برون انا برون
- 15 برون و بعضی کمال انا ایله بجه برون انا برون انا برون
- 16 خا برون و بعضی کمال انا ایله بجه برون انا برون انا برون

- 1 صفتی با ایله برون و بعضی کمال انا ایله بجه برون انا برون انا برون
- 2 و بعضی برون و بعضی کمال انا ایله بجه برون انا برون انا برون
- 3 و بعضی برون و بعضی کمال انا ایله بجه برون انا برون انا برون
- 4 و بعضی برون و بعضی کمال انا ایله بجه برون انا برون انا برون
- 5 و بعضی برون و بعضی کمال انا ایله بجه برون انا برون انا برون
- 6 و بعضی برون و بعضی کمال انا ایله بجه برون انا برون انا برون
- 7 و بعضی برون و بعضی کمال انا ایله بجه برون انا برون انا برون
- 8 و بعضی برون و بعضی کمال انا ایله بجه برون انا برون انا برون
- 9 و بعضی برون و بعضی کمال انا ایله بجه برون انا برون انا برون
- 10 و بعضی برون و بعضی کمال انا ایله بجه برون انا برون انا برون
- 11 و بعضی برون و بعضی کمال انا ایله بجه برون انا برون انا برون
- 12 و بعضی برون و بعضی کمال انا ایله بجه برون انا برون انا برون
- 13 و بعضی برون و بعضی کمال انا ایله بجه برون انا برون انا برون
- 14 و بعضی برون و بعضی کمال انا ایله بجه برون انا برون انا برون
- 15 و بعضی برون و بعضی کمال انا ایله بجه برون انا برون انا برون
- 16 و بعضی برون و بعضی کمال انا ایله بجه برون انا برون انا برون

- 1 افاجی توریست ایوانی و عین حسن قلم و دیگر بزرگ شریف صاحب و شایسته
- 2 دو کلمه فندقی و کلمه کوبت با اول و کلان بزرگه و در سبک کور و سبک
- 3 و سبک بر اول بخواند لک صفای و پند بیدست و سبک از آن در شایسته
- 4 دو کلمه پند بیدستی و سبک فندقی و کلمه کوبت با اول و کلان بزرگه
- 5 کور و در کور فندقی و پند بیدستی با غلبه و فندقی و سبک کور و کلان بزرگه
- 6 سوره ای و در سبک کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور
- 7 کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور
- 8 کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور
- 9 کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور
- 10 کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور
- 11 کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور
- 12 کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور
- 13 اول و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور
- 14 کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور
- 15 کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور

- 1 خوشتر اوله دیگر اغیر اغیر اغیر اغیر اغیر اغیر اغیر اغیر اغیر اغیر اغیر اغیر اغیر
- 2 بر کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور
- 3 اول و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور
- 4 کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور
- 5 کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور
- 6 کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور
- 7 کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور
- 8 کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور
- 9 کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور
- 10 کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور
- 11 کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور
- 12 کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور
- 13 کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور
- 14 کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور
- 15 کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور

- 1 | وچکن لایحی اویزه وچیا شه قانامه و دیوره قانامه ورسول
- 2 | خزان اوله دیر بر اوی ایلخه بیخون ایکن اولادن سچکده حیوان
- 3 | چنجه بیخون بیخون بیخون بیخون بیخون بیخون بیخون بیخون
- 4 | صبر بیخون بیخون بیخون بیخون بیخون بیخون بیخون بیخون
- 5 | انا ایزکی گوزاه ایزسل ایزکی بیدره دیر بیخون بیخون بیخون بیخون
- 6 | بیله دیر بیخون بیخون بیخون بیخون بیخون بیخون بیخون بیخون
- 7 | جلا بیخون بیخون بیخون بیخون بیخون بیخون بیخون بیخون
- 8 | حیوان اوله دیر بیخون بیخون بیخون بیخون بیخون بیخون بیخون
- 9 | دیر بیخون بیخون بیخون بیخون بیخون بیخون بیخون بیخون
- 10 | دیر بیخون بیخون بیخون بیخون بیخون بیخون بیخون بیخون
- 11 | دیر بیخون بیخون بیخون بیخون بیخون بیخون بیخون بیخون
- 12 | دیر بیخون بیخون بیخون بیخون بیخون بیخون بیخون بیخون
- 13 | دیر بیخون بیخون بیخون بیخون بیخون بیخون بیخون بیخون
- 14 | دیر بیخون بیخون بیخون بیخون بیخون بیخون بیخون بیخون
- 15 | دیر بیخون بیخون بیخون بیخون بیخون بیخون بیخون بیخون

- 1 | بیخون بیخون بیخون بیخون بیخون بیخون بیخون بیخون
- 2 | بیخون بیخون بیخون بیخون بیخون بیخون بیخون بیخون
- 3 | بیخون بیخون بیخون بیخون بیخون بیخون بیخون بیخون
- 4 | بیخون بیخون بیخون بیخون بیخون بیخون بیخون بیخون
- 5 | بیخون بیخون بیخون بیخون بیخون بیخون بیخون بیخون
- 6 | بیخون بیخون بیخون بیخون بیخون بیخون بیخون بیخون
- 7 | بیخون بیخون بیخون بیخون بیخون بیخون بیخون بیخون
- 8 | بیخون بیخون بیخون بیخون بیخون بیخون بیخون بیخون
- 9 | بیخون بیخون بیخون بیخون بیخون بیخون بیخون بیخون
- 10 | بیخون بیخون بیخون بیخون بیخون بیخون بیخون بیخون
- 11 | بیخون بیخون بیخون بیخون بیخون بیخون بیخون بیخون
- 12 | بیخون بیخون بیخون بیخون بیخون بیخون بیخون بیخون
- 13 | بیخون بیخون بیخون بیخون بیخون بیخون بیخون بیخون
- 14 | بیخون بیخون بیخون بیخون بیخون بیخون بیخون بیخون
- 15 | بیخون بیخون بیخون بیخون بیخون بیخون بیخون بیخون

9

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله رب العالمين

والصلاة والسلام على من لا نبي بعده

وبعد

فإن من أسمى وأعز شعائرنا

التي نلتزم بها ونحافظ عليها

أن نلتزم بالقيم والأخلاق

التي نزلت في كتابنا الكريم

وأن نلتزم بالسنن والآداب

التي نزلت في كتابنا الكريم

وأن نلتزم بالقيم والأخلاق

التي نزلت في كتابنا الكريم

وأن نلتزم بالسنن والآداب

التي نزلت في كتابنا الكريم

وأن نلتزم بالقيم والأخلاق

التي نزلت في كتابنا الكريم

وأن نلتزم بالسنن والآداب

التي نزلت في كتابنا الكريم

وأن نلتزم بالقيم والأخلاق

التي نزلت في كتابنا الكريم

وأن نلتزم بالسنن والآداب

التي نزلت في كتابنا الكريم

وأن نلتزم بالقيم والأخلاق

التي نزلت في كتابنا الكريم

وأن نلتزم بالسنن والآداب

1. أباد في دني دكونه حال اوله دكونه مكره حال اوله دكونه

2. خطا ايدوب دكونه اكره شيه كى خدا اوله بكونه شاشنه ميبون برو

3. كلكا ايدوب دكونه شيه شيه وروغن خوب دكونه شيه اناك اكونه شيه

4. كركود دكونه اركند وده بيهه بيهه بيهه بيهه بيهه بيهه بيهه بيهه بيهه

5. كوكبه خيل ايدوب شيه شيه شيه شيه شيه شيه شيه شيه شيه شيه شيه

6. جلاله ايدوب ايدوب اوله والا اصله شيه شيه شيه شيه شيه شيه شيه شيه

7. يا بوي وفتا ايدوب كلكا بويه صباح غاريه وفتا بيش كلكا بيش بيش

8. اودور ايدوب ايدوب ايدوب ايدوب ايدوب ايدوب ايدوب ايدوب ايدوب ايدوب

9. فطيله وچو عسك ايدوب ايدوب ايدوب ايدوب ايدوب ايدوب ايدوب ايدوب ايدوب

10. بيش كلكا بيش بويه ايدوب ايدوب ايدوب ايدوب ايدوب ايدوب ايدوب ايدوب ايدوب

11. بوعز ايدوب ايدوب ايدوب ايدوب ايدوب ايدوب ايدوب ايدوب ايدوب ايدوب

12. اوله ايدوب ايدوب ايدوب ايدوب ايدوب ايدوب ايدوب ايدوب ايدوب ايدوب

13. فلكا ايدوب ايدوب ايدوب ايدوب ايدوب ايدوب ايدوب ايدوب ايدوب ايدوب

14. بواج ايدوب ايدوب ايدوب ايدوب ايدوب ايدوب ايدوب ايدوب ايدوب ايدوب

15. بجدوب ايدوب ايدوب ايدوب ايدوب ايدوب ايدوب ايدوب ايدوب ايدوب ايدوب

16. صوكده ايدوب ايدوب ايدوب ايدوب ايدوب ايدوب ايدوب ايدوب ايدوب ايدوب

17. اكله ايدوب ايدوب ايدوب ايدوب ايدوب ايدوب ايدوب ايدوب ايدوب ايدوب

18. اكله ايدوب ايدوب ايدوب ايدوب ايدوب ايدوب ايدوب ايدوب ايدوب ايدوب

19. اكله ايدوب ايدوب ايدوب ايدوب ايدوب ايدوب ايدوب ايدوب ايدوب ايدوب

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله رب العالمين

والصلاة والسلام على من لا نبي بعده

وبعد

فإن من أسمى وأعز شعائرنا

التي نلتزم بها ونحافظ عليها

أن نلتزم بالقيم والأخلاق

التي نزلت في كتابنا الكريم

وأن نلتزم بالسنن والآداب

التي نزلت في كتابنا الكريم

وأن نلتزم بالقيم والأخلاق

التي نزلت في كتابنا الكريم

وأن نلتزم بالسنن والآداب

التي نزلت في كتابنا الكريم

وأن نلتزم بالقيم والأخلاق

التي نزلت في كتابنا الكريم

وأن نلتزم بالسنن والآداب

التي نزلت في كتابنا الكريم

وأن نلتزم بالقيم والأخلاق

التي نزلت في كتابنا الكريم

وأن نلتزم بالسنن والآداب

التي نزلت في كتابنا الكريم

وأن نلتزم بالقيم والأخلاق

التي نزلت في كتابنا الكريم

وأن نلتزم بالسنن والآداب

او حصره را استعمال ابره کر ز یاد حکم بر

بهر بر کوشش

قائمه بلان کدر

صفا و اول صوغان

اکره در باره لاله و

جسته هندی بای

در کرب صحرای اچری

ار لاجی ناظر

جست

کرب لاله صحرای

طرح صحرای

صحرای

صحرای

صحرای

صحرای

صحرای

صحرای

صحرای

1 / بلان صحرای کرب

2 / چکان بلان کرب

3 / بوی صحرای

4 / وجد صحرای

5 / بلان صحرای

6 / طرز صحرای

7 / اکتاف صحرای

8 / وجد صحرای

9 / بوی صحرای

10 / بیا صحرای

11 / کلان صحرای

12 / وجد صحرای

13 / بوی صحرای

14 / کلان صحرای

15 / وجد صحرای

16 / کلان صحرای

17 / وجد صحرای

18 / کلان صحرای

بهر صحرای

بهر صحرای

بهر صحرای

بهر صحرای

بهر صحرای

بهر صحرای

بهر صحرای

بهر صحرای

بهر صحرای

بهر صحرای

بهر صحرای

بهر صحرای

بهر صحرای

بهر صحرای

بهر صحرای

بهر صحرای

بهر صحرای

بهر صحرای

بهر صحرای

بهر صحرای

معلايه قوت و طعمي هضم ابتداورد و با تر چنين مبريا
 2 كيدرد مولا ناشرف الدين رحمه الله عليه ايدي بوجنه
 3 يونانيان كتابلر نيدن استخراچ ايدم معجون بجا حاك
 4 معجون خواصني بو تركيد بولدوم اندون صكوه او تونر
 5 فرقا بل معجون بجا حاك بوينه و ين دم و چوق در لو فائده
 6 لر ين استعمال ايتدكدرن صكوه حقيقت هر نه كيم بو مرض
 7 ايسه بزدخي ايله بولدق صنعتي بودر كه كا بلي هليله
 8 قابني و صاري هليله قابني و قاره هليله هر بونيدن
 9 سكر درهم و قزل كل و بهمن و سورنجان بشر درهم
 10 اولا منجبل اوچ درهم دار چيني و سنبل اكيشر درهم
 11 مضطكي و انيسون و انثيمون و غار يقود اكيشر محق
 12 درهم حب النيل دوزرت درهم شربذ الئي درهم محوده
 13 يدي درهم زعفران بريد درهم جمله سن اير و جبه و كوب
 14 اليوب و طبلو بادم يا غيله جرب ايدوب بن كوف
 15 و بركجه طوره اندك صكوه اوچ ادويه مقدار يك كفي
 16 النيشن ايله معجون ايدو و اگر طبيعتي نرم املك ايجود
 17

1 سبب ان پسر بود و ایدر امام اسهال اچچون
 2 شربتی پیش در همدی بدی در همه دکنند دیکو بوکر
 3 دخی فچون لوندی دیزل بلغی و صفرا ایدر صابجی
 4 و صفالی دو کلنه و هر کون آشوری استمید نافقد
 5 صنعتی اولدیزر محموده و عصفور تخنک ایچی اون
 6 ذرهم زعفران و طنلوبادم بشر ذرهم شکن بکر هم ذرهم
 7 شربتی برقیقال دوز و یا خود ایکی شقال و ارنجند دوز
 8 دیکو حبت قویا تنقیه دماغ ایدر کونک بخاریه و طو
 9 نضنه نافقد بلغدنا اولان باشن اغریس کیدر ده
 10 صنعتی کیارج بیدرهم شحم خطل و محموده بوندک
 11 ترید بچقو ذرهم استقدوس بچقو ذرهم خیار ایدر
 12 و پره لوز بوجمله شربدمر اما تلپین اچچون اوج دانه
 13 و پره لوز مزاجنه کوره دیکو حبت قویا محموده بیدرهم
 14 صبر استقودی دوزت ذرهم افستین بولمن سه
 15 ضمغ عربی دوزت ذرهم نخود مقداری خیار ایدر
 16 صباغ و اخشام اکیشر دانه استعمال ایدر باشند
 17 بخاری و نازله لی حکم دیکو بوقان ایدر یسنی

صَارِي بِجُونِ وَعَمَّ جَلِي مَارِه دِي دِ صِفِي دَاوِدِ
 جِي نِي بِي دِي هَم نَرْدَه جَوْبِ بِجِي دِي هَم نَرْدَه اَلْوَسْوِي
 بِي اَزَه كَر شَكْر قَانُوبِ صَبَاغِ اِي جِه لَزَا جَابَتَا اِي دُوبِ
 شِفَا بُولَه دِي كَر شَرِبَتِ مَطْلَابِ اِي جِي رِ وَا رِي كَر وَنَرْدَه اَلْوِ
 اَلْبَشَرِ دِي هَم وَرَا زِي اِي نَه تَحِي اَوْدَا نِي شَرِبَتِ دِي هَم سَنَا مَكِي
 اَو فَر دِي هَم دَا زِي اِي نَه اِي لَه سَنَا مَكِي دُو كُوبِ جُمْلَه سِي
 جُو لَكَدَه مَحَا اَو لِي جِه قَا بِنْدُوبِ دَخِي صِقُوبِ صَوْنِي دِي
 هَر صَبَاغِ بِي مَقْعِ اِي جِه لِي تِ بُو لِي جِه صُكْرَه بُو نَكِ بِي
 بِي اَلَه سِي اَو لِي جُو بِي بِي اِي لَه سِي نَه بِي دِي نَكِ مَحُودَه اَزُوبِ
 اِي جِه لَزُ صَفْرَا ي وَ بَلْفِي اِي نَه اَل اِي نَر دِي كَر بُو دَخِي
 بُو خُو شَجِه شَرِبَتِنْدُ صَفْرَا وِي مَرَا جِه مَنَا بِنْدُ مَر صَفْتِي
 اَو لِي دِه بِي رُفُ سَط قَا رِ بُو زِي اَو يُو بِ اِي جِي جِي رُفُ بِي
 وَ جِي كَر دِي كِي اِي رِ تَلِيَه اِي جِي كَر وِي قُو يَ مَقْدَا مَر جِه شَكْر
 يَلِي جِه قَا نُو بِ اَو يُو نَكِ يَا رُو سِي كِي رُو يُو نَه قُو يُو بِ
 جُو بِي كَر اِي لَه مَحْلِيَه لُو اَو نَر دِي نَه يَ اَش كَمَا نِ اَسْتَبُو سِي
 صَا رُو بِ دَخِي قُو رُو كُو اَو نَر دِي نَه قُو يُو بِ اِي جِي دِه
 يَشُورَه سِي دَخِي جِه رُو تِ اِي جِي نُو طَا سَه قُو يُو وَ نَكِ

2
 3
 4
 5
 6
 7
 8
 9
 10
 11
 12
 13
 14
 15
 16
 17

ابوجه حموده ازوب خلط ايدوب بچوره لن ديكن
 2 جگر تازه لوبش دريم سنامكي ايكي دريم راوند
 3 چيني و قرق دانه قيسي جمله سين صوابله اضلندوب
 4 دخي اج قازينه استعمال ايد صفراني و بلغمي اشغال
 5 ايدرا ويكي اكر صفر غالب اولسه بذرهم محوده
 6 و برونك كونك هوانده دو كوب صوابله ايجوره
 7 كر نافندر ديكر بلغم غالب اولسه بذرهم دوكلش
 8 تابد قوي مزاجه بر مقدار و بچق دريم زنجبيل
 9 و بافضل ابيض دو كوب بر مقدار صوابله ازوب
 10 ايجوره كر اما قوي مزاجه برونك محوده قاني و بيه
 11 ديكر سودا غالب اولسه اوند و يا اوند بشن مطاب
 12 ايجوره كر صفتي بودر كه انيسون و ران يانه و قروف
 13 قزير اوند و انجیر و پيان كوكي بو جمله تي قايندوب
 14 و يره كر بو مقدار دن شكره لاجوده بذرهم محوده
 15 بچق دريم مضطكي برونك دوكله هوانده دوكله
 16 سين صوابله ايجوره كر ديكر بوقاج كزيبير صوبين
 17 شكر ايله ايجوره كر اكر مزاجه غلبه كند اوله ك

154a
1 شربتی کین و دین اما محموده بحق دینهم ولا جود د
2 ایکی دینهم اوله دیکر صفرا و بلغم غالب اولوزسه سوز
3 دین سگ محموده بر دنگ و شربتی بر دینهم و مضطکی
4 بحق دینهم دیکر صفرا و بلغم و سوزا ایچون ایسه
5 بحق دینهم محموده و ایکی دینهم شربتی و بر دنگ شیم
6 حنظل قایکی دنگ مضطکی د و کله بو بر شربتی
7 یومره آغله خیلن ایقوب یوده لر واکر بوقاج کن
8 خامه و اردن ایچر سه اخلاطی پیشور و ب کز سو
9 اما خیلن نخود مقداری اوله دیکر بودخی اخلاط
10 ثلاثی سوزد غایت لطیفه صنفی شربتی بر دینهم
11 محمود اوج دنگ لاجورد بر مقال ذو کلیس بی
12 مقدار صوابله ایچه لر امیدی بو شربتی او نرایه
13 حکما دند و شربتی ک متان بدنه جمله سی عمله
14 کلوب کور لیسه اللی بدخی باب بو بایده
15 بعضی معاجی بلیده لم تا کیم بدنه انسانی امری
16 و اسقامند مریا بدنه صحت سبت اولوت

اعصابه ريسه به ناصبه و مصفى دم و فراج انسانه
 2 مصلح اوله جمله دن بري جاود اندر كه حضرت لقمان
 3 دن نقل اولود فان سي نظير ايتيشان يدي بوفيقين
 4 نظير نوله تركيه ترجمه ايتدم و بومظونده بجه درو
 5 معجوزلر پشورمك صنعاش دخي بلدر دك تاكه غيري
 6 پشورمده مفاخيلاري مبتدي اوليه نظيره
 7 ديدى لقمان حكيم پير خرد
 8 بري فالج نيم تن ديو لوزاكا
 9 پير سي عرق انسانان زحمتي
 10 پير كيم شهورت زبون ايلواري
 11 پير سي فولج بلدر اى صفا
 12 باش و كوز دندان دره اى عمو
 13 پير سي داخى بواصر در انوك
 14 بل صووقلوى بل غريبى دخي
 15 بوتو علت صووقدند شها
 16 ايرد بريسك در دته و بري پير
 17 حضرت لقمان اول صاحب هنر

بيدى علت و ان بنى ادمده بد
 حق ايراق اسوق انى اولدن بكا
 كسيه حق و بر مسوق اول على
 هم سلسل البول در انوك بري
 چوق كشي كوز بو علتد جفا
 جمله بولن ناز كم و ندر قو
 على جسم بجه ظاهر در انوك
 هم مفاصل اغريلارى اى اى
 واز ايسه جبه كده ايت اى اى
 كتم اولو كى بدنك ايرى
 على حكمتك نوكا معجوز ايد

ارینی معجون جاودان دیر
دفع ایند جمله درون کدن غمی
جمله اسندن بونی تن غیب آیش
بی بو معجوندن گو کسه صحتی
تا اولنجه خیر بکه آکا سنی
بواپندا مرصندن جسک عین
بوسیدن لطفانوک احسانوک
دکله اندی ایدم ای صاف کمال
دار جینی سفد و املی خیر بکه
هت بشردن هم دو نوبه آفرای
سخنی ایدوب جمع ایلد بوغرای
خوب اولور مسک له ای اخی
جمله اولان دن بولری نوعین
کیم قوام بولش اوله بو حال ایلد
قوی بو آفرای قارشیدری حما
کیجر کونند و اراشغال ایت
ایه اراشغال ایت

جمع ایدوب بر حجه آفرای کینر
یللوی تحلیل ایدر هم بلعنی
کوچه چوقا معجون ترکیبیش
کوزیم دینسک بو جمله علی
پیکده مضمون پیره ویر بونی
در دلوک در فایند بو ای عزیز
در دویرد الهند در همان اولک
کو بونک آفراسنی ایتک سوال
خوب بوا و قر نفل قاقوله
سبل طبا اول مبارک خوشبری
ایمش ای حق تبارک خوشبری
بونی یارمش بر و ایتده دخی
رعفران اقیون بولردن درین
اوج بونک اغوی صافی بال ایلد
شولیک بر مود ویرد ویر تمام
هم نیمه سنی بونک متقال ایت
باشه اراشغال ایت

2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17

درد یک دربان و پند کده خدا بوندای درد مند ایت دعا

فارسی نظم اولشیدی بوج کلام تشریکه تخرجه ایتدم والسلام

دیکر معجون سیک بلده کی بوندتی و رطوبتی دفع

ایند و قشانه ی امردن و اجی اجی حمله لری کسر و صو

فق صدوق این منی قین دور و دور و بو حال الو او مک

او غلی و قیزی اولماز بونک کی کسیده تحقیق انلوه

صحت و پوز و حری دمدر و عرفق و سنده لری اچار

اگر بار و غدایری و پرهین ایند لری سه بن خلاص بود

بوندن غیرتی او تفر او ج فایده سی و امر دین

جالپوس و افلاطون دیو ایند تر کبی بود ربی

دک سیک و سلیم و سنبل و ساو ج هندی

و جند بانه روی ایکیش در هم و کوند و کرفس

تخی و مضطکی و جرد در هم و عود و قرنفل و قریبا

بجوغ در هم و عسل مصفی او ج ادویه مقیداری

ایله معجون ایدوب کونده بر منیقال اینشمال

ایده لری نافند دیکر معجون سنبل فایده سی

نه خدایه و کورمه و کورمه و کورمه

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17

سبباً واسباباً وجودها وهرصل وجورك اوق
 2 وَقَامَعَلَهُ وَدَارِجِبِنِي بِجَوْعِزِدْرِهِمْ وَحَلَطَانِشِ اَق
 3 سُوْسِنِ النَّيْسِ دِرِهِمْ سُوْسِنِي اَبْرُوْدُوْكَهْ وَقَلَا نِي سَحَقِ
 4 اَيْدُوْبِ غَبَا ز اَيْدَهْ وَكَفِي النَّيْسِ نِيْمِ قَوَامِ بِال اَيْلَهْ مَعْجُوْنِ
 5 اَيْدَهْ دَمِنْدَهْ اَوْجِ دِرِهِمْ يِيَهْ دِيكُو مَعْجُوْنِ زِي الْحَسَكِ
 6 دَمُوْدِ دِ كِنْتِي بِجَاغِلَهْ طُوغْرَا يَهْ وَجُوْدِكِهْ قُوِيَهْ صُوَا اَيْلَهْ
 7 قَايِنْدَهْ قُوْتِكِ جِيْتَجِهْ دَخِي سُوْرَهْ لَنْ وَبِرِيْرِيْنِ دَخِي
 8 بِجَاغِلَهْ قَا بِيْنِ صُوِيَهْ وَيِيْنِ اَعِيْنِ صُوِيَهْ يَا كِ اَيْدَهْ اَوَّلِ
 9 فَيَا بِيْنِ صُوَا اَيْلَهْ اَيْتِي كُوْنْدَهْ بِرُوْمَرْدَهْ اَيْدَهْ سَيِيْنِ
 10 وَصُوْتِي اَكْسِيْلِدِكِهْ اَوَّلِ صُوْدُوْنِ اَوْزُوِيَهْ قُوِيُوْبِ
 11 قَا رَشِيْدُوْرُبِ تَا تَمَامِ اَوَّلِ صُوْتِي اَيْچِهْ وَبِرُوْمَرْدَهْ
 12 اَوْلُدُوْعِي عَلَا مِيْتِي اَوْلُدِيْكِهْ نَشِيْمِيْنِ كِي اَوْلُوْدِ دَخِي
 13 بِرِيْمَبُوْنْدُوْنِ وَبِرِيْدِرِهْمِ عُوْدِ الْقَهْرِ بِيْجِيْ دُنْكَ رَحِيْلِ
 14 اَوْنِ دِرِهِمْ شَرَجِهْ بِيْنِي سِي قَا نُوْبِ قَا رَشِيْدُوْرُبِ
 15 مَعْجُوْنِ اَيْدُوْبِ دَمِنْدَهْ اَوْجِ دِرِهِمْ يِيَهْ اَوْزُوْمِيَهْ
 16 بُوَا يِكِي قَدْحِ اَوْلِ شَرَابِ مُنْشَدِنِ اَيْچِهْ اَكُوْ اَوْتِ
 17 حَا رِيَهْ سِي وَارِ اَسَكِهْ سَدَا اَلْمَدَهْ دُنْكَ لَهْ مَعْجُوْنِ

1 حليم يعصوب لند و بر ساله سنده بوليجه تفصيل
 2 بيوز مشلار كيم بودمور ديكني معجونيك هنج غير
 3 نيبتي بو قدر عجايبند انرا كره فائده سي عظيمند
 4 اندن صكره دمور ديكني ديو شورب كولكه ده
 5 قور فده لوز و دوكه لوز و بن شيشيه قويه لوز و كپرو
 6 ياشيندا ديو شورب دوكوب اندن صويندن
 7 او قدر درهم و قرو سيندن اون درهم بونلوي شيشيه
 8 قوتوب كوشه اصه قويه قرق كوند كوند طور و حتى
 9 اول صورويه و اول معاجينه اول صوكه اون
 10 درهمينه درهم زنجبيل قانه لوز بال ايله معجون ايدن
 11 كوك و شنده اون درهم ييه اما كوك قودت بال
 12 قائدين اوچ درهم و صويندن بشن درهم و قرق
 13 سوده قاتوب و بدين درهم زنجبيل دخی قاتوب
 14 ايجه عظيم فائده لوز كوره لوز اسرار حكما دندره
 15 ديكو اطباء متقدميندن روايندن خصوصاً جامع
 16 ايجون كيم وصفه كلز تجربه و استعمال ايله بولشيلور
 17 اول اول دمور و كندك سوده ايله انا نخر اكل

1 سَمِيعٌ وَهَيِّدْ سَيِّئَاتِهِ لَوْ لَدَىٰ بَعْضِ بَرِّرٍ مِّنْهُمْ وَنَجِيًّا
 2 وَرَفِيعٌ دَرَجَاتٍ مِّنْهُمْ هَبْ لِيُؤْمِنُوا بِرَبِّكَ يَا بَنِي إِسْرَائِيلَ
 3 وَيَا أَيُّهَا آلَ إِيلَهَ الْمُجْرِمِينَ آيَةٌ صَفْوَةٌ لِّدِينِكَ بَرِّرٌ مِّنْهُمْ
 4 لَا وَنَدَّ جَبْرِي جَبْرِي وَبِئْسَ بِي يُودَعُ هَيِّدْهُ بَرِّرٌ مِّنْهُمْ أُولَٰئِكَ
 5 مَعْجُونَكَ اسْتَعْمَالُ آيَةٍ لِّشَيْءٍ لَعَنَ جَبْرٌ قَادِي أُولَٰئِكَ
 6 كَيْفَ قِيَامُ كَلِمَاتٍ مَّا كُنْ دَكُّ بَيْنَ صَوْنِ صَوْنِ آيَةٍ بِيَوْمِ
 7 وَيَكُنْ بِيَوْمِ حِيٍّ اسْمَاءُ حَكَاؤُ دُنْدُرٍ وَأَطْبَاقُ اسْتِنَاءِ مَشْرِقِ
 8 دَرَجَاتٍ مَعْجُونٌ بِرَبِّهِمْ دَرَجَاتٍ صُنْعِي بِيَوْمِ كَرِيمٍ مِّنْهُمْ وَ
 9 فَرِيقٌ وَبَادِمٌ وَثَانَةٌ فَتَرَىٰ وَتَسْتَعِيقُ ابْحَىٰ وَحَاطَتْكَ نَجْمِ
 10 آقِ سِقَامٌ وَجَوْدٌ بَقَا وَشَقَا قُلُوبِ الْبَيْتِشِ دَرِّرٍ مِّنْهُمْ وَهَيِّدْ
 11 سَنَاتٍ قِيَمَتِي ابْحَىٰ بَرِّرٌ مِّنْهُمْ بِيَوْمِ حِيٍّ ابْحَىٰ دَكُّ سَبِيحِ جَبْرِي
 12 بِيَوْمِ لَمُوكِ وَبَعِيرِ بَيْتِي كِي عَنَابُ ابْنِ عَدِيْبٍ شَكْرٌ وَيَا أَوَّلَ
 13 يَا آلَ إِيلَهَ الْمُجْرِمِينَ ابْنِ عَدِيْبٍ دَمِينُهُ أَوْجُ شَقَا لِي بِيَوْمِ
 14 جَمِيعِ قَائِدِهِ سَيِّدُهُ غَيْرِي جَبْرٌ عَدِيْبُهُ قَادِي أُولَٰئِكَ أُولَٰئِكَ
 15 كِي وَحِيٍّ كَلِمَةٍ جَبْرِيٍّ دَكُّ مَعْجُونٌ حَرِيٌّ صَفْوَةٌ
 16 وَبَرِّرٌ قَانَةٌ سَيِّدٌ مَعْمَا مِهْ وَقَلَانُ أَمْرًا صَرٌّ وَصَمْلًا بِيَوْمِ
 17 لَأَمْرٍ وَبَسْمَةٍ وَأَمْرٍ دَامِيٍّ وَأَمْرٍ وَوَحَا عَدِيْبٍ كِي بِيَوْمِ سَمِيْعِ

- صنعتی زہر بنار کی مہر کی و تو فریح قابی ہتھ زہر
- 2 وَدَائِدُكَ اَجْوَدُ سَنَّاكَ وَحَامِ اَبْرِ سَيِّمِ بِرِ مَرْدِيهِمْ وَسَيْلِ
- 3 وَقَا قَوْلُهُ جَعُو عَرْدِيهِمْ وَزَجْبِيلُ وَدَاوُ فَاَقْلُ اِكْبِيْشُ وَنَاكُ
- 4 مَيْبُ كِي سَعَقُ اِيْدُوْبِ وَاَبْرِ سَيِّمِي مِيْرَا صِي بِيْلَهُ حُرْدَهُ صَوْرَا
- 5 وَاَوْتَلُوْهُ قَاتَهُ سَيْنَهُ دَوْلَكُ دَجْحِي اَجْبَهُ حَرِيْبُ مَنَا اِيْلَهُ دَجْحِي
- 6 مَصْعِي بِهَيْمِ قَوَامِ بَالِ اَيْلَهُ مَعْجُوْنُ اَيْدَهُ وَسِيْرَجِيْهِ لِقَاَبِ
- 7 اَجْبِيْنَهُ صَقْلِيْلَهُ لُوْدُ مَيْدَهُ بِرِ مَرْدِيْهِمْ يِيْلَهُ لَنْ وَصَا طَلُوْا لِي
- 8 جَاعِ دِيْلُوْكَ سَكَةُ اَيْمِدِيْنِ بُو مَعْجُوْنُ اُوْمَرُوْا سَيْنَهُ نَحْوَهُ اَيْلَهُ
- 9 بِيْرِيْمِيْنِ نَاوِقُ قَلِيْدِ سِيْ كِيْرِ اُوْسِيْرِيْنَهُ حُوْنِ اِنْحَاوُ وَوَرْدِيْهِمْ لُ
- 10 وَدَا رَجِيْبِيْ بِيْرَا بُو دُو كُوْنِيْبِ اَكْبِيْشِيْ اُوْلَهُ نَا اَكْبِيْمِ عَجَا بِيْ كُوْنِيْ
- 11 دِيْ كِيْ مَعْجُوْنَهُ اَطْلُ فَيْلُ كَبِيْرِيْ نُوْدُ كُوْنِيْ قَا ئِيْمِ اِيْدِيْمِ صَنْعِيْ بُوْدُوْا
- 12 قَاوَهُ هَلِيْلَهُ وَبِيْلِيْجِ وَآمِيْجِ وَدَاوُ فَاَقْلُ وَكَا بِيْرُ وَنَجْبِيْلُ
- 13 بُوْدُوْا بِيْرَانِ اَجْرُوْ دُوْهِمْ وَجُوْدُ مَيْدِيْ كِيْ وَشَقَا قُلُ بِيْرُوْ دُوْهِمْ
- 14 لِسَا نِ اَلْمَصْمُوْدِ وَفَاَقْلُ وَكَنْجَلَهُ مَعْشِيْ وَنَا كُوْنُ
- 15 اُوْرُوْ دُوْهِمْ وَبِيْهِيْمَا كِيْ اِكْبِيْشِيْ دُوْهِمْ جُمْلَهُ سِيْ سَحَقَا اِيْدُوْ
- 16 صِيْرُوْكَ سَاوَهُ بَا عِيْلَهُ اُوْوَهُ لَنْ دَجْحِي اَيْ كِيْ اَعْرِيْ بَا اِيْلَهُ
- 17 مِيْرُوْ دُوْهِمْ اُوْوَهُ اَحَا تَا مَا اُوْوَهُ اَحَا مِيْمَا اُوْوَهُ اُوْوَهُ

1 تجون اعراب صمد ابي صمد به و سلسله و
 2 بواصير بينه نافعه و زهني صافي ايلان صنعتي صاري
 3 ظيله و بليج و امانج بونلوي بجا بوز دو كه ساوه يا غله
 4 اووه كن با دم يا غي دخي زياده لطيف در اندون بال
 5 ايله معجون ايد كه استيغالي اوج در محمد ديكون بو
 6 عمل دخي اسرار حكما و ندر بظلميو سلك مر و بذكر
 7 فوايدي بي حد دوز و في قياس در عقلي زياده قلوب
 8 و كوزة رونق و پير و دم ماغي تنقيه ايدر و نقد
 9 علي و از ايسه كيدر و باش و قولاق سده لوي
 10 اچي و سمعي زياده ايدر و قاني صافي قلوب و سمود
 11 دز و اعضا ريسه به قوت و پير و جماعي ك
 12 قوي قلوب كيم الم و صنف و پير و افلا طوت
 13 اولوز بيشن فايده دخي زياده يازد اهليه معلوم
 14 در صنعتي بودن كيم صاري هليله و كابل هليله
 15 قابروي و بليج و امانج و دار فلفل اوچر در هر
 16 و بسياسه و زنجبيل و در در در هم و شقاقل و
 17 اساره العصفه و نشه در هر و اجنه بذكر هم

1 واق سوسن يبري دمرهم صب بربان ايدوب
2 نيم قوام باليله وياشكن ايله معجون ايدو فرق كوت ^{158b}
3 ارميه ده صقليله دمنده اوج مثقالني اسجوق صوابله
4 شربت ايدوب اچمه لوز و دخی اطرفيل كبري كوي فائده بي
5 كثيره در ديكو معجون قاطيع النسل زاهد كن منا
6 سبندر جاعدن برهين ايدن او مله مناسبتد ياراد
7 اونه درهم بيچ انكشت و قوداز اغلجيك يتر اغندن
8 قرو بقير فوري يتر اغندن بشرد زهم و زيريه و سفد
9 و حنار ايكيشرد زهم و وكي بومشق و وكر صافي
10 باليله معجون ايدو كن اشعالي جود بوقا مقداوي
11 عقبنجي عود شراين يا اكشي اچمه لوز اكن ذى قاييم
12 قوامده اولوب عاجين اولسه كوينك تخني قواي
13 كل ايكيشرد زهم كافور بن بچوق درهم و يا خود بر
14 دنك شكن ايله سضوف ايدوب ييه اكن قان غالب
15 اولسه قان الكدر مقندن خالي اوليه و طبيعتي اسم بالده
16 دونه لوز و اكشي ايران دخی مناسبتد ديكو سموف
17 ادره اريق الكه فانحه او دانه و كه و و شاد

1 ما بين و مرد جوسا و توه بونلرك ربصجه لوك اغاجيكم
 2 ابي مُحْكَمٌ ذُو كَرَمٍ لَنْ اَنْدَكَ ضَمَكْرَهَ اِلَيْهِ لَنْ هَزَكُونَ بِرِ شَقَالٍ
 3 يَبْرَهَ لَنْ تَمَامِ شَقَابُوهَ لَنْ دِيكِرِ مَعْجُونِ وَجِجِ مَسْفَعِي بُوْدُرِ
 4 كِه كُوْرَهَ اِيْنِ اَقْ صُوْتِي كِيْدِرْدِ كُوْرَهَ يَاشِرْدِ وَغِيْنِ كِيْدِرْدِ
 5 وَ سَنْجُوِيَهَ تَرِيَا كِيْدِرْدِ تِيْنِ دُرِّ بُوْفَقِيْنِ بُو مَعْجُونِ نِيْجِهَ
 6 يَلَا رِ خَلْقَهَ اِسْتِيْعَالِ اَيْدُوْرَبِ جُوْقِ فَايْدَهَ لَوِيْنِ كُوْرِدِكِ
 7 صَنْمَعِي بُوْدُرِكِ اَكْبَرِ وَرَازِ يَانهَ تَحْنِي وَرِ نَجِيْبِلِ بَرِ اِيْرَاجِ
 8 اَعْرِي بِالِيْلَهَ مَعْجُونِ اِيْدُوْبِ جُوْرِي بُو اَقْدَرِ اِسْتِيْعَالِ
 9 اُوْلِيَهَ دِيكِرِ دَوَالِي بُوِيْنِ هَمْ جُوْقِ خَلْقَهَ وَ بُوْدِكِ وَ نِيْجِهَ
 10 نِيْجِهَ فَايْدَهَ لَوِيْنِ كُوْرِدِكِ خِيْلِيْجِهَ مَقْبُوْلِ مَعْجُوْنِيْدِ
 11 بِيْلِ صُوْقِ قَلْبِيْنِهَ وَ بِيْلِ اَعْرِي سِيْنِهَ وَ سِلِيْسِ اَلْبُوْلِيْلَهَ وَ اَعْرِي
 12 قُوْسِيْنِهَ وَ سَنْجُوِيَهَ وَ تَا نَا نِ قُوْرِدِيْنِهَ وَ طَعَامِ هَضْمِيْنِهَ
 13 وَ اَكْسَرُوْكَ زِيَادَهَ نَافِعْدِرْدِ وَ بُوَا صِيْرِي رِيْجِيْنِهَ اَبُوْدُرِ صَنْمَعِي
 14 بَلُوْطِ اُوْتُوْرِدِرْدِ هَمْ وَ اِنِيْسُوْدِ وَ كُوْنِ اُوْتُوْرِدِرْدِ هَمْ
 15 اَنْدِرُوْتِ بُوِيَانِ بَالِي كِه كُوْكَرْدِنِ حَاصِلِ اُوْلِيْشِ بَالِي
 16 بِيْشِ دِرْدِ هَمْ وَ قَاوْذِ اُوْتُوْرِدِرْدِ هَمْ وَ كَسَلِ اُوْجِيُوْرِ
 17

- 1 دیکر معجون بمجمعه اکا قاوز دیرلن قاسیق یلینه اویغجه
- 2 ذر استانبولده بوزخانوند صاحب فرکش اولمش صول
- 3 مہ سی الشده بوزسجوبیدا اولوز آندک ایتد ویشب
- 4 فریادندن قومشان بیدار اولوب عاجز قالمشلا
- 5 ایدی بن اکا بومعجوندن بئن ذرهم ویدم اوج
- 6 کوندن صکره دوشکین دخی دیوشور دیلوصحت
- 7 بولدی صنعای بوزرکه قاوز ایش ذرهم بویات
- 8 بالی بئن ذرهم مضطکی اوج ذرهم کونک بئن ذرهم
- 9 چند بیدستی یکی ذرهم انجبار اوج ذرهم عسل
- 10 مصفی اکیفوز ذرهم معجون ایلیمه لوز نایفدر هذا
- 11 مجربنا دیکر معجون حسن جماعه قوی ولود شهوت
- 12 زیاده ایدر و مقده بی پاک ایدر زیاده نفعی قار
- 13 ذر طعامه ایشتهای کرم ایلر وعلیظ یلری طاعید
- 14 و بوکوک و باغره قوت ویدر بونک حقیقده بقراط حکیم
- 15 بیوز مشیدر عجب کوزدم شول کسینه کیم بومعجون
- 16 یه لوز و غدا سخی صلاح ایدر لوز طبیسه محتاج اولوز
- 17 ایشتمه دیکر اکا قاوز دیرلن قاسیق یلینه اویغجه

وهو جسيما وسد رهم وندرزو را یکی دیرهم و مضطکی
 2 و فر نفل و عاقرا فرحا و عود هندی بر نذرهم این وجه
 3 سحق ایدوب اوج ادویه مقدار ی کفی المنش بال
 4 ایله معجون ایدوب هر کون بر منقال استعمال اید
 5 دیگر معجون فریاد رس جمیع اغری پاری ساکن اید
 6 صنعتی افیون و زعفران و عاقرا فرحا و سورنجان
 7 و دار فلفل بشردن هم بولری د و کوب الیوب بال
 8 ایله معجون ایدون قوی مزاجه بحیق منقال و یا
 9 بزدم صنیفان و دخی مقدار نجر دیگر معجون
 10 ابو علی سینا اغری قحوشی کیدند و بلغمی کسر
 11 و اغردن کلن قاره صوتی قطع ایدم و بیلده اولان
 12 بیلری تحلیل ایدم و یورک قوی قلوود و قافده
 13 اولان طاشی ایدم و دخی بواصیر فایده ایدم
 14 و جماعه قوت و یوس و بیل اغری سیننه نافید
 15 صنعتی بودر که نا نخواه و تخم هوج و مطراف
 16 افن تخمی اوند ایکیشردن هم و عاقرا فرحا و عود
 17 نما نخواه و بیل اغری سیننه نافید

1 وَيَشْكُرُ يَوْمَ الَّذِي دَرِمَ قَوْمِي مَرَاجِدَهُ أَوْجِ دَرِمَهُمْ
2 نَسْفَلُوهُ مُقَدَّارِ نَجَّةٍ وَيَكُونُ مَعْجُونَهُ لِلصُّرْعِ مُجْرَبًا
3 أَقْبُونُ وَعَا قِرْفَرِ خَا وَبَسْفَايَجِ وَصَبْرِ اسْقَطُورِ كِ
4 بَرَّابِرِ دُوكُوبِ الْيُوبِ جَاكِرِ دَكِي حَقْمِشِ قَزَلِ أُوذَمِ
5 إِلَيْهِ قَانِ شِدْقُورِ بِي هَفْتَرِ بِي زَجُونِ مُقَدَّارِ كِ
6 يَكِي لَوْنَا فِعْدُرِ وَيَكُونُ مَعْجُونَهُ فَلَا سَفَهَ دَارِ فِلْفَلِ
7 وَفِلْفَلِ أَيْضَنْ يَأْخُودُ سِيَاةَ أَوْلَاهِ وَنَزَجِيْلِ وَدَا حِي
8 وَأَنْبَجِ وَبَلِيْجِ وَشَيْطَرِجِ وَنَدَاوَنْدِ مَدْرَجِ وَنَدَدَه
9 جُوبِ بَابُوجِ وَكُوكَارِ أَيْحِي بَعْنِي فِسِيْقِ شَايِ
10 وَخَصِيْرَةِ الثُّغْلَبِ جَمَلِي بُوَابِرِ دُوكُوبِ إِلَيْهِ لَوْنُ
11 أَوْجِ أَدُوْبِيهِ مُقَدَّارِ كِ عَسَلِ إِلَيْهِ مَعْجُونَهُ أَيْدُوبِ
12 كُونْدَه صَبَاغِ وَأَخْشَامِ بِي زَمَادِ وَقَدَّرِ اسْتِيْعَالِ
13 أَيْدَا لَوْنُ فِجْرِيْدُرِ وَيَكُونُ مَعْجُونَهُ النَّبِيِّ عَلَيْهِ الصَّلَاةُ
14 رَوَايَاتِ أَيْدُرِ لَوْ كِي بُو مَعْجُونُ حَضْرَتِ جَبْرِ آئِيْلِ عَلَيْهِ
15 السَّلَامِ إِشَارَاتِ إِلَيْهِ حَضْرَتِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ
16 عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اسْتِيْعَالِ أَيْدِيْلِي وَاصْحَابِ رَضْوَانِ
17 إِشَارَاتِ إِلَيْهِ كِي سُنْدَتِ مَا أَلَا اسْتَعَا

1 ایدرب جوتا وایدن سین بولد پور جمله دن برسی
 2 مفاصل غریبینه دخی صوفقد اولان مرصنارک
 3 جمله سینہ نافرودن و معدہ یه قوت و پیر او کسروکم
 4 و قولنجہ و اغز خوشینہ اودن و معدہ یه پاک ایدن
 5 و بوکامین و معنانه زرحمتنه نافرودن طعامی هضم ایدن
 6 نر و اشتهای گرم ایدن و قلبه فرخ و پیر و جماعه
 7 قوی قلوذ صنعتی بودر که خولنجان و جود بقا و
 8 دارچینی و کبابه و قرنفل و دار فلفل و بنباسه
 9 و شقاقیل اوچر ذرهم فلفل ابیض و زعفران
 10 بشر ذرهم و مضطکی و عود القهر و عود هندیک
 11 ایکشر ذرهم مسک بر ذنک و ایکی اجزا انجرب
 12 غسل و یا اوچ ادویه مقیداری شکله معجون
 13 ایدوب بر ذرهم استعمال ایدن لور نافرودن و یکن
 14 صفت ایارج قیر باقش و معدہ اغریبینه و حج
 15 مفاصله و قولنجہ و سنست اندام اولانه و پیر
 16 زرحمتنه و اغز و کونر اکلد و کنر و دیل اغریبینه و جمیع
 17 ایزیلره و کلفدن اولان ایشی ایشی

1 وَاَعْمَالُ رَحِيمٍ وَرُوحٌ رَازِقٌ يُغْفِرُ لِمَن يَشَاءُ وَرَبُّكَ فَاعْبُدْ
2 سُبُلَ سَلَامٍ وَرَأْسُكَ رُوحٌ وَمَصْنَعُكَ رُوحٌ وَعَمَلُكَ رُوحٌ
3 حَبِيبُ بِلْسَانٍ وَرَأْسُكَ رُوحٌ بِرُوحٍ رُوحٌ وَصَبْرٌ اسْمُ مَلَكٍ
4 اَوْفَى اَبَتِي ذِيهِمْ شَاكِرٌ وَرَأْسُكَ رُوحٌ اَيْلَهُ مَعْجُونَةٌ اَيْدِي كُنَا
5 فَضِيحٌ دِيكِرٌ رُوحٌ رُوحٌ رُوحٌ رُوحٌ رُوحٌ رُوحٌ رُوحٌ رُوحٌ رُوحٌ
6 كَرِيهُنَّ مَسْئَلُ اَوْغَلِي قُرْبِي اَوْغَلِي اَنْفَلِيهِ وَيَتِي اَدْمَلِيهِ وَرَأْسُ
7 سَبِيحٌ صَنْعِي بُوَدِي كَرِيهُنَّ مَسْئَلُ اَوْغَلِي اَنْفَلِيهِ وَرَأْسُ اَبَتِي ذِيهِمْ
8 اَوْغَلِي اَبَتِي اَبَتِي ذِيهِمْ شَاكِرٌ رُوحٌ رُوحٌ رُوحٌ رُوحٌ رُوحٌ رُوحٌ
9 مَعْجُونَةٌ اَبَتِي ذِيهِمْ هَرَبِي رُوحٌ رُوحٌ رُوحٌ رُوحٌ رُوحٌ رُوحٌ رُوحٌ
10 بَشِيرٌ ذِيهِمْ مَيْلِي اَوْغَلِي اَبَتِي ذِيهِمْ رُوحٌ رُوحٌ رُوحٌ رُوحٌ رُوحٌ
11 بَادِمٌ اَوْغَلِي اَبَتِي ذِيهِمْ اَوْغَلِي اَبَتِي ذِيهِمْ اَوْغَلِي اَبَتِي ذِيهِمْ
12 جَوْرِي اَوْغَلِي اَبَتِي ذِيهِمْ اَوْغَلِي اَبَتِي ذِيهِمْ اَوْغَلِي اَبَتِي ذِيهِمْ
13 دَائِلٌ هَدِي وَرَأْسُكَ رُوحٌ رُوحٌ رُوحٌ رُوحٌ رُوحٌ رُوحٌ رُوحٌ رُوحٌ
14 جَمَلِيهِ وَرَأْسُكَ رُوحٌ رُوحٌ رُوحٌ رُوحٌ رُوحٌ رُوحٌ رُوحٌ رُوحٌ
15 كَرِيهِنَّ اَيْدِيهِ رُوحٌ رُوحٌ رُوحٌ رُوحٌ رُوحٌ رُوحٌ رُوحٌ رُوحٌ
16 رُوحٌ رُوحٌ رُوحٌ رُوحٌ رُوحٌ رُوحٌ رُوحٌ رُوحٌ رُوحٌ رُوحٌ رُوحٌ
17 رُوحٌ رُوحٌ رُوحٌ رُوحٌ رُوحٌ رُوحٌ رُوحٌ رُوحٌ رُوحٌ رُوحٌ رُوحٌ

وَمِنْ ذَلِكُمْ أَنْ يَمُرَّ بَيْنَ يَدَيْهِمْ ذِكْرُ يَوْمِهِمْ أَنْ يَنْصَبُوا

126b

دَرَاهِمٍ وَمَثْمَلًا فِي ذُرِّيَّتِهِمْ وَذُرِّيَّاتِهِمْ وَعَمْدًا صَنِيدًا ك-

وَأَنْ تَنْفُلَ بِحَبْوَةٍ عَنْ ذُرِّيَّتِهِمْ بِرِدَّتِكَ مَسِيكًا أَوْجَ أَدْوِيهِ

مَقِيلًا رِي كَفَى الْإِنْسِي بَأَنَّ إِلَهَ مَعْجُونًا أَيْدِيهِمْ أَسْتَعَالَ

أَيْدِيَهُ شَرْطِي بِرِشْقًا لَدَانٌ دِيكُنٌ مَعْجُونٌ فَنَظِيبٍ شَيْكَا ذِي

أَقْ شَسِي الْأَدْوِي وَحَمْرًا اللَّهُ عَلَيْهِ مَعْجُونٌ نَبْدًا قَوْلًا كَرِي

أَنْزَهُ أَوْلَانًا مَسَا فَمَا كَجَمَلَهُ سَيْبِي بِي مَعْجُونٌ نَدَى بَوْلًا كَرِي

بِحَبْوَةٍ وَمَبَاوَاكُ مَعْجُونٌ نَبْدًا صَنْعِي بِي وَدَاكِرِي نَبْجِيكُ

وَأَيْسُونُ وَأَصْرِيحَانُ مَحْيِي وَتَقِيلَ أَلَقُ وَكَرِيكَ وَهَوِي

مَحْيِي وَأَنْدَرِي وَتِ وَأَحْمَانُ وَأَوْلَانُكَ مَحْيِي بَيْتِي

دَرَاهِمٍ وَمَقِيلٌ وَدَانُ فُلْمَلٌ وَدَانُ جَيْبِي وَمَعْظَلُكَ

أَوْجَرُ دَرَاهِمٍ وَجِيذُ بَوَا وَمَرْعَمَانُ دُرْمَانُ دَرَاهِمٍ

وَسِقِي بَيْنِي أَوْلَانُ دَرَاهِمٍ وَبَلُو حَطَا الْأَمْسِي دَرَاهِمٍ وَقَوْلُ

لَسِي بَعْدَايَ أَوْجِي بِيذِي كِي دَرَاهِمٍ وَ

كَفَى الْإِنْسِي بِالْإِلَهَ مَعْجُونٌ أَيْدِيهِمْ أَيْدِي دَرَاهِمٍ

أَوْجِي دَرَاهِمٍ مَسَا فَمَا جِيذُ مَرْهَدًا بِجَاهِيكَ دَرَاهِمٍ مَعْجُونٌ

أَقْ شَسِي الْأَدْوِي فَذَرِيكَ اللَّهُ سَمِيهُ أَلَا مَسَا فَمَا جِيذُ مَرْهَدًا

17

حرف اسلیم بچند فایده نوبی نوردم و شرحیده
 2 زیاده منفعتلورین مشاهدہ ایشدم اوغلی وقری اولیا
 3 نلر و انکیدن قلائلرہ و سلسل البعد اولنلرہ و بیل
 4 اعزینہ و بیل صوفی قلفنہ و باش چکر نسیند و قوت
 5 هاضمہ یه و سنجویہ و دیزلر و اوغوزلر اعزینہ و حج
 6 مفاصلہ و عرق النسیایہ و بواسیر و قولنجہ نافعند
 7 انابز اوزان اوندہ اشلردک صنعتی شونیز اوغوز
 8 دیرم و زنجبیل و سعد و هوخ و تخنی و صوغان تخنی
 9 و انیسون کبشردیرم و ازجینی و دار فلفل و کبابہ
 10 اوچردیرم و مضطکی و کونک و اکیر و قرنفل
 11 و اندرقت ایکبشردیرم و حوکنجان و قوت دیرم
 12 و جوز بقا اوج دانہ و بلوط التیش دیرم و قاورلش
 13 بغدادی افک یوزیکری دیرم برابری دوکوب الکدن
 14 کجورب جمع ایدوب ایکی اعزی کفی التیش بالیلہ مجنون
 15 ایدوب استعمال اوج دیرم دیرم دیرم دیرم دیرم
 16 دیگر مجنون نیش دار و بونک پشورمہ سی غیر
 17 مفعیلر کی و کلده صنعتی بودر که بوز اوغوز دیرم

1630
1 املجی صافی صوبیلہ قاینده تافحرا اولجہ صوبین
2 اکتیک ایتیه بعه ایکی ات غریبه سندن سوزه
3 دخی تجره یه قویوب قاینده سن قینار کن دورت
4 یغزدیم شکر ویا غسل قویوب قوام افندره اولق
5 کوره سن دخی بر برد وکلش کل قروبی وتوبلاق
6 بشن دزیم ومضطکی وکسیاسه واسارقد وسنبل
7 اوچردیم وزدن و زعفران قاقوله و دارچینی
8 اکیشدیم ودخی قرقفل بزدیم جوز بقا ایکی دانه
9 بونلری هب حاضر ایدوب جمع اولش اکن غسله
10 برنق دوین دوقیز اولدوغی حالده ظظ ایدوب
11 محکم قارشدوب دخی چینی حقه ایچنده صقلیه
12 بی آی اریه ایچنده دوقردقدن صکره استغالی دورت
13 در حیدر انا منصفی بودر که قورخویه و خفقانه
14 وانغز قنوسینه و بکنی صار اولغنه وصاج صقل
15 اغر تا مسینه وار منن بو اعصره و بین قوجالما مغه
16 ومعه هضمه غایت نافعه و اعضایه قوت و بر
17 صه لوفید اکا انا و کاسه قانده ک و نخاری

1 ...
 2 اَيْدِي وَعَقْلُهُ جَوْلَانِ وَيُؤَدُّ وَيَسْكُرُ لَوْهَ قُوْتٍ وَيُؤَدُّ
 3 اللهُ تَعَالَى اعْلَمَ بِالِصَّوَابِ الَّتِي سَكِرَ بِحِيَابِ
 4 بُو بَائِدِ أَفِيُونَ وَبَرَشَهْ مُبْتَلَا أَوْلَانِ اِيچُون بَرِقَاجِ
 5 بَدَلِيَهْ يَارَهْ لَمْ زِيُو اَشْمِدِي كِي حَالِدَهْ خَلْقُكَ بِقَضِيَسِي
 6 يَارَا اِي صَفَا سَبِيْلَهْ وَيَا شَوْقِ غَلْبَهْ سِنْدِ مَكِيْفِ
 7 اَوْلُورُ صُكْرَهْ نَدَامَتِ كَلُوْدُ قُوْرُ تَلْفَهْ جَارَهْ بُولُورَا مَاتَا
 8 مَكِيْفَانْدَا مُرَادُ عَشِيْقِ اِلَهِي دُرُ كِيْمِ وَسَيْلَهْ حَضْرِيَتِ
 9 اَيْدِي نَظْمِ هَرِ اَدْمَدَهْ قَارِدُ زِيُو عَشِيْقِ اَوَّلِ اَوْلِيَا
 10 اَزْ اَلْقِسْمِتِ كَمِ تَرِكِ اِيچَلُوْدُ بُو شَوْقِ كَلْشِنْدَهْ كَلِ
 11 فَنَانِ اَيْدِي بِلْبِلِ وَكَلِ كِيْمَهْ دُوشِ اَوْلِيَا سَرِ اَسْرِ عَشِيْقِ
 12 دَرُوْنِدَهْ قَالِيْدَا اِنْكَارِ عَشِيْقِ كِيْمِي عَشِيْقِي بُو قَايِي اَيْدِي تَلْفِ
 13 كِيْمِي بُو حَقْلَهْ وَيُوْرِي شَرَفِ شُوْنُكِ كِيْمِ اَوْلَهْ عَشِيْقِي شِيْدَا اَوْلِيَا
 14 جِهَا خَلْقِي اِيچَرَهْ اَوْرُ شُوِي اَوْلِيَا اَلْ اَوَّلِ اَيْدِي عَارِدُوْنَا مَوْسِي تَرِكِ
 15 طُوْتِ دَا اِنَانِ عَشِيْقِي جَانِلَهْ اَوْلُورُ عَشِيْقِ اَوْدِي دَارِدِي قِيچَرِنَا
 16 اَكَا اَلْ وَيُوْرُ عَشِيْقِيَهْ هَرِ مُرَادِ شُوْمِ عَشِيْقِيَهْ سُوْرِدِي دِلِ اِيچَرِلِي
 17 كُوْرُ قُنْدَهْ اَوْلِيَا سَرِ عَشِيْقِ اِيچَرِهْ بُولُوْنِ اَلْذِي بُو عَشِيْقِ كِ تَمَامِ

2 جَشَا يَشِي حَقْدَهُ اَمْدِي لَا يُوَقُّ بُوْدُوكِ اَرَنْتُو خَانَقَا
 3 هِنْدَه جُرَاتِدَنْ هُجَبَتِي اَسْرَارِ عَشِقِ اَكْل اِيْدُوْبِ وَالله
 4 وَحِيْرَانِ اَوْلَه سِيْنِ زِيْرَا عَشِقِ اَزَلِيْنْدَه غَيْرِ مُسْكِرَاتِ
 5 بَرِ لِحْظَه لَقِيْدَه اَنُوْكَ اِيْجُوْدِ عِرْفَانِ قَائِنْدَه اِعْبَارِي
 6 يُوْقْدِرَهْمَ بِيُوْرَ مُشَلُوْدُنْ كِيْمِ اَهْلِ كَيْفِ اَوْلَانِ كِيْسَنَه
 7 اَوْلَاهَالِدَانِ رُجُوْعِ اِيْتَمِيْحَه دَائِيْءُ عِرْفَانَه قَدَمِ بَاصِيْه
 8 اَمْدِي اَهْلِ دِيْلُوْ قَائِنْدَه قَدِيْرٍ وَقِيْمَتِيْ اَوْلِيُوْ سِنَسِنَه
 9 اِسْتِعْمَالِ اِيْتَمَكِ عَيْبِ اَوْلَه بِيْنِ خَمْرِ اِيْلَه مُسِيْرِكِ جَمْعِيْدَه
 10 فَرَاغَتْ اِيْتَمَكِ اَسَانْدَه اَقَابِ شِيْرُوْ وَاَفِيُوْنِدَه كَسِيْلَمَكِ
 11 مُشْكِلِدَه اَمْدِي شُوْلِ كِيْسَنَه لُوْ كِيْمِ نُوْكَ بَتَدَنْ خَلَاصِ
 12 بُوْلُوْبِ بِيْنِ حَقْدَه مُرْشِدِ النِّدَنْ عَشِقِ جُرْعَه سِيْنِ
 13 نُوْشِ اِيْدُوْبِ مَسْتِ لَا يُوْرَالِ اَوْلُوْ دِيْلُوْ سَه بُوْبَدَلِيْه
 14 فِي اِسْتِعْمَالِ اِيْدُوْبِ اَسَانِ وَجَهْلَه خَلَاصِ اَوْلُوْدِ
 15 دِيْكِيْ اَفِيُوْدَه بَدَلِيْه سِيْدِيْ تَرَكِيْبِيْ بُوْفَقِيْرِ جَمِيْعِيْ
 16 اِيْدُوْبِ عَقْلِيْجَه اِيْجَاوَا اِيْتَمِ نِيْحَه كِيْسَه لُوِيْ اَسَانَلِقِ
 17 اِيْلَه اَفِيُوْنِدَه كَسُوْبِ كُوْ اِيْلَه حَرْبَه سِيْنِ اِيْتَمِ صُنْفَتِيْ

1 ^{بِعْدَ رَسْبِ يَدِي وَسُودِ لِحْيِي وَخِيَانِ بَالِي وَحُرْبِ}
 2 ^{اَوْثَرِ دَرِيهِمْ فَرَقِيُونَ اَوْجِ دَرِيهِمْ وَكَانِي وَرَجْبِيْلِ اَوْجِي}
 3 ^{دَرِيهِمْ وَقَرَنُفْلِ بَرِيهِمْ وَصَرِيحِ عَرَبِيٍّ اَوْثَرِ دَرِيهِمْ مَخُوذِ}
 4 ^{قَدَرِ حَبْلِي اِيْدِيْبِ نَقْدَرِ اَفِيُوْنِ يَرِيْسِرِ بُوْحِيْكَ يَا رِيْسِي}
 5 ^{قَدَرِ اَفِيُوْنِ غَدَا سِنْدِيْ كَتِيْمِ اِيْدِيْبِ بُوْحِيْكَ اَوْجِ دَانِهْ}
 6 ^{سِيْنِ اَكَا بَدَلِ اِيْدِيْبِ عِيْرِيْ غَدَا سِيْنِيْ يُلِجْدِيْهِ اَوْجِ}
 7 ^{كُوْنْدِيْنِ صُكْرِيْ حِيْكَ بَرِيْنِ كِيْدَرِيْ اِيْنِيْ سِيْ بَرِيْنِ دِيْخِي}
 8 ^{كِيْدَرِيْ اِيْجِيْ كُوْنْدِيْنِ صُكْرِيْ غَدَا دِيْنِ حَبِيْ قَدَرِ كِيْرِيْ وَ}
 9 ^{بِيْنِهْ كِيْدَرِيْ قِيْبِ اَكَا كِيْرِيْ بِيْنِهْ اَوْجِ حَبِيْ بَدَلِ اِيْلِيْهِ}
 10 ^{بُوْطِ بِيْقِلِهْ كُوْنْدِيْ اَوْثَرِ دَرِيْهِمْ يِيْنِ اَدِيْ اَسَانِ وَجِهِيْلِهْ}
 11 ^{نَحْمَسِيْرُ كَسْمَكْ فَمَكِيْنْدِيْ وَبُوْشْتَحْهْ عِيْجَابِيْ جُرْبِيْدِيْ}
 12 ^{دِيْكَوْ بَدَلِيْهِ بَرِيْشْتِيْ بُوْبَدَلِيْهِ نَكْ كِيْفِيْتِيْ وَرَنَكِيْ وَ}
 13 ^{لَذَا اِيْ بَرِيْشِ كِيْبِيْدِيْ وَشُوْلِ بَرِيْشِ يَكْدِيْنِ ذَكُوْرِيْ قِيَامِهْ}
 14 ^{كَلَسِيْنِ اَدْمَارِيْ جَمَاعَهْ قَادِرِ اِيْدِيْ وَبِكْرِيْ قِرْدِيْدِيْنِ}
 15 ^{وَكَسْرِيْ كِيْ كَسْرِيْ وَعَقْلِهْ جَوَادِيْنِ وَيُرْمَحِيْنِ مُصَاحِبِيْنِهْ}
 16 ^{رَنَكِيْ قَلُوْدِ اَمَّا بُوْنَكْ اِسْتِعْمَالِيْ اِيْدِيْ سِرِ بُوْبِيْلِهْ دُرُ كِيْمِ}
 17 ^{بِيْنِ كَسِيْنِهْ هَرِ نَقْدَرِ بَرِيْشِ اِسْتِعْمَالِ اِيْدِيْ سِرِ مِيْوِيْبِ}

1 عن سي عصم لحي بد ليله دن اوله لونه بيته ملك ديس
 2 سله كينه اسيند من فرضا شوق غلبه سيندك ويا سينك
 3 مصاحبت ايجونك بركنه ديسون ابره سي بيمونك ركت
 4 وپوش داپن سله بنش اوله بيسون جان دن غيريك
 5 بدايته لوه قيا من ايله سنه زوى بوئوش كيمي كيندم
 6 احيانا ايدم ونجه كينه لوي وشدك كسو بيكر ايله
 7 جربم اوليدم صعبى بودنكم زعفرانك اكد زهر
 8 مصطاكى بيش درهم اولد ملك تحنى وزن درهم اوون
 9 بيش درهم ورمون ايكى درهم عاقر وطرابش درهم
 10 جزانك ايكى اعزى كفى الينش عسل وصله فى ايله وپوش
 11 قامين وپوش جبري صهر ايله بل اى ان اير ايجنك
 12 صاقليه لى دحى دميدك اسبقال ايله لى صوميردى
 13 قاصد و ق الله اعلم بالصواب اللى صعد زبجى باب
 14 بو بائده ق ياقلى دن شوك دستن كهر حجر ايد ولب
 15 مصمى كورده كنى ق ياقلى دن بره سى بوئوش ياقده
 16 بوالسا عرق ياق قاق و وقتك جميع خاصيتى بوئوش ياقده
 17 موصوفى و دراهم ايله اولد
 18 موصوفى و دراهم ايله اولد

1 اِنشَاءُ نَاثِقٍ هَرَجِيٍّ عَمَّ مَضَى نَدَى كَيْفَ بَرِيٍّ مَرَضٍ حَاكِدٍ
 2 اَوَّلَهُ اَلْبِيْرُ اَوَّلُ اَنْدَامٍ مَرَا جَمَلِكُ حَلِيْبٌ شَيْدَتُ مَقِيْبِسُ
 3 اَوَّلُو دُبُو كَرٍ عَلِيْبُهُ مَهْرٌ دِيْلُهُ دِيْنُ لُقْمَرِكِيْبٍ وَاَقِيعُ اَوَّلُو دُ
 4 اَمْدِي بُو شَرِيْقٍ دُوْعُ اِنشَاءُ نَاثِقٍ عَا رَضِي اَوَّلَا نِ
 5 مَرَحِيْبِي اَعْتِيْدَ اَللهُ وَنَدْمَرُوْنِي صَحْتِي بَدْرًا اَوَّلَمَّا كَلَهُ
 6 سَبِيْبٍ اَوَّلُو مَرِيْبِي اَوَّلِيْدُهُ اَوَّلَا سَهْ بُو شَرِيْقٍ بِي مَجْرِيْبٍ
 7 تُوْ يَا نَاثِقُ فِعْلِي اَبِي اَمْرًا مَضَى دُوْعِي اَسْتَقَا مَلَهُ صَوْنُو دُو
 8 مَرَضَلُو دُوْعُهُ اِسْتِيْدَمَسُ وَمَشِيْحَلُ مَرَضَلُو دُوْعُهُ عَجِيْبُ عَمَلِي
 9 وَاَرْدُو اِسْتِقَا دُوْعُهُ لُوْبِيْكُ بِيَا نِي بُوْدُو كَرٍ قُوْتِي دِيْمَرُو
 10 جَاةٌ وَاَحْتٌ دِيْمَرِيْبٍ بِيْبِيْنَا اَبْلُو دُوْعُهُ اَيْدِي وَاَحْمَا عَر
 11 قُوْتِي دِيْمَسُ وَخَفَفَقَا نِي كِيْدَمَرُوْنِي وَبُوْدُو كَلِكُ جَمِيْعِي
 12 مَرَضَلُو مِيْرُو اَللُّوْ لِيْبِيْنَا فِعْلِي وَاَعْمَلُوْمُ وَاَعْمَلُو لُو دُوْعُهُ وَاَنْدُوْمِيْرُو
 13 لُوْدُو حَلَا صِي اَيْدِي اَمَّا بُوْمَرُوْكُ اَوَّلِيْنَا مَسِيْمَرُو بَا دُوْعُهُ
 14 بُو يَبِي صَو اَيْلُو دُوْعُهُ لُو وَاَبَا شِقْ اَعْي اَيْدِيْمِيْرُو وَاَوِيْحِي مِيْرُو اَعْي
 15 وَبَدُوْحِي اَوَّلَا مَةُ وَاَدُوْحِي يَا وُوْنُ لِعِيْنُهُ وَصِيْبِي وَاَحْمَلُ
 16 اَنْ لِعِيْنُهُ قَا اَيْدِيْدُهُ اَيْدِي وَاَدُوْحَا عَرُ قُوْتِي وَاَبُوْمَسُ وَاَحْمَا

1 فَلَإِنَّ رِجْمَىٰ جَبْرِيٍّ وَسُؤْيَةَ
 2 مَخْرَجِيٍّ أَقَابِيْنَ دُؤْبِ اَنْوَكِ صُؤْيِبِلَهٗ وِيَّهٗ لَوْ وِدَّخِيَّ بُوَكْرَكَ
 3 يَلُوْرِيْنَ طَا عِيْدِيَّ وَتَدْلُوْرِيْنَ اَجْرِيَّ وَفَاتَلِقِيْنَ يَوْمَ شَاوِدِ
 4 وَشِيْشَلُوْرِيْنَ دَخِيَّ طَا عِيْدِيَّ اَمْدِيَّ بُوَكْرَكَ زَحْمِيْنَ رَايَا
 5 صُؤْيِبِلَهٗ وِيَّهٗ لَوْ بَعْدَهٗ مَثَانَهٗ زَحْمِيَّ يَضِيَّ قَاوُقْدَهٗ اَوْلَاٰنَ
 6 طَا شَلُوْرِيَّ اَرِيْدِيَّ وَيَلُوْرِيَّ طَا عِيْدِيَّ وَبُوَكْرَكَ مَقْدِ
 7 اَوْلِيَّهٗ اَوْلَحِيْنَ دَهٗ اَجْرِيَّ وَسَلِيْسِيَّ اَلْبُوَكْرَكَ سَاكِيْنَ اَيْدِيَّ
 8 وَسَخُوْرِيْنَ وَاغْرِيْبِيْنَ وَجَمَلَهٗ عَلِيْلُوْرِيْنَ نَافِعِ اَوْلُوْبِيَّ
 9 رَفَعِ اَيْدِيَّ كُرَكَ حَرَارَتِدَّوْنِ وَكُرَكَ بُوَدْتِدَّوْنِ اَوْلَسُوْرِيَّ
 10 اَمَّا مَثَانَهٗ عَلِيْلُوْرِيْنَ فَطَبِيْحُ هَلِيُوْنِ اَيْلَهٗ وِيَّهٗ لَوْ وِدَّخِيَّ
 11 وَجَعِ مَفَاصِلِكَ وَنَقْرِيْسِيَّ زَحْمِيَّكَ شِيْشَلُوْرِيْنَ
 12 وَاغْرِيْبُوْرِيْنَ سَاكِيْنَ اَيْدِيَّ بُوَعَلِيْلُوْرِيَّ دَهٗ اِسْتِعْمَالِكَ
 13 اَيْدِيَّكَ شُوْلُ طَبِيْحِلَهٗ وِيَّهٗ سِيْنِيْكَ اَنْوَكِ اِيْجِيْدَهٗ كُوْنِ
 14 وَخُوْدُ وَاِيْجِيْرِيْلَهٗ بِشِيْشِيَّ اَوْلَهٗ اَمَّا تِيْزُ مَرَضَلُوْرِيَّ
 15 وَاذْرِيْكَ تِيْزُ لِكِيَّ سَبِيْبِيْكَ وَاِيْخُوْدُ مُشْرَهْلِ وِيْزِيْكَ
 16 وَاِيْفَصْدِيَّ اَتْمَكِ فِجَالِ وِيْزِيَّ حَقَّقَانِ كَمِ دَمُوِيَّ
 17 اَلْاَغْرِيْبِيَّ تِيْزُ عَلِيْلُوْرِيَّ بُوُوِيَّ اِقْدَدِ وِيَّهٗ لَوْ وِدَّخِيَّ

